

ՀԱՅԿԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

PAHLVI GRAMMAR

ՀԱՅԿԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

GOVERNMENT OF INDIA

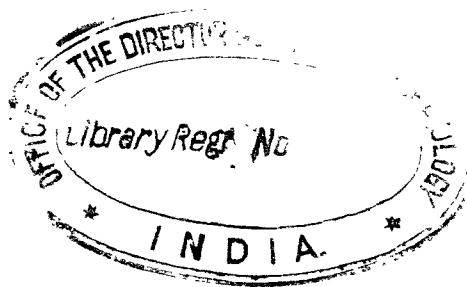
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA

CENTRAL
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

ACCESSION NO. 39034

CALL No. 491.535/Sun

E 111

A
GRAMMAR

OF THE

PAHLVI LANGUAGE

WITH QUOTATIONS AND EXAMPLES FROM ORIGINAL WORKS

AND

A GLOSSARY

OF

WORDS BEARING AFFINITY WITH THE SEMETIC LANGUAGE

BY

PESHOTUN DUSTOOR BEHRAMJEE SUNJANA

PRINCIPAL OF SIR JAMSETJEE JEJEEBHAY

ZURTHOSUI MADRESSA.

BOMBAY.

PRINTED AT THE DUFTUR ASHKARA PRESS.

BY

BEHRAMJEE FURDOONJEE & Co.

THE ERA OF VEZDIJIRD 1240.

THE YEAR OF CHRIST 1871.

Registered under Act XXV. of 1867.

The Right of translation is reserved.

CENTRAL **OSIGAB**

Acc 39034

Date 1-1-63

Call 491.535/ SUM

To,

RUSTOMJEE JAMSETJEE JEJEEBHOY Esq.

SIR,

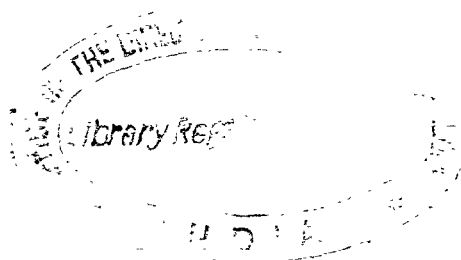
Permit me to dedicate this work to you in token of my humble appreciation of your valuable aid and laudable efforts towards the diffusion of religious education amongst our Community, and the dissemination of a thorough knowledge and understanding of the ancient Zend and Pehlvi works relating to the Religion of Zoroaster amongst the Parsee priesthood.

I have the honor to be

Sir,

Your admirer

PESHOTUN DUSTOOR BEHRAMJEE SUNJANA.

પેહલવી ભાષાનું વ્યાકરણ.

અસલ પુસ્તકોનાં દાખલાઓ તથા સેમીટીક
ભાષાને મલતા શબ્દોની ફરહંગ સાથે.

બ ના વ ના ર ,

પેશોતન દસલુર બેહરામજી સંજાણા,

સર જમશેદજી જીભાઈ જરતોમતી મદરેશાનો

મુખ્ય શીખશાયર.

મું બ ઈ ,

દફતર આશકારા છાપાખાના મધે

બેહરામજી ફરદુનજીની કુંપનીએ છાપીઉંછે.

ક્રોટ—બેહરામજી હોરમજી સીટ, નંબર ૭ તથા ૧૧.

સને ૧૨૪૦ યજ્ઞજરદી,

સને ૧૮૭૧ ઇસવી.

આ પુસ્તક મને ૧૮૧૭ ના ૨૫ મા આક્ટ પરમાણે રેજીસ્ટર
કરાવ્યું છે, અને તે કૃત્રીયા છાપવા તથા તેનો તરજુમો
કરવાનો હક એખજા બનાવનારનો છે,

માનવન્ત શેઠજી સાહેબ,

શેઠ રૂસતમજી સર જમશેદજી જીજીભાઈ,

જોગ.

જરતોશતી મજહુબને લગતી કેલવણીનો આપણા ટોલામાં વધારો થાએ, અને આપણા મજહુબને લગતાં કદીમ પુસતકો જે જંદ અને પેહલવી ભાષામાં લખાએલાંછે તેહનો સહમજ સંપુરણ રીતે આપણા ટોલાના અથોરનાંનો મેલવે, તે વીશે તમે સાહેબે વખતે વખત જે ઉલટ બતલાવીછે, અને કીમતી મદદ કીધી છે, તેહની ઇઆદદાસતની એક જીજ નીશાંત તરીકે આએ પેહલવી ભાષાનાં ચાકરણતું પુસતક નમનતાઈ સાથે તમે સાહેબને અરપણ કરીને માંત મેલવાની હું આએ જોગવાઈ લેઉંછું.

નેકનાંમ સાહેબ,

હું છેઉં તમારો હુમેશનો કુઆગો,

પેશોતન દસતુર બેહરામજી રાંજાણા.

PREFACE.

I was led to think of undertaking this work on the Grammar of the *Pahlvi* language in the year 1853 from the following incident ;—

In that year, I was officially invited by Mr. Pestonjee Maneckjee, Secretary of the Sir Jamsetjee Jjeebhoy Parsee Benevolent Institution to join a Committee which was appointed to examine a small manual in *Pahlvi* which was prepared for publication for the use of beginners by Dustoor Jamsetjee Burjcrjee, Teacher of *Zend* and *Pahlvi* class in that Institution. The other Members of the Committee were Moonsee Mir Suruff Ali, Mr. Dossabhoy Sorabjee Moonshee, Dustoor Minocherjee Eduljee Jamaspasana, and Dustoor Cowasjee Dorabjee Meherjeeranana. In the course of our examination, we came to discuss the inflections *Dabooned* and *Daboond* and two of our number happened to differ materially as to their grammatical forms &c. As there was no available grammar or dictionary of the language at the time, no definite result could be arrived at, but I was so much impressed with the necessity of having such works of reference that I resolved as far as in me lay, to supply the desideratum. Accordingly in 1855 I finished a small elementary treatise on *Pahlvi* Grammar of about 225 pages which was kindly translated in English at my request by my friend Mr. Nowrojee Furdoonjee. It was my intention to have published that work for the use of my Zoroastrian brethren, but sometime after as my worthy friend Mr. Cursetjee Rustomjee Cama had just returned from Europe I submitted it for his opinion. He quite approved of the idea, and presented me with Professor Spiegel's *Pahlvi* Grammar and other German works relating to the subject which he had brought from Europe and I was led by his advice to think of enlarging my work by authoritative quotations from the original *Pahlvi*

works in support of the several rules laid down in my grammar. This revised plan involved much research and labor ;—in fact it necessitated my rewriting the whole work, and the result is the present treatise the publication of which has been delayed fully six years owing to certain circumstances.

The first work published in Europe on *Pahlvi* Grammar was by Dr. Martin Haug in the German language in 1854. It was followed in 1856 by *Grammatik der Huzvar-Sprache* by Professor Frederick Spiegel of Erlangen. In the latter work, the learned author has confined his authorities only to *Yasna*, *Vendidad Visprad Khordeh Avesta* and *Boondesh*—which is not to be wondered at as European scholars then had no access to other works, in the *Pahlvi* language. I have enjoyed this advantage but how far I have availed myself of this good fortune, it is for the reader to say. If it be not taking too much on myself, however I must bear my humble testimony to the creditable manner in which Professor Spiegel has utilized his authorities.

In 1855 my worthy friend Mr. Dhunjeebhoy Framjee Patell published a small Gujerati work containing 80 pages entitled “Hujavearas or Grammar of the *Pahlvi* language”

After this my friend Ervad Cowasjee Nosserwanjee Kanga published a *Khordeh Avesta* with its *Pahlvi* translation in the beginning of which he has introduced conjugations of *Pahlvi* verbs with a *Pahlvi* vocabulary, arranged on the system of Persian *Amadan* and *Farsiat* and about which the aforesaid Erved submits the following explanation in his preface.

“A vocabulary of *Pahlvi* words is introduced in the beginning of this *Khordeh Avesta*, which has been taken from a book used by the late lamented Dustoorjee Shaeh Jamsetjee Burjorjee Suratwalla to teach the *Pahlvi* class in connexion with the Sir Jamsetjee Jijeebhai Institution and copies of which are now in the possession of most of the Dustoors.”

Last year (1870) I received from Dr. Martin Haug a copy of "*Pahlvi Pazand Glossary*" translated into English by Dustoor Hosangjee. In his Essay on the Pahlvi language prefixed to this work the learned Doctor has by means of comparative Philology traced several Semetic words used in ancient inscriptions to their origin and has expounded the meanings of others by means of the grammatical laws of the Hebrew and Chaldee languages. The work in short is a real help to Pahlvi scholars. Amongst the Zoroastrians the first work on Pehlvi Grammar was prepared in the Persian language in the year 1181 of the Yezdezerd Era by my patron Dustoor Eduljee Dorabjee Rustomjee Sunjana the high priest of the Shenshai Zoroastrians. This work I have received from him with his library as a legacy. It is a small treatise of about 60 pages Octavo and has a preface in *Pahlvi* in which the learned Dustoor says ;—

"As there was no work on *Pahlvi Grammar* and "what there was had passed into the hands of professors "of other religion, I was led to undertake this work "by observing in a gathering of Zoroastrians on the new "year day of Hormuzd in Ferwerdin Month of the "present year 1181 Yezdezurd Era, that there was much "difference of opinion, rivalry and dissension in regard "to the meaning of a *Pahlvi* word and phrase and "although the controversy led to the exhibition of much "impatience of feeling, yet it led to neither party "succeeding against the other. I have therefore prepared "this small essay on Pahlvi Grammar for the use of "candid students of that language."

In the present work I have indicated the different parts of grammar by their Pahlvi equivalents and for such designations I alone am responsible.

In the appendix, I have given a Glossary of Semetic terms used in *Pahlvi* with their pronunciations in Goojerathi as handed down to us by the Dustoors of Iran and Hindoostan and I have added their generics from Hebrew, Chaldee, Samaritan, Syrian and Arabic. The pronunciations of Semetic terms as used by the Dustoors

of Iran and of India are founded on the well known authority of *Malik Nameh Assooree* which as will be mentioned hereafter is now more than 1200 years old and at the time when this work was written, the Pahlvi language was in its pristine use amongst the Zoroastrians of Iran. The modern orientalists of Europe, however, have modified such pronunciations but such modifications I do not feel justified in recommending to my Zoroastrian brethren.

My original proposal in my advertisement was to give a Glossary of about 3,000 *Pahlvi* words-but as the work has outgrown the limit originally proposed (400 pages) I have had to content myself with only words of *semetic* derivation.

I am indebted to my worthy friend Mr. Sorabjee Shapoorjee Bengallee for first encouraging me to publish this work and since then for his valuable advice and assistance in regard to arrangements for its publication. Nor should I omit to profess my obligations to the Bombay Government and to the Trustees of Sir Jamsetjee Jeejibhoy Translation Fund and other elders of the Parsee Community for the kind patronage accorded to me.

PESHOTAN DUSTOOR BEHRAMJEE SUNJANA.

Bombay 20 April 1871.

INTRODUCTION.

The *Pahlvi* is the most difficult of the languages spoken in Iran or Ancient Persia. Being a compound of the *Irani* and the *Semitic* elements, some knowledge of these languages is necessary for the critical understanding of the *Pahlvi* especially a knowledge of *Avesta*, *Sanskrit* and *Persian* under the former and *Hebrew*, *Chaldic*, *Seriatic* and *Arabic* under the latter. The Zoroastrian Dustoors of India who were noted for their proficiency in *Pahlvi* possessed no knowledge of the *Hebrew*, *Chaldic* and the *Seriatic* languages, but their conversance with *Avesta*, *Sanskrit*, *Persian* and *Arabic* stood them in much stead and enabled them to compare *Semitic* terms occurring in *Pahlvi* with their *Arabic* equivalents. The first text book used by *Pahlvi* students in those days was *Malik Namê Asoori* which was a collection of words after the manner of *Amdan* and *Farsiât* and as the little work contained a collection of *Semitic* words, infinitives, conjunctions, adverbs such as are found in *Pahlvi* works with their pronunciations and equivalents in *Pazund* it gave them a competent knowledge of the *Semitic* element of the *Pahlvi*. The famous Anquetil du Perron has embodied this *Malik Name Asoori* in his edition of the *Zend Avesta* published in 1771 (Vol. II p. 476 supra) and an English translation of the work under the style of *The Old Pahlvi, Pazund Glossary* prepared by Dustoor Hosangjee Jamasjee was brought out last year by Dr. Martin Haug under the auspices of the Bombay Government. The authorship of this work is ascribed to a Zoroastrian Dustoor of the time of the Sassanians. Another reason why a knowledge of the *Semitic* element of the *Pahlvi* language is necessary consists in the fact that the *Pahlvi* characters being all very nearly alike their decipheration is a work of difficulty even to the best of students and the pronunciation of any words

therefore could only be brought out from the text by a competent knowledge of the language. The *Pahlvi* is superior in its grammatical structure to the *Pazund* and the modern Persian, as it contains more inflections, affixes, prepositions, adverbs and other parts of speech. Its grammatical structure agrees in a great measure with the *Avesta* and the ancient Cuniform texts.

It is now difficult to assign the time when the Pahlvi language first began to be spoken in Iran but that it was current during our *Kyanian* kings, we have several reliable datas to believe. Modern researches have not elicited any plates or coins of the Kyanian times containing Pahlvi inscriptions but European travellers have brought to light certain cuniform inscriptions of the days of kings *Behmen* and *Dara* and these by no means tend to disprove that Pahlvi had no currency in those days. On the contrary *Mchomed Hosen Tubreji* the author of the well known Persian dictionary known as *Boor Hanae Kateh* informs us on the authority of ancient texts which he was able to glean that *Pahlvi* was the Court language during the reigns of the Kyanian kings :—

PEHLV means a country and *Pehlvi* means a native of the country. On the frontier of Isphan it means a courageous man. It also means a wise man and a man of high station *Rape Pehlvi* means worshippers of God of high rank. There is also a kingdom of the names of *Pehlvi* and *Pehlvi* denotes the language spoken there. Some authorities have affirmed that the *Pehlvi* language was the Court language of the Kyanian kings. Many are of opinion that the name of the Son of *Sam bin Nooh* is *Pehlvi* and *Purse* was the name of his Son's Son and the terms *Pehlvi* and *Pursee* have reference to them.

Although this is what may be called modern testimony, yet there is no reason to impeach its veracity. Mohomood's researches point to three things ; *first* that *Pehlvi* is the language contiguous to the Province of *Isphan*,—*secondly*, that it was spoken at the court of Kyanian kings, and *thirdly*, that it owes its origin to *Pehloo bin Sam*. The term *Pehloo* however is not the name of an individual. *Sam* is the name of a country and its language was called *Soorianee* known in modern times as the *Semetic*. This language having come in

course of time in contact with ancient Parsee language gave rise to *Pehlvi* and this is further borne out by the fact that the *Soorianee* language was current in Persia in the time of Emperor Hosung of the Pesdadian dynasty. The *Pazand* and the modern Persian also owe their origin to the *Pehlvi*.

That the *Pehlvi* language obtained currency in ancient Persia during the dynasty of the Kyanian kings will be apparent from the following :—

First. In the first part of the *Pehlvi* work "*Dinkard*" there is given at the conclusion an account of the origin of that book. From this it appears that the "*Dinkard*" was composed by a high disciple of Zoroaster and with his observations. The original book was ordered by king Gustasp to be deposited in the Royal Archives and copies of it were distributed amongst the believers. When Alexander conquered Persia, he got possession of the M. S. of the "*Dinkard*" and had the historical portion of it translated into Greek. When Ardesir Babekan came to power, finding the text of the "*Dinkard*" scattered throughout, he commissioned a learned Dustoor of the name of *Tosre* to collect the fragments and edit the work. This edition afterwards fell into the hands of *Adar Frobag Farrokhajadan* who flourished during the last dynasty of the Sassanian kings. This learned Dustoor added a second part to the "*Dinkard*" containing the history and tenets of the *Mazdiasna* religion during the times of Alexander and the Sassanian kings. To quote the original :—

The *Dinkunte* that is the "*Dinkard*" book is composed with a view to diffuse the merits of the *Majdeasna* religion. The original work contains a dialogue written by a high disciple of Zoroaster which took place between him and Zordoster regarding the tenets and merits of the *Majdiasna* religion. King Gostasp of exalted dignity ordered the original M. S. to be deposited in the *Ganj Saspian* or the Royal Archives and correct copies of it to be distributed amongst the believers. A copy was also sent and ordered to be preserved at *Djnepest* that is at the castle of *Istakhr*. When Alexander of evil fame carried destruction to the heavenly religion in Persia, the contents of *Djnepest* or the castle of *Istakhr* were destroyed by fire and the Greek possessed themselves of the Royal Archives and translations were made in Greek of works illustrating ancient history. When the Empire of Persia again flourished under the king of kings *Ardasir*

Babekan, he caused the scattered remains of the book to be collected and entrusted an elder professor of the religion, the pious *Tosre*, with the preparation of complete edition of the book with a commentary in *Avesta*. *Tosre* undertook the task and restored the text from the original M. S. This new edition was ordered by king Ardesir to be deposited in the Royal Archives and copies distributed for the edification of the public. In course of times when owing to religious persecutions on the part of the Emperors professing the religion * several provinces rose up in arms there was living another leading Dustoor of the family of the good *Aderbad* by name *Adar Frobay Furrokhjudan*. This Dustoor collected together the various copies of the book then extant and prepared another edition with the addition of some new matter and this was distributed amongst the followers of religion who were much edified with the new text explained with its commentary in the *avesta*.

Secondly.—In the *Afreen* of *Ardafooros* which is used as an invocation of blessings for the dead, there are repeated the names of all the Persian kings from *Gaiomerrd* to *Bahman* from which it appears that this *Doaw* or blessing was composed in the time of *Behman* and is now extant both in Pehlvi and Pazund. This derives confirmation from the fact that *Afrin Punjun* which is commonly known amongst the Zoroastrians as *Rapithan Afrin* and which is supposed to be composed in the time of *Nosserwan Kobad* follows the same method and quotes the names of all the elders of religion terminating with the name of *Nosserwan*. The Pehlvi of the *Afreen Ardafooros* is as follows ;—

May the souls be at ease of Gaimurd, Hosang, Tehmoorus-p, Jamshed, Furedoon, Meenochehr, *Bani* and *Jobin* Tehmasp—and likewise of Kekabad, Kekaoos, Seavuxs, Kekhosroo, Lohra-p, Gostasp—and Bahaman bin Aspundiar.

Thirdly. Recent European Travellers have brought to light several coins and seals bearing inscriptions in Pehlvi of the names of kings of the Seleucadae and *Askhanian* Dynasties. Count A. D. Gobineau the

* This word in the original Pehlvi is *Tajigan* which is followed by *Dinan*. *Tajigané Dinan* means leaders of religion or Zoroastrian Emperors. Thus in the Pazand Neerung of *Sarosse* Yeasts we read of *Tajigané Busté Kusti* which means emperors who put on the girdle of *Kusti*. This word *Tajigan*, however is used by Dustoor Moola Feeroze in *Avich Din* and by my friend Dr. Martin Haug in the *Zend-Pehlvi Glossary* as meaning *Arabs* which I do not think is borne out by the text—for the sequel of the above quotation goes on to state that the original edition of the "*Dinkard*" by *Adar Frobay* was found in the possession of one of his descendants by Dustoor *Atoon pat Admigan* who flourished during the decline of Ancient Persia. In the year 359 Yezdezerd Era Atoonpats copy came into the possession of one *Mahavundad Ramyanc Vaheram* from an inhabitant of *Turku Aood* in Syrea by name *Aresoung Bagdad*. The modern edition of *Dinkard* is taken from the text of this copy.

French Consul at the Court of the Shah has published the *Pehlvi* texts of these inscriptions in his "*Method of reading Cuniform texts*" published in Bombay in 1865 under the auspices of the Zoroastrian Aborigines Protection Committee. Mr. Edward Thomas of the late E. I. Coy. Civil Service has also published in 1868 in London a work entitled *Early Sasanian inscriptions seals and coins* and in that book (page 125 to 134) he has inserted the texts of those seals and coins written in *Chaldi Pahlvi* with Hebrew characters and these also contain the names of some of the successors of Alexander viz. Mithradates *Dara* and *Ardesir Dara* also of *Asak* of the Askanian dynasty, which goes to prove that the Pehlvi was spoken before the Alexandrian Invasion. To quote some of the *Pehlvi* inscriptions on the coins.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 King Matardat (Mithrodates.)(a)

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 { Arsak of exalted religion
king of kings. (b)

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 Ardesir the son of king Dara

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 { King Dara, son of king
Atardad.

Fourthly—There is a Pehlvi work come down to us containing an account of the miracles performed by Dustoor *Ardae Viraf* who flourished in Persia during the reign of the Greek Kings after the conquest of the country by Alexander. The preface to this work contains the following passage ;—

"The religion accepted and promulgated by Zoroaster
"continued in its pristine purity for 300 years during
"which the believers were loyal to it, when Alexander
"came to Iran he spread dissensions and animosity
"amongst the rulers of the land and when he died, the

(A) This personage lived about the year 363 of the Christian era and was one of the minor princes who succeeded to the dominions of Alexander.

(B) "Early Sassaneans inscriptions Seals and coins" p. 125. I have not followed the translation of Mr. Thomas in the text. He pronounces the word "Vulkes" as "Vulges" and translates it as descended from "Vulges." But the obvious meaning of the term is to denote the religion of *Arsak* the king named. If it had been otherwise, the text would have used the term "*Beni*" or *Beri*.

“people were divided amongst themselves as there
 “was no leader of religion or elder or ruler over their
 “head and moreover they were becoming sceptics in
 “matters of religion. Upon this the Dustoors and
 “Mobeds of the religion called a meeting of the believers
 “at the fire temple of *Aderfrobug* though under great
 “dread from the persecuting rulers and after good deal
 “of conversation and discussion, it was determined to
 “depute some persons from them to the denizens of
 “heaven in order to ascertain whether the ceremonies
 “now performed in honor of the dead such as *Yejusnee*,
 “*Baaz*, *Afrungan*, *Kiria*, *Bursnoom* and such like are felt
 “amongst the *Izads* (inhabitants of heaven) or *Ders*
 “(inhabitants of hell) and whether the souls derive any
 “benefit from such ceremonies. This was determined
 “on as the only means of satisfying the believers.
 “Therefore, from amongst the assembled Dustoors, Mobeds
 “and others seven persons were unanimously selected
 “who were noted for the orthodoxy of their faith in the
 “divine religion. The Seven selected three from their
 “body and these three selected one by name *Viraf* × × ×
 “The soul of *Viraf* returned after seven days and seven
 “nights and entered his body again × × × *Viraf* then
 “desired a wise and sagacious man to be sent for and
 “such a person was accordingly brought and he wrote out
 “cleanly and distinctly what *Viraf* dictated.

Fifthly. From biographies of Alexander written in
 Pahlvi it appears that this language was spoken in the
 country when it passed into the hands of that potentate
Nizami Gungnari the author of *Sekunder Nameh* gives the
 following account of his authorities.

I could get no connected account of this exalted king in any one book
 but was obliged to collect materials from different sources and these I have
 utilized in this Poem, particularly the works written in Greek, Hebrew and
 Pahlvi of the time of Alexander himself.

I hope I have now made it sufficiently plain that the
 Pahlvi language was current in the time of the kyanian
 kings in Persia and that as maintained by some authori-
 ties it does not owe its origin to the time of the Sassanian
 Dynasty.

Again in the *Mujmalol*, a well known Persian history written in 1126 of the Christian era, there are copious citations from *Tareekhe Tubree* and other authorities. In his account of *Istehkhir* or *Persipolis* the historian quoting the trust-worthy authority of *Humzeh Isphani* says :—

The *Humzeh Isphani* in its account of *Koorsee* or *Tukhte Jamshid* says that in the Palace of *Tukhte Jamshid* there are Pehlvi inscriptions which at one time a Mobed was sent for to decipher. The inscriptions contained the date and month of the building of the Palace, but I could take down no further particulars from the inscription as the character could not be deciphered and the meaning could not be understood from the form of the letters.

The inscription here referred to has not come down to our days as Kerr Porter, Sir William Ousley and other modern travellers make no mention of it, but from the allusion made in the *Humze Isphani* the antiquity of the Pehlvi language could be traced to the time of the Pesdadian kings of Persia.

Passing allusion has been made above to the origin of the term *Pehlvi*. The opinions of antiquarians, however, are by no means unanimous on the subject. Some maintain, that *Pehlvi* means “side” or “frontier” and *Pehlvi* consequently is the name of the language spoken in the countries surrounding Persia. *Pehlvi* also means a bold man and a hero and hence some are of opinion that *Pehlvi* is the language of the ancient kings or Pahlvans of Iran. Again *Pehlvi* or *Pehlvi* also means a country and *Pehlvi* therefore is identified as the vernacular language of that country. Professor Spiegel conjoins the word *Pehlvi* with the *Avesta* word *Perethoo* which means large or capacious. Professor Max Muller says that *Pehlvi* is derived from the Semetic term *Fursh* which means area or openness. Spiegel also connects *Pehlvi* with the Pazand word *Pasoom* which by rules of euphony was pronounced *Pahloom* in Pehlvi. Dr. Haug taking into consideration the several senses in which the *Shah Nameh* uses the term *Pehlvi* is inclined to conclude that it means “relating to ancient Persians.” by which he means the Pesdadians, Kyanian, Askanian and Sassanian. For my part I am inclined to think that *Pehlvi* is derived from the *Avesta* word *Perethu* which in the second *Purgard*

of *Vendidad* means "road" or "way." According to Pehlvi orthography *th* can be converted into *h* and accepting this construction, *Pehlvi* can be taken to mean "relating to path or way" and the Pehlvi language as the vernacular language as contradistinguished from the Zend or avesta or religious language.

Abne Howcul an Arabic author who lived in Persia in the fourth century of the Hizree era in describing the languages spoken in that country thus speaks of the *Pehlvi* language on the authority of another learned author by name *Humzeool Isphahni*.

Phaluv or *Pahluv* is derived from *Phahlah*. It is the opinion of *Humzeool Isphani* that there were five ancient languages in Persia. *Pehlvi*, *Dari*, *Persian*, *Khojee*, and *Syrian*. Of these, the Pehlvi was spoken at the court of the Kings of Persia on the frontiers of *Phuluv* which contained *Isphan*, *Reh*, *Hamdan*, *Mahnehavund*, and *Azerbaezan*. The Syrian is the spoken language of the inhabitants of *Sawad* yet their written intercourse was carried on in the Syrian Persian.

The learned orientalists of Europe guided by the inscriptions found at *Tukte Jamshed*, *Nukse Rustom* and the valley of Hajiabad, have divided the Pehlvi language into two parts namely the *Chaldee Pehlvi* containing Semetic words and idioms and the *Sassani Pehlvi* which is a mixture of Persian idioms and terms with Semetic. The former is the same as the *Syrianee Farsee* mentioned in the above quotation from *Humze Isphani*.

We moreover learn from 'the trustworthy authority of *Anvareh Soheli* that the Seriani language was prevalent in Persia in the time of king Hosang Pesdad. This work quoting another Persian work called "Culeelood dumneh" relates the following circumstances connected with the discovery of a document written on behalf of Hosang found enclosed in a box which was picked upon a mountain ;

King Dabslim opened the box with his own auspicious hands and he found therein a piece of white silk cloth written over in the Seriac charac-

ters. Being desirous of learning the contents of the writing × × × a person was searched out who was versed in a knowledge of ancient writings and with the King's permission he was taken to his Majesty's presence. × × × The learned man deciphered every word of the writing with great difficulty and on thinking over the meaning for a long time said that this writing relates to the particulars of this treasure and is of advantage to the king. It is to the effect that this treasure is reserved by me, king Hosang for an exalted king of the name of Dabselim and I am informed by divine inspiration that it is destined to be his fortune.

This also tends to show that the Semetic element in the Pahlvi language is not owing to the admixture of the Assyrian as maintained by some but that it is only a derivation from the Syrean or *Seriatic* language.

The Pahlvi language is also distinguished amongst European Orientalists by the name of the *Huzavarash* language the origin of which term has also taxed their critical skill. The learned Professor J. Muller identifies *Hazavarash* with *Hoojoorus* and ascribes its origin to the *Avesta* word *Hoojoothur* or "good zor." Professor Spiegel says that whether or not Professor Muller be correct in his derivation, there can be no doubt that *Huzavarash* and *Hoojoothur* are both of the same meaning. My learned friend Dustoor Hosangjee Jamaspjee in the preface to his *Zend Pehlvi* Glossary published in 1867 says as follows:

"This word which has been a great puzzle to the European Scholars can be explained in a very simple, and I think, satisfactory way. *Huzvaresh* means nothing, and can neither be explained from the Persian, nor from a Semitic language; it is simply a mispronunciation of *Huzvanash* which is to be divided in *huzva-nashi*. i.e. the language of *Ash*, which can be only Assyria; the full form may have been *Huzvan-ashar* which was afterwards shortened and corrupted. To this interpretation I was led by Dr. Haug who directed during our frequent conversations several times my attention to the fact that the Pahlavi was more closely related to the Assyrian than to any other Semetic language. As regards the Syllable *ân* in *Huzvanash*, it is to be remarked, that the Pahlavi *ân* is always changed to *âr*

“in Persian or Dari, as *metan* to *meher*, *âtan* to *adar* “*shatan* to *shahar* etc. Accordingly *huzvanash* became “*huzvarash*.—

Dr. Martin Haug in his learned and elaborate *Introductory Essay on the Pehlavi language* prefixed to Dustoor Hosangjee's *Pahlavi Pazand Glossary* takes up fully seven pages (37-43) to explain his views in regard to this point. He says that the meaning of the term *Huzvanash* which is frequently applied to Pehlvi is more difficult to settle and quotes the authority of *Aben Mokoofa* an Arabic author who flourished about 800 years ago from which it appears that the meaning of *Huzvaresh* as expounded to *Aben Mokoofa* by Parsee priests of those days was Orthography and Spelling. The Mobeds also informed the author that there were 1000 Semetic terms in *Zavaresh* or *Huzvaresh* from which Dr. Haug is led to infer that the Glossary of these 1,000 words must be the one known as the Sassanian Dictionary which is the same as the *Old Pahlvi, Pazand Glossary* translated by Dustoor Hosangjee. I am inclined to agree with Dr. Haug on this point, but he is of opinion from what *Aben Mokoofa* says that the term *Huzvaresh* can be referred to no language whatever. Referring however to Dustoor Hosangjee's rendering of the term Dr. Haug says :—

“Though there can now be little doubt as to the “meaning of *Huzvaresh* its etymology is by no means “easily discovered. Destur Hoshengji explains it as “*Huzvan-asor*, “the language of Assyria” an interpretation “which I had also adopted before examining the actual “use of the word ; but this can no longer be entertained.

The same authority also informs us that some anti-quarians are disposed to take *Huzvaresh* as a derivation from *Huzvaren* which means “good zor.” Dr. Haug himself attempts to resolve the term *Huz-varesh* into the Avesta *Ooz-rur* which means *open* or *explicit*. In this view the attempt made by my learned friend Dustoor Hosangjee to identify *Huzvaresh* with *Huzvanesh* cannot be reconciled with the received principles of ortho-

graphy of the Pehlvi language especially as in this language **R** is never changed into **N** except in certain terms in Persian of Pehlvi Origin.

Let it not be supposed that in alluding as above to the attempts made by such men as Muller, Spiegel, and Haug to account for the origin of the term *Huzvaresh* I mean in any way to reflect on their knowledge of ancient Persian literature. If, however, I can venture to put my own construction on the term it would be to the following effect;—

In Pehlvi this word is written in three ways 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 and 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 and their phonetic renderings would be *Huzvaresh*, *Huzvarshen*, and *Huzvarine*. The last syllables of the second and third terms viz., 𐭥𐭥𐭥 and 𐭥𐭥𐭥 may easily be converted into *Khaldea* and the term would thus be *Huzve-khaldea* or *Huzve Chaldee* which means the *Chaldee* language or language of *Chaldea* an ancient kingdom situated between the Euphrates and the Tigris of which Babylon was the capital. Dr. J. Bunsen in his *Philosophy of Universal History* says:—

They are reduced to the Northern branch, spoken in the Euphrates and Tigris, Syria and Palestine $\times \times \times \times$ The northern branch is represented, first by Hebrew (the language of the Ibri, men who came from Arapakhitis) fixed in Palestine (Canaan) and divided into Phœnician and Hebrew Proper; and, secondly, by popular Chaldee, or the common language of Babylon and Assyria (Elam and assue), and of Mesopotamia and Syria (Aram and probably Lud, or semetic Asia Minor.)

In further confirmation of this view we find the following passage with preface of *Sassanian Pehlvi Glossary* translated by Dustoor Hosangjee.

“Through the virtue of the auspicious name and glory of the Supreme God, may this Persian translation of *Malik Name Asooree* or work of Assyrian Glossary be of use and advantage to the students of *Khaldee* or *Chaldee* language.”

Again, no where throughout ancient *Pahlvi* writings do we find *Huzaveresh* used as a term of common acceptance but under the latter of the two words above quoted from *Malik Name Asooree* viz 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 and 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 the pronunciation is rendered in *Avesta*

character as *Hazvuresh* and hence it is I think that the word has obtained currency. Through ignorance of the meaning of the term we find some Pehlvi writers stating on the front page of their works. "I write this in the *Huzvuresh* or *Pehlvi* language." The ancient Dustoors of Iran however, were aware of the real meaning of the term thus defectively rendered, for we find *Anquetil du Perron* quoting a Pazand passage to the following effect.

"It is necessary to write this in *Avesta* or *Sewad* characters, which *Sewad* characters are of *Huzavaresh* or *Chaldee* language."*

I have thus attempted to give the result of my reading and researches in connection with the literature of the Pehlvi language and although it is not for me to claim any very exaggerated value for my labours, yet I am free to confess that I have been actuated throughout with an humble desire to arrive at the truth to the best of my powers.—

The following is a list of the Works in the Pahlvi language written at different times during the sway of Persia by the Kyanian, Askanian, and Sassanian dynasties which have come down to us ;

* This passage is also quoted by Spiegel and Haug. The latter has translated *Sewad* into *Chaldee* and the context bears him out.

دینکونتلی	Dinkunteh.
وازی وازر کونتلی دین	Vazer kunteh Din.
نیئرنگستان	Neerungstân.
شایست-لای-شایست	Shâyest-lâ-Shâyest.
اِروزاباہ بووندخسونه	Eruzabâe Boondehsune
زنده جاید سیدآداده	Zende Javid Sidâdâde.
زنده یاجشما	Zende Yajshma.
زنده وِسپر راتو	Zende vespe Ratoo.
زنده هادوکخت	Zende Hâdokht.
زنده دامداده	Zende Dâmdâd.
زنده آوستایه کهورده	Zende Avestâe Khoordeh.
دایدوستانه دینه	Dâdustâne Dinee.
شعون گوامانی وُجَر	Shecon Goomâni Vujâr.
بووندخسونه	Boondehshne.
مینو کهرود	Minoe Kherud.
مادیگانه گشتفاریان	Mâdigâne Goshtfariân.
اِوَمَدِخَا	Ogamdechâ.
جاماسپ بیتایه	Jâmâsp Beetâe.
مادیگانه ویراف	Mâdigâne Virâf.
آندرجه آتونپات مانوسپندان	Anderje Atoonpât Mânuspundân.
کارنامه ارثستر پاپکان	Kârname Aruthster Pâpkân.
گنجلی سائِیگان	Gunjeli Sâaeegân
سِتائِسَنه	Setâesne Eahân.
مادیگانه روجوم	Mâdigâne Rucjom.
مادیگانه آهونور	Mâdigâne Ahoonver.
مادیگانه روجاتن	Mâdigâne Rucjatnân.
مادیگانه خونداد سومه فَروردین بین	Mâdigâne Khondad Some Fur- verdin Binâ.
مادیگانه آویلنگونو توشکوک	Mâdigâne Aivilnguno Tushkook.
مادیگانه مادام شمه درون	Mâdigâne Madam cheme droon.
مادیگانه هفت آموسپند	Mâdigâne Huft Amospund.
آندرجه داناگ گوبنا	Anderje Dânak Gubnâ.
زنده واهومان یاسیت	Zende Vahooman yashit.
مادیگانه هوسروبه کُویادان	Mâdigâne Hoosrobe Kuvâdân

۱۲۱۵	۳۵۵	دھمہ نہ افین	Duhmâne Vehân Afneen.
۱۲۱۶	۳۵۵	نوپکینسہ پوروردہ	Nupeckinslne Purverde.
۱۲۱۷	۳۵۵	مادیگاہہ دیرھت	Mâdigâne Durhut.
۱۲۱۸	۳۵۵	وہجہ اتون پاتہ مانوسپندان	Vâje Atoon Pâte Mânuspundân.
۱۲۱۹	۳۵۵	ووجرہ دینہ	Vujere deenee.
۱۲۲۰	۳۵۵	مادیگاہہ داروہہ کھونسندوش	Mâdigâne Dârooe Khonsundush.
۱۲۲۱	۳۵۵	مادیگاہہ آوادیسہ مینہان	Mâdigâne Avâdushe Menyhân.
۱۲۲۲	۳۵۵	مادیگاہہ اتون فوروبوگہ فیرکھنجدان	Mâdigâne Atoon Furobuge Furkhunjâdân.
۱۲۲۳	۳۵۵	مادیگاہہ گوجستہ آبالسہ	Mâdigâne Gujuste Abâlesn.
۱۲۲۴	۳۵۵	وہجہ مالیگاہنہ آوستانہ	Vâjeh Mâligâneh Avustâk.
۱۲۲۵	۳۵۵	مادیگاہنہ چترنگ	Mâdigâneh Chutrung.
۱۲۲۶	۳۵۵	دارون نہرنگہ پاون زندہ	Daroon Neerunge Pavun Zend.
۱۲۲۷	۳۵۵	چیدہ آوستانہ گاسانہ آفزونہ	Cheedeh avustâ Gâsâne Afzome.
۱۲۲۸	۳۵۵	نہرنگہ یاجشہ	Neerunge yajshne.
۱۲۲۹	۳۵۵	یاجشہ چاند آرج	Yajshne chand Arj.
۱۲۳۰	۳۵۵	آوستاہہ داروہہ فاروہارنہ یاشتہ	Avestâe Daroone Faroharân yasht.
۱۲۳۱	۳۵۵	ویشتاسپ یاشتہ پاون نہرنگہ	Vishtasp yasht Puvun Neerung.
۱۲۳۲	۳۵۵	آوستاہہ زندہ پیراموونہ یاشتہ	Avestâe Zende Peerâmoone yasht.
۱۲۳۳	۳۵۵	مالیک نامہ آسوریہ پونچہ پارسہ	Mâleek Nâmeħ Asoorie Puvunch Pârsee.

بنام انور و نجات نیند و نجات شکر مهر

દી બા ચો .

પાક દાદાર અહુરમઝદનાં મોબારેક નામની સતુતી કરવા સાથે, તે મીના તથા ગેતીના સરદારની જ્ઞનાબમાં સર નમાવીને, અને તે સાહેબના મોકલેલા અશો પેગંમબર જરતોશત સપીતમાંનનાં પવીત્ર કુરોહરની ઇઆદ કરીને આપ્પે પુસતકનો દીબાચો હું શરૂ કરુંછું.

પેહલવી ભાષા ઇરાંન સરખમીનને લગતી ભાષાઓમાંની એક સરવેથી બિકટ ભાષા છે. એ ભાષાની રચના તેહેની અંદર ઇરાંની તેમજ સેમીટીક તત્વો ભેલાઈને તેના મેલાવરાથી થાએલી છે; તેથી એ ભાષાનાં પુસ્તકો વાંચવાનો પુખ્ત અભેઆશ કરનારાઓને ઉપલી બેહુ ભાષાઓને લગતી કેટલીએક ખાહેતગારી મેલવવી જોઈએ છે; તેમાં અમુસન ઇરાંની ભાષાઓમાં અવસ્તા, શંઉસકરીત, અને ફારસી તથા સેમીટીક ભાષામાં હીબ્રૂ, એઆલડી,* સીરીઆક, અને અરબી ભાષાનાં વે આકરણનાં મુલ તત્વો તથા શબ્દ કોશની સહમજ મેલવવી જોઈએ છે; કેમકે તે વગર એ ભાષામાં રચાએલાં પુસ્તકોની એબારતબંદી અને તેહેની મતલબ સંપુરણ રીતે સહમજઈ સકતી નથી. આપણા હીંદુસતાંન ખાતે થાઈ ગએલા આગલા દશતુરો જે આપ્પે પેહલવી ભાષા સહમજવાની કીરતી મેલવી ગએઆ છે; તેઓ જોકે હીબ્રૂ, એ

* આપ્પે ભાષાને કેટલાએક ધરસથો 'કેઆલડી' તથા 'બેલડી' કરી નેખી બોલે છે; માંટે આપ્પે પુસ્તકમાં બંધાંબી 'કેઆલડી' અથવા 'બેલડી' કરીને લખાણ થાએલું હોએ તેહેને 'એઆલડી' ભાષા જણવી.

આલડી અને સીરીઆક લાધાને લગતું કમું ગનેઆંન ધરાવતા નહી હતા, તોપણ તેઓએ અવસ્તા, શંઉસકરીત, ફારસી અને અરબી લાધાને હીંદુસ્તાંન ખાતે સારો અભેઆશ કરેલો હતો; તેહેનાં બલથી તેઓ પેહલવી લાધાનાં પુસતકો વાંચીને સહમજી સકતા હતા, અને સેમીટીક લાધાને લગતો બોલ જે પેહલવી પુસતકમાં તેઓને મલતો હતો તે તે તેનો મુકાબલો તેઓ અરબી લાધાના તેહેને મલતા આવનારા શબ્દની સાથે કરતા હતા. વલી તે સાથે **ખાલીફનામે અસુરી** નામની એક નાધલી પેહલવી શબ્દકોશ, જે હાલમાં ફારસી લાધા સીખનાર અભેઆશીઓને સારૂ શરૂઆતમાં વપરાતી **આમદન** અને **ફારસીઆતના** આકારને મલતીછે, તેહેનો તેઓ પેહેલો અભેઆશ કરતા હતા, તેથી તેઓને સેમીટીક શબ્દોના અરથો સહમજવાની વધારે કઠવત મલતી હતી; કેમકે આએ નાધલાં પુસતકની અંદર પેહલવી પુસતકોમાં વપરાએલા સેમીટીક શબ્દો તથા સેમીટીક ધાતુઓ ઉપરથી રચાએલાં સામાન્ય રૂપો તથા શબ્દયોગી અને કીરીયાવિશેષણ અથયોનો એક મુખ્ય સંધરહ તેહેના પાળંદ ઉચ્ચાર અને અરથની સાથે આપેલોછે; અને તે પુસતક સાસાંનીઆંન દોરની હદમાં આપણા ટોલાના એક દસતુરની તરફથી રચાએલું ગણેઆમાં આવેછે; † માટે જેથી પેહલવી વીદ્યઆરથી જાંહાંવેર ઉપલી લાશાઓની મદદ લઈને કોશેશ અને લાંમબા વખતના માહાવેરાથી એ લાધાનું ગને આન મેલવે નહી, તાંહાંસુધી તે એ લાધામાં લખાએલાં પુસતકોને સુધ

† આએ પેહલવી શબ્દ કોશની એક નકલ ફારસી અલેક્ષ, જે, ની ટીપના આકારમાં આંકુવીટીલ હુ પેરો નામના જાણીતા વીદવાંન પ્રેચ ગરંથકારે સને ૧૭૭૧ ઈસવીનાં સાલમાં પોતાનાં પ્રેચ લાધામાં છપાવી પરગટ કરેલાં Zend Avasta **જંદ અવસ્તા**; એવે નામનાં પુસતકનાં ખીન્ન દશતરને ૪૭૬ જે સરેથી તેનાં અસલ ઉચ્ચાર અને અરથ સાથે પરગટ કરેલીછે; અને હાલ સને ૧૮૭૦ ઈસવીના સાલમાં એ શબ્દ કોશ તેહેના અસલ આકારમાં અલેક્ષ, જે, ની ટીપ સાથની એક શબ્દ કોશ સાથે મુંબઈની નામદાર સરકાર તરફથી તેહેના ઈંગરેજ તરજુમા સાથે દસતુર હોશંગજી જમાસપજીનાં લખાણુ અને ડાક ઇર મારટીન હાગીની તપાસ હેઠલ **ધી ઓલડ પેહલવી પાળંદ ગલાસરી** હુવા નામથી પરગટ થાએલીછે.

રીતે વાંચીને તેહેનો બરોબર તરજુમો કરવાને સક્તીવાંન થાએ નહી. અને જે કોઈ વીદ્યેઆરથી ઉપર તલેની થોડી ઘણી માહેતગારીથી તેમ કરવાની હુલસાઈ કરેતો ખચીત તેવો શખસ પેહલવી લખાણુની અસલ મતલબને શમજવામાં વારેવાર ભુલ ખાધા વના રહે નહી. વલી આએ ભાષાના અક્ષરોની વલાંણુ અને આકાર એકબીજાને મલતા આવવાને લીધે તેહેના ઘણા કાબેલ વીદ્યેઆરથીનેબી કેટલાએક શખ્દો થોડોવાર વીચાર કરેઆ વગર સાધારણ નજરે જેતાંવાર ઉકલાવવાને બની સકે હેવું નથી. જેકે પેહલવી અક્ષરોની ઉતપત્તી અવસ્તાના હરફેના ટુંકા આકાર ઉપરથી થાએલીછે, તેપણુ અવસ્તાના અક્ષરની વલાણુ હવડાં સુધી એકબીજાથી જુદા આકારમાં રહેલીછે, તેથી અવસ્તા ભાષા સેહલાઈથી વગર અચકાવે વંચાઈ સકાએછે; પણ તેવી હાલત પેહલવી અક્ષરોની રહી નથી, તેહેને લીધે એ ભાષાના દરએ ક શખ્દ વગર નીઅને તરેહવાર ઉચ્ચારથી વંચાઈ સકેછે; તેહેને તેના મેહલ ઉપર ઘટતી રીતે સહમજીને વાંચવા સાડ્રં એ ભાષાના પુરતા અભેઆશ અને માહવેરાની જરૂરછે.

પેહલવી ભાષા તેહેનાં વેઆકરણુની બાંધણીમાં પાજંદ તથા હાલની આણુ ફારસી ભાષા કરતાં વધારે સરસ દરજ્જે ધરાવેછે; કેમકે તેહેની અંદર પાજંદ અને હાલની ફારસી કરતાં વધારે રૂપાખ્યાપણુ, અર્થ, પ્રત્ય, ઉપસર્ગ, અવ્યયો અને વાક્યરચનાઓછે. આએ ભાષામાં જે જે વાકરણરૂપી જેડણીઓછે તે સઘલી જેડણીઓ અવસ્તા અને કદીમ પારસી લેખો (Cuneiform Text.) ની સાથે મલતી આવેછે.

ઈરાંન દેશમાં પેહલવી ભાષા કેહારથી શરૂ થાઈ તે વીસેનો ચોકસ વખત મુકરર થાઈ સકતો નથી; પણ એ ભાષા આપણા કેઆની પાદશાહઓના વખતમાં આણુ હતી હેવું સીધ કરવાને કેટલાએક ભરોસો રાખવા જેગ દાખલાઓ ઉપરથી આપણને બની આવેછે. જેકે કેઆની પાદશાહઓના વખતમાં આએ ભાષાની અંદર કોતરાએલા સીક્કાઓ, તથા તખ્તીઓ હાલમાં આપણને મલી આવતી નથી, અને પાદશાહ બેહમન, અને દારાંને લગતી તખ્તીઓ, કદીમ પારસી ભાષા

માં ક્રોતશએલી ઇરોપીઅન મુસાફરોની સોધથી આપણને જાણાએલી છે, તે ઉપરથી હેવું નથી ઠરતું કે ઇરાંન દેશમાં તે વેલા પેહલવી ભાષાનો રેવાજ હતો નહીં; કેમકે તે વેલા ઇરાંની પાદશાહઓનું રાજ્ય એમર પંથરાએલું હતું; તેથી તાંહાં ઘણીએક ભાષાઓ ચાલતી હતી, તેમાં પેહલવી ભાષા પણ હતી. આપણા કયાંની પાદશાહઓના વખતમાં પેહલવી ભાષા તેઓની દરબાર ખાતે બોલાતી હતી; હેવું “જુરહાંને કાતેઅ” નામની નામીચી ફારસી ફરહંગના બનાવનાર મોહમદ હોસેન તબરેજીએ તેહેને મહેલી કદીમ પુસ્તકોની દલીલો ઉપરથી જાણાવેલું છે. આએ કાબેલ ગરંથ કરતાં પોતાનાં પુસ્તકમાં પેહલવી ભાષા વીસે નીચે જાણાવેઆ પરમાંણે લખે છે:—

پهلوی—بفتح لام شهر را گویند مطلقا چه پهلوی بمعنی شهری باشد و نواحی اصفهان را نیز گفته اند و مردم شجاع و دلور باشد و مردم بزرگ و صاحب حال را هم میگویند چه مراد از راه پهلوی راه بزرگان یزدانی است و نام ولایتی هم است که زبان پهلوی منسوب بان ولایت است و بعضی گفته اند که لغت پهلوی زبان پای تخت کیان بوده است و جمعی گویند نام پسر سام بن نوح است و پارس پسر او بوده و پارسی و پهلوی بدیشان منسوب است

“પેહલવ—અગત કરીને દેશને કહેછે, કેમકે પેહલવીનો અર “ થ દેસીનો થાએછે; તેમજ એસકહાંનની સરહદ તથા બાહાદુર અને “ દેલાવર માણસને (પહલવ) કરીને બોલેછે. વલી બુજેરગ અને ચ “ હડતે દરજ્જાનાં આદમીનીબી ‘ પહલવ ’ કરીને કહેછે; કેમકે શહે “ પહલવીની મતલબ ચહડતે દરજ્જાના યજ્ઞાંપરસ્તોનીછે. વલી એ “ ક મોલકનું નાંમબી પહલવ કરીનેછે, અને પેહલવી ભાષા તે મોલ “ કને લગતીછે. કેટલાએક લોકો હેવું કહી ગએઆછે કે પેહલવી “ ભાષા કેઆંની (પાદશાહ) ઓની દરબારને લગતી ભાષાછે. ઘણાએ “ ક લોકોનું મતછે કે સાંમ બીન તુહના છોકરાનું નામ પેહલુ કરીને

“ હે, અને પારસી તેહેના છોકરો હતો, અને પેહલવી તથા પારસી તે
“ એની સાથે સંબંધ રાખેછે.”*

જે કે આપે ફારસી ગરંથ કરતાએ તેહેને મલેલી વીગતો ઉપરથી
છેક પાછલા વખતમાં ઉપર લખેલો એહવાલ આપેઆપે; તોપણ તે કો
ઈબી પરકારે વાંધા ભરેલો નથી. ઉપલાં લખાણમાં તરણ મુખ્ય બાબ
ત આલેલીછે, તેમાં એક એજ પેહલવી ભાષા એસફહાનના પરાંતને લ
ગતી ભાષાછે, બીજું એજ તે કેઆની પાદશાહઆની દરબાર ખાતે બો
લાતી હતી, અને તરીજું એજ તેહેની ઉતપંતી પેહલુ બીન સાંમથી થા
એલીછે. આપે તરીજું બાબત ઉપરથી હેવું સીધ થાએછે કે પેહલવી જ
બાંનની ઉતપંતી સાંમના બેટા પેહલુથી થાઈછે, તે પેહલુ નાંમનો કોઈ પુ
રૂશ નહી પણ “સાંમ દેશની سرپای سوریઆની” જબાંન જે સેમેટીક
ભાષાને નામે હાલમાં એલખાએછે તેનું વપરાણ કદીમ પારસી ભાષાની
સાથે ભેલાઈ જવાથી પેહલવી ભાષાની તેમાંથી ઉતપંતી થાએલીછે, અ
ને એ વાત માનવા જોગછે, કેમકે સુરીઆની ભાષા પેશદાદીઆંન ટો
લાના પાદશાહ હોશંગના વખતમાં ધરાંન ખાતે વપરાતી હતી; અને
તે ભાષાના લોગતો કદીમ પારસીમાં આમેજ થાઈને તારપછી પેહલવી
ભાષા જનમ પાંખીછે. તેમજ પેહલવી ઉપરથી પાજંદ અને હાલની
ફારસી ભાષાની ઉતપંતી થાઈછે.

હવે પેહલવી ભાષા કેઆની ટોલાના પાદશાહઆના વખતમાં ધ
રાંન ખાતે ચાલુ હતી, તે વીસેની સાબેતીમાં જે દાખલાઓ હમોને
મલી આવેઆછે, તે હમો અતરે આપીએછે.

પેહલુ—“દીનકરદ” નામની પેહલવી ભાષામાં લખાએલી મોતેબર
કેતાબનાં બે ભાગોમાંહેના પેહેલા ભાગની સેવટે તે કેતાબનાં લખાણની ઉ
પજ નીપજનો એહવાલ આપેઆમા આવેઆછે, તે ઉપરથી આપણને જ
ણાએછે કે એ દફતર પેગમબર જરતોશતના વીચારથી તેહેના પેહેલે દર
જજના શાગેરદે લખેઈ હતું, અને તે અસલ કેતાબને કેઆની પાદશા

* હેનેજ મલતો વીચાર “પરહંગે જહાંગીરી” તથા “પરહંગે રેસીદી”
ના કમ્પેલિશન થકરતાએએથી પોતાના પુસ્તકોમાં આપેલોછે.

હુ ગોશતાસપે પાદશાહી પુસતકખાનાંમાં મેલાવી હતી અને તે ઉપરથી બીજી સાફ નકલો કરાવીને તેહનો (પરજના લોકોમાં) ફેલાવો કરેઓ હતો, અને તેજ અસલ નકલ પાદશાહ સેકંદરને ઇશાંનનાં પાદશાહી દફતરખાનાં માંહેથી મલી હતી, તેહની અંદરના તવારીખને લગતા કેટલાએક ભાગનો તેણે યુનાની (ગરીક) ભાષામાં તરજુમો કરાવેઓ હુ તો. તેવાર પછી જરે પાદશાહ અરદેશીર બાબકાંનનું રાજ થાએઉં તા રે તે અસલ કેતાબ છુટી પડેલી હાલતમાં તે પાદશાહને મલી હતી; તેણે તે વખતના એક કામેલ ‘તોસર’ નામના દસતુરની પાસે તે કેતા બને મેલવીને દફતર કરાવી હતી; અને તેહની એક નકલ પાદશાહી પુસતકખાનાંમાં રાખવાનો તથા બીજી નકલોને જરતોશતીઓમા ફેલા વવાનો હેકમ કીધો હતો. એ પછી તે કેતાબની અસલ નકલ પાછ લથી “દીનકરદ” કેતાબનું બીજું દફતર લખનાર દસતુરાંન દસતુર આદરફરોબગ ફરરોખજદાંનને સાસાંનીઆન પાદશાહઓના છેલ્લા દોરમા મલી હતી. તે વેલા તેણે અસલ પુસતક ઉપરાંત સેકનદર અ ને સાસાંની પાદશાહઓના વખતમા બનેલા બીજા કેટલાએક મજદી યસની દીનને લગતા બનાવોની વીગત જણાવવા સાથે જરતોશતી દીનને લગતાં કેટલાંએક ફરમાનોને લગતું પોતાની તરફથી લખાંણુ ક રેઉંછે. જે વીસેનું અસલ લખાંણુ આએ રીતનુંછે :—

“દીનકનતે (ઈઆને દીનકરદ કેતાબ) મજદીઅશની દીનને લ
 “ ગતી સઘલી કીમતી દાનાઈ પ્રસીધ કરવાની મતલબથી લખેઆમાં
 “ આવોછે, અને તેહનું પેહેલુ લખાંણુ પરથમ લલી દીનને કબુલ ક
 “ રનારાઓ મધેથી આરાધના કરવા જોગ ફરોહુરના પેગમબર જરતો
 “ શત સપેંતમાનના પેહેલ્લે દરજજેનાં શાગેરદે તે યસત ફરોહુર (ઈ
 “ આને પેગમબર જરતોશત) થી સવાલ જવાબો સાંભલીને, લલી દી
 “ નને લગતી દરએક બાબતની દાનાઈની સહમજ (તે) રોશની વાલાં
 “ મુલ (ઈઆને અશો જરતોશત) થી રોશનીની મીસાલે જાહેર કરવા
 “ સાફ કરેલુંછે; અને તે (લખાંણુ) ની શરૂઆત સવાલ અને (તેને
 “ લગતા) હુકમથીછે. બુજેરગ દરજજના પાદશાહ કેઆંની ગુશતા
 “ સપે તે અસલ કેતાબ ઉપરથી નકલ કરવા તથા અસલને ગંબજ

“શસ્ત્રપીગાન”* (ઈશ્વાને પાદશાહી દફતરખાતામાં) રાખવા અને સાફ
 “નકલોનો (લોકોમાં) ફેલાવો કરવાને ફરમાવેલું; અને તેવાર પછી
 “તેહની એક નકલ ૧૫૭૭ ગણ દેજે નવેશતે† (ઈશ્વાને ઇસતેખરના

* દીનકરદનાં અસલ લખાણની અંદર ۳۵۷۵۵ ગણ ‘ગંજે શસ્ત્રપીગાન’
 હુવી એવારત આવેલીછે, તેમાં લખાએલો ‘۳۵۷۵۵ શસ્ત્રપીગાન’ શબ્દ
 અવસ્તાના ۷۳۳ સંઘ, ખેલ ઊપરથી અનેલાં સ્ત્રીલીંગનામ ‘۳۵۷۵۵ સસ્તી’ ઊ
 પરથી અનેલોછે, જેહનો અરથ ‘લેખ પતર’ અથવા ‘ગરંથ’ કરીને થાએછે.
 આએ શબ્દનો છેલ્લો અક્ષર ‘۳’ ઇ હોવાને લીધે તેહની સેવટે ‘۳ આન’ ને બદ
 લે ‘۳ ગાન’ પ્રત્યય લગાડેઆમાં આવેલોછે, માટે ‘۳۵۷۵۵ ગણ ગંજે શ
 સ્ત્રપીગાન’ નો અરથ ‘લેખ’ અથવા ‘ગરંથને લગતી ફાલત’ નો થાએછે; તે
 ઊપરથી જેઓએ તેનો અરથ ‘પુસ્તકખાના’ નો કરેઓછે; કેમકે ઊપલી એવા
 રતમાં આવેલા ‘ગંજ’ ખેલની મોરાદ ‘પુસ્તકના સંઘરહ’ નીછે. ‘۳۵۷۵۵
 શસ્ત્રપી’ ખેલની શરૂઆતમાં અસલ દંતી ۳ સ, ને બદલે વપરાએલો ટાલુ
 ۴ શ, કાએદથી ઊલટી રીતે લખાએલો નથી; કેમકે પેહલવીમાં ۴۵۳۳ અ
 ગેશત, અથવા ۴۵۳۳ અગેશત, “આગલું”. ۴۵۳۳ શારક, અથવા
 ۴۵۳۳ સારક, “બુલબુલ” હુવી રીતે દંતી અને ટાલુ ۴ શ, અવારનવાર વ
 પરાએલાછે. એ શીવાએ ઊપલા ઇમલામાં વપરાએલા ۵ ૫, નો આકાર
 ۴ ત, ને બદલે ફરવાએલોછે.

† સર ઊલીઅમ આબસલી પોતાની ઇરાનની મુશારરીના ગરંથનાં ખીન્ન
 દફતરને સરે ૩૪૪ ને તારીએ તબરીના આધાર ઊપરથી લખેછે કે:—

King Gushtasp deposited the Zend, or sacred Volume which
 Zerdusht (Zoroaster) had brought to him in a place at Istakhr
 called Dernebisht (156)

(156) اصطخر يقال ته درنيشت
 આપેલા અરથી ફકરા વીસે આએ કાએલ ગરંથકારે પોતાની તરફથી આએ
 રીતનો ખેલાસો કરેઓછે કે:—“આએ કીમતી ફકરો જે હુંએ ટાંકી બતલાવે
 ઓછ તે બરીદીશ મીહુઅમની અંદર (Cotton. Lib. Vitell A. IV.)
 માં જલવાઈ રહેલોછે, અને તે (તારીએ) તબરીના અસલ અરથી પુસ્તકનાં
 ખીન્ન દફતરમાં ઇશ્વાને તે પુસ્તકના યાથા ભાગની અંદર સાચવી રાખેલોછે.”

વલી એજ ગરંથકાર ઊપલાંજ દફતરને ૩૭૪ ને સરે معجم
 તારી એ મોઅજમ નામની શરસી કેતાબનો ફકરો ટાંકીને તેહેને આધાર લખેછે કે:—

گشتاسپ چون با مطهر مراجعت نمود بفرمود تا دخمه ساختند
 و کتاب زندرا به تعظیمی تمام انجا بنهاد و گروهی را به محافظت
 آن برگماشت

“Gushtasp on his return (from Balkh) to Istakhr caused a
 “dakhmah or vault to be made, in which he deposited with

“કીલ્લા) માં મોકલીને તેહને તાંહાં જલવીને રાખવાની ચેતવણી
 “આપી. (તેવાર પછી) જુરી કીરતીવાલા સરદાર સેકનદરથી ઇશાંન
 “શેહરમાં ખોદાઈ દીનને નોકસાંન પોહાચેહં, અને (તે વેલા) જે કાં
 “ઈ દેજેનપેશત (ઇઆને એસ્તખરના કીલ્લા) માં હટું તે બલી ગએ
 “હં, અને જે પાદશાહી દફતરખાનામાં હટું તે રૂમી લોકોના હાથ
 “માં ગએહં; તે ઉપરથી (તેઓએ) આગલી તવારીખથી વાકેફ થવા
 “સાડ તેહનો યુનાની (ગરીક) ભાષામાં તરજુમે કીધો. + જરે ઇરાં

“much reverential Ceremony the Book Zend, (composed by Zer-
 “dusht); and appointed a body of persons to guard it.”

“જરે ગોશતાસપ (બલખથી) એશતેખરમા પાછો આવેઓ તેઆરે એક
 “દોખતુ અથવા ગુમખન બનાવવા સાડ ફરમાવીહી; અને તેની અંદર તેણે
 “ઘણી ઇજત ભરેલી રીતે (જરેતોશતે બનાવેલી) જંદની કેતાબને મેલી; અ
 “ને તેની તપાસ રાખવા સાડ કેટલાએક જણને રાખેઆ.”

+ પાદશાહી પુસ્તકખાનામાંથી મલેલાં પુસ્તકોનો પાદશાહ સીકનદરના હુ
 કમથી ગરીક ભાષામાં તરજુમે થાએઓ હતા તે વીસે પાદશાહ સેકનદરની ત
 વારીખ લખનાર શાએર નીજની ગંજનવીએ પોતાનાં બનાવેલાં સેકનદરનામાં
 ની અંદર નીચે જણાવેઆ પરમાણેત્રું લખાણ કરેહુંછે:—

خرد نامہارا زلفظ درمی بیونان زبان کرد کسوت گرمی

“(સેકનદર) એલમને લગતી કેતાબોનો દરી ભાષામાંથી ઇજિપ્તનાં (ગરીક)
 ભાષામાં તરજુમે કરાવેઓ.”

આએ જગાએ દરી ભાષાની ત્રારાદ પેહલવી ભાષાની સહમજવી જોઇએ
 છે; કેમકે પેહલવી ભાષા ઇરાંનના કેઆંની તથા સાસાની પાદશાહઓની દરખા
 રી ભાષા હતી, તે ઊપરથી ઘણાએક શરસી લખાણ કરતાઓએ પેહલવી ભા
 ષાને દરી ભાષાને નામે લખેલીછે.

પાદશાહ સેકનદરના હોકમથી અવસ્તા અને બીજાં પુસ્તકોનો ગરીક ભાષા
 માં તરજુમે કરેઆ પછી તે પુસ્તકોને પાદશાહી પુસ્તકખાનામાં એલાહેદાં રા
 ખેઆં હતાં, તે વીસેની સામેતી સેકનદરનામાંની અંદર આવેલી નીચે લખી
 જણાવેલી વીગત ઊપરથી આપણને મલેછે.

چو زهره ببال در آمد نخست زهاروتیان جای آن بوم شست
 بفرمود تا آتش موبدی کشند از هفرمندی و بخردی
 فسون نامه زند را ترک کنند وگرنی بزدان دفتر کنند

“જેઆરે (સેકનદર) બાબુલ ખાતે અખતાવારી સાથે આવી પોહુંચેઓ,
 તારે તે જગાની સરજમીનને તાંહાંના પરહેજગાર લોકોથી સાફ કીધી; અને ફ
 રમાવીહી કે સહમજ અને દાહાપણથી આતશપરસતીનો અટકાવ કરે, અને
 જંદ અવસ્તાનાં ધરમ પુસ્તકોને ઘોઈ નાખે, અને જો તેમ નહીં અનેતો અ
 ધીઆર પુસ્તકખાનામાં તેહને રાખે.”

“ નનું રાજ પાછું સારી હાલતમાં લાવવા સાડું પાદશાહીઓના પાદ
 “ શાહી અરદેશર બાબકાનનો દોર પોહાએઓ, તેઓ તેણે આએ
 “ (દીનકરદનાં) લખાણને છુટી હાલતમાંથી એકદું કરવા તથા તેહેને
 “ લગતા ખોલાસાને અવસતાના ખોલાસા સાથે પાછો મેલવીને સમ
 “ પુરણ કરવા સાડું દીનનો એક આગેવાન અશો “તોસરે” નામનો ધ
 “ રમણુ હતો તેહેને ફરમાવેઉં, તે ઉપરથી તેણે તે (કેતાબ) ને (તેહના)
 “ રોશન મુલ (ઇઆને અસલ નકલ) ઉપરથી ચલકાટ ભરેલી કીધી;
 “ અને તેહેને પાદશાહી દફતરખાનામાં રાખવા તથા તેની સાફ નકલોનો
 “ (પરખના લોકોમાં) ફેલાવો કરવા સાડું (પાદશાહી અરદેશરે) હુકમ
 “ કીધો. તેયાર પછી દીનનેજ લગતા પાદશાહીઓ * ની તરફની ખ
 “ રાખીથી કેટલાએક મુલકોમાં ફીતનો ઉઠેઓ; તારે ભલી દીનના લો

* આએ ઊપલી પેહલવી એયારતની અંદર ૧૦૭૯ તાજીગાન, ખોલ
 વપરાએઓ, તે તેની પછી વપરાએલા ૧૦૮૦ દીનાન, શખ્દની સાથે સંખ
 ધ ધરાવેછે; તેથી ૧૦૮૦ ૧૦૭૯ તાજીગાને દીનાન, નો અરથ “દીનને લગ
 તા તાજદારો” (ઇઆને જરતોશતી પાદશાહીઓ) નો થાએછે; જેમકે રાતની
 સરોશ યશતની પછવાડે પટવામાં આવતી પાજંદ નીરંગમાં ૧૦૭૯ ૧૦૮૦
 “તાજીઆને અસ્તે કુસ્તીઆને” હેવી એયારત કુસ્તી આંધનાર પાદશા
 હીઓને અરથે વપરાએલીછે; માટે “અવીજેહ દીન” નામની કેતાબની અંદર
 મરહુમ દસ્તુર મુલાં શીરોજીએ તથા ‘જંદ પેહલવી ગલાસરી’ માં હમારા કામે
 લ મીતર ડાકટર મારગીન હાઊગે “તાજીગાન” ખોલનો અરથ ‘અરથો’ નો
 કરેઓછે, તે હોને ઘટતો અને વાજખી દેખાતો નથી; કેમકે ઊપલાં લખાણની
 પછી આવેલી પેહલવી એયારત ઉપરથી જણાએછે કે “દીનકરદ” કેતાબની
 આદરશરખગ પ્રરોખજદ વાલી અસલ નકલ તે દસ્તુરની ઓલાદથી ઊતરતા
 આવેલા એક પેશવાની પાસેથી જરતોશતીઓ ઉપર પડેલા હાદેસાના વખતમાં
 (ઇઆને જરતોશતીઓની હુકમત ગએઆ પછી) ઘણી પુરાંની હાલતમાં તે વ
 ખતના દસ્તુર આતુનપાત આદમીગાનને મલી હતી; અને આતુનપાત આદમી
 ગાનની નકલ ઇઅબ્દજરદી સને ૩૫૬ માં સીરીઆ દેશને લગતી ફરખન
 આવાદ નામની જગાના એક રહેવાસી અરેશવંગ બગદાદ નામના ગરહ
 સથ પાસેથી માહાવનદાદ રામયાને વહેશમને મલી હતી, અને તેણે
 કરેલી નકલ ઉપરથી એકએક પછી થાએલી દીનકરદની નકલો હાલ આપણી
 પાસે મોજુદ રહેલીછે.

એ હાલમાં ઇરોપખંડમાંછે; તેની ઉપરના લેખો ઇરાંનના હાલના ફરેંચ એલચી કાઉન્ટ એ. ડી. ગોબીનાએ ઉકલાવીને તેહેનો તરજી મો તે સીક્કા ઉપર કોતરાએલી અસલ પેહલવી એબારત સાથે આ પેઓછે, * તેમજ તે પાદશાહએને લગતા કેટલાએક સીક્કાએના લેખો એઆલડી પેહલવીમાં હીબ્રૂ હરફે આગલી હીંદુસ્તાંન ખાતેની નામદાર ઇશટ ઇનડીઆ કંપનીની સીવીલ સરવીસવાલા મી૦ એડ વરડ ઠાંમસે લંડન ખાતે સને ૧૮૬૮ નાં સાલમાં છપાવી પરગટ કરેલાં “Early Sassanian inscriptions Seals and Coins.” હવે નામનાં પુસ્તકને ૧૨૫ થીતે ૧૩૪ સુધીના સફાઓમાં આપેલાછે; તેમાં મલેકતવાએફની અંદર પાદશાહ સેકનદરની પછી થાઈ ગએલા મીતરદથ પાદશાહ તથા અશકાંનીઆંનમાં પાદશાહ અશક તથા દારાં અને અરદશીર વગેરેના સીક્કાએ આવેલાછે; અને તે સીક્કા એ ઉપર પેહલવીની સાથે ગરીક ભાષામાં કોતરાએલું લખાંણુ આપણને મલેછે, તે ઉપરથી પેહલવી ભાષા સેકનદરની આગમ્યતા વખતમાં ઇરાંન ખાતે વપરાતી હતી તેહેની આપણને દેખઈતી શાખશી મલેછે. આએ પેહલવી સીક્કાએ ઉપર નીચે લખી જણાવેઆ પરમાણુ એબારત આવેલીછે, જેમકે :—

એશીઆ માઈનરના રાજા મીતરદથસના સીક્કા

ઉપરની પેહલવી એબારત.

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴 𐎧𐎽𐎢𐎵 𐎶𐎵𐎲𐎠𐎧𐎡𐎴

મેતરદત મલકા.

* આએ લેખો મુખ્ય ખાતે સને ૧૮૬૫ ઇસવીનાં સાલમાં ઉપલા કા એલ એલચીનાં નાંમથી છપાઈ પરગટ થાએલા Method of reading Cuneiform texts. હવે નામનાં ઇરાંની જરતોશતીઆની હાલત સુધારનારી મંડલી ની તરફથી છપાઈ પરગટ થાએલાં ઇંગરેજ પુસ્તકની અંદર પરગટ કરેઆમાં આવેલાછે.

ઉપલી એબારતનો તરજુમો.

દારાં પાદશાહુ ઇતોરદત (આતરદાદ) પાદશાહનો બેટો.

ચોથું—દસતુર અરદાએવીરાફને લગતા એહવાલતું એક પેહલ વી પુસતક હાલમાં આપણી પાસે પેહલવી ભાષામાં લખાએલું મોજી દહે, તેની અંદર જણાવેછે કે તે પુસતક દસતુર વીરાફની હજુરમાં લખાયું હતું, અને દસતુર વીરાફે જે મોજીજા ભરેલું કાંમ કરીઈ હતું તે પાદશાહુ સેકનદર પછીના ઇરાંનનાં રૂખી હાકેમોના રાજમાં કરીઈ હતું. જે વીસેની અસલ એબારત તે પુસતકના દીબાચામાં નીચે જણાવેઆ મુજબ આવેલીછે.

“ અશો જરતોશતની કબુલ કરેલી અને ફુનીઆમાં ફેલાએલી દી “ ન ૩૦૦) વરસની આખેરીવેર નીરમલ રેહી, અને માંણસો તે ઉપ “ ૨ વીસવાસુ રહેઆં. તેવારપછી સીકનદરરૂખી * * ઇરાંન શેહેર “ માં આવેઆ, તેને * * ઇરાંનના મોહોટા હાકેમોની અંદર એ “ ક બીજા વચએ વેર અને અદાવત નાખી અને પોતે મરણ પામે “ આ * * તેવારપછી ઇરાંન શેહેરના લોકો એક બીજા સાથે જઘ “ હો કરવા લાગેઆ; કેમકે તેઓને માંથે કોઈ દીનનો એલમ ધરાવ “ નારો દસતુર, વડીઅલ, હાકેમ, અને પાદશાહુ હતા નહી; તેથી “ ખોદાઈ (ઇઆને દીનને લગતી) બાબદ વીસે તેઓ શકમંદ થાએ “ આ. * * તે વેલા જે કોઈ દીનના દસતુર મોબદો હતા તેઓએ પે “ લા દીનના રાહજન હાકેમોથી ઘણા બીહીને ફતેહમંદ આદરફરોબ

મની આગલ હમેશ *مجلس* “ મજલસન બગી અરથશતર મલકાઆન મલકા ” ઇઆને “ મજલીઅસની દીનવાલો બખતાવર અરદેશર પાદશાહુઓનો પાદશાહ ” ઇતીયાદી આવેછે, તેમ ‘અરશક’ નાં નામ ની આગલ ‘વલકેશ’ બોલ તે પાદશાહુ કીઆ ધરમ પાલતો હતો તે બતલાવવા ને સારૂ આવેસોછે. જે અરશકના બાપ અથવા વડીઅલનો સંબંધ બતલાવ નારાં નામ તરીકે તે હતેતો અરશકના “ મલકાઆન મલકા ” ના ખિતાબની આગલ વચમાં *که* બેનમ, અથવા *که* બરી, બોલ વપરાઈને તે આવતે, પણ તેમ બનેલું નથી, માટે વલકેશ નો અરથ હોઆએ નીં થાંમસે આપેલા તરજુ માની ઊપરાંત કરેઆછે અને તે હોઆને વાજબી જણાએછે.

“ ગ (નામના આતશ કહેહ) ની દરગાહમાં અંનજીન બોલાવીઈં;
 “ અને (તાંહાં) ઘણીએક રીતની વાત તથા તકરાર આએ (બાબત)
 “ ઉપર થાઈ, કે આપણામાંથી કોઈ શખસ જાએ અને મીનાઈ લો
 “ કોથી ખબર મેલવે, કે આપણુ હવડાં જે ઇન્શાને, બાબ, આફરી
 “ નગાંન, ફીરીયા, બરશનુમ અને ઇમ્બોનદાથરેગીરીને લગતું કાંમ કે
 “ રીએછે, તે ઇન્દોની તરફ પોહાએછે કે દેવોની તરફ પોહાએછે ?
 “ અને તે (કાંમ) આપણા આતમાની મદદને સાડું પોહોંચસે કે નહીં ?
 “ તારેજ આપણી મતલબ બર આવે અને હાલના વખતમાં જે માણુ
 “ સોછે તેવોની ખાતેરી થાએ. પછી દીનના દસતુરોના અને આ
 “ દર ફરોબગની દરગાહમાં બોલાવેલાં સઘલાં આદમીઓ હતાં તેઓ
 “ ના એકમલતા વીચારથી, જે સાત પુરૂશો ખોદાઈ દીન વીસે ઘણા
 “ જ વીસવાસુ હતા તેઓને ચુંટી કાહાડેઆ * * અને સાતમાંથી
 “ તરણુ અને તરણુમાંથી એક વીરાફ નામનાને પસંદ કીધો * *
 “ તે વીરાફનું રૂહ સાત દાહાડા અને રાતે પાછું આવેઈં અને બદ
 “ નની અંદર દાખલ થાએઈં. * * અને તેણે (વીરાફે) ફરમાવેઈં
 “ કે એક ડાહ્યા અગમખુદીવાલા લખનારને બોલાવો; તે મુજબ તે
 “ ઓએ એક સીખેલા ફરઅંદેશ લખનારને બોલાવેઓ, અને તેણે
 “ આગલ બેસીને જે કાંઈ વીરાફે કહીઈં તે સુધ, બોલણું અને વીગ
 “ તે લખેઈં.” * આએ અસલ લખાણુ હાલમાં આપણી પાસે પેહ
 “ લવી વીરાફનામાંનાં પુસતક તરીકે મોજુદ રહેલુંછે.

અહીંથી ગે. ૧૧૭ માં ગુપ્તે મુખ્ય હુ ૧૧૭૨૬ ૧૨૭૫૧૬૬ ૧૧૭૨૬ *
 ગુપ્તે * * * * * ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬
 ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ * * * * * ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬
 ૧૧૭૨૬ * * * * * ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬
 ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬
 ૧૧૭૨૬ * * * * * ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬
 ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬
 ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬ ૧૧૭૨૬

હવે આપે ઉપર બતલાવેલી ભરોસો રાખવાનુંગ દલીલો ઉપરથી વગર શકે સાબેત થાયછે કે પેહલવી ભાષાનું વપરાણ કેઆંની પાદ શાહઆના વખતમાં હતું, અને જ્યો આ ભાષાની ઉત્પત્તી સાસાં ની પાદશાહઆના વખતમાં થાયેલીછે હેવું મત આપી ગયેઆછે, તે વાત આપે દાખલાઓથી રદ થાયેછે.

વલી *مجلد التواريخ* મજમલોલ તવારીખ,* નામની ઘણી નામીચી અને પુરાતમ ફારસી કેતાબમાં તેહનો બનાવનાર *اسطر* એસ્તખર અથવા *પરસી પોલીસ*નો એહવાલ આપતાં હુમજે એસફહાંનીનાં બ નાવેલાં ભરોસા ભરેલાં ફારસી પુસ્તકનો આધાર બતલાવીને લખેછેકે:—

اندر حال کرسی در کتاب الاسفہانی همی شرح دعد—برانجا
نیشتها هست بپهلوی و همی گوید در روزگار موبدی را بیاروند که
آنرا بخواند در جمله این لفظ بود که گردش این زمان چم بفلان ماه
و فلان روز بپهلوی نبشتست این کلمتہای و بسیاری دیگر و من از
جهت ناداستن حروف آن نفوشتم که از صورت غرضی بر نخیزد

“(હુમજે) એસફહાંનીની કેતાબમાં ફારસી (ધઆને તખતે જ મશીદ) ના એહવાલની અંદર આપે રોતનું બયેઆંન કરેઉંછે કે, તાંહાં (ધઆને તખતે જમશીદવાલા મેહલમાં) પેહલવી ભાષાની અં દર લખાણોછે, જે વીસે હેવું કેહેછે કે એક વેલા એક મોખેદને તે (લેખો) વાંચવા સાડૂં બોલાવેઓ હતો, તે લખાણની અંદર મતલબ એ હતી કે:—“આપે (મેહલની) બાંધણી જમશેદના વખતમાં “ફલાંણે રોજે અને ફલાંણે મહીને કરેલીછે.” આપે પેહલવી લ ખાણુ ઉપરાંત બીજું ઘણુંએક લખેલું હતું; પણ તે અખશર નહીં સહમજી સકવાને લીધે હુંએ તે લખી લીધું નહીં; કેમકે (દસ્તખત ના) આકાર ઉપરથી મતલબ સમજાતી નથી.”

જોકે આપે પેહલવી એબારત એક હજાર વરસની લાંબી મુદ્દ ત ગુજરી જવાને લીધે કેર, પોરટર તથા સર ઉલીઅમ આઉસલી, જવા

* આપે કેતાબ સને ૧૧૨૬ ઇશવીના સાલમાં બનેલીછે, અને તેહમાં “તારીખ તયરી” ના દાખલાઓ બખબ ઠાકેઆમાં આવેલાછે.

નામીયા મુશાફરોના વખતસુધી જલવાઈ રહીતી નહી, મારે તેઓ તે હેની કસી નીશાંત આપી સકેઆ નથી; પણ હમજ એસકહાંની નું લખાંણ જે આપણે કબુલ રાખીએતો, પેહલવી લાખાનું પુરાતમપણું છેક પેશદાદીઆન પાદશાહઓના વખતની સાથે મલી સકેછે.

આએ લાખાનું નામ પેહલવી કરીને સા ઉપરથી પડેઈછે, તે વીસેની સોધ કરતાં જુદા જુદા કાબેલ ગરંથકારોએ આપેલા વીચાર ઉપર આપણને ઘેઆંત આપવું જોઈએછે.

એ વીસે જુદા જુદા ગરંથ કરતાઓનાં જુદાં જુદાં મતછે. કેટલાએક તવારીખ તથા કોશ લખનારાઓનું હેવું મતછે કે, પહલવ—સખ્દનો અરથ ‘તરક’ અથવા બાજુનો થાએછે; મારે ઇરાંનના દેશોની આસપાસ બોલાતી લાખાનું નામ પેહલવી કરીનેછે. બીજું, બાહાદુર અથવા પેહવાંનને ‘પેહલવ’ અથવા પેહલવાંન કરીને કહે છે, તેથી પેહલવી અથવા પેહલવાંની એ આગલા ઇરાંની પેહલવાનો તથા પાદશાહઓને લગતી લાખાછે. તરીજું, ‘પેહલુ’ અથવા પેહલવ શેહર અથવા દેશને કહેછે, મારે પેહલવી જ્યાંનનો અરથ દેશી લાખાનો થાએછે. પેરોઈસર સપીગલ ૧૫૭૭ પહલવ, બોલને અવસતાના ૧૬૧૭ પેરેથુ, શખ્દની સાથે મેલવેછે, જોનો અરથ ‘બોહલુ’ અથવા ‘વીસતારવાલું’ હેવો થાએછે. પેરોઈસર મેકસમુલર, ૧૫૭૭ પહલવ, બોલની ઉતપત્તી સેમીટીક ૧૫૭૭ ફરશ, જોનો અરથ “બોલાસો” અથવા “વીસતાર” નો થાએછે, તે ઉપરથી થાએલી ગણેછે. વલી સપીગલે પાંચદમાં ૧૫૭૭ પારુમ, ઉપરથી ૧૫૭૭ અશ, નો ૧૫૭૭ આહલ, બનીને રૂપ લીધેલા ૧૫૭૭ પહલુમ, બોલની સાથે પેહલવ ને મેલવે આછે. ડાકટર હાઉગે શાહાનામા મધે વપરાએલા ૧૫૭૭ પેહલવી, બોલને લગતી સઘલી મતલબો ઘેઆંતમાં લઈને તે ઉપરથી ૧૫૭૭ પેહલવી, બોલનો અરથ “આગલા ઇરાંનીઓને લગતું” હેવો કરેઆછે. અને આગલા ઇરાંનીની મતલબ તેણે પેશદાદીઆંત, કેઆંનીઆંત, અશકાનીઆંત, અને સાસાનીઆંત ટોલાને લગાડીછે. આએ સઘલો વીચાર ઘેઆંતમાં રાખવા સાથે મહારો વીચાર હેવોછે કે ૧૫૭૭ પેહલવ, ની ઉ

તપંતી અવસતાના ખુલ્લો પેરેથવ, બોલ ઉપરથી થાઈ હોએ, હેવું જે આપણે માનીએતો, વંદીદાદની બીજી પરગરદમાં ‘રસતા’ અથવા ‘મારગ’ ને માટે ખુલ્લો પેરેથવ, શબ્દ વપરાએલોછે, અને તેમાં વપરાએલા થ, ને બદલે પેહલવીમાં કાએદાસર = હ, થાએલોછે; માટે એ ઉપરથી જે આપણુ પેહલવી બોલનો અરથ કરીએતો તેહનો અરથ “રસતા (અથવા) મારગને લગતું” હોવો થાએછે, અને તેના આધાર ઉપરથી ખુલ્લો પેહલવી જબાંન, નો મોરાદી માએનો “રેવાજ અથવા ચાલુ ભાષા” નો થાઈ સકેછે, અને તે સહમજ આપણને કબુલ રાખવા જોગ કરેછે; કેમકે જેઆરે જંદ અથવા અવસતાની ભાષા ધરમ પુસતકને લગતી મુકરર થાઈ હોએ, તારે ઇરાંનમાં રાજ દરબારી અથવા લોકોની ચાલુ ભાષા તરીકે વપરાતી જબાંનનુ નાંમ એ લખને સાઈ પેહલવી કરીને રાખેઆમાં આવીઈ હોએ.

એબન હુકલ + નામનો, એક અરબી ગરંથકાર ઇરાંનદેશમાં વપરાતી ભાષાએ વીશેનુ વરણન આપતાં હમજેહલ એસફહાંની નામના એક કાબેલ ગરંથકારનાં રએલાં પુસતકના આધાર ઉપરથી પેહલવી ભાષા વીશે આએ રીતે લખેછે કે;—

“ખુલ્લો ફહલવ, ઇઆને ‘પહલવ’ બોલ કહું ‘ફહલહુ’ ઉપરથી “નીકલેલોછે. હમજેહલએસફહાંનીનો કોલછે કે ઇરાંનની કદીમ “ચાલુ ભાષા પાંચ હતી; પેહલવી, દરી, ફારસી, બોજ, અને સ “રીઆંની, તેમાં પેહલવી ભાષા (ઇરાંનના) પાદશાહઓની દરબાર “ખાતે બોલાતી હતી અને તે ફહલહુ † ની (સરહદને) લગતી હ “તી; જે (સરહદ) ને લગતાં એસફહાંન, રએ, હમદાંન, મા

† આએ ગરંથકાર હીજરી સનેની ત્રીસી સદીમાં ઇરાંનનો થાઈ ગએઓછે.

‡ હમજે એસફહાંનીના જણાવેઆ મુજબ ઇરાંનને લગતા એક મોહોરા પરાંતનુ નાંમ આગલા વખતમાં ખુલ્લો પહલવ હોવાં નામથી જણાએલું હતું, અને તે વાતને શાહનામાના મનાવનાર શાએર શીરદોસીતુસીના કોલથી વધારે ટેકો મલેછે; કેમકે આએ શાએરે પાદશાહ કાઊશને લગતા એહવાલમાં રૂમ, અને ચીનના પરાંતોની સાથે પેહલવ નામના એક પરાંતનું નાંમ નીચે લખી જણાવેતી મેતની અંદર જણાવેલુંછે; જેમકે;—

همه بارشان دیبه خسروی ز روسی و چینیی و از بلوی

“ હુનેહાવંદ, અને આનરબાઈજાનં, નામનાં પાંચ શેહરોછે. સીરી
 “ આની ભાષા સવાદના રેહેવાસીઓનીછે, તે પછી તાંહાં સીરીઆની
 “ પારસીમાં લખાણુનો વહીવટ ચાલતો હતો.* ”

ધરાંન ખાતે તખ્તે જમશેદ, નકશે રૂશતમ અને હાજીઆબાદની ખીણ, અને પાહાડો ઉપર સાસાંની પાદશાહઓના વખતમાં તથા તેહેની આગમન પેહલવી ભાષામાં કોતરાએલા લેખો તથા સીકાઓ નાં લખાણુ ઉપરથી ઇઝરોપખંડના ઉગમણુ પરાંતની ભાષાઓનો અભેચ્છાશ કરનારા કાબેલ વીદેઆરથીઓએ પેહલવી ભાષાનાં તે લખાણુને બે ભાગમાં વેંહેંચી નાખેલાછે, તેમાં જ પેહલવી લખાણુની અંદર સેમીટીક લખાણુની રીતીઓ તથા શબ્દો વપરાએલાછે, તેહેને એઆલડી પેહલવીનું નામ આપેલુંછે; અને જ લખાણુની અંદર ઇરાંની લટણુ તથા શબ્દોની સાથે કાંઈએક સેમીટીક બોલો વપરાએલાછે, તેહેને સાસાની પેહલવીનું નામ આપેલુંછે. તેમાંની એઆલડી પેહલવી હોએ ઉપલા કુકરામાં હુમજેહુ એસફહાનીના લખાણુમાં જ લખાવેલી سریانی فارسى સરીઆની ફારસીછે.

સરીઆની ભાષાનું લખાણુ ધરાંનના મોલકમાં પાદશાહ હોશંગ પેશદાદના વખતથી ચાલતું હતું, તેહેની સાબેતી “ અનવારેસોહેલી ” નામની ભરોસો રાખવા જોગ ફારસી કેતાબ ઉપરથી આપણને મલેછે. આએ કેતાબમાં કલીલુલદમન નામની કેતાબને આધારે દાબશલીમ પાદશાહને એક પાહાડના અંદરથી મલેલા ખજાનામાં

* فهلو—بالتفتح ثم السكون و لام يقال فهله قال حمزة الاسفهانى
 كان كلام الفرس قديما يجرى على خمسة الساتة الفهلوية و الدرية
 و الفارسية و الخوزية و السريانية فاما الفهلوية فكان يجرى بهادلام
 الملوك في مجالسهم. وهي نعتة منسوبة الي فهله و هواهم يقع
 على خمسة بلدان اصبهان و الري و همدان و مازنهانود و اذربيجان
 و اما السريانية فكان يتكلم بها اهل السواد و المكابدة في نوع من اللغة
 بالسرياني فارسي

પાદશાહ હોશંગની તરફથી લખાએલો એક દસતાવેળ મલેઓ હતો, તે માં એક દાખડી તેને મલી હતી, તે વીસેનું બએઆંત આપતાં નીચે જણાવેઆ પરમાણુ લખેછે કે:—

“(દાખશલીમ પાદશાહે) પોતાને બપ્તાવર હાથે તે દાખડીને “ ઉઘાડી, (તેઆરે તેમાં) એક સફેદ રેશમી કટકો તે ઉપર સરીઆની “ ભાષામાં લખેલાં કેટલાંએક લખાણુ સાથેના નજર પડેઓ, તેમાં શું “ બાબતછે, તે જાણવા સાડું પાદશાહ આતુર રહેઓ * * તારે એ “ ક વીદવાં શંખસ જે કદીમ ભાષાઓ લખવા તથા વાંચવામાં ખુ “ રતી માહેતગારી ધરાવતો હતો તેહેની ખબર મેલવીને તેહેને પાદશાહ “ ની પરવાંનગીથી હજુરમાં લઈ ગએઆ * * તે દાંનેશમંદ પે “ લું લખાણુ લઈને તેની અંદરના દરએક શબ્દને ઘેઆંત આપીને “ ઉકલાવેઆ, તેવાર પછી ઘણાએક વીચાર કરીને કહીઉં કે આએ “ લખાણુ આએ ખજાનાની હકીકતને લગતું અને ઘણાએક કાએદા “ ભરેલુંછે; અને તેની મતલબ એછે કે આએ ગાંજનામાને હું “ હોશંગ પાદશાહએ દાખશલીમ નામના એક યુજેરગી ભરેલા રાજ “ ને સાડું અમાંત રાખેલોછે અને ખોદાઈ વસીલાથી હુંએ જાણે “ ઉંછે કે આએ ખજાના તેહેને નસીબે લાગસે.”†

આએ ઉપલા દાખલાઓ ઉપરથી આપણને ખોલલી રીતે જણા

† بدست مبارک سرحقه باز کرد بارهٔ حویر سفید دید خطی چند بقلم سریانی بروی نوشته شاه متعجب شد که این چه چیز تواند بود * * تا از حکیم که در خواندن و نوشتن خطوط غریبه مهارتی تمام داشت خبر یافتند و بحکم عالی اندک وقتی را بپایهٔ سوریه عالی حاضر کردند * * حکیم ان نوشته بستد و کلمات آنرا حرفا حرفا بنظر استفسار در آورد و بعد از تعمل بسیدار فرمود که این مکتوب بیست مشتمل برانواع فواید و گنج نامہ بحقیقت همین تواند بود ملخص سخن انست که این گنجنامہ را آنکه هوشنگ پادشاهم ودیعت نهاده ام برای رای عظم و پادشاه بزرگ که اورا دابشلیم خوانند و بواسطه الهام الهی دانسته ام که این خزانه نصیب وی خواهد بود

એછે કે પેહલવી ભાષાની અંદર સેનેટીક બોલો વપરાયેલાછે, તે વીસે કેટલાએક સાહેબો હેવું ધારેછે કે, આસીરીઆંત લોકોનું રાજ ઇરાંનમાં થાયેઆ પછી તેહેનું વપરાંણ થાયેલુંછે, તે વાત બીલ કુલ ભરોસા ભરેલી ઠરતી નથી; પણ સેનેટીક બોલોનું વપરાંણ ઇરાંનની સરજમીન ઉપર કદીમ વખતથી વપરાતી સરીઆની અથવા સીરીઆક ભાષાના સંબંધને લીધે થાયેલુંછે.

પેહલવી ભાષાને કેટલાએક ઇરોપખંડના વીદવાનો **જુજવારેશ** ભાષાને નામે બોલેછે, અને એ બોલને તેઓએ તરેહવાર રીતે બીજા બોલો સાથે મેલવીને સહમજાવવાની કોશિસ કરીછે; તેમાં કાબેલ પેરોફેસર જી. મુલરનું હેવું મતછે કે **જુજવારેશ** બોલ **જુજારેશ** તથા **જુજુરેશ** કરીને વંચાઈ સકેછે, અને તે અવસતાના **જુજુથર**, ‘સારો જોર’ હેવા શબ્દ ઉપરથી નીકલેલોછે. પેરોફેસર સપીગલ કેહેછે કે જમ પેરોફેસર જી. મુલર એ શબ્દને **જુજુથર** ઉપરથી નીકલેલો કેહેછે, તે વાત બનેલી હોયે કે નહી; તોપણ **જુજવારેશ** બોલ **જુજુથર** શબ્દને મલતો આવેછે હેમાંતો શક નથી. હમારા ફાન્ગેલ મીતર દશતુર હોશંગજી જામાસપજી જામાસપ આસાવાલાએ સને ૧૮૬૭ ઇસવીનાં સાલમાં મુંબઈની નામદાર સરકારના હુકમથી છપાવી પરગટ કરેલી જંદ પેહલવી ગલાશરીના ઇંગરેજી પુસ્તકના દીપ્તિયાને સફે તરીજી નોટમાં આયે **જુજવારેશ** બોલનો અરથ તથા બોલાસોનીએ જણાવેઆ પરમાંજી કરેઆછે.

“આયે (જુજવારેશ) બોલ જોજી ઇરોપખંડના વીદવાંનેને એક “ ઘણી ગુચવણમાં નાખેઆછે, તેહેનો બોલાસો ઘણી સેહેલાઈથી થાઈ “ સકેછે, હેવું હું ખાતરીથી વીચારું છું. **જુજવારેશ**, બોલ કસસી “ ખાએઆપુંજી ધરાવતો નથી, અને કોઈબી ઇરાંની કે સેનેટીક ભા “ ધાની મારફતે તેહેનો બોલાસો થાઈ સકતો નથી; કારણકે તે માત “ રે **જુજવાંન અશ**, નો અસુધ ઉચ્ચારછે, **જુજવાંનશ**, નો અરથ “ **અશની જવાંન**નો થાયેછે, કે જે માતરે આસીરીઆ (દેશ) ની “ થાઈ સકસે; એનો પુરો આકાર ‘જુજવાન અશર’ કરીને હો

“ વો જોઈએ, પણ પાછલથી તે ટુકો અને ખરાબ થાએઓછે.
 “ આએ સહુમજ ડાકટર હાઉગની મારફતે મહુને મલોછે, કેમકે
 “ તેણે દર વખતની હુમારી સાથની વાતચીતમાં કેટલીએકવેલા આ
 “ એ બાબત ઉપર માહાડું ઘેઆંત ખેંચેઈં હુતું કે પેહલવીને અત
 “ લગનો સંબંધ બીજી સેમીટીક ભાષાનાં કરતાં આશીરીઅન
 “ ભાષાની સાથે વધારેછે. હુજવાનશ (બોલ) માં વપરાએલા
 “ આન, અક્ષર વીશે (માહારી તરફથી) બોલાસો કરેઆમાં આવે
 “ છે કે પેહલવી, આન, હુમેશાં ફારસી અથવા દરી ભાષામાં આર,
 “ થાએછે, જેમકે (પેહલવી) મતનનું મેહુર, આતનનું આદર, શતન
 “ નું શેહુર, ઇતીઆદી; તેમજ હુજવાનશનું હુજવરશ થાએલુંછે.”†

વલી આપણી ટાપુમાં પરખેઆત થાએલો ઉગમણુ પરાંતની ભાષા
 આનો કાબેલ વીદેઆરથી ડાકટર મારટીન હાઉગે હાલમાં “ An
 Introductory Essay on the Pehlavi language ” હેવે નામનો
 એક રેસાલો પેહલવી ભાષાની બાબતમાં ઘણીએક સોધ અને અંચલા
 ઇથી લખેઓછે, અને તેહેને દસતુર હોશંગજીએ ઇંગરેજ ઉચચાર
 અને તરજુમા સાથે છપાવી પરગટ કરેલી Pahlavi Pazand

† This word which has been a great puzzle to the European Scholars can be explained in a very simple, and I think, satisfactory way. Huzvâresh means nothing, and can neither be explained from the Persian, nor from a Semitic language; it is simply a mispronunciation of Huzvânash which is to be divided in huzvânashi, e. the language of Ash, which can be only Assyria; the full form may have been Huzvân-Ashar which was afterwards shortened and corrupted. To this interpretation I was led by Dr. Haug who directed during our frequent conversations several times my attention to the fact that the Pahlavi was more closely related to the Assyrian than to any other Semetic language. As regards the syllable ʾân in Huzvânash, it is to be remarked, that the Pahlavi ʾân is always changed to ʾâr in Persian or Dari, as matan to meher, âtan to adar, Shatan to shahar etc. Accordingly huzvânash became huzvâresh.—

Glossary ને મથાલે તેના દીબાચા તરીકે મેલેઆમાં આવેલોછે, તેહે માં આએ કાબેલ ગરહસથે 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 બોલને લગતી તકરા રમાં પોતાના રેસાલાના ૩૭ થીતે ૪૩) સુધીના સફાએ રોકેઆછે, તે ની અંદર આએ વીદવાંત ગરહસથ આએ રીતે લખેછે કે “ 𐭥𐭧𐭮𐭥 વારે શ બોલનો અરથ વારેહડીએ પેહલવી ભાશાને લાગુ પાડેઆમાં આવે છે; પણ તે સીધ કરવું ઘણું મુશ્કેલછે. ” એ પછી ડાકટર હાઉગે ગ એઆ આઠસો વરસ ઉપર થાઈ ગએલા એબને મકુફા નામના એક મહમદીઅન અરબ ગરંથકારે ધરાંનના કાબેલ મોબદોથી 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 (એટલેજ 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥) બોલ વીસે મેલવેલો બોલાસો, તેહેની અસલ એબારત અને તરજુમા સાથે પોતાના રેસાલામાં આપેઆછે; જેહેમાં બીજા બાબદો સાથે 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 બોલનો અરથ મોબદોની તરફથી તે ગરંથકારને “શબદોના વરણની જોડણી” નો સમજાવેઆમાં આવેઆછે. એ શીવાએ તે મોબદોની તરફથી ઉપલા ગરંથકારને 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥ની અંદર એક હજાર સેમેટીક શબ્દોનું લખાંણ થાએલુંછે, હેવું પણ કેહેવામાં આવેઉં હતું, તે ઉપરથી ડાકટર હાઉગ તરક પોંહાં ચાડીને પોતાની તરફથી જણાવેછે કે આએ અંક હજાર બોલની શબ્દ કોશ તે સાસાનીઆન ફરહુંગને નામે એલખાતી ચોપડી હોવી જોઈએ, અને તે હાલમાં છપાઈ પરગટ થાએલી દસ્તુર હોશંગજી વાલી Old Pahlavi Pazand Glossary છે. (ડાકટર હાઉગનું આએ મત કોઈબી રીતે ખોટું નથી.) એબને મકુફાના વીચારોને લગતી સઘલી તકરાર ઉપરથી ડાકટર હાઉગ કેહેછે કે 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 બોલનો અરથ કોઈબી ભાષાનો થાઈ સકતો નથી.

એ પછી ડાકટર હાઉગ દસ્તુર હોશંગજીએ કરેલા 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥ના અરથ વીસે પોતાની તરફથી આએ રીતે બોલાસો કરેછે કે:—

“ જોકે 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥નો અરથ હાલમાં બેશક તેહેની શબ્દ સાધન “ વીદઆ એ કોઈબી રીતે સેહેલાઈથી સોધી કડાતો નથી; પણ દસ્તુર “ હોશંગજી તેહેને 𐭥𐭧𐭮𐭥 𐭥𐭧𐭮𐭥 અસોર ઈઆને આસીરીઆની ભાષા “ કરીને સહમજાવેછે; જે એક બોલાસો આએ શબ્દની ચોકસ તપા

“ સ કરવાની આગમન હુંએખી કબુલ રાખેઓ હોતો * પણ તેહેની
“ પરોણાગત ઘણો વખતસુધી થાઈ સકતી નહી.”

એ પછી ડાકટર હાઉગ હુજવારેશ બોલને બીજા વીદ્યારથીઓ
અવસતાના ^{જાણી} હુજવારેશ, શબ્દ ઉપરથી બનેલો વીચારેછે, અ
ને જોનો અરથ “સારાં કવિત” નો થાએછે, તે જણાવીહિંછે; અને તેવા
ર પછી આએ કાબેલ વીદ્યારથીએ પોતાની તરફથી હુજવારેશ બોલ
નો અરથ કરવાની તજવીજ કરીછે, તેમાં તેણે પેહલવી ^{જાણી} હુજ, ને અ
વસતાના ^{જાણી} હુજ, ઉપસર્ગ સાથે, તથા ^{જાણી} વારેશને ^{જાણી} વર, ધાતુ
સાથે મેલવીને, તેહેનો અરથ ‘બોલણું’ અથવા ‘જાહેર’ હોવો કરેઓ
છે. હવે આએ સઘલા વીચારોને ધેઆનમાં લેતાં હમારા કાબેલ મી
તર દસતુર હોશંગજીએ ^{જાણી} હુજવારેશના ઈમલાને હુજવાન-અશી,
કરીને વાંચેઓછે, તે વીસે હમારી તરફથી કાંઈએક બોલાસો કરવાને
ઘટતું વીચારીએછે. સાદી નજરે જોતાં કોઈખી પેહલવી વીદ્યારથી
^{જાણી} હુજવારેશના ઈમલાને હુજવાનશી કરીને કદી વાંચી સકે નહી;
કેમકે ^{જાણી} હુજવાર ને ^{જાણી} હુજવાન કરીને વાંચવું, કાએદાની રૂ
એ નહી બની સકે હેવુંછે. તેમજ ^{જાણી} ઈશ, નું વંચાણ અશી, કરીને
મુતલક થાઈ સકે નહી. દસતુર હોશંગજીએ પેહલવી ૧૨, ને , ન, સા
થે બદલ થવાના જે દાખલા આપેઆછે તે કેટલાએક ચોકસ પેહલવી
શબ્દો ઉપરથી બનેલા ફારસી બોલોને લગતાછે, તેથી તે હુજવારેશ હે
વા પેહલવી શબ્દની સાથે કસો સંબંધ ધરાવતા નથી; માટે દસતુર
હોશંગજીએ કરેલું ‘હુજવાનશીનું’ ઉકલામન માહારાં મત પરમાંણે વા
જખી નથી, અને તેહેમાંથી કાહાડવા ધારેલો અરથ વગર હસતીનો ગ
ણાએ તેમાં થોડોજ શકેછે.

* હુજવારેશ એક ભાષાછે હેવું મત આપતાં હું ચાહુ વીચારને મલતો
થાએઓ હોતો, અને તેવાજ વીચારથી હુંએ તે બોલાસાને વાજખી ગણેઓ હ
તો. શબ્દને ઉકલાવવાની જે સરવેથી સેહેલી રીતછે તેહેની મારફતે ^{જાણી} હુજવાન
હુજવાન અસોશને બદલે અપભ્રંશ થાએલો બોલ (હુજવારેશ) માહારા
અને દસતુરના ધેઆનમાં આપેઓ; પણ હુંતો સારીપકે જાણુતો હોતો કે અસલ
, ન, કદીખી ૧૨, સાથે બદલ થતો નથી.

કાબેલ પરીફેસરો મેખશ મુલર, સપીગલ, અને હાઉગે હુજવારેશ બોલને સાદી નજરે જોઈ વંચાઈ સકે તેમ વાંચીને તેહેને અવસતાના જુદા જુદા શબ્દો સાથે મેલવીને તેહેનો અરથ કરવાની પોતાની તરફથી જે કોશેશ કરીછે, તેમાં આપ્પે વીદવાનાની કસી કસુર હોમોને જણાતી નથી; કેમકે તેઓને તે બોલ ભુલ ભરેલી હાલતમાં વંચાએલો મલેઓ હોતો, અને અક્ષરોના એકસરખા આકારને લીધે તેહેને તેમ વાંચવા માગેતો તેમ પણ બની સકે, હેવું હોવાને લીધે તેઓએ કરવા ધારેલો હુજવારેશ, નો અરથ ખરી રીતે તેઓ કરી સકેઆ નથી.

હવે માહારી પોતાની સોધ ઉપરથી 𐎧𐎶𐎵𐎫𐎠𐎥𐎺𐎠 હુજવારેશ, બોલ સા ઉપરથી નીકલેલોછે, અને તેહેનું ઉકલાંમણુ પેહલવી અખશરના એકસરખા આકારને લીધે કેમ ફેરવાએઉંછે; તેહેની વીગત અતરે જણાઉંછું.

પેહલવી લખાણોની અંદર 𐎧𐎶𐎵𐎫𐎠𐎥𐎺𐎠, 𐎧𐎶𐎵𐎫𐎠𐎥𐎺𐎠 અને 𐎧𐎶𐎵𐎫𐎠𐎥𐎺𐎠, હેવા તરણુ તરેહના ઈમલાઓ વપરાએલા આપણને મલેછે, તેહેને વગર વીચારે જે આપણે વાંચીએતો તેહેમાનો પેહેલો આકાર હુજવારેશ, બીજો હુજવારેશ, અને તરીજો હુજવારીને, કરી વંચાઈ સકેછે; પણ જે તે માહેના બીજા તથા તરીજા ઈમલામાં 𐎧𐎶𐎵𐎫𐎠 હુજવારની પછી વપરાએલા 𐎧 તથા 𐎶, ના આકારને 𐎧 ને બદલે કાંઈ એક ફેરવાઈને બનેલા આકારો ગણીએતો તે બની સકે હેવુંછે, અને તે ઉપરથી જે 𐎧𐎶𐎵𐎫𐎠𐎥𐎺𐎠 અથવા 𐎧𐎶𐎵𐎫𐎠𐎥𐎺𐎠 ના ઈમલાને આપણુ હુજવે—ખલદીય, ઈઆને “ખાલદી ભાષા” કરીને વાંચીએતો તે વાંચવું ખરેખરું અને વગર શકનુંછે; કેમકે આગલા વખતમાં એશીઆને લગતું ખલદય * નામનું એક મોહોટું પરાંત યુફ્રેટીસ, અને ટાઈગરીસ, ના મની નદીઓ વચે વસેલું હતું; જેની રાજધાની બાબીલોનનું શહેર હતું.

* કાકટર જે. લેમપરીઅરે સને ૧૮૨૦ ઈસવીના સ્થાનમાં છપાવી પરગટ કરેલી Classical Dictionary માં લખેછે કે:—

Chaldea, a country of Asia between the Euphrates and Tigris. Its capital is Babylone, whose inhabitants were famous for their knowledge of Astrology.—

ડાક્ટર જી. યુનશન “ધી ફીલાસફી ઓફ યુનીવર્સલ હીસ્ટરી” નામનાં પુસ્તકનાં દક્ષતર બીજાંને સદે ૧૧) મે લખેછે કે:—
 “સેમીટીક ભાષાને લગતી ઓતર તરફની સાખાને નામે ઓલખા
 તી ભાષા યુફ્રેટીસ અને ટાઇગરીસ નદીની વચ્ચેના દેશોમાં વપ
 રાતી સીરીયા અને પાલેસ્ટાઈનમાં બોલાતી ભાષાછે; અને * * તે
 ઓતર તરફની ભાષાને નામે ઓલખાતી પાલેસ્ટાઈનમાં મુકરર થાએ
 લી પેહલવી હીબ્રૂ ભાષાછે. અને તે ‘ફોએનીસીઆન’ તથા ‘સુધ હી
 બ્રૂ’ એ બે ભાગમાં વહેંચાએલીછે; અને બીજી સાધારણ લોકોની ખા
 લદી (Chaldee) અથવા બાબીલોન તથા આશીરીયા, અને મેસો
 પોટેમીયા તથા સીરીયાની સાધારણ ભાષાછે” †

એ ઉપરથી હેવું સીધ થાએછે કે, આપણા ધરાંની વડીઅલો સી
 રીયાની ભાષાને નામે જે બોલી ધરાંનમાં વાપરતા હતા, તે ઉપર જ
 ણુવેલી ખાલદી (Chaldee) ભાષા હતી; (જેહને હાલમાં આપણ
 ‘ચેઆલડી’ ભાષાને નામે ઓલખીએછે), અને તેહની સામેતી ‘સા
 સાંની પેહલવી ફરહંગ’ ને નામે આપણા લોકોને જાણીતી “માલીક
 નામએ અસુરી” નામની, પેહલવી લખાંણની અંદર વપરાએલા સે
 મીટીક બોલોની શબ્દ કોશ, ના દીબાચાનાં લખાંણ ઉપરથી મલેછે.

‘માલીક નામએ અસુરી’ નામની શબ્દ કોશ ‡ ના પેહલવી દી
 બાચામાં તેનો બનાવનાર લખેછે કે:—

† They are reduced to the northern branch, spoken in the Euphrates and Tigris region, Syria and Palestine, and * * The northern branch is represented, first, by Hibeew (the language of the Ibri, men who came from Arapakhitis) fixed in Palestine (canaan), and divided into Phcenician and Hibeew Proper; and, secondly, by popular Chaldee, or the common language of Babylon and Asyria (Elam and Assur), and of Mesopotamia and Syria (Aram and probably Lud, or Semitic Asia Minor).

‡ આએ શબ્દ કોશને આપણા જરતોશની દસ્તુરો “સાસાનીઆંન પેહ
 લવી ફરહંગ” ઇઆને સાસાની પાદશાહઓના વખતમાં બનેલી પેહલવી શબ્દ
 કોશને નામે ઓલખેછે, જે પુસ્તક તેહના ઇંગરેજ તરજુમા સાથે Pahlave
 Pazent Glossary “પેહલવી પાન્દ ગલાસરી” ને નામે દસ્તુર હોશંગજી
 તથા ડાક્ટર હાઊગની તપાસ ઉપરથી હાલમાં પરગટ થાએછે.

“ તે બરદાશતના કરનાર દાદાર અહુરમઝદનાં (મોબારેક) નામ,
 “ ઓલખ, અને સ્તુતી (ની બરકત) થી, આએ ફારસી તરજુમા સા
 “ થનો ‘ માલીક નામએ અસુરી ’ ઇઆને ‘ આસીરીઆ શબ્દ કોશ ’
 “ ને લગતો રેસાલો, તે ખાલદી (ચેઆલડી) ભાષા સીખવામાં, નવા
 “ અભેઆશીઆને ફાએદેમંદ, સારી બખશેસ કરનાર, અને સુભકા
 “ રક થજો ! ” *

આએ ઉપર લખી જણાવેલા દાખલાઓ ઉપરથી વગર શકે આ
 પછી ખાતેરી થાએછે કે જેને આપણુ હવડાં સુધી ગુજરાતી, હુજવારેશ,
 કરીને વાંચતા હતા તે શબ્દનું ખરૂં વાંચન અસલમાં હુજવે-ખલ
 દીઆ, કરીને હતું; પણ જેમ કેટલાએક સેમીટીક શબ્દોના ઇમલાઓ
 ને સુધ રીતે વાંચવાની ઇઆદદાશત પાછલથી આપણા લોકો પાસે ન
 હી હોવાને લીધે, તેઓને અસુધ રીતે વાંચવાનો આપણામા માહવેરો
 પડેઓછે, તે મુજબ ગુજરાતી હુજવે-ખલદીથનો ઇમલો હુજવારેશ,
 કરીને વંચાતો આવેઓછે.

આએ ગુજરાતી હુજવારેશ, બોલ આપણી પાસેનાં કદીમ પેહલ
 વી પુસ્તકોનાં લખાણની અંદર આપણને મલતો નથી; પણ હુમોએ
 ઉપર જણાવેલી “ માલીકનામએ અસુરી ’ ઇઆને આસીરીઆ શબ્દ
 કોશની અંદર ગુજરાતી + તથા ગુજરાતી હેવા આકારનાં બે ઇમલાઓ
 આવેલાછે, તેમાના છેલલા આકારની નીચે અવસતા અખશરે તેહ
 નો ઉચ્ચાર ગુજરાતી હુજવારેશ કરીને કરેલોછે, અને હુમો ધારી
 એછે કે તેજ ઉપરથી આએ બોલને વાંચવાના સમયની ઉત્પત્તિથી
 થાઈછે; અને તે ઉપરથી પાછલથી પેહલવી પુસ્તકોની નકલ કરનારા

* ગુજરાતી હુજવારેશ, બોલ આપણી પાસેનાં કદીમ પેહલ વી પુસ્તકોનાં લખાણની અંદર આપણને મલતો નથી; પણ હુમોએ ઉપર જણાવેલી “ માલીકનામએ અસુરી ’ ઇઆને આસીરીઆ શબ્દ કોશની અંદર ગુજરાતી + તથા ગુજરાતી હેવા આકારનાં બે ઇમલાઓ આવેલાછે, તેમાના છેલલા આકારની નીચે અવસતા અખશરે તેહ નો ઉચ્ચાર ગુજરાતી હુજવારેશ કરીને કરેલોછે, અને હુમો ધારી એછે કે તેજ ઉપરથી આએ બોલને વાંચવાના સમયની ઉત્પત્તિથી થાઈછે; અને તે ઉપરથી પાછલથી પેહલવી પુસ્તકોની નકલ કરનારા

ગુજરાતી હુજવારેશ, બોલ આપણી પાસેનાં કદીમ પેહલ વી પુસ્તકોનાં લખાણની અંદર આપણને મલતો નથી; પણ હુમોએ ઉપર જણાવેલી “ માલીકનામએ અસુરી ’ ઇઆને આસીરીઆ શબ્દ કોશની અંદર ગુજરાતી + તથા ગુજરાતી હેવા આકારનાં બે ઇમલાઓ આવેલાછે, તેમાના છેલલા આકારની નીચે અવસતા અખશરે તેહ નો ઉચ્ચાર ગુજરાતી હુજવારેશ કરીને કરેલોછે, અને હુમો ધારી એછે કે તેજ ઉપરથી આએ બોલને વાંચવાના સમયની ઉત્પત્તિથી થાઈછે; અને તે ઉપરથી પાછલથી પેહલવી પુસ્તકોની નકલ કરનારા

+ ગુજરાતી આએ ઇમલાની સેવરે આવેલો ગા નો આકાર ગા ય, ઉપરથી
 બનેલોછે: પણ વચ્ચેથી = આરલો આકાર ઘસાઈને નીકલી જવાને લીધે
 ને બદલે ગા કરીને પાછલથી નકલ કરનારાઓને હાથે લખાતો આવેઓછે.

તથા તેહેનો અભેઆશ કરનારાઓને જુજવારેશ બોલના અ
રથ તેહેને લગતી પુરતી તપાસ કરવાનો સંજોગ નહી મળવાને લીધે
પેહલવી ભાષાનો સહમજાએઓછે; જે ઉપરથી તેઓએ કોઈ કોઈ પે
હલવી કેતાબોનાં મથાલાં ઉપર “આએ કેતાબ હું જુજવારેશ (ધ્યાને
પેહલવી ભાષા) માં લખ્યું” કરીને લખેલું છે. તોપણ પાછલા વખ
તના ધરાની દસતુરો આએ ખાંખી ભરેલી રીતે વંચાએલા જુજવારેશ
બોલના અસલ અરથની તદ્દન વકૂફ નહી થરાવતા હાએ હેવું નહી
હતું, કેમકે આકુવીટીલ હુ પેરોં નામના ફરેઅ ગરંથકારે પોતાનાં
લખાણની અંદર એક પાન્દ ફેકરો ટાંકેલો છે (જિની નોધ ઇઠરોપખ
ડના કામેલ પરોફેસરો ફરેડરીક સપીગલ, અને ડાક્ટર મારટીન હાઉ
ગે પોતાનાં પ્રસતકોમાં નોધી લીધી છે *) તેમા લખે છે કે:—

[illegible][illegible]

“ તે અવસતાના અખશરે અથવા સેવાદના અખશરે લખવું સજ્જવારછે, જે (સવાદના અખશર) ઉન્વારેશ (ઇચ્છાને ચેઆલહી ભાષા) નાછે.” ડાક્ટર મારટીન હાઉગે ઉપલા ફેકરાનો તરજુમો આ પતાં સેવાદનો અર્થ (Chaldaea) ચેઆલહીઅ નો કરેએછે, અને તેમજ ઉપલી પાળંદ એબારતમાં ‘...’ ખતે સેવાદ’ ની મો રાહી માએની ઉન્વારેશ (ઇચ્છાને-ચેઆલહી ભાષા) થી જણાવેલીછે.

પેહલવી ભાષામાં આપણા જરતોશતી મજહબને લગતાં ઘણાં એક પુસ્તકો કેઆની, આશકાની, અને સાસાની પાદશાહ્યો ના જુદા જુદા વખતમાં લખાએલાં હતાં, તેહેમાંથી જે પુસ્તકો, રેસા લાએ, અને અવસતાના તરજુમાંએ આપણી પાસે હાલમાં મોજુદ રહેલાંછે, તેહેની એક ટીપ હું અતરે નીચે આપું છઉં.

* ગુપ્ત ડાકટર સ્વીગલનાં બનાવેલાં હુજવારેશ લાપાનાં વેચ્યાકરણના દીબાચાને સરે ૨૨) ને તથા ડાકટર મારટીન હાઉગે છપાવી પરગટ કરેલા An introductory Essay on the Pahlavi Language ને સરે ૪૨ ને.

- ૧૯૧૭ ૧૮૦ દીન કનતે.
 ૨૧૮૦ ૧૯૧૭ ૬૭૧ વજર કનતે દીની.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ નીરંગશતાન.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ શાયસ્ત લા શાયસ્ત.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ ધરજાપ્યાએ યુનદેહશને.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ જંદે જવીદ શીદાદાદે.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ જંદે હજશને.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ જંદે વીરપે રતુ.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ જંદે હાદોષ.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ જંદે દામદાદ.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ જંદે અવસ્તાએ ખુરદે.
 ૨૧૮૦ ૬૭૧ દાદસ્તાને દીની.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ શેકત યુમાની વજાર.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ યુનદેહશને.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ મીનોએ ખેરદ.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ માદીગાને ગોશતકૂરી આંન.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ ઓગમદેવ્યા.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ જામારપ ખીતાઈ.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ માદીગાને વીરાઈ.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ અન્દરજે આતુનપાત માનસપન્દાંન.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ કારનામએ અરથશતર પાપકાંન.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ ગનજે શાહગાન.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ સેતાએશને યહાન.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ માદીગાને રકજોમ.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ માદીગાને અહુનવર.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ માદીગાને રક જાતનાન.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ માદીગાને ખાનદદ જામે ફરવરદીન ખીના.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ માદીગાને અહવીઅંધને તશકુક.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ માદીગાને મદમ એમે દરૂન.
 ૧૯૧૭ ૬૭૧ માદીગાને હકત અમહોઅપન્દ.

અનંદરજે દાનાક ગળ્યા.	અનંદરજે દાનાક ગળ્યા.
જંદે વહુમન યશત.	જંદે વહુમન યશત.
માદીગાને હુમરોએ કવાદાન.	માદીગાને હુમરોએ કવાદાન.
દહમાને પેહાન આફનીન.	દહમાને પેહાન આફનીન.
તપીકીનશને પરવરદે.	તપીકીનશને પરવરદે.
માદીગાને દરહત.	માદીગાને દરહત.
વાજે આતુન પાતે માનમપન્દાન.	વાજે આતુન પાતે માનમપન્દાન.
વજેરેદીની.	વજેરેદીની.
માદીગાને દારૂએ ખુનમન્દશ.	માદીગાને દારૂએ ખુનમન્દશ.
માદીગાને આવાદશે મેનદહાન.	માદીગાને આવાદશે મેનદહાન.
માદીગાને આતુન ફરોખગે ફરખનજનદાન.	માદીગાને આતુન ફરોખગે ફરખનજનદાન.
માદીગાને ગજસતે અખાલેશ.	માદીગાને ગજસતે અખાલેશ.
વાજે માલીગાને અવસ્તાક.	વાજે માલીગાને અવસ્તાક.
માદીગાને ચતરંગ.	માદીગાને ચતરંગ.
દરેન નીરંગી પવન જન્દ.	દરેન નીરંગી પવન જન્દ.
ચીદે અવસ્તાએ ગાસાને અફજુની.	ચીદે અવસ્તાએ ગાસાને અફજુની.
નીરંગે ધજશને.	નીરંગે ધજશને.
ધજશને ચન્દ અરજ.	ધજશને ચન્દ અરજ.
અવસ્તાએ દરેને ફરોહરાન યશત.	અવસ્તાએ દરેને ફરોહરાન યશત.
વીશતાસપ યશત પવન નીરંગ.	વીશતાસપ યશત પવન નીરંગ.
અવસ્તા જન્દે પીરામુને યશત.	અવસ્તા જન્દે પીરામુને યશત.
માલીક નામએ અસુરી પવનચ પારસી.	માલીક નામએ અસુરી પવનચ પારસી.

આએ પેહલવી ભાષાનુ વયાકરણ બનાવવાની શરૂઆત હુમોએ સને ૧૮૫૩ ઇસવીના સાલમાં કરી હતી; એ વેલાએ સર જમશેદજી જીજીભાઈ ઇનસટીટીઉશનનાં મકાંન ખાતે જરતોશતીઓને પેહલવી અને જંદ સીખવવાને સાડું આપણા ટોલાના શખીતએ માનવંતા બુજેરગ અકાબર સાહેબ મરહુમ સર જમશેદજી જીજીભાઈ પેહેલા બા રોનેટના ખરચથી એક વરગ ઉંઘાડેઆમાં આવેઓ હતો, અને તાં હાં સુરતવાલા મરહુમ દસતુરજી જમશેદજી બરજેરજી ઉપલી ભાષાઓ

ને લગતી કેલવણી આપતા હતા; તેઓની તરફથી વીદ્યેઆરથીઓને પેહલવી ભાષાની શરૂવાતમા કેલવણી આપવા સાઝું ફારસી ‘આમદ નામે’ ના આધાર ઉપરથી પેહલવી સામાન્ય રૂપોની ગરદાનો સાથે કાંઈએક પેહલવી વેઆકરણને લગતાં તતવો ફારસી કાએદાના આધાર ઉપરથી રચીને, તે વીસેનું એક પેહલવી વેઆકરણને લગતું નાધલું પુસતક દસતુર મજકુરે બનાવીઈં હતું.* તે પુસતક છપાવી પરગટ કરવાની આગમજ તેહેની તપાસ કરવા સાઝું તે વખતના સર જમશેદજી જીજીભાઈ ઈનસ્ટીટીઉશનના સેક્રેટેરી મરહુમ શેઠ પેશતનજી મા જીજીજીએ એક સરકીલરની મારફતે મુનશી ખીર અશરફઅલી, શેઠ ડોશાભાઈ સોહોરાબજી મુનશી, દસતુર ખીનોચહરજી એદલજી જામા સપ આસાના, દસતુર કાઉશજી દારાબજી મેહેરજીરાણાની સાથે હુમો ને પણ નોતરેઆ હતા. આએ મેલાવરાની અંદર જીજીજી ‘દાબુનેદ’ અને જીજીજી ‘દાબુનેદ,’ આએ બે શેગાએ ઉપર ઉપલી મંડલીમા હા જર થાએલા બે ગરહસથોને એકબીજામા તકરાર ચાલી હતી, પણ આએ ભાષાનાં બે મુખીઅ હુથીઆર જે વેઆકરણ અને શબ્દકોશ, આએ તકરારને લગતા ચુકાદાને સાઝું જોઈએ, તે નહી હોવાથી, આ એ તકરારનો એક તરીજ ગરહસથની તરફથી આપેલા વાજબી વી ચાર છતાં પણ કસસો ચુકાદો થાએઓ નહી. તે ઉપરથી એ પછી પેહલવી વેઆકરણનાં મુલ તતવને લગતું એક નાધલું ૨૨૫) સફાનું પુસતક તેહેની અંદર અસલ પુસતકોના દાખલાએ જણાવેઆ વગર હુમોએ લખીને તઈઆર કીધું, અને તે પુસતકનો સને ૧૮૫૫—૫૬ ના સાલમાં હુમારા કાએલ ખીતર શેઠ નવરોજજી ફરહુનજીએ હ મારી એલતેમાસ ઉપરથી ઈંગરેજમાં તરજુમો કરેઓ હતો. તે બાદ હુમારો વીચાર ઉપલાં પુસતકોને છપાવી જરતોશતીઓમાં પરગટ કરવાનો હતો. એટલામાં હુમારા ચાલાક અને વીદ્યેઆઅભેઆશી

* આએ કાએદો ભાઈ કાવશજી નોશેરવાનજી કાંગાએ શને ૧૮૫૬ ઈસ વીનાં સાલમાં છપાવી પરગટ કરેલી ખીરદે અવસતા બા માંએનીનાં પુસતકના આગલા ભાગમાં પરગટ કરેલોછે.

મીતર શેઠ ખુરશેદજી રૂશતમજી કામાજી ઇઠરોપ ખાતેથી અતરે આવે
આ, તેવણુ સાથે એક બે વેલા હમારી મુલાકાત થાઈ, તેહેમાં તેઓને
હમોએ હમારી તરફથી તઈઆર કરેલું પેહલવી વેઆકરણનું પુસતક
બતલાવેઈ, તે કાંમ તેઓએ પસંદ કીધું, અને તારપછી તેઓએ હમો
ને અરલાંગનવાલા કાબેલ પરોફેસર સપીગલે બતાવેલું હુજવારેશ લા
ધાનાં વેઆકરણનું એક જરમત લાધામાં છપાએલું પુસતક પોતાની
તરફથી બીજાં પુસતકો સાથે ભેટ કરેઈ, અને હમારા વેઆકરણનાં પુ
સતકમાં દરએક બાબતને લગતા અસલ પેહલવી પુસતકોમાંથી દાખ
લાઓ ઠાંકીને બતલાવવાની હમોને ભલાંમણ કીધી; તે ભલાંમણ આ
એ લાધાના અભેઆશ કરનારા વીદેઆરથીઓના બાબમાં વધારે ફા
એદાકારક હમોને જણાઈ, તે ઉપરથી હમોએ તેમ કરવાને કબુલ કી
ધું; અને તેમ કરવામાં હમોને નવેસરથી અસલ પુસતક રચવા કરતાં
દાખલાઓ અસલ પુસતકો મધેથી સોધી કાઢાડીને તેની જગોએ મેલ
તાં ઘણી મેહેનત અને વખત રોકવો પડેઓ હતો; અને તે ઉપરાંત
આએ પુસતક છપાતાં હમોને વચ્ચે નડેલી ધીલને લીધે નજદીક છ
વરસની હદ ગુજરીછે.

સને ૧૮૫૪ ઈસવીનાં સાલમાં પેહલવી લાધાનાં વેઆકરણને લ
ગતા ટુક સારનું એક નાધલું ચોપાંનીઈ ઇઠરોપ ખાતે પેહલવેહેલાં ડા
ક્ટર મારટીન હાઉગની કલમથી જરમત લાધામાં લખાએઈ હતું; તે
વાર પછી અરલાંગનનો “રાએલ કાલેજ” ના કાબેલ પરોફેસર ડાક્ટર
ફ્રેડરીક સ્પીગલે સને ૧૮૫૬ ઈસવીના સાલમાં Grammatic der
Huzvâresche, હેવે નામનું એક પેહલવી વેઆકરણને લગતું પુસતક
જરમત લાધામાં છપાવી પરગટ કરેઈછે. આએ પુસતકમાં ઉપલા
કાબેલ પરોફેસરે પોતાની તરફથી પેહલવી વેઆકરણને લગતા જે દા
ખલાઓ લખી બતલાવેઆછે તે ઇજશને, વંદીદાદ, વીસપેરદ અને
ખોરદેહ અવસતાનો પેહલવી તરજુમો તથા બુનદેહશને કેતાબ સેવા
એ બીજાં કોઈ પેહલવી પુસતકોના નથી, અને તેહેમાં આએ વીદવાં
ન ગરહસથની કસી કસુર નથી; કેમકે ડાક્ટર મારટીન હાઉગ અતરે

થી ઇરોપ ખાતે ગયેએ. તેહની આગમન ઇરોપખંડ ખાતે પેહલ વી લખાણુને લગતાં ઉપલાં પુસ્તકો સેવાએ બીજું કાંઈ હતું નહીં; તેથી જુદે જુદે વખતે લખાએલાં બીજાં પેહલવી પુસ્તકોની રચના અને તેહમાં વપરાએલા વેઆકરણુને લગતા ભાગોને લગતી તપાસ કરીને તેહનું વરણુન આપવાને તથા અસલ પુસ્તકોમાંના દાખલાએ નોંધવાને ડાક્ટર ઇસ્પોગલને જોગવાઈ મલી નથી; પણ આપણી પાસે તે સઘલાં પેહલવી પુસ્તકો હાજર હોવાને લીધે હુમેને હુમારાં આએ પેહલવી વેઆકરણુનાં પુસ્તકમાં તે કદીમ પુસ્તકોના દાખલાએ બત લાવવા સાથે વેઆકરણુને લગતી બીજી સોધો દાખલ કરવાને બની આવેઈછે. ડાક્ટર સ્પોગલનું ઉપલું પુસ્તક તપાસી જોતાં તેહેને મ લેલાં પેહલવી લખાણુ ઉપરથી વેઆકરણુને લગતા ભાગો ઉપજવી કા હડવામાં આએ અંચલ જેહનના વીદવાંને લખાણુવાજોગ મેહેનત કરીછે.

સને ૧૮૫૫ ઇસવીનાં સાલમાં હુમારા લાએકીવાલા ખીતર શેઠ ધનજીભાઈ ફરાંમજી પટેલે ‘હુનવરશ અથવા વીશેશ પેહલવી ભાષાનું વેઆકરણુ’ હેવે નાંમનું ૮૦ સફાનું એક નોંધલું પુસ્તક ગુજરાતી ભાષામાં છપાવી પરગટ કરીઈ હતું.

એ પછી સને ૧૮૫૯ ઇસવીનાં વરસમાં હુમારા ખીતર એરવદ કાવશજી નોચેરવાંનજી કાંગાએ પેહલવી તરજુમા સાથે ખુરદેહ અવસ તાનું પુસ્તક છપાવી પરગટ કરીઈછે; તે પુસ્તકની શરૂઆતમાં ‘પેહલવી ફરહુંગ’ ને નાંમે પેહલવી મસદરની ગરદાંન તથા શબ્દ કોશને લગતો ભાગ ફારસી ‘આમદન’ તથા ‘ફારસીઆત’ ની લઠણુ ઉપર રચેલો પરગટ કરેએછે, અને તે વીસે મજકુર એરવદ પોતાનાં લખાણુમાં નીચે જણાવેઆ પરમાંણુ ખોલાસો કરેએછે :—

“આ ખોરદેહે અવસતાના પેહલા ભાગમાં પેહલવી ફરહુંગ જુ “કેલીછે તે શર મમશેદજી જીજીભાઈ ઇનશરીટીઈશનને લગતો જે પે “હલવી કલાસ હતા તેમાં બેહેશતનશીન દસતુરજી સાહેબ મમશેદજી “બરજોરજી શુરતવાલા શીખવતા હતા અને જે હાલ ઘણાખરા દસ “તુરો પાસેછે તે ઉપરથી દાખલ કીધીછે.”

હુમેએ બીજું જણાવવું જોઈએછે કે આએ ચાલતાં ઇસવી સ ને ૧૮૭૦ નાં વરસમાં હુમારા વીદવાંન ખીતર ડાક્ટર મારટીન હાઉ

ગની તરફથી 'પેહલવી પાનંદ ગલાસરી' નું દસતુર હોશંગજીની તરફથી કરેલા ઇંગરેજ તરજુમાનું એક પુસ્તક હોમોને ભેટ મલેઈંછે, તે પુસ્તકમાં આપે કાબેલ ગરહસથે પેહલવી ભાષા વીશે પોતાની તરફથી લખેલા રેસાલામાં આપે ભાષામાં કોતરાએલી તખ્તીઓમાં વપરાએલા કેટલાએક સેમીટીક બોલો તથા ધાતુઓની સરખામણી તેહની અસલ ભાષાના લોગતોની સાથે બતલાવીછે, તથા વેઆકરણને લગતા ભાગમાં કેટલાએક પેહલવી રૂપોને લગતા પ્રત્યયો જણાવેઆછે; અને તે સાથે હીબરૂ તથા એઆલડી ભાષાનાં વેઆકરણમાં વપરાએલી રીત મુજબ પેહલવીમાં વપરાએલાં સેમીટીક ધાતુઓને જુદા જુદા આઠ વરગની અંદર વેહેચી નાખીને તેહને લગતા કેટલાએક અરથોની સહમજ આપીછે, તે પેહલવી ભાષાના વીદેઆરથીઓને જાણવા જોગ બાબતછે.

આપણા જરતોશતીઓમાં પેહલવેહેલાં પેહલવી ભાષાનું એક ટુક વેઆકરણ ફારસી ભાષામાં સને ૧૧૮૧ ઈઅનહનરદીનાં વરસમાં મું બઈના શેહેનશાહી જરતોશતીઓના દસતુરાંન દસતુર એદલજ દારાબજ રૂશતમજ સનજાણાએ બનાવીઈં હતું; જે પુસ્તક તે હમારા મરહુમ મુરબીની તરફથી, તેઓનાં પુસ્તકખાંનાંમાં વારસા તરીકે હોમોને મલેલું હાલ હમારી પાસે મોજુદછે. આપે ફારસી નામલાં પુસ્તકનું કદ ડીમી કાગળના આઠમા ભાગના ૬૦ સફાનુંછે. તે પુસ્તકનો દીપ્તિ પેહલવી ભાષામાં આપે મરહુમ દસતુર સાહેબે રચેલોછે; તેમાં પણ તે દીનદાર અને કાબેલ દસતુરે પેહલવી વેઆકરણ નહી હોવાને લીધે તેઓના વખતમાં પેહલવી લેખોનું વંચાણ અવારનવાર જુદી જુદી રીતે થવા વીસેની ફરીઆદ નીચે જણાવેઆ પરમાણુ કરીછે.

“જેઆરે આપે પેહલવી ભાષાનાં વેઆકરણનું પુસ્તક નહી હતું, અને જે કાંઈ હતું તે જુદદીનોના હાથમાં ગએઈં, તેવાર પછી “કોઈએ તેવું પુસ્તક બનાવીઈંતું નહી; તે ઉપરથી હમણાં સને ૧૧૮૧ ઈઅનહનરદીનાં વરસમાં મોબારેક ફરવરદીન મહીનો અ

“ ને અહુરમઝદે રોજ હતા તે નારોજની ખુશી ભરેલી મીનલસ બ
 “ રાએલી હતી તેહેમાં, કેટલાએક હાજર થાએલા ગરહસથો, એક
 “ પેહલવી શબ્દ અને વાક્યની મતલબ વીસે, એકબીજાના નઘડો,
 “ હરીફાઈ, અને અઠડાઅઠડી કરવા લાગેઆ, અને તકરાર કરતી
 “ વખતે પોતાના સખુનને જાલવવા સાડું ધણાજ કરોધવંત થાએ
 “ આ; પણ તેઓમાંથી કોઈ એકબીજા ઉપર ફાવેઓ નહી. એજ
 “ પરમાણે એકબીજા સાથે તકરાર કરવા લાગેઆ; પણ કોણનું બોલ
 “ વું ખોટુંછે, તે વેઆકરણ વગર કોઈ સહમજ સકેઆ નહી. આ
 “ એ કારણને માટે હુંએ આએ પેહલવી વેઆકરણનો રેસાલો અગ
 “ ત કરીને સારી દેઆંતતના વીદેઆરથી અને શીખશકોને સાડું
 “ ઉલટ રાખીને બતાવેઓછે.” *

આમ્ને હુમારાં પુસતકની અંદર વેચાકરણને લગતા જ જ લા
ગોને મથાલે પેહલવી નામે. આપેઆમાં આવેઆછે, તે નામે હુમેઆ
હુમારી તરફથી ઉપજવીને આપેઆછે, અને તેમ કરવામાં હુમારી
મતલબ હવે પછીના વીદેઆરથીઆમાં એ નામેનું વપરાંણ ચાલુ
રાખવા વીસેનીછે.

આચ્છે પેહલવી વેચ્છાકરણની સેવરે હુમોચ્છે જ સેમીટીક શબ્દો

[illegible]

તથા ધાતુઓ ઉપરથી પેહલવી પુસ્તકોના વપરાયેલા શબ્દોની એક શબ્દ કોશ આપીછે, તે બોલોના ઉચ્ચાર જેમ આપણા ઇરાંન તથા હિંદુસ્તાન ખાતેના દસતુર મોબદો કદીમ વખતથી કરતા આવેઆ છે, તે મુજબ હુમોએ તે અસલ બોલોની પાસે તેહનો ગુજરાતી ભાષા માં ઉચ્ચાર આપેલોછે; તોપણ તે દરએક બોલ તથા ધાતુ સેમીટીક ભાષાને લગતી હીબ્રુ, એઆલડી, સેમરીટન, સીરીઆક, અને અરબી ભાષાના કોઆ બોલ અથવા ધાતુની સાથે મલેછે, તે હુમારી તરફની સોધથી હુમોએ બતલાવેઉંછે. સેમીટીક શબ્દો તથા ધાતુઓના અસલ ઉચ્ચારો કેટલાએક ચોકસ અક્ષરોના ફેરફારથી અતરેના તથા ઇરાંનનાં દસતુર મોબદો કરતા આવેઆછે, તેના આધારમાં તેઓ પાસે “માલીક નામએ અસુરી” નામનું (૧૨૦૦) થી વધારે વરસ ઉપર લખાયેલું પુરાતન શબ્દ કોશનું પેહલવી પુસ્તકછે. અને જે વેલા એ પુસ્તક ઇરાંન ખાતે લખાયેઉં, તે વેલા પેહલવી ભાષાનું વપરાંન ઇરાંનના જરતોશતીઓમાં ઘણી આબાદ હાલતમાં હતું; માટે હાલમાં ઇરોપખંડના વીદેઆરથીઓ પેહલવી પુસ્તકોમાં વપરાયેલા સેમીટીક શબ્દોના ઉચ્ચાર ઉપલી રીતથી જુદા પોતાની સહમજ પરમાણે કરેછે, તેમ આપણા જરતોશતીઓની તરફથી ઉચ્ચાર કરવાની હુમો જરતોશતી વીદેઆરથીઓને ભલામણ કરતા નથી. હુમો હેવું ધારી એછે કે જેમ અવસતાના બોલો અને ધાતુઓ ઉપરથી બનેલા પેહલવી શબ્દોના ઉચ્ચાર કેટલાએક ચોકસ અક્ષરોના ફેરફારથી કરવાનો કાએદો વપરાંનમાં આવેલોછે. જેમકે:— *gagana* નું *gag* મહુતદ, *gagana* નું *g* જમ, *gagana* નું *g* નમાજ, *gagana* નું *g* ફનાજ, *gagana* નું *g* માલ, *gagana* નું *g* ખુશક, ઇત્યાદી, તેમ આગલા વખતમાં ઇરાંનના પેહલવી વીદેઆરથીઓએ સેમીટીક બોલોની અંદરના કેટલાએક ચોકસ અક્ષરોના અસલ ઉચ્ચાર ફેરવીને તેહનું વંચાંન કરેઉંછે, અને તે વપરાતા ઉચ્ચાર મુજબ “માલીક નામએ અસુરી” ના બનાવનારે પોતાનાં પુસ્તકમાં તે ઉચ્ચારો આપેઆછે, તે આપણા બુજેરગ નીઆગાનોની રીત પકડીને જે આપણુ જરતોશતીઓ સેમી

ટીક પેહલવી બોલોના ઉચ્ચારો કરેઆ જાઈએતો તેહેમાં આપણુ વગર ચુક કરવે વાજબી મારગ ઉપર ચાલીએ છઈએ.

આએ વેઆકરણુને લગતી જાહેર ખબરની અંદર હુમોએ શેવટે આપવા ધારેલી પેહલવી શબ્દ કોશમાં ૩૦૦૦) પેહલવી લોગત તેના અરથ સાથે આપવાને જાણાવીઈં હતું; અને એ પુસ્તકની હદ ૪૦૦) સફા સુધીની થશે હેવી કબુલત આપી હતી; પણ પાછલથી આએ પુસ્તકની ઉપલી હદ ઉપરાંત વધારે સફા રોકાવવાને લીધે, હુ મોએ ફક્ત પેહલવી પુસ્તકોના અંદર વપરાએલા સાધારણુ સેમીટીક બોલો આપીને, હુમારી તરફની શબ્દ કોશ પુરી કીધીછે.

આએ પેહલવી વેઆકરણુનું પુસ્તક છપાવી પરગટ કરવા નો હુમોને ઉલટ આપનાર તરીકે તથા એ પુસ્તકને લગતી સઘલી સારી ગોઠવણુ અને તે વીસે હુમોને કરેલી નેક સુચનાએા વીસે, હુ મો હુમારા લાએકીવાલા અને ભલા મીતર શેક શોરાબજી શાપુરજી બંગાલીના ઘણા આભારી છઈએ.

શેવટે આએ પેહલવી વ્યાકર્ણુને લગતું પુસ્તક, પેહલવી વીદીઆ થીએ, તેમજ બીજા એલમદારોને અગતનું અને ઉપીએગી હોવા છતાં, પેહલવી ભાષાને લગતા એલમનો વધારો કરવાનો ભલી ઉલટ અને સારી દીલસોજીથી, તેહને આપણી નાંમદાર સરકારે, તથા શર નમશેદજી જીભાઈ ટરાંસલેશન ફંડના માનવન્ત તરફટી સાહેબોએ, અને આપણા ટોલાના બુજેરગ અકાબરો અને લાએકીવાલા ઘરસથો એ જ કીમતી મદદ અને આસરો આપેએછે, તે વીસે હુમો તે સાહે બોનો મોહટાં માંત સાથે ઉપકાર માંનીએછે.

રોજ ૧ લો માહ ૪ થો શને ૧૨૪૦ ઈઅમદનરદી.

પેશોતન દસતુર બેહરાંમજી સંજાણા.

આએ પુસ્તકમાં વપરાએલા સંક્ષેપ ઓલોનો ઓલાસો.

સંક્ષેપ શબ્દ.	ઓલાસો.
અવ૦, અ૦	અવસ્તા.
પા૦ .. .	પાજંદ.
ફા૦	ફારસી.
સં૦	સંસ્કૃત.
અર૦	અરબી.
દીન૦ ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮. ..	દીનકરદ ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ મું દફતર.
વીર૦	વીરાફ.
વન૦, વ૦ ૧, ૬, ૨, ૩, ૪, ૧૬, ૬, ૮, ૧૮, ૧૯, ૫, ૭, ૯, ૨૨, ૧૩, ૧૪, ૨૦, ૧૭. }	વનદીદાદની ઈત્યાદી પરગરદ.
કાર૦ (અથવા) કારના૦	કારનામે અરથશતર પાપકાન.
વન૦, પર૦	વનદીદાદની પરગરદ.
ખુર૦	ખુરદેહ અવસ્તા.
દાદ૦	દાદસ્તાને દીની.
દીન૦	દીનકરદ.
ઈ૦	ઈત્યાદી.
ખુન૦	ખુનદેહશને.
ઈજ૦ ૧,	{ ઈજશને ૧, ૬, ૮, ૩૦, ૨૮, ૨૩, ૫, ૩, ૧૩, ૧૦, ૧૧, ૨૦, ૪૩, ૭, ૬૮ મો હા.
ઈજ૦, ઈ૦	ઈજશને.
આત૦	આતશ.
અખ૦	માદીગાને અખત જાદુ.
ની૦	નીઆએશ.
અન૦ આદ૦, અન૦ આ૦ ..	અનદરજે આતુતપાત માનસપન્દાંત.
વીસ૦	વીસપેરદ.
પદ૦ નામે૦	પતવન્દ નામે.

પર૦	પરગરદ.
અન૦	અનદરજ.
અબુ૦	અબુરઅમેહર.
દફ૦	દફતર.
આફ૦, આ૦	આફરીનગાન, (અથવા) આફરીન.
શ૦	શરૈહ.
મા૦	માદીગાન.
ગો૦	ગોશતપરીઆન.
અર૦	અરદાફરઅશનું.
પુ૦	પુરસેશ.
દહ૦	દહમ.
આ૦	આતુનપાત.
જામ૦	જામારુપ ખીતાઈ.
અર૦	અરથશતર.
પા૦	પાસખન.
મા૦ હ૦ અમ૦	માદીગાને હફત અમારુપ-દ.
ક૦ પા૦	કદીમ પારસી, (cuniform texts)
Chald.	Chaldee, or Chaldy.
Syr.	Syriac.
Samar.	Samaritan.
Chald-Samar.	Chaldee-Samaritan.
Arab.	Arabic.
Hib.	Hibrew.
Rabbin.	Rabbinnical.
વિ૦	વિશેષણ.
ક્રિ૦વિ	ક્રિયાવિશેષણ.
ના૦	નામ.
ક્રિ૦	ક્રિયાપદ.
સ૦	સર્વનામ.
દર્શ૦	દર્શક.

આએ કેતાબ આગમચથી ખરીદ કરનારા સાહેબોનાં નાંમ.

	નકલ.
મુંબઈની નાંમદાર સરકાર	૫૦
સર જમશેદજી જીજીભાઈ તરાંસલેશન ફંડ	૩૦૦

અ

શેઠ અમરદેશરજી હોરમજી વાડીઆજી	૪૦
શેઠ અમરદેશરજી ખરશેદજી દાદીશેઠનાં	૧
શેઠ અમરદેશરજી હોસાભાઈ મુનશી	૧
શેઠ અમરદેશરજી એદલજી ચીનાઈ.	૧
શેઠ એદલજી નોશરવાંનજી શેઠના.	૨
શેઠ એદલજી રૂસતમજી સુનાવાલા	૨
શેઠ એદલજી કાવસજી મોદી	૧
શેઠ એદલજી બહુમનજી મારીસના	૧
શેઠ એદલજી સોહરાબજી કાલાભાઈ પટેલના. .. .	૧
શેઠ એદલજી ફરાંમજીની કું'૦	૧
શેઠ એદલજી ખરશેદજી બનાતવાલા	૧
શેઠ એદલજી રૂસતમજી મોદી	૧
શેઠ એદલજી રૂસતમજી રીપોરટર	૧
શેઠ એદલજી ખરશેદજી સુરતી	૧

ક

શેઠ કાવસજી જાંહંગીરજી રેડીમના શી. એશ. આઈ. ..	૧૨૫
શેઠ કાવસજી નાનાભાઈ દાવર	૫
શેઠ કાવસજી જાંહંગીરજી જશાવાલા	૧

નકલ.

શેઠ કાવસજી નવરોજી બાંમજી	૨
શેઠ કાવસાહા પેસતનશાહા કામાનાં	૧
શેઠ કાવસજી તથા શેઠ પાલણી ધનજીભાઈના છોકરાઓ ..	૧

ખ

શેઠ ખરશેદજી ફરફુનજી પારખ	૫
શેઠ ખરશેદજી નોશરવાનજી કામાજી	૧૦
શેઠ ખરશેદજી કાવસજી માણેકજી.	૭
શેઠ ખરશેદજી રૂસતમજી કાંમાજી.	૫
શેઠ ખરશેદજી શોહરાબજી શેઠનાં	૧
શેઠ ખરશેદજી માણેકજી શેઠનાં	૧
શેઠ ખરશેદજી શોહરાબજી વાછાઘાંધી	૧
શેઠ ખરશેદજી રૂસતમજી શેઠનાં	૧
શેઠ ખરશેદજી જાંહંગીરજી તારાચંદ	૧
શેઠ ખરશેદજી એદલજી બહુવેરી	૧
શેઠ ખરશેદજી સોહરાબજી વાડીઆજી	૧

ગ

ધી હાનરએબલ સર જમશેદજી જીજીભાઈ બારોનેટ શી. એશ. આઈ. ૨૦	
શેઠ જમશેદજી દોરાબજીની કુંપતી	૨૦
શેઠ જમશેદજી કુંવરજી જશાવાલાનાં છોકરાઓ	૫
શેઠ જમશેદજી હોરમજી પેસતનજી બાટલીવાલા	૨
શેઠ જમશેદજી નોશરવાનજી દાદીશેઠનાં	૧
શેઠ જમશેદજી ધનજીભાઈ વાડીઆજી	૧
શેઠ જમશેદજી ધનજીભાઈ શેઠનાં	૧
શેઠ જમશેદજી પેસતનજી માડન	૧
શેઠ જમશેદજી ખરશેદજી બાટલીબાઈ	૧
શેઠ જાંહંગીરજી ફરાંમજી જસાવારા	૧

નકલ.

શેઠ જાંહંગીરજી રૂસતમજી મોદી..	૧
શેઠ જલલાઈ દોરાબજી ઉમરીગર..	૧

૮

શેઠ ટેમુલજી નમશેદજી દેશાઈ	૨
શેઠ ટેમુલજી પેશતનજી શેઠના	૧

૬

શેઠ ડોસાલાઈ હોરમનજી કામાજી	૧૫
શેઠ ડોસાલાઈ ફરાંમજી કરાકા	૧
શેઠ ડોસાલાઈ બેનનજી	૨
શેઠ ડોસાલાઈ હોરમનજી પટેલ..	૧
શેઠ ડોસાલાઈ બહુમનજી મોટાલાઈ..	૧
શેઠ ડોસાલાઈ ધનજીલાઈ દીનસાહ	૨

૬

શેઠ દીનશાહજી માણેકજી પીટીટ	૫૦
શેઠ દાદાલાઈ હોરમનજી કાંમાજી	૧
શેઠ દીનશાહજી દાદાલાઈ ઘાંધી..	૧
શેઠ દીનશાહજી એદલજી લાંમના	૧
શેઠ દીનશાહજી તથા શેઠ ફરાંમજી ભીખાજી ખાંત	૫
શેઠ દીનશાહજી શાપુરજી ડાલાસનાં	૧
શેઠ દોરાબજી નાનાલાઈ નવરોનજી વાડીઆજી	૧
શેઠ દાદાલાઈ હોરમનજી કમોદ	૧

૬

શેઠ ધનજીલાઈ ફરાંમજી પટેલ	૧
શેઠ ધનજીલાઈ પેસતનજી મેહતા	૧
શેઠ ધનજીશાહ માણેકજી લાલકાકાના	૧

ન

નકલ.

શેઠ નાશેરવાંનજી જાંહંગીરજી વાડીઆજી.. .. .	૨૫
શેઠ નાશેરવાંનજી માંણિકજી પીટીટ	૧૫
શેઠ નાશેરવાંનજી બહુમનજી મોદીની કુંપની	૨
શેઠ નાશેરવાંનજી રતનજી તાતા	૫
શેઠ નાશેરવાંનજી મનચેરજી પટલુ.. .. .	૧
શેઠ નાશેરવાંનજી ફરાંમજી ધનજીભાઈ.. .. .	૧
શેઠ નાશેરવાંનજી અરદેસરજી અરશેદજી વાડીઆજી	૨
શેઠ નવરોજી ફરદુનજી	૧
શેઠ નવરોજી દોરાબજી સકલાતવાલા.	૨
શેઠ નવરોજી બેનજી ફકીરજી.. .. .	૧
શેઠ નવરોજી જાંહંગીરજી ગાંમડીઆ.. .. .	૧
શેઠ નવરોજી દાજીભાઈ ઉતવાલા	૧

પ

શેઠ પેસતનજી કાવશજી શેઠના	૨૧
શેઠ પેસતનજી હોરમજી કામાજી	૧૫
શેઠ પેસતનજી એદલજી સુખીઆશેઠનાં	૧
શેઠ પેસતનજી એદલજી સરાફ	૨
શેઠ પેસતનજી નવરોજી દાવર	૧
શેઠ પેસતનજી ધનજીભાઈ કુરલેવાલા	૧
શેઠ પોહોઆજી શોરાબજી પોહોઆજી	૧
શેઠ પેસતનજી દારાશાહા શેઠનાં	૧
શેઠ પેસતનજી નવરોજી પોહોઆજી	૧
શેઠ પેસતનજી મનચેરજી ચીનગર.. .. .	૧
શેઠ પેસતનજી હોરમજી સનતોક.. .. .	૧
શેઠ પેસતનજી નવરોજી અરાસ.. .. .	૧

નકલ.

શેઠ પાલબુજ હોરમનજનાં છોકરાઓ.	૧
શેઠ પાલબુજ દોરાબજ મેહેરજનાં છોકરાઓ.	૧

૫

શેઠ ફરાંમજ નોશરવાંનજ પટેલ.	૨૦
શેઠ ફરાંમજ બહુમનજ શેઠનાં	૫
શેઠ ફરાંમજ હોરમનજ	૫
શેઠ ફરાંમજ એદલજ દાવર.	૧
શેઠ ફરાંમજ દાદાભાઈ કરાકા.	૧
શેઠ ફીરોજશાહ પેસતનજ મેહેરજ	૧

૫

શેઠ બહુમનજ જીભાઈ.	૧૦
ધી હોનરએબલ શેઠ બેહરાંમજ જીભાઈ.	૨૦
શેઠ બેહરાંમજ નોશરવાંનજ શીરવાઈ.	૧૦૦
શેઠ બહુમનજ માણેકજ જમશેદજ મુલલાં	૨
શેઠ બહુમનજ મનચેરજ ધનજ મેહેતાના.	૧
શેઠ બેહરાંમજ નોશરવાંનજ શંનજાણા	૧
શેઠ બેહરાંમજ દાદાભાઈ રેજશટરાર.	૧
શેઠ બેહરાંમજ કાવશજ બીશની	૧
શેઠ બેહરાંમજ હોરમનજ પટેલ.	૧
શેઠ બહુમનશાહ કાવશજ ભરૂચા	૧
શેઠ બરજેરજ રૂશતમજ મુલલાં ફીરોજજનાં	૨
શેઠ બેહરાંમજ ખરશેદજ ગાંધી.	૧
શેઠ બરજેરજ બહુમનજ પદમ.	૧

૬

બાઈ શાહેબો માણેકબાઈ તથા મોતલીબાઈ જાહંગીરજ નોશરવાંનજ વાડીઆજ	૧૫
શેઠ મેહરવાંનજ માણેકજ શેઠના.	૧૫

નકલ.

શેઠ મેહરવાંનજી ફરાંમજી પાંડેના.	૧૦
શેઠ મનચેરજી ફરાંમજી કાંભાજી..	૫
શેઠ મનચેરજી બહુમનજી પંથકી..	૧૦
શેઠ મનચેરજી પેશતનજી વાડીઆજી..	૧
શેઠ મનચેરજી હોરમનજી કાંભાજી.	૨
શેઠ મેહરવાંનજી દાદાભાઈ વાડીઆજી.	૨
શેઠ માણેકજી જાંભાશજી કાકા.	૧
શેઠ મનચેરજી ફરાંમજી શેઠના	૧
શેઠ મનચેરજી નવરોજી બનાંજી	૧
શેઠ મેહરવાંનજી જીજીભાઈના છોકરાવો	૧
શેઠ માણેકજી શોરાબજી હાશબરનર..	૧
શેઠ મેહરવાંનજી હોરમનજી આરીઆં	૨
શેઠ માણેકજી નવરોજી જહુવેરી.	૧
શેઠ માણેકજી હોરમનજી પરબેન..	૧
શેઠ માણેકજી આદરજી ડાકટર	૧
શેઠ માણેકજી બહુમનજી ગોરા	૧

૨

શેઠ રૂશતમજી જમશેદજી જીજીભાઈ..	૫
શેઠ રૂશતમજી હોરમનજી વાડીઆજી.	૧
શેઠ રતનજી એદલજી	૫
શેઠ રૂશતમજી હોશાભાઈ શેઠના..	૫
શેઠ રતનજી બહુમનજી નાદરશાહ	૫
શેઠ રૂશતમજી બેહરાંમજી ચીનાઈ	૧

૩

શેઠ લવજીભાઈ રૂશતમજી શેઠના.	૧
----------------------------	----	----	----	----	----	----	---

૪

શેઠ શોહરાબજી જમશેદજી જીજીભાઈ.	૧૫
-------------------------------	----	----	----	----	----	----	----

નકલ.

શેઠ શોહરાબજી શાપુરજી બંગાલી	૧૦
શેઠ શોહરાબજી નવરોજી વાડીચ્ચાજી	૧
શેઠ શાપુરજી જીવાજી વાઘા.. .. .	૧
શેઠ શંતોકજી તથા શેઠ ધનજીભાઈ શોહરાબજી શંતોક.. .. .	૧
શેઠ શોહરાબજી એદલજી ટાટા	૧
શેઠ શોહરાબજી વાઘાધાંધીના છોકરાઓ	૧

૬

શેઠ હીરજીભાઈ હોરમજી તથા શેઠ ફરાંમજી હોરમજી શેઠના..	૧૫
શેઠ હોરમજી તથા શેઠ જમશેદજી બહુમતજી વાડીચ્ચાજી. ..	૧૫
શેઠ હોમજી ખરશેદજી દાદીશેઠના	૧
શેઠ હોરમજી મોટાભાઈ દલાલ.. .. .	૨
શેઠ હોરમજી જાંહંગીરજી દાદીશેઠનાં	૧
શેઠ હોરમજી દાદાભાઈ પલોડર.. .. .	૧
શેઠ હીરજીભાઈ મેહુરવાંનજી વાડીચ્ચાજી.. .. .	૧
શેઠ હોરમજી એદલજી.. .. .	૧
શેઠ હોરમજી પેશતનજી મોઠવાલા.. .. .	૧
શેઠ હોરમજી ભીખાજી કરંજીચ્ચા	૧

શ્રી યુજાં ખાતે ખરીદ કરનાર સાહેબોનાં નાંમ.

ખાંનબાહાદુર શેઠ પદમજી પેશતનજી.. .. .	૫
શેઠ દોરાબજી પેશતનજી ઘાશવાલા	૫
શેઠ ધનંજીશાહા જમશેદજી.. .. .	૧
શેઠ પીરોજશાહા પેશતનજી.	૧
શેઠ ટેમુલજી દાદાભાઈ મોદી.	૧
શેઠ દાદાભાઈ કાવશજી બુતી.	૧
શેઠ દારાબજી શોહરાબજી નરીમાનના	૧
શેઠ બહુમતજી શોહરાબજી શેઠનાં	૧

પેહલવી ભાશાનું વ્યાકરણ.

સાધારણ વરણન.

૧. વ્યાકરણ તે એક વીદ્યા છે કે જેહની મારફતે વીદ્યારથી ઓને ભાશાનો તરીકો જાણેઆમાં આવેછે, અને તેથી તેઓ ભાશાનો વહીવટ તથા સુધ અને અસુધ જોરણી સહમજવાને સકતીવાંન થાયછે.

વરણ વીચાર.

૨. પેહલવી ભાશામાં ઓગનતીસ મુળાક્ષરોછે, તેહમાં છ સ્વર અને બાકી ચંજનછે. અને તેહનું લખવું તથા વાંચવું જમની તરફથીછે. તેઓના જુદા જુદા આકાર તથા ઊચ્ચારની સહમજનીએ લખી જણાવેલા ડોઝ ઊપરથી વાંચનારને મલી આવશે. આએ ડોઝમાં પેહલાં જંદ, પછી શરતી, અને તે પછી પેહલવી અખશરોનો આકાર લખેઆમાં આવેલોછે, તેહની મતલબ એછે કે પેહલવી અખશરના ઊચ્ચારની સહમજ તેહને મલતા જંદ અને શરતી અખશરો ઊપરથી વીદ્યારથીઓને મલી આવે.

પેહેલવી ભાશાના મુળાક્ષરોનો કોઠો.

ગુજરાતી.	નંદ.	ફારસી	પેહેલવી.	જોડાએલો આકાર.		
				આગલો.	વચ્ચો.	છેલ્લો.
સ્વર.						
અ	ا	ا	ا (۱)	ا	ا	ا-ا
આ	آ	آ	آ	آ	آ	آ-آ
ફ-ઇ	و	ي	و د	و د	و-د	و د ۱
ફ-ઈ	د		و د ۱	و ۱	و-۱	و ۱-۱
ઉ	۱	۱	۱		۱-	۱-
ઊ	۱		۱ ۱		۱-	۱- ۱-
ચંચન.						
ક	ک	ک	ک	ک	ک-د	ک-د
ખ	خ	خ	خ	خ	خ	خ
ગ	گ	گ	د د	د د	د-د	د-د
ઘ	غ	غ	غ	غ	غ	غ ۱
ચ	ج	ج	ج	ج	ج	ج
જ	ج	ج	د د ۱	د ۱	د-۱	د ۱
ઝ	ز	ز	د ۱	د	દ-૧	દ ૧-
ઞ	س	س	س	س	س	
ત	ت	ت	ت	ت	ت	ت

(૧) - એ અખશરનો ઉચ્ચાર અ, તથા આ એ બહુ રીતે કરેઆમાં આવેછે.

ગુજરાતી.	નંદ.	ફારસી.	પેદલવી.	જોડાએલો આકાર.		
				આગલો.	વચ્ચલો.	છેલ્લો.
દ	د	د	د (૨)	د	د	د-د-د-
ન	ن	ن	ن	ن	ن	ن-
પ	پ	پ	پ	پ	پ	پ پ
ફ	ف	ف	ف	ف	ف	ف پ
બ	ب	ب	ب	ب	ب	ب ب
મ	م	م	م	م	م	م م
ય	ی	ی	ی	ی	ی	ی-
ર	ر	ر	ر (૩)	ر	ر	ر ,
લ	ل	ل	ل (૪)	ل	ل	ل
વ	و	و	و	و	و	و-
વ.	و	و	و	و	و	و پ
સ	س	س	س (૩)	س	س	س-س-س-
શ	ش	ش	ش	ش	ش	ش
હ	ه	ه	ه	ه	ه	ه, ه

(૨) , , , આએ અખશરો ઉપર કેટલીએક વેકા ^ ની નીશાંત મેલેઆમાં આવેછે, અને કેટલીએક વખત નથી મેલેઆમાં આવતી.

(૩) , અને ۛ એ અસલ આકારછે, તે ઉપરથી ۛ અને ۛ બનેઆછે.

(૪) કેટલીએક વખત લખાંતમાં ۛ ની ઉપર ۛ નીશાંત નથી મેલેઆમાં આવતી.

ઊપલા કોડામાં જણાવેલા અખશરોમાંના ૧૭ તેહેની આંગલ તથા પાછલથી ખીજા અખશરો સાથે જોડાઈને લખેઆમાં આવે છે. અને બાકીના અખશરો પ્રકત આગલથી જોડાયેછે, પણ તેહે ની પછી આવનારા કોઈખી અખશર સાથે જોડાતા નથી, તે વી સેની સહમજ નીચે લખી જણાવેલા અખશરોની વીગત ઊપરથી મલી આવસે.

પેહલુ તરફથી જોડાઈને લખાતા અખશરો.

— અ, — આ, ડ ઈ, ઘ ઊ ઝ ઈ, — ખ, ડ, ડ, ગ, ડ ડ જ, ડ જ, ડ જ, ડ ડ દ, ડ મ, ડ ય, ૧ ર, ૧ લ, ડ ડ સ, ડ ગ, — હ.

આગલથી જોડાઈને લખાતા અખશરો.

૧ ક, ૧ ઘ, ૧ ચ, જ, જ ત, ૧ ન, ૧ પ, ૧, — ખ, ૧ વ, ૧ વ.

પેહલવી ભાશાના ઓગનનીશ અખશરો ગણેઆમાં આવેછે, પણ તેઓમાંના ૨૭ અખશરો માતરે નીચે લખી જણાવેલા છ આકાર ઊપરથી વાંચેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

૧ — ડ અ, આ, ઈ, ખ, હ,

૨ હ ચ, જ, જ, જ, ય, ય, વ.

૩ જ ત, દ,

૪ ૧ કિ, ન, ર, લ, વ,

૫ ૧ ક, ઘ, ઘં, ઈ,

૬ ડ ડ ગ, જ, જ, દ, દ-દ,

આખશરોની જોરણીના દાખલાઓ.

	આગલો.	વચલો.	છેલલો.
અ, આ.	અરુમાઈ. આસમાન.	આતશ. પુશાસ્પ.	અનશુતા.
આ.	આદ્ય.	વરાગ. નીઆજ.	હુમા.
અ - ં ઈ.	ઈસ્તાદન. ઈસદવાસ્તર.	ઐસમ. રીસ્તે.	શોફ. દખશે. કુનશને.
અ, ં, ં, ં ઈ	ઈઆપતંન. ઈવારે.	આસીઆવ. અઈમાર. દરાઈદન.	ખામી. ગેતી. જાદૂઈ.

	આગસો.	વચસો.	છેલસો.
૧ કિ.		𐭪𐭣 બુજ. 𐭪𐭣 પુસ.	𐭪𐭣 અબુ. 𐭪 હુ.
૧૧, ૧૧ કિ.		𐭪𐭣𐭣𐭣𐭣 દારૂદ્દહ. 𐭪𐭣 હૂન.	𐭪𐭣𐭣 હુનદૂ. 𐭪𐭣𐭣 જાદૂ.
૧ ક.	𐭪𐭣 કારદ. 𐭪𐭣 કસ.	𐭪𐭣𐭣 નેગાન. 𐭪𐭣𐭣 અગકેમ.	𐭪𐭣𐭣 નીઆક. 𐭪𐭣𐭣 બુગક.
𐭪 𐭪.	𐭪𐭣 ખરદ. 𐭪𐭣 બુદ.	𐭪𐭣𐭣 આખતર. 𐭪𐭣𐭣 હુમખા.	𐭪𐭣 અખ.
૫ - ૫ ગ.	𐭪𐭣 ગોશ. 𐭪𐭣 ગાસ.	𐭪𐭣𐭣 પરગાન. 𐭪𐭣𐭣 સેહુમગન.	𐭪𐭣 મજગ. 𐭪𐭣 ગોરગ.

	આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
૧ ધ.	૧૪૭૧૨ ધનશને.	૧૪૭૧ વધદાન. ૧૧૭૧૪ મારધન.	૧૪ મધ. ૧૪૧૪૪ અહરમોધ.
૨ ચ.	૪૭૨ ચશમ.	૧૪૭૧૪૪ માનોશચેહર.	૭ ગચ.
૩, ૪, ૫ જ.	૧૪૭ જસ્ત. ૪૭ જહે.	૧૪૭ ગજાક. ૪૭ ઈજનં.	૪૭ હુંજાંમ. ૪૭ રોજનં.
૬ જ.	૪૭૬ હઆન. ૪૭૬ જરદ.	૪૭૬ અઆન. ૪૭૬ હોજવાન.	
૭, ૮ જ.	૪૭૭ જા. નું.	૪૭૭ અવીજે. ૪૭૭૭ હુજા ખાને.	૭ દેજ. ૪૭ હુજ.
૯ ત.	૪૭૮ તંન. ૪૭૮૭ તેજે.	૪૭૮૭ હુખનર. ૪૭૮૭૭ ગોશતાસ્પ.	૪૭૮૭ સાખત. ૪૭૮૭૭ તેસ્ત.

	આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
૩, ૭, ૧૬.	طس દરાજ. مدر દસ્ત.	۱۳۵۲ દનદાંન. ش۱۱۱ પુનદે.	کدک મ્યજદ. کد સજેદ. ۱۳۱ વાદ.
૧ ન.	۱۳۵۱۱ નોશોફ. ۱۴۱ નીમે.	۱۳۱۱ વનાસ. ۱۳۳ અનાક.	لر۱۳ રોઆન. ۱۱۱† વંન.
૭ પ.	۱۳۵۳۷ પાશને. ک۷ પીમ.	ک۱۳۳ ગોસપંદ. ک۷ ફરપદ.	ک۷ કરપ. ک۷ શપ. ک આપ.
૭ ફ.	ک۷ ફરદુમ. ک۷ ફનામ.	ک۷ વફર. ۱۳۱ આફનીન.	ک۷ ફોફ.

† બાલની સેવે અથવા વચ્ચે ૧ ન, ની આગલનો વ્યંજન ૪ આવે નો હોઅતો ૧૧ લખેઆમાં આવેછે. જેમકે ۱۱۱ વંનદે "વામેદાર" ૧૧૧ નં ન, "ચરીર".

	આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
ખ.	ખખશ. ખૂમ.	હંખાર. ઓરખરાંન.	સરોખ. ખાંખ.
મ.	મરદુમ. મીઆને.	આશમોદ. ગોમાન.	પશમ. દામ.
ય, ર વ.	યજશને. યોશદાસ્તરે.	અયોધ. અયાક્તન.	
ર.	રોશન. રદ.	દેરંગ. કરપ.	વજર. દીવાર.
લ.	લોહરાસ્ય. લય.	ખાલશને. ખાલા.	હમીમાલ. યોહલ.

	આગલો.	વચલો.	છેલ્લો.
૧ વ.	૫૭ વેહ. ૥૥૫૫૫૫ વદાખતન.	૫૫ ખેવર. ૫૫૫ ઓરવર.	૫૫ સરવ. ૫ ગવ.
૭ વ.		૭૭૭ અવીને. ૭૭ ગવર.	૭૭૭૭ આસીઆવ. ૭૭ સેવ.
૫ શ.	૭૫ શરમ. ૫૫૫૫૫ શાદી.	૫૫૫૫ હેશમ. ૭૫૫ દોશે.	૫૫૫૫ દરશ. ૫૫૫ દેશ.
૭, ૭ સ.	૭૫૫૫ સરદે. ૭૫૫૫૫ સતારે.	૫૫૫૫ પોસ્ત. ૭૫૫ અસ્પ.	૭૫૫ ગાસ. ૭૫૫ રાસ.
૫ હ.	૫૫૫૫ હાસર. ૫૫ હીને.	૫૫૫ સોહર. ૫૫૫ ચેહર.	૫૫૫૫ પંજાહ. ૫૫ દેહ.

સ્વરોની બાબતમાં.

૩. જેમ જંદમાં જુદાં જુદાં રૂપના ૧૨ સ્વરો મુખેએછે, તેમ આએ ભાશામાં નથી. હેમાં ૮ અ, ૬ ઈ, અને ૧ ડિ, હેવા ત રણ-હસ્તે. એ સ્વરો મધેથી ૮ નો ડિચ્યાર અ, તથા આ, એ ખેહુનો થાએછે. જેમકે:—

જેમ અવીજે—“નીરમલ” પાં ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰. ۱۰۰۰۰
અંદર—“મધે” “વધે” અવં ۱۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰. ۱۰۰۰ આતશ—
અવં ۱۰۰۰۰ આતરશ, ۱۰۰ ۱۰۰. ۱۰ આરજુ—“ઊમેદ”
۱۰ ۱۰. ۱۰ વાદ—“પવન” અવં ۱۰ ۱۰ ۱۰.

૧-૨-૩ નો ડિચ્યાર ઈ, ઈ, અને એ, નો થાએછે. જેમકે:—
۱۰۰۰۰ ઇસ્તાદન—“ઊલૂ રેહુ” ۱۰ ۱۰.
ઈસદવાસ્તર—અવં ۱۰ ۱۰, ۱۰ રીસ્તે—“ગુજ
રેહુ” અવં ۱۰. ۱۰ ફેશ—“લીટી” અવં ۱۰, ۱۰
કશ પાશને—“પગની એડી”, અવં ۱۰ ۱۰ ۱۰.
۱۰ તેશે—“વાંસલો”, અવં ۱۰ ۱۰ ۱۰.
۱۰ દાદે—“આપેહુ”, અવં ۱۰ ۱۰. ઘણું કરીને ૧
અથવા ૧ નો ડિચ્યાર અવસતાની ૬-૬, ના જેવો થાએછે, અને
તે ખોલની સેવટે અવસતાના ૮ અ, ને ખદલે આવેછે તથા શરસી
માં ૪ સાથે ખદલ થાએછે.

૧ ડિ. નો ડિચ્યાર ૩-ડિ, અને એ, નાં જેવો થાએછે. જેમકે:—
۱۰ અવજૂન—“વધારે”, પાં ۱۰ ۱۰, ૧-૧૦ ખુશ
ક—“સુકું”, અવં ۱۰ ۱۰. ۱૦ ફેર—“આંધલો”
પાં ۱૦ ૧૦, ફેટલાએક ખોલોમાં ૮ આ, અથવા ૬ ઈ, ની

આગલ ૧ લખેઆમાં આવેછે, પણ ખોલાતો નથી. જેમકે:—
 ۱۰۰۰۰۰۰ ખાસતે—“દોલત” ۱۰ خواست. ۱۰۰۰۰ મેશ—“પોતે-સગું”
 ۱۰۰۰۰۰۰—પા. ۱۰۰۰۰ ۱۰ خوش.

૪. પેહલવીમાં દીર્ઘ સ્વર ઊપલા સ્વરોનો ખેવડો આકાર થ
 વાથી બનેલાછે. જેમકે:— ۱۰+ ۱۰ મલીને ۱۰ આ, ۱۰+ ۱۰ મલીને
 ۱۰, ۱۰ ઈ, અથવા ۱۰+ ۱۰ મલીને ۱۰ ઈ, અને ۱۰+ ۱۰ અથવા ۱+ ۱
 મલીને ۱ ઈઆ ॥ ઊ, તથા ઓ, થાએછે. જેમકે:— ۱۰+ ۱۰ હુમા-
 “સંઘલું”, ۱۰+ ۱۰ ખાખ—અવ. ۱۰+ ۱۰ ۱۰+ ۱۰, ۱۰+ ۱۰ ખોદા,
 ۱۰+ ۱۰, ۱۰+ ۱۰ આસીઆવ—“ઘરી”, ۱۰+ ۱۰, ۱۰+ ۱۰ અઈ
 ખાર—“મદદ કરનાર”, ۱۰+ ۱۰. ۱۰+ ۱۰ નીઆજ—“કંગાલીઅત”
 ۱۰+ ۱۰. ۱۰+ ۱۰ જીઆન—“નોકસાંન”, અવ. ۱۰+ ۱۰ ۱۰+ ۱۰.
 ۱۰+ ۱۰ ગેતી—“આએ દુનીઆ”, ۱۰+ ۱۰. ۱۰+ ۱۰ દારૂ—“દવા
 ઈ”, પા. ۱۰+ ۱۰ ۱۰+ ۱۰. ۱۰+ ۱۰ પાહલૂ—“પાંસલી” અવ.
 ۱۰+ ۱۰ ۱۰+ ۱۰ ۱۰+ ۱۰—“હીંદનો દેશ”, અવ. ۱۰+ ۱۰ ۱۰+ ۱۰
 ۱۰+ ۱۰ અશે “પાક, પવીતરાઈવાલો”, અવ. ۱۰+ ۱۰ ۱۰+ ۱۰
 ۱۰+ ۱۰. ۱۰+ ۱۰ અવ. ۱۰+ ۱۰ ۱۰+ ۱۰. ۱۰+ ۱۰.

૫. એ સેવાએ ۱ અ, ની પાસે ૧ અથવા ૧ આવેઆથી ۱, ۱
 અથવા ۱ એ, તથા ૧ આવેઆથી ۱ એ, થાએછે. જેમકે:—
 ۱۰+ ۱۰ એશાંન—“તેઓ” અવ. ۱۰+ ۱۰ “તેઓનું” ۱۰+ ۱۰.
 ۱۰+ ۱۰ આગામ—અવ. ۱۰+ ۱۰. ۱۰+ ۱۰ પા. ۱۰+ ۱۰. ۱۰+ ۱۰
 ۱۰+ ۱۰; જેહારે ખોલની શરૂઆતમાં એ, અથવા એ, નો ઊચ્ચાર
 કરવાનો હોએછે, તેઆરે ઊપર જણાવેઆ પરમાણે ૧, ૧, અને
 ૧ ઈ, ની આગલ ۱ અ, લખેઆમાં આવેછે. પણ વચ્ચે ૫૫૫.

લખેઆમાં આવેછે; જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥** સ્તોર—“હોડ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** ગોશવારે—“કાંનની ખાલી”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** ગોશ્વાર—“દુખ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** પ્રેદુન—અવ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** પા૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥𐭥**.

૬. જન્દ ભાશાના -હ્રસ્વ ં ઈ, અથવા ં ઉ, થી શરૂ થતા બોલો પેહલવીમાં વપરાતી વખતે તેહેની આગલ **𐭠** અ, ઊચ્ચારની સેહેલાઈને થકી વધારેઆમાં આવેલોછે, અને તે શરસીમાં પણ તે મજ રહેલોછે. જેમકે:—

𐭠𐭣𐭥 એદર—“હીઆં-અતરે”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥**. **𐭠𐭣𐭥** એદુન—“એ પરમાએ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥**. **𐭠𐭣𐭥** એશતર—“ઊંઠ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥**. **𐭠𐭣𐭥** એરવર—“જાડ”, અવ૦ **𐭠𐭣𐭥** શ૦ **𐭠𐭣𐭥**.

૭. આએ ભાશાના બોલોમાંથી ઘણા મોહલેરાને લીધે નીકલી ગએલા સ્વરોને જણાવ્યા સારૂ, તથા શબ્દોમાં વપરાએલા ચંજ નોનો સુધ ઊચ્ચાર કરવા થકી, સ્વરોની ઈધાંની દાખલ આગલા વખતમાં (ˆ) **𐭠𐭣𐭥** અજ્પર, (ˆ) **𐭠𐭣𐭥** અજર, અને (ˆ) **𐭠𐭣𐭥** પેશ, હેવી તરાણ નીશાંનો વપરાતી હતી. પણ તે આએ ભાશાનો અભેઆશ ક્રમ થવાને લીધે પાછલથી નીકલી ગઈછે, તે એ પણ એ પછીની શરસી જખાંનમાં તે નીશાંનો ચાલુ રહેલીછે. આએ ઊપલી નીશાંનો પેહલવી **𐭠** અ, ı ઈ, અને ı ઉ, ના આકારને ખરોખર મલતી આવેછે. હેમાંની પેહલવી નીશાંન હરફની ઊપર મેલેઆમાં આવેછે; જેમકે 𐭠 ૬. શ૦ 𐭠—તે ઊપરથી તે

આગે નીશાનો જે પેહલવી ખેલમાંથી સ્વર નીકળી ગીઓ હા
એ તે સ્વરની આગલના અખશરને અથવા જે યંજનનો સ્વર
સાથે લાંમખો ઊચ્ચાર કરવો હાએ તો તે અખશરને લગાડેઆમાં
આવેછે. જેમકે :—

(૪) ૧૯૭૭ અગષ્ટ—

—પરશ્તર સ્ત્રીના—સમ્બંધ—“નાંદુ” કસ—“ગંગુ” અવ. ૫૦
—અવ. ૫૦ સ્ત્રીના—“ગંગુ” ગર્મ—“ગંગુ” અવ. ૫૦
—અવ. ૫૦ ગર્મ.

() 100 અજર,—

૧૫૧, નેગાન—“છુપીકાં”, અવ૦ ૧૫૫૭ શ૦ ૩૬. ૩૬ દેસ,
 “શહીખાનારૂં જાનવર” —અવ૦ ૧૫૫૭ શ૦ ૩૬, ૩૬૬ મેજદ—
 “ખદલો” —અવ૦ ૬૬૭૬૬ શ૦ ૩૭.

(') - ५०७ ५१-

۱۷۴ آئینہ، "آسا"—شاہ اومید.

આએ ઊપલી અને તે સેવાએ ખીજ નીચે લખી જાણાવેલી નીશાંનો હાલમાં જેમ પેહલવી પુસ્તકોમાં આપણા જોએઆમાં આવતી નથી, તેમજ તે નાંખીયાં શરસી અને અરખી પુસ્તકોમાંખી દેખાતી નથી. પણ માતરે શખદોનો દરએક અખશર સહી રીતે ખોલવા સાડ એ ભાશાઓની લીખી મધે જોએઆમાં આવેછે.

(૩) પપ્પા ગેરાંનીન—

૮. આમે નીશાંન એક શબ્દમાં એકજ સ્થાનના બે વ્યંજનો

પાસે પાસે આવેઆથી એકનો લોપ થાએછે, તેહનો ઊચ્ચાર કરવા સાડ વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે :— જા વદ + જા તર- નું જા વત્તર, “ઘણું ખરાખ”, જા શપ + જા પેરે- નું જા શપ્પરે, “રાતે ઊડનાર”, જા અરડનતન- નું જા અરડનતન— “ઘોવું”; હેને અરખીમાં તશદીદ કરીને કેહેછે.

(^ ') જા પસકુન—

૯. આએ નીશાંત શખદની વચ્ચે અથવા છેડેના ચંચનને સ્વરની મદદ વગર સાદેન અથવા વિરામ ખોલવા સાડ તેહની ઊપર મેલેઆમાં આવેછે. જેથી તે અખશરના ઊચ્ચારમાં કાપની થાએ છે, અને સ્વરનો ઊચ્ચાર તેહમાં લેવાઈ શકતો નથી. જેમકે :— જા ચશમ્- આંખ, જા ચત્રંગ- શાઃ હજર, અરખીમાં આએ નીશાંતને મજ કરીને કેહેછે.

અખશરોની તખદીલ.

૧૦. પેહલવી ભાશાનો મોહોએ ભાગ અવસતા અથવા જંદ ભાશા ઊપરથી નીકલેલા શખદોથી બનેલોછે. તેહમાં હરફોની એકસરખી વલણ તથા એકમલતા ઊચ્ચાર અને ખીજા શખખોને લીધે કેટલા એક પેહલવી અખશરોનો ઊચ્ચાર ફેરફાર થાએલોછે, તેથી એ ભાશાનો અભેઆશ કરનારાઓને તે એકસ કરવાને અને સુધ વાંચવાને વાસતે ઘણો સંધે રહેછે. આએ કારણસર પેહલવીનો દરએક અખશર જંદના કીણ કીણ અખશરોની સાથે બદલ થાએછે, તથા કીણ અખશરો વધારાનાછે, તેહની થોડીએક વીગત હમો અતરે આપીએછે.

અ, અથવા આ.

૧૧. પેહલવીમાં ખોલની શરૂઆતમાં તથા વચ્ચે આવેલો અ, અથવા આ, જંદના અ, તથા આ, સાથે બદલ થાએ છે, અને તેમજ તે શરસીમાં પણ મલેછે. હેમાં પેહલવી ખોલની વચ્ચે લખાએલો જંદનો ઘણું કરીને “આ” ના ઊચ્ચારથી ખોલેઆમાં આવેછે, અને તેજ કાએલો શરસીમાંખી ચાલુ રહેલોછે. ખોલની સેવટે આવેલો અ, અથવા આ, જંદની ડ ઉ, સાથે બદલ થાએછે. જેમકે :—

પેહલવી.	જંદ.	શરસી.
અસપ	અસપ	اسپ ઘોડો.
આપ્	અપ	آب પાણી.
આતશ	આતશ	آتش આતશ.
ચારે	ચારે	چاره એલાજ, ઊપાએ.
ગામ	ગામ	گاں જગા.
ગાનું	ગાનું	زانو ગોઠંણ.
બગા	બગા	باغ બાગ.
દાના	દાના	دانا ગનેઆની.
ખાલા	ખાલા	بالા ઊનચે.
નસા	નસા	نسا લોથ.

૧૨. જંદનાં ખોલની અંદર આવેલો ફે પેહલવીમાં ગુના કે વરધી થાઈને વપરાએછે. તેહમાં ખોલની શરૂઆતમાં ગુણની અ, લખેઆમાં આવેછે, પણ વચ્ચે લખાતી નથી. જેમકે :—

[illegible]

૧૬. એ સેવાએ પેહલવી ખોલોમાં ફેટલીએક વખત આવાજ
ની સેહલાઈને વાસતે ૦ ઈ, વધારા તરીકે લખેઆમાં આવેલીછે,
તે જ'દ ખોલમાં મલતી નથી. જેમકે:—
دیوار ۵۰ . دیوار ۵۰ . دیوار ۵۰ . دیوار ۵۰ . دیوار ۵۰ .
پستان ۵۰ . پستان ۵۰ . پستان ۵۰ . پستان ۵۰ . پستان ۵۰ .
پستان ۵۰ .

૧૭. ૧ ઉ-આએ સ્વર ખોલની શરૂઆતમાં મુતલક લખાતો નથી, પણ તેહની સાથે ૐ જોડાઈને ૐ એ, ના રિચ્ચારથી લખે

આમાં આવેછે. જે વીસેના દાખલા હમોએ આગલ આપેઆછે. એ સેવાએ એ સ્વર શબ્દની વચ્ચે અને સેવટે વાપરેઆમાં આવે લોછે, અને તે જંદના ૧, ૨, ૩, ૪, ૫ અને ૬ સાથે બદલ થાએછે. જેમકે:—**خَشَك** શ. **خَشَك** ખુશક—“સુકું” અવ. **دُش** શ. **دُش** દુશ—“ખરાબ” અવ. **دُش** શ. **دُش** અથવા **دُش** શ. **دُش** ર—અવ. **دُش** શ. **دُش** સ્તૂન—“થામ” અવ. **دُش** શ. **دُش** આપસ—“હમેલ” અવ. **دُش** શ. **دُش** ખુરશને—“ખોરાક” અવ. **دُش** શ. **دُش** સનુર—“કમાન” અવ. **دُش** શ. **دُش** તોખશા—“કોશેશ કર નાર” અવ. **دُش** શ. **دُش** મુરદે—“મુલેલું” અવ. **دُش** શ. **دُش** તુમ—“ઘણુંજ” અવ. **دُش** શ. **دُش** મ. જેમ **دُશ** નો આકાર ફેરવાઈને પેહલવીમાં **دُશ** અર, અથવા આર, થાએછે, તેમજ **دُશ** ઊર, પણ થાએછે. જેમકે:—**دُશ** શ. **دُશ** રદન—“લેઈજવું” અવ. **دُશ** શ. **دُશ** પુરનાફ—“જવાંન” અવ. **دُશ** શ. **دُશ** પુનસીદન—“પુછવું” નું **دُશ** શ. **دُશ** હોજવાન—અવ. **دُશ** શ. **دُશ** સુક્તન—અવ. **دُશ** શ. **دُશ**.

૧૮. એ સેવાએ પેહલવી ખોલોમાં જંદના **دُશ** ને મલતા **دُશ** ખ, ની પાસે જેહરે **دُશ** અ, અથવા આ, અને ૬ ઈ, આવેછે તેઆરે તેઓની વચ્ચે હમેશ ૧ ઊ, વધારા તરીકે લખેઆમાં આવેછે, પણ તે હનો ઊચ્ચાર કરેઆમાં આવનો નથી, અને તેજ કાએદો શરસી માંખી વપરાએલોછે. જેમકે:—**دُશ** ખારશ—“ત્રેહલાઈ” અવ.

१॥ तंन-अव० ॥१०॥ मंग ॥१०॥ सु०-अव० "आरो" ॥१०॥ भ० ॥१०॥
 ख० ॥१०॥ सु०-अव० "अधी" ॥१०॥ भ० ॥१०॥
 २॥ अर-अव० ॥१०॥ सु०-अव० ॥१०॥
 ३०॥ भूमि ॥१०॥

૨૨. જંદમાં જે ખોલની સેવટનો ચંજન તેહેની આગલના ખી
ખા ચંજનની સાથે જોડાયેલો હોય એ અને ઊપલા કાએદા પરમા
હુ તે ખોલ પેહલવીમાં વધરાતી વખતે તેહેની સેવટનો સ્વર નીકલી
ગયેલો હોય એ, ત્યારે તે ખેમાંનો પેહલ્લો ચંજન જખર સાથે ઈ
આને આખો ખોલેઆમાં આવે છે. જેમકે :—**۱** વજર્-“ગોડ”
અવ० **اگر**. **۲** ફરશોસ્તર-અવ० **افروزشتر**.
۳ ફરપદ-અવ० **فرپاد**.

૨૩. જંદના જે બોલમાં છ ની આગલ ૩ અથવા ૪ મેલે
આમાં આવેછે તે બોલ પેહલવીમાં વાપરતી વખતે તેહમાંથી ઊપલા
અખશરો કાઢી નાંખેઆમાં આવેલાછે. જેમકે:— ૧૭૩૫ વંઘ
હુ-નું ૧૫ વહુ-“લહુ”. ૫૩૫૫ અંઘહોશ-નું ૫૫૫ અહો
શ-“બેમરગ”. ૧૭૫૫ ૧૭૫૫ દંઘહુ પફતે-નું ૧૭૫૫ દહી
ઓપદ-“પાદશાહ”.

ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନୋ.

૨૪. કંઠસ્થાન-૧. ૧ ક, જેણે આએ આપશર ખોલની શરૂ
આતમાં આવેછે તેઆરે તે જંદ ૭, તથા પાજંદ, અને શરસી ક
સાથે બંદલ થાએછે. જેમકે:- ૧૫૫ કારદ-“છરી” અવ૦ ૧૫૫૬
પા૦ ૧૫૫૬ ૫૦ ૬૪. ૭૩ કસ-“નાદલું” અવ૦ ૧૫૫૬ ૫૦ ૬૬.

𐭠𐭣 કામે—“મરણ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭣, પા૦ 𐭠𐭣𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣, સં૦
 કામ. જેહરે એ અખશર ખોલની વચ્ચે તેહેની આગલ આવેલા ક
 ઘેર વંજન સાથે જોડાયેલો હોયેય તેઆરે તે “ક” નાજ ઊચ્ચા
 રથી ખોલેઆમાં આવેછે, અને જંદ તથા શરસીના તેજ અખશર
 સાથે ખદલ થાયછે. પણ મૃદુ સાથે જોડાયેલો હોયેય તારે તેહેનો
 ઊચ્ચાર 𐭠 ગ, ના જેવો થાયછે, અને તે પાજંદ 𐭠 તથા શરસી
 𐭠 સાથે ખદલ થાયછે. જેમકે:—𐭠𐭣𐭣𐭣𐭣𐭣 શકસતંન—“ભાંજવું”
 અવ૦ 𐭠𐭣𐭣 પા૦ 𐭠𐭣𐭣𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭣. 𐭠𐭣 નેગાન—“છુપી
 ઊ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭣 પા૦ 𐭠𐭣𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣. 𐭠𐭣 આગાસ—
 “ખખરદાર” અવ૦ 𐭠𐭣𐭣 પા૦ 𐭠𐭣𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. 𐭠𐭣
 કરગાસ—અવ૦ 𐭠𐭣𐭣, પા૦ 𐭠𐭣𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. સેવટે ખો
 લાતા 𐭠 ક, વીસે ચોકસ નીઅમ રાખવામાં આવેલો નથી. કેમકે
 તેહેનો આકાર ફેટલાએક અખશરોની શેકલને એકમલતો આવ્વાને
 લીધે જાંહાં તેહેનો ઊચ્ચાર “ક” નો નહી કરવો જોઈએ તાંહાં
 તેહેને ઊપલા ઊચ્ચારથી ફેટલાએકોએ વાંચેલોછે. જેમકે 𐭠𐭣
 દાના—આએ ખોલ જંદ 𐭠𐭣 ઊપરથી નીકલેલોછે, તેહેની સેવટે
 આવેલો 𐭠 નો આકાર 𐭠 આ—ને ખદલે 𐭠 થાયેલોછે, તે છતાં તે
 હેને દાનાક, તેમજ 𐭠𐭣 ચારે, “એલાજ” એ ખોલ જંદ 𐭠𐭣
 ઊપરથી નીકલેલોછે, તેહેને ચારક કરીને વાંચેછે. એ સેવાએ ફેટ
 લાએક ખોલોની સેવટે આવેલો 𐭠 ક, જંદના 𐭠 સાથે ખદલ થાયેછે
 અને શરસીમાંખી તેમજ રહેલોછે. જેમકે:—𐭠𐭣 પુશક—“સુકું”
 અવ૦ 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. 𐭠𐭣 નીઆક—“ખપાવો” અવ૦
 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣. નિયા અથવા નિયાક.

૨. 𐭠 𐭡, આએ અખશરનો એક ઊચ્ચાર જંદના 𐭠 ને મલતો થાયેછે, અને તેહેનો સાદ હલકમાંથી નીકલેછે. જેમકે:- 𐭠𐭠 𐭠૨૬-“અકલ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠𐭠 𐭠૩૨-“યોકાર” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. ખીજો ઊચ્ચાર જંદના 𐭠 ને મલતોછે, અને તેહેનો આવાજ ઊપલા આવાજથી હલકો ઘાંટીની ઊપરથી નીકલેછે, અને તે જંદના 𐭠 તથા 𐭠 ની સાથે બદલ થાયેછે. જેમકે:- 𐭠𐭠 𐭠૦-“નુર” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠𐭠 𐭠૦-“સુખ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠𐭠 𐭠૦-“સુકૂ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠𐭠 𐭠૦-“સુરજ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠 𐭠૦-“દોસત” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠 𐭠૦-“નસીખ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠 𐭠૦-“દેલ” અવ૦ 𐭠𐭠𐭠.

૩. 𐭠 - 𐭠 ગ-આએ અખશરનો આકાર ખીજા અખશરોની વહાંન સાથે એકમલતો હોવાને લીધે તેહેની પીછાંણને સાડ પાસ લા જમાનામાં તે ઊપર (𐭠) મેલવાનો રવઈઓ નીકલેઓછે. પણ તે પુસ્તકોમાં કોઈ કોઈ ઠેકાંએ જોઆમાં આવેછે. આએ અખશર ખોલની શરૂઆતમાં આવેછે તેઆરે અવસ્તાના 𐭠 તથા 𐭠 અને શરસી 𐭠 તથા 𐭠 સાથે બદલ થાયેછે. જેમકે:- 𐭠 𐭠૦-“રંગ” અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠 𐭠૦-“જગો” અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠 𐭠૦-“ગોશતાર્પ” અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠 𐭠૦-“શક” અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠. 𐭠 𐭠૦-“શવ” અવ૦ 𐭠𐭠 𐭠 𐭠 𐭠 𐭠; ખોલની વચ્ચે, જેમકે:-

દીન—“ખરાબ ધરમ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥; છેલ્લે. 𐭠𐭣 મધ—“ખા
 ડો” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭠𐭣 વજઘ—“હેડો” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭠𐭣 અઈઓઘ—“ઝમરી” 𐭥𐭥 𐭥𐭥.

૨૫. તાલુસ્થાન. ૨-૧. 𐭠𐭣, આએ અખશર ખોલની શરૂ
 આતમાં આવેછે તેઆરે હમેશ તે અવસ્તાના 𐭥 અને 𐭥𐭥 𐭠 સાથે
 બદલ થાએછે. જેમકે:—𐭠𐭣 𐭥શમ—“આંખ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭠𐭣 ચાહ—“કુઓ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭠𐭣
 ચારે—“એલાજ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. ખોલની અંદર જેઆરે ખે
 સ્વરોની વચ્ચે ઈઆ કોઈ મૃદુ અખશરની પછી તે સાથે જોડાએ
 લો આવેછે, તેઆરે તેહનો ઊચ્ચાર “જ” ના જેવો થાએછે, અને
 તે શરસી ; સાથે બદલ થાએછે, અને તેમ નહી હોએચ તો “ચ,”
 ના ઊચ્ચારથી ખોલેઆમાં આવેછે, અને તેમજ તે શરસી 𐭠 સાથે બ
 દલ થાએછે. જેમકે:—𐭠𐭣 રોજન્—“ખારી” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭠𐭣 તજેદ—“તે ચાલેચ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥
 𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥. 𐭠𐭣 માનોશચેહર—“મીનોચેહર” અવ૦
 𐭠𐭣𐭥𐭥-𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭠𐭣 “તે ખરાબ કરેચ”
 અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥. ખોલની સેવટે ઘણું કરીને “જ” ના ઊ
 ચ્ચારથી ખોલાએછે, અને તે અવસ્તાના 𐭥 અને શરસી 𐭠 અથવા
 ; સાથે બદલ થાએછે. જેમકે:—𐭠𐭣 𐭥નાજ્—“આગલ” અવ૦
 𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. 𐭠𐭣 પંજ—“પાંચ” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥
 𐭥𐭥. 𐭠 અજ—“થી” અવ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥. ફેટલીએક વ
 ખતે પેહલવીમાં 𐭠 ને બદલે 𐭠 લખેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:—

જેણ સજેદ—“તે જાએચ” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥𐭥𐭥𐭥, તેહેને બદલે 𐭪𐭥𐭥 સજેદ—આવેછે. તેમજ 𐭪𐭩𐭥 તજેદ—નું તજેદ—થએલુંછે.

૨. ૭-૩ જ-આએ અખશર ખેલની શરૂઆતમાં આવેછે તે આરે તે અવસ્તાના 𐭪 અથવા 𐭪 સાથે અને શરસી 𐭪 સાથે બદલ થાએછે. જેમકે:—𐭪 જસતે—“પોહાયેલું” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥𐭥. 𐭪 જહે—“જનાકાર” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥 𐭪. 𐭪 જામા સ્પ-અવ૦ 𐭪𐭩𐭥𐭥 𐭪. 𐭪 જાદૂ—“બાદુઈ” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥 𐭪. 𐭪 જોઈઆત—“જવાંત” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥 𐭪. 𐭪 જમ-અવ૦ 𐭪𐭩𐭥 𐭪, વચ્ચે આવેછે તેઆરે અવસ્તાના 𐭪, અને 𐭪 તથા શરસી 𐭪 અને 𐭪 સાથે બદલ થાએછે. જેમકે:—𐭪 હનજમંત—“મિલાવરો” “મજલસ” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥𐭥 𐭪. 𐭪 ખાજા—“ખાજુ” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥 𐭪. 𐭪 ફરજાને—“દાંનેશમંદ” 𐭪 𐭪; ખેલની સેવટે આવેછે તેઆરેખી ઊપલાજ અખશરો સાથે બદલ થાએછે. જેમકે:—𐭪 અરજ—“કીમત” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥 𐭪. 𐭪 ખુજ—“ખકરું” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥 𐭪. 𐭪 સીજ—“દુખ” અવ૦ 𐭪𐭩𐭥 𐭪. એ સેવાએ અવસ્તાના 𐭪, અને 𐭪 સાથે બદલ થાએલો આપણને મલેછે. જેમકે:—𐭪 નું 𐭪 નોમજ—“નમસકાર” “સલામ” 𐭪. 𐭪 નું 𐭪 અજર—“નીચે” 𐭪.

૩. ૬ જ-આએ અખશર ખેલની શરૂઆતમાં અવસ્તાના 𐭪, 𐭪, અને 𐭪 સાથે અને શરસી 𐭪 અથવા 𐭪 સાથે બદલ થાએછે. જેમકે,

હુમાં ખોલની શરૂઆતમાં હુમેશ “ત” ના ઉચ્ચારથી ખોલેઆમાં આવેછે. જેમકે:— ۱۱۱۰ તંન—“શરીર” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ તેજ—“તીખશન” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ તનુર—“પદરખાંનું” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ તોખશા—“કોશ” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ ખોલની વચ્ચે અથવા સેવટે જો તેહની આગલ કઠોર ચંજન આવેલો હોએતો તેહનો ઉચ્ચાર “ત” નો થાએછે, અને મૃદુ હોએતો “દ” થાએછે. જેમકે:— ۱۱۱۰ આશતર—“ઊંઠ” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ શતન—“શેહર” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ સ્તૂન—અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ જાદૂ—“જાદુઈ” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ દાદે—“આપેલું” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ હેલલો, ۱۱۱۰ હશત—“સાત” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ ખખત—“ભાએગ” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ રદ—“સરદાર” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ જવીદ—“જુદું” અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ ગઈઆમરદ—અવ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ ગીયોમરદ. એ સેવાએ કોઈ વખતે પેહલવીમાં થ, નો ઉચ્ચાર કરવા સારૂ જ ત-અને હ-સાથે લખેઆમાં આવેછે. જેમકે:— ۱۱۱۰ અરથશતર—“અરદેશર” ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰. ۱۱۱۰ નો એમલો પેહલવીમાં લખતી વખતે જ અને પછી, ઉ, મેલલો જોઈએ તાંહાંવચ્ચે મેલેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:— ۱۱۱۰ ۱۱۱۰ ۱۱۱۰.

૨. જો - ૧ - ૧ ૬, આમિ અખશરનો ૧ - ૧ આકાર બોલની શરૂઆતમાં આવેછે તેઆરે તે અવસતાના ૭ અને ૬ સાથે બદલ થા.

એછે, અને શરસીમાં ૭ સાથે મલેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠 દુશ્મન-
 “શતરૂ” અવં 𐭠𐭣𐭠𐭠𐭠𐭠𐭠𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 દાર-“લાકડૂ”
 અવં 𐭠𐭣𐭠𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 દરૂન-“રોટી” “ખોરાક” અવં
 𐭠𐭣𐭠𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 દોશે-“ઈદછા” અવં 𐭠𐭣𐭠𐭠
 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 દસ્ત-“હાત” અવં 𐭠𐭣𐭠𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠
 દામાદ-“જમાઈ” અવં 𐭠𐭣𐭠𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠; ખોલ
 ની વચ્ચે ૭-૭-૬, અવસ્તાના ૭ ત, ૭ અને ૭ સાથે તથા શરસી
 ૭ સાથે બદલ થાયેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠 અંદર-“મધે” “વચ્ચે” અવં
 𐭠𐭣𐭠𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 દંદાન-“દાંત” અવં 𐭠𐭣𐭠𐭠
 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 ગોશતદાન-“જીવાંમનું વાસંત” અવં
 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 પદામ-“પદાન” અવં 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠
 વજદુર-“પરવરશી” અવં 𐭠𐭣𐭠𐭠; ખોલ
 ની સેવટે લખાયેલો ૭-૭-૭-૬, અવસ્તાના ૬, ૭, ૭ અને
 ૭ સાથે બદલ થાયેછે. તેહમાં ૭ નો આકાર ઘાણું કરીને અવ
 સ્તાના ૭ અથવા ૭ ને બદલે વપરાયેલોછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠
 અરવંદ-“તેજવાન” અવં 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 અંદ-
 “તેહલું” અવં 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 સજદ-“તે બાયેછે”
 અવં 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 મેજદ-“બદલો” અવં 𐭠𐭣𐭠
 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 દામાદ-“જમાઈ” અવં 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠
 વાદ-“પવન” અવં 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠. 𐭠𐭣𐭠 રોદ-“નદી” અવં 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠.

૩. ૧ ન, આગે અખશર ખોલની શરૂઆતમાં આવેલો હોય

તે હ્રમેશ અવસ્તાના } અને શરસી ૭ સાથે બદલ થાય છે. જેમકે :—
 ૧૬૧ નીમે—“તરફ” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣𐭥. ૧૬૨ નમદ—
 “ખીછાંનું” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣. ૧૬૩ નીઆક—“અપાવો
 અથવા મમાવો” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣; ખોલની વચ્ચે આવે છે
 તે અવસ્તાના }, 𐭠, અને ૧ તથા શરસી ૭ અને ૨ સાથે બદ
 લ થાય છે. જેમકે :— ૧૬૪ પાને—“સંભાલ કરનાર” અવ ૦
 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ ૭૫. ૧૬૫ અનદર—“મથે” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦
 𐭠𐭣. ૧૬૬ ફનાજ—“આગલ” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣. ૧૬૭
 પુનસેદ “તે પુછેચ” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣; ખોલ
 ને છેડે આવે છે તે આરે પણ ઊપલાજ અખશરો સાથે બદલ થા
 એ છે. જેમકે :— ૧૬૮ દનદાન—“દાંત” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭥૦
 𐭠𐭣. ૧૬૯ રોખાન—“આતમા” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣. ૧૭૦
 શતન—“દેશ” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣. ૧૭૧ મતન—
 “ખંદોખસત, કરાર” અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣. એ સેવાએ 𐭠𐭣 દે
 રંગ—“લાંમખો વખત” એ ખોલની અંદર ખોલાતો ૧ ન, અવસ્તા
 ના ૬ ને બદલે આવેલો છે, જેમકે અવ ૦ 𐭠𐭣𐭥 𐭥૦ 𐭠𐭣 ખોલ ઊપરથી
 પેહલવી 𐭠𐭣 દેરંગ, ખોલ નીકલેલો છે, અને તે શરસીમાં ખી 𐭠
 કરીને વપરાયેલો છે. અવસ્તાના ૬ ને બદલે પેહલવીમાં ૧ ઉ,
 થાય છે, અને ૧ ન, તથા ૧ ઉ, નો આકાર એકસરખો હોવાને લી
 ઘે ઊપલો ફેરફાર થાયેલો છે.

૨૭. ઓષ્ઠસ્થાન—૪-૧. ૭ ૫, આએ અખશર ખોલની
 શરૂઆતમાં આવે છે તે આરે અવસ્તાના ૭ તથા શરસી ૫ અથવા

બ સાથે બદલ થાય છે. જેમકે :—**𐭠𐭣** પુર—“લરેલું” અવં **𐭠𐭣𐭠** શં
 𐭠𐭣. **𐭠𐭣𐭠𐭣** પાશને—“એડી” અવં **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠** શં 𐭠𐭣𐭠
 અથવા 𐭠𐭣𐭠. **𐭠𐭣𐭠𐭣** પુના—“જવાંન પુરૂશ” અવં **𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣** શં
 𐭠𐭣𐭠; બોલની વચ્ચે તથા સેવટે અવસ્તાના **𐭠**, તથા **𐭠** અ
 ને **𐭠** પ અથવા **𐭠** સાથે બદલ થાય છે. જેમકે :—**𐭠𐭣𐭠** સ્વે
 𐭠—“ઊજરું” અવં **𐭠𐭣𐭠𐭣** શં 𐭠𐭣. **𐭠𐭣𐭠** ફરપદ—“ધુંડી”
 અવં **𐭠𐭣𐭠𐭣**. **𐭠𐭣𐭠𐭣** સેપાહપત—“લશકરનો સરદાર” શં
 𐭠𐭣. **𐭠𐭣** અસ્પ—“ઘોડો” અવં **𐭠𐭣𐭠** શં 𐭠𐭣. **𐭠𐭣**
 કરપ—“કાલબુદ” અવં **𐭠𐭣𐭠𐭣** શં 𐭠𐭣. **𐭠𐭣** શપ—“રાત”
 અવં **𐭠𐭣𐭠𐭣** શં 𐭠𐭣.

૨. **𐭠** ૫, આએ અખશર અવસ્તાના **𐭠** તથા શરસી **𐭠** સા
 થે બદલ થાય છે. જેમકે :—**𐭠𐭣𐭠** ફરદુમ—“પેહલું” અવં
𐭠𐭣𐭠𐭣 શં 𐭠𐭣. **𐭠𐭣** ફનાજ—“આગલ” અવં **𐭠𐭣𐭠** શં
 𐭠𐭣. **𐭠𐭣** ફરમાન—“હાકમ” પાં **𐭠𐭣𐭠** શં 𐭠𐭣;
 બોલની વચ્ચે આવે છે તે આરેખી અવસ્તા અને શરસીના ઊપલા
 જ અખશરો સાથે બદલ થાય છે. પણ તેહમાં આટલો ફેર છે કે
 અવસ્તાના કેટલાએક બોલોમાં **𐭠** ની આગલ **𐭠** ૫, આવેલો છે તે
 પેહલવીમાં હમેશ “૫” ના ઊચ્ચારથી બોલેઆમાં આવે છે, અને
 તેમજ તે શરસીમાંથી વપરાયેલો છે. જેમકે :—**𐭠𐭣** વફર—“ખર
 ૫” અવં **𐭠𐭣𐭠** શં 𐭠𐭣. **𐭠𐭣** જુફર—“ઝાંડું” અવં
𐭠𐭣𐭠 શં 𐭠𐭣. **𐭠𐭣** દરફશ—“જુનડો” અવં **𐭠𐭣𐭠** શં 𐭠𐭣.
𐭠𐭣 રફત—“રાત” અવં **𐭠𐭣𐭠** શં 𐭠𐭣. **𐭠𐭣** રફશ—

જાણી સોફતે-“ખલુ” અવ. ૦ ૧૦૭૫૫ ૫૦ سفت . ૧૦૭૫૫ અઈ
આફત-“આએપત” અવ. ૦ ૧૦૭૫૫૫ ૫૦ يافت . ૭૫ નાફ-
“હુંટી” અવ. ૦ ૭૫ ૫૦ ف . ખોલની સેવટે શરસીના કેટ
લાએક ખોલોમાં ૪ સાથે પણ ખદલ થાએછે. જેમકે :—૭૫૭ કોફ-
“ટેકડો” અવ. ૦ ૭૫ ૫૦ وکڈو ૫૦ ૪, ૪. એ સેવાએ
૧૦૭૫૫૫ પેસ્તાન-આએ ખોલમાં વપરાએલો ૭ ૫, અવસ્તાના ૭
૫-ને ખદલે આવેલોછે, કેમકે અવસ્તામાં આવેલા ૧૦૭૫૫૫૫ ખો
લ ઊપરથી પેહલવી ૧૦૭૫૫૫ ખોલ નીકલેલોછે, અને જેમ પેહલ
વીમાં ૭ ૫, વપરાએઓછે, તેમજ ઊપલો ખોલ શરસીમાંખી پستان
કરીને ૫ થી લખેઆમાં આવેછે. આ ફેરફાર ખોલની શરૂઆતમાં
આવેલા ખે જોડ અખશરોની વચ્ચે વધારાની ૦ ઈ, દાખેલ થવાથી
થએઓછે. વલી ૧૦૭૫૫૫ ફરેદુન-ખોલની અંદર જે ૭ ૫, વપરા
એઓછે તે અપવાદ તરીકેછે, કેમકે તે અવસ્તાના ૭ ને ખદલે લ
ખેઆમાં આવેલોછે. અવસ્તામાં પાદશાહ ફરેદુનનું નામ
૧૦૭૫૫૫૫૫ કરીને લખેલુંછે, તેહનું પેહલવી તથા શરસીમાં
૧૦૭૫૫૫, فریدون, થાએલુંછે.

૩. ૫, આએ અખશર ખોલની શરૂઆતમાં આવેછે તેઆ
રે તે અવસ્તાના ૫ અને શરસી ૫ સાથે ખદલ થાએછે. જેમકે,
૫૫ ખેવર-“દશ હજાર” અવ. ૦ ૫૫ ૫૦ ده هزار . ૫૫ ૫
જ-“ખકરૂ” અવ. ૦ ૫૫ ૫૦ جز . ૫૫ ખાખ-“ખાખુ” અ
વ. ૦ ૫૫ ૫૦ جز . ખોલની વચ્ચે અથવા સેવટે આવેછે તે
આરે તે અવસ્તાના ૫ અને » તથા શરસી ૫ અથવા ૦ સાથે ખ

જલ્મ હનખમન-“મંડલી” અવં 𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅 𐫆𐫇 𐫈𐫉. 𐫊𐫋 𐫌𐫍𐫎-“શક” અવં 𐫏𐫐𐫑𐫒 𐫓𐫔. 𐫕𐫖 𐫗𐫘-“આકાશ” અવં 𐫙𐫚𐫛 𐫜𐫝. 𐫞𐫟 𐫠𐫡-“વખત” “ખુદાયો” અવં 𐫢𐫣𐫤 𐫦𐫥. 𐫧𐫨 𐫩𐫪-“કાદી” અવં 𐫬𐫭𐫮 𐫯𐫰. 𐫱𐫲 𐫳𐫴-“જગત” અવં 𐫵𐫶 𐫷𐫸. 𐫹𐫺 𐫻𐫼-“પદાંત” અવં 𐫽𐫾𐫿. 𐫿𐫠𐫡 𐫢𐫣𐫤-અથવા 𐫦𐫧-“ખેહરામ” અવં 𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭 𐫮𐫯. 𐫰𐫱𐫲 𐫳𐫴-અથવા 𐫵𐫶𐫷𐫸 𐫹𐫺 𐫻𐫼.

૨૮. અર્ધસ્વર-૫-૧. ૧ અથવા ૨ ય, એ અખશર અવસ્તાની 𐫀 અથવા 𐫁 સાથે અને 𐫂 𐫃 સાથે બદલ થાયેછે. જેમકે, 𐫄 𐫅-“આરાધના વાલો” અથવા “ઈન્દ” અવં 𐫆𐫇𐫈𐫉 𐫊𐫋. આએ બોલની સેવટે આવેલો 𐫌-અવસ્તાના 𐫍 ને બદલેછે, પણ તે બોલાતો નથી. 𐫎 𐫏-“ખુજોરગ” અવં 𐫐𐫑 𐫒𐫓. બોલની વચ્ચે. 𐫔𐫕 𐫖𐫗-“કમર” અવં 𐫘𐫙𐫚𐫛 𐫜𐫝. 𐫞𐫟 𐫠𐫡-“આએપત” અવં 𐫢𐫣𐫤𐫥 𐫦𐫧. બોલને છેડે. 𐫨𐫩 𐫪𐫫-“છાયો” અવં 𐫬𐫭 𐫮𐫯.

૨. ૧ ૨, આએ અખશર અવસ્તાના ૧ અને ૨ સાથે બદલ થાયેછે. જેમકે:— 𐫀 𐫁 રોશન-“ચલકાટ વાલું” અવં 𐫂 𐫃 𐫄 𐫅. 𐫆 𐫇-“સરદાર” અવં 𐫈 𐫉 𐫊 𐫋. 𐫌 𐫍 રોજન-“ખારી” અવં 𐫎 𐫏 𐫐 𐫑.

[illegible]

એ સેવાએ પેહલવીમાં ૧૦ હર, અથવા હલ, હેવો એમલો લ
ખેઆમાં તથા ખોલેઆમાં આવેછે, તે અસત્ય નથી પણ પછવાડેથી

પેહલવીમાં વગર ફેરફારે વપરાએલા સેમીટીક યોસો.

સેમીટીક.

પેહલવી.

શમ	“નામ”	અર. اسم	شَم શમ.
અબ	“આપ”	અર. ابو, اب	اَبُ અબુ.
ખહ	“લાઈ”	અર. اَح	اَح ખહ.
શપીર	“લવું”		شَپِير શપીર.
આહર	“પછી”	અર. آخِر	اَحَر આહર.
ઈઓમ	“દીવન”	અર. يوم	يَوْم ઈઓમ- ઈઓમ.

યોલની શરૂઆતમાં વધેલા અખશરોનાં દાખલા.

સેમીટીક.

પેહલવી.

નપશ	“પોતે”	અર. نفس	نَپَش યેનપશમન.
મદ્લ	“કેહવું”	અર. مَدْر	مَدْل જમદ્લુનતન.
શમઅ	“સાંભલવું”	અર. سَمِع	شَما_v વશમમુનતન.
શતઅમ	“ખાવું”	અર. طَعِم	شَta_v વશતમુનતન.

યોલની વચ્ચે વધેલા અખશરોના દાખલા.

સેમીટીક.

પેહલવી.

રાશ	“માથું”	અર. راس	رَash રોએશમન.
શમા	“આકાશ”	અર. سما	sh_m શમીઆ.
લેલહ	“રાત”	અર. ليل	l_h લેલીઆ.
તશઅ	“નવ”	અર. تسع	sh_t તશીઆ.

ખોલની સેવટે વધેલા અખશરોનાં હાખલા.

સેમીટીક.

પેહલવી.

૫૬ “હાત” અર. ید

۱۶۰ યદમન.

૬૬ “નસીખ”

۱۶۰ જદમન- ગદમન.

૨૬૯ “પગ” અર. رجل

۱۶۱ લગરમન.

૩૬૯ “ઊંઠ” અર. ۱۶۱ جمل

۱۶۱ જમના.

૪૬૯ “કુતરું” અર. ۱۶۱ کلب

۱۶۱ કલખા.

૫૬૯ “પુરુશ” અર. ۱۶۱ نفر

۱۶۱ ગખના.

૬૬૯ “લોહી” અર. ۱۶۱ دم

۱۶۱ દમીઆ.

૭૬૯ “ગોશત” અર. ۱۶۱ بصر

۱۶۱ બસરોઆ.

૮૬૯ “ધોડો”

۱۶۱ સુસીઆ.

૩૧. એ સેવાએ પેહલવીમાં સેમીટીક ખોલો થોડાએક અખશરો ના ફેરફાર ઊચ્ચારથી વાંચેઆમાં આવેછે. જેમકે :—અસર—“ખાં ધવું” અર. ۱۶۱ سر તેહેનું પેહલવી ۱۶۱ آسارૂનતન. ખત્ત— “સીવું” અર. ۱۶۱ آبخ તેહેનું પેહલવી ۱۶۱ آسતુનતન. ગમલ—“ઊંઠ” અર. ۱۶۱ جمل તેહેનું પેહલવી ۱۶۱ જમના. રગલ—“પગ” અર. ۱۶۱ رجل તેહેનું પેહલવી ۱۶۱ લગરમન. આએ વાંચવાનો ફેરફાર તરણ તરેહથી થએલો ધારેઆમાં આવે છે, તેહમાં એક પેહલવી અખશરોના એકસરખા આકારને લીધે પેહલવી વાંચનારોએ અખશરોને ભુલ ભરેલી રીતે વાંચેઆ હોએ અને તેથી પાછલા વખતમાં આએ ફેરફાર થએલો હોએ. ખીજું, સેમીટીક ખોલોનાં થોડાએક ચોક્કસ અખશરોને બદલ કરીને તેહેને

આગલા વખતમાં પેહલવી વીધ્યારથીઓએ આએ ભાશામાં વાપરે આ હોએતો તેથી ઊપલો ૫૨૬ પડેઓ હોએ. અને તરીંગું, સેમી ઠીક ભાશામાં ઊપલા ખોલોનો અસલ ઊચ્ચાર પેહલવીને મલતો હોએ અને પછવાડેથી તેહમાં ફેરફાર થએઓ હોએતો તેથી પણ ઊપર જણાવેઆ જેવો ફેર પડેઓ હોએ.

શબ્દોત્પત્તિ:—શબ્દોત્પત્તિ.

૩૨. શબ્દોની ઉત્પત્તિ, એ છુટા શબ્દોના આકારમાં જે ભેદ હોએય તે બતાવેછે.

શબ્દો ત્રણ તરેહનાછે; સાદા, સમાસીક, અને સાધીત; તેહ માં જે શબ્દ ખીજા કોઈ શબ્દમાંથી નહી બનેઓ હોએ તેહને **શબ્દોત્પત્તિ** ઈઆને સાદો શબ્દ કહેછે. જેમકે:—**પરાત**—“ભાઈ”, **પાહ**—“પાહાડ”, **વસ્તુ**—“વસ્તુ”; જે શબ્દ બે જુદા જુદા શબ્દોની મેલવાણીથી બનેઓ હોએછે તેહને **શબ્દોત્પત્તિ** ઈઆને સમાસીક શબ્દ કહેછે. જેમકે:—**કતેખોદા**—“વરધણી”, **કામનો જાણનાર**, **દીન દોસ્ત**—“દીનને ચાહનાર”; જે શબ્દ કોઈ પ્રત્ય અથવા ઊપસર્ગ જોડાઈને બનેઓ હોએછે તેહને **શબ્દોત્પત્તિ** ઈઆને સાધીત કરીને કહેછે. જેમકે:—

ઊગમન—“ઊગમન” તેહને **જોડાવાથી** **ઊગમનનું**.

ખોલી—“ખોલી” , , **ખોલનાર**.

હદ—“હદ” તેહની આગલ **આવેઆથી** **વગરહદનું**.

ફલ—“ફલ” , , **વગર ફલનું**.

૩૩. પેહલવી ભાશાના શબ્દો આઠ ભાગમાં વહેંચાયેલા છે, જેહેને **𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥** ગોખશને આઈનીનીણ- ઈઆને ભાશાના પ રકારો, કરીને કેહેછે, અને તેઓનાં નાંમની વીગત આએ પરમાણે છે. **𐭠𐭣** શમ-નાંમ. ૨- **𐭠𐭣𐭥** ગોહર-વિશેષણ. ૩- **𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥** પાદદેહશનેશમ-સર્વનામ. ૪- **𐭠𐭣𐭥𐭥** કુનશને-ક્રિયાપદ. ૫- **𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥** માલીકે કોનશને-ક્રિયાવિશેષણઅથ. ૬- **𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥** માલીકે હમપતવંદ-શબ્દયોગીઅથ. ૭- **𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥** માલીકે પતવંદ-ઉભેઆંતવચીઅથ. ૮- **𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥** માલીકે અદવાજ-કેવલપ્રયોગીઅથ.

૧. નામ, એ હરકંઈ ચીજનું નાંમછે; જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥** આદમી; **𐭠𐭣** અકલ; **𐭠𐭣** ઘોડો; **𐭠𐭣𐭥** દાહ્યાણ.

૨. વિશેષણ, નાંમ જે વસ્તુને ખતલાવતું હોએ તે વસ્તુની અં દર જે ગુણ હોએ તે ખતલાવનાર શબ્દછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥** ગીલ, મોહોટી કેતાખ; **𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥** નવો ખરીઓછે.

૩. સર્વનામ એક શબ્દછે કે જે નાંમની બદલીએ મુકેઆમાં આવેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠** **𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥** **𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥** અરદેશેરે ગોસ્તો કીથો અને તેણે અરદવાંતના છોકરાને કહીડાં.

૪. ક્રિયાપદ, તે શબ્દછે કે જે કોઈ તરેની ક્રિયા અથવા હસતી ખતલાવેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥** ઘોડો દોરેછે; **𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥** આદમી ભાએછે.

૫. ક્રિયાવિશેષણ અથ, એ શબ્દ વખત, જગા, અંત વીનીની

કાંમમાં વાપડેલા છે તેહેને 𐭠𐭣𐭥𐭥, વરદશને—વીભક્તી અથવા રૂપ દે
હે છે, અને ભાશાના મુખ્ય પરકારો નાંમ, વિશેષણ, સર્વનામ અને
ક્રિયાપદ, એઓનેજ તે લગાડેઆમાં આવે છે. તેહેમાં નાંમ, સર્વનામ
અને વિશેષણના રૂપ આપવાને 𐭠𐭣𐭥𐭥 બનાવ—વિભક્તી લગાડવી ક
રીને કેહે છે, અને ક્રિયાપદના રૂપ આપવાને 𐭠𐭣𐭥𐭥, વરદનાક—
ધાતુને રૂપ આપવું કરીને કેહે છે.

નાંમ :— 𐭠𐭣𐭥𐭥

૩૫. જે ખેલ ઊપરથી ઈંદરીઓ અથવા વીચારની મારફતે
હરેક ચીજ ધેઆંનમાં આવી સકે તેહેને નાંમ કરીને કેહે છે, અને તે
નાંમ ખે પરકારનાં છે, એક 𐭠𐭣𐭥𐭥 દુનસ્ત—વિશેષ, અને 𐭠𐭣𐭥𐭥
અવેદોનસ્ત—સામાન્ય; ખીજું 𐭠𐭣𐭥𐭥 ખરતે—સિદ્ધ, અને 𐭠𐭣𐭥𐭥
અવરદાશતે—ભાવવાચક.

𐭠𐭣𐭥𐭥—વીશેષ નાંમ, એક ચોકસ ચીજ અથવા શખ્સને લા
ગે છે; જેમકે :—𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥.

𐭠𐭣𐭥𐭥—સામાન્યનાંમ, આખા વર્ગમાથી કોઈખી ચીજને
અથવા જે જાતની એકથી વધારે ચીજ હોએ તેહેને લગાડેઆમાં
આવે છે. જેમકે :— 𐭠𐭣𐭥𐭥—નગર; 𐭠𐭣𐭥𐭥—માણસ; 𐭠𐭣𐭥𐭥—
પેહેલવાંન.

𐭠𐭣𐭥𐭥—સિદ્ધનાંમ, જે ચીજને ઈંદરીઓની મારફતે આપ
ણે જોઈ સકીએ અથવા તેહેનાં ગુણો આપણા ધેઆંનમાં આવી
સકે તેહેવી વસ્તુઓના નાંમને કેહે છે; જેમકે :— 𐭠𐭣𐭥𐭥—આત
શ, 𐭠𐭣𐭥𐭥—લાકડું, 𐭠𐭣𐭥𐭥—માણસ.

૫૭ ૧૬૭૭૭૭—ભાવવાચકનાંમ, કોઈખી ચીજનો ગુણ જેહને આપણે તે ચીજથી છુટો ઘેઆંનમાં લેઈ સકીએછે તેહને કહેછે; જેમકે:— ૭૭૭૭—રોશની, ૭૭૭૭—સચાઈ, ૭૭૭૭—સુખ, ૭૭૭૭—ફતેહ.

૨૬. નાંમને ૭૭૭ સરદે—લિંગ, ૭૭૭૭ ઓશમાર—વચન, અને ૭૭૭૭ ચેગુની—વીલકતી, લગાડેઆમાં આવેછે.

લિંગ :— ૭૭૭.

૩૭. લિંગ તરણછે, ૭૭૭ ૭૭૭ જકરી સરદે—પુલિંગ, ૭૭૭ ૭૭૭ વકદી સરદે—સ્ત્રીલિંગ, અને ૭૭૭ ૭૭૭ સાદગી સરદે—નાન્યતરલિંગ.

૩૮. પેહલવી ભાશામાં નરજાતી નાંમો પુલિંગછે; જેમકે:— ૭૭—છોકરો, ૭૭ પુરૂશ. નારીજાતી નાંમો સ્ત્રીલિંગછે; જેમકે:— ૭૭—છોકરી, ૭૭—સ્ત્રી. જે નાંમો નર અને નારી એ બેહુ જાતીમાં નથી તેહને નાન્યતરલિંગમાં ગણેલાંછે; જેમકે:— ૭—છાતી, ૭૭—આંગલી, ૭૭—હાથ.

૩૯. પેહલવી ભાશામાં પુલિંગ તથા સ્ત્રીલિંગ પીછાંણવા સાડ ચેઆર રીત વાપરેઆમાં આવેલીછે, તેમઘે પેહલવી રીતમાં ફક્ત નાંમો ઊપરથીજ તેઓનાં લિંગ સહમજાએછે; જેમકે:—

પુલિંગ.	સ્ત્રીલિંગ.
૭૭ પુરૂશ.	૭૭ સ્ત્રી.
૭૭ છોકરો.	૭૭ છોકરી.
૭૭ બાપ.	૭૭ માએ.

પુલ્લિંગ.

𐭥𐭥𐭥𐭥 ઘોડો.

𐭥𐭥 ઘોડો.

𐭥𐭥𐭥 ઘણી.

સ્ત્રીલિંગ.

𐭥𐭥𐭥 ઘોડી.

𐭥𐭥𐭥 ઘોડી.

𐭥𐭥𐭥 ઘણીઆંની.

૪૦. ખીજી રીતીમાં પુલ્લિંગ ખતલાવ્યા સારૂ 𐭥𐭥 ગખના, 𐭥𐭥 જકર, 𐭥 નર અને 𐭥𐭥 ગોશને, તથા સ્ત્રીલિંગ ખતલાવ્યા સારૂ 𐭥𐭥 નેશમન, 𐭥 ગ વકદ, 𐭥𐭥 માદે, અને 𐭥𐭥 દીનુતે, હવા શખદો સાધારણ નાંમોની પાસે અથવા આગલ મેલેઆમાં આ વેછે; જેમકે:—

પુલ્લિંગ.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 હકુમત કરનારો.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 ચાકર.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 ગોધો.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 નર ઊંઠ.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 ખકરો.

સ્ત્રીલિંગ.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 હકુમત કરનારી.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 ચાકરડી.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 ગાએ.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 માદા ઊંઠ.

𐭥𐭥 𐭥𐭥 ખકરી.

૪૧. ઊપલી રીતીમાં છેલ્લાં તરણ નાંમો મધે જે સંખંધ ખત લાવનારી 𐭥, પેહલાં નાંમની પાસે મેલેઆમાં આવીછે તે ઊપલા બો લો 𐭥𐭥 થી, ઈઆને પુલ્લિંગ તથા સ્ત્રીલિંગ ખતલાવનારા શ ખદો જે પછવાડેછે તે આગલ મેલેઆથી નીકલી બાએછે. જેમકે:—

𐭥𐭥 𐭥𐭥-ગોધો, 𐭥𐭥 𐭥𐭥-ગાએ, 𐭥𐭥 𐭥𐭥-નર ઊંઠ, 𐭥𐭥

𐭥𐭥-માદા ઊંઠ, 𐭥𐭥 𐭥𐭥-ખકરો, 𐭥𐭥 𐭥𐭥-ખકરી.

૪૨. તરીજી રીતમાં નાંમને છેડે કાંઈએક અખશરોનો ફેરફાર થએઆથી પુલ્લિંગ તથા સ્ત્રીલિંગ નાંમો બનેલાંછે: જેમકે:—

પુલ્લિંગ.

સ્ત્રીલિંગ.

س آيا.

آيا مائو.

آيا ايو.

آيا ايو.

آيا ايو.

آيا ايو.

آيا ايو.

آيا ايو.

آيا ايو. آيا ايو, آيا ايو.

૪૩. ચોથી રીતીમાં પુલ્લિંગ નામોને છેડે ۱-۱ ઈ, અથવા

۱ ઈ, વધારેઆથી સ્ત્રીલિંગ નામો બનેલાંછે; જેમકે:—

પુલ્લિંગ.

સ્ત્રીલિંગ.

آيا ايو.

آيا ايو.

آيا ايو.

آيا ايو.

آيا { ايو ايو, ايو ايو.

آيا { ايو ايو, ايو ايو.

آيا.

آيا.

૪૪. આએ ઊપલી ચેઆર રીતોઆમાંની બીજી રીતીમાં પુલ્લિંગ

ગને વાસ્તે ۱۱۱ ગબના, તથા ۱۱۱ જકર, અને સ્ત્રીલિંગને સારૂ

۱۱۱ નેશમન, તથા ۱۱۱ વકદ, બોલો. વાપરેઆમાં આવેલાંછે તે

સેમીટીકનાંછે, અને તે સેવાએ બીજા અવસ્તાને મલતાંછે. પણ

۱۱۱ બોલ અવસ્તાના ۱۱۱ “માદ” ઊપરથી નીકલેલોછે તે

છતાં તેહમાં સેમીટીકનાં કાએદા પરમાણે સ્ત્રીલિંગની નીશાંન બત

લાવ્યા સારૂ ۱ ત, દાખેલ કરવામાં આવેલોછે. તરીજી રીતીમાં આ

વેલા સઘલા સેમીટીક લોગતોછે તેમધે સ્ત્રીલિંગ નામોમાં ۱ ત, વાપ

રેઆમાં આવેલોછે તે ઊપલી ભાશાના કાએદા પરમાણે વાજબીછે.

ચોથી રીતીમાં ખતલાવેલા સઘલા ખોલો અવસ્તાને મલતાછે, અને તેહમાં ખોલને છેડે સ્ત્રીલિંગને સારૂ ૭ અથવા ૭ મેલેઆમાં આવે લીછે તે પણ અવસ્તાના કાએદા પરમાણેછે.

વચન :— 𐭥𐭧𐭥𐭥𐭥𐭥 .

૪૫. પેહલવી ભાશામાં એકથી વધારે ચીજને ખલુવચનમાં ગણેલીછે, અને તે ખતલાવવા સારૂ ખે વચનછે, 𐭥𐭧𐭥𐭥 તાકી—એક વચન, અને 𐭥𐭧𐭥𐭥 દુખતી—ખલુવચન. જેઆરે નાંમ એક વચનમાં હોએચ તેઆરે તેહને ઇઈ નીશાંન લગાડેઆમાં આવતી નથી, પણ ખલુવચનમાં હોએચ તેઆરે તેહને છેડે 𐭥 અથવા 𐭥 આંન, અને 𐭥𐭥 યાહ, હેવા પ્રત્યે લગાડેઆમાં આવેછે, તેહમાં 𐭥 આંન, જાંનદાર તથા નીરજીવ એ ખેહુ જાતની વસ્તુઓના નાંમને લાગે છે, અને 𐭥𐭥 યાહ, ફક્ત નીરજીવ ચીજોનાં નાંમોને લગાડેઆમાં આવેલોછે. જેમકે :—

એકવચન.	ખલુવચન.
𐭥𐭧𐭥𐭥 આદમી.	𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 આદમીઆ.
𐭥𐭧𐭥𐭥 પાદશાહ.	𐭥𐭥𐭥𐭥 પાદશાહો.
𐭥 પુરુશ.	𐭥𐭥 પુરુશો.
𐭥𐭥𐭥 પવીત્તર.	𐭥𐭥𐭥𐭥 પવીત્તરો.
𐭥 દીવસ.	𐭥𐭥 દીવસો.
𐭥 રાત.	𐭥𐭥 રાતો.
𐭥 વરસ.	𐭥𐭥 વરસો.

૪૬. જે નાંમોની સેવડે અવસ્તાના 𐭥 ને ખલે આવેલી ૭ ૬, અથવા ૭ ઈ, હોએચ, તેહને 𐭥 પ્રત્ય લાગતી વખતે ૭ નો ડિચ્યા

ર “ગ”, તથા ં નો ઊચ્ચાર “ઈગ” થાયછે; જેમકે:—
 વદરદે-ગુજરેલું, ૧-૫-૫ દખશે-ખસલત, તેહનું ૫૦૧૧૧ વદરદગા
 ન-ગુજરેલાંઓ, ૫૦-૫-૫ દખશગાન-ખસલતો, ૫૫૧૧૧ તોખાંની
 -સકતીવાંન, ૫-૫-૫ સાલી-વરસાંન, તેહનું ૫૫૫૧૧૧ તોખાંનીગાં
 ન-સકતીવાંનો, ૫૫-૫-૫ સાલીગાન-વરસાંનો. જે નાંમોનો છે
 હલો અખશર ૫ અથવા ૫ હોએચ તેહને ૫ લાગતી વખતે તેહ
 નો ઊચ્ચાર “આઈ” થાયછે. જેમકે:—૫૫૫૫ દાના-૫૫૫૫
 ખોદા-તેહનું ૫૫૫૫૫૫ દાનાઈઆન, ૫૫૫૫૫૫ ખોદાઈઆન. એ સે
 વાએ ફેટલાંએક નાંમોમાં બહુવચનને સારૂ ૫ આન, ને બદલે ૫૦
 વપરાએલોછે અને તેહને ‘ઈઆન’, તથા ‘ગાન’ એ બેહુ રીતે વાં
 ચેલોછે; જેમકે:—૫૧૧ આફનીન-દોઆ, ૫૫૧૧ રોખાંની-રવાં
 નને લગતું, ૫૧૧૧૧ ફરવરદીન-ફરોહરને લગતું, તેહનું ૫૦૫૧૧
 દોઆઓ, ૫૫૫૧૧૧ રવાંનને લગતા, ૫૦૫૧૧૧૧ ફરોહરને લગતા.

૪૭. બહુવચનને સારૂ ખીજો પ્રત્ય ૫૦૦ યાહ, છે, અને તે હમે
 શ નીરજીવ વસ્તુને વાસ્તે વપરાએલોછે. જેમકે:—

૧૫૫૧	ચાંમડું.	૫૦૦૧૫૫૧	ચાંમડાંઓ.
૫૫	જમીન.	૫૦૦૫૫	જમીનો.
૧૫૦૫	સપુન.	૫૦૦૧૫૦૫	સપુનો.
૧૧૫૦	શેહેર.	૫૦૦૧૧૫૦	શેહેરો.

દા ખ લા .

— ૫-૫-૫ ૫૦૫ ૫૦૫૫૦૫ ૫ ૧૦૫ ૫૦૫૧૦૫ ૧૦૫૧૦૫
 ૧૫૦૫૦૫ (દીન ૬.) મારાસપંદના અદરખાદે કહીડાંછે કે આદ

લ કરેઆમાં આવેલોછે, તેમ ઊપલા ખોલમાં પણ તે વધારેઆમાં આવેલોછે, કેમકે અવસ્તાના ૫૫ નું પેહલવી ૫૫ આહ, થવું જોઈએ, તેહને ખદલે ૫૫૫ ચાહ, થાએલુંછે. શરસીમાં ખહુવચનને સાડ જે ૭, અથવા ૭ એ ખે હરશે વપરાએલાછે, તે ઊપલાજ ખોલોપરથી લીધામાં આવેલાછે, પણ તેહમાં તશવત માતરે એટલો છે કે શરસીમાં છેલ્લા ખોલની અંદર વધારાની ૭ ઈ, વાપરેલી નથી, અને ૫૫ આહ, ને અખશરના એકસરખા આકારને લીધે ૭ હા, વાંચેલોછે.

વિલકતી :— ૧૫૫

૪૯. પેહલવીમાં અવસ્તાની માફક નાંમ અથવા વીશેષણની સાથે વિલકતીના સઘલા પ્રત્યો જોડાઈને આવતા નથી, પણ તે નાંમની આગલ અથવા પાછલ ધ્રુગ મેલેઆં આવેછે. માતરે નામની સેવટે પાંચમીને સાડ ૫૫ હા, અને છઠીને થકી ૧૫ આંન, હમેશ જોડાઈને આવેછે.

૫૦. પેહલવી વીલકતીને સાડ કોઈ નીશાંન નથી, પણ હાલની ચાલુ ભાશાઓની માફક તેહને સાડ ખોલ પોતેજ વપરાએછે. જેમ કે :— ૧૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (કારનાં) પાપક પારસનો હાકમ તથા ઈબરેદાર હો. ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (વીર૦) પછી તે વીરાણે માજદીઅસનાંનોની આગલ અદખ ખબલાવીને તેઓને કહીશિં. ૧૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ સુરજ ઊંચે આવેચ. ૧૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (વન૦ ૧.) હું જે અહુરમજદ છેશિં.

(વીર૦) નેક મનશનીએ કરી પેહલે કદમે, નેક ગવશનીએ કરી
ખીજે કદમે, અને નેક કોનશનીએ કરી તરીજે દદમે, ચીનવદ પુલ
ઊપર મહુને પોહાયાડેઓ. ॥ ૧ ॥ (દીન૦ ૪) હવે રીતે જે કાંઈ છુટા પડેલા (અવ
સ્તા) હતા તે સંઘલાને ખાખ ખંદ ગોઠવા સારૂ તે પાદશાહોના પાદ
શાહ પાપકના અરદશેરે તોસર (નાંમના) એક સાચ્યા દસ્તુરની મા
રફતે ચાલીઊં.

૫૩. ચોથીને સાડા ૧૧૭, ૧૨૦, અને ૧૨૩, એ ચેઆર હરશે વા
પરેઆમાં આવેલાછે, તેહમાં ૧૨૩ નાંમની પછી મેલેઆમાં આવેછે,
અને બાકીના નાંમની આગલ આવેછે. જેમકે:—
૧૨૩ ૧૨૪ ૧૨૫ ૧૨૬ ૧૨૭ ૧૨૮ ૧૨૯ ૧૩૦ (વીર૦) સાત મરદો
જે બોદાઈ દીન વીસે ઘણા એકીનદાર હતા. ૧૩૧ ૧૩૨ ૧૩૩ ૧૩૪ ૧૩૫
૧૩૬ ૧૩૭ ૧૩૮ ૧૩૯ ૧૪૦ (વંન૦ ૨.) ઈઆને મેં દીનને સાડા
પેહેલાં તે સાથે પુછપરછ કીધી. ૧૪૧ ૧૪૨ ૧૪૩ ૧૪૪ ૧૪૫ ૧૪૬ ૧૪૭ ૧૪૮
૧૪૯ ૧૫૦ (વંન૦ ૧૯) નહી તન, નહી અવના ચેઆરને સાડા, નહી ઘણી અનદગીને સા
ડા (અને) નહી સારી અનદગીને સાડા. ૧૫૧ ૧૫૨ ૧૫૩ ૧૫૪ ૧૫૫ ૧૫૬ ૧૫૭ ૧૫૮
૧૫૯ ૧૬૦ (વંન૦ ૨.) આલમના ચેઆરને સાડા આએ
ચીજ કર. ૧૬૧ ૧૬૨ ૧૬૩ ૧૬૪ ૧૬૫ ૧૬૬ ૧૬૭ ૧૬૮ ૧૬૯ ૧૭૦
(વંન૦ ૩.) ગોએઆ તે અશો મરદને વાસતે નસા લેઈ ગીઆ હો
એ. ૧૭૧ ૧૭૨ ૧૭૩ ૧૭૪ ૧૭૫ ૧૭૬ ૧૭૭ ૧૭૮ ૧૭૯ ૧૮૦

નાહ) માફ નહી થાયે. 𐭮𐭥 𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 (દીન૦)
સંઘલી આલમને સફાર્થથી સીનગારસે. 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥
𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 (વીર૦) તુંએ જે કાંઈ જોઈશિં તે રાસતી
થી હમોને કુંહ.

૫૫. છઠી વીલકતીને સાડ 𐭮𐭥 આન, 𐭮𐭥 જકે, 𐭮𐭥 આને, અ
ને 𐭮 𐭮, એ એઆર હરશે વાપરેલાછે, તેહમાં પેહલ્લો હરફ નાંમ
ને છેડે જોડાઈને લખેઆમાં આવેછે, અને બાકીનાં નામની આગલ
મેલેઆમાં આવેછે. છેલ્લો હરફ બે નાંમની વચ્ચે મેલેઆમાં આવે
છે અને તે બે માંના પેહલ્લાં નાંમની સાથે જોડાઈને લખાયેછે. જે
મકે:— 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 જરતોસતના આદરપાદે
કહીશિં. 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 (દીન૦)
ફરોખબદનો આદરફરોખબ લલી દીનનાઓનો આગેવાંન.
𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 (વીર૦) મેં ક
હીશિંદે તું નેક કીહા સખીનું રવાંનછે. 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥
𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 (વીર૦) સરોશચ્ચો અને આ
દર ઈજદે માહારો હાત પકડેએ. 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 મેં બાંમદાદના વખત ઊપર
વાસ્તરીઓશ લોકોના રવાંનને જોએઆં. 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥
𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 (પુર૦)
જે શખસ સવાબનું કાંમ કરવામાં મેહનત લીએછે તેણે માહારી
બંદગી કીધીછે. 𐭮𐭥𐭥-𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥-𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥
𐭮𐭥 𐭮𐭥 (પુર૦) ગાંમની ફરાખીને સાડ અને દેશની ફરાખીને

સારૂ. ॥ ૫૫૫૫ ૫૬૫૬ ૬૬ ૭૫૭ ૧૫૭૭ ૫૬૫૬ ૬૬ ૬૬૬૬ ૬૬ ૬૬
(દીન૦) હું સાં ઊપર છેડીં ખોદાની ચીજ ઊપર ઈઆ દેવોની
ચીજ ઊપર. ૭૫૭ ૭૫૭ ૧૫૭ ૧૫૭ ૧૫૭ ૧૫૭ ૧૫૭ ૧૫૭ (કાર૦)
સાસાને પોતાનો ભેદ હતો તે પાપક આગલ કહેઓ. ૬૬ ૬૬
૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ (વીર૦)
આએ તે મરદનું રવાંનછે કે જેણે ગેતી. (આએ દુનીઆ) માં અ
શે મરદને મારી નાંખેઓ.

પદ. સાતમી વીભક્તીને સારૂ ૫૬ દર, હેવો હરફ નાંમની આ
ગલ મેલેઆમા આવેછે. જેમકે:— ૧૫૫૫ ૫૬ ૫૬ ૫૬ ૫૬ ૫૬ ૫૬
૧૫૫૫ ૫૬ ૫૬ ૫૬ ૫૬ ૫૬ (વીર૦) દુનીઆમાં ઊલટો વીચાર
જાહેર થાએઓ. ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬
૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ (દાદ૦) જેમ માએનાં પેટની અંદર
ખચું ઊધરેછે તે પરમાણે વધેછે. ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬
૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ (કાર૦) શેહેરમાં દરએક
જણ સાસાનની આસપાસ ઊભા રેહીને તેહને સલામ કરેછે. એ
એવાએ સાતમીના અરથને સારૂ ૫૬ વર, અને ૧૧૫ પવન, એ બે
હરફેને વાપરેલાછે. જેમકે:— ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬
૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ (દીન૦) જેહનો સવાખ વધારે
તેહનો મારગ ખેહગતમાં અને જેહનો ગુનાહ વધારે તેહનો મારગ
દોષખમાં. ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ (વંન૦ ૧.)
ઈન્સાફનું કાંમ પરચમ તે જગોમાં જાહેર કીધું. ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬
૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ (વીર૦) તેહના જેહવો

ધણાજી બદખોઈ ભરેલો પવન દુનીયામાં જોએઆ નથી.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥૭ (પ્રતિ) તેહને સ્મરણનાં મે
સ્મરકા નદીને નાંમે લોકો ખોલેછે.

૫૭. આઠમી વીલકતીને સાડ પેહેલ્લીની માફક કોઈ નીશાંન નથી, પ્રકત એખારતની મતલબ ડીપરથી તેહેનો અરથ જાણેઆમાં આવેછે. જેમકે:—
 (વંનં ૧) મેં પેદા કીધીઓ સપેનમાન જરતોશત ખુશી આ પવા વાલી જગોને.
 (વંનં ૨) જરતોસતે અહુરમજદથી પુછીઊં કે ઓ ગેખી વરધીના કરનાર અહુરમજદ. કેટલીએક વખત સંખોધનના અરથને સાડ અએ, હેવો કેવલ પ્રયોગી નાંમની આગલ મે લેઆમાં આવેછે, કે જે અવસ્તાના આફ, ખોલ ડીપરથી લીધા માં આવેલોછે. જેમકે:—
 જર તોશત! અવસ્તાના ને ખદલે આવે છે. વલી કેટલીએક વખત કીરીઆપદના મેગાઓની પછવાડે ખી જા પુરુશના સરવ નાંમની સાથે આ, જોડાઈને આવેછે, અ ને તે સંખોધનનો અરથ ખતલાવેછે. જેમકે:—
 (વંનં ૧૯) ઓ (અંધર મેનીકી) જે તારીથી નહી ખની સદે તે તું હુમને પ્રમાવેચ !
 (વીરં) ઓ વીરાપ તું સલાંમત આવેઆછે!

વિભક્તી રૂપ.

ગળના-મરદ.

એકવચન.

બહુવચન.

૧	ગળ	મરદ.	ગળ	મરદો.
૨	ગળ	મરદને.	ગળ	મરદોને.
	ગળ		ગળ	
	ગળ		ગળ	
૩	ગળ	મરદો.	ગળ	મરદોએ.
૪	ગળ	મરદને સાડ.	ગળ	મરદોને સાડ.
	ગળ		ગળ	
	ગળ		ગળ	
	ગળ		ગળ	
૫	ગળ	મરદથી.	ગળ	મરદોથી.
	ગળ		ગળ	
૬	ગળ	મરદનું.	ગળ	મરદોનું.
	ગળ		ગળ	
	ગળ		ગળ	
	ગળ			
૭	ગળ	મરદમાં.	ગળ	મરદોમાં.
૮	ગળ	ઓ મરદ.	ગળ	ઓ મરદો.

જીવન મગોપત-ધરમગુરુ.

એકવચન.

બહુવચન.

૧	જીવન	ધરમ ગુરુ.	જીવન	ધરમ ગુરુઓ.
૨	જીવન	ધરમ ગુરુને.	જીવન	ધરમ ગુરુઓને.
	જીવન		જીવન	
	જીવન		જીવન	
૩	જીવન	ધરમ ગુરુઓ.	જીવન	ધરમ ગુરુઓઓ.
૪	જીવન	ધરમ ગુરુને સાડ.	જીવન	ધરમ ગુરુઓને સાડ.
	જીવન		જીવન	
	જીવન		જીવન	
૫	જીવન	ધરમ ગુરુથી.	જીવન	ધરમ ગુરુઓથી.
૬	જીવન	ધરમ ગુરુનું.	જીવન	ધરમ ગુરુઓનું.
	જીવન		જીવન	
	જીવન		જીવન	
૭	જીવન	ધરમ ગુરુમાં.	જીવન	ધરમ ગુરુઓમાં.
૮	જીવન	ઓ ધરમ ગુરુ.	જીવન	ઓ ધરમ ગુરુઓ.

વિશેષણ:—જીવન.

૫૮. વિશેષણ ગુણ અથવા સંખ્યા બતાવેછે. તેહમાં જે, નાંમ નો ગુણ બતાવેછે તેહને જીવન ગોહરે દખશે—ગુણ વિશેષણ કરીને દેહેછે. જેમકે:—જીવન વેહ-સાડ; જીવન સ્પેદ-ગિજડ;

સમુદ્ર સંપત્ત-કંઠાણ; જે શબ્દ જથ્થો અથવા સંખ્યા ખતલાવેછે તે
 હુને **સમુદ્રાંશ** ગોહરે આશમાર-સંખ્યા વિશેષણ, કરીને કહે
 છે. જેમકે:—**ઠગા**-ધણા; **ખચ**-એક; **બાણ**-પેહેલું.

પૃ. વિશેષણનો નાંમની સાથે સંબંધ ખતલાવ્યા સારુ જેમ
હાલની ચાલુ શરતી ભાષામાં **સાંમની** વપરાયેછે, તેમ પેહલવીમાં
• ૬, વાપરેઆમાં આવેલીછે. જેમકે:— **سازمان** ગળના.૬ અ
હોખ, અશો મરદ; **سازمان** દીને વેહ, લલી દીન; ફેટલીએક વે
લા ઘણા મોહવેરાને લીધે એજાશતની • નીકલી જાયેછે. જેમકે:—
سازمان **سازمان** **سازمان** **سازمان** **سازمان** (વીર૦) હું
સરોશ અશો અને આદર ઈજદની સાંમને પોહાયેઓ. જે એખાર
તમાં વીશેષણ નાંમની આગલ આવેછે તેવારે એજાશતની • મુતલક
મેલેઆમાં આવતી નથી. જેમકે:— **سازمان** **سازمان** **سازمان** **سازمان**
(વીર૦) આએ રવાંન તે દોજખી મરદનુંછે. આએ કાએદો
શરતીમાંખી વપરાયેલોછે, અને તેહને શરતી વ્યાકર્ણમાં ‘કલખે
એજાશત’ ના નાંમથી લખેછે. વીશેષણને એક તથા બહુવચન
લગાડેઆમાં આવેછે, અને નાંમની માફક એક વચનને છેડે **سازمان**
આન, પ્રત્ય જોડાયેઆથી બહુ વચન થાયેછે. જેમકે:— **سازمان**
—અશો, અને **سازمان**—અશોઓ.

૬૦. ગુણ વિશેષણના દરજ્જાને વાસ્તે તરણ હ્રદ વાપડેઆ
માં આવેલી છે, તેહને ॥૪૦૪૦૪ અંદાજશને, કરીને કહે છે, તેહમાં
પેહલ્લી હ્રદ ॥૧૧૧૧૧૧ યુન-મૂલકોટ્ટી; એ વીશેષણનો સાદો આકાર છે.
જેમકે:—॥૧૧૧ સાદું; ૬૧ થોડું.

૬૧. બીજા હદને આજ્ઞા અશ્રુની-તુલનાકોટી, કરીને ઠેહો છે,
અને તે પેહેલવી હદનાં કરતાં વધારે ગુણુ ખતાવેછે. આએ હદ બ
તલાબવા સારૂં ॥ પુનઃ અથવા મૂલ કોટીને ૧૦ તર, પ્રત્યક્ષ લગાડેઆ
માં આવેછે. જેમકે :— ૧૦૫૭ ૧૨૪ ૧૩૫ ૧૪૬ ૧૫૭ ૧૬૮ ૧૭૯ ૧૮૦
૧૯૧ ૨૦૨ ૨૧૩ ૨૨૪ ૨૩૫ ૨૪૬ ૨૫૭ ૨૬૮ ૨૭૯ ૨૮૦
(વીર૦) તમાગમાંથી આએ
કામને સારૂં જે લાએક તથા ઘણું નીરદોશ અને ઘણું પરખેઆ
ત (હોએ) તે એક જાણને ચુંટી કાઢાયે. ૧૦૫૭ ૧૨૪ ૧૩૫ ૧૪૬ ૧૫૭ ૧૬૮ ૧૭૯ ૧૮૦
૧૯૧ ૨૦૨ ૨૧૩ ૨૨૪ ૨૩૫ ૨૪૬ ૨૫૭ ૨૬૮ ૨૭૯ ૨૮૦
(દીન૦) ઘણું જાલમ
લોભનો દરજ અને ઘણું હલકો ખોરાક આપણે હમણાં ખાધો તેજ.
૧૦૫૭ ૧૨૪ ૧૩૫ ૧૪૬ ૧૫૭ ૧૬૮ ૧૭૯ ૧૮૦ (વંન૦ ૧.) તે ઘણી સારી અને
ઘણી સુતરી (જમીનને) મેં પેદા કરીધી. શરસી ભાશામાંખી ઊપ
લી હદને સારૂં ૧૦૫૭ ૧૨૪ ૧૩૫ ૧૪૬ ૧૫૭ ૧૬૮ ૧૭૯ ૧૮૦ ૧૯૧ ૨૦૨ ૨૧૩ ૨૨૪ ૨૩૫ ૨૪૬ ૨૫૭ ૨૬૮ ૨૭૯ ૨૮૦
રથી લીધામાં આવેલોછે.

[illegible]

રમંદ, કદમાં ઘણોજ મોટોટો, મરતબામાં ઘણોજ ચઢતો (અને) દેખાવમાં ઘણોજ નેક. $\text{مردی در مقامی بسیار بزرگوار و عظیم}$ (વંન ૫.) વહી રસતામાં તે પશુઓ અને હોરો ઘણીજ થોડી હીલચાલ કરે.

૬૩. પેહલવી ભાશામાં તુલના કોટીને સાડ یک તર, પ્રત્ય અવસ્તાના یک તર, ઊપરથી લીધામાં આવેલોછે, અને પરાકાષ્ટા કોટીને સાડ فصل તુમ, અથવા فصل ઈસ્ત, અને فصل સ્ત-પ્રત્યો અવસ્તાના فصل તેમ, અને فصل ઈસ્ત, પરથી લીધેલાછે. فصل સ્ત, પ્રત્ય પેહલવી વિશેષણના ખોલોની સાથે જોડાઈને આ વેછે તે જુદો પ્રત્ય નથી, પણ તે فصل ઈસ્ત, માંથી ૭ ઈ, નીકલી જાઈને ખનેલોછે.

૬૪. કેટલાંએક વિશેષણોને તુલના અને પરાકાષ્ટા કોટીના પ્રત્યો લાગતી વખતે તેહમાં કાંઈએક ફેરફાર થાયછે. જેમકે:—

તુલ.	તુલના.	પરાકાષ્ટા.
یک સલશ—“ખરાખ.”	یک સરીતર.	فصل સલશતોમ.
دو વેહ—“સાડ.”	دو ખુપતર.	فصل પાલુમ.
سه ખાલા—“ગિંચુ”	سه ખાલાતર.	فصل ખાલેસ્ત.
چهار મસ—“મોહું.”	چهار મેહતર.	فصل મહેસ્ત.

૬૫. વિશેષણના દરજ્જાની હદ ખતલાવનાર یک , فصل , અને فصل , પ્રત્યો એખારતની અંદર જેમ વીશેષણના ખોલો સાથે જોડાઈને આવેછે તેમ નાંમ અને ક્રિયા વીશેષણો સાથે પણ જોડાએછે. જેમકે:— $\text{یک مردی در مقامی بسیار بزرگوار و عظیم}$ ૧૭૭૧

૧૦ (દાદ૦) સવાખનો ખદલો ઘણો વધારનાર અને ઘણી મોહોગાઈ જાહેર કરનાર. **𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥** (વંન૦ ૭) તે પાંચરેલાં કપડાંઓ મથેથી ઘણુંજ ઊપરનું અને ઘણુંજ નીચેનું. **𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥** **𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥) 𐭥𐭥𐭥𐭥 (વંન૦ ૮.)** આ એ જમીન મથે જે પાંણીથી ઘણીજ હેલાએદી, જાણડ પાંનથી ઘણીજ હેલાએદી, (ઘણીજ સોજલ જગો) અને ઘણીજ સુકી જગો હોએ. **𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥** (ઈજ૦) સવાખથી ઘણોજ ઊંચ.

૬૬. કેટલીએક વેલા તુલના ફોટીને સારૂ નાંમની આગલ ઈઆ પછવાડે **𐭥𐭥** કખદ, **𐭥𐭥** વેશ, અને **𐭥𐭥** શરેહ, તથા પરાકાષ્ટાને સારૂ **𐭥𐭥𐭥** કખદશ, **𐭥𐭥𐭥** વેશચ, અને **𐭥𐭥𐭥** શરેહસ્ત, અથવા **𐭥𐭥** શરેહચ, હેવા શખદો વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે- **𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥** (દાદ૦) ખેહશતનાં શુખ અને આરામને વાસ્તે સારૂ કાંમ કરવામાં ઘણી તસદી અને ડર (છે). **𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥** **𐭥𐭥 𐭥𐭥 (વંન૦ ૩)** જમીનનો શરેસતો ઘણો સુખી સાથી ? **𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥** (દીન૦ ૫) ઘણા શવાખકારનો મારગ ખેહશતમાં (છે). **𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥** (વંન૦ ૧) તે ગરમી હદ કરતાં ઘણી ખરાબછે. **𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥** **𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥** (વંન૦ ૫.) તે ગુજરી ગએલાઓના નસા જે આએ જમીન ઊપર ઘણાજછે. **𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥** **𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (વંન૦ ૨)** ઘણાજ ઊંચા પાણડ ઊપર ઘણા

માં ઘણું એક હ્રત શુધી. 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 (વનં ૩) ઘણાંજ પથુ અને ઢેરો તે ઊપર જણમે. 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠𐭣 (દનં ૫.) ગેરનીતી અને આપમતલખથી ઘણોજ સંભાલ રાખવો.

૬૭. એ સેવાએ પરાકાષ્ટ કોટીનો અરથ ખતલાવ્યા સારૂ નાંમ અથવા વીરોપણની આગલ 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 કખદ કખદ, અથવા 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 કખદાંન કખદ, હવા ખોલો વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 (દીનં ૫.) પાદશાહ ગોશતાસપને તે ઘણોજ લેદ ભરેલો ખજાનો (એહવાલ) ખોલ્લી રીતે કહેઓ. 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 (દીનં ૧.) આએ તરેહની કીરીઆ થી ખીજ ઘણીએક પારકી આરતો ખુશ થાએ.

૬૮. કેટલીએક વેલા પરાકાષ્ટ કોટીને સારૂ તુલનાકોટી વાલા શખદોની પછી 𐭠𐭣𐭠𐭣 એગુન, 𐭠𐭣 મેન, અને 𐭠𐭣 આઘ, એ તરાણ ખોલોમાંનો કોઈખી શખદ સરખાવ્યાની હદની નીશાંની દાખલ વાપડે આમાં આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 (વંનં ૧૩.) તે ખીજાં સગના કરતાં ઘણા ખરાખ જોરનો, વધારે ખરાખ દોડવાલો, ઘણી ખુરી ચાલનો, ઘણો ખુરો, લોકોને ઘણુ દુખ દેનાર, ખુરા ખવાસનો. 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭠𐭣 (વંનં ૭.) મજદીઅસનાંન લોકોનાં કરતાં દેવની પરસ્તે શ કરનારાઓ ઊપર વધારે અજમાવું. 𐭠𐭣𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣

૧૭૫૫-૬. 𐭠𐭣𐭥𐭥 (દાદ૦) કેમકે તમોએ પોતાના કરતાં મોહોગ્ર સર દારનું મહને નાંમ આપીશિંચ. ૧૭૫૭ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (અખ૦) સખાવત કરનારાઓ કરતાં વધારે સખાવત કરનાર તૈશતર ઈજદ. ૧૭૬૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 (દાદ૦) પુરાઓના કરતાં ભલાઓને વધારે હુલાકી સા સારૂ પોહોચેછે ? ૧૭૬૧ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 (અખ૦) તાહીરો વીચાર ખરફનાં કરતાં વધારે થંડો (છે).

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥-જથો ખતલાવનાર વિશેષણ.

૬૯. જથો ખતલાવનાર વિશેષણની અંદર સંઘલાં સંખ્યાવાચક વિશેષણો આવેછે. તેહમાં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 કેવલ સંખ્યાવાચક વિશેષણ, અને 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥 કમ સંખ્યાવાચક વિશેષણ, હેવા બે લાગછે.

૭૦. જે શબ્દ ચીજોની સંખ્યા ખતલાવેછે, અથવા “કેટલા” ? એ સવાલનો જવાબ આપેછે તેહને કેવલ સંખ્યાવાચક વિશેષણ કહીને કહેછે. જેમકે :—𐭠𐭣𐭥, એક ; 𐭠𐭣, બે ; 𐭠𐭣𐭥, ત્રણ.

૭૧. કેવલ સંખ્યાવાચક વિશેષણો બે રીતે લખેઆમાં આવેછે એક આંકડાઓથી અને બીજી અખશરોથી, અને તે નામની આગલ તથા પછવાડે બેહુ રીતે મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે :—𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 (દીન૦ ર.) વરસની અંદર ૧૨ મહીના અને દરએક મહીનો ૩૦ દાહાડાનો. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 (વીર૦) હમો સાત બેહન ને આ એક ભાઈ (છે). 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 (દીન૦) તેઓને સારૂ ગુ

અવસ્તાને લગતા.

સેમીટીકને લગતા.

૭	સ સ	૧૫૪	સાત.	સ
૮	સ સ	૧૫૫	આઠ.	સ
૯	સ સ સ	૧૫૬	નવ.	સ
૧૦	વ	૧૫૭	દસ.	સ
૧૧	ડ	૧૫૮	અગીઆર.	સ
૧૨	ઢ	૧૫૯ } ૧૬૦ }	બાર.	સ
૧૩	સ	૧૬૧	તેર.	સ
૧૪	ડસ	૧૬૨	ચૌદ.	સ
૧૫	સ સ	૧૬૩	પંદર.	સ
૧૬	સ સ	૧૬૪	સોલ.	સ
૧૭	ડસ સ	૧૬૫	સતર.	સ
૧૮	ડસ સ	૧૬૬	અઠાર.	સ
૧૯	સ સ સ	૧૬૭	ઓગનીસ.	સ
૨૦	૧	૧૬૮	વીસ.	સ
૨૧	૨	૧૬૯ } ૧૭૦ }	એકવીસ.	સ
૨૨	૩	૧૭૧	બાવીસ.	સ
૨૩	૪	૧૭૨	તેવીસ.	સ
૨૪	૫	૧૭૩	ચોવીસ.	સ
૨૫	૬	૧૭૪	પચીસ.	સ
૨૬	૭	૧૭૫	છવીસ.	સ

૨૭	સ	૧૯૭૧૯૪	સતાવીસ.	૧૯૭૧૯૪
૨૮	સ	૧૯૭૧૯૫	અઠાવીસ.	૧૯૭૧૯૫
૨૯	સ	૧૯૭૧૯૬	ઓગનતીસ.	૧૯૭૧૯૬
૩૦	૭	૧૯૭૧૯૭	તીસ.	૧૯૭૧૯૭
૪૦	૭	૧૯૭૧૯૮	ચેઆલીસ.	૧૯૭૧૯૮
૫૦	૭	૧૯૭૧૯૯	પચાસ.	૧૯૭૧૯૯
૬૦	૭	૧૯૭૨૦૦	સાઠ.	૧૯૭૨૦૦
૭૦	૭	૧૯૭૨૦૧	સીતેર.	૧૯૭૨૦૧
૮૦	૭	૧૯૭૨૦૨	એંસી.	૧૯૭૨૦૨
૯૦	૭	૧૯૭૨૦૩	નેવું.	૧૯૭૨૦૩
૧૦૦	૭	૧૯૭૨૦૪	સો.	૧૯૭૨૦૪
૨૦૦	૭	૧૯૭૨૦૫	બસો.	૧૯૭૨૦૫
૧૦૦૦	૭	૧૯૭૨૦૬	હજાર.	૧૯૭૨૦૬

૭૩. એ સેવાએ બીજા સંખેઆ ખતલાવનારા શબ્દો નાંમને ઠેકાંણે વપરાએછે; જેમકે:—૧૯૭૧ દોખત-એડ; ૧૯૭૨ બેવર-દસ હજાર; ૧૯૭૩ પંગ, અથવા ૧૯૭૪ નીમે-હરધું.

ક્રમ સંખ્યા વિશેષણ.

૭૪. ક્રમ સંખ્યાવાચક વિશેષણો એક હારની અંદર, ઠેકાંણું અથવા સંખ્યાની હદ ખતલાવેછે. જેમકે:—૧૯૭૧ પ્રથમ-પેહલવું; ૧૯૭૨ દ્વીગર-બીજું; ૧૯૭૩ સેદીગર-તરીજું.

૭૫. કેવલ સંખ્યાવાચકના કોઈબી બોલને છેડે ફી ઊમ, પ્રત્ય જોડાએઆથી તે ક્રમસંખ્યા વાચક થાએછે. તેહમાં ૧૯૭૧ નજો

સ્ત, જ્યોડકી નજેસ્ત, જ્ઞાવ અવલન, અથવા જ્ઞાવ અવલા, જ્ઞાવ
દદીગર, અથવા જ્ઞાવ દુદ, અને જ્ઞાવ સેદીગર, એ બોલો અપ
વાદ તરીકે વપરાયેલા છે અને બાકીના કાએદા પરમાંણે છે. જેમકે—

- ૧ જા જાજીય, જ્યોડકી, જ્ઞાવ પેહલ્લું.
- ૨ જા જા, જાવ, જાજીય બીચું.
- ૩ જા જાવ, જાજીય તરીચું.
- ૪ જા જાવ, જાજીય, જાજીય ચોથું.
- ૫ જા જા જાજીય, જાજીય પાંચમું.
- ૬ જા જા જાજીય, જાજીય છઠું.
- ૭ જા જા જાજીય, જાજીય સાતમું.
- ૮ જા જા જાજીય, જાજીય આઠમું.
- ૯ જા જા જા જાજીય, જાજીય નવમું.
- ૧૦ જા જા જા, જાજીય દસમું.
- ૧૧ જા જા જા જાજીય, જાજીય અગીઆરમું.
- ૧૨ જા જા જા જા જાજીય, જાજીય બારમું.
- ૨૦ જા જા જા જા જા જા, જાજીય વીસમું.

૭૬. ઊપર લખી જણાવેલાં કેવલ સંખ્યા વિશેષણ તથા ક્રમ
સંખ્યા વિશેષણોમાં સેમીટીકને મલતી સંખ્યા ૧૦ માં આંક સુધી
પેહલવી પુસ્તકોમાં વપરાયેલી આપણને મલી આવે છે, તે પછીની
ખીજ મલતી નથી. પણ તે સંખ્યા અરખી ઊપરથી હમોએ પુ
રી કરેલી છે.

૭૭. ક્રમ સંખ્યા વિશેષણને સાડ પેહલવીમાં જા ઊમ, પ્રત્ય વ

પરાએઓછે તે અવસ્તામાં ૫ કારાંત શખદને કેવલ સંખ્યાવાચક વિશેષણની નીશાંની ૫ લગાડેઆથી તેહેનો આકાર ૫૬૬ ફમ, થાએછે, તે ઊપરથી લીધામાં આવેલોછે. જેમકે :—અવસ્તા ૫૭૫૫ અશત-આઠ, તેહેનું ૫૬૭૫૫ અશતેમ-આઠમું, ૫૭૭૭ દસ-દસ, તેહેનું ૫૬૭૭૭ દસેમ-દસમું. શરસીમાં ક્રમસંખ્યા વિશેષણની એલામાત તરીકે જે ૮ આમ, વપરાએછે તે ઊપલાજ પ્રત્ય ઊપરથી બનેલોછે.

સર્વ નાં મ .

૭૮. સર્વનાંમો નાંમની જગોએ વાપરેઆમાં આવેછે, અને તે બોલનાર, સાંલલનાર અને જેહેને સારૂ કહેવામાં આવતું હોએ તેહેવા પુરૂશ અથવા વસ્તુને બતલાવેછે, અને તેઓ વચ્ચેનો સંબંધ દેખાડેછે.

૭૯. સર્વનાંમો નીચે લખી જણાવેલા પાંચ વરગમાં વેહેચાએલાંછે. ૧. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૫૫ પુરૂષ વાચક સર્વનાંમ; ૨. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૭૭૭૭ પ્રશ્નાર્થક સર્વનાંમ; ૩. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૭૭ અન્વિત સર્વનાંમ; ૪. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૭૭ નામ વાચક સર્વનાંમ; ૫. ૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૭૭ વિશેષણાર્થક સર્વનાંમ.

પુરૂષવાચક સર્વનાંમ :—૫૭ ૫૭-૫૭૭ ૫૭૫૫.

૮૦. જે સર્વનાંમો બોલનાર અથવા બોલનારાઓને બતલાવેછે તેઓને પ્રથમ પુરૂષ સર્વનાંમ કહેછે. જેઓ સાંલલનાર શખસ અથવા શખસોને બતલાવેછે તેઓને દ્વિતીય પુરૂષ સર્વનાંમ કહેછે, અને જેઓ જે શખસ અથવા વસ્તુને સારૂ બએઆંત કરેઆમાં આવતું

હોએ તે શખસ અથવા વસ્તુને ખતાવેછે, તેઓને તૃતીય પુરૂષ સર્વ નાંમ કહેછે.

પ્રથમપુરૂષ સર્વનાંમ.

૮૧. પ્રથમપુરૂષ સર્વનાંમ છ પરકારનાંછે અને તેઓની વીગત નીચે જણાવેઆ પરમાણેછે.

એકવચન.		બહુવચન.	
૧.	૧ - “હું”.	૧	રોમન - “હો”.
૨.	આમનમ.	૨	આમનીમ.
૩.	આમન.		
૪.	અવમ.	૪	અવમાન.
૫.	અમ.	૫	અમાન.
૬.	મ.	૬	માન.

૮૨. ઊપલાં સર્વનાંમો મધેનાં પેહલવાં એઆર સર્વનાંમો સેમીટીક લાપાના એ સર્વનાંમો સાથે મલતો આવેછે. તેહમાં ૧ ર - “હું” અને ૧ રોમન - “હો”, એ સેમીટીક ૧ લી, અને ૧ લવ, અથવા લો સાથે મલેછે; અને આમનમ, આમન, અવમ, અવ આ અથવા અવ સાથે મલેછે. પેહલવી લાશામાં કદલાએક સેમીટીક ખોલો વાપરતી વખતે જેમ ખોલની સેવટે ૧ વધારેઆમાં આવેલોછે, તે કાએદા પરમાણે આ તથા આ ની અંદર ૧ વધેલોછે, અને તે ઊપગાંત તેહની સાથે પ્રથમપુરૂષની ની શાંત તરીકે અવસ્તાને મલતો ૬ મ, જોડેઆમાં આવેલોછે.

† લી, અને લો, એ પ્રથમપુરૂષ સર્વનાંમો ઊપર જ્યાંનાંમાં ખાજી તથા હડી વીભક્તીમાં વપરાએજાંછે, અને આ, અથવા અવ પેહલવીમાંછે.

૮૩. આમે સર્વનાંમો મધે છદાં આંદવાલાં સર્વનાંમો નાંમ,
વિશેષણ ક્રિયાપદ અને ખીજા અચોની સાથે જોડાઈને લખેઆમાં
આવેછે. જેમકે:—

દા અ લા .

મહાન ઇમા મહુપ્પ ઇમા મહાપદ ઇમા મહુપ્પ ફરિમ્ ^૧ મહાન ^૨
 ૧૨૦ ઇમા (વીર૦) તું સારા વીચાર, સારા વચન, સારી કરણી અ
 ને સારી દીનવાલા શખસની હૂં કેરદાર છેકાં. ફાલ્લુ કુદ ૧૧૭
 મહુપ્પ મહુપ્પ નફ મહુપ્પ ફાલ્લુ ^૩ ૧ મહુપ્પ તે પેહલવી રાતે
 હું સરોશઅશોની હજુરમાં પોહાયેઆ. ^૪ ૧ મહુપ્પ ૯૧૧
 મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ (કાર૦)
 હવે માહારી ઘણી સખત સીખાંમાણ તુંને એજછે કે તું નમનતાઈ
 અને પ્રમાંખરદારી કરજે. મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ
 મહુપ્પ ૧ ફાલ્લુ મહુપ્પ ૧૧૭ ૧૧૭ ફાલ્લુ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ
 મહુપ્પ ૧ ઇમા મહુપ્પ (વીર૦) આમે આરાધના, દરૂન, આ
 પ્રીંગાંન, કીરીઆ, ચાખાઈ અને પવીતરાઈ જે આપણુ કરવામાં
 લાવીએછે તે ઈજદને પોહાયેછે કે દેવાને ? મહુપ્પ મહુપ્પ
 ફાલ્લુ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ
 ફાલ્લુ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ (દીન૦) આપણુ આદમીઆએ હા
 શીઆર રેહુતું (જોઈએ) કે આપણે ઈજદની (તરફ) થી પાઠા નહી
 રહીએ, અને દરૂનેની હું નહી ચાલીએ. ફાલ્લુ મહુપ્પ મહુપ્પ
 મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ (કાર૦) હમારી પાહુશછે કે તું તેહને હ
 મારી દરખાર ખાતે મોકલે. ફાલ્લુ મહુપ્પ મહુપ્પ મહુપ્પ ફરિમ્

(વનં ૨) તાહરી આએ દુનીયાંને હું પ્રાપ્તી આયું. ફર
 ۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱۱۱ (વીરં) હું
 એક જગા આગલ ગીઆ (તાંહાં) તે સખીનાં રવાંનને મેં જોઈઁ.
 ۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱ (વનં ૧૯) મી રીતે તેઓથી હું
 કરું? ۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱ (દાદં)
 જેહારે શેહેરેવર મહીને હું શીરાજમાં આવેઓ. ۱۱۱۱۱ ۱۱۱
 ۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱ ۱۱۱۱۱ ۱۱۱ (વનં ૨) આદમીઓ મધેથી પે
 હેલાં મેં તેહની સાથે પુછપરછ કીધી. ۱۱۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱
 ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱ ۱۱۱ (વીરં) એક જગા આગલ હું
 ગીઆ (તાંહાં) મેં કેટલાંએક આદમીનાં રવાંનને જોએઆં. ۱۱
 ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ (વનં ૨૨)
 હું જે અહુરમજદ છેઁ, (અને) હું જે ભક્ષો પેદાનો કરનાર છેઁ.
 ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ (વનં ૨.) દુનીયાંની પર
 વરશી હું તાહરીથી કબુલ કરું. ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱
 ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ (યુનં) તમોને મેં ઘણી સરસ, સંપુરણ મનસકતી
 આપીછે. ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ (વનં ૧૯) કી
 હા સખુનથી તું મહને દુર કરશે? ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱
 ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ (દીનં) હમોને આ રીત
 ચારી લાગેછે કે આએ વસતુ મેહનતથી હમો પોતે પેદા કરીએ.
 ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ (વનં ૧) હું જે
 અહુરમજદ છેઁ તે મેં ઘણું સરસ પેદા કીધું. ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱
 ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ ۱۱ (વનં ૧૯) પુરી દાંનાઈ

ના દોજખી દેવો માહુરાં મોત વીરોની પુછપરછ કરેછે. **𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩** (ઈજ૦ ૯) સંઘ લી હસ્તીવાલી દુનીઆમાં મેં વધારે નેક તુંને જોએચો. **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** (વીર૦) તુંએ મહુને ઘણી નેક કીધી. **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** (વીર૦) કેમકે મેં તાહુરા જેવી હરજેજ જોઈ નથી. **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** (વન૦ ૨) એટલે જે પરથમ દીન વીરોની પુછપરછ મેં તે સાથે કી ધી. **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** (વન૦ ૧૯) કીહા સખુને કરી તું મહુને મારસે. **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** (ખુર૦ અ૦) ઓ ખોદા મહુને સારો વીચાર વધાર. **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** (દીન૦) જો તેહેને હમારીથી દુખ અને સખતી પોહોચે તો તેહેનો ઊપાએ કરે. **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** **𐭥𐭩𐭥𐭩** (વન૦ ૧૯) જે સપેતમાંન જરતોશત (છે) તેનું મોહોત હમોને નહી દેખાતું.

૮૪. **𐭥𐭩𐭥𐭩** આમનીમ, અને **𐭥𐭩𐭥𐭩** અમાન, એ સવનાંમો ઘણું કમ વપરાએલાંછે તેથી તેહેને લગતા દાખલાઓ અતરે પરગટ કર વાને ખની આવેજો નથી. **𐭥𐭩** એ સર્વનાંમ અવસ્તાનાં પ્રથમપુરૂશ એક વચનના સર્વનાંમ **𐭥𐭩𐭥𐭩** ઊપરથી ખનેલુંછે, અને તેમજ **𐭥𐭩** ઊપરથી **𐭥** મ, થાએલુંછે. અને **𐭥𐭩𐭥𐭩** અથવા **𐭥𐭩** એ અવસ્તાના **𐭥𐭩𐭥𐭩** ખોલ ઊપરથી ખનેલું હોએ હેવું ધારેઆમાં આવેછે. ધારતીમાં **𐭥**, અને **𐭥** એ સર્વનાંમો ઊપદા ખોલો ઊપરથી લીધામાં આવેલાંછે.

૮૫. એ સેવાએ ૧૬ મંન, એ સર્વનાંમ ઈજશનેના ૧૯ હામાં અવસ્તાના છઠી એકવચન ૫૭૭ ને બદલે લખેઆમાં આવેલું છે. જે મકે :— ૧૧૭ ૧૭૭૫૧૭ ૧૭૭૫૧૭ ૧૭૭ ૧૭૭૫૧૭ ૧૭૭ ૧૭૭૫૧૭ ૧૭૭ ૧૭૭૫૧૭ * * ૧૭૭૫૧૭ ૧૭૭ * * ૧૭૭૫૧૭ ૧૭૭ એ સપેતમાંન જ રતોસત માહરો તે અહુનવરનો ભાગ વગર સુસ્તીએ અને વગર અવાર નવાર પને પદે.

દ્વિતીય પુરૂષ સર્વનાંમ.

૮૬. ખીજા પુરૂષનાં સર્વનાંમો પાંચ દેસમનાં છે, અને તેઓની વીગત નીચે જણાવેઆ મુજબ છે.

	એકવચન.	બહુવચન.
૧.	૧ રક—“તુ”.	૧૧ રકોમ—“તમો”.
૨.	૨ ઓમની.	૨૧ ઓમનીત.
૩.	૩ અવત.	૩૧ અવતાન.
૪.	૪ અત.	૪૧ અતાન.
૫.	૫ ત.	૫૧ તાન.

૮૭. ઊપર લખી જણાવેલાં સર્વનાંમો મધે પેહલવા આંકવાલાં સર્વનાંમો સેમીટીક લક અથવા લકહ અને લકન અથવા લકમ ને મલતાં છે. તેમજ ૧૭ અને ૧૧૭ સેમીટીક અતહ અથવા અત અને અતમ અથવા અતન ને મલતાં આવે છે. પણ આએ છેલ્લાં સર્વનાંમો સેમીટીકમાંથી લીધામાં આવેલાં નથી, અવસ્તામાં પ્રથમ પુરૂષ એકવચનનું સર્વનાંમ ૧૭ છે તેહને છેડેનો સ્વર કાઢાડી નાખી તેહની આગલ વધારાનો ૭ મેલેઆથી તે બનેલું છે. જેમ અવસ્તા

ના ૧ ની આગલ ૨ વધારેઆથી ૧૨૫ આવત, બનેછોં તેમજ ૭
અવ, હેવો ડીપતર્ગ ૧ ની આગલ મેલેઆથી ૧૨૪ આવત, બનેલુંછે.
૫ ઈ, એ સર્વનાંમ, અવસ્થામાં બીજા પુરૂષ એકવચનના સર્વનાંમ
તરીકે ક્રિયાપદના સેગાઓમો ૭ અથવા ૭ વપરાએલોછે તેહને બદ
લે વાપરેઆમાં આવેછે. શરત્તીમાં બીજાપુરૂષ એકવચનનાં સર્વનાંમો
૩, ૮, અને ૫ થી લખેઆમાં આવેછે તે ડીપલાં પેહેલવી નાંમો
પરથી બનેલાંછે, તેહમાં ૩ એ સર્વનાંમ અવસ્થાના ૧૧ ને મલતુ
વગર શરત્તરે રહેલુંછે, અને ૮ નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેછે.
બીજા પુરૂષના પેહેલવી સર્વનાંમો મથે ૧, ૧૨ અને ૧૫ એ આ
પ્રારનાં સર્વનાંમો નાંમ અને ક્રિયાપદના સેગાઓની આગલ આવે
છે, ૧ એ નાંમ અથવા વીગ્રેપણની સાથે પાછલથી જોડાઈને આવે
છે, અને ૫ અથવા ૫ નાંમની અથવા ક્રિયાપદના સેગાઓ
ની પછવાડે લખેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

દા ખ લા.

(વીર૦) ગેતી (આચે જેહાંન)
 માં તું ગાથા પહેચો. * * *
 (દીન૦) હમારા કરતાં વધારે લાએક (હોએ) તે ગામસને
 તું આપ. * * * (વન૦ ૧૮) તાહારા
 નીઆગાંનોએધી મહને આગાધેસોલે. * * *
 (વીર૦) આચે કામને સાર
 તમારામાંથી જે એકજણ લાએક હોએ તેહેને ચુંટી કાહાયો.
 * * *

તૃતીય પુરૂષ સર્વનામ.

૮૮. તરીજા પુરૂષને સાડ નવ સર્વનાંમોછે, અને તેઓની વી ગત નીચે જણાવેઆ પરમાણેછે.

એકવચન.

બહુવચન.

૧. જો વરમન “તે”.	જો વરમનશાન “તેઓ”.
૨. એ અવશ.	એ અવશાન.
૩. એ અખશ.	એ અખશાન.
૪. એ અશ.	એ અશાન.
૫. એ શ.	એ શાન.
૬. એ જક.	એ જકશાન.
૭. એ વર.	
૮. એ.	
૯. એ ઘન.	

૮૯. ઊપલાં સર્વનાંમો મધેનું પેહલું સર્વનાંમ ઘણુંકરીને પુરૂષને લાગેછે, અને તે તથા નું બહુવચન જો લાગેઆથી થાએછે. એ સેવાએનાં ખીજાં સર્વનાંમો પુરૂષ તથા ચીજ એ બેહુને લગાડેઆ માં આવેછે, તેહમાં એ અખશ, હમેશ એથી વિલકતીમાં આવે છે. અને એ વર, એ, અને એ ઘન, એ તરાણ સર્વનાંમો ઘણાં કમ વપરાએલાંછે, જેહમાંનું એ, અવસ્તાના દર્શક સર્વનાંમ એ અને શરસી ને મલતું આવેછે, અને એ અશ, અથવા એ અવશ, એ અવસ્તા મધે છદી વિલકતીમાં તરીજો પુરૂષ બહુવચનનું સર્વનાંમ એ આવેલુંછે તેહમાંથી છદીની એલામાત એ ની કહી જાઈને બનેલું હોએ હેવું ધારેઆમાં આવેછે. શરસીમાં શ

૧૧૧૧૧૧ ૬ ૯ ૧૧ ૧૧૧૧ (વીર૦) તેઓએ ક્ષત્રેહમંદ આદ
 ર પ્રોખગની દરગાહમાં અંબુમન ખોલાવીકીં. ૯૫૫ ૫૫૫૫
 ૧૧૧૧૧૧ ૬ ૧૧૧૧ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ (વીર૦) તે તરીજ
 રાતની અંદર કેટલુંએક સુખ અને નેકી તેહેને મલેછે. ૫૫૫૫
 ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫
 (કાર૦) સપ્તહન અને પારસ અને તેહેને ઘગતી સરહદો ઘણીખરી
 અરદવાંન સરદારના હાતમાં હતી. ૬ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૧૧૧૧ ૫૫૫૫
 ૧૧૧૧૫૫ (દીન૦ ૬) તેહેને તે ચીજ કધી નહી પોહાયે.
 ૧૧૧૧૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫ (દીન૦ ૪) તેઓને વાસ્તે
 અજમાવ્યાનું જલદીથી તરક કીધું. ૬ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫
 ૫૫૫૫ (વન૦ ૨) જાણરે તે ખાએ નહી તેઆરે (તે) સકતીવાંન ન
 હી. ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ (વન૦ ૧) તેહેને
 તેઓ પાલેછે અને તેહેનું લલું ચાહેછે. ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫
 ૧૧૧૧ ૫૫૫૫૫૫૫૫ ૧૧૧ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૧૧૧
 ૧૧૧૧૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ (ઈજ૦ ૯) જે પુરશો નુસક
 સીખનાર (ઈઆને ધરમની ફેલવાણી લેનાર) તરીકે હોએચ તેઓને
 હોમ દાંનાઈની જીઆદતી ખખસેચ. ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫
 ૧૧૧૧૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ (દીન૦) જે કોઈ આએ ચે
 આર ચીજને સાડ સવાખ કરે તો તેહેને સવાખ નહી પોહાયે.
 ૧૧૧૫ ૧૧૧૧ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫ (વન૦ ૨) એટલે
 જે તેણે ગોસપંદના યોલાને તથા આદમીઆને સારી રીતે રાખેઆં.
 ૧૧૧૫ ૬ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ (વીર૦) કેમકે તેઓ

[illegible]

મેલેઆમાં આવેછે. ખીજું અને તરીજું સર્વનાંમ પુરૂષ અને ચીજ
એ ખેહુને વાસતે વાપરેઆમાં આવેછે. ચોથું સર્વનાંમ ચીજને લ
ગાડેઆમાં આવેછે. પાંચમું કારણ અથવા સખખ ખતલાવ્યા સારૂ
વાપડેછે. છઠું મકાંન અથવા ઠેકાણું ખતલાવેછે. સાતમું વખતને
ખતલાવેછે. આઠમું રીત અથવા તરીકો ખતલાવ્યા સારૂ વાપડેઆ
માં આવેછે, અને નવમું સંખ્યા અથવા હદ પુછવા સારૂ લખેઆ અ
થવા ખોલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

દા ખ લા .

જીજીજીજી જીજી જીજીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી જીજીજીજી
જીજીજી (વનં ૨૦) પરહેજ કરનારાં આદમીઓ મધેથી કોણે સારી
પરહેજ કરી બાણી? જીજીજી જીજીજી જીજીજી જીજીજી (વીરં)
અરે તું કોણછે અને કોણ સાથે સંબંધ રાખનારછે? જીજીજીજી
જીજીજીજી જીજી જીજીજી જીજી (વનં ૮) ઓ પેદાના કરનાર
દેવ કોણછે? અને દેવની આરાધના કરનાર કોણછે? જીજીજી જી
જીજીજી જીજી જીજીજી જીજીજી (દીનં) હું કોણ છેઊં? આદમી છે
ઊં કે દેવ? જીજીજી જીજીજી જીજીજી જીજી જીજીજી (વીરં)
આએ કેહી જગો અને આએ કીહાં માંણસોછે? જીજીજી જીજી
જીજીજી જીજી જીજીજી (કારં) તું કીહાં ખાંનદાંનની પુનિઆદનોછે?
જીજી જીજી જીજી જીજી જીજીજી જીજીજી (પુનં) આગલ કોણને પેદા કી
ધું જીવને કે ખદનને? જીજીજી જીજીજી જીજીજી (વનં ૭) તે
હની સખા કેહીછે? જીજીજી જીજીજી જીજીજી જીજીજી જીજીજી
જીજીજીજી જીજીજીજી * * જીજીજી જીજી (વનં ૭) ઓ અહુરમઝ

દ તે કોણછે જે નેકી વીચારે કે હું કરુંચ અને નેકી (તેથી) દુર
 થાએ? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (બુન૦) તમોને તે
 શું વધારે શાએદા ભરેલું લાગેચ? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ (વન૦ ૧૮) તાહારા તે જવાંનોમાંનો પેહલવો કોણ? **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (ઈજ૦ ૯) તેહને સું નેઆમત મલી? **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (વીર૦)
 આએ શખસે શું તકસીર કીધી કે રવાંનને હાવી રીતની સજા કરે
 છે? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (દીન૦) આરાધના અને
 ખંદગીથી શું શાએદા? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** (દીન૦) હું સા ઊપર છેડાં ઈઅજદાંની
 ચીજ ઊપર કે દેવોની ચીજ ઊપર? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** (દીન૦) નસા અને દસતાંનથી ખરસમને દુર
 રાખવાનું કારણ સું? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (દીન૦)
 મુવેલાં ખદનને સગ દેખાડવાનું સું કારણ? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
 (દાદ૦) સરોશનું કારણ સું? અને તરાણ દાહાડા જે સરોશની ઈજ
 શને અને દરૂન કરવા શરમાવેછે તે સું? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ (વન૦ ૧૯) તેઓને કાંહાં ખદલો પોહોચાડેચ? **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** (દીન૦) હું પાછો કાં
 હાં જવસ ખેહસતમાં કે દોજખમાં? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**
જાણીએ **જાણીએ** **જાણીએ** (દીન૦) હું કાંહાંથી આવેઓ છેડાં ગ
 રાયમાંન મધેથી કે દોજખ મધેથી? **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ** **જાણીએ**

જાણીએ જુદા પુણ્ય (ઈજાં ૨૮) દરએક જાણ નેકીથી વાકેફકાર
 કેહારે થસે? ફફ ગુણા ગુણા કો ગુણા ગુણા કો ગુણા
 ગુણા (વનં ૭) તે ગુજરેલા પુરુશ ઊપર દરને નસશ કેહારે દો
 કેહે? ફાફા ગુણા ગુણા * * ફફા ગુણા ગુણા (દીનં) હું
 કેહારે આવેઓ અને કેહારે જવસ? ગુણા ગુણા ગુણા
 ગુણા ગુણા (વીરં) તું અશો સી રીતે આવેઓ? ગુણા ગુણા
 ગુણા ગુણા ગુણા ગુણા ગુણા ગુણા (વનં ૭) તે ખાવા
 નાં વાસણો સી રીતે પાક થાએ? ગુણા ગુણા ગુણા ગુણા
 ગુણા ગુણા ગુણા ગુણા (દાદં) ચીનવદ પુલ અને ચકાદે
 દાઈતીનો મારગ અશો લોકો અને તકસીરવારોને કેહવી રીતનોછે?
 ગુણા ગુણા ગુણા ગુણા (વનં ૮) તે ખાડાથી ખીજો ખાડો
 કેરો (દુર)? ગુણા ગુણા ગુણા ગુણા (વનં ૫) આતસથી કે
 યું દુર?

૮૩. પ્રશ્નાર્થક સવનાંમો મધે જ, જુદા અને જુદા એ તરાણ
 સર્વનાંમો સેમારીક ભાશાને લગતાંછે, અને તે ભાશામાં એ સર્વનાંમો
 મન, અહમત અને મી અથવા મે હવા ઊચ્ચારથી ખોલેઆ
 માં આવેછે. પેહલવીમાં છેહલ્લાં સર્વનાંમની સેવટે જ વધારા તરીકે
 મેલેઆમાં આવેલોછે. એ સેવાએ જાણ અથવા જાણ અવસ્તાના
 જાણ જોલ ઊપરથી નીકલેલુંછે, અને જાણ ની અંદર જ વ
 પરાએલોછે તે જ ની જગોએ ખદલ થાએલોછે. જાણ અથવા જાણ
 અવસ્તાના જાણ ઊપરથી નીકલેલોછે, તથા જાણ અવસ્તાના જાણ
 અને જાણ એ મે ખોલો જોડાઈને ખનેલુંછે, અને જાણ એ

ગુનાહ વધારે તે દોષખમાં. 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩
𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩
𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 (દાદ૦) તેહેના ગુજરવા પ
છી તેહેને સાર કોઈ સવાખ કરે (કે) જે (સવાખ) તરીજી રાતની
ખાંમદાદે ખસુસંન આએ દુનીઆથી ગુજરેઆછે તેહેને હસાએ ગણા
એ. 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 (વન૦૫)
જે આએ જમીન ઊપર ગુજરેઆછે તેઓના નસાના પુશકલ પાણથી.
𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩
𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 (વીર૦) એ પરમાંહે તેઓએ સાત પુ
રૂશો જે ખોદાઈ દીન ઊપર વગર શકના હતા તેઓને ચુંટી કાઢાડે
આ. 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩
𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 (દીન૦) તેણે
ખે હરખદોને જોએઆ જેઓ લાકડાંનો ભાડો પોતાની પીઠ ઊપર
લેઈ જતા હતા અને થાકી ગએઆ હતા. 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩
𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 (વીર૦) આએ
રવાંન તે તકસીરવાર પુરૂશનુંછે કે જેણે ગેતીમાં ખરાખ હકુમત કીધી.
𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩
𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 (દીન૦) સાહેબી અને દોલતના હદથી
જાઆદા શોકી નહી થવું કારણ કે જે મલેકું હશે તેહેની લેહેજત
કમ થાએ. 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩
𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 (વન૦ ૨) જેમ એક દુખવું ગોસપંદ કે જેહેને પાંણી
તથા ખોરાક આપીને માતેકું કરે. 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩 𐭥𐭩𐭥𐭩

જાણ્યું-જાણ્યું ॥૪ ॥૪ જાણ્યું જાણ્યું * * જાણ્યું (વીર૦) મેં તે
 ઝારતોનાં રવાંનને જોએઆં કે જેઓએ ખાવંદને સરદાર તરીકે
 ગણેઆ હતા. ॥૪ જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું
 જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું (દીન૦) મેં તેઓનાં રવાંન
 ને જોએઆં કે જેઓએ હુમેશ દીનને ઈઆદ રાખી અને ખોદાની
 આરાધના કીધી તથા શરમાવી. જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું
 જાણ્યું (કાર૦) તે સપનો જે મેં જોએઆ તે સાચો થયેઆ. જાણ્યું
 જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું (વન૦ ૧૯) આ
 (અંધરેમેનીઆ) જે (કાંમ) તું પોતે નહી કરી સકે તે તું હુમેને શ
 રમાવેછે. જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું (દાદ૦)
 તમારાં કાગજની અંદર જે લખી જણાવેગાંચ.

નાંમવાચક સર્વનાંમ :—જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું જાણ્યું

૯૬. નાંમવાચક સર્વનાંમની અંદર પ્રસપર્વીચક સર્વનાંમોને
 ગણેલાંછે અને તે ખે પરકારનાંછે, તેહમાં એક અવસ્તાને લગતાં અ
 ને ખીળાં સેમીટીકને લગતાંછે, જેહની વીગત નીચે જણાવેઆ પ
 રમાણેછે.

૧. જાણ્યું ખુદ—પોતે.
૨. જાણ્યું ખેશ.
૩. જાણ્યું ખેનપશમન.
૪. જાણ્યું નપશમન.

૯૭. ઊપલાં શર્વનાંમો મધે જાણ્યું ખુદ, અને જાણ્યું ખેશ, એ
 અવસ્તાના ફાળા “પોતે” અને જાણ્યું જાણ્યું “પોતાનું” ખોલો

ઊપરથી લીધામાં આવેલાં છે. જે ઊપરથી શરમીમાં 𐬨𐬀 અને 𐬨𐬀, ખોલો ઊપલાજ અરથને વાસ્તે વાપરેઆમાં આવેલા છે. 𐬨𐬀 𐬨𐬀 નપશમન, અને 𐬨𐬀 નપશમન, ખોલો સેમીટીક નપશ ઊપરથી બનેલા છે, હેને મલતો અરખીમાં 𐬨𐬀 ખોલ વ પરાએ છે. 𐬨𐬀 અને 𐬨𐬀 આએ ખે આકારોમાંનો પેહલ્લો ઘણું કરીને 𐬨𐬀 ની માફક કરીને અરથે વાપરેઆમાં આવે છે, અને ખીજો 𐬨𐬀 ની જગાએ સંબંધ બતલાવનારાં વિશેષણ ત રીકે વપરાએલો છે. જેમકે :—

દાખલા.

𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (વન૦ ૧૮) આ જરતોસત તું યોતે પદ આએ અહુરમજદની પેદાએશને. 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (વન૦ ૧) આદમીઆ યોતે શકમંદ છે અને વહી ખીજાએને શકમંદ કરે છે. 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (વીસ૦ ૨૧) જે યોતાની દીઆંનતની અંદર આખો હોએ. 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (ઈજ૦ ૮) યોતાની પેદાએશને નેકીમાં સકતીવાંન કર. 𐬨𐬀 𐬨𐬀 * * 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (કાર૦) તું યોતે જાણે છે કે અ રદવાંન હું અને તું કરતાં તન-રવાંન અને દોલતમાં વધારે સકતી વાંન છે. 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (ઈજ૦) હું યોતે તું હુંને આપું. 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀 (ઈજ૦ ૩૦) એટલે જે તેઓ યોતે ગુનાહ અને સવામ વીશે ખોલેઆ. 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀

પ્રકર ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. (દીન૦)
 હમોને તે રીત સારી લાગેછે કે આએ વસ્તુ હમો પોતાની મેહનતથી
 પેદા કરીએ. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. (દાદ૦)
 કેમકે તમોએ મહુને પોતાના કરતાં મોહોરા સરદારનું નાંમ આપેછોં
 છે. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. ૧૯૧. (દીન૦)
 હું પોતાને વાસ્તે જાણુંછેછોં, કારણ કે અહુરમઝ
 ૬ ખોદાની તરફથી હું આવેલો છેછોં.

૯૮. ઊપલાં સર્વનાંમો મધેનાં જાન ની પછવાડે ૫૩ થા, જોડા
 એઆથી તે સંબંધ ખતલાવનારું વિશેષણ થાએછે, અને ૫૩
 ની જગોએ વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે:—૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩
 ૫૩ (દીન૦) તેહનું પોતાનું એક નાંમ અહુરમઝદ. ૫૩
 ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ (દીન૦) પોતાની જાતી કરાણીએ
 પરહેજથી રેહેવું. એ સેવાએ કેટલીએક વેલા ૫૩ અને ૫૩
 ને ખદલે ૫૩ ૫૩ તથા ૫૩ ૫૩ વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે
 ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ (કાર૦) પોતાની જુ
 જોરગીને નહી. (જુજોરગી) હોએ તેમ ગણ. ૫૩ ૫૩ ૫૩
 ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ (૫૬૦ નાંમે૦) સાચવડે કરી પોતાને
 ખોલ્લો રાખજે. હને મલતું શરસીમાં વાપરેઆમાં આવેછે.

૯૯. કેટલીએક વેલા ૫૩ ખોલ તરીજા પુરૂપનાં સર્વનાંમ તરી
 કેખી વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે:—૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩
 ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ ૫૩ (વીર૦) ખરશ્તતરો માથાનું લેજું ખાતાં હતાં અને વારેવાર

સુરજ (ની ચાલ) નું વરસ આએ રીતનું (છે). 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (બુન૦) ઘનામીનોએ
 એ રીતે રાખીડિં (ઈઆને એમ જાણીડિં) કે અહુરમઝદ લાચારી
 માંછે. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (દાદ૦) આએ
 કાગજ તીર મહીનામાં હેવે વખતે મલીડિં. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (દાદ૦) આએ મરદે હા
 શીઆરીમાં જે કાંઈ (વસ્તુ) દીકરીને આપીડિં હાએ. 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (કાર૦) આએ રાખખને લીધે હેતું જાણાએછે.
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (વન૦ ૧) એ ચીજ વીસે હું આગ
 લ છેહુંચ. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (વન૦ ૨) એટલે જે
 આએ કડું અને તેલી કડું. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (દાદ૦) ગોશનેદમના માંનોશચેહરની તરફથી દોઆ
 સાથે જવાખ એ. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (વન૦ ૨) એટલે જે તે પાદશાહી હેવી સારી
 રીતે તે હથીઆરની મારફતે કરી સકનાર હોતો. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (કાર૦)
 તે ઈઆ તે પુરૂશનાં ફરજદોમાંનો છેઈ દુનીઆંની પાદશાહીએ પો
 હાયએ. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 (વન૦ ૫)
 એા દાદાર ! તે આરત ખોરાકની અંદર પેહેલ્લાં શું ખાએ ?
 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥
 (વીર૦) આએ રવાંત તે પુરૂશનું (છે) કે જેણે અશો મરદને મારી
 નાંખેશો. 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥 𐭠𐭥𐭥

(દીન૦) હમારાં કરતાં વધારે લાએક (હાએ) તે શખસને તું આપ.
 ۱۱۷۰ ۱۱۷ ۱۱۷ * * ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷
 ۱۱۷ ۱۱۷ (દાદ૦) જો તે સવાખ તે ગુજરનારે ફરમાવેલો નહી હાએ,
 * * તો તે કાએદાસર નથી. ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷
 ۱۱۷ (વીર૦) હમો સાત બેહેન છઇએ અને તે એક ભાઈ (છે).
 ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ (વીર૦) તે
 આદમીઓ કે જેઓનો સવાખ તથા ગુનાહ ખરાખર હતો. ۱۱۷
 ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ * ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ (વન૦ ૪)
 તેઓના તે ગુનાહ અશોઈના તરીકાથી, કમ થાએ. ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷
 ۱۱۷ * * ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ * * ۱۱۷
 (અન૦ વજોરગમતુંન) આએ કેતાખ * * તે પાદશાહોના પાદશા
 હ ખુશરો (નોશીરવાંન) ના હાકમ આપવાથી * * ખનાવી.

૧૦૩. ઊપલાં સર્વનાંમો મથે ۱۱۷ રગોમન, અને ۱۱۷ ગોમ
 ન, એ સવનાંમો અવસ્તાને મલતાં નથી, પણ તેહેનો એમલો સે
 મીટીક દન “આએ” ને મલતો આવેછે. ۱, એ આકાર ગો,
 અથવા દન, એ બેહુ રીતે વંચાઈ સકેછે, અને તે ઊપરથી પરોશે
 સર સપીગલે તેહેને દનમન કરીને વાંચેલોછે. ۱۱۷, એ ۱۱۷ નો
 આગલો આકાર હાએ હેવું ધારેઆમાં આવેછે. ۱, ۱ અને ۱
 આએ સર્વનાંમનો આકાર અવસ્તાનાં દર્શક સર્વનાંમ ۱۱۷ અ
 થવા ۱۱۷ ۱۱۷ ઊપરથી નીકલેલોછે, જે ઊપરથી શરસીમાં બ
 હુવચનને વાસ્તે ۱۱۷ હેવો લોગત વાપરેઆમાં આવેછે. ۱ એ
 મ, એ સર્વનાંમ અવસ્તાના દર્શક સર્વનાંમ ۱۱۷ ઊપરથી યુક્લિંગ

ਦਸ਼ੀਕ ਸਿਪ-ਦ.

અનિયમિત દર્શક શબ્દ સંખ્યાવાચક વિશેષણ ૧૧૪ ને મલતો છે, પણ તેમાં શેર એટલોજ છે કે તેના જેટલું જોર એ ખતલાવતો નથી.

દા ખ લા .

આથી જાણીએ છીએ કે આજેના સમયમાં (વનં પ) જેઓ
રે એક મરદ બાલવાનાં લોકોને લાગ્યા સાચું જાય છે. હું જુઓ
જાણીએ છીએ કે આજેના સમયમાં (વનં પ) જેઓ (લોકોના) એક કટકા
હિપર નસા થોડાં છે. આજેના સમયમાં આજેના સમયમાં

૧૩	𐭥𐭭𐭮𐭭	કાંઈ પણ.	૨૯	𐭥𐭭𐭮𐭭	એખવું.
૧૪	𐭥𐭭 𐭥𐭭	„	૩૦	𐭥𐭭𐭮𐭭	„
૧૫	𐭥𐭭	„	૩૧	𐭥𐭭𐭮𐭭	„
૧૬	𐭥𐭭	દરએક.	૩૨	𐭥𐭭	„

૧૦૭. ઊપલાં સર્વનાંમો મધેનું પેહલવું સર્વનાંમ 𐭥𐭭 કના—
 સેમીટીક કલ ને મલતું છે જેહનો અરથ “સંઘલું” અથવા “દર
 એક” નો થાયેછે. એને મલતું અરખીમાં 𐭥𐭭 અથવા 𐭥𐭭 છે.
 ખીનું સર્વનાંમ 𐭥𐭭 હર, વપરાણમાં ઘણું કમ આવેલું છે અને તે
 અવસ્તાના 𐭥𐭭 “સંઘલું” ખોલ ઊપરથી ખનેલું છે, જે ઊપર
 થી હલની શરસીમાં ઊપલા અરથને વાસ્તે 𐭥𐭭 વપરાયેછે. તરી
 નું સર્વનાંમ 𐭥𐭭 અદશ, સેમીટીક અઈશ ને મલતું છે, સેમીટીક
 ઈ નો ઊચ્ચાર ઘણું કરીને પેહલવીમાં 𐭥𐭭 સાથે બદલ થાયેછે. જેમ
 અઈશ ખોલ સેમીટીકમાં યુરશ, અથવા શખસ, ને અરથે વપરાયેલો
 છે તેમજ તે પેહલવીમાંખી રહેલો છે. ચોથું સર્વનાંમ 𐭥𐭭 સેમીટીક
 મનકુમને ખરોખર મલતું છે. પાંચમું સર્વનાંમ, 𐭥𐭭 ચેશ, વપ
 રાણમાં ઘણું કમ છે. એ સર્વનાંમ અવસ્તાના 𐭥𐭭 “કોઈ” ખોલ
 ઊપરથી ખનેલું છે, જે ઊપરથી પાજંદમાં 𐭥𐭭 અને શરસીમાં 𐭥𐭭
 ખોલો ઊપલા અરથને સાડ વપરાયેલા છે. છઠ્ઠા આંકવાલું સર્વનાંમ
 𐭥𐭭 પાજંદ 𐭥𐭭 તથા શરસી 𐭥𐭭 ને મલતું છે. સાતમાં આંકવાલું
 સર્વનાંમ 𐭥𐭭 ચાહુચ, 𐭥𐭭 અને 𐭥𐭭 એ બે ખોલો જો
 ડાઈને ખનેલું છે. આઠમાં આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭭 અવસ્તાના,
 𐭥𐭭 “દરએક” અથવા “હરકાંઈ” ખોલ ઊપરથી ખ

નેવુંછે. જેહમાં ૧૫ અને ૨૦ એવા બે લોગનો વપરાયેલા છે, તેહમાં ૧૫ અવસ્થાના ૨૦ ને મલતોછે અને ૨૦ અવસ્થાના ૧૫, નો બનેલોછે. ૨૦૫ ગ્રિપરથી કાંઈએક શે રશર થાઈને નવ અને દસમાં આંકવાલાં સર્વનાંમ ૨૦૫૫ તથા ૨૦૫૫ બનેલાંછે, તે મધે પેહેલાંમાં ૧ ને બદલે ૬ થયેલોછે, અ ને બીજામાં ૨ ને બદલે ૧ થયેલોછે. અગીઆરમા આંકવાલું સર્વ નાંમ ૨૦૫૫ ચીકામચક, ૨૦, ૫૫ અને ૨૦ એ તરાણુ શખદો મલીને બનેવુંછે, તેહમાં શેરશર માતર આએજ થાયેલોછે કે ૫૫ ની અંદરનો ૨ નીકલી બાઈને ૫૫ ને બદલે ૫ થયેલુંછે. બારમા આંકવાલું સર્વનાંમ ૨૦૫૫ અદશીચ, ૫૫, ૨, અ ને ૨ એ તરાણુ શખદો જોડાઈને બનેવુંછે, તેહમાં ૫૫ નો અર થ “કોઈ” ૨ નો અરથ “એક” અને ૨ નો અરથ “લી” અ થવા “પણ” નો થાયેછે, અને એ સર્વનાંમ પુરુશને વાસને વપરા એવુંછે. તેરમા આંકવાલું સર્વનાંમ ૨૦૫૫ મનદુમીચ, ગ્રિપલીજ વીગતને મલવુંછે, અને તે બેજાંન પદારથને સારૂ વપરાયેવુંછે. ચક્રિદ અને પંદરમા આંકવાલાં સર્વનાંમો ૨૦ ની સાથે ૨ અથ વા ૫૫ જોડાઈને બનેલાંછે, એમાં ૫૫ એ સેમીટીકને મલતો બોલ છે. સોલમા આંકવાલું સર્વનાંમ ૧૫૫ કાદમન, સેમીટીકછે, એને મલવું અરબીમાં ૫૫ મલેછે. સતરમા આંકવાલું સર્વનાંમ ૨૦૫ હરવેરુપ, અથવા ૧૫૫ હરવેસપીન, અવસ્થાના ૨૦૫૫ અને ૨૦૫૫ એ બે બોલો જોડાઈને બનેવુંછે. આએ સર્વનાંમને છેડેના ૨ ની જગાએ ૨ બદલ થવાથી અઢારમા આંકવાલું સર્વનાંમ બનેવુંછે. આગનીસમા આંકવાલું

સર્વનાંમ 𐭥𐭭 અથવા 𐭥𐭭𐭥 હમા, “સઘલું” અવસ્તાના 𐭥𐭭𐭥𐭭 ખોલ ઊપરથી નીકલેલું છે, જે ઊપરથી શરસીમાં 𐭥𐭭 અથવા 𐭥𐭭 એ ખોલો ઊપલાં સર્વ નાંમની જગોએ વપરાયે છે. વીસમું સર્વનાંમ 𐭥𐭭𐭥𐭭 આવાની, “ખીજું” અવસ્તાના 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥 ખોલ ઊપરથી બનેલું છે, જેહને મલતું પાજંદ 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥 છે. જે કાએદાથી અવસ્તાનો ૧) પેહલવીમાં ૧ સાથે બદલ થાયે છે, તેજ કાએદાથી 𐭥𐭭𐭥𐭭 ની અંદર ૧ ને બદલે ૧ વપરાયેલો છે. એકવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥 હાંન, અવસ્તાના 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥 અથવા 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥 ખોલ ઊપરથી નીકલેલું હોયે હેલું ધારેઆમાં આવે છે. બાવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥 , સેમીટીક દર્શક સર્વનાંમ 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥 અને 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥 મલીને બનેલું છે. ચોવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥 કનાદો, 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥 અને 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥 એ બે લોગતોની જોરાણીથી બનેલું છે. પચીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥 અંદ, અવસ્તાના 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥 ખોલ ઊપરથી નીકલેલું છે, અને તે ઊપરથી પાજંદ તથા શરસીમાં 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥 , 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥 , વપરાયે છે. છવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 અવસ્તાના 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 ખોલને મલતું છે. શરસીમાં 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 એવો ખોલ આએ સર્વનાંમની જગોએ વપરાયે છે તે ઊપલાજ લોગત ઊપરથી લીધામાં આવેલો છે. સતાવીસમા આંકવાલું સર્વનાંમ 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 અંદ ચંદ, પચીસ અને છવીસમા આંકવાલાં બે સર્વનાંમો જોડાઈને બનેલું છે, એજ પરમાણે અવસ્તામાંખી 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 એ ખોલો ઊપલા અરથને સાડ વપરાયેલા વારે ઘડીએ જોએઆમાં આવે છે. અઠાવીસમું સર્વનાંમ 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 વીચાર કરીને જોતાં 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 “એક”, અને 𐭥𐭭𐭥𐭭𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 “કેલું” એ

ખે ખોલો જોડાઈને બનેલું છે. ઓગનતીસ અને તીસમા આંકવાલાં સર્વનાંમો ૬૧૫૪ તથા ૭૫૪૪ અવસ્તાના ૫૫૫૫ ખોલ ઊપરથી બનેલાં છે, તેહમાં ૫૫૫૫ ને બદલે ૫૪ થાએલું છે, અને તેહને ૬૧૫ તથા ૭૫૪ પ્રત્યયો લગાડેઆમાં આવેલાં છે. એકતીસમું સર્વનાંમ ૫૫૫૫૫ તંનીહ, અવસ્તાના ૫૫૫૫ ખોલ ઊપરથી બનેલું છે. જે ઊપરથી શરસી ૫૫ થાએલું છે. બતરીસમું સર્વનાંમ ૫૫૫૫ એ ૫૫૫ અને ૫ એવા ખે શખદો જોડાઈને બનેલું છે જેહનો અરથ “એક તંન” નો થાએ છે. આએ સર્વનાંમો એખારતમાં કેહવી રીતે વપરાએલાં છે તેહના દાખલાઓ હમો અતરે પરગટ કરીએ છે.

દા ખ લા .

૧૦ ૧૬૭૯૫ ૫૭૫ ૧૭૫૬૫ ૭૫૫૬૬ ૧૬ ૫૫૫૫૫ ૫૫
 ૧૭૫૭૫૫૫ (દીન૦) દરએક માંણસ જે ગુજરેલું હોએ તેથી પોતે દુર રહે. ૫૭૫ ૭૫૫ ૬૬૬૬૬૬ ૫ ૫૭૬ ૫૫ ૬૬
 ૧૭૫૫ ૧ ૫૫૫ ૬૬ (વીર૦) કારણ કે દરએક (માણસ) જેહનું પુણ્ય પાપ કરતાં તરણ સરોશોચરનાંમ ભાર વધારે (હોએતો) તે બેહ શતી છે. ૧૭૫૫ ૬૬૫ ૫૫૫ ૫૭૬૬૬ ૫૫ ૫૭૫ ૫૫
 (ઈજ૦ ૨૮) દરએક જણ નેકીથી વાકેશ્કાર કેઆરે થસે? ૫૫૫૬૬
 ** ૧ ** ૫૫૫૬ ૬૬ ૧૭૫૭૫ ** ૫૭૫૭૫ ૫૫ ૫૭૫૭૫
 ૫૭૫૫ ૫૭૫૫૫ ૬૬ ૭૫૫ ૧ ૬ ૭૫૫૫ (દાદ૦) કે તમોએ હરએક તરેહથી વગર મોહોતાજે અને દરએક ઈદછથી વગર ધાસતીએ રહેવા સારૂ દીનની ખાહેશને લગતા જવાબ મેલવા થકી સવાલો લખેઆ છે. ૫૭૫૭૫૭૫ ૧ ૫૭૫૫ ૫૫ ૭ ૫૭૫૫ ૬

૧૨૦૦ (કાર૦) તે પુરુશના ૫૨૪૦ દોમાંનો કોઈ દુનીઆની
 પાદશાહીએ પોહોચશે. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ (વન૦ ૪) કોઈ શખસ તરણે (ગુનાહ) ની ગુનારેશ ક
 રેતો એકનીખી ધાસતી રાખવી નહી. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (અન૦ આ૦) જેમ જંગલમાં વા
 ઘ કોઈખી શખસથી ખીહીતો નહી તેમ. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (અન૦ આ૦) જો તું ચાહતો હોએ કે કોઈથી ગાલ નહી સાંભલે
 તો તું કોઈને ગાલ દેતોમાં. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (દાદ૦) વલો જેહેમાં કાંઈ નથી તેહેને હું આ
 એ રીતે પરતું મેલુંછું. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (અન૦ આ૦)
 જેમ એક વિધવા ચોરત (કે) જેહેની પાસેથી કોઈ શખસ કાંઈ ચીજ
 લીએ તેહેને તે કાંઈજ કરી સકે નહી. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (દીન૦)
 આએ ખદનને એવી રીતે રાણે કે ખદનને વાસતે રવાંનને
 કાંઈ દુખ નહી પોહોચે. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (વન૦ ૩) રોશાંને
 કહેલુંછે કે કોઈ શખસ જાણે કે સગદીદ થએલો નથી તો તેણે હો
 શીઆરી રાખવી ઘટારતછે. ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ (ઈજ૦ ૮) તું તેહેને હરેક વસ્તુ આપવા જોગ આપેછે.
 ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦ ૧૨૦૦

જાણનારું લે મુજબ (અનં આં) કોઈ પણ રીતે કોલ કરાર તો
 હોમાં કે તેહેને લીધે તાહારી આખરને હાંની નહી પોહાયે.
 જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું જાણનારું જાણનારું (દીનં ૪)
 અહુરમઝદની તરફથી જરતોસને લાવેલા અવસ્તા ઓત્તમ નીશાં
 ન તરીકેલે, તેહેમાં કાંઈ જુદું, ખેલુદું અને દેવોની મતલબને લગ
 તું નથી. જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું જાણનારું (પુરં)
 કોઈ શખ્મ ઊપર ખરાખ નજરથી નહી જોએ. જાણનારું લે મુજબ
 જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું જાણનારું (વનં ૬)
 કેટલી મુદતવેર આએ જમીન પરત રેહુ? ઈઆને કોઈ કામમાં
 નહી વપરાઈ શકે? જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું
 જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું જાણનારું (વનં ૧૬) દસતાંનવાલી ઓરત
 ના ખાંનાંથી દુર રેહુવું (કેમકે તે) કાંઈ કાંમતું નથી. જાણનારું લે મુજબ
 જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું જાણનારું (દીનં ૪)
 માહારી ઈદદા શએદા ભરેલાં જાહેર કાંમ કરનારા દરએક અગ્રાને
 મલતી (છે). જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું
 જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું જાણનારું (વનં ૨) એટલા વાસતે તે વર્તુલને તું ખનાવ એ
 આરમાંની દરએક ગમથી ખોલલાં મેદાંન તરીકેનું. જાણનારું લે મુજબ
 જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું જાણનારું
 (ઈજં ૮) ખાપ અને ખેરો દરએક ઊધરભવમાં પંદર વરસની ઊ
 મરના હતા. જાણનારું લે મુજબ જાણનારું જાણનારું જાણનારું
 (વનં ૧૬) ઘણામીનોને લગતાં કોઈખી ખરકસ્તરને મારે.

۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (ઈ.સ. ૨૩) સઘલાં અશોનાં ફરોહરો જે આએ જ
 મીન ઊપર કોઈખી કંકાણે ગુજરી ગએલાં હોએ. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (વનં ૧) તેઓ દરએક
 જગોએ બહુઈની મનલાખને વાસ્તે જાએચ. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (વનં ૩) તે (મજદીઅસ
 ની દીન) ઊડારી નાખેચ તેઓએ કોઈખી ગુનાહ કીધો હોએચ તે
 સઘલા ગુનાઓને. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (પુરં) હું દરએક શવાખનાં કાંમ
 ની અશો લોકોને ખખર કરું. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (અનં આં) કોઈ શખસ (કે) જેહને શરમ
 નથી તેહને ઘણું કહેતોમાં. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (દીનં) આપણી દીનનો ચ
 મતકાર જોસેતો તેહને કોઈ શખસ પાછી મેલસે નહી. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (અનં આં) ચોર માંણસ
 પાસેથી કાંઈ ચીજ લેતોમાં અને (તેહને) આપતોમાં. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (વનં ૫) જગો તથા મકાં
 ન અને માંણસ કરસાને નજાહસ નહી કરે. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (પુરં) નીતીથી ખ
 રચ કરતાં કાંઈ પણ વધે તે લલા હકદારોને આપે. ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱
 ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ * * ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ ۱۱۱۱ (દાદં) જેમ તમોએ (હમોને) દોઆ

કરીછે તે (દોઆ) સંઘલાં પરમાણે અને સંઘલાં મોહિયાર્થ સાથે
તમો દરએક દોસતોને * * પોહાયો. પ્રજ્ઞામયમ્
પ્રજ્ઞામયમ્ (વન ૧૯) અએ અહુરમજદ! તું સઘલી સહમજ વાલો
છે. ૧ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૨ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૩ ૥
(ઈજ ૦ ૫) તેણે (હોરમજદે) રોશની તથા જમીન અને અવલથી તે
આખેર સુધીની સંઘલી નેઆંમત આપીછે. પ્રજ્ઞામયમ્
પ્રજ્ઞામયમ્ ૧ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૨ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૩ ૥
(ઈજ ૦ ૬) આએ ઈજશનેમાં તું અહુરમજદના પેદા કરેલા આતશ
ને સઘલા આતશોની સાથે હું ચાહુંચ. પ્રજ્ઞામયમ્ ૧ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૨ ૥
૧ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૩ ૥ (ઈજ ૦ ૮) હું અને માહારા શાગેરદો, સરવેથી
આગમચ જોઈએ. પ્રજ્ઞામયમ્ ૧ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૨ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૩ ૥
૧ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૨ ૥ (પુર ૦) જેમ અહુરમજદને પસંદ આવે
તેમ સઘલાં સવાખનાં ઇંમના હોકમ કરવા. પ્રજ્ઞામયમ્ ૧ ૥
પ્રજ્ઞામયમ્ ૨ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૩ ૥ * * પ્રજ્ઞામયમ્ ૪ ૥
(ધાર ૦) આદર ફરોખગ તથા આદર ગોશસ્પ અને આદર પુરજન
* * સઘલી દુનીઆંને રોશની આપતા હતા. પ્રજ્ઞામયમ્ ૧ ૥
પ્રજ્ઞામયમ્ ૨ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૩ ૥ (વન ૦ ૮) તેહેની સઘલી કી
રીઆ જેમ ખીજ ઈજશનેની (છે) તે પરમાણેછે. પ્રજ્ઞામયમ્ ૧ ૥
પ્રજ્ઞામયમ્ ૨ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૩ ૥ (ઈજ ૦ ૧૩) હું સઘલો વખત અહુ
રમજદના સંબંધ તલે રાખું. પ્રજ્ઞામયમ્ ૧ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૨ ૥
પ્રજ્ઞામયમ્ ૩ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૪ ૥ પ્રજ્ઞામયમ્ ૫ ૥
૧ ૥ (વીર ૦) તેઓએ સાહેબી તથા પાદશાહી અને સરદારી

કીધી નથી. પણ ખીજા સવાખને લીધે પુનવાંન થએઆછે.
 ॥૧૨૫ ॥ ગમ્ભીર અપણા મુશ્કેલીમાં મગલ ॥૭ * * ૬૪૦૫
 ॥૧૨૬ ॥ અર્ધા યુગ્મ પૂર્ણ સ્વસ્થ (કાર) અરદશેર * * લખ
 વા વાંચવાના તથા સવારી અને ખીજા એકમમાં એટલોતો વધી
 ગીઓ કે પારસની અંદર પરખીઆત થએઓ. ૫૫૭ ૭૬
 ૧૨૭ ૧૩૮૫ ૧૨૭૬ ૫૫૫ ૫૫૫૬ ૧૩ ॥૭ ૧૩૫૫ ૫૫૬
 ૧૨૮૫ (દાદ) ખીજા બેહેશતને લગતી સહમજ ધરાવનારા પુ
 રૂશો જેઓ વધારે સાંપુરણ વીચારવાલાછે તેઓને લખવું સજાવા
 ર હતું. ૬૫ ૫૫૫ ૧૩૫ ॥૭ ૭૬૧ ૫૫ ૬૧ ॥૭ ૬૬ ૫૫
 ૫૫૫ (અનં આદ) જે કાંઈ તુડુને સાડું નથી તે તું ખીજા
 શખસને વાસ્તે હરગેજ માં કરતો. ૧૨૭૬ ૬૬ ૭૬
 ૧૨૭ ૧૨૭૬ ૭૬ ૫૫૫૫ ૧૩ ૫૫ ૭૬૫ ૫૫૫ ૧૨૭ ૧૨૭૬
 (વનં ૩) અગરજો તેને ખીજું વધારે ખરાબ કાંમ કીધું ઈયાને
 તેણે વધી ખીજો ગુનાહ કીધો તો પસતાવો કરવાથી તે (ગુનાહ)
 નો ઘટાયો થાએ. ૧૨૭૬ ૧૨૭૬ ૫૫૫ ૧૨૭ ૫૫૫
 ૫૫ ૫૫ ૧૨૭૬ ૧૨૭ ૬૫૫ ૫૫ ॥૭ ૫૫૬ ૬ ૧૨૭ ૧૨૭૬
 ૫૫૫ (દાદ) ઈયા તે (સવાખ) તેહને સી રીતે મલેછે અને મદદ
 ગાર થાએછે જેમ તેણે પોતાને હાતે તે છુજોરગ કાંમ કીધું હોએ
 તેમ કે ખીજી રીતે? ૬૬ ૧૨ ૫૫૫ ૧૨૭૬ ૫૫૫૬ ૬૫
 ૬૬ ૧૨૭ ૬૬ ૧૨ ૬૬૫૫ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૧૨૭
 (વીર) તેઆરે મોઁદો તથા દીનના ખીજા દસતુરો હતા તેઓ તે
 રાહમારૂ સરદારોથી ધાસ્તી ભરેલા હતા. ૧૨૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬

વેલા જણનો અરથ ખતલાવ્યા સારૂ ની જગોએ ખૂંટી
વપરાએછે. જેમકે:— **જાણી** ૥૭ ૥૧ ૥૧૧ ૥૧૧ (વન ૫)
ખેડુજણનું શરીર ખરશનુમને લાએક. **જાણી** ૥૭ (૧૬) **જાણી**
જાણી ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧
જાણી ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧
તમે ગેતી (આએ જેહાંન) ની અંદર રહવું અને પીતલુ
હૃદયી જાણી માં કરતા, નહીતો આએ કેટલુંએક દુખ અને
પીડા તમારાં ગુજરેલાં રવાંનને પોહોચશે. **જાણી** ૬૧
જાણી ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧
જાણી ૬૧ (વન ૧૬) દશતાંન વાલી ઓરત ખરસમ, તથા
એવીઅંધન તથા જોર અને જવાંમ એ કેટલીએક વસતુને જોવા
થી અપવીત્તર કરેછે. **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧
જાણી ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧
જાણી ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧
તે પેહેલી તરણ રાતમાં એટલી હલાકી અને દુખ દેખાડેહિં કે તેટ
લું દુખ તેઓએ આએ દુનીઆમાં મુતલક જોઈહિંતું નહી. ૥૭
જાણી ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧
કેટલીએક વસતુઓની નાપાએધારી વીસે ઘણો ખુબ સહમજનાર.
જાણી ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧
જાણી ૬૧ (વીર ૦) કેટલાએક દાંનાઈ અને હેકમતવાલા ઈ
રાંન શેહેરના દસતુર અને દાવરોને મારી નાંખેઆ. **જાણી** ૬૧
જાણી ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧ **જાણી** ૬૧

હાથ સુધી સારો ખોરાક આપવાથી ઘટતી રીતે પરવરશી કીધી. કેટલીએક વેલા ડૉ “તેરલું”, તથા ડૉ “જેટલું” હેવા અરથને વાસને પાણુ વપરાએછે. જેમકે:—
 ૧૭૭ ૧૭૮ ૧૭૯ ૧૮૦ ૧૮૧ ૧૮૨ ૧૮૩ ૧૮૪ ૧૮૫ ૧૮૬ ૧૮૭ ૧૮૮ ૧૮૯ ૧૯૦ ૧૯૧ ૧૯૨ ૧૯૩ ૧૯૪ ૧૯૫ ૧૯૬ ૧૯૭ ૧૯૮ ૧૯૯ ૨૦૦
 (વનં ૮) આએ જમીનમાં તરણ ખાણ ખોધે તે એટલા (દુર કે) આગલા ખાણથી તરણ દગ જેટલા. ૨૦૧ ૨૦૨ ૨૦૩ ૨૦૪ ૨૦૫ ૨૦૬ ૨૦૭ ૨૦૮ ૨૦૯ ૨૧૦ ૨૧૧ ૨૧૨ ૨૧૩ ૨૧૪ ૨૧૫ ૨૧૬ ૨૧૭ ૨૧૮ ૨૧૯ ૨૨૦
 (અનં અખું) હુંએ ખશુસંન આએ દુનીઆની ઈઆદગારીને વાસને આએ કેતાખમાં કેટલોએક ખોલા સો લખેએછે. ૨૨૧ ૨૨૨ ૨૨૩ ૨૨૪ ૨૨૫ ૨૨૬ ૨૨૭ ૨૨૮ ૨૨૯ ૨૩૦ ૨૩૧ ૨૩૨ ૨૩૩ ૨૩૪ ૨૩૫ ૨૩૬ ૨૩૭ ૨૩૮ ૨૩૯ ૨૪૦
 (વીરં) હુંએ કેટલાએક મરદ તથા કેટલીએક આરતોનાં રવાંનને નોએઆં. ૨૪૧ ૨૪૨ ૨૪૩ ૨૪૪ ૨૪૫ ૨૪૬ ૨૪૭ ૨૪૮ ૨૪૯ ૨૫૦ ૨૫૧ ૨૫૨ ૨૫૩ ૨૫૪ ૨૫૫ ૨૫૬ ૨૫૭ ૨૫૮ ૨૫૯ ૨૬૦
 ડૉ ૨૬૧ ૨૬૨ ૨૬૩ ૨૬૪ ૨૬૫ ૨૬૬ ૨૬૭ ૨૬૮ ૨૬૯ ૨૭૦ (વીરં) હું એક જગો આગ લ ગીઓ (તાંહાં) હુંએ કેટલાંએક માંણસોનાં રવાંન જે એકકાં ઊભે લાં હતાં (તેઓ) ને નોએઆં. ૨૭૧ ૨૭૨ ૨૭૩ ૨૭૪ ૨૭૫ ૨૭૬ ૨૭૭ ૨૭૮ ૨૭૯ ૨૮૦
 ૨૮૧ ૨૮૨ ૨૮૩ ૨૮૪ ૨૮૫ ૨૮૬ ૨૮૭ ૨૮૮ ૨૮૯ ૨૯૦ (વનં ૫) જેમ હું આગલ કેહુંછ તેરલું નહી. ૨૯૧ ૨૯૨ ૨૯૩ ૨૯૪ ૨૯૫ ૨૯૬ ૨૯૭ ૨૯૮ ૨૯૯ ૩૦૦
 ૩૦૧ ૩૦૨ ૩૦૩ ૩૦૪ ૩૦૫ ૩૦૬ ૩૦૭ ૩૦૮ ૩૦૯ ૩૧૦ (વનં ૬) તે સરવેથી મોહોટાં આંગલાંનાં ઊપલાં ખેટકાં જેટલું. ૩૧૧ ૩૧૨ ૩૧૩ ૩૧૪ ૩૧૫ ૩૧૬ ૩૧૭ ૩૧૮ ૩૧૯ ૩૨૦
 ૩૨૧ ૩૨૨ ૩૨૩ ૩૨૪ ૩૨૫ ૩૨૬ ૩૨૭ ૩૨૮ ૩૨૯ ૩૩૦ (વનં ૫) જેઆરે બે (ખચ્યાં) હાએ તે બેમાંથી એખલું એક રેહુ અને બી બું આવે તેહેલુંજ મરાણ પાંમે. ૩૩૧ ૩૩૨ ૩૩૩ ૩૩૪ ૩૩૫ ૩૩૬ ૩૩૭ ૩૩૮ ૩૩૯ ૩૪૦
 ૩૪૧ ૩૪૨ ૩૪૩ ૩૪૪ ૩૪૫ ૩૪૬ ૩૪૭ ૩૪૮ ૩૪૯ ૩૫૦ (વીરં) દરએક શખસ એમ વીચારતો હતો કે (હું) એખલો છેડો. ૩૫૧ ૩૫૨ ૩૫૩ ૩૫૪ ૩૫૫ ૩૫૬ ૩૫૭ ૩૫૮ ૩૫૯ ૩૬૦

જાણીએ છું કે (અનં ૨) એક જગ્યાએ સ
 જ અને પરંદાની હરીશર્ધમાં પડશે. ૧૫૭૭૭
 જાણીએ છું કે (અનં ૩) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૪) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૫) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૬) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૭) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૮) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૯) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૦) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૧) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૨) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૩) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૪) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૫) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૬) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૭) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૮) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૧૯) એક જગ્યાએ સ
 જાણીએ છું કે (અનં ૨૦) એક જગ્યાએ સ

એમાં અવસ્તાનું ધાતુ ૧૦૭ છે. અને તેહેની આગલ ૧૦ ઊપસર્ગ તરીકે આવેલો છે. તેહેનું ૧૧૭૫૦૭૫૦ પડવું, ૧૧૬૫ ઊભો રેહ, તેહેનું ૧૧૭૧૧૬૫ ઊભું રેહવું.

૧૧૩. જંદનાં ધાતુની સેવટે જો દંતસ્થાનનો કોઈ અક્ષર આવેલો હોય છે તો તેહેને સામાનીઅરૂપનો પ્રત્ય ૧૧૯ લાગતી વખતે તે બદલાઈને ૫ થાય છે. જેમકે:—و બાંધવું, તેહેનું ૧૧૭૫; و ઊગવું, તેહેનું ૧૧૭૫; و સુંદર બનવું, તે ઊપરથી ૧૧૭૫.

૧૧૪. જંદ ભાષાને લગતાં જે ધાતુની સેવટે કોઈખી સ્વર આવેલો હોય અને તેહેની પાસે જો વધારાનો ૫ દાખેલ થયેલો નહી હોય તો, તે ધાતુને સામાનીઅરૂપનું પ્રત્ય ૧૧૯ લાગતી વખતે ૯ ત, નો ઊચ્ચાર બદલાઈને “દ” થાય છે. અને તેજ કાચેદો જે ધાતુની સેવટે ૧૨, આવેલો હોય છે તેહેને પણ લગાડેઆમાં આવેલો છે. જે મકે:—અવસ્તા—و આપવું, و ઊભું રેહવું, و થવું, و લેઈ જવું, તે ઊપરથી પેહલવી સામાનીઅરૂપ ૧૧૭૫ દાદંન, ૧૧૭૫૭૫ ઈસ્તાદન, ૧૧૭૫ પુદન, અને ૧૧૭૫ પુરદંન; એ રીતે આવે છે.

૧૧૫. સેમીટીક ભાષાને લગતાં જે ધાતુઓ આવે ભાષામાં વાપરેલાં છે તે હેવી રીતે છે કે જેમ અરબી જ્યાંનમાં હમણાં નાંમની સેવટે “و” و મેલેઆમાં આવે છે, તેમ અસલ ધાતુની સેવટે و તરીકે ૧૧ ઊન, લગાડીને પછી તેહેને સામાનીઅરૂપનું પ્રત્ય ૧૧૯ લગાડેઆમાં આવેલું છે. જેમકે:—કેઆલડી તમેર “લાંજવું”, તેહેનું પેહલવી و; અને તે ઊપરથી પેહલવી સામાનીઅરૂપ ૧૧૭૫.

“લાંજવું” કરીને થાયછે; જેહને મલતું હીખરૂમાં સખેર અને અર ખીમાં ત્ર મલેછે; તેમજ હીખરૂ અલેપ “શીખવું” તેહનું પેહલવી 𐭪𐭫𐭮𐭥; અને તે ઊપરથી તેહનું મસદર 𐭪𐭫𐭮𐭥 “શીખવું” કરીને થાયછે.

૧૧૬. સેમીટીક ભાષાનાં જે ક્રિયાપદો પેહલવીમાં વપરાયેલાંછે તે સાત તરેહનાંછે. તેહમાં એક તરણ વ્યંજનથી ખનેલાં ધાતુઓનું છે; જેમકે:—તખેર, લાંજવું; કતર ખોટી રેહવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭪𐭫𐭮𐭥 લાંજવું, 𐭪𐭫𐭮𐭥 રેહવું, અથવા સખર કરવી; આએ વર્ગનાં કેટલાંએક ક્રિયાપદોમાં ધાતુના ખીજા અક્ષરની પાસે ઘણીએક વેલા 𐭥 ઈ, વધારેઆમાં આવેછે. જેમકે:—કતખ, લખવું; મકેર, તાએખે થવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭪𐭫𐭮𐭥 લખવું; 𐭪𐭫𐭮𐭥 કયુલ કરવું; આએ છેલલા શબ્દમાં આવેલી 𐭥 ઈ, ને કેટલાંએક સાહુઓ ડે વાંચેછે. ખીજા વર્ગમાં ધાતુનો પેહલ્લો અક્ષર 𐭥 ન, આવેછે, જેહને પેહલવીમાં ઘણું કરીને 𐭥 વ, ના ઊચ્ચારથી વાંચેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:—નથેલ, પડવું; નજેલ, જવું; નતેર, કાએમ રેહવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭪𐭫𐭮𐭥 પડવું; 𐭪𐭫𐭮𐭥 જવું; 𐭪𐭫𐭮𐭥 કાએમ રેહવું; તરીજા વર્ગમાં ધાતુનો ખીજો વ્યંજન ખે વરાએલો હાએછે. જેમકે:—હરર, ધોવું; મેલ, કેહવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭪𐭫𐭮𐭥 ધોવું; તથા 𐭪𐭫𐭮𐭥 કેહવું; ચોથા વર્ગમાં ધાતુનો પેહલ્લો ઈઆ છેલ્લો અક્ષર કંઠસ્થાનનો હ, ઝ, અને ટ, હાએછે. જેમકે:—હરક, ભાગ પાડવો; વેહયવું; હરમ, હુંગાવું, આરાંન કરવો; હરેર, ખોલવું; જરઝ, જણમવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭪𐭫𐭮𐭥

ભાગ કરવો; બખશવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 બોઆબ કરવો; શવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 બોધવું; અને 𐭪𐭭𐭭𐭭 જાણવું; પાંચમાં વર્ગમાં ધાતુનો પેહલ્લો અક્ષર ૭ ઈ, આવેછે. જેમકે—ઈહુબ, આપવું; ઈતબ, બેસવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭪𐭭𐭭𐭭 આપવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 બેસવું; છઠા વર્ગમાં ધાતુનો બીજો અક્ષર ૧ વ, આવેછે. જેમકે:—કવમ, ઊલું થવું; મોત, મરણ પાંમવું; તે ઊપરથી પેહલવી 𐭪𐭭𐭭𐭭 ઊલું રેહવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 મરણ પાંમવું; સાતમાં વર્ગની અંદર ધાતુનો છેલ્લો અક્ષર આ હોએચ, તે બદલાઈને ઈ થાએ છે અને તેહની પાસે કાએદા મુજબ ૯ દાખલ થાએછે. જેમકે—કરા, બોલાવું; પુછવું; રમા, શેરી નાખવું; મહા, મારવું; તે ઊપરથી પેહલવી સામાનીઅરૂપ 𐭪𐭭𐭭𐭭 અથવા 𐭪𐭭𐭭𐭭 પદવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 શેરી નાખવું; 𐭪𐭭𐭭𐭭 મારવું; પણ ૧૦ અથવા ૧૧ ખાહેશ કરવા, અથવા માંગવું; તેહને પેહલવી સામાન્યરૂપની હાલતમાં લાવતી વખતે ૯ નીકલી જઈને 𐭪𐭭𐭭𐭭 થાએવુંછે. એ સેવાએ 𐭪𐭭𐭭𐭭 આવું; સેમીટીક 𐭪𐭭𐭭 ઊપરથી લીધામાં આવેવુંછે. પણ તેહમાંથી ધાતુનો છેલ્લો અક્ષર ૭ ને બદલે થએલી ૭ નીકલી ગએલીછે. સેમીટીક ભાશામાં ધાતુને 𐭪𐭭𐭭 અથવા સામાનીઅરૂપની હાલતમાં લાવતી વખતે તેહમાં ફેરવોએક ફેરફાર કરેઆમાં આવેછે. તેહમાં એકતો એક ધાતુની આગલ મ વધારેઆમાં આવેછે; જેમકે—પકેદ મેલાબ, તેહનું મપકેદ મોલાકાત કરવી; બીજું ધાતુના છેલ્લા અક્ષરની આગલ હા વધારેઆમાં આવેછે. જેમકે:—કેતલ નું કલુલ મારીનાંખવું; તરીજું

ધાતુની સેવડે **અ** અથવા **હ** વધારેઆમાં આવેછે. જેમકે—ધાતુ **શકખ** નું **શકખહ** હેકે મેલવું; તેમજ આએ તરણ રીત પેહલવી માંખી વપરાએલીછે, અને તેહેને મુલ ધાતુ તરીકે ગણેઆમાં આ વેલીછે. જેમકે **એમન** મજખુત થવું; તે ઊપરથી પેહલવી **ખખખ** ઈમાંન લાવ્વું, અથવા મજખુત થવું; એમાં ધાતુનો છેલ્લો અક્ષર **ખ** મ, સેમીટીક **ન**, ને બદલે આવેલોછે. **કતુખ** લખવું, તે ઊપરથી પેહલવી **ખખખ** લખવું, એમાં **ક** ને બદલે **ખ** વપરાએલી ધારેઆમાં આવેછે. **શકખહ**, હેકે મેલવું; તે ઊપરથી પેહલવી સામાનીઅરૂપ **ખખખ** હેકે મેલવું; એ સેવાએ કેટલાં એક સેમીટીક ધાતુને પેહલવી ભાશામાં વાપરતી વખતે તેહેની આગલ **ખ** જ, વધારેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:— **ખખખ** લખવું, **ખખખ** ઊભું રહેવું, **ખખખ** મરણ પાંમવું. કેટલી એક વેલા **ખ** જ, નો ઊચ્ચાર નરમ થાઇને **જ**, વાપરેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:— **ખખખ** મારીનાખવું, તેહેનું **ખખખ** આવેછે. કેટલાએક સાહેબો એ **ખ** જ, અક્ષરના એકસરખા આકારને લીધે તેહેને, **દ**, ના ઊચ્ચારથી પણ વાંચેછે. કેટલીએક વેલા સેમીટીક ધાતુનો પેહલ્લો અક્ષર **જ**, થી શરૂ થએલો હોએછે તો તેહેની આગમય આવેલો **ખ** જ, “**ઈ**” ના ઊચ્ચારથી ખોલે આમાં આવેછે. જેમકે:—**જખહ**, નું **ખખખ** ઈઆદ કરવું; **જરેર** નું **ખખખ** લેઈજવું.

૧૧૭. મારે જણાવવું જોઈએછે કે જેમ અવસ્તા ઊપરથી બનેલા કેટલાએક પેહલવી લોગનોમાં **ખ** ને બદલે **ન**, વપરાએલો.

છે; જેમકે:— 𐭥𐭮𐭥𐭥 નું 𐭥𐭮𐭥𐭥 , 𐭥𐭮𐭥𐭥 નું 𐭥𐭮𐭥𐭥 , તેમજ સેમીટીક ભાષામાં આવેલા 𐭥 અથવા 𐭥 ને પેહલવીમાં 𐭥 સાથે બદલ કરીને વાપરેલો છે. જેમકે:— 𐭥𐭮𐭥𐭥 પદ્યું, 𐭥𐭮𐭥𐭥 વ્યું; તેહનું 𐭥𐭮𐭥𐭥 , 𐭥𐭮𐭥𐭥 ઘવેરું, તેહનું 𐭥𐭮𐭥𐭥 , 𐭥𐭮𐭥𐭥 કેહવું; તેહનું 𐭥𐭮𐭥𐭥 , 𐭥𐭮𐭥𐭥 ગમલ કાંઠું, તેહનું 𐭥𐭮𐭥𐭥 .

૧૧૮. આપણે જાણીએછે કે અવસ્તા અને સંસ્કૃત ભાશાનાં ઘણાંએક સાદાં ક્રિયાપદોની આગલ તેહની ખુબસુરતી બતલાવવા સારૂ કેટલાંએક ઊપસર્ગ વાપરેઆમાં આવેલાં છે, તેમજ તે પેહલવી ભાશામાં ક્રિયાપદો અથવા નામની આગલ ઘુટા ઈઆ જોડાઈને આવેલાં છે. તેમાં જે ઊપસર્ગ ક્રિયાપદથી એહલાએદા લખે આમાં આવેછે તે અગત કરીને શબ્દયોગીઅવ્યય છે. અને જોડાઈ ને આવેછે તે ક્રિયાપદના અસલ આકાર મધે ગણેઆમાં આવેલા છે. જેઓની વીગત નીચે જણાવેઆ પરમાણે છે.

𐭥 અ—આએ ઊપસર્ગ વધારા તરીકે વપરાયેલો છે; જેમકે—અસલ અવસ્તા 𐭥𐭮𐭥𐭥 ઊપરથી પેહલવી 𐭥𐭮𐭥𐭥 અથડવું, લાગવું; 𐭥𐭮𐭥𐭥 ઊપરથી 𐭥𐭮𐭥𐭥 ઊગવું; 𐭥𐭮𐭥𐭥 ઊપરથી 𐭥𐭮𐭥𐭥 ઊપર; 𐭥𐭮𐭥𐭥 .

𐭥 અ—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના 𐭥𐭮𐭥𐭥 ઊપરથી બનેલો છે, એનું પા. 𐭥𐭮𐭥𐭥 અને 𐭥𐭮𐭥𐭥 ; જેમકે—અ. 𐭥𐭮𐭥𐭥 ઊપરથી 𐭥𐭮𐭥𐭥 સલગવું; 𐭥𐭮𐭥𐭥 𐭥𐭮𐭥𐭥 ; 𐭥𐭮𐭥𐭥 વધવું, તેહનું પા. 𐭥𐭮𐭥𐭥 𐭥𐭮𐭥𐭥 𐭥𐭮𐭥𐭥 .

𐭥 આ—આએ ઊપસર્ગ અ. 𐭥𐭮𐭥𐭥 ઊપરથી બનેલો છે. જેમકે

અં હૈઃ ઊપરથી ॥૧૦૮૭ અથવા ॥૧૦૮૮ દુખ દેવું; અં હૈઃ
પરથી ॥૧૦૮૯ ગુનાહ ખખગવો, માફ કરવું; એનું શં ૭૭૭૭
તથા ૭૭૭૭ છે.

૦ ઈ—આએ ઊપસર્ગ પાછલથી ઊચ્ચારની સેહેલાઈને ખાત
ર વધારેઆમાં આવેલોછે. જેમકે—અં ૭૭૭૭ ઊલું રેહવું, તે
ઊપરથી ॥૧૦૮૯ શં ૭૭૭૭.

ખ એ—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ૭૭૭૭ ઊપરથી નીકલે
લો જણાએછે, અને તે શં ૭ થી લખેઆમાં આવેછે; જેમકે—
અવસ્તાનાં ૭૭૭૭ ધાતુ ઊપરથી ॥૧૦૯૦ પડવું; શં ૭૭૭૭;
અં ૭૭૭૭ ઊપરથી ॥૧૦૯૧ ઊલું રેહવું.

ખ અં—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ૭૭૭૭ ઊપરથી ખનેલો
છે, જેહેનો અરથ એકદું, સાથે, નો થાએછે. એને મલતો પાં ૭૭
અને શં ૭ આવેછે. જેમકે—॥૧૦૯૨ એકદું કરવું; તેનું
પાં ૭૭૭૭ શં ૭૭૭૭; તેમજ અં ૭૭૭૭ અથવા ૭૭૭૭
અને ૭૭૭૭ ઊપરથી પેહેલવા ॥૧૦૯૩ સાંભલવું.

ખ ખ—આએ ઊપસર્ગ વધારા તરીકે વપરાએલોછે, કદાચ
એ અ ને ખદલે ખ વંચાએઓ હોએ, પણ અવસ્તાનાં ૭૭૭૭
ધાતુ ઊપરથી ॥૧૦૯૪ ચાલવું; હેવું ક્રિયાપદ પેહેલવીમાં વપરા
એલુંછે. જે ઊપરથી શં ૭૭૭૭ બોલ એજ અરથને સાડ વપરા
એલોછે.

૦ ગ—આએ ઊપસર્ગખી વધારા તરીકે આવેલોછે. અને તે
શરસીમાં પણ મલેછે. જેમકે—અં ૭૭૭૭ ૭ તે ઊપરથી ૭૭૭૭

શક, વેહેમ, શાં گمان; ۱۰۰۰ તેણે કહીશું; તે ઊપરથી ۱۰۰۰
કેહેવું, શાં گفتن.

૪ જ—આએ ઊપસર્ગ વગર કારણે વધેલોછે. જેમકે—અં
۱۰۰۰ જુદું, એહલાએહું; તે ઊપરથી પેહલવી ۱۰۰ અથવા
۱۰۰۰ શાં جدا અથવા جدا.

જ અથવા ۱۰૦—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ۱۰૦૦ બોલ
ઊપરથી નીકલેલોછે અને તે શરસીમાં ۱۰ અથવા ૫ થી વપરાયે
છે. જેમકે:—અં ۱۰ ۱۰૦૦ ઊપરથી ۱۰૦૦ માપવું, તે
હેનું શાં ۱۰૦૦; ۱۰૦૦ અને ۱૦ ઊપરથી ۱۰૦૦ અથડવું;
۱۰૦૦ લગાઈ, તેહેનું શાં ۱۰૦૦; ۱۰૦૦ ઊપરથી
۱۰૦૦ મલવું, સંબંધ થવો; શાં ۱۰૦૦; ۱۰૦૦
ઊપરથી ۱۰૦૦ સભા, શાં ۱૦૦૦; ۱۰૦૦ બદલો,
શાં ۱۰૦૦.

૧ ને—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ૧ અથવા ૫ બોલ ઊપ
રથી નીકલેલો દેખાયેછે. કેમકે અવસ્તા ۱૦ ૫ નીચે ખેસવું;
તે ઊપરથી પેહલવી ۱૦ અને શાં ۱૦૦૦ ખેસવું; તેમજ
۱૦ ઊપરથી ۱૦ મેલવું, શાં ۱૦ બનેલુંછે.

૧ ૨—આએ ઊપસર્ગ અવં ૧ બોલ ઊપરથી બનેલો
છે. અને તે શરસીમાંથી ૨ ના એમલાથી લખાયેછે; જેમકે:—
અં ૧ ૧ ઊપરથી ۱૦ હોકમ કરવો; એનું શાં ۱૦.

૧ ૫—આએ ઊપસર્ગ ૫ ઊપરથી સંખ્યેય થઈને નીકલે
લોછે, અને તે શરસીમાં ૫ ના એમલા સાથે મલેછે; જેમકે.—

અ. ૧૧૭. ૭૭૭ ઊપરથી ૧૧૭૭ પાંચરવું; તેહનું ૧૦ ૧૦૦૦.

૭) વે—આએ ઊપસર્ગ ૭૭૭ ઊપરથી બનેલો ધારેઆમાં આવેછે. અને શરસીમાં તે ૭ ની સાથે મલેછે; જેમકે—અ. ૭૭૭ અને ૭૭૭ ઊપરથી ૧૧૭૭ આરામને થવું, સુંદર બનવું; એ શરસી ૭૭૭ સાથે મલેછે.

૧૧૮. આએ ઊપલી વીગતમાં જણાવેલા ઊપસર્ગો સેવાએ બીજા ઊપસર્ગોછે તે ક્રિયાપદ સાથે જોડાઈને આવતા નથી, પણ છુટ્ટ આવેછે. અને તેઓનો એક નીઅમ નથી. કોઈવેલા અવસ્તા ને મલતા ઊપસર્ગો સેમીટીક ક્રિયાપદો સાથે અને સેમીટીક ઊપસર્ગો અવસ્તા ઊપરથી નીકલેલાં ક્રિયાપદો સાથે આવેછે. અથવા સેમીટીક ઊપસર્ગો સેમીટીક ક્રિયાપદો સાથે અથવા અવસ્તાના ઊપસર્ગો અવસ્તા ઊપરથી નીકલેલાં ક્રિયાપદો સાથે વાપરેઆમાં આવેલાં છે. જેમકે:—

૧૭૭—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના ૭૭૭ ૭૭૭ ઊપરથી નીકલેલોછે. એનો અરથ ‘ઊપર’ નો થાએછે. જેમકે:—૧૭૭ ૭૭૭ ઊપર લખેલો, (દીન ૦ ૬૫૦ ૫). એને મલતું શરસીમાં ૭૭૭ અથવા ૭૭૭ છે.

૬૬—આએ ઊપસર્ગ ૧૭૭ ને બદલે ઘણું કરીને વપરાએછે. જેમકે:—૧૭૭ ૬૬ તે ઊપર લાએઓ, ૧૭૭ ૬૬ તેણે ઊપર મેલેલો, (વીર ૦). ૧૭૭ ૬૬ તે ઊપર દોડેય, (વન ૦ ૫૨૦ ૭). ૧૭૭ ૬૬ તે ઊપર વરસે, (દીન ૦ ૬૫૦ ૬). કેટલેએક ઠેકાંણે “આ બલ” ના અરથને વાસતેબી ૬૬ વપરાએલોછે. જેમકે:—

𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭪 તે આગલ ગેઈ, (દીનં ૬૫૦ ૬). કેટલીએક વખત એ ઊપસર્ગ કલાંમની જેખાએગ તરીકે વગર અરથે વપરાએલો છે. જેમકે:— 𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭪 તે ગુઠું કરે, 𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭪 સાંભલવું, (વનં ૫૨૦ ૭).

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના 𐭪𐭭𐭮𐭭 ખોલ ઊપરથી નીકલેલો છે. એનો અરથ “વચ્ચે” નો થાયો છે. જેમકે:— 𐭪𐭭𐭮𐭭 તે વચ્ચે લેઈ ગીઓ, (દીનં ૬૫૦ ૭). આએ ઊપસર્ગ ઘણો કમ વપરાએલો છે. અને તે ઊપરથી શરસીમાં 𐭪𐭭 ખોલ ઊપસા અરથને વાસને વાપરેઆમાં આવેલો છે.

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગનો અરથ ‘પાછું, ફરીને’ હોવો થાયો છે. જેમકે:— 𐭪𐭭 𐭪𐭭 પાછો ફરેઓ, (દીનં ૬૫૦ ૫). 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 પાછી રાખ, (વનં ૫૨૦ ૮). એ ઊપરથી શરસીમાં 𐭪𐭭 ખોલ ઊપસા અરથને વાસને વપરાએલો છે.

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ ઊપસા 𐭪𐭭 ને બદલે ઘણું કરીને વપરાએલો છે. જેમકે:— 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 પાછો આવેઓ, (વીરં). 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 પાછું રાખેઊં, (દીનં ૬૫૦ ૭). 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 પાછું નાખેઊં, (દીનં ૬૫૦ ૪).

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ દુરના અરથને વાસને વપરાએલો છે. જેમકે:— 𐭪𐭭𐭭 𐭪𐭭 તે દુર થાયેય, (દીનં ૬૫૦ ૬). 𐭪𐭭 𐭪𐭭 તે દુર થાયેય, (વનં ૫૨૦ ૭).

𐭪—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના 𐭪𐭭 ખોલ ઊપરથી નીકલેલો છે, એનો અરથ “ઉપર” નો થાયો છે. જેમકે:—

૧૭૭૭ ૧૭ ઊપર લખેલો, (દીન૦ ૬૫૦ ૫). કેટલીએક વખતે વગર અરથે પણ વપરાયે. જેમકે:—૧૭૭૭ ૧૭ ૧૧૭૬ તે કોટ તોડે. ૧૭ ઊપરથી શરસીમાં ૧૭ અથવા ૧૭ વપરાયેઓછે.

૧૭—આએ ઊપસર્ગ ‘અંદર’ અથવા ‘આગલ’ ને વાસતે આવેછે. જેમકે:—૧૭૭૭ ૧૭ અંદર ફેરવેઓ, (વીર૦). ૧૧૭૬ ૧૭ અંદર જવું, (પુન૦ વન૦ ૫૨૦ ૪). ૧૭૧૧ ૧૭ ૧૧૭૭ ૧૭ આગલ ચાલેલો હું, (દીન૦ ૬૫૦ ૭). આએ ઊપસર્ગ ઊપરથી શરસીમાં ૧૭ વપરાયેઓછે. કેટલીએક વેલા ૧૭ વગર અરથે પણ વપરાયેછે. જેમકે:—૧૭૧૧ ૧૭ ૧૭ તે જાંણે, તે સહમજે, (વન૦ ૫૨૦ ૮).

૧૭૭૭—આએ ઊપસર્ગે અવસ્તાના ૧૭૭૭ ખોલ ઊપરથી નીકલેઓછે. અને તે ‘આસપાસ’ ના અરથને વાસતે વપરાયેઓછે. જેમકે:—૧૧૭૬ ૧૭૭૭ આસપાસ કશ ખેંચવો, (વન૦ ૫૨૦ ૧૮). ૧૧૭૭ ૧૭૭૭ ૧૭૭૭ તેઓ આસપાસ ખેંચ હતાં, (દીન૦ ૬૫૦ ૭).

૧૭૭૭—આએ ઊપસર્ગ ‘સાંમણે’ અથવા ‘સાંમણે’ નાં અરથને વાસતે વપરાયેઓછે. જેમકે:—૧૧૭૭ ૧૭૭૭ તે સાંમણે આવેઓ, (વીર૦). ૧૧૭૭ ૧૭૭૭ તે સાંમણે પોણાયે, (દીન૦ ૬૫૦ ૬).

૧૭—આએ ઊપસર્ગ ૧૭ ની આગલનો ૧૭ નીકલી જઈને ખનેઓછે. એનો અરથ ‘ઊપર’ નો થાયેછે; અને તે ઘણો કમ વપરાયેઓછે. જેમકે:—૧૧૭૬ ૧૭ ૧૭ ઊપર ઊભો, (દીન૦ ૬૫૦ ૭).

૧૭—આએ ઊપસર્ગે અવસ્તાના ૧૭૭૭ ખોલ ઊપરથી

𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 કહીડિં, (વીરં). 𐭪𐭭𐭮𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 પીછાંનવું, (દીનં ૬૫૦ ૬).

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ સેમીટીક હુત ખોલ ઊપરથી નીકલેલો છે. અને તે સાથેના અરથને વાસતે વપરાએલો છે. જેમકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 સાથે આપેડિં, (દીનં ૬૫૦ ૬). 𐭪𐭭𐭮𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 તે સાથે રાખે, (વંનં ૫૨૦ ૪).

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ સેમીટીક રવીન ઊપરથી ખનેલો છે. અને તે ‘આગલ’ તથા ‘નજદીક’ ના અરથને વાસતે વપરાએલો છે. જેમકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭𐭮𐭭, 𐭪𐭭 તેણીઓ નજદીક ગેઈ, (વીરં).
𐭪𐭭𐭮𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 તે આગલ રાખે, (દીનં ૬૫૦ ૬). 𐭪𐭭𐭮𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 તે આગલ ગીઓ, (દીનં ૬૫૦ ૭).

𐭪𐭭𐭮𐭭—આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના મુગમમલ ખોલ પરથી નીકલેલો છે. અને તે ઊપલાજ અરથને સાડ આવે છે. જેમકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭𐭮𐭭 તે આગલ દોડી ગઈ, (દીનં ૬૫૦ ૭). આએ ઊપ સર્ગ ઘણો કમ વપરાએલો છે. એ ઊપરથી શરસીમાં 𐭪𐭭𐭮𐭭 ખોલ મુરવ્વેજ છે.

𐭪𐭭𐭮𐭭—આએ ઊપસર્ગ આરમીક રારા ખોલને મલતો છે. અને તે ‘ઊંચે’ ના અરથને સાડ વપરાએલો છે. જેમકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭 તે ઊંચે પરકસેચ, 𐭪𐭭𐭮𐭭𐭮𐭭 તે ઊંચે આવે, (દી નં ૬૫૦ ૭). એ ઊપરથી શરસીમાં 𐭪𐭭 વપરાએ છે.

𐭪𐭭—આએ ઊપસર્ગ ‘તરફ’ ના અરથને સાડ વપરાએ છે. જે મકે:—
𐭪𐭭𐭮𐭭𐭮𐭭 𐭪𐭭 ‘તરફ ખેચવું’ (દીનં ૬૫૦ ૬).

𐭪—આએ ઊપસર્ગ ‘તરફ’ અથવા ‘નજદીક’ અને ‘ઊપર’ ના

અરથને વાસતે વપરાયેછે. જેમકે:—**જુલૅ** **હૅ** તે તરફ કરે, **જુલૅ** **હૅ** તરફ મોકલેઓ, (દીન૦ ૬૧૦ ૬). **જુલૅ** **હૅ** તે ઊપર નાએચ, (પુન૦). કેટલીએક વેલા **જુલૅ**, **હૅ** અને **જુલૅ** હવા ખોલેની આગલ **હૅ** વગર અરથે ફક્ત કલાંમની જેખાએશને સાદુ વપરાયેછે. જેમકે:—**જુલૅ** **હૅ** તે આગલ થાએ, **જુલૅ** **હૅ** પડવાડે કીકું, **જુલૅ** **હૅ** તે સાંભણે લેઈ નાએ, (દીન૦ ૬૧૦ ૬).

જુલૅ **હૅ**—આએ ઊપસર્ગ ‘વચ્ચે’ ના અરથને વાસતે વપરાયે છે. જેમકે:—**જુલૅ** **હૅ** વચ્ચે નાખેડાં, (વીર૦). હુને મલતું શરસીમાં **જુલૅ** આવેછે. **જુલૅ** **હૅ** ને બદલે કેટલીએક વખત **જુલૅ** **હૅ** વપરાયેછે. જેમકે:—**જુલૅ** **હૅ** તે વચ્ચે કરે, (દીન૦ ૬૧૦ ૫).

જુલૅ—આએ ઊપસર્ગ ‘સાથે’ ના અરથને વાસતે વપરાયેલોછે. જેમકે:—**જુલૅ** **હૅ** સાથે પુછપરછ કીધી, (વન૦ ૫૨૦ ૨). **જુલૅ** **હૅ** સાથે થવું, (દીન૦ ૬૧૦ ૭). શરસીમાં એને મલતો ખોલ **હૅ** એજ મતલબને વાસતે વપરાયેછે.

૧૨૦. આએ ઊપલા ઊપસરગો સેવાએ **જુલૅ**, **હૅ**, **હૅ** અને કોઈ વેલા **જુલૅ** એ ઊપસરગો જેમ શરસીમાં વગર અરથે **હૅ** વપરાયેછે, તેમ ઘણે ક્રેકાંણે વપરાયેલાછે. જેમકે:—**જુલૅ** **હૅ** તે ઢાંકે, **જુલૅ** **હૅ** તે ઈંજે, **જુલૅ** **હૅ** તે કરે, **જુલૅ** **હૅ** તે થાએ, **જુલૅ** **હૅ** તે સાંભલે, **જુલૅ** **હૅ** તે હાંસેલ કરે.

નેલાં હાએચ, તેઓને સકર્મક ક્રિયાપદનું પ્રત્ય ॥જુપ લાગતી વખતે વીશેષણનો ૫ પ્રત્ય નીકલી જાએછે. જેમકે:—જુઈ મોતવાલું, દુખી, જુમ તરતાનું, તેહેનું ॥જુજુઈ દુખી કરવું, ॥જુજુમ તા જુ કરવું; જે વીસેના દાખલાઓ નીચે લખી જણાવેઆ પરમાણે આપણને મહેલે.

જુ ॥જુપમાજુ ॥જુજુઈ ॥જુ જુ-જુ ॥જુજુ-જુ ॥ ૫૫૫૫૫૫
જુ-જુ ॥જુઈ (દીનં ૭) જરતોસતને (તેહેની) માએના પેટમાં મોતવાલો કરવા સારુ દેવોએ તરેહવાર સખત કોશેશ કીધી.

૫૫૫૫ જુજુપમા ॥ જુજુમ ॥જુપમાજુ જુજુ (દીનં ૭) તેહેને સારુ ડુનીઆંને વીસતારવાલી કીધી, તરી તાજીવાલી કીધી અને વરધીવાલી કીધી.

૧૨૫. નાંમ અથવા વીશેષણને સકર્મક ક્રિયાપદની હાલતમાં લાવવા સારુ તેહેની સેવટે જોડાઈને આવનારો પ્રત્ય ઘણું કરીને ॥જુપ છે. પણ કેટલેએક ઠેકાણે ॥જુપ ને બદલે ॥જુપ વપરાએલો છે, અને એ ફેરફાર પાછલથી થાએલો ધારેઆમાં આવેછે. એમાં કાએદાથી ઊલટું થાએલું કાંઈ નથી. જેમ સામાન્યરૂપની નીશાંની ॥જુ, ॥જુ, અને ॥જુ છે, તેમ સકર્મકની ઈધાંની ૫ ને જાલવી રાખીને ॥જુ ને બદલે ॥જુ પ્રત્ય વાપરેઆછે; જે વીસેનો એક દાખલો હોમો અતરે આપીએછે. ॥જુ ॥જુપમા ॥જુ ૫૫૫૫ જુજુમાજુજુમા ૫૫૫૫મા ॥ જુજુ-જુ ૫૫૫૫મા ॥જુ ૫૫૫૫ ॥જુપમાજુ (કારં) તેઓએ પોતાની જાત, તથા દોલત અને માલ મતા અરદેશેરની આગલ મેલી અને (પોતાની) એકદેલી તથા તા બેદારી જાહેર કીધી.

૧૨૬. નાંમ અથવા વીશેષણને અકર્મક ક્રિયાપદનું રૂપ આપવા સાડ તેહને છેડે ॥૯ પ્રત્ય જોડાઈને આવેછે, અથવા ॥૧૦ ઈઆ ॥૧૧ ક્રિયાપદના સેગાઓ તેહની પાસે મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:— ॥૧૨ નોકસાંન, ॥૧૩ જામમી, ॥૧૪ અતરંગ. તે ઊપરથી ॥૧૫ ખરાખ થાવું; ॥૧૬ જામમી થવું ॥૧૭ અતરંગ રેહેવું; ॥૧૮ નેક થવું; ॥૧૯ જામમી ગુજરનાર થવું; ॥૨૦ અશો થવું; જે વીસેના દાખલાઓ આપણને નીચે જણાવેઆ પરમાણે મલેછે.

દા ખ ના .

[illegible]

પ્રથમ ૧૧૦ ક્ષુદ્રા પ્રથમ ભાગીદાર જાણાવેલે નક્કી નામકર્યાન માગ
કામગીરી ને ૧૧૬ ક્ષુદ્રાનુસાર નક્કી કરવામાં આવેલ પ્રથમ પ્રકારના પ્રથમ પ્રકારના
(દીન ૬). જેઓને કોઈ આદમી ગુજરેલું હોય, તેઓ તેથી તે

પોતે અતરંગ રહે, કે હું તેહને નહીં અડકું તો તેથી રીમન નહીં થાઉં; *कविम लज्ज १लज्ज लज्ज कविम लज्ज १लज्ज* (વીર૦). હું નેક થાઈ તે તુંએ મહુને ઘણી નેક કીધીછે.

[illegible][illegible]

સાડ નેકીને લાએક નહી થવાને લીધે પીડાએલો થાએચ. ફફ
 ૧૭૧૧૭ ૧૭૧૭ ફફ ૧૧૧૧૧૭ ફફ (વીર૦). તમે હમારી
 ઊપર નાહકનો જોલમ કરેલા થાએચ. ૧૭૧૧૧૧ ૧૧૭ ૧૧૭૧૧૧૭
 ૧૭૧૧૧૧ ૧૧૭૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ (દીન૦ ૫). આએ સખખને
 લીધે મજદીઅસની દીનની જે કાંઈ દાનાઈ હમોને જણાએલીછે.

ખીજું કર્મણી વાચકરૂપ અથવા ઊભયવીધ ક્રિયાપદ બના
 વ્યા સાડ સકરમક ક્રિયાપદનાં શું જંદ કે સેમીટીક ધાતુને છેડે
 ૧૧૧૧૭ પ્રત્ય લગાડેઆમાં આવેછે, અને તેથી તેહેનું સામાન્ય
 રૂપ બનેછે. આએ ૧૧૧૧૭ પ્રત્યમાં વપરાએલો ૧૭ અવસતામાં
 કર્મણી વાચકરૂપ અથવા Passive Voice. ને સાડ ધાતુની પાસે
 આવનારા ૧૧૧ ઊપરથી લીધામાં આવેલોછે. પણ પેહલવી લખા
 નના એકસરખા એમવાને લીધે તેહેનો ઊચ્ચાર ૧૧૧ ય, ને બદલે
 ૧૭ શ, થએઓછે. જેમકે:— ૧૧૧૧૧ સખ કરવી; તેહેનું
 ૧૧૧૧૧૧૧ સખ થવી; ૧૧૧૧૧૧ સમારવું; તેહેનું ૧૧૧૧૧૧૧૧
 સમરવું; ૧૧૧૧૧૧ લેઈ જવું, તેહેનું ૧૧૧૧૧૧૧૧ લેઈ જવાવું; જે
 વીસેના દાખલાઓ આએ રીતે આપણને મલેછે.

૧૭૧૧૧ ૧૭૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧ * * (દીન૦ ૫). સઘલી આવમ જેહવી કે આપણી
 રોશનીને લગતી અસલ જાત, ખાલેસી અને પવીતરાઈએ કરી
 * * સમરસે; ૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧ (દીન૦ ૫). સઘલી ધાત અને ખાપણ બહી પેદાએશ
 થી દુર લેઈ જવાસે; ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ * * ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧ (દીન૦ ૫). તેઓનો * * તે સઘલા

જાણીએ કો મુજી જો કો મુજીએ જાણીએ જાણીએ
જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ (ઈજાં ૨૦). હું જે
અહુરમઝદ છેડે તે તેહેનાં રવાંનને ચીનવદ પુલને મારગેથી તર
ણ નોખતે (ઈઆને તરણ કદમે) ખેહુશતનાં મકાંનમાં ગુજર કરાવશ.
૧. જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ
જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ (દીનં ૬). આદમીઆએ રવાંનને
વાસતે ઘણીજ ચાહુ રાખવી આએ કારણને વાસતે કે જે કાંઈ
સકતી તેહેને નહી મલી હોએ તેહેને વધારવી.

૧૩૩. એ સેવાએ આએ ભાષામાં ઈચ્છા અર્થક અને અતિ
શયાર્થકનાં રૂપો વપરાએલાંછે. તેહેમાં હુરેક દાંમમાં ઈચ્છા અથવા
શોક ખતલાવવાની મતલબ જણાવવા સારૂ ધાતુને જાણીએ શીદંન,
પ્રત્ય લાગીને કેટલાંએક ક્રિયાપદો બનેલાંછે; જેમકે:—

જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ
જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ (દીનં ૫). જેઆરે ખંદગીને
વાસતે જવા માંગે જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ
તરેહની નજીસીથી જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ
જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ (ઈજાં ૪૩). તે કાએદાએથી કે
જે દખાડવાની તુંએ ઘણી ઈચ્છા રાખીછે.

આએ ઊપલા દાખલાઓમાં જાણીએ તથા જાણીએ
ખોલો આવેલાછે તેહેમાં ઈચ્છા અથવા મરજનો અર્થ ખતલાવવા
સારૂ શકત જાણીએ શ, વપરાએલોછે; અને તે અવસતામાં એજ મતલબ
બને સારૂ બનેલાં Desiderative ક્રિયાપદ મધે આવેલા જાણીએ
ઝીપરથી લીધામાં આવેઓ હોએ હેવું જણાએછે. આએ આકાર

વનારા અતિશયાર્થિકના આકારો આશ્વે લાખામાંખી વપરાયેલા છે. પણ તેહમાં ફેર માતરે આટલોજ જોજોઆમાં આવે છે કે અવસના ની માફક અસલ ધાતુ થોડેજ ઠેકાંણે ખેવડાયેલાં છે; અને ઘણે ઠેકાં ણે ધાતુને હુપટ કરવાને બદલે પેહલ્લાં તેહનું ધાતુ સાધીતનાંમ અથવા ભુતકરૂદંત મેક્ષીને તેવાર પછી તે ધાતુને તેહનાં અંત્યવાર્ણ સાથે વાપરેલું છે. જેમકે :—જાગ૭૭ ૧૪૭૭૭૭ તે વારેઘડીએ હીલવે; ૬૧૪૭૭ ૧૪૭૭૭૭ હોમો વારેઘડીએ ચાહીએચ; જે વીસેના દાખ લાગે આપણને નીચે જણાવેઆ મુજબ મલે છે.

[illegible]

લેદ વિચાર.

૧૩૫. કોઈખી મુલ ધાતુનાં રૂપમાં કાંઈએક ફેરફાર થાઈને તેહ નો અસત્ર અરથ બદલાવાથી જે નવાં ક્રિયારૂપનો સમ્પદ શીઘ થા એછે તેહને લેદ વિચાર કરીને કહેછે. આએ ભાષામાં તે લેદ તરણુ તરેહનાછે તેહમાં એક 𐭥𐭩-મુલરૂપ લેદ, ખીજો 𐭥𐭩-પ્રયોગક લેદ, અને તરીજો 𐭥𐭩-કર્મણિવાચ્ય, અથવા શક્ય લેદ; જેમકે:—𐭥𐭩, ધાતુનો મુલ લેદ, 𐭥𐭩 𐭥𐭩 એખતી આર કર્ત્વ્ય; પ્રયોગક લેદ, 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 એખતીઆર કરાંગિય; કર્મણિવાચ્ય અથવા શક્ય લેદ 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 મારીથી એખતી આર કરાએય.

રૂપ વિચાર.

૧૩૬. આએ ભાષામાં બે પ્રકારનાં રૂપછે એક 𐭥𐭩-કરણ રૂપ; અને ખીજું 𐭥𐭩-અકરણ રૂપ; જેમકે:—𐭥𐭩, 𐭥𐭩, અને 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 છેડિંગ; 𐭥𐭩, અથવા 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 હોતો; 𐭥𐭩 મેં કીધું; 𐭥𐭩, 𐭥𐭩, 𐭥𐭩 તે હોયે; 𐭥𐭩 તે કરસે; એમાં 𐭥, 𐭥, 𐭩 અને 𐭩 એ ધાતુ 𐭥𐭩-ઈઆને કરણરૂપમાંછે; અને 𐭥𐭩, 𐭥𐭩, 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 નથી; 𐭥𐭩 તે નથી; 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 નહી હોયે; 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 મેં કીધું નથી; 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 𐭥𐭩 તેથી પુરાઈ નથી; એમાં 𐭥, 𐭥, 𐭩, 𐭩, 𐭩 અને 𐭩 એ ધાતુ 𐭥𐭩-ઈઆને અકરણ રૂપમાંછે. આએ ખીજાં રૂપમાં તરીજા પુરૂશ એકવચનના વરતમાનને સાડે 𐭥𐭩, 𐭥𐭩, 𐭥𐭩 અને 𐭥𐭩

ખોલો વપરાયેછે; તેમાં $\text{જો} \text{એ} \text{જો} \text{ન}$ ઊપરથી ખનેલુંછે. આસાર્થ અથવા દુઆ અને શરતી વાક્યમાં આએ રૂપને સાર સ ને બદલે ત વપરાયેછે; જેમકે:— $\text{મામા} \text{ત}$ તું માં કર; $\text{મામા} \text{ત}$ તું માં પુછ; $\text{જોમાજોમા} \text{ન}$ ત તે જમીનને માં જો તો; $\text{જોમામા} \text{ન}$ ત કે તુહુને હોમ ખાંધે નહી; આએ અકરણરૂપના ન અને ત ક્રિયાવિશેશણો સેમીટીક લા અને અલ અથવા હલ, ને મલતાંછે. અવસતામાં આએ ક્રિયાવિશેશણોને સાર મા અને ન ખોલ વપરાયેલાછે; અને તે ઊપરથી પાજંદ અથવા શરતી ભાષામાં એજ અરથને સાર ન અને ન વપરાયેલાછે; પણ પેહલવી પુસ્તકોમાં તેહનું વપરાણ થયેલું જણાતું નથી.

અર્થ વિચાર.

૧૩૭. પેહલવી ભાષામાં સ્વાર્થ, આસાર્થ, શક્યાર્થ, સંકેતા અથવા સંસ્વાર્થ એવા મુખ્ય ચેઆર અરથછે; અને તેઓની ઓલખ તેઓની જુદી જુદી નીસાંનીઓથી થાયેછે. આએ અર્થો માંના પેહલવાને મામામા , ખીજને મામા , તરીજને મામા , અને ચોથાને મામા , હેવું નાંમ આપેઆમાં આવેલુંછે.

૧૩૮. મામામા સ્વાર્થ—વીસે વધારે ખોલાસો કરવાની કાંઈ જરૂર નથી; કેમકે તે કોઈખી ખાખત છે કે નહી, તેજ માતરે ખ તલાવેછે; પછે તે વાક્ય કરણ રૂપમાં અથવા અકરણ રૂપમાં કે પ્રશ્નાર્થક કોઈખી હાલતમાં હોએ. જેમકે:— મામામા હું છેડીં; મામામા જાણી, ત તેહને ખોલાવેઓ નથી; મામામા શું અશો મરદો ઊઠસે? ઈં

૧૩૯. મામા આસાર્થ—જે ક્રિયાપદનાં રૂપમાંથી ખોલનાર

અથવા ખીસ છે; તથા ખહુવચનમાં Act. Voice ને સારૂ ખહુસ, અને middle ને સારૂ ખહુખહુસ છે; તેમાંની પ્રથમ પુરૂશને લગતી છેલ્લી નીશાંની ઊપરથી પેહલવી તરજુમામાં કેટલેએક ઠેકાણે પ્રથમ પુરૂશ એકવચન તથા ખહુવચનને સારૂ ખમ, અથવા ખમ, અને ૭ પ્રત્ય વપરાયેલાછે. જેમકે:—

* * * ખમખહુસ અથા ખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (ઈજાં ૮). એ સેવાએ વહી હું દુનીઆમાં મોરાદ પાંમેલો આગલ ચાલું * * * અને સઘલા દુખ દેનારા દેવો અને આદમીઓનાં દુખને હું ટાલું; ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (ઈજાં ૮). ઊઠું હું જે જરતોસત છેડીં તે કુટુંમની આગમચ; ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (ઈજાં ૭). હમો પોહાચી એ, રાજ રહીએ અને કબુલ કરીએ; ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (વનં ૬). ગુજરેલાં માણસોનાં ખદનને હમો કાંહાં લેઈ જાઈએ અએ અહુરમજદ અને તેઓને કાંહાં મેલ્લીએ.

૧૪૧. એ સેવાએ ખહુવચનમાં કોઈ કોઈ જગાએ ખમ પ્રત્યની આગલ ફ વપરાયેલું જોએઆમાં આવેછે. જેમકે:—(ઈજાં ૭) ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ ખમખહુસ (ઈજાં ૭) હમો તે કબુલ કરીએ અને પુશીથી (તેહેને) તાએખે થાઈએ.

૧૪૨. ખીજા પુરૂશ એકવચનને સારૂ ખે રીત વપરાયેલીછે; તેહેમાંની એક રીતમાં ક્રિયાપદનો અસલ આકાર વાપરેઆમાં આ

ઘણીના હોકમને તોડનારા (ગુનેહગાર) ની સજા તેઓ મહુને કરે.

[illegible]

શીથી આગે મકાંતમાં ચાલે * * અને પુશીથી આગે મકાંતમાં
આશરવાદ દીએ.

૧૪૭. અર્થ—એ શક્યતા, સંભવતા, જરૂરીયતા,
અને અગત્યપણું, ખતલાવેલે. એમાં શક્યતા અથવા સંભવતાનો
અર્થ ખતલાવ્યા સાડ કોઈખી ક્રિયાપદનાં સામાન્યરૂપ અથવા કાલ,
વચન અને પુરૂશના સ્ત્રોગાઓની આગલ ॥જામ્જામ, ॥જામ્જામ્
અને ॥જામ્જામ્ ક્રિયાપદના સ્ત્રોગાઓ તેહના કાલ, વચન અને પુરૂ
શને લગતા અંત્યવાર્ણો સાથે મેલેઆમાં આવેલે; અને આઝે ઊપ
ર ખતલાવેલાં તરાણ ક્રિયાપદોમાંનું પેહેલું ક્રિયાપદ ખચીતાઈ અ
થવા બેશકપણાના અર્થને સાડ વપરાએલુંછે; અને ખીન્નું તથા
તરીન્નું સંધે અથવા શકમંદપણું ખતલાવવાનાં કારણસર આવેલુંછે;
જેમકે:-- ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્
॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ (વન ૫). જેઆરે
તે (પાંણી) પાણું ફરી સકેના તેહને ફેરવવું; પણ જેઆરે નહી ફરી
સકે તેઆરે તે પાણીને મથક આગલથી અટકાવું; ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્
॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ (કાર ૦). આઝે કાંમ હું તમારી મ
દદે કરી સકસ; ॥જામ્જામ્ * * ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્ ॥જામ્જામ્

† ૫૫૫ એ અબ્દ ઘણાખરે પુરુશ, કાલ, અને વચનના પ્રત્યયો તે હેને લાગેઆ વગર વપરાયેછે; અને કોઈ કોઈ વખત ભુતકાલને સાર ૫૫૫ અથવા ૫૫ એ ક્રિયાપદના સેગાઓ તેહેની પાસે મેલેઆમાં આવેછે, ઈઆ ૫૫ પ્રત્ય તેહેની સાથે જોડાઈને આવેછે. અને વરતમાનને સાર ૫૫ અથવા ૫, ૫૫ અથવા ૫, ૫૫ અથવા ૫ અને ૫૫ અથવા ૫ અને ૫ એ તરણે પુરુશને લગતાં સરવ નાંમો સેવે જોડાઈને આવેછે, અથવા તે લાકડના અસૂક ક્રિયાપદની સાથે તે જોડાયેછે.

[illegible]

૧૧૧૧૧૧૧૧ (પુરં નીં). કે તેઓ ઘર મધે ગુનાહ અને ઘાત
 નહી કરી સકે; ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧- (દાદ૦). જેકાંઈ મહને સવાલ કરેલા
 છે તે સઘલાનો જવાબ હું જેટલી દાંનાઈ અને સકતી ધરાંકિંચ તે
 મુજબ આપી સકુંચ; ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ (વનં ૧૮). જે (કાંમ) તું પોતે કરી સકતો નથી તે તું
 હમોને શરમાવેછે. જેઆરે વાકિય કર્મણિ વાચકની હાલતમાં રચા
 એલો હોએછે; તેઆરે અસલ ક્રિયાપદ આગલ આવેછે; અને
 ૧૧૧૧૧૧૧ ના સેગાઓ તેહની પછવાડે મેલેઆમાં આવેછે; જેમ
 કે:— ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧ (વીરં). તેઓ (પોતાની) પીકે કરી એક હુંગર ખેંચ
 તા હતા; પણ ખેંચી સકાતોતો નહી; ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ (કારં). અરદેશર નાહસી ગીઓછે * * તે તરણુ દા
 હાડની હદમાં પકડી સકાસે; (પણ) તેવારપછી પકડી સકાવાનો ન
 થી; ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ (વનં ૧). એમ ખનેકિં હોત કે તેઓનું
 (ઈઆને ખલકનાં લોકોનું તાંહી) જવું નહી થઈ સકીકિં હોત; અ
 ને વલી એક ખંડથી ખીજા ખંડમાં ઈજદોનાં શરોહર સેવાએ રેહ
 વાઈ સકાઈકિં નહી હોત; ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧
 ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ (વંનં ૫). હલાકી પેદા કી
 થી હોએતો તે સારી કુશેશથી ઢંકાઈ સકે; આઓ કર્તરિ અને

(દાદ૦). જે સખખને લોથે માહારીથી આએ તનને લગતા ગુનાહ
ની ગુજારેશ અને રવાંનને દોડવું થાઈ સકેછાં હોત; 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠
𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠
𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 (દીન૦). જે
આએ દુનીઆનાં લોકોછે તેઓથી પેદાના કરનારને પીછાંણવું ત
યા તે પેદાના કરનારથી ખુજોરગ પેદાએશ કેમ થાઈ તે જલદીથી
સહમજઈ સકાતું નથી. કર્તરી વાચકમાં 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 ની માફક
𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 અથવા 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 ના સેગાઓ અસલ ક્રિયાપદની
આગલ મેલેઆમાં આવેલાછે; જે વીસેના દાખલાઓ આપણને
નીચે જાણાવેઆ પરમાંણે મલેછે:— 𐭠𐭣𐭠 * * 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠
† 𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 (કાર૦). તે ગુનેહગાર * *
કેહી જગોએ ગીઓચ અને હમો (તેહેને) કેઆરે પકડી સકસું;
𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠
𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 (કાર૦). આપણને દોડવુંતો જોઈએ
કેમકે તેહેને તે ખોરેહ મલે તેહેની આગલ કદાચ આપણ તેહેને
પકડી સકીએ; 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠
𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 (ખુન૦). કખુ અંધારી રાતે જમીન ઊપર
એક બાલ (હાએતો તેહેને) તે જોઈ સકે; 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣𐭠

† પેહલવી પુસ્તકોમાં સક્યાર્થની અંદર ઘણેએક ટુકાંણે સામાન્યરૂપ અ
થવા ભુતકાલના સેગાઓનો નીઅમ સચવાયેલો નથી; જેમ ફારસી ભાષામાં
𐭠𐭣𐭠, 𐭠𐭣𐭠, 𐭠𐭣𐭠, અને 𐭠𐭣𐭠 ની પાસે 𐭠𐭣𐭠, 𐭠𐭣𐭠, હેવા સેગાઓ ભુતકાલની
હાલતમાં લખાયેછે અને તેહેનો અરથ સામાન્યરૂપમાં થાયેછે, તેમ આએ
ભાષામાં અસલ ક્રિયાપદના સેગાઓ કોઈ વખતે સામાન્યરૂપની હાલતમાં ભુતકા
લને માફ લખાયેલા આવેછે અને ભુતકાલના સેગાઓ સામાન્યરૂપના અરથને
માફ લખાયેલા આપણને મલેછે.

જાણી જાણી જાણી ૧૫૨ ૥૫ (વીર૦). હેવી રીતનું અંધારું કે
હાલે પકડી સકે; ૧૫૨ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
જાણી ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
(પુન૦). જો તે પુરુશને આંખે વાપતે આંખે જમીન ઉપર જલદી
થી પેદા કરી શકત તો ઘનામીનો આંખે રીતે જાલેમ નહી થએઓ
હોત; ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
(દાદ૦). પુરા લોકોનાં કરતાં સારા લોકોને હલાકી સાવાસતે પોહોચે
છે, ખસુસાન તે કારણસર કે જેને લીધે તેઓને ખેડશતમાં (જવાનો)
મારગ થાઈ સકે; ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
(ઈજ૦ ૧૦). કારણ કે દીનનો રેવાજ ખ
સુસાન દીનદારોની મારફતે થાઈ સકેછે. હરકાંઈ ચીજની જરૂરીયાત
ખતલાવવાને સારૂ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
અને જાણી હવા લોગતો અસલ ક્રિયા
પદની આગલ અથવા પછવાડે મેલેઆમાં આવેછે. અને તે વીસેના
દાખલાઓ આપણને આંખે રીતે મલેછે; જેમકે:— ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
(દાદ૦). અશો મરદને આંખે દુની
આમાં સા કારણને માટે પેદા કરેલોછે અને તેને આંખે દુનીઆ
માં કેહેવી રીતે રેહેવું જોઈએ? ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
(વન૦ ૪). કારણ કે તે (કાંમ) તેણે ચાલુ કરવું જોઈવું નહી હવું;
— ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫ ૬૫
(વીર૦). ઘણી તરેહની વાત અને તકરાર આંખે

ઊપર થાઈ કે આપણે ઊપાએ સોધવો જોઈએ. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વીર૦) મોહ્યો જાણ્યો આપવો પડતો હતો.
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (કાર૦)
 ઈરાંન શેહરની પાંદશાહી તુંને ઘણાં વરસ કરવી પડશે. 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વન૦ ૫) પકાવેલું ખાનું (મુરદાંથી) તરણ કદમની અંદરનું ઈચ
 જદાંની ઈઆદને સારૂ મુતલક રવા નથી; 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વન૦ ૮) જેઆરે લેઈજાએ તેઆરે
 પાછું નહી લાવ્યું જોઈએ; 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વન૦ ૮) રોશીઆશે કહીઊંછે કે રોશીખી સુ
 કી ખાવી જોઈએ; 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વન૦ ૫) જો કોઈ આદમીઆ ખાલવાનાં લાકડાં લાવ્યા
 સારૂ જાએ તો તેહેની જગાની હદ નથી; કેમકે જાંહાં હોએ તાંથી
 તે કાપવાને ચોગીઅછે; 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વન૦ ૧) (જાદુઈનાં કાંમને) હલકુ કહેલુંછે; કારણ
 કે તે કાએદાસર ઘસ્ટું નથી. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વન૦ ૫) ધરમ ગુરૂઆ તેહે
 નાં રવાંનનો એક તરતીઆઊંશ ગુનાહ રદ કરેતો વાજખીછે.
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (વીર૦) જે તેહેનેક
 રવું તથા શરમાવ્યું જોઈવું હતું તે તેણે નહી કીધું તથા નહી (કરવા)
 શરમાવીઊં. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥
 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 (દાદ૦) ખશુસાન તે ખીજા વધારે

સંપુરણ વીચારવાલા દાંનેશમંદ અશે મરદો ઊપર (તમોએ) લખ વું જોઈવું હવું.

૧૪૮. આએ ઊપર જણાવેલી સહાયકારક ક્રિયાપદના સેગાઓ ની મદદ સાથની શક્યાર્થની રીત પછવાડેથી દાખેલ થાએલી માલું મ પડેછે; કેમકે એ સેવાએ શક્યાર્થની મતલબ જણાવ્યા સારૂ ખીજી રીત ક્રિયાપદના સેગાઓમાં પેહલ્લા પુરૂષ સેવાએ ખીજા અને તરી જા પુરૂષના અંત્યવર્ણોમાં નીચે જણાવેલા મુજબનો ફેરલોએક ફેર શર થવાથી વપરાએલી આપણને મલેછે.

૧૪૯. શક્યાર્થની આએ રીતના અંદર ખીજા પુરૂષનાં એક વચનને સારૂ **અઝ્ઝ** યોફશ, **અઝ્ઝ** અથવા **અઝ** યોશ, **અઝ** યોફ, **અઝ** એશ, **અઝ** ઈશ, **અઝ** શ, અને **અઝ** યા, હેવા અંત્યવર્ણો આવે છે; તેમાં **અઝ્ઝ** અથવા **અઝ્ઝ** યોફશ-એ અંત્યવર્ણ અવસતા મધે આવેલા પેહલ્લા Potential (શક્યાર્થ) ના ખીજા પુરૂષ એકવચનને સારૂ Active Voice (પરસમર્થપદ) માં વપરાએલા **અઝ્ઝ** યોફશ-પ્રત્ય ઊપરથી લીધામાં આવેલોછે; એ આકારમાં આગલ વપરાએલી ા ઈ-વધારા તરીકે દાખેલ થાએલી ધારવામાં આવેછે; અને **અઝ** યોફ, **અઝ્ઝ** યોફશ, માંથી **અઝ** શ-નીકલી જાઈને ખનેલો આકારછે. **અઝ** એશ, તથા **અઝ** ઈશ-એ પ્રત્યયો ખીજા પુરૂષ એકવચનને સારૂ અવસતામાં એજ અર્થના Middle Voice (આતમનેપદ) નાં અંત્યવર્ણો **અઝ્ઝ** અફશ-તથા **અઝ્ઝ** ઈશ-ને ખરોખર મલ તા આવેછે; અને **અઝ** શ-એ તેહનો શંકોપ થાએલો આકારછે. **અઝ** યા-એ આકાર અવસ્તામાં વપરાએલા ખીજા શક્યાર્થના પરસ મર્થપદમાં ખીજા પુરૂષ એકવચનને સારૂ વપરાએલા **અઝ્ઝ** યાક-પ્રત્ય

ને મલતોછે. આએ છેલ્લા પ્રત્યને બદલે કેટલેએક ઠેકાંણે ૫ વ-
વપરાએલો મલેછે, તેને ૫૫ યા-નો સંકેત્યાએલો આકાર આપણે ગ
ણવો જોઈએ.

૧૫૦. બીજા પુરુષનાં અનેકવચનને સારૂ ૧૨૫ ચેત-પ્રત્ય વપરા
એલો મલેછે, અને તે ચેત તથા એત એ બેહુ ઊચ્ચારથી બોલાએ
છે. આએ અંત્યવર્ણની ઊત્પન્નતી અવસ્થાના પેહલ્લા અને બીજા
શક્યાર્થની અંદર બીજા પુરુષ અનેકવચનને સારૂ Act. Voice માં
વપરાએલા અંત્યવર્ણો ૫૫૫૫૫ અસ્ત-અથવા ૫૫૫૫૫ ચત-ઊપ
રથી થાએલી ધારેઆમાં આવેછે.

૧૫૧. તરીજા પુરુષ એકવચનને સારૂ બે રીત વપરાએલી જો
એઆમાં આવેછે; તેમાં એક અંત્યવર્ણમાં ૧૨૫ ઈત, અથવા એત,
અને ૩૫ ઈદ-પ્રત્યયો આવેછે. આએ છેલ્લો આકાર કાંઈ જુદો ન
થી; પણ તે ૧૨૫ ઈત-ઊપરથીજ બનેલોછે, એમાં ૫, એ ૫ ના
આકારમાં અને ૫ એ ૩ ના ઊચ્ચાર તથા એમલામાં બદલાઈ
ગીઓછે. ૧૨૫ ઈત, પ્રત્ય અવસ્થાના એજ અર્થમાં તરીજા
પુરુષ એકવચનને સારૂ Middle Voice માં વપરાએલા અંત્યવર્ણો
૫૫૫ ઈત, ને મલતોછે. બીજી રીતમાં વર્તમાનકાળના તરીજા
પુરુષ એકવચનનો સેગો વપરાએછે, અને તેહની આગલ ૫,
૫, ૫ અને ૫૫ શક્યાર્થની નીશાંની બતલાવ્યા સારૂ ચેલે
આમાં આવેછે. આએ ઉપસર્ગોમાંનો પેહલ્લો અને તરીજો આકાર
શક્યાર્થને સારૂ અવસ્થામાં વપરાએલી ૫૫૫ ય-ના ઊચ્ચાર તથા
આકારને મળતોછે, અને બીજો આકાર તેઓ ઊપરથી શંકેપ
થાઇને બનેલોછે.

આએ જગોએ ॥૫૭ બોલ અવસતામાં આવેલા ॥૫૭૭ બોલના
તરજીમાં દાખલ વપરાએલોછે. ઘણી વેલા આસાર્થ બીજાપુરૂષ એક
વચનના સેગાઓનો આકાર સક્રયાર્થના એજ પુરૂશને લગતા સેગા
ઓને મલતો આવેછે; જેમકે:— ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭
॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ (વનં ૧૯) અએ જરતોશત, તું પદ સવાસે ખુદ
દાદને; ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭ ॥૫૭૭૭૭
અએ જરતોશત, તું પદ હું જે અહુરમજદ છેડાં તે માહરાં
ફરોહરને.

બીજો પુરૂષ અનેકવચન.

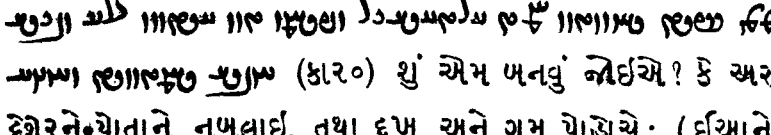
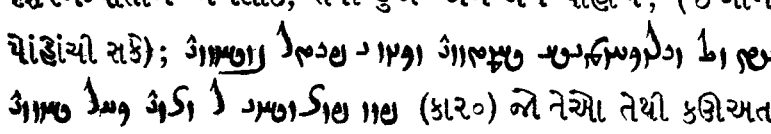
॥૫ ॥૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ૬૬ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫
॥૫૫૫૫ ॥૫ ॥૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫ ॥૫૫૫૫૫ (વનં ૧૯)
મનની મારફતે સાડ વીચારવું, સખુનની મારફતે સાડ બોલવું, અને
કરાણીની મારફતે સાડ કરવું, એ તરણુ ઓમદા વસતુને લાએક ત
મો પોતે માં થતા; ॥૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫૫ ૬૬ ૫૫૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫૫
॥૫ ॥૫૫૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫૫ ॥૫ ૬૬-૫૫
॥૫૫૫૫૫ (વનં ૧૯) મનની મારફતે ખુરં વીચારવું, વચનની મા
રફતે ખુરં બોલવું, અને કરાણીની મારફતે ખુરં કરવું, એ તરણુઘણી
ખરાબ વસતુને લાએક તમો પોતે થાએ; કેટલીએક વેલા ૯ નીકલી
બાઈને ફકત ૫ થ, મલેછે; અને કોઈ વેલાતો લખનારની ચુકથી
૫ થ, બી નીકલી બાઈને આસાર્થ એકવચનનાં સેગાના જેવોજ
આકાર મલેછે. જેમકે:— ॥૫૫૫૫ ॥૫૫૫૫ ॥૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫૫
॥૫૫૫૫ ॥૫ ૫૫૫૫૫૫૫૫૫ (ઈજં ૮ હું) તમો પુનવંતને
સકતીવાંનપણું અને પાપીને અસકતપણું આપએ; ૬૬ ૬ ૫૭

આપણે જોઈએ * * * (ઈજાં ૬૫. ૭૦)
તમારીથી સારા બદલાની હું ઊમેદ રાખુંચ તે તમો મહને આપજો.
આએ ઊપલા વાકચઓમાં વપરાએલા ૧૭૧૧૫૦, ૧૭૧૧૫૦ અને ૧૭૧૧૫૦
ખોલો અસલ અવસતામાં આવેલા ૧૭૧૧૫૦ અને ૧૭૧૧૫૦
ના તરજુમાં દાખલ વાપરેઆમાં આવેલાછે.

તરીજો પુરૂષ એકવચન.

આપણે જોઈએ (વનં ૫)
તે તરંણ રાત પછી (પોતાનાં) સઘલાં શરીરને જરૂર ધોએ;
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
(વનં ૬) અએ જરતોશત! તે જરૂર જલદીથી નજદીક જાએ
અને મુરદાંને પાંણીમાંથી બાહર લાવે; ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
(વનં ૧૪) તેણે લલા સવાખને ખાતર
તથા રવાંનનો ગુનાહ કમ થવા સારું, સતર, પશુ તથા અનુમીને અ
શો મરદોને સવાધીન કરવાં ઘટારતછે. ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
(દીનં ૬) જો તે કીરતી
વાંન થવા માંગેતો, તેણે ખોરશેદની ખુશ અવાજે યાદ કરવી જોઈએ.
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
(દીનં ૬) કોઈ ચાહે કે તે જે આરાધના કરે તે ખોદાની હજુરમાં
તુરત પોંહ્યે, તો તે (આરાધના કરતી વખતે) પાદીઆવ કરે અને
પોતાનાં બદન તથા કપડાંને સફાઈ સાધનાં રાખે; ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦
૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ ૧૭૧૧૫૦ (ઈજાં ૮૭.)

[illegible]

૧૫૩. કેટલીએક વખતે સકયાર્થને સારૂ ઊપલ્લી નીશાંનો મુતલક જોએઆમાં આવતો નથી અને તેહને બદલે શકત વરતમાંનકાલના સેગાઓ આપણને મલેછે ; અને તે સેગાઓ સકયાર્થને વાસતે તાંહાં વપરાએલાછે હેવું શકત એખારતની રચનાં ઊપરથીજ પીછાંની સકા એછે; જે વીસેના કાંઈએક દાખલાઓ હુમો અતરે ખતલાવીએછે. (કારં) શું એમ ખનવું જોઈએ ? કે અર દેશરનેંચોતાને નખલાઈ, તથા દુખ અને ગમ પોહાએ ; (ઈઆને પોંહોંચી સકે) ; (કારં) જો તેઓ તેથી કહીઅત મંદ થસે અને (પોતાના) ખાપનું વેર લેવા માંગસેતો તેઓ ખચીત માહુરાં ખચાંઓને દુખ દેનાર થસે.

૧૫૪. આએ ઊપલા દાખલાઓ સેવાએ શક્યાર્થને સારું
 “દાદસ્તાંન” “દીનકરદ” અને વંદીદાદના પેહલવી તરજુમાં મધે તરી
 જાપુરૂષ એકવચનના પ્રત્યયોની આગલ ૫૭ ય, અથવા ૫૮ ઇ, વપરાએ
 લો આપણને મલેછે, કે જે અવસતાના ૫૭ ય, તથા ૫૮ ઇ, ને મલતોછે;
 જે વીસેના દાખલાઓ આએ રીતેછે:— ૫ ૧૧૭૯ ૧૧૮ ૧૧૯ ૧૨૦
 ૧૨૧ ૧૨૨ ૧૨૩ ૧૨૪ ૧૨૫ ૧૨૬ ૧૨૭ ૧૨૮ ૧૨૯ ૧૩૦ ૧૩૧ ૧૩૨ ૧૩૩ ૧૩૪ ૧૩૫
 ૧૩૬ ૧૩૭ ૧૩૮ ૧૩૯ ૧૪૦ ૧૪૧ ૧૪૨ ૧૪૩ ૧૪૪ ૧૪૫ ૧૪૬ ૧૪૭ ૧૪૮ ૧૪૯ ૧૫૦
 ૧૫૧ ૧૫૨ ૧૫૩ ૧૫૪ ૧૫૫ ૧૫૬ ૧૫૭ ૧૫૮ ૧૫૯ ૧૬૦ ૧૬૧ ૧૬૨ ૧૬૩ ૧૬૪ ૧૬૫
 ૧૬૬ ૧૬૭ ૧૬૮ ૧૬૯ ૧૭૦ ૧૭૧ ૧૭૨ ૧૭૩ ૧૭૪ ૧૭૫ ૧૭૬ ૧૭૭ ૧૭૮ ૧૭૯ ૧૮૦
 ૧૮૧ ૧૮૨ ૧૮૩ ૧૮૪ ૧૮૫ ૧૮૬ ૧૮૭ ૧૮૮ ૧૮૯ ૧૯૦ ૧૯૧ ૧૯૨ ૧૯૩ ૧૯૪ ૧૯૫
 ૧૯૬ ૧૯૭ ૧૯૮ ૧૯૯ ૨૦૦ (દાદ૦) જેમ દીનમાં ફરમાવેલુંછે તેમ તે નસુ
 શવાલાં (ઈઆને જીવ નીકલી જવાથી ખરાબ અવસ્થામાં આવેલાં)
 કાલખુદને પાણક ઊપર તેહની જગોએ રોશનીમાં મેલે, અને
 તેહને પાંણી તથા જાણક પાંણમાં અને (ખોદાની) ઈઆદ કર
 વાવાલાં આદમીઓની નજદીક નહી લેઈ જાવા સારું કાએદા પર
 માંણે જરૂર ખંદોખમતીમાં રાખે (ઈઆને તેહને જાલવણીથી જરૂર
 ર રાખે); ૬ ૩૬૭ ૩૬૮ ૩૬૯ ૩૭૦ ૩૭૧ ૩૭૨ ૩૭૩ ૩૭૪ ૩૭૫ ૩૭૬ ૩૭૭ ૩૭૮ ૩૭૯ ૩૮૦
 ૩૮૧ ૩૮૨ ૩૮૩ ૩૮૪ ૩૮૫ ૩૮૬ ૩૮૭ ૩૮૮ ૩૮૯ ૩૯૦ (દીન૦ ૬) તેઆરે આએ રીત બેહતરછે કે
 તેહેવા નોકસાંનકારક ગુનાહોને આએ દુનીઆંથી જરૂર ખાહર લેઈ
 જાએ; (ઈઆને દુનીઆંમાંથી તેહને દુર કરવા ઘણરતછે.) ૪૦૫
 ૪૦૬ ૪૦૭ ૪૦૮ ૪૦૯ ૪૧૦ ૪૧૧ ૪૧૨ ૪૧૩ ૪૧૪ ૪૧૫ ૪૧૬ ૪૧૭ ૪૧૮ ૪૧૯ ૪૨૦
 ૪૨૧ ૪૨૨ ૪૨૩ ૪૨૪ ૪૨૫ ૪૨૬ ૪૨૭ ૪૨૮ ૪૨૯ ૪૩૦ ૪૩૧ ૪૩૨ ૪૩૩ ૪૩૪ ૪૩૫
 ૪૩૬ ૪૩૭ ૪૩૮ ૪૩૯ ૪૪૦ ૪૪૧ ૪૪૨ ૪૪૩ ૪૪૪ ૪૪૫ ૪૪૬ ૪૪૭ ૪૪૮ ૪૪૯ ૪૫૦
 ૪૫૧ ૪૫૨ ૪૫૩ ૪૫૪ ૪૫૫ ૪૫૬ ૪૫૭ ૪૫૮ ૪૫૯ ૪૬૦ (દીન૦ ૬) માંણસ જાતે આએ ચીજ ઘણી ઓતમ સ
 હમજવી જોએછે કે, જે કોઈ ઓતમ ગણેઆંન મેલવસે તે સારી વ
 સતુને પીછાંણી સકસે અને તેહને જાહર કરવાને સકતીવાંન થસે;
 ૪૬૫ ૪૬૬ ૪૬૭ ૪૬૮ ૪૬૯ ૪૭૦ ૪૭૧ ૪૭૨ ૪૭૩ ૪૭૪ ૪૭૫ ૪૭૬ ૪૭૭ ૪૭૮ ૪૭૯ ૪૮૦
 ૪૮૧ ૪૮૨ ૪૮૩ ૪૮૪ ૪૮૫ ૪૮૬ ૪૮૭ ૪૮૮ ૪૮૯ ૪૯૦ (વંન૦ ૯) વગર

દેશમાં બેઠેમનને (ઈઆને ભલા વીચારની સકતીને) સાચો સાથી
 કરશે, ઈઆને (તાહારાં દેશમાં) તેહેને ઊતારશે, તો તેથી સારી
 ચાલને સાડ કીઓ મારગછે અને નરસ ચાલને સાડ કીહો મારમછે,
 તે બેહુ મારગને તું સહમજશે. ॥૯॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૧૧ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (કાર૦) જો તું માહારા જાન
 અને બદનને ઈબ નહી પોંહાંચાડવાની કબુલ્લાત. આપેતો હું
 (તુહુને) સાચું કેહું. ૬ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (વન૦ ૧૮ પર૦) જાંહાંવેર તું હવે તાંહાં
 વેર તું ખુશી ભરેલી હંદગીથી હવજે. ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ (વન૦ ૨) એટલેજે તું ચાલતી થા! ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (મા૦ ગો૦) તું રાહજન જોલમગાર
 દરવંદ હવતાંહવત ફકીર તરીકે થજે; ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (કાર૦) હું શાહપુર છેડી તે તું કેમ જાંહે;
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (મા૦ ગો૦)
 કોઈથી સવાલ તું તેહેને કરસેતો તે તુહુને જવાબ વાલશે.
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (વન૦ ૧૮) ભલી મ
 જદીઅસની દીનનો તું ધીકાર કર, કે જેમ તે વદગન પાદશાહે (ખુ
 બી) મેલવી તેમ તું ખુબી મેલવે. † ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥
 ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ ॥૭ ॥ (વન૦ ૧૮) ઊગતાં જાહુએ
 ની નજદીક તું જા ઓ સપેતમાંન જરતોશત!

† આએ વચન અંધરમેનીઉનાછે અને તે પેગમબર અશો જરતોશત
 ને ફરેખ દેવાની ધારણાથી તેણે કહેઆ હતા.

આએ ઊપલા ફેકરાઓમાં આવેલા તથા
ખોલો અવસતાના તથા એ ખે ખોલોના તરજી
મા દાખલ વપરાએલાછે, અને જેમ તેમાંથી ખીજાપુરુશ એકવચ
નનાં જમીરને લગતો હ, નીકલી ગએઓછે, તેમજ તેહના ત
રજીમા મધેથીખી ખીજાપુરુશનાં જમીરને લગતો હ, અથવા
ઈ, નીકલી ગએલી આપણા જોએઆમાં આવેછે.

તરીજાપુરુશના દાખલા.

૧૫૭. તરીજાપુરુશનાં એકવચનને સારું આદ— ચા
ફદ્— આફદ્ અને યાદ્—અથવા યાદ્—એ પરમાંણે પાંચ
તરેહના અંત્યવાણો વાપરેઆમાં આવેલાછે; તેહમાં આદ્
 યાદ્ અથવા યાદ્, એ તરંણ આકારોની ઊતપનતી અવ
સતાના આદ્ પ્રત્ય ઊપરથી યાએલીછે, ફકત ખીજા અને તરીજા
આકારમાં વધારાનો ં ઈ, દાખલ થાએલી ધારેઆમાં આવેછે; પણ
જો તેમ નહી હોએતો આશીર્વાદ અર્થમાં તરીજાપુરુશ એકવચનને
સારું વપરાએલા યાદ્ ઊપરથી એ એમલો ખનેલોછે, એમ આ
પણે સહમજવું જોઈએછે. યાફદ્ અને આફદ્—એ આકારો
અવસતાના એજ પુરુષને લગતા પ્રત્ય આફને—ઊપરથી ખનેલા
છે; એમાં ફેર માંતરે એટલો થાએલોછે કે પેહલલામાં વધારાની ં ઈ,
આગમચ આવેલીછે, અને ખીજામાં આ—નો એમલો થોડેએક દ
રજે ફેરવાઈને થએઓછે. એ વીસેના દાખલાઓ નીચે લખી જણા
વેઆ પરમાંણે આપણને મલેછે. જેમકે:—

૫૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫ (વનં ૭) જો પેહલવી વખત દેવ
 પરસ્ત (ઈઆને વાજેખુલ કતલ) નાં દરદને કાપે અને તેથી તે મ
 રે, જો ગ્રીજ વખત દેવપરસ્તનાં દરદને કાપે અને તેથી તે મરે;
 જો તરોજ વખત દેવપરસ્તનાં દરદને કાપે અને તેથી તે મરે, તો
 તે (હકીમ) હમેશ શુધી નાલાએકછે; ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫૫૫ (વનં ૫) તે જે ઓરત (છે) તે ખોરાકમાંનો કી
 હો ખોરાક પેહલવાં ખાએ?; ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ (ઈજં ૬૧) નેકી તે પુરુશને
 હોજો કે જે હમેશ તુંડુને ઘણો આરાધે; ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 (દીનં ૬) લલા લોકોની લલાઈ ઊપર (ઈઆને સવાખનાં કાંમ
 ઊપર) શોક કરતો રહે, કે જેથી તેહનું દેલ સમરે; ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 (વનં ૧૫) જો કણુ છુપી રીતે એખતી
 આર કરેલું ખરચું જણમેતો મજદીઅસનાંનોમાંથી તેહનું વાલીપણું
 કોણ કરે?; ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 (ઈજં ૮) જો તે પુર
 તી ઊમરના અને પદવાને સકતીવાંન મજદીઅસનાંનોમાંથી જે કો
 ઈ આએ કલાંમે પદવાને નહી પસંદ કરે; ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫
 (દીનં ૬) જે પુરુષ હમેશગીને લગતી વસતુની ખોલ, અને
 પીછાંણ કરસેતો તે, મરતખો, વખાંણ, કઠિઅત અને દોલતને ખે

હતર ચીજ તરીકે હરગેજ મણસે નહી; 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥
 $\text{𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥}$
 $\text{𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥}$
 (ઈજ૦ ૧૧) જે કોઈ માણસ તે દરૂનને હાંણી પોહોચાડે, ઇઆ
 હુદે અથવા ચોરે, તો તેહનાં મકાંનમાં, નહી અથોરનાન, નહી
 રથેશતાર કે નહી વાસતરીઓશ જણમે. 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥
 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 (ઈજ૦ ૬૧) જે (૧૨જંદ) માણ
 રાં મકાંનને, મોહોલાને, ગાંમને, શહેરને અને ખંડને આખાદ કરે.

૧૫૮. આએ ઊપલા શેકરામાં 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 પ્રાદયાદ-મોલ વપ
 રાએલોછે તેહમાં 𐭥𐭩𐭥 ય-નો એમલો 𐭥𐭩𐭥 ના આકારથી લખેઆમાં
 આવેલોછે, તે અવસ્તાના 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 મોલના અંત્યવર્ણીમાં વપ
 રાએલા નાંમને ક્રિયાપદની હલતમાં લાવનારા 𐭥𐭩𐭥 ને ખદલે
 આવેલોછે. આએ એમલો પ્રાદયાદ ને ખદલે પ્રાદખનાદ અ
 થવા પ્રાખનાદ કરીને પાછલથી વંચાએલોછે. 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥
 $\text{𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥}$ (આ૦ અર૦) અતરે કોણુ આ
 રાધનામાં હમારાં નાંમ લીએ? $\text{𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥}$
 𐭥𐭩𐭥 (વન૦ ૧૬) જે કે તે ઓરત ભુખી નહી રેહ, એટલેજે પેટ
 ભરતું ખાંતું ખાએ; $\text{𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥}$
 $\text{𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥}$ (વન૦ ૧૮) તે ચોજદથરેગર મરદ શરી
 શરીને ચેઆર વખત તેહને ઘોએ; $\text{𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥}$
 $\text{𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥 𐭥𐭩𐭥}$ (વન૦ ૭)
 જેઆરે વાદલ નહી થઈઊં હોએ ને તે (ગુજરેલાં) ઊપર સાએઓ
 નાંખેતો (તે નશશને) મારે.

૧૫૯. કેટલીએક વેલા જુ આદ-ને દેકાંણે પ્રકત આ, મલે છે. જેમકે:—
 જો દરને માંટે કાંઈ નહી હોએતો પેદા કરે;—
 (વનં ૮) અગરજો તે જુહું ખોલનાર ખોદું ખોલવાને લગતો હોવાછતાં તેહની ખોટી ખખર આપવામાં અશો લોકોને શએદો પોંહએ તોપણ તેહને કબુલ રાખે નહી, અને તે જુહું ખોલનારની વખાંણ કરે નહી.

૧૬૦. એ સેવાએ કોઈકોઈ વેલા વર્તમાનકાલના તરીખપુરુષ એ કવચનના સેગાની આગલ આએ અર્થની નીશાંની દાખલ આ, ઊપસર્ગી તરીકે આવેલો આપણને મલેછે. જેમકે:—
 (વનં ૮) પછી અશો દશતુર તમો મજદીઅસનાંનોને તે મજદીઅસનાંન નસાસાલારો વીસે કેહે. આએ જગોએ અવસ્તાના વડયાદ, ખોલના તરજુમા દાખલ નો સેગો વપરાએલોછે. † એ સેવાએ કેટલીએક વેલા ધાતુને તરીખ પુરુશનું પ્રત્ય લાગા પછી યાદ, તેહની પાસે વાપરેલો જોએઆમાં આવે છે, અને તે વીસેના દાખલાઓ ઘણું કરીને વંદીદાદના તરજુમાં મધે

† વંદીદાદની ૧૫ મી પરગરદમાં સંશયાર્થની નીશાંની દાખલ વર્તમાન કાલના સેગાની આગલ આ, ને ખદલે આ અના, મલેછે, જેમકે;—
 જો તોહ શુધી તે ખીજું સગ મોટું થાએ તાંહ શુધી તેહની જલવણી કરે. આએ વાક્યમાં અવસ્તાના ખોલના તરજુમા દાખલ નો સેગો વપરાએલોછે.

ચરકીન અને વેહતાં લોહીથી નહી તપાસી જોએ; ૧૬ ૦ ૧૫૫૫
 ૫૭૫ ૧૫૫ ૧૧ ૭૫૬ ૭૫ ૫૭-૫૭ ૧૧ ૧૫૫૫ ૫૭૫
 ૧૫૫૫ ૧૫૫૫ ૧૧ ૭૫૫૫૬૬ (વન ૭) એ પેલાના કર
 નાર! તે મજદીઅસનાંનો જેઆરે પોતાને સાડું વઈદને પસંદ કરે,
 તેઆરે મજદીઅસનાંન અને દેવસનાંનો મધેથી પેહલવાં કોણ ઊ
 પર તેઓ અજમાવે; આએ ઊપલા બે ફેકરાઓમાં ૫ અન્દ
 નો એમલો ૭૫ ના આકારથી લખેઆમાં આવેલોછે, પણ હીઆં
 ૫, એ ૫ આ, નો આકારછે; ૫૭ ૧૫૫૫ ૫ ૧૫૫૫ ૫ ૧૫
 ૫૫૫૫ ૧૫૫૫ ૫૫૫ ૫ ૫૫૫ ૫૫ ૫ ૭૫૫૫૫ (વન ૮)
 જો તેઓ તે ગુજરેલાંના શરીરને જલદી લેઈ જવું ઘટવું જાણે. એ
 રહેને તેઓ તેહને લેઈ જાએ તેહમાં તેઓનું લલું થઈ સકતું હોએ;
 ૫૫૫૫ ૧૫૫૫ ૧૫-૫૫ ૫ ૫ ૧૫૫૫૬૬ ૫૫૫ ૫ ૧૫
 (વન ૫) જો તે મજદીઅસનાંનો તે કાલબુદને ખોરશેદને દેખવું
 નહી કરે; ૧૧૫૫૫ ૧૫૫૫ ૧૫૫૫ ૫ ૫૫૫ ૧૫૫૫ ૫૫
 ૫૫૫ ૧૧૫૫ ૫૫૫ ૧૧ ૫૫૫૫ ૬૬ ૫૫૫ ૧૬ ૫૫
 ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ (દીન ૬) આદમીઓના
 ઘણા ચહુડતા બુણો આએ એક વસ્તુથી પીછાંણી સકાએ, કે જેઆરે
 તેઓ એલમનો વધારો કરે, તેઆરે સારી ચીજથી (ઈઆને સારાં
 કાંઓ કરીને) તેઓ પોતાને જાણીતા કરે તથા પરખીઆત થાએ.

૧૬૨. “દાદસ્તાંને દીની” માં એ ઊપરાંત તરીખપુરુશ અનેકવચ
 નમાં ૫૫૫૫ ની પાસે ૧૫૫ ચાફ્, નો પ્રત્યવાપરેઆમાં આવેલોછે.
 જેમકે:-૫૫૫ ૧૬ ૧૧ ૫ ૧૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫૫ ૫ ૫૫ ૫
 ૫૫૫૫ જે કાંમ તેહના ગુજરવા પછી તેઓ કરે, તે એતીને લખતા

હુઆખ અને તોલમાં નથી. વહી હુવોજ એમલો મજકુર કેતાખની
૧૧ મી પુરશેશમાં સંશયાર્થ લુતકાલનાં અર્થને માટે પણ વપરાએલો
મલેછે. જેમકે:— જુનાગઢ ૧૭૧૧ ૬ ૧૪૭૯ ૭૫૫૧ જુનાગઢ ૧૫ ૭૫૫૧
જુનાગઢ ૧૫૫૧ ૭૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧
જેઆરથી તે સવાખ પોંચેછે તેઆરથીજ તે ગુનાહને ઊખેડી નાંખ
વાને સાડુંછે, જો તેઓએ તે (સવાખ) ગુનાહને શેરવી નાખવા ત
થા ગુનાહની તોજશ થવા સાડું કીધો હોએતો.

૧૬૩. જેવારે નાંમ તથા વીશેષનને અકર્મક ક્રિયાપદના સેગાઓ
ની મારફતે સંશયાર્થની હલતમાં વાપરેછે તેઆરે જો તે નાંમ અથવા
વીશેષણ એકવચનમાં હોએતો જુનાગઢ અથવા જુનાગઢ નો સેગો તેહ
ની પાસે લખેઆમાં આવેછે, અને અનેકવચનમાં હોએતો ડેજી અ
થવા ડેજી નો સેગો તેહની પાસે વાપરેઆમાં આવેછે. જેમકે:—
જુનાગઢ ૧૫ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧
જુનાગઢ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧
કયુ તેહમાંની કોઈ ચીજ (ઈઆને કોઈ ગુનાહ) હુવો હોએ, કે તે
પાછો હુટી નહીં સકેતો તે ગુનાહ તે જુદદીન લહી દીનમાં આવે
તોપણ તે ઊપર રેહે; જુનાગઢ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧
જુનાગઢ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧
જુનાગઢ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧ ૧૫૫૧
(ખનાવે); આએ શેકરામાં ડેજી ડેજી ની એખારત અવસ
તાના ૧૫૫૧ તવાંન, ખોલના તરજુમાં દાખલ વપરાએલીછે.

૧૬૪. કોઈ કોઈ વખતે ડેજી, અથવા ડેજી ને બદલે અનેક
વચનમાં જુનાગઢ વપરાએલો જોએઆમાં આવેછે; પણ તે વેલા તે

વાક્યમાં તેહની આગલ અનેકવચનનું જમીર જરૂર કરીને લખેઆ
માં આવેછે. જેમકે:-

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ * * * ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ (वन० ६) ओ येदना करनार!
जे ते मज्झिमासनांनो इलवंत जमीनने पांणी सीपवा, ખેડવા અને
ખી વાવ્વા ચાહે.

૧૬૫. આએ ઊપર જણાવેલી વીગત સેવાએ ઘણી વેલા સંશયાર્થની નીશાંની નીકલી જવાથી તેહેને લગતા સેગાઓ સાદા વરતમાંના આકારમાં લખેલા આવેછે. ભુતકાલ અથવા ભુતકરીદંતના સેગાઓની પછી સંશયાર્થને સાડું અથવા ઓમનાદ—અને ઓમના— તથા અને એવા શબ્દો વાપરેઆમાં આવેછે. તેમાં પેહેલ્લા તરણ શબ્દોમાં સંશયાર્થની નીશાંન તરીકે આ, વપરાએલોછે, અને છેલ્લા તરણમાં તે વીસેની કોઈ નીશાંની નથી; પણ તેઓ સંશયાર્થને સાડું વપરાએલાછે હવું તેહેને લગતા વાક્યની રચના ઊપરથી જણાએછે. અને તે વીસેના દાખલાઓનીચે લખી જણાવેઆ પરમાંણે આપણને મલેછે.

૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ (વનં ૭) જેમકે તેહેનો જીવ
 તેજ વખતે ગીઓ હોએ તેમ; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ (કારં) તમારા જેવા ખુબરગ
 ઘરસથ (હમારીથી) મરંણ પાંમે તે હોએને ઘટતું નથી; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વીરં) મહને તુંએ ખુખી અને નેકી કાંએ નહી સીકવી, કે હુંએ
 ખુખી અને નેકી કરી હોતેતો, આએ હલાકી ભોગવાને લાએક નહી
 થતે; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વનં ૮) જેમકે
 તનોમદ દુનીઆમાં દશ હજાર ખલતા આતશને તેણે દાદગાહમાં પેં
 હાંચાડેઆ હોએ; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 નો કષુ ઘણો મુશ્વેસ થએઓ હોતતો હુંએ મુશ્વેસીથી ઘણી ઈન્ન
 નોઈ અને ભોગવી હોત; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વનં ૫) તેહેને સારૂ જે
 કાંઈ પેદા કરીઊં હોએચ તે તેહેને ઊદીઓગથી મલેચ; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વનં ૭) નો ઊનનો તકીઓ અને ખીછાનું સઘલું તેસાથે લાગેલું
 હોએતો તે એકમલતું છે; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
 (વનં ૮) તે ખેહુ હરકોઈ હોએતો ચાલે, એક મરદ અને એક ઓ
 તર હોએતો ચાલે, અને વહી ખંધે ચોરત હોએ તે (ખી) ચાલે. ૧૧૧૧

કે જે ગોશ વીસે મને અહુરમજદે કહીશિંછે તેને લગતું કાંમ હું કે
મ કરું; 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌
𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌
𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 (કાર૦) ચાલો આએ સારું (શેકારી) જંગલછે, અને
અતરે ગોરખી ઘણાંછે, તાંહાં હું અને તું સરસાર્ધ અને નરસાર્ધની
ફરીને અજમાએશ કરીએ, અને (આપણી) ચાલાકી ખતલાવીએ;
𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌
(વન૦ ૩) (નસાની વસતુને) એખલો એક કદમે ઊઠાવે અને એ
ખલો એક કદમે મેલેતો મરગરજાંન (થાએ); 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌
𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 (દીન૦ ૬) જે કોઈ
આએ ચેઆર વસતુને સારૂ સવાખ કરેતો તે સવાખ તેહને નહી લાગે.

આએ ઊપલા ખે વાક્યઆમાં 𐬨𐬀 નો એમલો આવેલોછે, તે
૩ ઈ- ૩ દ અને 𐬨 આ, એ તરંણ અક્ષરો જોડાઈને ખનેલોછે.
એ એમલો કોઈ વેલા 𐬨 ના આકારમાંખી લખાએલો મલેછે.

૧૬૭. ઊપર લખી જણાવેલી રીત સેવાએ 𐬨𐬀𐬎𐬌 ક્રિયાપદ
ના તરીજા પુરૂષ એકવચનમાં 𐬨 આ, નો આકાર ૩ દ, ની સાથે
લખાડવાને ઠેકાણે તે ક્રિયાપદને લગત્ત ધાતુના વચલા અક્ષર સાથે કે
ઈ કોઈ વેલા જોડીને લખેઆમાં આવેછે. જેમકે:— 𐬨𐬀 𐬨𐬀 𐬨𐬀
𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌 𐬨𐬀𐬎𐬌
(મા૦ એ૦) જે કોઈ આએ દુનીઆમાં સવાખ નહી કરેતો તેહને
તાંહાં (આવતી જેહનમાં) મદદ નહી મલે.

આશીરવાદાર્થ.

૧૬૮. હોઆએ ઊપર લખી જણાવેલા ચેઆર અર્થો સેવાએ આ

ને નેકી પોહ્યો; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૫૫૫ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧
(ઈજં ૬૪ હ.) એટલેને માહરા પગથી દરએક કાંમ કરાઈ સકો;
૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ (ઈજં ૬૪ હ.)
કે મારીથી ઊઘમાંથી જલદી ઊઠી સકાઓ; ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
૧૧૧૧ ૧૧૧ (ઈજં ૬૫ હ.) એટલેને હમારીથી રખાઈ સકો.
૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ (ઈજં ૬૫
હ.) હમોને સખાવત રેહો ઈઆને હમોને ચીજ અપાતી રેહો;
૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧
૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ (ઈજં ૬૫ હ.) એટલેને તેથી ઈજદો
હમારી તરફ નેકીનો બદલો પોહ્યાડતા રેહો; ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ (ઈજં ૧૧ હ.)
એ રવેશે તું વગર ફરજંદનો થને, અને તારી સાથે તેજ બદનાંમી
રેહજો; ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧
૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧ (માં ગોં) એ ગુનાહ ભરેલા
જોલમગાર રાહજંન! તું જીવતાં જીવત ફકીર થને, અને મરતાં
વાર દોજખમાં પડને.

૧૬૯. ૧૧૧૧ બુદન, ક્રિયાપદ ઊપરથી બનેલો ૧૧૧ નો સેગો
કાએદા પ્રમાંજો બીઆદ કરીને વંચાવો જોઈએ; પણ તેહને બદલે
ય, નીકલી જાઈને તે બાદના ઊચ્ચારથી ખોલેઆમાં આવેછે, અવ
સતામાં એને મલતો ૧૧૧૧૧ બુયાદ-ખોલ વપરાએછે, અને તેમજ
બીજા પુરૂષ એકવચનને લગતો સેગો ૧૧૧૧ બાશ, કરીને વાંચેઆ.

† આએ જગોએ ૧૧૧૧ એમનીઆદ-ને બદલે ૧૧૧ એમનીઆ, ખોલ
વપરાએલોછે.

માં આવેછે ; જેને મલતા શરતીમાં ૪૫ અને ૬૫ લેખતો ઊપદ્યા અરથને સારૂ વપરાયેલાછે.

૫૬ દર્શાન-કાલ.

૧૭૦. પેહલવી ભાષામાં વર્તમાન અને ભૂત એવા બે મુખેઅ કાલછે. જેમ અરબીમાં *عالم* મોજરે, ના સેઅઓ વર્તમાન અને ભવીષ્ય, એ બેહુ કાલને સારૂં વપરાયેછે, તેમ પેહલવીમાં વર્તમાનને લગતા સેગાઓ ભવીષ્યને માટે એકસરખી રીતે વપરાયેલાછે; અ ને તેઓના વર્ગને લગતા ખીજા કાલોનાં રૂપો તેઓની પાસે *જાહન* પુદન, *જાહન* જહુનતન- *જાહન* ઈસ્તાદન, *જાહન* જકવીયુ નતન, અને *જાહન* હોમન-ઈ૦ સહાયકારક ક્રિયાપદોના સેગાઓ આ વેઆથી, અથવા ઊપસર્ગો આગલ મેલેઆથી બનેલાંછે.

વર્તમાન.

૧૭૧. વર્તમાનકાલના પરકાર તરંણછે; એક વર્તમાન, બીજો અપૂર્ણ વર્તમાન અને તરીજો રીતી વર્તમાન છે; તેમાં ધાતુ અ થવા આસાર્યના ખીજા પુરૂષ એકવચનના સેગાને છેડે નીચે જણાવેલા પુરૂષ સર્વનાંમોને લગતા પ્રત્યયો લગાડવાથી વર્તમાનકાલ બ નેછે; જેમકે *જાહન* વીનાર-અને *જાહન* વાહુન- એ ધાતુઓને નીચે જણાવેલા અંત્યવાર્ણો લગાડો ;—

પુરૂષ એકવચન.

૧ ૬ મ્

૨ ૭ ઈ

૩ ૯ એદ

પુરૂષ અનેકવચન.

૧ ૬ ઇમ્

૨ ૯ ઈત્

૩ ૭ ઈન્દ

૪ ૭ ન્દ

અવસ્તા ઉપરથી બનેલાં ક્રિયાપદમાં આએ બે રીત મળેછે; પંજુ સેમે ટીકમાં ફક્ત ૩ મળેછે.

૧૭૨. આએ ઊપલા પ્રત્યઓ અવસતામાં વર્તમાનકાલને સારૂ વપસઓલા અંત્યવર્ણોને મલતા આવેછે; પણ તેહમાં તજાવત માંતરે ઓટલોજછે કે તરંગે પુરૂષ સર્વનાંઓનાં એકવચનને છેડે અવસતા મ ધે પરસ્મૈપદમાં ૭ ઈ, અને આત્મનેપદમાં ૫ ઓ, આવેછે, તે પેહલવીમાંથી નીકલી ગઓલીછે. જે વીસેનો વીચાર નીચે જણાવેલા ક્રોધ ઊપરથી વાંચનારને જણાસે. જેમકે:—

અવસ્તા એકવચન		તેહનું પેહલવી.	
પરસ્મૈપદમાં.	આત્મનેપદમાં.		
પુરૂષ ૧ ૭૬ મી,	૫૦ ઓ,	૬ મ્	
૨ ૭૭ હી,	૫૦૭ હે,	૭ ઈ	
૩ ૭૯ તી,	૫૦૯ તે,	૯ ઓદ	
અનેકવચનમાં.		અનેકવચનમાં.	
૧ ૭૭૫૬ મહી,	૬ ઈમ્	
૨ ૭૭૯ ત,	૯ ઈત	
૩ ૭૭૯ થ,		
૩ ૭૭૯ અન્તી,	૫૦૭૯ ઓન્તે,	† ૭૭ ઈન્દ	}
		૭ ન્દ	

૧૭૩. આએ ઊપલા પ્રત્યઓમાં ખીજા પુરૂષ એકવચનને સારૂ જે ૭ હ ને બદલે પેહલવીમાં ૭ ઈ, થાઈછે, તેહનો સખખ પેહલવી અક્ષરોમાં ૭ હ અને ૭ ઈ, નો એકસરખો આકાર હોવાને લીધે બનેલો ધારેઆમાં આવેછે. તરીજા પુરૂષ એકવચનના પ્રત્યમાં ૯ ત, ની આગલ ૭ ઈ, આવેલીછે તે અવસતાના કાએદા પરમાં હે ૯ ત, ની આગલની પુશતીની ૭ ઈ, ને લગતીછે. આએ ૭ ઈ,

† ૭૭ ઈન્દ-એ આકાર ઘણું કરીને અવસતાનાં ચોથા વર્ગનાં ધાતુ ઉપરથી બનેલાં ક્રિયાપદના સેગાઓમાં મળેછે.

નો ઊચ્ચાર ઈ ને ખદલે એ નો કરેઆમાં આવેછે, તે ઽ ઈ, ની આગલનો ધાતુનો છેલ્લો અખશર મધ્તુહ હોવાને લીધેછે. પેહલ્લા અને બીજા પુરૂષનાં અનેકવચનને સાઝું ફ ઈમ્ અને જી ઈત્— પ્રત્યયો વપરાએલાછે, તેમાં ફ મ્ અને જ ત્ ની આગલ આવેલી ઽ ઈ, અવસતાને મલતી આવતી નથી, માંડે ધારેઆમાં આવેછે કે સેમીટીક ભાષામાં નાંમને અનેકવચનની હલતમાં લાવ્યા સાઝું તેહ ની સેવડે ઈ—અથવા ઈમ લગાડેઆમાં આવેછે, તેમ પેહલ્લાવીમાં પેહલા તથા બીજા પુરૂષ એકવચનનાં સર્વનાંમ ફ મ્ અને જ ત્, ની આગલ ઽ ઈ, તેહનું અનેકવચન ખનાવ્યા સાઝું વાપરેઆમાં આવી હોએ; કેમકે તેહને લગતી સામેતી આપણને અવસતા મધેથી મલતી નથી. તરીજા પુરૂશનાં અનેકવચનને સાઝું ઝિ ઈન્દ, અથવા ઝિ અંદ, પ્રત્યયો વપરાએલાછે, તે અવસતાના ખજીએ એન્તે, અથવા ખજીએ અન્તી, ને મલતા આવેછે—અને આએ સઘલાં પુરૂષ સર્વનાંમો સાથે વપરાએલા વર્તમાનના દાખલાઓ પેહલ્લાવી પુશતકોમાં આપણને આએ રીતે મલેછે. જેમકે:—

પેહલ્લો પુરૂષ એકવચન.

ખજીએ ઝિ ઈન્દ મધ્તુહ ખજીએ ખજીએ ખજીએ ખજીએ ખજીએ
ખજીએ ખજીએ ખજીએ ખજીએ ખજીએ (ઈન્દ હા. ૧૦) એ અશોઈની ઊત
પનતી કરનારા અશો હોમ, હું તુહને આએ માહરું સરીર આપું,
(ઈઆને માહરી જાતને તાહરી તરફ શ્રેદા કરું) કે જે મહને સુંદર
દેખાએય; ખજીએ ખજીએ ખજીએ ખજીએ ખજીએ
ખજીએ ખજીએ ખજીએ ખજીએ ખજીએ (ઈન્દ હા. ૨૬) અશો લો
કોનાં ખુબીવંતાં, સુરાં, વરધીનાં કરનારાં શ્રોહરોને હું વખાંણું છે

છીં, ખોલાછીં છેછીં, ચોતાનાં કરી ગાણું છેછીં અને ઘચાદ કરું છેછીં.

ખીનો પુરૂષ એકવચન.

𐬰𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 (ઈં છ. ૯)

ખુખીવંતું આપનાર, એટલેજે તું ખુખી ભરેલી વસતુ આપેછે;

𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 (વં ૧૯)

જે ચીજ તું ચોતે કરવાને અસકત તે તું હુમાને ફરમાવેછે.

તરીનો પુરૂષ એકવચન.

𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀

(ઈં છ. ૯) દુર હોશનો અરથ એછેકે તે આદમીઓનાં રવાંનથી

ઈળને દુર રાખેછે; 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀

𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 (વનં ૫) જે પરમાંણે મોહાહું જાણુડ નાધલાં જા

ણુડને ધાંકેછે તેમ. 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀

𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 (કારં) અરદેશોર સહમજેઓ કે અર

દવાંન ખુરી નેમ તથા ખરાખ મતલખને સાડું (એમ) કેહુછે.

૧૭૪. તરીના પુરૂશનાં એકવચનને શાડું 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 એદ-પ્રત્યછે;

પણ પાછલથી તે નરમ ઊચ્ચારમાં વપરાવાને લીધે તેહમાંથી ૭ ઈ,

નીકલી જાઈને 𐬀 ને બદલે ૩ દ, લખેઆમાં આવેલોછે; જે

વીસેના કેટલાએક દાખલાઓ અવસતાના પેહલવી તરજુમાં મધે ત

થા કેતાખોમાં આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀

𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 (વનં ૪) પેહલવાં તે ખોલવાથી કોલ કરે;

𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 (વં ૫)

પાંણી તેહને નીચે ઘસડી લેઈ જાએચ, એટલેજે તેહને નીચે તલીઆં

માં લેઈ જાએચ; 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬔𐬀

જાણતો છું કે જાણતો જાણતો (વનં ૫) એ દાદાર ! જેઓ
 રે ગરમીની ફસલ જાણે અને થંડીની મોસમ આવેછે, આજે પા
 છલા વખતના એમલાઓ ઊપરથી શરસીમાં કંડ, ઝર, ઝર ઈં
 રોગાઓ તરીજા પુરુશનાં એકવચનને સારું વપરાયેલાછે.

પેહલવો પુરુષ અનેકવચન.

જાણતો જાણતો * * જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો
 જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો (વીરં) આજે ઈજરાને
 તથા બાજ, આશરીગાંન અને કીરીયા * * આપણે કરવામાં લા
 વીએછે તે ઈજરાને પોંછાંચેછે કે દેવાને ; જાણતો જાણતો જાણતો
 જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો (ઈજં ૩૫ હ.) એ
 રવેશે તમારી દીનને હમે એખતીઆર કરીએય, અને વહી ખીજ
 ઓને (તેહની) સહમજ આપીએય ; જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો
 જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો (કારં) તેઓની પછવાડે તું ઘણો જલદી જાણે, પણ હમે નહી
 જાણતા કે તેથી તું સરસ થાઈ સકે.

ખીજો પુરુષ અનેકવચન.

જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો
 જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો (વનં ૭) તમે જે આદ
 મીઓ છેઓ તે જાણતો, અને સહમજોય, અને ખાધા પછી વહી ફ
 રીને (તે ખોરાક વીસેનો) વીચાર રાખો છેઓ ; જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો
 જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો જાણતો (વીરં) દરએક ચોખાઈ તથા પવીતરાઈ જે તમે કરો
 છેઓ, અને રાખો છેઓ, તે સઘણું કાનિષ્ઠાસર રાખો છેઓ.

તરીજો હુરૂષ અનેકવચન.

ક્રમ અભિજ્ઞ ક્રમ ક્રમ * * * અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ ૧૧૭
 ૧૧૭ અભિજ્ઞ ક્રમ ૧૧ (વનં ૫) પાંણીઓ પોતીક (નાંમના)
 દરીઆમાંથી ફરાંકનત (નાંમના) દરીઆમાં સશર્ધથી વેહ્લે;
 અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ ક્રમ * * * અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ
 અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ ક્રમ ૧૧ (વીરં) આદમીઓ ગુજરેલાં
 ઓની પછવાડે * * અંણુધતી રીતે જે આંસુ નાંખેછે, તેથી આ
 એ નદીમાં વધારો થાયછે. અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ
 ક્રમ ૧૧૭ ૧૧૭ ૧૧૭ ૧૧૭ (ઈં ૨૩ હા.) ખાંનાંમાં લો
 કો જે અંણુદીક લેજત જોએય તે તેહના વસીલાથીછે; અભિજ્ઞ અભિજ્ઞ
 ૧૧૭ ૧૧૭ ૧૧૭ ૧૧૭ (ઈં ૧૬ હા.)
 જે પવીતર ૩૩ સરદાર તરીકે હાવનીમની આસપાસ ઘણા નજ
 દીકથીછે.

અપૂર્ણ વર્તમાન.

૧૭૫. વર્તમાનકાલની ચાલુ અને ચોકસ હાલત સહમજાવવા સારું
 પેહલવી ભાષાનાં પુસ્તકોમાં વર્તમાનના સેગાઓની આગલ અ
 થવા અભિજ્ઞ હુમે, એવા બે ઊપસર્ગોમાંનો કોઈખી ઊપસર્ગ મેલેઆ
 માં આવેલોછે. અભિજ્ઞ હુમે, એ બોલનો અર્થ ‘હુમેશે’ નો થાયછે,
 તેજ મતલબને ઘેઆંનમાં રાખીને ચોકસ વર્તમાનના અર્થની સહ
 મજ ખતલાવવા સારું એ ઊપસર્ગને વર્તમાનના સેગાઓની આગલ
 વાપરેઆમાં આવેલોછે. શરસી ભાષામાં ચોકસ વર્તમાનની સહમજ

† સેમીટીક ક્રિયાપદના સેગાઓમાં હમેશ તેહનાં ધાતુમાં આવેલા , ને
 લીધે અનેકવચનને લગતો , ન, સમાસ હાલતમાં રહેછે.

રીતે કપાયેછે (ઈઆને દોજખમાં જવાનો મારગ ખંદ થાયેછે.)
 𐭥𐭩𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (દા.દ૦)
 જે કોઈ શખશ કાંઈ બદલો મેલવેછે, તે બદલો (તેહની) જીનદગીને
 લગતો (એટલેજે તેણે આએ દુનીઆમાં કરેલાં કાંમોનો) છે. 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (દા.દ૦)
 તેઓની અંદરથી ખીનાં પાંણીઓ તરેહવાર રીતે વેહ્છે.

રીતિ વર્તમાન.

૧૭૭. રીતી વરતમાન, એક કાંમ વર્તમાનકાલની અંદર ચા
 લુ હલતમાં હોએચ તેહની સહમજ આપેછે, અને તેહને સારૂં લુ
 તકિદંત અથવા લુતકાલના સેગાની પાસે 𐭥𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥
 ક્રિયાપદના વર્તમાનના સેગાઓ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 (દા.દ૦)
 જેમ બચું માએનાં પેટમાં વધતું જાયેછે તેમ; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 (વન૦ ૩) જે અનાજ વાવેચ તે અશોધને વાવેચ, ઈઆને તેહની
 રોપની કરતો રેહય; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (ઈજ૦
 ૧૯) અહુરમજદની હકુમતને સહમજતો રેહ, એટલેજે તે પોતાની
 જાત ઊપર અહુરમજદને ખોદા તરીકે રાખતો રેહ; 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (ઈજ૦ ૧૯) એટલેજે તે ગા
 થાઓને ચાલુ રાખતો રેહય; 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 (વન૦ ૧૧)
 એટલેજે તેઓ ગોસપંદોને સારૂં આએ ઓતમ કાંમ કરતા રેહ કે

(વીર૦) એટલેજે નેક કરણીના ખવાસને લીધે તે (સ્રોતમ) જગોએ હું પેાંહ્યેઓ. $\text{𐭥𐭩𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥}$ (દાદ૦) જેઆરે શેહરેવર મહીને હું શીરાજમાં આવેઓ.

અપૂર્ણભૂત.

૧૮૦. અપૂર્ણભૂતને શરસી વ્યાકર્ણમાં ماضی استمراری નું નામ આપેઆમાં આવેલુંછે, અને તે ગુજરેલા વખતમાં એક કાંમની ચાલુ હાલત બતાવેછે. આએ કાલની સહમજને સાડું પેહલવીમાં ભૂતકાલના સેગાની આગલ 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥 હમૈ, નો ઊપસર્ગ મેલે આમાં આવેછે; અને તે વીસેના દાખલાઓ આપણને નીચે જણાવેઆ પરમાંછે મ્લેછે:—

$\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (દીન૦ ૬) તેઓ એકદા મહીને અવસતાઓજંદ પદતા હતા; $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (દીન૦ ૫) ખેહુ જણ ઊંચે દરજેની ધરમને લગતી ફેલવાણી આપવા, અને દીનના હોકમને લગતું કાંમ બજાવવા સાડું ઘેરેઘેર જતા હતા; $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (વીર૦) એક ઓરતનાં રવાંનને હુંએ જોઈશું કે જેહનાં સઘલાં સરીરને ખરકસતરો ખાતાં હતાં; $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$ (બુન૦) એ રીતે કેખોસરોની હકુમતવેર આતુનગોશસપ આલમને આસરો આપતો હતો; $\text{𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥}$

જાજ્ઞ (કારં) તેઓ ખયોરને વખતે તેજ પવંનની માફક જ
તા હતા, અને તારાં કરતાં ખેહુદ ચાલતા હતા.

यत्सुमित-

૧૮૧. પૂર્ણભત—આએ કાલ એક કાંમની કીરીઆ ગુજરેલા વખતની અંદર પુરી થાઈ ચુકી હોએ, તેહની આપણને સહમજ ખત લાવેછે, અને તેહનું રૂપ કોઈખી ક્રિયાપદના ભુતકાલની પાસે ॥૧૧૫૭ જહ્વનતન, અથવા ॥૧૧૫૭ બુદન, અને ॥૧૧૫૭ વજરનતન, ક્રિયા પદના ભતકાલનો સેગો આવેઆથી ખનેછે; જેમકે ૧૧૫૭ ૧૧૫૭ કેહી રેહો, ૧૧૫૭ ૧૧૫૭ જતો રેહો; ઈં જે વીસેના દાખલાઓ આ પાણને નીચે જણાવેઆ પરમાંણે મલેછે:—

૧૧૧૧૦ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૨ ૧૧૧૧૩ (બુન૦) તેઓથી ૩૦
 દાહડા ખોરાક જતો રહેલો; ૧૧૧૧૪ ૧૧૧૧૫ ૧૧૧૧૬ ૧૧૧૧૭
 ૧૧૧૧૮ ૧૧૧૧૯ ૧૧૧૨૦ (બુન૦) જેઆરે તે (અહુનવરના)
 તરણુ ભાગોમાંનો એક ખોલી રહેલો, તેઆરે બનામીનો પોતાને માંડેની
 ધાસતીથી અંદર લરાઓ; ૧૧૧૨૧ ૧૧૧૨૨ ૧૧૧૨૩ ૧૧૧૨૪
 ૧૧૧૨૫ ૧૧૧૨૬ ૧૧૧૨૭ ૧૧૧૨૮ ૧૧૧૨૯ ૧૧૧૩૦
 ૧૧૧૩૧ ૧૧૧૩૨ (બુન૦) જેઆરે તેઓ દુધ પી રેહ્યાં તેઆરે મશી
 અએ મશીનેને કહીણિં કે મને તેથી ખુશી ઊપજીછે; કારણ કે હુંએ
 (એ પરમાંણેનો ખોરાક) ખાધોતો નહો; ૧૧૧૩૩ ૧૧૧૩૪ ૧૧૧૩૫
 ૧૧૧૩૬ ૧૧૧૩૭ ૧૧૧૩૮ ૧૧૧૩૯ ૧૧૧૪૦ (ઈજ૦ ૪૧) એટલેજે પ
 વીતરાઈની વખાણુ થાઈ, તેજ દેવની હાલતનો ધીકાર થાઈ ચુકો;
 ૧૧૧૪૧ ૧૧૧૪૨ ૧૧૧૪૩ ૧૧૧૪૪ ૧૧૧૪૫ ૧૧૧૪૬ ૧૧૧૪૭ ૧૧૧૪૮
 (કાર૦) અરદવાંને બાંણીણિં કે અરદેશ્વરની સાથે તેહની દાસી ના

સી ગેઈ; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 (કાર૦) તુંને (જેઓ) મરાઈ ગીઆ તેઓ વીસે કરસી દાજ કે ગમ નથી.

૧૮૨. આએ કાલની અંદર જેઆરે અશલ ક્રિયાપદનો સેગો 𐭥𐭥𐭥𐭥 જહુવનત્—આવેલો હોએચ તો પૂર્ણભૂતની સહમજ ખતલાવ્યા સાર્ઁ તેહની પાસે 𐭥𐭥𐭥𐭥, અથવા 𐭥𐭥𐭥𐭥 ને ખદલે 𐭥𐭥𐭥𐭥 જ કવીમુનાત્—નો સેગો વપરાએછે; જેમકે:— 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (મા૦ ગો૦) જેઆરે અખત બદુએ તેનીથી તે સખુન સાંભલેઆ, તેઆરે તે થંડો થાઈ ગીઆ.

ભૂતભૂતકાલ.

૧૮૩. ભૂતભૂતકાલ—આએ કાલ શરસીમાં 𐭥𐭥𐭥 અનેઈંગ રેજમાં Pluperfect, ને નાંમે ઓલખાએછે, અને તે એક કાંમ આગ લ પુર થએઆ પછી ખનેલાં કાંમની સહમજ આપેછે; જેમકે, 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥 મેં આપીગિં હતું. આએ કાલનું રૂપ કોઈબી ક્રિયાપદના ભૂતક્રિદંત અથવા ભૂતકાલના સેગાની પાસે 𐭥𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥, અને 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥 એ સેગાઓ આવેઆ થી થાએછે; એમાં 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥 નાં કરતાં 𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥𐭥 નું વપરાણવધારે થાએલુંછે, અને તે વીસેના દાખલાઓ આ પાણે આએ રીતે મલેછે; જેમકે:— 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 (વીર૦) જેઓએ આએ દુની આંમાં તેરલી સંકટ કધી નહી જોઈ હતી; 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 (કાર૦) એક દાહડે અરદવાં

ન, અરદેશર અને બીજા સવારો સાથે શેકારગાહ તરફ ગીઓ હતો;
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 (દીન૦ પુ૦ ૧૩) એઓ સાથે ગેતીની ખાલેસી ગરોથમાંનની માફ
 કની હોવાને લીધે, ગઈઓમરદની જાતને આએ દુનીઆમાં ગરોથ
 માંનને લગતી પેદા કરી હતી કરી કહેલુંછે; ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 હુંએ જે કાંઈ (માહરા) ચેલાઓને છુટકારો થવા તથા (તેઓને)
 મદદ મલવા સારું કેટલાએક ઊપાએઓ સોધેઆ હતા, તે તરફ હુંએ
 વધારે ધેઆંન આપેઆને લીધે મને સવાલનો કાગજ મલેઓતો ન
 હી; ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 (કાર૦) તેવાર પછી અરદેશર, પેલા કેરમને
 મારેઓ હતો. તાંહાં પાછો બીજવાર આએઓ; ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰ ۱۰۰۰
 ۱۰۰ (પુન૦) કારણ કે મેં (એ પરમાંએનો ખોરાક) ખાધોતો નહી.

૧૮૪. 'પેહલવી વીરાફ' અને 'માદીગાંને ગોશતફરીઆંન'
 માં કેટલેએક ઠેકાંએ ભૂતભૂતકાલને સારું ۱۰۰۰ અને ۱۰۰۰-۱۰ ના
 સેગાઓ વપરાએલા મલેછે, તે ۱۰۰૦ ۱۰૦૦ તથા ۱۰૦૦-۱۰
 ۱۰૦૦ ના શંસેપ આકારોછે, હવું આપણે ધારીએતો તે ભુલ ભરેલું ન
 થી. એ સેગાઓ ઊપલી કેતાઓમાં નીચે જણાવેલા શેકરાઓમાં આ
 વેલાછે; જેમકે:- ۱۰૦૦ * * ۱۰ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦ ۱۰૦
 ۱۰૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦ ۱૦૦
 (વીર૦) વલી
 મેં એક આરતનાં રવાંનને જોઈઊં, કે તેણીનું પેટ ચીરીઊં હતું, અ

૧૧૫૪ ૥૧૧ ફીજીસ ૧૧૭-૫૫૫૫ ૬૧૧ ૫૫૫ ફીજીસ ૧૧૫૫૫ ૬૧૧ ૬
 ફીજીસ ૧૧૫૫૫ ૫૫૫ (ઈજ૦ ૧ હા.) જેથી હમો પેદા થએલા છ
 ઇએ, જેથી શરીરી રૂપમાં હમો બનેઆ છઈએ, અને જેથી હમો ૫
 લેઆ છઈએ. ૧૧૫૫૫ ૬૧૧ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૬૧૧ ૫૫૫૫
 ૫૫૫૫ (ઈજ૦ ૧૬ હા.) જેઓ થએઆછે, અને વલી જેઓ થસે,
 તે વીસેની વાકેશકારી અહુરમઝદનેછે. ૬૧૧ ૫૫૫૫ ૬૧૧ ૬૧૧
 ફીજીસ ૧૧૫૫૫ ૫૫૫૫ ૧૧૫ (કાર૦) હું કેરમની લગઈથી લા
 ચારીમાં આવેઓ છેડાં; ૧૧૫૫૫ ફીજીસ ૧૧૫૫ ૬૧૧
 ૫૫૫૫ (ઈજ૦ ૧૮ હા.) જે હું સીમેઓ નથી તે હું સીમેઓછે.
 ૬૧૧ ૬૧૧ ૫૫૫૫ ૧૧૫ ૫૫ ૫૫ ૬૧૧ ૬૧૧ (ઈજ૦ ૮ હા.)
 કારણ કે હુંએ પોતાના આતમાને નેક તથા ઈબા વગરનો કરેઓછે;
 ૬૧૧ ૫૫૫૫ ૫૫૫૫ ૧૧૫૫ ૫૫૫ ૬૧૧ ૬૧૧ ૫૫૫૫ ૫૫૫
 ૧૧૫૫ ૧૧૫૫ ૬૧૧ ૬૧૧ (દાદ૦) અશો મરદને સેતારા, ચંદર
 સુરજ અને આતશનાં કરતાં લલો. પેદા કરેલોછે તે સા માંડે? ૬૧૧
 ૧૧૫૫૫ ૧૧૫૫ ૬૧૧ ૬૧૧ ૬૧૧ ૬૧૧ ૬૧૧ ૬૧૧ ૬૧૧ ૬૧૧
 (કાર૦) પાપક નહી નાંણતો હતો કે સાસાન દારાએ દારાની પુની
 આદથી જણમેલોછે. ૧૧૫૫ ૬૧૧ ૧૧૫ ૫૫૫ ૧૧૫ ૬૧૧ ૬૧૧
 ૬૧૫૫ (વીર૦) તેઓ ખીબા સવાબને લીધે અશો થાએલાછે.

૧૮૬. આએ કાલની પેહલવી રીતીમાં વપરાએલાં ફીજી ક્રિયા
 પદના પુરૂષ સર્વનાંઓ વર્તમાનના સેગાઓના આકાર સાથે એકમલ
 તા હોવાથી, કેટલાએક વાકીઅઓમાં નાંહાં તેઓ ભૂતકાલના સેગાની
 પછી પુરૂષ સર્વનાંમ તરીકે કર્તા તથા કર્મની હાલતમાં વપરાએલાંછે

† અતરે ૫૫૫૫ નો સેગા ૧૧૫૫ ના આકારમાં લખાએલોછે, તેમાં
 કાતેબની ભુલથી ને બદલે તેહનો આકાર ૧૧ કરીને લખેઆમાં આવેલોછે.

તેહમાં અને ભૂત વર્તમાનનાં રૂપમાં કસ્સો ફરક દેખાતો નથી ; પ
 ણું વાક્ય રચનાની સહમજ ઊપરથીજ તેઓની એક ખીજાથી પી
 ણાણુ થાઈ સકેછે. જેમકે :— *કર્મણ્યમ અસ્ય મહત્ત્વમ્* (૧) *કર્મ*
અસ્ય ભાગ્યમ્ (૨) (ઈન્ ૦ હા. ૮) કારણ કે સઘલી જ
 સમાંની આલમની અંદરથી ઘણો સુનદરખી મેં તુહુને જોએઓછે ;
કર્મણ્યમ ભાગ્યમ્ કીમત્ત્વમ્ અસ્યમ્ (૩) (પુન ૦) હુંએ તમાને
 ઘણીજ ઓતમ સંપુરણ મનસકતી આપીછે. *કર્મણ્યમ* (૪) *ભાગ્યમ્*
કર્મણ્યમ (૫) (૫ન ૦ ૨) આદમીઓમાંથી તે સાથે
 પેહલાં હુંએ પુછપરછ કીધી.

ભવિષ્ય.

૧૮૭. ભવિષ્યકાલને સારૂં કોઈખી સાહીઆકાર્ક (ક્યાપદ અથવા
 ઊપસર્ગો વગર ફક્ત અનિયમીત વર્તમાનકાલના સઘલા સેગાઓ એ
 કસરખી રીતે વાપરેઆમાં આવેલાછે ; જેમકે :— *કર્મણ્યમ અસ્યમ્* (૬)
કર્મણ્યમ (૭) *કર્મણ્યમ* (૮) *કર્મણ્યમ* (૯) (કાર ૦) જાંહાં
 વેર હું જીવતો રેહવસ તાંહાંવેર હું પોતે (માહરાં) ફરજંદો સાથે તા
 હરો તાબેદાર રેહવસ ; *કર્મણ્યમ* (૧૦) *કર્મણ્યમ* (૧૧) *કર્મણ્યમ*
કર્મણ્યમ (૧૨) *કર્મણ્યમ* (૧૩) *કર્મણ્યમ* (૧૪) *કર્મણ્યમ* (૧૫)
 (દીન ૦ ૭) તે ફરશકતને વખતે હું જે અહુરમજદ છેડે તે ઈન્દ્રા
 પરમાંણે ફુનીઆનાં લોકોમાં હમેશની જનદગી, હમેશનો ફાએદો,
 અને મરજી મુજબનું સુખ આપસ ; *કર્મણ્યમ* (૧૬) *કર્મણ્યમ* (૧૭)
કર્મણ્યમ (૧૮) *કર્મણ્યમ* (૧૯) *કર્મણ્યમ* (૨૦) *કર્મણ્યમ* (૨૧)
કર્મણ્યમ (૨૨) (કાર ૦) જો બોદઈ નુર ઈરાંન શેહરને માંડે આપણી મદ
 દે પોંહચસેતો આપણુ ખનચસું, અને નેકી તથા ખુખીએ પોંહચસું ;

૧૯૦. વર્તમાન લવિબ્યને સારૂં ધાતુની સાથે જાન પ્રત્ય જોડાઈ ને ખનેલાં વીસેપણોની પાસે જાન શબ્દ તરીજા પુરૂષનાં એકવચન સેવાએ પાંચે પુરૂષ સરવનાંમો સાથે વાપરેઆમાં આવેલોછે, અને તરીજા પુરૂષનાં એકવચનમાં જાન અથવા જાનાઈ નો સેગો વપરા એલોછે; જેમકે:—

જાન જાન્યા હું પુછનાર છેઉં.
 જાન જાન્યા તું પુછનારછે.
 જાન જાન્યા તે પુછનારછે ઈં.

૧૯૧. ભૂત લવિબ્ય—ને સારૂં કોઈખી ક્રિયાપદના ભૂતકાલના સે ગાની પાસે જાનાઈ અથવા જાન્યા ક્રિયાપદના અનીઅમીત વર્તમાનકાલના સેગાઓ મેલેઆમાં આવેછે; જેમકે:—

જાનાઈ } જાન્યા હું થએઓ હસ.
 જાનાઈ } જાન્યા તું થએઓ હસે.
 જાનાઈ } જાન્યા તે થએઓ હસે. ઈં

૧૯૨. લવિબ્ય લવિબ્યને સારૂં વર્તમાન લવિબ્યમાં વપરાએલાં વીસેપણોની પાસે જાનાઈ અથવા જાન્યા ક્રિયાપદોના અની અમીત વર્તમાનના સેગાઓ મેલેઆમાં આવેછે; જેમકે:—

જાનાઈ } જાન્યા હું પોંહચનાર હઈસ.
 જાનાઈ } જાન્યા તું પોંહચનાર હસે.
 જાનાઈ } જાન્યા તે પોંહચનાર હસે. ઈં

કૃદંત.

૧૯૩. પેહલવી ભાષામાં બે કૃદંતછે :-વર્તમાન, અને ભૂત; નેહ માં વર્તમાન કૃદંતને સારૂં બે નીશાંન વપરાયેલીછે, એક 𐭥 આન, અને બીજી 𐭥 આક, અને એ બેહુ નીશાંનો ક્રિયાપદનાં ધાતુ અથવા આસારૂપને લગાડેઆથી તેહનો વર્તમાન કૃદંત થાયછે. જેમકે:-

ધાતુ	તે ઉપરથી વર્તમાન કૃદંત.
𑂔𑂗𑂢	બોલ,	𑂔𑂗𑂢 બોલતો.
𑂔𑂗	ઊડ,	𑂔𑂗 ઊડતો.
𑂔𑂗	પકાવ,	𑂔𑂗 પકતો.
𑂔𑂗	લેઈ જા,	𑂔𑂗 લેઈ જતો.
𑂔𑂗-𑂗	છુપાવ,	𑂔𑂗-𑂗 છુપાવતો.
𑂔	જો,	𑂔 જોતો.
𑂔	દોડ,	𑂔 દોડતો.
𑂔	બલ,	𑂔 બલતો.

૧૯૪. આએ ઊપલી વર્તમાન કૃદંતની નીશાંનોમાંની પેહલવી નો આકાર 𐭥 આન, છે, તે અવસતામાં વર્તમાન કૃદંતને સારૂં આ તમને પદની અંદર વપરાતા 𐭥 આન, પ્રત્યને મલતો આવેછે; બીજો આકાર 𐭥 આક—છે તે ઊપલાં 𐭥 આન, ને છેડેનો 𐭥 ન, 𐭥 ક, ના આકારથી લખાઈને બનેલો ધારેઆમાં આવેછે. આએ બેહુ શેકલોનું જેમ પેહલવીમાં વપરાણુ થાયેલુંછે, તેમજ તે શરસીમાં પણુ થાયેલુંછે; ૫કત શરસીમાં પેહલવી 𐭥 આક, નો એમલો લાંબા ઊચારની 𐭥 આ, થી લખાયેછે. જેમકે;— 𐭥 દોડવું, તેહનું 𐭥 દોડવું; 𐭥 પોંહયવું, તેહનું 𐭥 પોંહયવું; 𐭥 દાન્સતું

ગાલખુ છાઇ ડેઝિમ્મગા ઝ-ખુઝ ઝમ્લુ (વનં ૬) નસા સાથ નાં વેહતાં પાંણી આગલ તેઓ જાએ; જાજાજુઝ ઝખુ ઝખુઝ જાજાજુઝ ઝખુઝ ૥૫ ડેજીઝ ઝખુઝ જાજાજુઝ ઝખુઝ (વનં ૫) તે જવતો પાંણીને હાંની પોંહ્યાડેચ, જવતો આતશને યુજાવેચ અને જવતો ગોસપંદોને તંગી પોંહ્યાડેચ; ઝખુઝ ડેઝિમ્મગા ઝખુઝ ઝખુઝ ઝખુઝ ઝખુઝ ઝખુઝ ઝખુઝ ઝખુઝ ઝખુઝ ઝખુઝ ઝખુઝ ઝખુઝ (કારં) જાંહાં સુધી હું જવતો રેહસ તાંહાં સુધી હું (માહરાં) ફરજંદો સાથે તારો તાખેદાર રેહવસ.

૧૮૫. ભૂત કૃદંત—એ ભૂતકાલના સેગા ઊપરથી બે રીતે બ નેલોછે, તેમાં એક ભૂતકાલના સેગામાં વપરાતો એખલો ૯ ત, અથવા ૯ દ, સાકેન આએ કૃદંતનતને સાડું વપરાએલો મલેછે, અને બીજી રીતમાં ૯ ત, અથવા ‘દ’ ની પાસે ૧—અથવા ૧ તેહને લાંમખા ઊચારથી બોલવા સાડું આવેછે, અને તે પ્રત્ય અ વસતા તથા સેમીટીક એ બેહુ જાતનાં ધાતુની સાથે એકસરખી રીતે જોડાઈને આવેછે. જેમકે:— જાખુ ખસ્ત, અથવા જાખુ ખસ્ત—ખાંધેલું; જાખુ દાદ, અથવા જાખુ દાદ—આપેલું; જાખુ જરહુન્ત, અથવા જાખુ જરહુન્ત—જનમેલું; જાખુ જમીતુન્ત, અથવા જાખુ જમીતુન્ત—મુવેલું; જાખુ પુન્સીદ, અથવા જાખુ પુન્સીદ—પુછેલું. અવસતામાં ભૂત કૃદંતની નીશાંની તરીકે સંપુરંણ ૯ ત, છે, તે ઊપરથી પેહલવીમાં ધાતુને છેડે ૧ ત, અથવા ૯ દ, ભૂત કૃદંતને સાડું વપરાએલોછે. શરસીમાં اسم مفعول ને સાડું જે ૯ અથવા ૯ વપરાએલાછે તેહની ઊપલાજ પ્રત્યઓ ઊપરથી નકલ થએલીછે; જેમકે ૯ કહેલું; ૯ ગએલું; ૯ આએ

નો ભુત કૃદંત ॥૯ અથવા ॥૯ પ્રત્ય લાગીને બનેછે. જેમકે; ॥૯
 ૫૫ ॥૯-૫૫૫૫૫ ૫૫ ॥૯-૫૫૫૫ ૫૫ ॥૯-૫૫૫ ૫૫
 ૫૫૫૫ (૬૬૦) અકલે કરી દરએક પુરાઈ જાંખ પાંચેલી, અને
 અકલે કરી દરએક પુખી પુજોરગીએ પોંહચેલીછે. ૩ ॥૯ ૫૫
 ૫૫ ॥૯ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ૫૫ ॥૯ (૬૪૦ ૩૫ લ.) જે હમણાં
 શુધી કરેલું અને જે કાંઈ હવેથી આગલ કરાનારૂં (છે.)

સામાન્ય રૂપ.

૧૯૭. આએ ભાષામાં સામાન્ય રૂપ તરેવાર રીતે બનેલાંછે, તે
 માં એઆર રીત મુખીઅછે. જેમાંની પેહલવી રીતમાં ધાતુની પાસે
 ॥૯ તન, અથવા ॥૯ દન, અને ॥૯ ઈદન, † એવા પ્રત્યઓ મેલે
 આમાં આવેછે, જેમકે ધાતુ- ૯૫ આમુજ-સીખ, તેનું ॥૯૫
 આમુખતન-સીખવું; ૫૫ પુર-ખા, તેનું ॥૯૫ પુરદન-ખાવું;
 ॥૯૫ જાતુન-આવ, તેનું ॥૯૫૫૫ જાતુનતન-આવું; ૯૫ વરજ-
 એખતીઆર કર, તેનું ॥૯૫ વરજીદન-એખતીઆર કરવું; ખી

† આએ ॥૯ ઈદન, પ્રત્યમાં વપરાએલી ૫૫, સઘણેડકાંણે સામાન્ય રૂપના
 અસલ પ્રત્યને લગતી નથી; પણ તે કેટલીએક વેલા અવસતાના ચોથા વર્ગનાં ધાતુની
 નીચાંની દાખલ, કેટલીએક વેલા નાંમને ક્રિયાપદની હાલતમાં લાવ્યા સાથે અવસતા
 માં વપરાએલા ૫૫ ય, ની જગોએ, અને કોઈ વેલા વધારા તરીકે દાખલ કરે
 આમાં આવેલીછે. જેમકે અવસતાના ચોથા વર્ગને લગતાં ધાતુ ૫૫ જય,
 ઉપરથી ॥૯ જઈદન—જનમવું; ૫૫૫૫૫૫ કુદય, ઉપરથી ॥૯૫૫૫ અકુઝીદન—
 અયડવું, લડવું; અવસતાના પેહલવા વર્ગના ધાતુ ૫૫ ખઝ—વેહચવું; તેને
 ૫૫ શ, લાગવાથી ૫૫૫૫ અક્ષી—ભાગ, હીરસો; હેવું પરીથક નાંમ બનીઈ, અને તે
 હની ઉપર ૫૫ ય, વધારેઆથી તેહનું સામાન્ય રૂપ ૫૫૫૫૫૫ અક્ષીઅ—બપ્પશવું;
 અથવા વાંટણી કરવી; જે ઉપરથી પેહલવી સામાન્ય રૂપ ॥૯૫૫૫ અક્ષીદન—વેહચવું,
 બપ્પશવું. વતી ૫૫૫૫ ગેરેજ—પોકારવું, રડવું; ૫૫૫૫ તેરેસ—ખીહવું; એ
 અવસતાના પેહલવા વર્ગનાં ધાતુ ઉપરથી ॥૯૫૫૫ ગરઝીદન—પોકારવું; અને
 ॥૫૫૫૫ તરસીદન—ખીહવું; ધતીઆદી રૂપો બનેલાંછે.

૭ રીતમાં ધાતુની પાસે પેહલ્લાં ૧૫૦ શને, પ્રત્ય મેલીને તેહનું પ રીથક નાંમ બનાવેઆમાં આવેછે, અને તેઆર પછી તેહની પાસે ૫ અથવા ૫ ય, સામાન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે, ૧૫ ગોખ-ખોલ, તેનું ૧૫૫૫ ગોખશને-ખોલી; અને તે ઊપરથી ૫૫૫૫૫ ગોખશનશ-અથવા ૫૫૫૫૫ ગોખશની-ખોલવું; ૧૫૫૫૫ ઈતીયુન-મેસ, તેહનું ૧૫૫૫૫૫૫ ઈતીયુનશને-મેકક; અને તે ઊપરથી ૫૫૫૫૫૫૫ ઈતીયુનશનશ-અથવા ૫૫૫૫૫૫૫ ઈતીયુનશનો-મેસવું. તરી૭ રીતમાં ધાતુની પાસે ૫૦ તી, અથવા ૧૦૫ દી, હેવા પ્રત્ય મેલેઆમાં આવેછે, જેમકે; ૧૧ ખૂ-થા, તેહનું ૫૦૫૫ ખૂદી-થવું- અથવા હેવું; ૭૫૦૫૫ પદીરોશ-કયુલ, તે ઊપરથી ૫૦૫૫૫૫૫૫ પદીરોશતશ-કયુલ કરવું.

૧૯૮. ચોથી રીતમાં નાંમ અથવા વીશેષણની પાસે ૫ શ-અથવા ૫ ય, આવેઆથી તેહનું સામાન્ય રૂપ બનેછે. જેમકે; ૧૦૫૫ અકાર-નકાંસું, તે ઊપરથી ૫૦૫૫૫ અકારાશ-નકાંસું થવું; વગર ઊપીઓગનું બનવું; ૧૦૫૫ અવીજ-નીરમલ, તે ઊપરથી ૫૦૫૫૫ અવીજગશ-નીરમલ રેહવું; ૧૦૫૫૫ પેદાક-જાહર, તે ઊપરથી ૫૦૫૫૫૫૫ પેદાકશ-જાહર થવું; ૧૦૫૫૫૫૫ ઓસતોખાંન-ઓસતવાર, તે ઊપરથી ૫૦૫૫૫૫૫૫૫ ઓસતોખાંનશ-ઓસતવાર રેહવું; ૫૫ હીમ-ખસલત, તે ઊપરથી ૫૦૫૫૫ હીમશ-ખસલત થવી.

૧૯૯. આઐ ઊપલી સામાન્ય રૂપની ચેઆર નીશાંનીઓમાં ની પેહલ્લી નીશાંની ૧૧૦ તન-અથવા દન, ને લગતો આકાર અવસતામાંથી આપણને મલતો નથી; પણ ખીલારોકી તખતીઓનાં લખાણમાં સામાન્ય રૂપની નીશાંની તરીકે તન પ્રત્ય વપરાએલો મ

લેછે, જેમકે; અન્તરે પાપેરેતાને-લડાઈ કરવાની અંદર; આએ
 એખારતમાં વપરાએલા પાપેરેતાને બોલની અંદર આવેલો પાપેરે
 વીસ્તાર ખતલાવનારો ધાતુછે, તેહની પાસે આવેલો તન સામાન્ય
 રૂપનો પ્રત્યછે, અને તેની સાથે જોડાએલો એ ચોથી એકવચનની
 નીશાંનીછે. પાપેરેતાને ની અંદર તન ને બદલે તાન પ્રત્યછે, તેમાં
 આવેલી આ અસલ અ છે; પણ કાએદા પરમાંજે તેની પાસે ન આ
 વેઆને લીધે તેનો ઊચ્ચાર આ નો થએલોછે. સામાન્ય રૂપની બી
 છ તથા ચોથી રીતમાં ભાવવાચક નાંમ અથવા વીશેષનની પાસે
 જુ શ-અથવા જુ — જુ ય, વપરાએલોછે, તે અવસતામાં નાંમનું સા
 માન્ય રૂપ બનાવ્યા સાડું નાંમની પાસે જુ ય, મેલેઆમાં આવેછે
 તે ઊપરથીછે; જેમકે- જુ યેરેસન-સવાલ, તેહનું જુ યેરેસન-સવાલ કરવો;
 જુ વીઆખમન-વીચાર, તેહનું જુ વીઆખમનીઅ-વીચાર કરવો. પેહલવીમાં સા
 માન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ જે જુ શ-વપરાએલોછે, તે અસલ
 અવસતાના જુ ય, નો આકારછે, પણ તે આકાર જુ શ-ને એ
 કસરખી રીતે મલતો હોવાને લીધે પાછલથી તે શ, નાજ ઊચ્ચારથી
 બોલાવા લાગેછે. અને તેથી તે પેહલવી તથા શરસી એ બેહુ ભાષામાં
 એકસરખી રીતે શ ને નાંમે જોલખાએછે. તરીછ રીતમાં ધાતુને
 જુ તી, અથવા જુ દી, ના પ્રત્ય સામાન્ય રૂપને સાડું લગાડેઆ
 માં આવેછે તે અવસતામાં સામાન્ય રૂપના અર્થને સાડું વપરાતા
 જુ તય, અથવા જુ દીઅ, પ્રત્યને ખરોખર મલતા આવેછે;
 જેમકે, અવસતાના ધાતુ- જુ મન, જુ વય, અને જુ વે
 રેજ- ઊપરથી જુ મતય, વીચારવું; જુ ઊખતય,

ખેલવું; વર્ષતય, એખતીઆર કરવું. તેમજ અવસતાનાં ધાતુ- વજ- સર-અને વેરેજ-ઉપરથી તેહનું સામાન્ય રૂપ વજએદીઅ-લેઈ બાવું; સરઈદીઅ-સાંભલવું; વેરેજેદીઅ-એખતીઆર કરવું. જેમ ખીલ અને ચોથી રીતમાં ય, નો આકાર શ-ને મલ તો લખેઆમાં આવેએછે, તેમજ આએ તરીલ રીતમાં ફેટલીએક વેલા ય ને ખદલે ય આવેછે, અને તેહનો ઊચ્ચાર શ નો કરેઆમાં આવેછે. આએ ઉપલી તરંજે રીતમાં જોકે ય, વપરાએલો છે, તોપણ તેહનો ઊચ્ચાર દીર્ઘ ઈ થી કરેઆમાં આવેછે.

૨૦૦. આએ ઉપલાં સામાન્ય રૂપને લગતા આકારોને નામ સાધિત ધાતુને નાંમે જો આપણ ખેલીએતો તે કાંઈ અનંધરતું ન થી; કેમકે તે ધાતુને નાંમી પ્રત્ય લાગીને બનેલાછે.

૨૦૧. ઉપર જણાવેલી પેહલવી રીત સેવાએનાં નાંમસાધિત ધાતુઓ જેમ સામાન્ય રૂપને સાડું વપરાએલાંછે, તેમજ તે નાંમ તથા વીજેષનને અરથે પણ વપરાએલાછે. એમાં ખીલ રીતની અંદર વપરાએલો ય શને, પ્રત્ય અવસતામાં પરીથક અથવા ભાવવાચક નાંમ બનાવ્વા સાડું હેલ્થ થવેમ, પ્રત્ય વપરાએલોછે, તે ઉપરથી લીધામાં આવેલોછે; કેમકે અવસતાનો હેલ્થ થવેમ, પ્રત્ય પેહલવી માં ય શને, ના ઊચ્ચારથી લખાએલો આપણને મલેછે. જેમકે અવં હેલ્થય થેથવેમ, ખોરાક; તેહનું પેહલવીમાં ય પશ ને, તેમજ હેલ્થકેમ સ્તોથવેમ, નું ય સેતાફ્શને, સ્તુતી, વખાંણ; ય શને, ની પાસે જેઆરે ય, અથવા શ, હેવો પ્રત્ય લાગેછે તેઆરે તેહની સેવટે વપરાએલો ન નીકલી

જાએછે, જેમકે 𐭠𐭣𐭥𐭥 મીનશને, વીચાર ; તેહનું 𐭠𐭣𐭥𐭥 મીનશની, અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥 મીનશનશ, વીચાર કરવો.

૨૦૨. નાંમસાધીત, પ્રયોજક અને ઊભયવિધ અથવા કર્મણી વાચક ધાતુઓની સેવટે સામાન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ હુમેશ 𐭠𐭣 ઈદન, પ્રત્ય લગાડેઆમાં આવેછે, જેમકે 𐭠𐭣𐭥𐭥-𐭠𐭣 બેશજી નીદન-આરાંમ કરવો ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭠𐭣 શરાદયઈનીદન-શરાખી આપવી ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭠𐭣 પેદાકીનીદન-જાહેર કરવું ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭠𐭣 નપીકીનીદન- નકલ કરવી. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭠𐭣 સાતુનીનીદન- ચલાવું ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭠𐭣 વરદીનીદન-ફેરવું ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭠𐭣 વીનારશીદન-સમરવું ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭠𐭣 તુજશીદન-સજા થવી. જો કે ઊપલાં સામાન્ય રૂપોની અંદર વપરાએલો 𐭠 ઈન-અને 𐭠 શ-પ્રત્ય અવસતાના 𐭠𐭣 અય, અને 𐭠𐭣 ય, એ ચોક્કસ પ્રત્યઓ ઊપરથી લીધામાં આવેલાછે, માંટે કાએદા પરમાંજે ઊપલાં સામાન્ય રૂપોનો ઊચ્ચાર બેશજીઅઈદન—શરાદયયઈદન—પેદાકીઅઈદન— નપીકયઈદન—સાતુનયઈદન—વરદયઈદન—વીનારયઈદન—અને તુજયઈદન—કરીને થવો જોઈએ ; પણ અક્ષરના એકમલતા આકાર અને ઊચ્ચારની સેહલાઈને સાઈં તેઓ પાછલથી 𐭠 ને બદલે ઈન અને શ ના આવાજથી બોલાતા આવેઆછે. 𐭠𐭣𐭥𐭥-𐭠 જાઈતગુન તન-લાવું ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭠 દરનજીનીદન-ગણવું ; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭠 મરૂચીનીદન-ખરાબ કરવું, એ સામાન્ય રૂપમાં વપરાએલા 𐭠 ને તે હનાં અસલ ધાતુને લગતો સહમજવો.

ધાતુ ૩૫.

૨૦૩. પેહલવી ભાષામાં 𐭠𐭣 બૂદન, 𐭠𐭣𐭥𐭥 ઈસ્તાદન,

અથવા 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 ઐસ્તાદન, 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 જહુનતન, અને 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 જઠવીમુનતન, આએ સામાન્ય રૂપો આવેછે, જેઓનો અર્થ “થવું” અથવા “હાવું” હોવો થાએછે, અને તેના સેગાઓ ખીજા ક્રિયા પદોના સેગાઓની પછી સાહીઅકારક ક્રિયાપદ તરીકે ઘણાંખરાં જોડાએછે. આએ સામાન્ય રૂપોમાંનું પેહલવું રૂપ અવસતાના 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 ખૂ-ઘાતુ ઊપરથી, ખીજું અને તરીજું અવસતાનાં 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 અસ, ઘાતુ ઊપરથી, અને એથું તથા પાંચમું સેમીટીક 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 હુહ, તથા 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 કવીમ, ઊપરથી બનેલુંછે. એ સેવાએ અવસતાનાં 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 અસ, તથા સેમીટીક 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 હુહ, ઘાતુ ઊપરથી પેહલવીમાં બે સંક્ષેપ આકારો વર્તમાનકાલનો અંદર વપરાએલા આપણને મલેછે, તેમાં 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 હુહ, ઊપરથી 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 હુમન, હેવું એક નાંખી ક્રિયાપદ પુરૂષ સર્વનાંઓની સાથે જોડાઈને આવેછે. 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 અસ, નો સંક્ષેપ આકાર 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 અ, † પેહલવા પુરૂષ એકવચનમાં તથા તરીજા પુરૂષ અનેકવચનના સેગામાં વપરાએલો મલેછે, પણ પેહલવા પુરૂષ એકવચનનું સર્વનાંમ 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 આવાને લીધે કેટલીએક વેલા 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 નો આકાર † માં બદલ થએલો આપણને મલેછે. અને તરીજા પુરૂષ એકવચનમાં તેહનો ખરો આકાર 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 અસ્ત, આપણને વારેઘડીએ જડેછે. એ સેવાએ પેહલવા પુરૂષનાં અનેકવચન, તથા ખીજા પુરૂષનાં એક તથા અનેકવચનમાંથી 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 નો આકાર લખાંણમાંથી નીકલી ગએઓછે; તોપણ ઊચ્ચારમાં કાંઈએક તેહની નીશાં ન જલવાએલી આપણને દેખાએછે. શરસીમાં ખીજા પુરૂષ એકવ

† 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 અ—એ અસલ અવસતાનાં 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 અસ—ઘાતુની અંદર આવેલા 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 સ, ઊપરથી થાએલો 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 હ, છે; પણ પાછલથી તેહનો ઉચ્ચાર 𐭠𐭡𐭣𐭤𐭥 થી કરેઆમાં આવેલોછે.

ચન સેવાએ સઘલા સેગાઓમાં , અ, લખાણમાં જરવાઈને રેહે લોછે. આએ 𐭠 અસ, તથા 𐭠 હુમન, ઊપરથી ખનેલા વર્ત માંનકાલના સેગાઓની વીગત હુમો અતરે આપીએછે :—

સ વા ર્થ .

વર્તમાંન.

ઈરાંની.

સેમીટીક.

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ 𐭠-𐭠 હું છેઉં,

૧ 𐭠-𐭠 હું છેઉં.

૨ 𐭠 તું છે,

૨ 𐭠 તું છે.

૩ 𐭠 તે છે,

૩ 𐭠 તે છે.

અનેકવચન.

અનેકવચન.

૧ 𐭠 હુમો છઈએ,

𐭠 હુમો છઈએ.

૨ 𐭠 તમો છેઓ,

𐭠 તમો છેઓ.

૩ 𐭠 } તેઓછે,

𐭠 અથવા 𐭠 તેઓછે.

૨૦૪. શરસીમાં 𐭠, 𐭠, 𐭠 એકવચનને સારું અને 𐭠, 𐭠, 𐭠 અનેકવચનને સારું વપરાયેલા સેગાઓ આપણને મલેછે, તે ઊપલા આકારને ખરોખર મલતાછે; આએ ખેડુ જાતના આકા રોના દાખલા આપણને પેહલવી પુશતકોમાં નીચે જણાવેઆ પર માંણે મલેછે :—

† તરીજ પુરૂષ એકવચનમાં કાએદા પરમાંણે 𐭠 હુમનેદ—જોહએ તેહને બદલે 𐭠 હઈત, બોલ વપડાએલોછે તેમાં 𐭠 હઈ, એ સેમીટીક તરીજ પુરૂ પનો સેગોછે અને તેને છેડે ઈરાંની કાએદા મુજબ તરીજ પુરૂષનાં સર્વનાંમને સારું 𐭠 લગાડેઓછે.

𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (વનં ૧૩)
 ઓ સપેતમાંન જરતોશત ! હું જે અહુરમજદ છેલિં તે મેં સગને
 પેદા કીધુંછે. 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (ઈજં હા. ૧૩)
 હું અહુરમજદને માંનનારો છેલિં, ઇઆને ભલા પુરુષમાંનો એક પુરુ
 ૫ છેલિં. 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (ઈં હા. ૮)
 તમે અમેશાસપંદો છેઓ યજ્ઞાંપરસતી દીનની મારફતે યાદ કરવા
 જોગ ; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 (વનં ૭) જે દરવંદો નસાને લગ
 તું કાંમ કરનારાછે તેઓ દુકાલને પસંદ કરનાર, અને ધાસતીને વ
 ધારે મદદ આપનારાછે.

૨૦૫. પેહલવીમાં અવસતાનાં 𐭥𐭥 અમ-ધાતુ ઊપરથી બને
 લા અસલ પ્રત્યઓનાં રૂપો ઊપર જણાવેઆ પરમાંણે ઘણાં કમ
 આપણને મલેછે ; અને તેહને બદલે એજ અવસતાનાં 𐭥𐭥 અસ,
 ધાતુ ઊપરથી બેકાએદે બનેલાં 𐭥𐭥𐭥𐭥 ઈસ્તાદન, હેવાં સામાન્ય
 રૂપના સેગાઓ સઘલા કાલ તથા અર્થની અંદર અસલ તથા સાહી
 આકારક રીતે વપરાયેલાછે.

𐭥𐭥 ને લગતા દાખલાઓ.

𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥
 (વનં ૫) હું જે અહુરમજદ છેલિં તે હું તેઓને એકદંમ વર
 સાગિંચ ; 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 (દીં ૬)
 કે હું કોણ છેલિં ? આદમી છેલિં કે દેવ ? 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥
 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 (કારં) તેં કેમ જાણીલિં કે હું શાપુર છેલિં ?
 𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 (વનં ૫) કે તું જર

તોસતછે તે તાહરા વમર. —જિમ જાજ જોજા જોજા જોજા (કાર૦)
 તું કીહું ખાંદાંનની આલાદનોછે? જિમ જાજા જોજા
 જાજાજા જોજા જોજા જોજા જોજા જોજા (કાર૦) તમા
 રે તાંહાં પેહલવાંબગરીના હોનરમાં ઘણો વખણાએલો એક લાએક
 પુત્રછે. જિમ જોજાજા જોજાજાજા જોજાજા જોજાજા (કાર૦) તમે
 એક ચોરતનાં કરતાં ઘણા કમજોર અને નકામાં છેઓ. જાજા
 જાજા જાજાજા જોજા જોજા જોજા (વન૦ ૭) તમે જે આદ
 મીઓ છેઓ તે દેખતાં છેઓ; જોજાજા જોજાજા જોજા જોજા
 (ઈજ૦ હ્ર. ૧) જેઓછે ચોતમ પવીતરાઈને લગતા; જાજાજા
 જાજા જોજા જોજા જોજા જોજા જોજા જોજા જોજા જોજા જોજા
 જોજા જોજા (દાદ૦) જેઓ શરશકંત કરવા સાહું લાએકનાછે, તે
 ઓ કોણછે? તથા કોણ થસે? અને કેહવી તરેહનાછે?

જિમ હોમન—ને લગતા સોગાઓનાં રૂપ સંશયાર્થમાં આપણને
 નીચે જણાવેઆ પરમાંણે મલેછે:—

વર્ત માં ન .

પુ૦ એકવચન.

૧ —જિમ } હું હોઝી,
 જિમ } હું હોઝી,

૨૧ —જિમ } તું હોએ,
 —જિમ } તું હોએ,

૩ જિમ } તે હોએ,
 —જિમ } તે હોએ,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ —જિમ } હોમો હોઈએ.
 જિમ } હોમો હોઈએ.

૨ જિમ તમે હોવ.

૩ જિમ તેઓ હોએ.

† વંદીદાદની પાંચમી પરગરદમાં જાજા યાહી, હેવો પ્રત્ય સંશયાર્થ વર્ત
 માંનના પીજ પુરૂષ એકવચનને સાહું વપરાએલોછે, જેમકે—જાજા, જાજા, જાજા
 જાજાજા જોજા જોજા તું જે અહુરમજદછે, તે નસાની ઉપર ચલાવેછે.

ભૂતકાલ.

૫૦ એકવચન.

૫૦ અનેકવચન.

૧ ~~મજીમ-ફ-ફલ~~ હું હોત, ૧ ~~મજીમ મજીમ-મજીમ-ફ~~ }
હમો હોત. }

૨ ~~મજીમ-મજીમ-મજીમ-ફ~~ તું હોત, ૨ ~~મજીમ મજીમ-મજીમ-મજીમ-ફ~~ }
તમો હોત. }

૩ ~~મજીમ મજીમ-મજીમ-ફ~~ તે હોત, ૩ ~~મજીમ મજીમ-મજીમ-મજીમ-ફ~~ }
તમો હોત. }

૨૦૬. સંશયાર્થને લગતી આ, જેમ પેહલવીમાં વર્તમાન તથા ભૂતકાલના સેગાને સાડું ~~મજીમ~~ હોમન-ની પછવાડે અથવા ~~મજીમ~~ હોમન, ને પુરૂષ સર્વનાંમો લાગીને તેની પછી વપરાએલી છે, તેમ તે શરસીમાંથી ઊપલાજ અર્થને સાડું વપરાએલી આપણને મલે છે; પણ તેહમાં ફેર માંતરે એટલોજ છે કે ~~મજીમ~~ હોમન-શબ્દ શરસીમાં વાપરેલો નથી, અને સંશયાર્થની નીશાંની તરીકે પેહલવીમાં આ, તેહના અસલ ઊચ્ચારમાં બોલાએ છે તેહને બદલે તે શરસીમાં ભૂતકાલની અંદર ~~ફ~~ ઇ, અને વર્તમાનને સાડું આ-ના ઊચ્ચારથી ભૂત તથા વર્તમાનના સેગાની પછવાડે વપરાએ છે, અને તેહની સહ મજીમ શરસી વ્યાકર્ણની અંદર ~~مندی~~, ~~مندی~~, અને ~~استمرار~~ ની ~~فی~~ ઇ, તથા ~~الفدا~~ અલેફેદાઆ-નાં નાંમથી આપેલી છે, અને તેહનું વપરાણ શરસી પુસ્તકોમાં આપણને આએ રીતે મલે છે, જેમકે:—
~~آمدی~~ તે આએઓ હોત, ~~آمدندی~~ તેઓ આએઆ હોત, ~~آمدی~~ હું આએઓ હોત; ~~رو شادی دشمنش کم بیندا~~ તેહનો દુશમન ખુશીનું મોહડું નહી જોએ.

॥૧૭૫૯॥ ઈસ્તાદન—અથવા ॥૧૭૫૯૧॥ જકવીમુનાતન—આએ બે સામાન્ય રૂપોમાંનું પેહલવું રૂપ અવસતા અને બીજું સેમીટીક મુલ ઊપરથી બનેલુંછે, તેઓનો અર્થ ‘હાલું’ અથવા ‘ઊલુ રેહલું’ હવે થાએછે. આએ સામાન્ય રૂપના સેગાઓ જેમ છુરા તેમજ બીજા ક્રિયાપદોના સેગાઓની પછી જોડાઈને આવેછે; તેમાં જેઆરે તેહ ના સેગાઓ છુરા વપરાએલા હોએ તેઆરે તેહને અસલ ક્રિયાપદને લગતા ગણવા, અને બીજાં કોઈ ક્રિયાપદની પછવાડે તે વપરાએલા હોએતો તેહને સહીઆકારક સહમજવા. તેઓનું રૂપાખ્યાપન ની એ જણાવેઆ પરમાંણેછે :—

અનિયમિત વર્તમાનકાલ. †

ધરાંની.		સેમીટીક.	
પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	ફ૧૯૦૦ હું હોઊં.	૧	ફ૧૧૧૧૫ હું હોઊં.
૨	અ૧૯૦૦ તું હોએ.	૨	અ૧૧૧૧૫ તું હોએ.
૩	૧૭૧૯૦૦ તે હોએ.	૩	૧૭૧૧૧૧૫ તે હોએ.
પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	ફ૧૯૦૦ હમે હોઈએ.	૧	ફ૧૧૧૧૫ હમે હોઈએ.
૨	૧૭૧૯૦૦ તમે હોવ.	૨	૧૭૧૧૧૧૫ તમે હોવ.
૩	૩૧૧૯૦૦ } તેઓ હોએ, ૩૫૧૯૦૦ }	૩	૩૧૧૧૧૧૫ તેઓ હોએ.

† એના વર્તમાનકાલનાં રૂપ અનિયમિતને મજતાંછે, અને તે ‘છે’ ને અર્થે વપરાએછે.

ભૂતકાલ.

૬૦	એકવચન.	૬૦	એકવચન.
૧	જ્યન્મ - ફ - ફલ - } હું હતો,	૧	જ્યામ્ - ફ - ફલ - } હું હતો.
૨	જ્યન્મ જ્યન્મ - ફ - ફલ - } તું હતો,	૨	જ્યામ્ જ્યન્મ - ફ - ફલ - } તું હતો.
૩	જ્યન્મ જ્યન્મ - ફ - ફલ - } તે હતો,	૩	જ્યામ્ જ્યન્મ - ફ - ફલ - } તે હતો.
૬૦	અનેકવચન.	૬૦	અનેકવચન.
૧	જ્યન્મ - જ્યન્મ - જ્યન્મ - ફ - ફલ - } હમેં હતા,	૧	જ્યામ્ - જ્યન્મ - જ્યન્મ - ફ - ફલ - } હમેં હતા.
૨	જ્યન્મ જ્યન્મ - જ્યન્મ - જ્યન્મ - ફ - ફલ - } તમેં હતા,	૨	જ્યામ્ જ્યન્મ - જ્યન્મ - જ્યન્મ - ફ - ફલ - } તમેં હતા.
૩	જ્યન્મ - જ્યન્મ - જ્યન્મ - જ્યન્મ - ફ - ફલ - } તેઓં હતા,	૩	જ્યામ્ - જ્યન્મ - જ્યન્મ - જ્યન્મ - ફ - ફલ - } તેઓં હતા.

૨૦૭. ભવિષ્યકાલને માંટે ઊપર લખી જણાવેલા અનિયમિત વર્તમાનના સેગાઓ કરસો ફેરફાર થએઆ વગર વપરાએછે.

૨૦૮. કેટલાંએક લખાણોમાં જ્યન્મ તથા જ્યામ્ ના ભૂત તથા વર્તમાનકાલના સેગાઓને બદલે જ્યન્મ બૂદન-અથવા જ્યન્મ જહુનતન-ના સેગાઓ વપરાએલા મલેછે, તે ફેરફાર પાછ લથી થાએલો ધારેઆમાં આવેછે, અને તે ઊપરથી શરસીમાં સઘલે છેકાંણે ઊપલા અર્થને ત્રાફું જહુનતન ને બદલે જહુ ના સેગાઓ વપ રાએલાછે. જેમકે—જહુ જહુ કીધું હતું; જહુ જહુ કીધું હોએ; ૬૦

૨૦૯. અવસતાના 𐭥𐭩 ખૂ-ધાતુ ઊપરથી બનેલાં 𐭥𐭩𐭥𐭩 ખૂદન-
તથા સેમીટીક 𐭥𐭩𐭥𐭩 હુહ-ઊપરથી બનેલાં 𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩 ખહુનતન-
એ સામાન્ય રૂપોનો અસલ અર્થ “થવું” છે. તે ઊપરાંત એ સામા-
ન્ય રૂપોના સેગાઓ “હોવું” તથા “રેહવું” હવે અર્થ પાણ વપરા-
એલા છે, અને તેઓની ગરદાંન અથવા રૂપાખ્યાપન નીચે જણાવે
આ પરમાંણે આપણને મલે છે:—

સ વા ર્થ.

વર્તમાનકાલ.

ધ૦ પુ૦ એકવચન.	સ૦ પુ૦ એકવચન.
૧ 𐭥𐭩 હું થાઉં છેઉં (અ૦) } હું થાઉં, }	૧ 𐭥𐭩𐭥𐭩 હું થાઉં છેઉં (અ૦) હું થાઉં.
૨ 𐭥𐭩𐭥𐭩 તું થાએ છે (અ૦) તું } થાએ, }	૨ 𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩 તું થાએ છે (અ૦) તું થાએ.
૩ 𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩 તે થાએ છે (અ૦) તે } થાએ, }	૩ 𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩 તે થાએ છે (અ૦) તે થાએ.

અનેકવચન.

અનેકવચન.

૧ 𐭥𐭩𐭥𐭩 હમે થઈએ છે (અ૦) હમે } થઈએ, }	૧ 𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩 હમે થઈએ છે (અ૦) હમે થઈએ.
૨ 𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩 તમે થાઓ છોઓ (અ૦) } તમે થાઓ, }	૨ 𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩 તમે થાઓ છોઓ (અ૦) તમે થાઓ.
૩ 𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩 તેઓ થાએ છે (અ૦) તે } ઓ થાએ, }	૩ 𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩𐭥𐭩 તેઓ થાએ છે, (અ૦) તેઓ થાએ.

૨૧૦. આએ ઊપર જણાવેલા 𐭥𐭩𐭥𐭩 ને લગતા વર્તમાનકાલના
સેગાઓનાં રૂપની અંદર ખીબા પુરૂષ એકવચનના સેગા સેવાએ કો

ઈખી પુરૂષને લગતા સેગામાં જ ખૂ-ધાતુની અંદર વપરાયેલા જ ઊ,
 ને ખદલે કોઈ ક્ષર આપણને મલતો નથી, તે ઊપરથી જણાયેછે કે
 તે પેહલવી લખાણમાં વપરાયેલો નથી, પાંણ હાલની શરસીમાં તે
 આપણને મલેછે. એ વીસેના પેહલવી ઘખલાઓ આપણને નીચે
 જણાવેઆ પરમાંણે મલેછે; જેમકે:—
 ૧. ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ (વનં ૧૮) સગલી જસ
 માંની આલમમાં મેલાષ કરેઆ વગર હું હમેલદાર થતી નથી. ૨. ૧૦૫૫
 ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ (વનં ૧) તે પુરૂ દશતાંન ઘ
 હું જોરમંદ રેહય. ૩. ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ (ઈંહા. ૨૧)
 જેથી તે ઈજશનેની હમેઆતી મેલવતો રેહ. ૪. ૧૦૫૫ ૧૦૫૫
 ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ (વનં ૫) આપણે તેઓથી ખચીત રી
 મન થઈએ. ૫. ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ (કારં) વજરે ક
 હીઊં કે તમો જવતા રેહો. ૬. ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫
 ૧૦૫૫ (વનં ૭) તેઓ પછી હમેશ લગી અપવીતર રેહછે.
 ૭. ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫
 (આ. ૫૦ ૬૬૦) ભલાઓ સકતીવાંન થાએ અને પુરાઓ અસકત થા
 એ; શરસી રેવાએતમાં ઊપહું લખાંન આએ રીતે કરેહુંછે:—
 وهان پادشاه بند ثوران اودشاه بند از کرد کنش خویش اواخش
 હાં લખાંણને મલતા મલેછે, તે મુજબ તેહમાં તરીજા પુરૂષનાં અને
 કવચનને સાદું ૧. ૧૦૫૫ ખવંદ-વપરાયેલો મલેછે. જેમકે:—
 ૨. ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ ૧૦૫૫ સઘલાં આદમીઓ
 હમેશે હમેશે લગી અમરગ રેહસે.

વર્તમાનની બીજી રીત.

અથવા

અપૂર્ણ વર્તમાન.

ધ૦

સ૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ ફ { સ્ } ફ-હુ-
હું થાઉં છેઉં.૧ ફાાાા { સ્ } ફ-હુ-
હું થાઉં છેઉં.૨ અ { સ્ } અ-હુ-
તું થાએછે.૨ આાાા { સ્ } અ-હુ-
તું થાએછે.૩ ઇ { સ્ } ઇ-હુ-
તે થાએછે.૩ ઇાાાા { સ્ } ઇ-હુ-
તે થાએછે.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફ { સ્ } સ્-હુ-
હુઓ થઈએછે.૧ ફાાાા { સ્ } સ્-હુ-
હુઓ થઈએછે.૨ ઇ { સ્ } ઇ-હુ-
તમે થાઓછો.૨ ઇાાાા { સ્ } ઇ-હુ-
તમે થાઓછો.૩ અ { સ્ } અ-હુ-
તેઓ થાએછે.૩ આાાા { સ્ } અ-હુ-
તેઓ થાએછે.

રીતિ વર્તમાન.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{c} \text{ફ} \\ \text{ફામ્મ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ હું થતો રેહુંચ.}$	૧ $\left. \begin{array}{c} \text{ફામ્મ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ હું થતો રેહુંચ.}$
૨ $\left. \begin{array}{c} \text{ખા} \\ \text{ખામ્મ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ તું થતો રેહુંચ.}$	૨ $\left. \begin{array}{c} \text{ખામ્મ} \\ \text{ખા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ તું થતો રેહુંચ.}$
૩ $\left. \begin{array}{c} \text{જા} \\ \text{જામ્મ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ તે થતો રેહુંચ.}$	૩ $\left. \begin{array}{c} \text{જામ્મ} \\ \text{જા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ તે થતો રેહુંચ.}$
પુ૦ અનૈકવચન.	પુ૦ અનૈકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{c} \text{ફામ્મ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ હમે થતા રહીએચ.}$	૧ $\left. \begin{array}{c} \text{ફામ્મ} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ હમે થતા રહીએચ.}$
૨ $\left. \begin{array}{c} \text{જામ્મ} \\ \text{જા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ તમે થતા રેહાચ.}$	૨ $\left. \begin{array}{c} \text{જામ્મ} \\ \text{જા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ તમે થતા રેહાચ.}$
૩ $\left. \begin{array}{c} \text{ખામ્મ} \\ \text{ખા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ તેઓ થતા રેહુંચ.}$	૩ $\left. \begin{array}{c} \text{ખામ્મ} \\ \text{ખા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ તેઓ થતા રેહુંચ.}$

ભ ત કા લ.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{c} \text{જા} \\ \text{જા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫} \text{ હું થએઓ.}$	૧ $\left. \begin{array}{c} \text{જામ્મ} \\ \text{જા} \end{array} \right\} \text{૧૧૫૦ હું થએઓ.}$

* રીતિ વર્તમાનની અંદર જેમ જૂત કૃદંતનો તેમજ શ્રુતકાલનો સેગો એકસરખી રીતે વપરાયેલાછે.

૨ ના } નેય તું થએઓ,
ને

૨ નામ } નેય તું થએઓ.

૩ ના } નેય તે થએઓ,
નમ

૩ નામ } નેય તે થએઓ.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ના } નેય હમે થએઓ,
ને

૧ નામ } નેય હમે થએઓ.

૨ ના } નેય તમે થએઓ,
ને

૨ નામ } નેય તમે થએઓ.

૩ ના } નેય તેઓ થએઓ,
ને

૩ નામ } નેય તેઓ થએઓ.

ભતકાલની બીજી રીત.

ધ૦
પુ૦ એકવચન.

સ૦
પુ૦ એકવચન.

૧ ના } નેય હું થએઓ,
ને

૧ નામ } નેય હું થએઓ.

૨ ના } નેય તું થએઓ,
ને

૨ નામ } નેય તું થએઓ.

૩ ના } નેય તે થએઓ,

૩ નામ } નેય તે થએઓ.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ $\left. \begin{matrix} \text{ફીજિમ} \\ \text{ફીજિમ} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ હમે થએઆ, } ૧ \left. \begin{matrix} \text{ફીજિમ} \\ \text{ફીજિમ} \end{matrix} \right\} \text{જામ્મ} \text{ હમે થએઆ.}$

૨ $\text{જોજિમ} \text{ જા} \text{ તમો થએઆ, } ૨ \text{જોજિમ} \text{ જામ્મ} \text{ તમો થએઆ.}$

૩ $\left. \begin{matrix} \text{ઝીજિમ} \\ \text{ઝીજિમ} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ તેઓ થએઆ, } ૩ \left. \begin{matrix} \text{ઝીજિમ} \\ \text{ઝીજિમ} \end{matrix} \right\} \text{જામ્મ} \text{ તેઓ થએઆ.}$

આપણું ભૂત.

ધ૦

સ૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ હું થાતો હતો, } ૧ \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ હું થાતો હતો.}$

૨ $\left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ તું થાતો હતો, } ૨ \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ તું થાતો હતો.}$

૩ $\left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ તે થાતો હતો, } ૩ \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ તે થાતો હતો,}$

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ $\left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ હમે થાતા હતા, } ૧ \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ હમે થાતા હતા.}$

૨ $\left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ તમો થાતા હતા, } ૨ \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \left. \begin{matrix} \text{જા} \\ \text{જા} \end{matrix} \right\} \text{જા} \text{ તમો થાતા હતા.}$

૩ જા $\left. \begin{array}{l} \text{સફ} \\ \text{ગમફ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{મરગઈ} \\ \text{મરગઈ તેઓ થાતા} \\ \text{મરગમ હતા,} \end{array}$ ૩ જામગ $\left. \begin{array}{l} \text{સફ} \\ \text{ગમફ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{મરગઈ} \\ \text{મરગઈ તેઓ થા} \\ \text{મરગમ તો હતા.} \end{array}$

અપૂર્ણ ભૂતકાલની યીજ રીત.

ધ૦

સ૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીજિમ} \\ \text{ફીજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ હું થતો} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીજિમ} \\ \text{ફીજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામગ સફ હું થતો} \\ \text{ગમફ હતા.} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ગાજિમ} \\ \text{ગાજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ તું થતો} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ગાજિમ} \\ \text{ગાજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામગ સફ તું થતો} \\ \text{ગમફ હતા.} \end{array}$

૩ ગજા $\left. \begin{array}{l} \text{સફ તે થતો} \\ \text{ગમફ હતા,} \end{array} \right\}$ ૩ ગજામગ $\left. \begin{array}{l} \text{સફ તે થતો} \\ \text{ગમફ હતા.} \end{array} \right\}$

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીજિમ} \\ \text{ફીજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ હમો થતા} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીજિમ} \\ \text{ફીજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામગ સફ હમો થતા} \\ \text{ગમફ હતા.} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ગાજિમ} \\ \text{ગાજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ તમો થતા} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ગાજિમ} \\ \text{ગાજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામગ સફ તમો થતા} \\ \text{ગમફ હતા.} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ગૌજિમ} \\ \text{ગૌજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{સફ તેઓ થતા} \\ \text{જા ગમફ હતા,} \end{array}$ ૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ગૌજિમ} \\ \text{ગૌજિમ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{જામગ સફ તેઓ થતા} \\ \text{ગમફ હતા.} \end{array}$

પૂર્ણ ભૂત.

ધ૦	એકવચન.	સે૦	એકવચન.
પુ૦		પુ૦	
૧	જાજાજા જાજા ફ-જા-૧ હું થઈ રહ્યો,	૧	જાજા જાજાજા ફ-જા-૧ હું થઈ રહ્યો.
૨	જાજા જાજાજા જાજા-જા-૨ તું થઈ રહ્યો,	૨	જાજા જાજાજા જાજા-જા-૨ તું થઈ રહ્યો.
૩	જાજાજા જાજા જાજા-જા-૩ તે થઈ રહ્યો,	૩	જાજા જાજાજા જાજા-જા-૩ તે થઈ રહ્યો.

ખીજી રીત.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	જાજાજા જાજાજા	૧	જાજાજા જાજાજા
૨	જાજાજા જાજાજા	૨	જાજા જાજાજા જાજાજા
૩	જાજાજા જાજાજા	૩	જાજાજા જાજાજા
૧	હું થઈ રહ્યો,	૧	હું થઈ રહ્યો.
૨	જાજાજા જાજાજા તું થઈ રહ્યો.	૨	જાજા જાજાજા તું થઈ રહ્યો.
૩	તે થઈ રહ્યો,	૩	તે થઈ રહ્યો.
પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	જાજાજા જાજાજા	૧	જાજાજા જાજાજા
૨	જાજાજા જાજાજા	૨	જાજાજા જાજાજા
૩	જાજાજા જાજાજા	૩	જાજાજા જાજાજા
૧	હમો થઈ રહ્યો,	૧	હમો થઈ રહ્યો.
૨	જાજાજા જાજાજા તમે થઈ રહ્યો,	૨	જાજા જાજાજા † તમે થઈ રહ્યો.
૩	તેઓ થઈ રહ્યો,	૩	તેઓ થઈ રહ્યો.

† હુંએ ૧૮૨ મા નંબર વાલા ફેકરામાં જણાવીદે છે કે પૂર્ણભૂતકાલની સહમજ અવલાવ્યા સાથે જાજાજા ના સેગાની પાસે જાજાજાજા નો સેગો વપરાયે છે, તે માં ગોં ના દાખલા ઉપરથી છે, પણ તેહને મલતો બીજો દાખલો મને મલે આ નથી, માટે કાએદા પરમાણે જાજાજા અથવા જાજાજા ના સેગાઓ ઉપલાં રૂપાખ્યાપ નમાં હુંએ મેલેલા છે.

ભૂ ત ભૂ ત કા લ .

ઈ૦

સે૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } ફલ હું થએઓ હતો, ૧ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } ફલ હું થએઓ હતો.

૨ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલ તું થએઓ હતો, ૨ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલ તું થએઓ હતો.

૩ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલ તે થએઓ હતો, ૩ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલ તે થએઓ હતો.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલે હમે થએઓ હતા, ૧ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલે હમે થએઓ હતા.

૨ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલે તમે થએઓ હતા, ૨ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલે તમે થએઓ હતા.

૩ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલે તેઓ થએઓ હતા, ૩ ભૂજમ્ભાસુ ભૂજમ્ભાસુ } જલે તેઓ થએઓ હતા.

આએ કાલને સારું ભૂજમ્ભાસુ અને ભૂજમ્ભાસુ ને બદલે ભૂજમ્ભાસુ અથવા ભૂ ના સેગાઓ પણ વપરાયેલાછે, જે વીસેના દાખલાઓ હોએ ૧૮૩ માં ફેકરામાં જણાવેલાછે.

વર્તમાનભૂત.

પુ૦	ધ૦	એકવચન.	પુ૦	સે૦	એકવચન.
૧	ફીજીસ ફીજીસ ફીજીસ ફીજીસ	જા ૧૧ ૬-૬-૧ હું થએઆ છેડાં,	૧	ફીજીસ ફીજીસ ફીજીસ ફીજીસ	જા ૧૧૫૦ ૬-૬-૧ હું થએઆ છેડાં.
૨	પીજીસ પીજીસ પીજીસ પીજીસ	જા ૧૧ ૧૫-૧૫-૧ તું થએઆ છે,	૨	પીજીસ પીજીસ પીજીસ પીજીસ	જા ૧૧૫૦ ૧૫-૧૫-૧ તું થએઆ છે.
૩	પીજીસ પીજીસ પીજીસ પીજીસ	જા ૧૧ ૨૦-૨૦-૧ તે થએઆ છે,	૩	પીજીસ પીજીસ પીજીસ પીજીસ	જા ૧૧૫૦ ૨૦-૨૦-૧ તે થએઆ છે.
પુ૦	અનેકવચન.		પુ૦	અનેકવચન.	
૧	ફીજીસ ફીજીસ ફીજીસ ફીજીસ	જા ૧૧ ૨૫-૨૫-૧ હું થએઆ છઈએ,	૧	ફીજીસ ફીજીસ ફીજીસ ફીજીસ	જા ૧૧૫૦ ૨૫-૨૫-૧ હું થએઆ છઈએ.
૨	પીજીસ પીજીસ પીજીસ પીજીસ	જા ૧૧ ૩૦-૩૦-૧ તમે થએઆ છઈએ,	૨	પીજીસ પીજીસ પીજીસ પીજીસ	જા ૧૧૫૦ ૩૦-૩૦-૧ તમે થએઆ છઈએ.
૩	પીજીસ પીજીસ પીજીસ પીજીસ	જા ૧૧ ૩૫-૩૫-૧ તેઓ થએઆ છે,	૩	પીજીસ પીજીસ પીજીસ પીજીસ	જા ૧૧૫૦ ૩૫-૩૫-૧ તેઓ થએઆ છે.

૨૧૧. ભવીષ્યકાલને માંટે દરએક ક્રિયાપદના વરતમાંનના સેગાઓ વાપરેઆમાં આવેલાછે; પણ તે ઊપરાંત પાછલથી થાએલાં લખાણોમાં ॥જુમ્મા ક્રિયાપદના વરતમાંનના સેગાઓ ભૂતકાલના સેગાની આગલ મેલાઈને ભવીષ્યકાલના અરથને સારૂં વપરાએલા આપણને મલેછે; જેમકે:— $\text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા}$ (પતેત૦) કોઈ શ ખશને તે કેહતો રેહ કે હું તુંને કપડાં આપસ; પણ તે તેહને આપે નહી. $\text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા}$ (પતેત૦) તે દરએક રાત સતાવન વરસની થસે. હાલની શરસી જ ખાંનમાં ભવીષ્યકાલને સારૂં જે خواستی હેવાં સામાન્ય રૂપના વર્તમાં નના સેગાઓ ભૂતકાલના સેગાની આગલ વપરાએછે, તે ઊપલા શે કરામાં આવેલા $\text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા}$ ખોઆહદ જહુનત-અને $\text{જુમ્મા } \text{જુમ્મા}$ ખોઆહમદાદ-ને મલતાછે.

આ સાર્થ .

વર્તમાંન.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{l} \text{જુમ્મા} \\ \text{જુમ્મા} \end{array} \right\}$ હું થાઊં,	૧ $\left. \begin{array}{l} \text{જુમ્માજુમ્મા} \\ \text{જુમ્મા} \\ \text{જુમ્મા} \end{array} \right\}$ હું થાઊં.
૨ જુમ્મા તું થા,	૨ $\left. \begin{array}{l} \text{જુમ્મા} \\ \text{જુમ્માજુમ્મા} \end{array} \right\}$ તું થા.
૩ જુમ્મા તે થાએ,	૩ જુમ્માજુમ્મા તે થાએ.

૫૦ અનેકવચન.

૧ $\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$ } હમો થાઈએ,

૨ $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$ } તમો થાઓ,

૩ $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$ } તેઓ થાએ,

૫૦ અનેકવચન.

૧ $\frac{ۛۛۛۛ}{ۛۛۛۛ}$ } હમો થાઈએ.

૨ $\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$ } તમો થાઓ.

૩ $\frac{ۛۛۛۛ}{ۛۛ}$ } તેઓ થાએ.

શ ક યા ર્થ .

ઈ૦

વર્તમાન.

સ૦

૫૦ એકવચન.

૫૦

એકવચન.

૧ $\frac{ۛ}{ۛ}$ ૧૨ હું થાઈ સકું,

૧ $\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$ ૧૨ હું થાઈ સકું.

૨ $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$ તું થાઈ સકે,
તું થને,

૨ $\frac{ۛۛۛۛ}{ۛۛۛۛ}$ તું થાઈ સકે. અ૦
 $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$, તું થને.

$\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$,

$\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$,

$\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$,

$\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$,

$\frac{ۛ}{ۛ}$,

$\frac{ۛ}{ۛ}$,

૩ $\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$

$\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$ — — — — — તે થાઈ

$\frac{ۛۛ}{ۛۛ}$, સકે.

૩ $\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$

$\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$ — — — — — તે થાઈ

$\frac{ۛۛۛ}{ۛۛۛ}$, , , , , સકે.

શક્યાર્થ.

૧૧૧૧૧૧૧૧ ને લગતું રૂપાભ્યાસન.

પુઠ	ધ્રુવ એકવચન.	સેઠ વર્તમાન.	પુઠ એકવચન.
૧ ૧૧૧૧ ૨૨ ૧૧	<div> <div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> <div>૬૬૬૬ "</div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> </div> <div>૬૬-૬૬-૬૬</div> <div>હું થાઈ સંકુચ.</div> </div>	<div> <div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> <div>૬૬૬૬ "</div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> </div> <div>૬૬-૬૬-૬૬</div> <div>હું થાઈ સંકુચ.</div> </div>	<div> <div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> <div>૬૬૬૬ "</div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> </div> <div>૬૬-૬૬-૬૬</div> <div>હું થાઈ સંકુચ.</div> </div>
૨ ૧૧૧૧ ૨૨ ૧૧	<div> <div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> <div>૬૬૬૬ "</div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> </div> <div>૬૬-૬૬-૬૬</div> <div>તું થાઈ સંકુચ.</div> </div>	<div> <div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> <div>૬૬૬૬ "</div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> </div> <div>૬૬-૬૬-૬૬</div> <div>તું થાઈ સંકુચ.</div> </div>	<div> <div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> <div>૬૬૬૬ "</div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> </div> <div>૬૬-૬૬-૬૬</div> <div>તું થાઈ સંકુચ.</div> </div>
૩ ૧૧૧૧ ૨૨ ૧૧	<div> <div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> <div>૬૬૬૬ "</div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> </div> <div>૬૬-૬૬-૬૬</div> <div>તે થાઈ સંકુચ.</div> </div>	<div> <div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> <div>૬૬૬૬ "</div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> </div> <div>૬૬-૬૬-૬૬</div> <div>તે થાઈ સંકુચ.</div> </div>	<div> <div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> <div>૬૬૬૬ "</div> <div>૬૬૬૬ ૧૧૧૧</div> </div> <div>૬૬-૬૬-૬૬</div> <div>તે થાઈ સંકુચ.</div> </div>

૧ પાછલાં લખાનીની અંદર ૧૧૧૧૧ ને બદલે ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ તથા ૬૬૬૬ ૧૧૧૧ ને બદલે ૬૬૬૬ ૧૧૧૧ મેલેલે.

ધો

લ ત ક ળ .

સેં

પું એકવચન.

પું

એકવચન.

- ૧ ૧૧૧) ૨અં ૧) { ૧૨૫)૧ { ૬-૬૦-૬ } હું થાઈ સંકેતો,
- ૨ ૧૧૧) ૨અં ૧) { ૧૨૫)૧ { ૧૭-૧૭-૬ } તું થાઈ સંકેતો,
- ૩ ૧૧૧) ૨અં ૧) { ૧૨૫)૧ { ૨૭-૨૭-૬ } તે થાઈ સંકેતો,

- ૧ ૧૧૧)૨ ૨અં ૧)૧૨૫) { ૧૨૫)૧ { ૬-૬૦-૬ } હું થાઈ સંકેતો.
- ૨ ૧૧૧)૨ ૨અં ૧)૧૨૫) { ૧૨૫)૧ { ૧૭-૧૭-૬ } તું થાઈ સંકેતો.
- ૩ ૧૧૧)૨ ૨અં ૧)૧૨૫) { ૧૨૫)૧ { ૨૭-૨૭-૬ } તે થાઈ સંકેતો.

પું અનેકવચન.

પું અનેકવચન.

- ૧ ૧૧૧) ૨અં ૧) { ૧૨૫)૧ { ૬-૬૦-૬ } હૈં થાઈ સંકેતો,
- ૨ ૧૧૧) ૨અં ૧) { ૧૨૫)૧ { ૧૭-૧૭-૬ } તમે થાઈ સંકેતો,
- ૩ ૧૧૧) ૨અં ૧) { ૧૨૫)૧ { ૨૭-૨૭-૬ } તેઓ થાઈ સંકેતો,

- ૧ ૧૧૧)૨ ૨અં ૧)૧૨૫) { ૧૨૫)૧ { ૬-૬૦-૬ } હૈં થાઈ સંકેતો.
- ૨ ૧૧૧)૨ ૨અં ૧)૧૨૫) { ૧૨૫)૧ { ૧૭-૧૭-૬ } તમે થાઈ સંકેતો.
- ૩ ૧૧૧)૨ ૨અં ૧)૧૨૫) { ૧૨૫)૧ { ૨૭-૨૭-૬ } તેઓ થાઈ સંકેતો.

આઓ અર્થને લગતા લવીણકાલને સાદું એના વર્તમાનના સેગાઓ વપરાયોલાહે.

પેહલવી ભાશાનું. ચાકરણ.

॥૧૦૦૦૦૦૦૦ ક્રિયાપદની ગરદાન.

વર્તમાનકાલ.

૨૧૨. આએ ક્રિયાપદમાં વર્તમાન અથવા ભવિષ્યને સારૂં ૧૦૦૦૦ આવાફદ, અને ભૂતકાલને સારૂં ૧૦૦૦૦૦ આવાફસ્ત, એવા બે સે ગાઓ સાહીઆકારક રૂપમાં વપરાએલા મલેછે, અને તેહની આગલ પુરૂષ સર્વનાંમો મેલેઆમાં આવેછે. એમાં દરએક પુરૂષ બીજી અથવા તરીજી વીલકતીમાં વપરાએછે. જેમકે:—

ધ૦	વર્તમાનકાલ.	સે૦	
પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	"	૧	"
૨	૧૦૧ ૧૦૦૦ અ૦	૨	૧૦૧૧૦ ૧૦૦૦ અ૦
૩	૧૦૧૦૧ "	૩	૧૦૧૦૧૦ "
	{ #-૬૦-૧) મહને થવું પડેય, હુંએ થવું જોઈએય, ૧૦૧-૧૦૦-૧) તુંને થવું પડેય, તુંએ થવું જોઈએય, ૧૦૦-૧૦૦-૧) તેણે થવું જોઈએય, તેહને થવું પડેય,		{ #-૬૦-૧) મહને થવું પડેય. હુંએ થવું જોઈએય. ૧૦૧-૧૦૦-૧) તુંને થવું પડેય. તુંએ થવું જોઈએય. ૧૦૦-૧૦૦-૧) તેણે થવું જોઈએય. તેહને થવું પડેય.
પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	"	૧	"
૨	૧૦૧ ૧૦૦૦ અ૦	૨	૧૦૧૧૦ ૧૦૦૦ અ૦
૩	૧૦૧૦૧ "	૩	૧૦૧૦૧૦ "
	{ #-૧૦૦-૧) હમોએ થવું જોઈએય, હમોને થવું પડેય, ૧૦૧-૧૦૦-૧) તમોને થવું પડેય, તમોએ થવું જોઈએય, ૧૦૦-૧૦૦-૧) તેઓને થવું પડેય, તેઓએ થવું જોઈએય,		{ #-૧૦૦-૧) હમોએ થવું જોઈએય. હમોને થવું પડેય. ૧૦૧-૧૦૦-૧) તમોને થવું પડેય. તમોએ થવું જોઈએય. ૧૦૦-૧૦૦-૧) તેઓને થવું પડેય. તેઓએ થવું જોઈએય.

ભૂતકાલ.

ધ૦	એકવચન.
૧	" { મને થવું પડીલું,
૨	જાણી જાણી { તુને થવું પડીલું,
૩	જાણી જાણી { તેહને થવું પડીલું,

સે૦	એકવચન.
૧	" { મને થવું પડીલું.
૨	જાણી જાણી { તુને થવું પડીલું.
૩	જાણી જાણી { તેહને થવું પડીલું.

ધ૦	અનેકવચન.
૧	" { આપણને થવું પડીલું,
૨	જાણી જાણી { હમોને થવું પડીલું,
૩	જાણી જાણી { તમોને થવું પડીલું,
૪	જાણી જાણી { તેઓને થવું પડીલું,

ધ૦	અનેકવચન.
૧	" { આપણને થવું પડીલું.
૨	જાણી જાણી { હમોને થવું પડીલું.
૩	જાણી જાણી { તમોને થવું પડીલું.
૪	જાણી જાણી { તેઓને થવું પડીલું.

એને લગતો લવીચકાલ વર્તમાનનાં રૂપને મલતોછે.

સંશ્ચાર્ય.

વર્તમાન.

ધ૦	એકવચન.
૧	હું થાણી,
૨	તું થાએ- તું થજે,
૩	તે થાએ, તે થજે

સે૦	એકવચન.
૧	હું થાણી.
૨	તું થાએ- તું થજે.
૩	તે થાએ, તે થજે

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦

અનેકવચન.

૧ 𐭥𐭥𐭥𐭥 હમો થઈએ, ૧ 𐭥𐭥𐭥𐭥 , 𐭥𐭥𐭥𐭥 હમો થઈએ.૨ 𐭥𐭥 , 𐭥𐭥 તમો થાઓ, ૨ 𐭥𐭥𐭥𐭥 , 𐭥𐭥𐭥𐭥 તમો થાઓ.૩ 𐭥𐭥 તેઓ થાએ, ૩ 𐭥𐭥𐭥𐭥 , 𐭥𐭥𐭥𐭥 } તેઓ થાએ.
 𐭥𐭥-𐭥𐭥𐭥𐭥

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

પુ૦

એકવચન.

૧ " 𐭥-𐭥𐭥-
 𐭥𐭥 થએઓ,
 𐭥𐭥 થએઓ હોત,
 𐭥𐭥 થાત,
 ૨ 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥-𐭥𐭥-
 𐭥𐭥 " 𐭥𐭥 𐭥𐭥 થએઓ,
 𐭥𐭥 " 𐭥𐭥 𐭥𐭥 થએઓ હોત,
 ૧ 𐭥𐭥𐭥𐭥 " 𐭥𐭥 𐭥𐭥 થાત,
 ૩ " 𐭥-𐭥𐭥-
 તે થએઓ,
 તે થએઓ હોત,
 તે થાત,

૧ " 𐭥-𐭥𐭥-
 𐭥𐭥 થએઓ,
 𐭥𐭥 થએઓ હોત,
 𐭥𐭥 થાત,
 ૨ 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥-𐭥𐭥-
 𐭥𐭥 " 𐭥𐭥 𐭥𐭥 થએઓ,
 𐭥𐭥 " 𐭥𐭥 𐭥𐭥 થએઓ હોત,
 𐭥𐭥𐭥𐭥 " 𐭥𐭥 𐭥𐭥 થાત,
 ૩ " 𐭥-𐭥𐭥-
 તે થએઓ,
 તે થએઓ હોત,
 તે થાત.

૧ વલી કેટલેએક કેટલે 𐭥𐭥-𐭥𐭥𐭥 અને 𐭥𐭥 ને બદલે 𐭥𐭥 , 𐭥𐭥𐭥𐭥 , 𐭥𐭥𐭥 અને 𐭥𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭥𐭥 ના સેગાઓ વપરાએલા જોએઆમાં આવેછે; જે મકે— 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 (પુરોગી) સવાબને લગતું કોઈપણ પવીતર કાંમ જે મેં કીધું હોએ તેહને બદલે માહરી જા તને નેકી આપજે. 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥𐭥 (કાર૦)

૫૦ અનેકવચન.

૫૦ અનેકવચન.

૧	"	૧૬-૧૬૦-૬૧ હમે થએઆ, હમે થએઆ હોત, હમે થાત,	૧	"	૧૬-૧૬૦-૬૧ હમે થએઆ. હમે થએઆ હોત. હમે થાત.
૨	૧૬ ૧૧ ૧૬ ૧૧ ૧૬ ૧૧ ૧૬ ૧૧	૧૬-૧૬૦-૬૧ તમે થએઆ, તમે થએઆ હોત, તમે થાત,	૨	૧૬ ૧૧ ૧૬ ૧૧ ૧૬ ૧૧ ૧૬ ૧૧	૧૬-૧૬૦-૬૧ તમે થએઆ. તમે થએઆ હોત. તમે થાત.
૩	"	૧૬-૧૬૦-૬૧ તેઓ થએઆ, તેઓ થએઆ હોત, તેઓ થાત,	૩	"	૧૬-૧૬૦-૬૧ તેઓ થએઆ. તેઓ થએઆ હોત. તેઓ થાત.

હેવું કરં કે દુનીઆમાં તારા કરતાં સુખી કોઈ નહી હોએ. ૧૧૧૧૧ ૬૧૬ ૧૦૪
૧૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ (માં ગોા) જેઓની ઉમર ૧૫ વર
સ પછીની નહી હોએ તેહવાં આદમીઓને તેણે બોલાવેઆં. ૬૧ ૧૧૧ ૧૧૧
૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧ (કારં) જે તારો વીચાર મારી સાથે બરોબર અને એક
મલતો હોએ. ૬૧ ૧૧૧ ૬૧ ૬ ૧૧૧ ૧૧૧ ૬ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૬ ૧૧૧
૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧ ૬ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૬ ૧૧૧
(દાદં) તેઆરે તે હાડકાંને કાએદાસર અસ્તુદાંની અંદર (મેલ), કે જે (અસ્તુ
દાં) હેવી રીતે જમીનથી ઉતરું બનાવેલું, અને હેવી રીતનાં છાપરાં સાતનું હોએ,
કે કોઈની તરેહથી નસાની ઉપર વરસાદ નહી પડે. ૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧ ૬ ૧૧૧ ૧૦૪
૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ (દાદં) તેહને (અસ્તુદાંને) રોશની મલવા સાથે તેહમાં
સુરાખ પાડેલું હોએ. ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧ ૧૧૧ ૧૧ ૧૧ ૧૧ (વનં ૩) કે
તેમાં યુજરેલાં આદમીને આપેલું (ધ્યાને મેલેલું) હોએ. વલી 'દાદસ્તાને દીની'
માં કેરેએક કેકાંણે ૧૧૧ ને બદલે વર્તમાનની માફક ભુતકાલના સેગાની પાસે
૧૧૧ થાડે, વપરાએલો મેલેહે; જેમકે:— ૧૬ ૧૧૧ ૬ ૧૧૧ ૧૧ ૧૧૬ ૧૬
૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧
પાપશીઓએ જેઆરે (તે કાલબુદને) નહી 'આક', તો તે સરેલું, કોહેલું અને
કેરમ વાલું થાએ.

[illegible]

પ્ર૦
અનેકવચન.

[illegible]

"ਕਿਸੇ ਸਾਥ ਵਿੱਚ
 ਫੀਡ-ਬੈਕ-ਵਾਲ
 " ਕਲ
 " ਖਰ
 " ਕਲ
 ਅੰਤ ਨਾਲ
 ਨਾਲ ਹੋ ਨਾਲ ੨

{
 " " "
 " "
 " "
 " "
 " "
 }

પ્ર૦
અનેકવચન.

१॥ १॥ २॥ ३॥ ४॥ ५॥ ६॥ ७॥ ८॥ ९॥ १०॥ ११॥ १२॥ १३॥ १४॥ १५॥ १६॥ १७॥ १८॥ १९॥ २०॥ २१॥ २२॥ २३॥ २४॥ २५॥ २६॥ २७॥ २८॥ २९॥ ३०॥ ३१॥ ३२॥ ३३॥ ३४॥ ३५॥ ३६॥ ३७॥ ३८॥ ३९॥ ४०॥ ४१॥ ४२॥ ४३॥ ४४॥ ४५॥ ४६॥ ४७॥ ४८॥ ४९॥ ५०॥ ५१॥ ५२॥ ५३॥ ५४॥ ५५॥ ५६॥ ५७॥ ५८॥ ५९॥ ६०॥ ६१॥ ६२॥ ६३॥ ६४॥ ६५॥ ६६॥ ६७॥ ६८॥ ६९॥ ७०॥ ७१॥ ७२॥ ७३॥ ७४॥ ७५॥ ७६॥ ७७॥ ७८॥ ७९॥ ८०॥ ८१॥ ८२॥ ८३॥ ८४॥ ८५॥ ८६॥ ८७॥ ८८॥ ८९॥ ९०॥ ९१॥ ९२॥ ९३॥ ९४॥ ९५॥ ९६॥ ९७॥ ९८॥ ९९॥ १००॥

$\left\{ \begin{array}{l} \frac{\sqrt{10}}{2} \\ \sqrt{10} \\ \sqrt{10} \end{array} \right\}$

* જ્યુઓ વનદીદાદ પરં ૩ છ, તથા ૧૩ મી, ૨૮।૫૭ ૧૫।૯ ૬૭।૭ ૨૪।૬ ગોગેશપે કહેલુંકે ઉપાએ થાઈ સૂકેતો, ૧૧।૭ ૭૬।૯ ૧૫।૯ ૬૭।૭ ૨૪।૬ તેઓ એમ નહી બોલે, કેમકે તે ભડું (કાંમ) કરી સૂકેમ.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ॥૧ાઁઅં ૧ાઁ { પાક્કમ પાલ પક્ક-પલ્લ-ફે } હમો યાહ સેકેઆ હોત,
પક્કમ પલ્લપાલ હમો યાહ સેકત,

૨ ॥૧ાઁઅં ૧ાઁ { પાક્કમ પાલ પલ્લ-પલ્લ-ફે } તમો યાહ સેકેઆ હોત,
પક્કમ પલ્લપાલ તમો યાહ સેકત,

૧ ॥૧ાઁઅં ૧ાઁ { પાક્કમ પાલ પલ્લ-પલ્લ-પલ્લ-ફે } તેઓ યાહ સેકેઆ હોત,
પક્કમ પલ્લપાલ તેઓ યાહ સેકત,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ॥૧ાઁપુઅં ૧ાઁપુ { પાક્કમ પાલ પક્ક-પલ્લ-ફે } હમો યાહ સેકેઆ હોત,
પક્કમ પલ્લપાલ હમો યાહ સેકત.

૨ ॥૧ાઁપુઅં ૧ાઁપુ { પાક્કમ પાલ પલ્લ-પલ્લ-ફે } તમો યાહ સેકેઆ હોત,
પક્કમ પલ્લપાલ તમો યાહ સેકત.

૩ ॥૧ાઁપુઅં ૧ાઁપુ { પાક્કમ પાલ પલ્લ-પલ્લ-પલ્લ-ફે } તેઓ યાહ સેકેઆ હોત,
પક્કમ પલ્લપાલ તેઓ યાહ સેકત.

૩	જ્ય મ્મમ-મ્મમ	૩	જ્યમ્મ મ્મમ-મ્મમ
	તેઓને થાઓ,	મ્મ ”	તેઓને થાઓ.
	તેઓને થનો,		તેઓને થનો.

કૃ દં ત .

ધ૦	સે૦
કર્તૃવાચક	કર્તૃવાચક
મા } થાતું,	મામા } થાતું.
મામા } થનાર,	મામામા } થનાર.
કર્મવાચક	કર્મવાચક
મા } થએલું,	મામા } થાએલું.
મામા } થાએલું,	મામામા } થાએલું.
ક્રિયાવાચક	ક્રિયાવાચક
મામા } હોનારત,	મામામા હોનારત.
મામામા } થવું,	મામામામા થવું.

સંકર્મક ક્રિયાપદ.

મામા અથવા મામામા ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાયન.

મૂલ ભેદ . .

સ્વાર્થ .

ધ૦	વર્તમાનકાલ.	સે૦	
પ્ર૦	એકવચન.	પ્ર૦	
૧	મા હું આપુ,	૧	મામા હું આપુ.
૨	મામા તું આપે,	૨	મામામા તું આપે.
૩	મામા } તે આપે,	૩	મામામા } તે આપે.
	મામા }		

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	ફ-૫ હમો આપીએ,	૧	ફીામ્મ હમો આપીએ.
૨	ભ-૫ તમો આપો,	૨	ભાામ્મ તમો આપો.
૩	ૐમ્મ } તેઓ આપે,	૩	ૐામ્મ તેઓ આપે.

અ પૂર્ણ વર્તમાન .

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	ફ-૫ સફ હું આપુંછું,	૧	ફીામ્મ સફ હું આપુંછું.
૨	ભ-૫ સફ તું આપેછે,	૨	ભાામ્મ સફ તું આપેછે.
૩	ભ-૫ } સફ અં	૩	ભાામ્મ } સફ અં
	ભામ્મ } ભ-૫ તે આપેછે,		ભાામ્મ } ભાામ્મ તે આપેછે.
	ભાામ્મ		ભાામ્મ

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	ફ-૫ સફ હમો આપીએછે,	૧	ફીામ્મ સફ હમો આપીએછે.
૨	ભ-૫ સફ તમો આપો છેઓ,	૨	ભાામ્મ સફ તમો આપો છેઓ.
૩	ૐમ્મ સફ તેઓ આપેછે,	૩	ૐામ્મ સફ તેઓ આપેછે.

રીતી વર્તમાન .

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	ફીામ્મ } ભ-૫ હું આપતો ફી } રેહ્ય,	૧	ફીામ્મ } ભાામ્મ હું આપતો ફી } રેહ્ય.
૨	ભાામ્મ } ભ-૫ તું આપતો ભાા } રેહ્ય,	૨	ભાામ્મ } ભાામ્મ તું આપતો ભાા } રેહ્ય.
૩	ભાામ્મ } ભ-૫ તે આપતો ભાા } રેહ્ય,	૩	ભાામ્મ } ભાામ્મ તે આપતો ભાા } રેહ્ય.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીામ્બ } ાયુ હમો આપતા
ફી } રહીએચ,

૨ જાામ્બ } ાયુ તમો આપતા
જા } રેહોચ,

૩ ગીામ્બ } ાયુ તેઓ આપતા
ગી } રેહુચ,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીામ્બ } ાામ્બ હમો આપ
ફી } તા રહીએચ.

૨ જાામ્બ } ાામ્બ તમો આપ
જા } તા રેહોચ.

૩ ગીામ્બ } ાામ્બ તેઓ આપ
ગી } તા રેહુચ.

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ાયુ ફ-ફુ-)
હુંએ આપીઝિં,

૨ ાયુ ાયુ-નય-)
તુંએ આપીઝિં,

૩ ાયુ -યુ-યુય-ઈ)
તેએ આપીઝિં,

પુ૦ એકવચન.

૧ ાામ્બ ફ-ફુ-)
હુંએ આપીઝિં.

૨ ાામ્બ ાયુ-નય-)
તુંએ આપીઝિં.

૩ ાામ્બ -યુ-યુય-ઈ)
તેએ આપીઝિં.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ાયુ મફ-મફુ-ફી)
હમોએ આપીઝિં,

૨ ાયુ મજા-મજય-ફી)
તમોએ આપીઝિં,

૩ ાયુ મયુ-મયુય-મયુઈ)
તેઓએ આપીઝિં,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ાામ્બ મફ-મફુ-ફી)
હમોએ આપીઝિં.

૨ ાામ્બ મજા-મજય-ફી)
તમોએ આપીઝિં.

૩ ાામ્બ મયુ-મયુય-મયુઈ)
તેઓએ આપીઝિં.

બીજી રીત.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીર્જી} \\ \text{ફ} \\ \text{ફી} \end{array} \right\} \text{જુઓ આપીશિં,}$	૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીર્જી} \\ \text{ફ} \\ \text{ફી} \end{array} \right\} \text{જુઓ આપીશિં.}$
૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ખાર્જી} \\ \text{ખ} \end{array} \right\} \text{તુંએ આપીશિં,}$	૨ $\left. \begin{array}{l} \text{ખાર્જી} \\ \text{ખ} \end{array} \right\} \text{તુંએ આપીશિં.}$
૩ ખજીઓ તેણે આપીશિં,	૩ ખજીઓ તેણે આપીશિં.
પુ૦ અનેકવચન.	પુ૦ અનેકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીર્જી} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{હમોએ આપીશિં,}$	૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફીર્જી} \\ \text{ફ} \end{array} \right\} \text{હમોએ આપીશિં.}$
૨ $\left. \begin{array}{l} \text{જીર્જી} \\ \text{જી} \end{array} \right\} \text{તમોએ આપીશિં,}$	૨ $\left. \begin{array}{l} \text{જીર્જી} \\ \text{જી} \end{array} \right\} \text{તમોએ આપીશિં.}$
૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ઝીર્જી} \\ \text{ઝી} \end{array} \right\} \text{તેઓએ આપીશિં.}$	૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ઝીર્જી} \\ \text{ઝી} \end{array} \right\} \text{તેઓએ આપીશિં.}$

અ પૂર્ણ ભૂત.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ જુઓ આપતા હતા, ઈ૦	૧ જુઓ આપતા હતા. ઈ૦
પુ૦ અનેકવચન.	પુ૦ અનેકવચન.
૧ જુઓ આપતા હતા, ઈ૦	૧ જુઓ આપતા હતા. ઈ૦

ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ ફીજિસ } જુઝ સફ
ફ } હું આપતો હતો,
ફી } ઈ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ ફીજિસ } જીજીસ સફ
ફ } હું આપતો હતો.
ફી } ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીજિસ } જુઝ સફ
ફ } હમો આપતા હતા,
ફી } ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફીજિસ } જીજીસ સફ
ફ } હમો આપતા હતા.
ફી } ઈ૦

રીતી ભૂત.

ઈ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ જીજીસ } જુઝ-ફ-ફી
અ૦ } હું આપતો રેહો,
જી }

૨ જીજીસ } જુઝ-જી-જી-ફી
અ૦ } તું આપતો રેહો,
જી }

૩ જીજીસ } જુઝ-જી-જી-ફી
અ૦ } તે આપતો રેહો,
જી }

સે૦

પુ૦ એકવચન.

૧ જીજીસ } જીજીસ-ફ-ફી
અ૦ } હું આપતો રેહો.
જી }

૨ જીજીસ } જીજીસ-જી-જી-ફી
અ૦ } તું આપતો રેહો.
જી }

૩ જીજીસ } જીજીસ-જી-જી-ફી
અ૦ } તે આપતો રેહો.
જી }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જીજીસ } જુઝ-ફ-ફી-ફી
અ૦ } હમો આપતા રેહો,
જી }

૨ જીજીસ } જુઝ-જી-જી-ફી-ફી
અ૦ } તમો આપતા રેહો,
જી }

૩ જીજીસ } જુઝ-જી-જી-જી-ફી-ફી
અ૦ } તેઓ આપતા રેહો.
જી }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જીજીસ } જીજીસ-ફ-ફી-ફી
અ૦ } હમો આપતા રેહો.
જી }

૨ જીજીસ } જીજીસ-જી-જી-ફી-ફી
અ૦ } તમો આપતા રેહો.
જી }

૩ જીજીસ } જીજીસ-જી-જી-જી-ફી-ફી
અ૦ } તેઓ આપતા રેહો.
જી }

ખીજી રીત.

ઈ૦

સે૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ } ૧૧૧૫ ૧૧૫
 ૧ } ૨૫૦
 ૬૧ } ૧૧ હું આપતો રેહો,
 ઈ૦

૧ } ૧૧૫ ૧૧૫
 ૧ } ૨૫૦
 ૬૧ } ૧૧ હું આપતો રેહો.
 ઈ૦

પૂર્ણ ભૂત.

ઈ૦

સે૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧ } ૧૧૫ ૧૧૫-૬૦-૬૦
 ૧ } ૨૫૦
 ૬૧ } હું આપી રેહો,

૧ } ૧૧૫ ૧૧૫-૬૦-૬૦
 ૧ } ૨૫૦
 ૬૧ } હું આપી રેહો.

૨ } ૧૧૫ ૧૧૫-૧૦-૧૦
 ૨ } ૨૫૦
 ૬૧ } તું આપી રેહો,

૨ } ૧૧૫ ૧૧૫-૧૦-૧૦
 ૨ } ૨૫૦
 ૬૧ } તું આપી રેહો.

૩ } ૧૧૫ ૧૧૫-૨૦-૨૦-૬૦
 ૩ } ૨૫૦
 ૬૧ } તે આપી રેહો,

૩ } ૧૧૫ ૧૧૫-૨૦-૨૦-૬૦
 ૩ } ૨૫૦
 ૬૧ } તે આપી રેહો.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ } ૧૧૫ ૧૧૫-૬૦-૬૦-૬૦
 ૧ } ૨૫૦
 ૬૧ } હમો આપી રેહો,

૧ } ૧૧૫ ૧૧૫-૬૦-૬૦-૬૦
 ૧ } ૨૫૦
 ૬૧ } હમો આપી રેહો.

૨ } ૧૧૫ ૧૧૫-૬૦-૬૦-૬૦-૬૦
 ૨ } ૨૫૦
 ૬૧ } તમો આપી રેહો,

૨ } ૧૧૫ ૧૧૫-૬૦-૬૦-૬૦-૬૦
 ૨ } ૨૫૦
 ૬૧ } તમો આપી રેહો.

૩ } ૧૧૫ ૧૧૫-૬૦-૬૦-૬૦-૬૦-૬૦
 ૩ } ૨૫૦
 ૬૧ } તેઓ આપી રેહો

૩ } ૧૧૫ ૧૧૫-૬૦-૬૦-૬૦-૬૦-૬૦
 ૩ } ૨૫૦
 ૬૧ } તેઓ આપી રેહો.

[illegible][illegible]

પુ૦ અનેકવચન.

६॥ ६॥ ६॥ } १॥ १॥ १॥ १॥ १॥ १॥
 ६॥ ६॥ ६॥ } ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥
 ६॥ ६॥ ६॥ } ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥ ६॥

૨. $\left. \begin{array}{l} \text{ભા.કા.} \\ \text{ભ.કા.} \\ \text{ભ.} \\ \text{ભા.કા.} \\ \text{ભ.કા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{ભા.કા.ભ.કા.ભ.કા.ભ.કા.} \\ \text{તમારે આપીઉંછે.} \end{array}$

3

$\begin{matrix} \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \\ \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \\ \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \\ \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \\ \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \end{matrix} \left. \vphantom{\begin{matrix} \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \\ \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \\ \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \\ \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \\ \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय} \end{matrix}} \right\} \text{ॐ नमो भगवते वासुदेवाय}$

ते आये आपीठे.

म वि ष य म त .

પ્ર૦ એકવચન.

૧	"	}	૬-૬૦-૧
	૧૧૧૫૦ ૧૧૧૫૦		હું આપનાર હતો.
૨	અં		૧૦-૧૦-૧
	૧૧	}	તું આપનાર હતો.
૩	"		૧૦-૧૦-૧
			તે આપનાર હતો.

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	"	૧	"
૨	અં	૨	અં
૩	"	૩	"

૨૧૩. ભવિષ્યકાલને સાદું વર્તમાનકાલનાં છએ રૂપ એકસરખી રીતે વપરાએલાંછે. ભવિષ્ય વર્તમાનને સાદું કર્તૃવાચક વિશેષનની પાસે જિને લગતા વર્તમાનના સેગાઓ વપરાએલાંછે; ભવિષ્યભૂતને સાદું જિણાજિણ અથવા જિણજિણ ક્રિયાપદના ભૂતકાલના સેગાઓ કર્તૃવાચક વિશેષનની પાસે મેલેઆમાં આવેલાંછે. વર્તમાન ભવિષ્ય અથવા અપૂર્ણ ભવિષ્યને સાદું ઊપલાં બેહું ક્રિયાપદના વર્તમાનના સેગાઓ ભૂતકૃદંતના સેગાની પાસે મેલેઆમાં આવેલાંછે. ભૂતભવિષ્યને સાદું ભૂતકાલના સેગાની પાસે મજકુર ક્રિયાપદના વર્તમાનકાલના સેગાઓ વાપરેઆમાં આવેલાંછે, અને ભવિષ્ય ભવિષ્યકાલને સાદું ઊપલા સેગાઓ કર્તૃવાચક વિશેષનની પાસે મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

ભાવપયકાલ.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	જિણ હું આપસ,	૧	જિણ હું આપસ.
	ઈ૦		ઈ૦

ભવિષ્યવર્તમાન.

૧	જિણ	જિણ	જિણ
	હું આપનાર છેજીં,		હું આપનાર છેજીં.
	ઈ૦		ઈ૦

ભવિષ્યભૂત.

૧ જાણીય } ૧મજુ ૧ જાણીય } ૧મજુ ૧
અં } હું આપનાર હતો, ૧ અં } હું આપનાર હતો.
જાણ્ય } ઈં જાણ્ય } ઈં

ખીજ રીત.

૧ જાણીય } જાણીય ૧મજુ જાણીય } જાણીય ૧મજુ
જાણીય } અં હું આપનાર ૧ જાણીય } અં હું આપના
જાણ્ય } હતો, જાણ્ય } ૨ હતો.
ઈં ઈં

અપૂર્ણ અથવા વર્તમાન ભવિષ્ય.

ઈં સેં
પું એકવચન. પું એકવચન.
૧ જાણીય } ૧મજુ ૧ જાણીય } ૧મજુ
અં } હું આપતો હઈસ, ૧ અં } હું આપતો હઈસ.
જાણ્ય } ઈં જાણ્ય } ઈં

ભૂત ભવિષ્ય.

૧ જાણીય } ૧મજુ ૧ જાણીય } ૧મજુ
અં } હુંએ આપીઠિં હસે, ૧ અં } હુંએ આપીઠિં હસે.
જાણ્ય } ઈં જાણ્ય } ઈં

ભવિષ્ય ભવિષ્ય.

૧ જાણીય } ૧મજુ ૧ જાણીય } ૧મજુ
અં } હું આપનાર હસ, ૧ અં } હું આપનાર હસ.
જાણ્ય } ઈં જાણ્ય } ઈં

આ રા ર્થ .

વર્તમાનકાલ.

ધ૦	સ૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \\ \text{ફમ્} \end{array} \right\} \text{હું આપું,}$	૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{ફામ્મ} \end{array} \right\} \text{હું આપું,}$
૨ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \end{array} \right\} \text{આપ,}$ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \end{array} \right\} \text{તું આપ,}$	૨ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મમ્મ} \end{array} \right\} \text{તું આપ.}$
૩ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \end{array} \right\} \text{તે આપે,}$	૩ $\text{અમ્મમ્મ} \text{ તે આપે.}$
પુ૦ અનેકવચન.	પુ૦ અનેકવચન.
૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મફમ્} \\ \text{ફમ્} \end{array} \right\} \text{હમો આપીએ,}$	૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મફામ્મ} \\ \text{ફામ્મ} \end{array} \right\} \text{હમો આપીએ.}$
૨ $\text{અમ્મ} \text{ તમો આપો,}$	૨ $\text{અમ્મમ્મ} \text{ તમો આપો.}$
૩ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મ} \\ \text{અમ્મ} \end{array} \right\} \text{તેઓ આપે,}$	૩ $\left. \begin{array}{l} \text{અમ્મમ્મ} \\ \text{અમ્મમ્મ} \end{array} \right\} \text{તેઓ આપે.}$

સક ચાર્થ .

વર્તમાનકાલ.

ધ૦	સ૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\text{ફમ્} ૧૨ \text{ હું આપું,}$ હું આપી સકું,	૧ $\text{ફામ્મ} ૧૨ \text{ હું આપું.}$ હું આપી સકું.

૨. ૪૦૫૦-૪૦૫૦ તું આપે,
 ૪૦૫૦ ,, તું આપી સકે,
 ૪૦૫૦ ,, તું આપજે,
 ૧૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ૧૨

૨. ૪૦૫૦૧૧૧૦ તું આપે,
 ૪૦૫૦ ,, તું આપી સકે,
 ૪૦૫૦ ,, તું આપજે.
 ૧૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ,,
 ૪૦૫૦ ૧૨

૩. ૧૦-૪૦ ૧૨ - ૧૦-૧૦-૧૦-૧૦
 ૧૦ ,, તે આપે,
 ૧૦-૪૦-૪૦ તે આપી સકે,
 ૧૦-૪૦
 ૧૦-૪૦

૩. ૧૦૧૧૦ ૧૨ - ૧૦-૧૦-૧૦-૧૦
 ૧૦-૪૦૧૧૦ તે આપે.
 ૧૦૧૧૦ તે આપી સકે.

પુ૦ અનેકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧. ૬-૪૦ ૧૨ હમો આપીએ,
 હમો આપી સકીએ,

૧. ૬૧૧૦ ૧૨ હમો આપીએ.
 હમો આપી સકીએ.

૨. ૧૦-૪૦ તમો આપો,
 ૧૦-૪૦ ૧૨ તમો આપી સકો,
 તમો આપજો,

૨. ૧૦૧૧૦ તમો આપો.
 ૧૦૧૧૦ ૧૨ તમો આપી સકો.
 તમો આપજો.

૩. ૧૦-૪૦ ૧૨ - ૧૦-૧૦-૧૦-૧૦
 ૧૦ ,, તેઓ આપે, આપી
 ૧૦ ,, સકે,
 ૧૦ ,,
 ૧૦ ,,
 ૧૦ ,,
 ૧૦ ,,
 ૧૦ ,,

૩. ૧૦૧૧૦ ૧૨ - ૧૦-૧૦-૧૦-૧૦
 ૧૦ ,, તેઓ આપે, આપી
 ૧૦ ,, સકે; જરૂર આપે.
 ૧૦ ,,
 ૧૦ ,,
 ૧૦ ,,
 ૧૦ ,,
 ૧૦ ,,

શ કી આ થં .

આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાન.

પુ	હો	સે
એકવચન.	એકવચન.	એકવચન.
<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>
<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>
<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>

ભૂતકાલ.

પુ	હો	સે
એકવચન.	એકવચન.	એકવચન.
<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>
<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>
<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>	<p>આશાને લગતું રૂપાખ્યાપન.</p>

અ પૂર્ણ ભૂત.

પુઁ	ધ્રુવ	એકવચન.	પુઁ	સેઁ	એકવચન.
૧	૧૧૧૫૫	અં	૧	૧૧૧૫૫	અં
	૧૫૫	અં		૧૫૫	અં
		હું આપી સકતો હતો,			હું આપી સકતો હતો.
		ઈં			ઈં

ભૂત ભૂત.

૧	૧૧૧૫૫	અં	૧	૧૧૧૫૫	અં
	૧૫૫	અં		૧૫૫	અં
		હું આપી સકેઓ હતો,			હું આપી સકેઓ હતો.
		ઈં			ઈં

॥૧૦૦૦૦૦૦ ને લગતું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાનકાલ.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ અ૦ { ૧૦૦ } ૧૦૦-૦૦ હું આપી સકું, ૧૦૦૦	૧ અ૦ { ૧૦૦૦ } ૧૦૦-૦૦ હું આપી સકું. ૧૦૦૦૦૦

ભતકાલ.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ અ૦ { ૧૦૦ } ૧૦૦૦૦૦ ફ-ફ-૧ હું આપી સકેઓ, ૧૦૦૦૦૦	૧ અ૦ { ૧૦૦૦ } ૧૦૦૦૦૦ ફ-ફ-૧ હું આપી સકેઓ. ૧૦૦૦૦૦૦

બીજી રીત.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ અ૦ { ૧૦૦ } { ૧૦૦૦૦૦ } ફ-ફ-૧ હું આપી સકેઓ, ૧૦૦૦૦૦	૧ અ૦ { ૧૦૦૦ } { ૧૦૦૦૦૦ } ફ-ફ-૧ હું આપી સકેઓ. ૧૦૦૦૦૦૦

॥૧૦૦૦૦૦૦ ને લગતું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાનકાલ.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ અ૦ { ૧૦૦ } { ૧૦૦૦૦૦ } ફ-ફ-૧ મને આપવું પડેચ, ૧૦૦૦૦૦ { ૧૦૦૦૦૦ } હુંએ આપવું નોઈએ, ૧૦૦૦૦૦	૧ અ૦ { ૧૦૦૦ } { ૧૦૦૦૦૦ } ફ-ફ-૧ મને આપવું પડેચ. ૧૦૦૦૦૦ { ૧૦૦૦૦૦ } હુંએ આપવું નોઈએ. ૧૦૦૦૦૦૦

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ અં { ૧૨૭ } ૧૨૭૭૭૭ ૬-૬૭-૬
મને આપવું પડીગિં,
૧૧૨૭૭ } ઈ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ અં { ૧૧૧૭૭ } ૧૨૭૭૭૭ ૬-૬૭-૬
મને આપવું પડીગિં.
૧૧૧૧૭૭ } ઈ૦.

બીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ અં { ૧૨૭ } { ૬૬૬૬૬ } ૧૨૭૭૭૭
મને આપ
વું પડીગિં,
૧૧૨૭૭ } ઈ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ અં { ૧૧૧૭૭ } { ૬૬૬૬૬ } ૧૨૭૭૭૭
મને આપવું
પડીગિં.
૧૧૧૧૭૭ } ઈ૦

સંસ્કાર્થ.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ ઈ૦ એકવચન.

૧ { ૬૬-૬૬ } { ૬૬-૬૬ }
હું આપું,

૨ { ૬૬૬૬ } તું આપે,

૩ { ૧૨-૭૭ } { ૧૨-૭૭ } { ૧૨-૭૭ }
તે આપે,

પુ૦ સે૦ એકવચન.

૧ { ૬૬૬૬૬ } { ૬૬૬૬૬ }
હું આપું.

૨ { ૬૬૬૬૬ } તું આપે.

૩ { ૧૨૭૭૭૭ } { ૧૨-૭૭૭૭ } { ૧૨૭૭૭૭ }
તે આપે.

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રકૃ-પ} \\ \text{કૃ-પ} \end{array} \right\}$ હમો આપીએ,	૧	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રકૃપ્રપ} \\ \text{કૃપ્રપ} \end{array} \right\}$ હમો આપીએ.
૨	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્ર-પ્ર} \\ \text{પ્ર-પ} \end{array} \right\}$ તમો આપો,	૨	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રપ્રપ્રપ} \\ \text{પ્રપ્રપ્રપ} \end{array} \right\}$ તમો આપો.
૩	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રપ્રપ્ર} \\ \text{પ્ર-પ્ર} \\ \text{પ્રપ્ર-પ્ર} \\ \text{પ્રપ્ર-પ્ર-પ્ર} \end{array} \right\}$ તેઓ આપે,	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રપ્રપ્રપ્ર} \\ \text{પ્રપ્રપ્રપ્ર} \\ \text{પ્ર-પ્રપ્રપ્ર} \\ \text{પ્રપ્રપ્રપ્રપ્રપ્ર} \end{array} \right\}$ તેઓ આપે.

ભૂત.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} \text{કૃ-પ્ર-પ્ર} \\ \text{હુએ આપીઈ હોએ,} \\ \text{હુએ આપીઈ હોત,} \end{array} \right\}$	૧	$\left. \begin{array}{l} \text{કૃ-પ્ર-પ્ર} \\ \text{હુએ આપીઈ હોએ.} \\ \text{હુએ આપીઈ હોત.} \end{array} \right\}$
૨	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રકૃ-પ્રપ્ર} \\ \text{પ્રકૃ-પ્ર} \\ \text{પ્રકૃ-પ્ર} \end{array} \right\}$ તુંએ આપીઈ હોએ, તુંએ આપીઈ હોત,	૨	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રકૃપ્રપ્રપ્ર} \\ \text{પ્રકૃપ્રપ્ર} \\ \text{પ્રકૃપ્રપ્ર} \end{array} \right\}$ તુંએ આપીઈ હોએ. તુંએ આપીઈ હોત.
૩	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રપ્ર-પ્રપ્ર-પ્ર} \\ \text{તેણે આપીઈ હોએ,} \\ \text{તેણે આપીઈ હોત,} \end{array} \right\}$	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રપ્ર-પ્રપ્ર-પ્ર} \\ \text{તેણે આપીઈ હોએ.} \\ \text{તેણે આપીઈ હોત.} \end{array} \right\}$
પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રકૃ-પ્રકૃ-પ્રપ્ર} \\ \text{હમોએ આપીઈ હોએ,} \\ \text{હમોએ આપીઈ હોત,} \end{array} \right\}$	૧	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રકૃ-પ્રકૃ-પ્રપ્ર} \\ \text{હમોએ આપીઈ હોએ.} \\ \text{હમોએ આપીઈ હોત.} \end{array} \right\}$
૨	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રકૃ-પ્રપ્રપ્ર} \\ \text{પ્રકૃ-પ્ર} \\ \text{પ્રકૃ-પ્ર} \end{array} \right\}$ તમોએ આપીઈ હોએ, તમોએ આપીઈ હોત,	૨	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રકૃપ્રપ્રપ્રપ્ર} \\ \text{પ્રકૃપ્રપ્ર} \\ \text{પ્રકૃપ્રપ્ર} \end{array} \right\}$ તમોએ આપીઈ હોએ. તમોએ આપીઈ હોત.
૩	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રપ્રપ્ર-પ્રપ્રપ્ર-પ્રપ્ર} \\ \text{તેઓએ આપીઈ હોએ,} \\ \text{તેઓએ આપીઈ હોત,} \end{array} \right\}$	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{પ્રપ્રપ્ર-પ્રપ્રપ્ર-પ્રપ્ર} \\ \text{તેઓએ આપીઈ હોએ.} \\ \text{તેઓએ આપીઈ હોત.} \end{array} \right\}$

ખીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ મહર્જિમ જીવ
હુંએ આપીડિં,
હુંએ આપીડિં હાત-હાએ,

૨ મહર્જિમ જીવ
તુંએ આપીડિં,
તુંએ આપીડિં હાત-હાએ,

૩ જીર્જિમ જીવ
તેણે આપીડિં,
તેણે આપીડિં હાત-હાએ.

પુ૦ એકવચન.

૧ મહર્જિમ જીવ
હુંએ આપીડિં.
હુંએ આપીડિં હાત-હાએ.

૨ મહર્જિમ જીવ
તુંએ આપીડિં.
તુંએ આપીડિં હાત-હાએ.

૩ જીર્જિમ જીવ
તેણે આપીડિં.
તેણે આપીડિં હાત-હાએ.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ મહર્જિમ જીવ
ફર્જિમ
હમોએ આપીડિં,
હમોએ આપીડિં હાત-હાએ,
હમો આપત,

૨ જીર્જિમ જીવ
તમોએ આપીડિં,
તમોએ આપીડિં હાત-હાએ,
તમો આપત,

૩ ઝમર્જિમ જીવ
તેઓએ આપીડિં,
તેઓએ આપીડિં હાત-હાએ,
તેઓ આપત,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ મહર્જિમ જીવ
ફર્જિમ
હમોએ આપીડિં.
હમોએ આપીડિં હાત-હાએ.
હમો આપત.

૨ જીર્જિમ જીવ
તમોએ આપીડિં.
તમોએ આપીડિં હાત-હાએ.
તમો આપત.

૩ ઝમર્જિમ જીવ
તેઓએ આપીડિં.
તેઓએ આપીડિં હાત-હાએ.
તેઓ આપત.

શ કય શં સ્યા થં .

વર્તમાનકાલ.

પુ0	ધ0 એકવચન.	સે0 એકવચન.
૧	$\left\{ \begin{array}{l} \text{આમ} \\ \text{અમં} \\ \text{આમમ} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{આમમ} \text{ સ્ત્રી} \\ \text{આમ} \text{ " } \\ \text{આમિ} \text{ " } \\ \text{આમ} \text{ " } \end{array} \right\}$
	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ક-છ-} \\ \text{હું આપી સકું,} \\ \text{ઈ0} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ક-છ-} \\ \text{હું આપી સકું.} \\ \text{ઈ0} \end{array} \right\}$

ભ ત કા લ .

પુ0	ધ0 એકવચન.	સે0 એકવચન.
૧	$\left\{ \begin{array}{l} \text{આમ} \\ \text{અમં} \\ \text{આમમ} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{આમિ} \text{ સ્ત્રી} \\ \text{આમિ} \text{ સ્ત્રી} \\ \text{આમ} \text{ " } \end{array} \right\}$
	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ક-છ-} \\ \text{હું આપી સકેઓ હોત,} \\ \text{ઈ0} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ક-છ-} \\ \text{હું આપી સકેઓ હોત} \\ \text{હું આપી સકત.} \\ \text{ઈ0} \end{array} \right\}$

આ શી ર વા દા ર્થ .

ધ૦		સે૦	
પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	”	૧	”
૨	”	૨	”
૩	”	૩	”
પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	”	૧	”
૨	”	૨	”
૩	”	૩	”

કૃ દં ત .

ધ૦		સે૦	
કર્તૃવાચક	આપતો-તી-તું,		આપતો-તી-તું.

† પતવંદનાંમે અથવા નેકાહને લગતા બંદાખસતમાં ઉપલાં સર્વનાંમિ ક્રિયાપદના સેગાની પછી વપરાએલાછે. જેમકે મહમ્મદ મહમ્મદ મહમ્મદ આપતો તમોને દાદાર અહુરમઝદ.

કર્મવાચક ૧૧૮૭ } આપેલું,
૧૧૮૮ }

૧૧૮૧૧૭ } આપેલું.
૧૧૮૧૧૭ }

ક્રિયાવાચક ૧૧૭-૪ } આપ, પેદાએશ,
૪૭૧૧૭ }

૧૧૭૧૧૭ આપ, પેદાએશ.

૪૭૧૭-૪ } આપવું,
૪૭૧૭-૪ }

૪૭૧૭૧૧૭ } આપવું.
૪૭૧૭૧૧૭ }

૨૧૪. આએ ભાષામાં મતહ હેવાં સેમીટીક ધાતુ ઊપરથી ૧૧૯૬ મદન-ક્રિયાપદ વપરાએલુંછે, જેનો અર્થ ‘ પોંહચવું ’ હોવો થાએછે, તેનું રૂપાખ્યાપન સેમેટીક ધાતુઓ ઊપરથી બનેલાં સામાન્ય રૂપોની રીત પરમાંણે થએલું નથી; પણ તદન જુદી રીતે થએલું છે. સેમેટીક ધાતુની પાસે ॥ આવેઆ પછો મસદરની નીશાંની ૧૧૯ લાગીને સઘલાં પેહલવી સામાન્ય રૂપો બનેલાંછે, પણ આએ રૂપમાં તે ॥ મુતલક વપરાએલી નથી, ફક્ત અસલ ધાતુ ૧૧૯૬ મતહ-છે તેહને છેડેનો ૧ હ નીકલી જઈને તેહની પાસે ॥ વધી ધાતુનો ૧ ત-મસદરી ત ની જગાએ વપરાએલોછે; અને ભૂતકાલ સેવાએ બીજા સઘલા કાલ અને અર્થોને લગતા સેગાઓ સાહીઆ કારક ક્રિયાપદોની મદદથી બનેલાછે; જેનું રૂપાખ્યાપન જુદું બત લાવેઆ વના વીધ્યારથીઓને સહમજ પડી સકે નહીં, માંત્રે હોતે તેહની ગરદાંન વીગતે નીચે જણાવીએછે.

॥૧૯૬ ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન.

સ વા ર્થ.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ હું પેહંહયું,	૧	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ હમો પેહંહયીએ.
૨	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ તું પેહંહયે.	૨	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ તમો પેહંહયો.
૩	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ તે પેહંહયે, †	૩	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ તેઓ પેહંહયે.

અપૂર્ણ વર્તમાન.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ 𐭥𐭥 𐭥 } હું પેહંહયુંછું,	૧	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ 𐭥𐭥 𐭥 } હમો પેહંહયીએછે.
૨	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ 𐭥𐭥 𐭥 } તું પેહંહયેછે,	૨	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ 𐭥𐭥 𐭥 } તમો પેહંહયોછે.
૩	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ 𐭥𐭥 𐭥 } તે પેહંહયેછે,	૩	𐭥𐭥𐭥𐭥 } ૧૯ 𐭥𐭥 𐭥 } તેઓ પેહંહયેછે.

† જુઓ “અંદરજે વજરગ મવુત” ૧૯ 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥 ૧૯ 𐭥𐭥 ૧૯
 𐭥 આપરગીઓ જેઆરે કાંમ અરંભાંમ પેહંહયે (તેઆરે જાણેય.)

ભૂ ત કા લી .

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૬ ક-કલુ }
હું પોંહયેઓ,૨ ૧૬ ૧૫-૧૫-૧ }
તું પોંહયેઓ,૩ * ૧૬ ૫૫-૫૫-૧ }
તે પોંહયેઓ,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૬ ૫ક-૫કલુ-ક }
હમો પોંહયેઓ.૨ ૧૬ ૫૧૫-૫૧૫-ક }
તમો પોંહયેઓ.૩ ૧૬ ૫૫૫-૫૫૫-૫૫૫ }
તેઓ પોંહયેઓ.

બીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ † કીજી } ૧૬ હું પોંહયેઓ,

૨ ૫ીજી } ૧૬ તું પોંહયેઓ,

૩ ૫૧૬ તે પોંહયેઓ,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ કીજી } ૧૬ હમો પોંહયેઓ.

૨ ૧ીજી ૧૬ તમો પોંહયેઓ.

૩ ૫ીજી } ૧૬ તેઓ પોંહયેઓ.

અ પૂ હું ભૂ ત .

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૬ ૫ક-કલુ }
હું પોંહયેતો
હતો.
ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૬ ૫ક-કલુ }
હમો પોંહયે
તા હતા.
ઈ૦

* જુઓ ઈજ૦ હા. ૯ માં ૫૧૫ ૧૬ ફો. ૧૫ તેહને તે આએપત પોંહયી. (ચીન૦ ૬૦ ૭ ચું.) ફોલું ૬ ૧૬ ફોલું ૬ ૫૫ ૫૧૫-૫૧૫-૫૧૫ ૬ ૧૫૫ ૫૧૫-૫૧૫-૫૧૫ ફોલું ૫૧૫-૫૧૫-૫૧૫ ૬ ૫૫ ૫૧૫ ૫૧૫-૫૧૫-૫૧૫ અને અમેશાસપંદોની તરફથી તમોને પોંહયેઓ, તેમ તમારીથી તમારી ઓલાદને અનાજ પોંહયેઓ.

† જુઓ પેહલવી વીરાઃ ૬૬ ૧૬ ૫૧૫ ૫૧૫-૫૧૫-૫૧૫ ૬ ૫૧૫ ૫૧૫-૫૧૫-૫૧૫ ૧૧૦ હુઅરશત (નાં પરમાં) થી હું ચીનવતપુલની આગલ પોંહયેઓ.

ભૂ ત ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભા.કી.૨ ભા.૨૨	૧૬	{ ૧ ૬ ૬	હું પોંહચેઓ હતો,	૧ ભા.કી.૨ ભા.૨૨	૧૬	{ ૬ ૬ ૬	હમો પોંહચેઓ હતા.
૨ ભા.કી.૨ ભા.૨૨	૧૬	{ ૭ ૬ ૬	તું પોંહચેઓ હતો,	૨ ભા.કી.૨ ભા.૨૨	૧૬	{ ૬ ૬ ૬	તમે પોંહચેઓ હતા.
* ૩ ભા.કી.૨ ભા.૨૨	૧૬	{ ૬ ૬ ૬	તે પોંહચેઓ હતો,	૩ ભા.કી.૨ ભા.૨૨	૧૬	{ ૬ ૬ ૬	તેઓ પોંહચે આ હતા.

ખીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૬૬૬ ભા.કી.૨ ૬૬૬ ભા.૨૨	૧૬	હું પોંહચેઓ હતો,	૧ ૬૬૬ ભા.કી.૨ ૬૬૬ ભા.૨૨	૧૬	હમો પોંહચેઓ હતા.
		ધ૦			ધ૦

વર્ત માં ન ભૂ ત .

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ † ૬૬૬ ૬૬૬ ૬૬૬	{ ૧૬ ૬-૬૦-૬૦	હું પોંહચેઓશું,	૧ ૬૬૬ ૬૬૬ ૬૬૬	{ ૧૬ ૬-૬૦-૬૦	હમો પોંહચેઓ છીએ.
-----------------------	--------------------	-----------------	---------------------	--------------------	---------------------

* ઇજિપ્તનેતા ૯ માં હામાં ભા.કી.૨ ને બદલે ભા.૨૨ નો સેગો વપરાયે
છો મલેએ. જેમકે ભા.૨૨ ૧૬ ૬૬ ભા.૨૨ ૧૨. ૬૬ ૨૨ ભા.૨૨ ૨૨ ૬૬ ૨૨ ૬૬
૧૬ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ આગલથી જણાવ્યાએ તે (જરતોશત) જાણુતો હતો કે
તે હોમને મલસે, તેમ જ પુછવા સાઈ તેને મલવું જોઈતું હતું તેમ તે મલેઓ હતો.
(વીરાકનામાં મલે) ૬૬ ભા.૨૨ ૧૬ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૨૨ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬
૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ ૬૬ જે તેના તાએઆમાં પોંહચી હતી, તે આરતને નકી નહી
સીખવાથી (તે મરદ) શરમીનદો થયેઓ.

† જૂતકાલના સેગાની આગલ નાંમ અથવા સર્વનાંમ વપરાયેલું હોવા
છતાં જો તેહની પછી આવનાર કોઈ સર્વનાંમ તે સેગાની પછી વપરાયેલું હોય
તો, કાએદા મુજબ તે જૂતવર્તમાનના સેગો હોવા જોઈએ; પણ કેટલાંએક લખાં

[illegible]

ભવિષ્યકાલ.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} \text{ગામ્ ૯૬} \\ \text{ઈ } ,, \end{array} \right\} \text{હું યોંહ્યસે,}$	૧	$\left. \begin{array}{l} \text{ગામ્ ૯૬} \\ \text{ઈ } ,, \end{array} \right\} \text{હમો યોંહ્યસું.}$
૨	$\left. \begin{array}{l} \text{ગામ્ ૯૬} \\ \text{ગા } ,, \end{array} \right\} \text{તું યોંહ્યસે,}$	૨	$\left. \begin{array}{l} \text{ગામ્ ૯૬} \\ \text{ગા } ,, \end{array} \right\} \text{તમો યોંહ્યસો.}$
૩	$\left. \begin{array}{l} \text{ગામ્ ૯૬} \\ \text{ગા } ,, \end{array} \right\} \text{તે યોંહ્યસે,}$	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{ગામ્ ૯૬} \\ \text{ગા } ,, \end{array} \right\} \text{તમ્મો યોંહ્યસે.}$

નોમાં જૂતકાલના સેગાની આગલ તથા પાછલ જેહુ જાતનાં સરવનાંમો વપરાયેલાં
છતાં તે સેગાઓ આસ જૂતકાલના અરથને સાઈં વપરાયેલાછે. જેમકે પેહલવી
વીરાકમાં— *سپهبد گشتی را که در راه بود و در راه بود و در راه بود* હું એક જગોએ
પોંહયેઓ, તોંકાં તે સખીનાં રવાનને જોઈકાં; *در راه بود و در راه بود و در راه بود* જેમ જાગ્યું છે
در راه بود و در راه بود હુંએ જોએઆ અમેશાસપંદાને, હુંએ જોએઆ ખીજા ઈજદાને.
در راه بود و در راه بود આદમીઓ શકમાં હતાં. (યુનદેહથને) *در راه بود*
در راه بود તેઓ મોલિઆં કે ગનામીનાંએ પાંણી પેદા
કીધું; *در راه بود* તેથી દેવો ઘણા કલિઆતદાર થાએ
આ. આએ ઢપની રચના કારસી લખાનામાં આપણને વારિધડીએ મહેલે.

૧ ઈશિને હા. ૯ ચો ગાળમાં ૧૨ મારુજી ત્યાંથી ૧૫૪ મરુજી
ત્યારપછી ૧૧૬ મરુજી ત્યાંથી ૧૬ મરુજી અદુરમજદે કહેલું હતું કે, બેહુ જરૂર મલ
સે, અને જેઆરે તે હામને પોહચસે (ઈમાને મલસે) તેઆરે પોંચતાંવાર તેને તે
પીલાંચસે.

ભ વિ પ ય વર્તમાન .

પુ૦ એકવચન.

૧ ફાફિમ } ૧૫૯-૬-૬૭ }
 ફિમ } હું પોંહ્યનાર છેઉં,
 ફ } ઈં

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફાફિમ } ૧૫૯-૫૬-૫૬૭-૬૭ }
 ફિમ } હમે પોંહ્યનાર છઈએ.
 ફ } ઈં

ભ વિ પ ય ભૂત .

પુ૦ એકવચન.

૧ જાફાફાઝ } ૧૫૯ }
 જાજાઝ }
 અં } હું પોંહ્યનાર હતો,
 જાજાઝ }
 જા } ઈં

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાફાફાઝ } ૧૫૯ જા }
 જાજાઝ }
 અં } હમે પોંહ્યનાર હતા
 જાજાઝ }
 જા } ઈં

આ રા થીં .

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ઝાજાજાઝ જાફ }
 ઝાજાજાઝ " } હું પોંહ્યું,
 ઝાજા " }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ઝાજાજાઝ જાફ }
 ઝાજાજાઝ " } હમે પોંહ્યીએ.
 ઝાજા " }
 ઝાજા " }

૨ જાજાજાઝ જાફ }
 જાજા " } તું પોંહ્ય.
 જાજાઝ " }

૨ જાજાજાઝ જાફ }
 જાજા " } તમે પોંહ્યો.

૩ જાજાજાઝ જાફ }
 જાજા " } તે પોંહ્યે.

૩ ઝાજાજાઝ જાફ }
 ઝાજા " } તેઓ પોંહ્યે.

સ ક યા ર્થ .

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ અનેકવચન.

- ૧ કામ્ ૯૬ ૧૨ હું પેહ્યું, ૧ કામ્ ૯૬ ૧૨ હમો પેહ્યીએ,
 ફી ,, હું પેહ્યી સકું, ફી ,, હમો પેહ્યી સકીએ.
- ૨ -પમ્ ૭૧૧૫ ૯૬ તું પેહ્યને, ૨ પમ્ ૭૧૧૫ ૯૬
 -પમ્ ૭૧૧૫ ,, તું પેહ્યી સકે, તમો પેહ્યી સકો.
 -પમ્ ૭૧૧૫ ,, પમ્ ,, તમો પેહ્યને.
 ૧૧૭૧૧૫ ,,
 -પમ્ ૭૧૧૫ ,,
 -પમ્ ૭૧૧૫ ,,
 -પમ્ ૭૧૧૫ ,,
 -પમ્ ૭૧૧૫ ,,
 -પમ્ ૭૧૧૫ ,,
 -પમ્ ૭૧૧૫ ,,
- ૩ પમ્ ૭૧૧૫ ૯૬ સ-સ-સ-સ ૩ પમ્ ૭૧૧૫ ૯૬ ૧૨ સ-સ-સ-સ
 પમ્ ૭૧૧૫ ,, તે પેહ્યે, ં ,, તેઓ પેહ્યે.
 પમ્ ૭૧૧૫ ,, તે પેહ્યી સકે, પમ્ ૭૧૧૫ ,, પેહ્યી સકે.
 પમ્ ૭૧૧૫ ,, પમ્ ૭૧૧૫ ,,
 ૧૧૭૧૧૫ ,,
 પમ્ ૭૧૧૫ ,,
 પમ્ ૭૧૧૫ ,,
 પમ્ ૭૧૧૫ ,,

શકયાર્થ.

॥છામ્માને લગતું રૂપાખ્યાયન.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} ૯૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \\ ૨૦ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \\ ૧૧૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \\ ૬-૬૭-૬૮ \\ ૬-૬૭-૬૮ \end{array}$	૧	$\left. \begin{array}{l} ૯૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \\ ૨૦ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \\ ૧૧૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \\ ૬-૬૭-૬૮ \\ ૬-૬૭-૬૮ \end{array}$

ભૂતકાલ.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	અનેકવચન.
૧	$\left. \begin{array}{l} ૯૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \\ ૨૦ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \\ ૧૧૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \\ ૬-૬૭-૬૮ \\ ૬-૬૭-૬૮ \end{array}$	૧	$\left. \begin{array}{l} ૯૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \\ ૨૦ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \\ ૧૧૬ \left\{ \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \end{array} \right\} \end{array} \right\} \begin{array}{l} ૬-૬૭-૬૮ \\ ૬-૬૭-૬૮ \\ ૬-૬૭-૬૮ \end{array}$

ભવિષ્યકાલનાં રૂપ વર્તમાનકાલને મળતાંછે.

સ ક યા થીં .

॥૧૦૦૦૦૦ ક્રિયાપદને લગતું રૂપાખ્યાપન.

વર્ત માં ન કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૦૦ } ૧૦૦૦
અ૦ } હું પેહલ્યું,
॥૧૦૦ } હું પેહલ્યી સકું,
ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૦૦ } ૧૦૦૦
અ૦ } હમો પેહલ્યીએ.
॥૧૦૦ } હમો પેહલ્યી સકીએ.
ઈ૦

ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૦૦ } ૧૦૦૦૦ ૧-૧૦૦-૧
અ૦ } હું પેહલ્યી સકેઆ,
॥૧૦૦ } ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૦૦ } ૧૦૦૦૦ ૧૦૦-૧૦૦-૧
અ૦ } હમો પેહલ્યી સકેઆ.
॥૧૦૦ } ઈ૦

ખીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૦૦ } ૧૦ ૧૦૦૦૦
૧૦૦ } હું પેહલ્યી સકેઆ,
૧ } ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૦૦ } ૧૦ ૧૦૦૦૦
૧૦૦ } હમો પેહલ્યી સકેઆ.
૧ } ઈ૦

ભવીષ્યકાલનાં રૂપો વર્તમાંનને લગતાંછે.

સ ક યા થીં .

॥૧૦૦૦૦૦ ક્રિયાપદ સાથનું રૂપાખ્યાપન.

વર્ત માં ન કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૦૦ } ૧૦૦૦ ૧-૧૦૦-૧
અ૦ } મને પેહલ્યવું જોઈએ,
॥૧૦૦ } હુંએ પેહલ્યવું જોઈએ,
ઈ૦

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૦૦ } ૧૦૦૦ ૧૦૦-૧૦૦-૧
અ૦ } હમોએ પેહલ્યવું જોઈએ.
॥૧૦૦ } ઈ૦

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૯ ૧૦૦૦૦૦ ૬-૬૫-૬
અં } મને જવું પડીછાં,
૧૧૯ } ઈં

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૯ ૧૦૦૦૦૦ ૧૬-૧૬૬-૧૬૬
અં } હુમોને જવું પડીછાં.
૧૧૯ } ઈં

લવીપયકાલનાંરૂપ વર્તમાનને લગતાંછે.

શં રૂપા ર્થં.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૬૧૧૩૦ ૧૬ } હું પોંહયું,
૬૧૧૩૦ " }
૧૬૧ }
૨ ૪૭૧૧૩૦ ૧૬ } તું પોંહયે,
૪૭૧૧૩૦ " }
૪૭૧ } તું પોંહયજે,

૩ ૧૦૪૧૧૩૦ ૧૬ } તે પોંહયે,
૧૦૪૧૧૩૦ " }
૧૬૧ } તે

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૬૧૧૩૦ ૧૬ } હમો પોંહયીએ.
૬૧૧૩૦ " }
૧૬૧ }
૨ ૧૦૪૧૧૩૦ ૧૬ } તમો પોંહયો.
૧૦૪૧૩૦ " }
૧૦૪ } તમો

૩ ૧૩૧૧૧૩૦ ૧૬ } તેઓ પોંહયે.
૧૩૧૧૩૦ " }
૧૩૧ } તેઓ

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૧૬૧ ૧૬ } ૬-૬૫-૬
૧૬૧ " } હું પોંહયેઆ,
૧૬૧ " } હું પોંહયેઆ હોત,
૧૬૧ " } હું પોંહયત,
૨ ૧૬૧ ૧૬ } ૧૦-૧૦૫-૧૦
૧૬૧ " } તું પોંહયેઆ,
૧૬૧ " } તું પોંહયેઆ હોત,
૧૬૧ " } તું પોંહયત,

૩ ૧૬૧ ૧૬ } ૪૦-૪૦૫-૪૦
૧૬૧ " } તે પોંહયેઆ,
૧૬૧ " } તે પોંહયેઆ હોત,
૧૬૧ " } તે પોંહયત,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૧૬૧ ૧૬ } ૧૬-૧૬૬-૧૬૬
૧૬૧ " } હમો પોંહયેઆ.
૧૬૧ " } હમો પોંહયેઆ હોત.
૧૬૧ " } હમો પોંહયત.

૨ ૧૬૧ ૧૬ } ૧૦-૧૦૫-૧૦
૧૬૧ " } તમો પોંહયેઆ.
૧૬૧ " } તમો પોંહયેઆ હોત.
૧૬૧ " } તમો પોંહયત.

૩ ૧૬૧ ૧૬ } ૪૦-૪૦૫-૪૦
૧૬૧ " } તેઓ પોંહયેઆ.
૧૬૧ " } તેઓ પોંહયેઆ હોત.
૧૬૧ " } તેઓ પોંહયત.

ખીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧	૧૬૬ ૧૬	હું પોંહચેઓ,
	૧૬૬ "	હું પોંહચેઓ હોત,
		હું પોંહચત,
૨	૪૦૬ ૧૬	તું પોંહચેઓ,
	૪૦૬ "	તું પોંહચેઓ હોત,
		તું પોંહચત,
૩	૧૮૬ ૧૬	તે પોંહચેઓ,
		તે પોંહચેઓ હોત,
		તે પોંહચત,

પુ૦ અનેકવચન.

૧	૧૬૬ ૧૬	હમે પોંહચેઓ.
	૧૬૬ "	હમે પોંહચેઓ હોત.
		હમે પોંહચત.
૨	૧૮૬ ૧૬	તમે પોંહચેઓ.
		તમે પોંહચેઓ હોત.
		તમે પોંહચત.
	૨૪૬ ૧૬	તેઓ પોંહચેઓ.
	૨૪૬ "	તેઓ પોંહચેઓ હોત.
		તેઓ પોંહચત.

આ શી રવા દાર્થ.

પુ૦ એકવચન.

૧	"	૧૬ ક-હી	મને પોંહચો,
૨	૧૮૧૧૪૦	૧૬ ૧૮-૧૯	તુંને પોંહચો,
	૧૮૧૧૪૦		તુંને પોંહચો,
	૧૮૧		
૩	"	૧૬ ૪૦-૪૧	તેહને પોંહચો,

પુ૦ અનેકવચન.

૧	"	૧૬ ૧૬-૧૬૯	હમેને પોંહચો.
૨	૧૮૧૧૪૦	૧૬ ૧૮૧-૧૮૯	તમેને પોંહચો.
	૪૦૧૧૪૦		
	૧૮૧		
૩	"	૧૬ ૪૦૦-૪૦૯	તેઓને પોંહચો.

કૃદંત.

કર્તૃવાચક, ૧૧૬ } પોંહચતાં, પોંહચતો,
૧૧૬ } પોંહચનાર.

કર્મવાચક, ૧૧૬ } પોંહચેલું.
૧૧૬ }

ક્રિયાવાચક, ૧૪૦૧૬ } પોંહચ.
૪૦૧૬ }

૪૦૪૦૧૬ } પોંહચલું.
૪૦૪૦૧૬ }

નાંમી ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન.

૨૧૫. હુંએ ૧૨૬ માં આંક વાલી કલમમાં જણાવીશું છે કે નાંમને અકરમક ક્રિયાપદનો હલતમાં ખતલાવવા સાડું તેહને છેડે ॥૧૭ પ્રત્ય સામાન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ લગાડેઆમાં આવેછે, અને તેના દાખલાઓ હુંએ તાંહાં ખતલાવેઆછે, પણ તે સેવાએ નાંમની પાસે ય, ય, અને ડ, હેવા હરફે જોડાઈને તેની સાથે સામાન્ય રૂપ નો ॥૧૭ પ્રત્ય કેટલેએક ઠેકાણે વપરાએલો મલેછે; તે ઊપરથી સીધ ક રવાને બની આવેછે કે અવસતામાં નાંમી ક્રિયાપદ બનાવવા સાડું મુ ખય પ્રત્ય ય, છે, તેજ ય શું સકર્મક કે અકર્મક એ બેહુ બતનાં રૂપોને સાડું આએ ભાષામાં વપરાતાં સેમીટીક અને ઈરાંની બેહુ દેસ મનાં નાંમેને લગાડેઆમાં આવેલોછે. ઊપર જણાવેલા તરણ આ કારોમાંનો પેહલો ય, એ અસલ ય નો આકારછે, તથા બી જો ય પેહલ્લાનો અને તરીજો ડ બીજનો સંકોચાએલો આકારછે, અને તે આકારો અકર્મક તથા સકર્મક બેહુ બતનાં ક્રિયાપદોના સે ગાઓમાં એક સરખી રીતે વપરાએલા મલવાથી દરએક ક્રિયાપદ ને સાડું ચોક્કસ કાએદો ખંધાઈ સકતો નથી; તોપણ ય, નો આ કાર ઘણું કરીને અકર્મકને સાડુંછે, હેવું તેહને મલતા વધારે દાખલા ઓ ઊપરથી આપણને ચોક્કસ કરવાને બનેછે. આએ વર્ગને મલ તા સકર્મક તથા અકર્મક ક્રિયાપદોનું રૂપાખ્યાપન હું નીચે જણાવિં છું, તેજ ઊપરથી વીદીઆરથીઓને તેહની સહમજ મલી સકસે.

સ વ ા ર્થ .

વર્તમાનકાલ.

અકર્મકને લગતું રૂપાખ્યાપન.	અકર્મકને લગતું રૂપાખ્યાપન.
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ જિગ્જલ હું બહરે કરે,	૧ જિગ્જલ હું બહરે થાઉં.

* (ધ્રિશને ૧૨ હા.) જિગ્જલ ૧૬ જિગ્જલ ૧૬ ૧૬ જિગ્જલ તમા ને અ મેશાસપંદો છેઓ તે તમારી તરફ હું ઘણા સખી થાઉં.

ကလေး နှင့် နှစ် နှစ်၊

$\left. \begin{array}{l} \text{ਸਰਸ} \\ \text{ਫਰਸ} \end{array} \right\} \text{ਭੁੰ ਫੁਲੀ ਥਾਉਂ.}$

୨ ମୁଗୁନାଳ ପୁଂ ଶାହିର ଝରି,

୨ ୨୨୨୩୧୦ } ୨୩ ଜାନୁଆରୀ ୧୯୩୧.

ਸਰਬਤ੍ਰ ਭ੍ਰਮੰਤੀ ਫਲਿਕਾ,

॥ ॐ ॥ } तुं दुष्पी थाये.

૩ જાગૃતિ તો જાહેર કરે,

૩ ભાગ્યભલ } તે બહાર થાએ.
 ભાગ્યભલ }

ਅਮਰਿਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਦੀਆਂ,

† १००० } ते दुष्पी थाय्मे.

[illegible]

‡ (વનદીદાદ પરં ૮) જાણીએ મા જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ જાણીએ
તે (આતશ) ઘણો જલદી પુનઃમે ધિમાને જલદીથી થંડા થાએ.

અપર્ણ વર્તમાન.

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગુજાલ નફ હું જાહેર કરેછું,

જાગુજાલ નફ હું કુખ દેઉંછું,

૨ જાગુજાલ નફ તું જાહેર કરેછે,

જાગુજાલ નફ તું કુખ દીએછે,

૩ જાગુજાલ નફ }
અં } તે જાહેર કરેછે,
જાગુજાલ નફ }
જાગુજાલ નફ }

જાગુજાલ નફ }
અં } તે કુખ દીએછે,
જાગુજાલ નફ }
જાગુજાલ નફ }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગુજાલ નફ હમો જાહેર કરીએછે,

જાગુજાલ નફ હમો કુખ દેએછે,

૨ જાગુજાલ નફ તમો જાહેર કરેછો,

જાગુજાલ નફ તમો કુખ દેએછો,

૩ જાગુજાલ નફ તેઓ જાહેર કરેછે,

જાગુજાલ નફ તેઓ કુખ દીએછે,

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગુજાલ નફ } હું જાહેર થાઉંછું.

જાગુજાલ નફ } હું કુખી થાઉંછું.

૨ જાગુજાલ નફ } તું જાહેર થાએછે.

જાગુજાલ નફ } તું કુખી થાએછે.

૩ જાગુજાલ નફ }
જાગુજાલ નફ } તે જાહેર થાએછે.
જાગુજાલ નફ }

જાગુજાલ નફ }
જાગુજાલ નફ } તે કુખી થાએછે.
જાગુજાલ નફ }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગુજાલ નફ } હમો જાહેર થાએછે.

જાગુજાલ નફ } હમો કુખી થાએછે.

૨ જાગુજાલ નફ }
જાગુજાલ નફ } તમો જાહેર થાએછો.

જાગુજાલ નફ }
જાગુજાલ નફ } તમો કુખી થાએછો.

૩ જાગુજાલ નફ }
જાગુજાલ નફ } તેઓ જાહેર થાએછે.
જાગુજાલ નફ }

જાગુજાલ નફ }
જાગુજાલ નફ } તેઓ કુખી થાએછે.
જાગુજાલ નફ }

રીતીવર્તમાંન.

પુ૦ એકવચન.

૧ ૬૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ હું જાહેર કરતો
રેહ્ય,
ફ) ૧૪૧૫૫૭ હું કુખ દેતો
રેહ્ય,

૨ ૫૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ તું જાહેર કરતો
રેહ્ય,
પ) ૧૪૧૫૫૭ તું કુખ દેતો
રેહ્ય,

૩ ૪૦૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ તે જાહેર કરતો
રેહ્ય,
જા) ૧૪૧૫૫૭ તે કુખ દેતો
રેહ્ય,

પુ૦ એકવચન.

૧ ૬૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ હું જાહેર થતો
રેહ્ય,
ફ) ૧૪૧૫૫૭ હું કુખી થતો રેહ્ય

૨ ૫૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ તું જાહેર થતો
રેહ્ય,
પ) ૧૪૧૫૫૭ તું કુખી થતો રેહ્ય

૩ ૪૦૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ તે જાહેર થતો
રેહ્ય,
જા) ૧૪૧૫૫૭ તે કુખી થતો રેહ્ય

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૬૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ હમો જાહેર કર
તા રહીએય,
ફ) ૧૪૧૫૫૭ હમો કુખ દેતા
રહીએય,

૨ ૪૦૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ તમો જાહેર કર
તા રેહ્ય,
જા) ૧૪૧૫૫૭ તમો કુખ દેતા
રેહ્ય,

૩ ૩૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ તેઓ જાહેર કર
તા રેહ્ય,
ઙ) ૧૪૧૫૫૭ તેઓ કુખ દેતા
રેહ્ય,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ૬૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ હમો જાહેર થતા
રહીએય.
ફ) ૧૪૧૫૫૭ હમો કુખી થતા
રહીએય.

૨ ૪૦૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ તમો જાહેર થતા
રેહ્ય.
જા) ૧૪૧૫૫૭ તમો કુખી થતા
રેહ્ય.

૩ ૩૧૧૫૦ { ૧૪૧૭૫૪૯ તેઓ જાહેર થતા
રેહ્ય.
ઙ) ૧૪૧૫૫૭ તેઓ કુખી થતા
રેહ્ય.

ਮਿਤ ਕਾਲ .

૫૦ એકવચન.

૧ ભાગ્યભરણ } ૬-૬૦-૧)
૨ " " } હુંએ જાહેર કીધું,

॥ ॐ ॥ } १-६०-१
 ॥ ॐ ॥ } १००० १००० १०००

૨. ભાગ્યપથ { ૧૯-૧૯-૭
૧૯ ૫ } તુંએ જાહેર કીધું,

॥१॥ } ॥१॥-॥१॥-॥१॥
 ॥२॥ " } ॥२॥ ॥२॥ ॥२॥

3. $\left. \begin{array}{l} \text{संयुक्त} \\ \text{संयुक्त} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{संयुक्त-संयुक्त} \\ \text{तथा संयुक्त} \end{array}$

* १२०७३ } ४५-४६-४७
१२०८ " } तेहि दुय दीपुं,

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાગ્યજીવલ } ૬-૬૦-૧
 ભાગ " } ૬ ગાઉર થયેયો.
 ભાગ " }

१०-४५-३ } ४-६५-३
 १०-४५-३ } ६-७५-३ यम्येयम्.
 १०-४५-३ }

૨ ભુ-ભગ્નભલ } ભુ-ભગ્ન-ગ
 " } ગું નાદિ? અમેયો.

१०-१०-१० } १०-१०-१०
 १० " } तुं दुप्पी थयेयो.
 १० " }

3 જાણી જાણી } જાણી જાણી
જાણી " } તે જાણી જાણી
જાણી " }

१०५५ } १०५५-१०५५-१०५५
 १०५६ } ते दुःखी थय्येय्यो.
 १०५७ }
 १०५८ }

* (શુભો વનદીદાદની ખીજ પરગરદ) જાણજો કંઈ કંઈ મારા મુખમાં
 * * * તેઓએ તેઓએ જમશેદની આગલ ખબર કીધી, એટલે
 * * * તેની માથે પુછપરછ કીધી. (વનદી ૧૯ મી પરં ૦) જાણજો કંઈ કંઈ
 * * * જરતોશતે ગનામીનોને તુરત જાણ કીધી.

[illegible]

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } હમોએ જાહેર કરીઉં,જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } હમોએ કુખ દીધું,૨ જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } તમોએ જાહેર કીધું,જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } તમોએ કુખ દીધું,૩ જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } તેઓએ જાહેર કીધું,જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } તેઓએ કુખ દીધું,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } હમો જાહેર થએઆ.જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } હમો કુખી થએઆ.૨ જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } તમો જાહેર થએઆ.જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } તમો કુખી થએઆ.૩ જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } તેઓ જાહેર થએઆ.જાગજાગ } મજ-મજલ-ફે
જા " } તેઓ કુખી થએઆ.

ભૂતકાલની ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ } જાગજાગ હુંએ જાહેર કીધું,
જા " }
જા " } જાગજાગ હુંએ કુખ દીધું,

હિ

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ } જાગજાગ હું જાહેર થએઆ.
જા " }
જા " } જાગજાગ હું કુખી થએઆ.
જા " }
જા " } હિ

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગ } જાગજાગ હમોએ જાહેર કીધું,
જા " }
જા " } જાગજાગ હમોએ કુખ દીધું,

હિ

પુ૦ અનેકવચન.

૧ જાગ } જાગજાગ હમો જાહેર થએઆ
જા " }
જા " } જાગજાગ હમો કુખી થએઆ.
જા " }
જા " } હિ

અ પૂર્ણ ભૂત .

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યજાઇ } —ફ-ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર કરતો હતો,

જાગ્યજાઇ } —ફ-ફ-લે-૧
જા " } હું કુપ્ય દેતો હતો,
હિં

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યજાઇ } —ફ-ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર થતો હતો.

જાગ્યજાઇ } —ફ-ફ-લે-૧
જા " } હું કુખી થતો હતો.
હિં

ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યજાઇ } —ફ-ફ-લે-૧ હું જાહેર કરતો
જા " } હતો,
ફ-ફ-લે-૧ } —ફ-ફ-લે-૧ હું કુપ્ય દેતો
જા " } હતો,

હિં

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યજાઇ } —ફ-ફ-લે-૧ હું જાહેર થ
જા " } તો હતો.
ફ-ફ-લે-૧ } —ફ-ફ-લે-૧ હું કુખી થ
જા " } તો હતો.
હિં

પૂર્ણ ભૂત કાલ .

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર કરી રહેો,
જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર કરી ચુકો,
જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું કુપ્ય દેઈ રહેો,
જા " } હું કુપ્ય દેઈ ચુકો,
હિં

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર થઈ રહેો.
જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર થઈ ચુકો.
જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું કુખી થઈ રહેો.
જા " } હું કુખી થઈ ચુકો.
હિં

ખીજ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર કરી રહેો,
જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર કરી ચુકો,
જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું કુપ્ય દેઈ રહેો,
જા " } હું કુપ્ય દેઈ ચુકો,

પુ૦ એકવચન.

૧ જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર થાઈ રહેો.
જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું જાહેર થાઈ ચુકો.
જાગ્યજાઇ } —ફ-લે-૧
જા " } હું કુખી થાઈ રહેો.
જા " } હું કુખી થાઈ ચુકો.

ભૂ ત ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 ભા " હુંએ જાહેર કરીહું
 ભા " હુંએ કુખ દીધું
 હું.

ધ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 ભા " હું જાહેર થએઓ
 ભા " હું કુખી થએઓ
 હું.

ધ૦

વર્ત માં ન ભૂ ત .

પુ૦ એકવચન.

૧ બાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 બા " હુંએ જાહેર કરીહુંએ,
 બા " હુંએ કુખ દીધુંએ,
 હું

પુ૦ એકવચન.

૧ બાગીદા { ભાગીદા # - ભા-
 બા " હું જાહેર થએઓહું.
 બા " હું કુખી થએઓહું.
 હું

ભવીષ્યકાલનાં રૂપો વર્ત માં નકાલનાં રૂપોને મલતાંછે.

આ રા થ .

વર્ત માં નકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ અમમમમમ { હું જાહેર કરું,
 અ " હું કુખ દેઉં,
 અ " હું કુખી થાઉં.

પુ૦ એકવચન.

૧ અમમમમમ { હું જાહેર થાઉં.
 અ " હું કુખી થાઉં.
 અ " હું કુખી થાઉં.

* (વન૦ ૫૨૦ ૧૧) અમમમમમ મ ૧૧ ૧૨૭ ધરને હું કેહવી રીતે પાક કરું. (વન૦ ૫૨૦ ૨) અમમમમમ મ ૧૧ ૧૨૭ હું આએ તારી કુનીઆના વધારો કરું.

૩	$\left. \begin{array}{l} \text{ઁપપપપપપ} \\ \text{ઁપ } " \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{તેઓ જાહેર} \\ \text{કરે,} \end{array}$	૩	$\left. \begin{array}{l} \text{ઁપપપપપપ} \\ \text{ઁપ } " \\ \text{ઁપપપપપપ} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{તેઓ જાહેર} \\ \text{થાએ.} \end{array}$
	$\left. \begin{array}{l} \text{ઁપપપપપ} \\ \text{* ઁપ } " \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{તેઓ દુખ} \\ \text{દીએ,} \end{array}$		$\left. \begin{array}{l} \text{ઁપપપપપ} \\ \text{ઁપ } " \\ \text{ઁપપ } " \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{તેઓ દુખી} \\ \text{થાએ.} \end{array}$

શ ક યા ર્થ .

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ ઁપપપપ ૧૨. હું જાહેર કરું,

ઁપપપ ૧૨. હું કુપ દેઉં,

પુ૦ એકવચન.

૧ ઁપપપ ૧૨. હું જાહેર થાઉં.

ઁપ "

ઁપપ ૧૨. હું કુખી થાઉં.

ઁપ "

૨

† ઁપપપપ

ઁપપ "

૧પ "

પપપપ ૧૨

$$\left. \begin{array}{l} \text{તું જાહેર કરે,} \\ \text{તું જાહેર કરી સકે,} \\ \text{તું જાહેર કરજે,} \end{array} \right\}$$

૨

ઁપપપપ

ઁપપ "

૧પ "

પપપપ ૧૨

$$\left. \begin{array}{l} \text{તું જાહેર થાએ.} \\ \text{તું જાહેર થાઈ સકે.} \end{array} \right\}$$

ઁપ "

ઁપપપ

ઁપપ "

૧પ "

† પપપપ ૧૨

$$\left. \begin{array}{l} \text{તું કુપ દીએ,} \\ \text{તું કુપ દેઈ સકે,} \\ \text{તું કુપ દેજે,} \end{array} \right\}$$

ઁપપપ

ઁપપ "

૧પ "

પપપપ ૧૨

$$\left. \begin{array}{l} \text{તું કુખી થાએ.} \\ \text{તું કુખી થજે.} \end{array} \right\}$$

ઁપ "

* (હજીં અખીઆયા) ઁપપ ૨૨ હુમ્મમ્મા ઁપપ ૧૨૨ ઁપપ ૨૨
 ઁપપ ૧૨ તેઓ અહુરમજ્દની અકલનો અને તેમજ પુતનો નાસ કરે હિઆને
 (તેને) ખરાય કરે.

† (વન ૫૨૦ ૨૨ મી) ૧૨૨ ઁપ ઁપ ૧૨૨ ઁપપપ ૧૨૨ ૧૨૨ ૧૨૨
 તેથી ઘણા ઓરિહમંદ તું માંસરેસપંદ મારી (પેદાએશ) તું કુપ નીવારન કરે;
 ઁપપપ ૧૨૨ ઁપપપ ૧૨૨ ૧૨૨ તેથી તું તામેદારીને પસંદ કરનાર મારી
 (પેદાએશ) તું કુપ નીવારન કરે. (હજીં હા. ૧૧) ૧૨૨ ઁપ ૧૨૨ ઁપપપપ ૧૨૨
 તે હોમનાં દરેન વીસે કુશેશ કરજે.

† (હજીં હા. ૬) ઁપપપ ૧૨ ઁપપ ૨૨ એડલેજે દરએક વસતુનું
 કુપ નીવારન તું કરી સકે.

॥૯૭મ્॥૯ કિરીયાપદ સાથનું રૂપાખ્યાયન.

વ તં માં ન કા લા.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧ -૧મ્ ૯૭	ઘિર્મિ ૧૫૧૯	૧ ॥૯૭-૭૧મ્ ૯૭	ઘિર્મિ ૧૫૧૯
॥૯૭	ઘિર્મિ "	॥૯૭	ઘિર્મિ "
અં	ઘિ- "	અં	ઘિ- "
-૧મ્ ૯૭	૧૫૧૯	૯૭-૭૧મ્ ૯૭	૧૫૧૯
૯૭		૯૭	
	ફ-છા-૧		ફ-છા-૧
	હું જાહેર કરી સકુંચ,		હું જાહેર થાઈ સકુંચ
॥૯૭મ્ ૭૭	ઘિર્મિ ૧૫૧૯	॥૯૭-૭૭	ઘિર્મિ ૧૫૧૯
અં	ઘિર્મિ "	॥૯૭	ઘિર્મિ "
૯૭મ્ ૭૭	ઘિ- "	અં	ઘિ- "
	૧૫૧૯	૯૭-૭૭	૧૫૧૯
		૯૭	
	ફ-છા-૧		ફ-છા-૧
	હું દુખ દેઈ સકુંચ,		હું દુખી થાઈ સકુંચ.
	ઈં		ઈં

॥જમ્મમ્મ ક્રિયાપદ સાથનું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મ ફમ્મ
અં } હું જાહેર કરી સંકું,
૧૧જમ્મમ્મમ્મ " }

જમ્મમ્મમ્મ ફમ્મ
અં } હું કુખ દેઈ સંકું.
૧૧જમ્મમ્મમ્મ " } હં

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મમ્મ ફમ્મ
જમ્મ " } હું જાહેર થાઈ સંકું.
અં }
૧૧જમ્મમ્મમ્મમ્મ " }
૧૧જમ્મ " }

જમ્મમ્મમ્મ ફમ્મ
જમ્મ " } હું કુખી થાઈ સંકું.
અં }
૧૧જમ્મમ્મમ્મમ્મ " }
૧૧જમ્મ " } હં

ભૂતકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મમ્મ ફ-લે-
અં } જમ્મમ્મમ્મ
જમ્મ " }
૧૧જમ્મમ્મમ્મમ્મ " }
ફ " }
હું જાહેર કરી સંકેઓ,
જમ્મમ્મમ્મ ફ-લે-
અં } જમ્મમ્મમ્મ
જમ્મ " }
૧૧જમ્મમ્મમ્મમ્મ " }
ફ " }
હું કુખ દેઈ સંકેઓ,
હં

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મમ્મ ફ-લે-
અં } જમ્મમ્મમ્મ
જમ્મ " }
૧૧જમ્મમ્મમ્મમ્મ " }
ફ " }
હું જાહેર થાઈ સંકેઓ.
જમ્મમ્મમ્મ ફ-લે-
અં } જમ્મમ્મમ્મ
જમ્મ " }
૧૧જમ્મમ્મમ્મમ્મ " }
ફ " }
હું કુખી થાઈ સંકેઓ.
હં

॥જમ્મમ્મ ક્રિયાપદને લગતું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મ જમ્મ ફ-લે-
અં } હુંએ જાહેર કરવું જોઈએ,
૧૧જમ્મમ્મમ્મ " }

પુ૦ એકવચન.

૧ જમ્મમ્મમ્મ જમ્મ ફ-લે-
જમ્મ " } હુંએ જાહેર થવું
અં } જોઈએ.
૧૧જમ્મમ્મમ્મ " }
૧૧જમ્મ " }

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \#-\text{જાગૃત્વ-}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{હુંએ કુખ દેવું જોઈએ,}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \#-\text{જાગૃત્વ-}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{હુંએ કુખી થવું જોઈએ}$

ભૂતકાલ.

પુઠ એકવચન.

પુઠ એકવચન.

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ } \#-\text{જાગૃત્વજાગૃત્વ-}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{હુંએ જાહેર કરવું પડીતું,}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{મને જાહેર કરવું પડીતું,}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ } \#-\text{જાગૃત્વજાગૃત્વ-}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{મને જાહેર થવું પડીતું.}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \#-\text{જાગૃત્વ-}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{હુંએ કુખ દેવું પડીતું,}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{મને કુખ દેવું પડીતું,}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{જાગૃત્વ } \#-\text{જાગૃત્વ-}$
 $\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વ} \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{મને કુખી થવું પડીતું.}$

ઈ

ઈ

શંક્યાર્થ.

વર્તમાનકાલ.

પુઠ એકવચન.

પુઠ એકવચન.

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{હું જાહેર કરું,}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{હું જાહેર થાઉં.}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{હું કુખ દેઉં,}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{હું કુખી થાઉં.}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{તું જાહેર કરે,}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{તું જાહેર થાએ.}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{તું કુખ દીએ,}$

$\left. \begin{array}{l} \text{જાગૃત્વજાગૃત્વ} \\ \text{જાગૃત્વ } \# \\ \text{અં} \end{array} \right\} \text{તું કુખી થાએ.}$

ભૂતકાલ.

એકવચન.

પુ0

- ૧ " " {
 ૧-૬૦-૧
 હુંએ જાહેર કરીઉં, કરીઉં હોત, કરત,
 હુંએ કુખ દીકું, દેત, દીકું હોત,
 તમા-જાણ-કે
 ૨ " " {
 ૧-૬૧-૧
 તુંએ જાહેર કરીઉં, કરીઉં હોત, કરત,
 તુંએ કુખ દીકું, દેત, દીકું હોત,
 તમા-જાણ-કે
 ૩ " " {
 ૧-૬૨-૧
 તેણે જાહેર કરીઉં, કરીઉં હોત, કરત,
 તેણે કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,
 તમા-જાણ-કે

અનેકવચન.

પુ0

- ૧ " " {
 ૧-૬૩-૧
 હમોએ જાહેર કરીઉં, કરીઉં હોત, કરત,
 હમોએ કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,
 તમા-જાણ-કે
 ૨ " " {
 ૧-૬૪-૧
 તમોએ જાહેર કરીઉં, કરીઉં હોત, કરત,
 તમોએ કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,
 તમા-જાણ-કે
 ૩ " " {
 ૧-૬૫-૧
 તેઓએ જાહેર કરીઉં, કરીઉં હોત, કરત,
 તેઓએ કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,
 તેઓએ કુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,

એકવચન.

પુ0

- ૧ " " {
 ૧-૬૬-૧
 હું જાહેર થએઓ, હોત, થાત.
 હું કુખી થએઓ, હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે
 ૨ " " {
 ૧-૬૭-૧
 તું જાહેર થએઓ, હોત, થાત.
 તું કુખી થએઓ, હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે
 ૩ " " {
 ૧-૬૮-૧
 તે જાહેર થએઓ, હોત, થાત.
 તે કુખી થએઓ, હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે

અનેકવચન.

પુ0

- ૧ " " {
 ૧-૬૯-૧
 હમો જાહેર થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 હમો કુખી થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે
 ૨ " " {
 ૧-૭૦-૧
 તમો જાહેર થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તમો કુખી થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તમા-જાણ-કે
 ૩ " " {
 ૧-૭૧-૧
 તેઓ જાહેર થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તેઓ કુખી થએઓ, થએઓ હોત, થાત.
 તેઓ કુખી થએઓ, થએઓ હોત, થાત.

બીજી રીત.

પ્રાં	એકવચન.	પ્રાં	એકવચન.
૧	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજા} \text{ હુંએ જાજાજા, કીકું હોત, કરત,} \\ \text{દી " } \text{જાજાજા} \text{ હુંએ દુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,} \end{array} \right.$	૧	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજા} \text{ હું જાજાજા, થએએ હોત, થાત.} \\ \text{દી " } \text{જાજાજા} \text{ હું દુખી થએએ, થએએ હોત, થાત.} \end{array} \right.$
૨	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજા} \text{ તુંએ જાજાજા, કીકું હોત, કરત,} \\ \text{તુ " } \text{જાજાજા} \text{ તુંએ દુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,} \end{array} \right.$	૨	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજા} \text{ તું જાજાજા, થએએ.} \\ \text{તુ " } \text{જાજાજા} \text{ તું દુખી થએએ, થએએ હોત, થાત.} \end{array} \right.$
૩	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજા} \text{ તેણે જાજાજા, કીકું હોત, કરત,} \\ \text{જાજાજાજા} \text{ તેણે દુખ દીકું, દીકું હોત, દેત,} \end{array} \right.$	૩	$\left\{ \begin{array}{l} \text{જાજાજાજા} \text{ તે જાજાજા, થએએ, થએએ.} \\ \text{જાજાજાજા} \text{ તે દુખી થએએ, થએએ હોત, થાત.} \end{array} \right.$

કૃદંત .

ક્રિયાવાચક, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ જાહેર કરવું,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ જાહેર થવું.
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	જાહેર કરાંણ,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	જાહેરાત, જાહેરી.
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ કુખી કરવું,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ કુખી થવું.
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	કુખ કરાંણ,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	કુખીઆરાપણું.
કર્તૃવાચક, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ જાહેર કરનાર,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ જાહેર થનાર.
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	જાહેર કરતાં, કરતો,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ જાહેર થતાં, થતો.
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ કુખ દેનાર,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ કુખી થનાર.
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	કુખ દેતાં.	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ કુખી થતાં, કુખી થતો.
કર્મવાચક, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 જાહેર કરેલું,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 જાહેર થાએલો.
𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ કુખ દીધેલું,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥	$\left. \begin{array}{l} \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \\ \text{𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥} \end{array} \right\}$ કુખી થાએલો.

પ્રયોજકક્રિયાપદ .

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તથા 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાયન.

વર્તમાનકાલ .

ઇરાંની.

- પ્ર૦ એકવચન.
 ૧ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 હું વરસાગિં,
 ૨ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તું વરસાવે,
 ૩ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તે વરસાવે,

સેમીટીક.

- પ્ર૦ એકવચન.
 ૧ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 હું પેંહચાહું.
 ૨ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તું પેંહચાહે.
 ૩ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તે પેંહચાહે.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફપ્પા હમો વરસાવીએ,

૨ જપ્પા તમો વરસાવો,

૩ ડપ્પા } તેઓ વરસાવે,
ડપ્પા }

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફપ્પાલ્ફુ હમો પોંહ્યાડીએ.

૨ જપ્પાલ્ફુ તમો પોંહ્યાડો.

૩ ડપ્પાલ્ફુ } તેઓ પોંહ્યાડે.
ડપ્પાલ્ફુ }

અપૂર્ણ વર્તમાન.

ધ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ ફપ્પા સફ
હું વરસાગિંધું,

૨ જપ્પા સફ
તું વરસાવેછે,

૩ જપ્પા સફ
તે વરસાવેછે,

સ૦

પુ૦ એકવચન.

૧ ફપ્પાલ્ફુ સફ
હું પોંહ્યાડુંધું.

૨ જપ્પાલ્ફુ સફ
તું પોંહ્યાડેછે.

૩ જપ્પાલ્ફુ સફ
તે પોંહ્યાડેછે.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફપ્પા સફ
હમો વરસાવીએછે,

૨ જપ્પા સફ
તમો વરસાવોછો,

૩ ડપ્પા } સફ
ડપ્પા }
તેઓ વરસાવેછે,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફપ્પાલ્ફુ સફ
હમો પોંહ્યાડીએછે.

૨ જપ્પાલ્ફુ સફ
તમો પોંહ્યાડોછો.

૩ ડપ્પાલ્ફુ } સફ
ડપ્પાલ્ફુ }
તેઓ પોંહ્યાડેછે.

ભૂતકાલ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાષા ફ-લ-ડ

હુંએ વરસાવીઉં,

૨ ભાષા ભ-ભ-ડ

તુંએ વરસાવીઉં,

૩ ભાષા મ-મ-હો

તેણે વરસાવીઉં,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભાષા મ-મ-લ-ફે

હમોએ વરસાવીઉં,

૨ ભાષા મભ-મભ-ડાગે

તમોએ વરસાવીઉં,

૩ ભાષા મમ-મમ-મમ-હો

તેઓએ વરસાવીઉં,

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાષા ફ-લ-ડ

હુંએ પોંહચાડીઉં.

૨ ભાષા ભ-ભ-ડ

તુંએ પોંહચાડીઉં.

૩ ભાષા મ-મ-હો

તેણે પોંહચાડીઉં.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભાષા મ-મ-લ-ફે

હમોએ પોંહચાડીઉં.

૨ ભાષા મભ-મભ-ડાગે

તમોએ પોંહચાડીઉં.

૩ ભાષા મમ-મમ-મમ-હો

તેઓએ પોંહચાડીઉં.

ભૂતકાલની ખીલ રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ ફાષા } ભાષા હુંએ વરસાવીઉં,

ફાષા
ફ-

૨ ફાષા } ભાષા તુંએ વરસાવીઉં,

ફાષા
ફ-

૩ મ- } ભાષા તેણે વરસાવીઉં,

મ-

પુ૦ એકવચન.

૧ ફાષા } ભાષા હુંએ પોંહચાડીઉં.

ફાષા
ફ-

૨ ફાષા } ભાષા તુંએ પોંહચાડીઉં.

ફાષા
ફ-

૩ મ- } ભાષા તેણે પોંહચાડીઉં.

મ-

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફાષા } ભાષા હમોએ વરસાવીઉં,

ફાષા
ફ-

૨ ફાષા } ભાષા તમોએ વરસાવીઉં,

ફાષા
ફ-

૩ ફાષા } ભાષા તેઓએ વરસાવીઉં,

ફાષા
ફ-

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ફાષા } ભાષા હમોએ પોંહચાડીઉં.

ફાષા
ફ-

૨ ફાષા } ભાષા તમોએ પોંહચાડીઉં.

ફાષા
ફ-

૩ ફાષા } ભાષા તેઓએ પોંહચાડીઉં.

ફાષા
ફ-

અ પૂર્ણ ભૂત .

ભાષાનું વરસાવતો હતો,

ભાષાનું પોંહચાડતો હતો.

પૂર્ણ ભૂત કાલ .

પુ0 એકવચન.

૧ ભાષા ભાષાનું { હું વરસાવી
જા " { રહે,

૨ ભાષા ભાષાનું { તું વરસાવી
જા " { રહે,

૩ ભાષા ભાષાનું { તે વરસાવી
જા " { રહે,

પુ0 એકવચન.

૧ ભાષા ભાષાનું { હું પોંહચાડી
જા " { રહે.

૨ ભાષા ભાષાનું { તું પોંહચાડી
જા " { રહે.

૩ ભાષા ભાષાનું { તે પોંહચાડી
જા " { રહે.

પુ0 અનેકવચન.

૧ ભાષા ભાષાનું { જો હમો વરસાવી
જા " { રહે,

૨ ભાષા ભાષાનું { જો તમો વરસાવી
જા " { રહે,

૩ ભાષા ભાષાનું { જો તેઓ વરસાવી
જા " { રહે.

પુ0 અનેકવચન.

૧ ભાષા ભાષાનું { જો હમો પોંહચાડી
જા " { રહે.

૨ ભાષા ભાષાનું { જો તમો પોંહચાડી
જા " { રહે.

૩ ભાષા ભાષાનું { જો તેઓ પોંહચાડી
જા " { રહે.

બીજી રીત.

પુ0 એકવચન.

૧ જા { ભાષા ભાષાનું હું વરસાવી
જા " { રહે,
જા " { ધો

પુ0 એકવચન.

૩ જા { ભાષા ભાષાનું હું પોંહચાડી
જા " { રહે,
જા " { ધો

ભૂ ત ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાાકીઁ ા ભાાા } ઈ-લ-૧
 ભાાા " } હુંએ વરસાવીઉં
 હવું,

૨ ભાાકીઁ ા ભાાા } ભા-લ-૧
 ભાાા " } તુંએ વરસાવીઉં
 હવું,

૩ ભાાકીઁ ા ભાાા } યા-લ-૧
 ભાાા " } તેણે વરસાવીઉં
 હવું,

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભાાકીઁ ા ભાાા } ઈ-લ-૧
 ભાાા " } હમોએ વરસાવીઉં
 હવું,

૨ ભાાકીઁ ા ભાાા } ભા-લ-૧
 ભાાા " } તમોએ વરસાવીઉં
 હવું,

૩ ભાાકીઁ ા ભાાા } યા-લ-૧
 ભાાા " } તેઓએ વરસાવીઉં
 હવું,

પુ૦ એકવચન.

૧ ભાાકીઁ ા ભાાા } ઈ-લ-૧
 ભાાા " } હુંએ પોહચાડીઉં
 હવું.

૨ ભાાકીઁ ા ભાાા } ભા-લ-૧
 ભાાા " } તુંએ પોહચાડીઉં
 હવું.

૩ ભાાકીઁ ા ભાાા } યા-લ-૧
 ભાાા " } તેણે પોહચાડીઉં
 હવું.

પુ૦ અનેકવચન.

૧ ભાાકીઁ ા ભાાા } ઈ-લ-૧
 ભાાા " } હમોએ પોહચાડીઉં
 હવું.

૨ ભાાકીઁ ા ભાાા } ભા-લ-૧
 ભાાા " } તમોએ પોહચાડી
 ઉં હવું.

૩ ભાાકીઁ ા ભાાા } યા-લ-૧
 ભાાા " } તેઓએ પોહચાડી
 ઉં હવું.

બીજી રીત.

પુ૦ એકવચન.

૧ બાાા ભાાકીઁ ા ભાાા } હુંએ વરસા
 બાાા } વીઉં હવું,
 ઈ- ભાાા " } ઈ

પુ૦ એકવચન.

૧ બાાા ભાાકીઁ ા ભાાા } હુંએ પોહચા
 બાાા } ડીઉં હવું.
 ઈ- ભાાા " } ઈ

વર્તમાં ન ભૂ ત કા લ .

પુ૦ એકવચન.

૧ બાાા } ભાાકીઁ ઈ-લ-૧
 બાાા } હુંએ વરસાવીઉંએ,
 બાાા }

પુ૦ એકવચન.

૧ બાાા } ભાાકીઁ ઈ-લ-૧
 બાાા } હુંએ પોહચાડીઉંએ.

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{તુંએ વરસાવીઉંછે,} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{તુંએ પોહચાડીઉંછે.} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{તેણે વરસાવીઉંછે,} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{તેણે પોહચાડીઉંછે.} \end{array}$

પુ ૦ ચમકવચન.

પુ ૦ ચમકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{હમોએ વરસાવીઉંછે.} \end{array}$

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{હમોએ પોહચાડીઉંછે.} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{તમોએ વરસાવીઉંછે.} \end{array}$

૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \\ \text{પા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{તમોએ પોહચાડીઉંછે.} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{તેઓએ વરસાવીઉંછે,} \end{array}$

૩ $\left. \begin{array}{l} \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \\ \text{ફા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \text{ પા.ફા.} \\ \text{તેઓએ પોહચાડીઉંછે.} \end{array}$

લવીષયકાલનાં રૂપો વર્તમાનકાલનાં રૂપોને મલતાંછે.

આ રા થી .

વર્તમાનકાલ.

પુ ૦ એકવચન.

પુ ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અપા.ફા.} \\ \text{અપા.ફા.} \\ \text{અપા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{હું વરસાડું,} \end{array}$

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{અપા.ફા.} \\ \text{અપા.ફા.} \\ \text{અપા.ફા.} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{હું પોહચાડું.} \end{array}$

૨ * $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ તું વરસાવ,	૨ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ તું પેંહચાડ.
૩ † $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ તે વરસાવે,	૩ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ તે પેંહચાડે.
પુ૦ અનેકવચન.	પુ૦ અનેકવચન.
૧ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ હમો વરસાવીએ,	૧ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ હમો પેંહચાડીએ.
૨ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ તમો વરસાવો,	૨ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ તમો પેંહચાડો.
૩ ‡ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ તેઓ વરસાવે,	૩ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ તેઓ પેંહચાડે.

શ કયા થીં .

વર્તમાનકાલ.

ધ૦	સે૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ ૧૨ હું વરસાડિં,	૧ $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ ૧૨ હું પેંહચાડું.
હું વરસાવી સકું,	

* (ઇજી૦ હા. ૩૩ મો) $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ ૧૨ હું વરસાડિં, ૧૨ હું પેંહચાડું. (વન૦ ૫૨૦ ૨)

† (ઇજી૦ હા. ૧૦ મો) $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ ૧૨ હું વરસાડિં, ૧૨ હું પેંહચાડું. (વન૦ ૮ ૫૨૦)

‡ (ઇજી૦ હા. ૩૩ મો) $\left. \begin{matrix} \text{પ્રાપ્તિ} \\ \text{પ્રાપ્તિ} \end{matrix} \right\}$ ૧૨ હું વરસાડિં, ૧૨ હું પેંહચાડું. (વન૦ ૮ ૫૨૦)

૨	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 તું વરસાવે,	૨	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તું પેંહ્યાડે.
𐭠𐭣𐭥𐭥	,, તું વરસાવી સકે,	𐭠𐭣𐭥𐭥	,, તું પેંહ્યાડી સકે.
𐭠𐭣𐭥	,, તું વરસાવને,	𐭠𐭣𐭥	,, તું પેંહ્યાડને.
𐭠𐭣	,,	𐭠𐭣	,,
𐭠𐭣𐭥	૧૨	𐭠𐭣𐭥𐭥 ૧૨	

૩	𐭠𐭣𐭥𐭥 ૧૨ — — — —	૩	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ૧૨ — — — —
𐭠𐭣𐭥𐭥	તે વરસાવે,	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥	તે પેંહ્યાડે.
𐭠𐭣	,, તે વરસાવી સકે,	𐭠𐭣	,, તે પેંહ્યાડી સકે.

પુ૦ અનેકવચન. પુ૦ અનેકવચન.

૧	𐭠𐭣𐭥 ૧૨ હમો વરસાવીએ,	૧	𐭠𐭣𐭥𐭥 ૧૨ હમો પેંહ્યાડીએ
	હમો વરસાવી સકીએ,		હમો પેંહ્યાડી સકીએ.

૨	𐭠𐭣𐭥𐭥 તમો વરસાવો,	૨	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 તમો પેંહ્યાડો.
𐭠𐭣𐭥	૧૨ તમો વરસાવી સકો,	𐭠𐭣𐭥𐭥 ૧૨	તમો પેંહ્યાડી સકો.

૩	𐭠𐭣𐭥𐭥 ૧૨ — — — —	૩	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ૧૨ — — — —
𐭠𐭣	,, તેઓ વરસાવે,	𐭠𐭣	,, તેઓ પેંહ્યાડે,
𐭠𐭣	,, વરસાવી સકે,	𐭠𐭣	,, પેંહ્યાડી સકે.
𐭠𐭣	,,	𐭠𐭣	,,
𐭠𐭣	,,	𐭠𐭣	,,
𐭠𐭣	,,	𐭠𐭣	,,
𐭠𐭣	,,	𐭠𐭣	,,

શ ક યા ર્થ .

॥૧૦૦૦૦૦૦ ક્રિયાપદના સેગાઓ સાથનું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાનકાલ .

ઇ૦

સે૦

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧૦૧૧૧ } ૧૦૦૦૦ ક્રિ-ક્રિ-
 અ૦ } હુંએ વરસાવવું
 ૧૧૦૧૧૧ } નોઇએ,
 ઇ૦

૧૦૧૧૧૧૧ } ૧૦૦૦૦ ક્રિ-ક્રિ-
 અ૦ } હુંએ પોંડ્યાડવું
 ૧૧૦૧૧૧૧૧ } નોઇએ.
 ઇ૦

ભૂતકાલ .

પુ૦ એકવચન.

પુ૦ એકવચન.

૧૦૧૧૧ } ૧૦૦૦૦ ક્રિ-ક્રિ-
 અ૦ } મને વરસાવવું
 ૧૧૦૧૧૧ } પડીકિં,
 ઇ૦

૧૦૧૧૧૧૧ } ૧૦૦૦૦ ક્રિ-ક્રિ-
 અ૦ } મને પોંડ્યાડવું
 ૧૧૦૧૧૧૧૧ } પડીકિં.
 ઇ૦

ભવીષ્યકાલનાં રૂપ વર્તમાનને લગતાંછે.

શં રયા થીં .

વર્તી માંનકાલ.

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{દ્વિ} \end{array} \right\} \text{તું વરસાભિં,}$ ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{ત્રિ} \end{array} \right\} \text{તું વરસાવે,}$ ૩ * $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{ચતુર્થાદિ} \end{array} \right\} \text{તે વરસાવે,}$

પુ૦ એકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{દ્વિ} \end{array} \right\} \text{તું યોંહ્યાહું.}$ ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{ત્રિ} \end{array} \right\} \text{તું યોંહ્યાહે.}$ ૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{ચતુર્થાદિ} \end{array} \right\} \text{તે યોંહ્યાહે.}$

પુ૦ અનેકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{દ્વિ} \end{array} \right\} \text{હમો વરસાવીએ,}$ ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{ત્રિ} \end{array} \right\} \text{તમો વરસાવો,}$ ૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{ચતુર્થાદિ} \end{array} \right\} \text{તેઓ વરસાવે,}$

પુ૦ અનેકવચન.

૧ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{દ્વિ} \end{array} \right\} \text{હમો યોંહ્યાહીએ.}$ ૨ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{ત્રિ} \end{array} \right\} \text{તમો યોંહ્યાહે.}$ ૩ $\left. \begin{array}{l} \text{પ્રજ્ઞાભિ} \\ \text{ચતુર્થાદિ} \end{array} \right\} \text{તેઓ યોંહ્યાહે.}$

* (વન ૫૨૦ ૫) પ્રજ્ઞાભિ દ્વિ પ્રજ્ઞાભિ ત્રિ પ્રજ્ઞાભિ ચતુર્થાદિ પ્રજ્ઞાભિ
ધાતકી જેમનાં જાએ અને પવન જમીનને જતલીથી સુકવે.

† (વન ૫૨૦ ૬) પ્રજ્ઞાભિ ત્રિ પ્રજ્ઞાભિ ચતુર્થાદિ પ્રજ્ઞાભિ
તે હાડકાંઓને લેધ જાધને તેઓ પાંછી અને ઝાડ પાંન ઉપર યોંહ્યાહે.

ભૂતકાલ.

પુ	ધો	એકવચન.	સે	એકવચન.
૧	•	<p>ફ-૬૭-૧ હુંએ વરસાવીડં, હુંએ વરસાવીડં હોત, હોએ, હું વરસાવત, ભ-૧૭-૭</p>	ફ-૬૭-૧	<p>હુંએ પોહ્યાડીડં. હુંએ પોહ્યાડીડં હોત, હોએ, હું પોહ્યાડત.</p>
૨	<p>પાઠિ ભ-૧૭-૭ પાઠિ " " પાઠિ " " પાઠિ " " પાઠિ " "</p>	<p>પુંએ વરસાવીડં, પુંએ વરસાવીડં હોત, હોએ, પું વરસાવત, ભ-૧૭-૭</p>	<p>પાઠિ ભ-૧૭-૭ પાઠિ " " પાઠિ " " પાઠિ " "</p>	<p>પુંએ પોહ્યાડીડં. પુંએ પોહ્યાડીડં હોત, હોએ, પું પોહ્યાડત.</p>
૩	<p>પાઠિ ભ-૧૭-૭ પાઠિ " " પાઠિ " "</p>	<p>તેણે વરસાવીડં, તેણે વરસાવીડં હોત, હોએ, તે વરસાવત, ભ-૧૭-૭</p>	<p>પાઠિ ભ-૧૭-૭</p>	<p>તેણે પોહ્યાડીડં. તેણે પોહ્યાડીડં હોત, હોએ, તે પોહ્યાડત.</p>

પ્રૃ	અનેકવચન.	પ્રૃ	અનેકવચન.
૧	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 હોઆએ વરસાવીડં, હોઆએ વરસાવીડં હોત, હોઆએ, હોઆ વરસાવત,	૧	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 હોઆએ પોહ્યાડીડં. હોઆએ પોહ્યાડીડં હોત, હોઆએ, હોઆ પોહ્યાડત.
૨	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તઓઆએ વરસાવીડં. તઓઆએ વરસાવીડં હોત, હોઆએ, તઓ વરસાવત,	૨	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તઓઆએ પોહ્યાડીડં. તઓઆએ પોહ્યાડીડં હોત, હોઆએ, તઓ પોહ્યાડત.
૩	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 તેઓઆએ વરસાવીડં, તેઓઆએ વરસાવીડં હોત, હોઆએ, તેઓ વરસાવત,	૩	𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 તેઓઆએ પોહ્યાડીડં. તેઓઆએ પોહ્યાડીડં હોત, હોઆએ, તેઓ પોહ્યાડત.

એકવચન.

પ્રથમ

૧ હુએ વરસાવીઈ, હુએ વરસાવીઈ હોત, હુએ,
હુએ વરસાવીઈ હોત, હુએ,
હુ વરસાવત,

૨ તુંએ વરસાવીઈ, તુંએ વરસાવીઈ હોત, હુએ,
તુંએ વરસાવીઈ હોત, હુએ,
તું વરસાવત,

૩ તેણે વરસાવીઈ, તેણે વરસાવીઈ હોત, હુએ,
તેણે વરસાવીઈ હોત, હુએ,
તે વરસાવત.

અનેકવચન.

પ્રથમ

૧ હમોએ વરસાવીઈ, હમોએ વરસાવીઈ હોત (અં) હુએ,
હમોએ વરસાવીઈ હોત (અં) હુએ,
હમો વરસાવત,

૨ તમોએ વરસાવીઈ, તમોએ વરસાવીઈ હોત (અં) હુએ,
તમોએ વરસાવીઈ હોત (અં) હુએ,
તમો વરસાવત,

૩ તેઓએ વરસાવીઈ, તેઓએ વરસાવીઈ હોત (અં) હુએ,
તેઓએ વરસાવીઈ હોત (અં) હુએ,
તેઓ વરસાવત,

એકવચન.

પ્રથમ

૧ હુએ પોહચાડીઈ, હુએ પોહચાડીઈ હોત, હુએ,
હુએ પોહચાડીઈ હોત, હુએ,
હુ પોહચાડત.

૨ તુંએ પોહચાડીઈ, તુંએ પોહચાડીઈ હોત, હુએ,
તુંએ પોહચાડીઈ હોત, હુએ,
તું પોહચાડત.

૩ તેણે પોહચાડીઈ, તેણે પોહચાડીઈ હોત, હુએ,
તેણે પોહચાડીઈ હોત, હુએ,
તે પોહચાડત.

અનેકવચન.

પ્રથમ

૧ હમોએ પોહચાડીઈ, હમોએ પોહચાડીઈ હોત (અં) હુએ,
હમોએ પોહચાડીઈ હોત (અં) હુએ,
હમો પોહચાડત.

૨ તમોએ પોહચાડીઈ, તમોએ પોહચાડીઈ હોત (અં) હુએ,
તમોએ પોહચાડીઈ હોત (અં) હુએ,
તમો પોહચાડત.

૩ તેઓએ પોહચાડીઈ, તેઓએ પોહચાડીઈ હોત (અં) હુએ,
તેઓએ પોહચાડીઈ હોત (અં) હુએ,
તેઓ પોહચાડત.

આ શી રવા દાર્થ .

ધ૦	સે૦
$\left. \begin{array}{l} \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \end{array} \right\}$

કૃ દં ત .

ધ૦	સે૦
$\left. \begin{array}{l} \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \end{array} \right\}$
$\left. \begin{array}{l} \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \end{array} \right\}$
$\left. \begin{array}{l} \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \end{array} \right\}$
$\left. \begin{array}{l} \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \\ \text{વરસાવજો,} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \\ \text{પોહચાડજો,} \end{array} \right\}$

શક્ય ભેદ અથવા કર્મણી વાચ્ય.

૨૧૬. હુંએ ૧૨૮ મી કલમમાં ઊલ્લેખિત ક્રિયાપદનાં મથા
લાં હેઠલ કર્મણી વાચક રૂપનું વર્ણન કરીગિંછે, અને અતરે તેહ
નું રૂપાખ્યાપણ આપુંછું; તેહની આગમચ હુંએ જણાવવું જોઈએ
છે કે કર્મણી વાચ્ય ક્રિયાપદનું સામાન્ય રૂપ જેમ સકર્મક તેમજ અક
ર્મક ક્રિયાપદનાં ધાતુને ॥જ-ચૈદન, પ્રત્ય લાગીને બનેછે.
જેમક; ॥જ-ચૈદન, સ્પુષ્તન, ઢાંકવું; તેહનું ॥જ-ચૈદન, સ્પુષ્તન,
ઢાંકવું; ॥જ-ચૈદન, વરજીદન, એખતીઆર કરવું; તેહનું ॥જ-ચૈદન,
વરજીદન, એખતીઆર કરાવું; ॥જ-ચૈદન, જહૂન્તન, થવું; તેહનું
॥જ-ચૈદન, જહૂન્તન, થવાવું; ॥જ-ચૈદન, અર્મૂન્તન, સુવું; તેહનું

॥૧૭-૫૭૬॥ હર્મૂન્યૈદન, સુવાવું. આએ કર્મણી વાચ્યનાં સામાનીઅ રૂપને છેડે આવેલો ॥ કાહાડી નાંખવાથી તેહનું જે રૂપ રેહ્યે, તે ભૂત, વર્તમાન અને ભવીષ્ય, એ તરણે કાલના અર્થને સારું વપરાયેલુંછે. જેમકે; ૧૭-૫૭૬ ૧ ર સ્યોજ્યૈદ, હું ઢંકાએઓ; ૧૭-૫૭૬ સ્યુજ્યૈદ, તે ઢંકાએચ, અથવા તે ઢંકાસે. આએ કર્મણી વાચ્યને લગતી ૫૭૫, વર્તમાન અને ભવિષ્ય કાલની અંદર તરીળા પુરૂષ એક તથા અનેકવચનના સેગાઓમાં વારેઘડીએ મલેછે; પણ પેહલલા અને ખીળા પુરૂષના સેગાઓની અંદર તેહનું વપરાણુ મુતલક મલવું નથી, અને તેહને બદલે ઘણું કરીને ભૂત કૃદંતની પાસે ॥૧૭૧૪૭ અથવા ॥૧૭૧૫ ક્રિયાપદના વર્તમાન અથવા ભવીષ્યને લગતા પેહલલા તથા ખીળા પુરૂષના સેગાઓ વપરાયેલા મલેછે.

॥૧૭-૫૭૬ સ્યુજ્યૈદન, ઢંકાવું; તથા ॥૧૭-૫૭૬૪

માઈતુન્યૈદન, મરાવું; ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાન કાલ .

ધ૦	સે૦
એકવચન.	એકવચન.
પુ૦ ૧ ૬૧૧૭ ૧૭૧૭ } હું ઢંકાઉં,	પુ૦ ૧ ૬૧૧૭ ૧૭૧૭૪ } હું મરાઉં.
૨ ૬૧૧૭ ૧૭૧૭ } તું ઢંકાએ,	૨ ૬૧૧૭ ૧૭૧૭૪ } તું મરાએ.

૧ ભૂત કૃદંતને બદલે નાંમને તરીળા વીભક્તી લાગીને કર્મણી વાચક રૂપને લગતા કેટલાએક સેગાઓ વપરાયેલા મલેછે. જેમકે; (વન૦ ૫૨૦ ૩) ૧૭૧૪૭૭ ૧૭૧૪૭૭ ૧૭૧૪ ૧૭૧૪ ૬ ૬૧૧૭ ૧૭૧૭ ૧૧ ૭ ૭ ૭ એટલેજે સંઘલા બુરા વીચારો, બુરા વચનો અને બુરાં કાંમોથી હું પસનાઉંચ. ૧૭૧૪ ૭ ૧૧ ૬૧૧૪ ૭ ૭ ૭ ૭ ૧૧ ૬ ૭ ૭ ૭ ૧૧ ૭ હેવા વીચારથી તે પસતાએ કે હવેથી આગલ યુનાહ નહી કરે.

ਸੁ ਤ ਭਾਲ .

[illegible]

लुतवर्तमान .

પુ0	એકવચન.		પુ0	એકવચન.	
૧	ગાફીઃ	જાણાણ	૧	ગાફીઃ	જાણાણ
	જાણ	"		જાણ	"
	જાફી	"		જાફી	"
	જાફી	"		જાફી	"
	ફ	"		ફ	"
	} હું ટંકાએઆછું,			} હું મરાએઆછું.	
૨	ગાફીઃ	જાણાણ	૨	ગાફીઃ	જાણાણ
	જાણ	"		જાણ	"
	જાફી	"		જાફી	"
	જાફી	"		જાફી	"
	} તું ટંકાએઆછે,			} તું મરાએઆછે.	

[illegible][illegible]

3.

1911-12	1912-13	} તે ઢંકાએએએએએ,
1912-13	"	
1913-14	"	
1914-15	"	

3 १०११६१ १०११६६ } ते भरायेयेछे.

પ્ર૦ અનેકચવન.

પ્ર૦ અનેકવચન.

૧. ફા. ફા. ૨. ૧૦૫૭ } હમો. ટંકાએઆ
 ફા. ૩. ૪. ૫. } ઇએ,
 ફા. ૬. ૭. ૮. }
 ફા. ૯. ૧૦. ૧૧. }

૧	કા.કા.કા.	૧૫૦૦૦૦	} હમી મરાચેઆ છપચે.
	કા.કા.	"	
	કા.કા.	"	
	કા.કા.	"	

૨ જાણી ૨ જાણી } તમે હંકાર્યો
જાણી " } છેઓ,
જાણી " }
જાણી " }

२. १०११६.२ १०११६.६ } तमो भराग्यव्या
१०११६.३ " }
१०११६.४ " }
१०११६.५ " }

3 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 * ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

} तेजो दंकाये व्याधि,

3 १।५।७ १।५।७ } तेभ्यो भरायेय्या
 १।६।८ " } छे.
 १।४।९ " }
 १।६।८ " }

પૂર્ણિમ તકાલ.

† ॥ १॥ १॥ १॥ १॥ } ६३४ २६५५,
॥ १॥ " } ४०

१११७ १११८ मराई रहेओ.
४०

[illegible][illegible]

म त कालः .

၄၀

સે૦

[illegible]

લવીષયકાલના સેગાઓનાં રૂપો વર્તમાનકાલને મલતાંછે.

शं द्य। र्थ .

वर्तमानकाल.

၄၀

સેં

†

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । नमो नमः " ॥ १ ॥ ॐ नमः ॐ नमो " " } ६३।८ सूत्रे, ॐ " "		ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । नमो नमः " ॥ १ ॥ ॐ नमः ॐ नमो " " } ४२।९ सूत्रे, ॐ " "
---	--	---

[illegible][illegible]

ભૂતકાલ.

ધૃ૦	સૈ૦
* ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧	૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧
૧૧૧ ૧૧ " "	૧૧૧ ૧૧ " "
દંકાઈ સંકેતો, દંકાઈ સંકેત,	મરાઈ સંકેતો, મરાઈ સંકેતો હોત,
(અ૦) દંકાઈ સંકેતો હોત.	(અ૦) મરાઈ સંકેત.

૧૧૧૧-૧૧૧ ક્રિયાપદ સાથનું રૂપાખ્યાપન.

વર્તમાનકાલ.

ધૃ૦	સૈ૦
પુ૦ એકવચન.	પુ૦ એકવચન.
૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧ } હું દંકાઈ સંકેત,	૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ } હું મરાઈ સંકેત.
" ૧૧૧૧૧	" ૧૧૧૧૧૧
૨ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ } તું દંકાઈ સંકેત,	૨ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ } તું મરાઈ સંકેત.
" ૧૧૧૧૧	" ૧૧૧૧૧૧
૩ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ } તે દંકાઈ સંકેત,	૩ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧ } તે મરાઈ સંકેત.
૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧	" ૧૧૧૧૧૧

* ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧૧, ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧૧૧ (વનં ૧ ૫૨૦) આએ હાલતમાં તે રેહત, કે તેઓ (ધમ્માને ખલકના લોકો) થી (તાંહ) જવાઈ સંકીર્તિ નહી હોત, તેમજ એક કેશવરથી ખીજાં કેશવરમાં તેઓનાં ફરેહરે સેવા એ રેહવાત નહી.

† ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ (દીનં ૪ ૬૦) ખીજા અથોરનાંને લગતી દરએક હાજત આણુ રાખવાને પુર પડાઈ સંકે. ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ (વીરં) એ પરમાણેની અવાશિ તંગીને લીધે દરએક જણથી ઉચુ રેહવાઈ સંકે નહી. ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ (દીં ૪ ૬૦) બેહુના એકકા મેલાવરા થી સાચી અને સારી ખનાવટ થવાઈ સંકે નહી. ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧૧૧ (વનં ૩ ૫૨૦) પણ જે કણુ કોઈ ચીજનો (સવાખ), જે સવાખને મલતો હોએતો તે નહી દંકાઈ સંકે.

પુ૦	અનેકવચન.	પુ૦	અનેકવચન. *
૧	ફમ્મ ૧૧૧૧૧૦ } હમો ઢંકાઠ " ૧૧૧૧૦ } સકીએ,	૧	ફમ્મ ૧૧૧૧૧૦૬ } હમો મરાઈ " ૧૧૧૧૦૬ } સકીએ.
૨	લમ્મ ૧૧૧૧૧૦ } તમો ઢંકાઈ સકો, " ૧૧૧૧૦ }	૨	લમ્મ ૧૧૧૧૧૦૬ } તમો મરાઈ સકો " ૧૧૧૧૦૬ }
૩ †	ઠમ્મ ૧૧૧૧૧૦ } તેઓ ઢંકાઈ સકે, " ૧૧૧૧૦ }	૩	ઠમ્મ ૧૧૧૧૧૦૬ } તેઓ મરાઈ સકે " ૧૧૧૧૦૬ }

શ કે સં રયા થં .

ભૂત .

* અફમ્મ ૧૧૧૧૧૦ } ઢંકાઈ સકેઓ, " ૧૧૧૧૦ } ઢંકાઈ સકેઓ અફમ્મ " ૧૧૧૧૦ } હોત, ઢંકાઈ સકત,	અફમ્મ ૧૧૧૧૧૦૬ } મરાઈ સકેઓ, " ૧૧૧૧૦૬ } મરાઈ સકેઓ અફમ્મ " ૧૧૧૧૦૬ } હોત, મરાઈ સકત.
---	--

૧૧૧૧૧૧૦ ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન ૧૧૧૧૧૧૦ ને મલતુંછે તે થી અતરે તેહની વીગત આપવાની હમોને જરૂર જણાઈ નથી.

શં રયા થં .

વર્તમાનકાલ.

પુ૦	એકવચન.	પુ૦	એકવચન.
૧	અફમ્મ ૧૧૧૧૦ } ફ-લ-ઈ ફીમ્મ " } હું ઢંકાઉં, અફમ્મ " }	૧	અફમ્મ ૧૧૧૧૦૬ } ફ-લ-ઈ ફીમ્મ " } હું મરાઉં. અફમ્મ " }

† એ ૧૧૧૧૦ મ્મ ૧૧૧૧૦ ૧૧૧૧૦ ઠમ્મ ૧૧૧૧૦ ૧૧૧૧૦૬ અફમ્મ ઢંકાઈ
ઠમ્મ (માં ગો) તે વસતુઓ કેહીછે કે આદમીઓ જેહને છુપાવા આહે, પણ
તેઓથી તે છુપાવી સકાએ નહી ? ઠમ્મ એ ૧૧૧૧૦૬ અફમ્મ અફમ્મ અફમ્મ
(દાં ૧૭ પાં) જેથી તે તરફ કુતરાં અને કોહલાંથી જવાઈ સકે નહી. = અ
ઠમ્મ એ ૧૧૧૧૦૬ (વીસ ૯ કરં) એક એકે, તેઓ કપાઈ સકે નહી.

* (દાં ૧૫ પાં) ૧૧૧૧૦ ૧૧૧૧૦૬ ૧૧૧૧૦૬ ૧૧૧૧૦૬
અફમ્મ ૧૧૧૧૦ જે મારીથી આએ પદન સાથ (ની હાલતમાં) યુનાહની યુનારેય
કરવાએ રવાંનને છોડવાઈ સકાઈ હોત.

ભૂત, ૧૯-૫૯૫ } ઢંકાએલું, ૧૯-૫૧૧૫ } મરાએલું.
 † ૫૯૫ }
 અ. ૧૧૧૫ }
 ૧૯૫૫ }

தீயாவாயக, 1909-1910 }
 † 1909-1910 } டக்ஸர், 1909-1910 }
 1909-1910 }
 1909-1910 } மரம்.

າຳນວນເລກ
 າຳນວນເລກ
 າຳນວນເລກ } ດ່ຽວ,
 າຳນວນເລກ } ມາດ.

૨૧૮. આએ ભાષામાં વપરાએલાં સામાન્ય રૂપનો મોડ્યો ભા
ગ અવસતા જ્યાંનનાં ધાતુઓ ઊપરથી બનેલોછે, તેથી અવસતા
ના કાએદા પરમાંજે સામાન્ય રૂપની નીશાંની ૧૧૯ તન, ની આ

૧ (૬૧૬૦ ૨ ૫૧૦) પેદા કરનારની મરજી મુજબ રેહવા સારું પેદાએશ પેદા કરેઆમાં આવેલીછે. ૨ (૬૧૬૦ ૩૦ ૫૧૦) વલી બેહથત અને ગરથમાનની અંદર તે ગુજરેલાં રવાંનને તેહને સારું કરાએલાં સધલાં સવાખનાં પરમાણુ અને સંબંધ પરમાણુનું સુખ, ખુશી, અને રાહતછે.

[illegible]

ગલ ધાતુનો જે અક્ષર મૃદુ: હોએતો તે બદલાઈને તેજ સ્થાનનો કઠોર થાએછે; તેમજ જો ધાતુનો છેલ્લો અક્ષર કોઈખી જાતનો -હ્રસ્વ, કે દિર્ઘ સ્વર હોએછેતો જ ત, નો કઠોર ઊચ્ચાર તેહના મૃદુ: માં બદલાઈ જાએછે, અને ત, ને બદલે તેહનો ઊચ્ચાર દ થાએછે; અને તેજ રીત શરસીમાંખી કાએમ રહેલીછે; પણ સેમેટી ક ભાષાનાં ધાતુઓમાં એ રીત મુતલક વાપરેઆમાં આવેલી ન થી, માટે તેહમાં ધાતુનો અસલ અક્ષર કોઈખી જાતનો ફેરફાર થએઆ વગર જેમનો તેમ રહેછે. અવસતા જખાંનને લગતાં ધાતુને સામાન્ય રૂપની નીશાંની ૧૧૯ તન, લાગતી વખતે જે ફેરફાર થાએછે, તે વીસે ફકત આટલોજ ખોલાસો કરીને આ ગલ ચાલી સકાતું નથી; કેમકે એ સેવાએ કેટલાંએક ધાતુઓનાં અસલ રૂપમાં મસદરને લગતો ૧૧૯ પ્રત્ય લાગવાથી જુદા જુદા ફેરફારો થએલાછે. વાસતે તેહને લગતા સાધારણ તરીકાઓની ટુક વીગત સામાન્ય રૂપ, ધાતુ અથવા આસાર્થના સેગાઓથી હમો અતરે આપીએછે. જોકે ધાતુ, અને આસાર્થનું રૂપ ઘણું કરીને એક સરખું હોએછે; તોપણ કેટલાંએક આસાર્થનાં રૂપો ધાતુથી જુદા આકારમાં વપરાએલાં મલેછે, તેથી તેહની વીગત અતરે આપવાની હમોને જરૂર જણાઈછે.

કાએદો પેહલો.

૨૧૯. સામાન્ય રૂપનાં ૧૧૯ તન, પ્રત્યની આગલ — આ, આ વેલો હોએ અને તેહની આગલ જો જ ત, અથવા — હ, હોએતો આસાર્થ રૂપમાંથી તે — આ, નીકલી જાએછે. જેમકે:—

સામાન્ય રૂપ.	ધાતુ.	આસાર્થ.
૧૧૮૧૨૦ } હોવું, ઉભુ રહેવું; ૨૫૦ ૧૨૦	هست	هست
૧૧૮૧૨૦ } મોકલવું;	فرست	فرست
૧૧૮૧૨૦ } પડવું; ૨૫૦ ૧૨૦	افت	افت
૧૧૮૧૨૦ } ઉભુ થવું, ઉઠવું; ૨૫૦-૧૨૦	اوست	اوست
* ૧૧૮૧૨૦ } મેલવું; ૨૫૦ ૧૨૦	نید	نید

કાએદો બીજો.

૨૨૦. સામાન્ય રૂપના પ્રત્ય ૧૧૯ ની આગલ । ઊ, આવેલો હોએતો આસારૂપમાં તે બદલાઈને ૨૨ આફ, થાએછે, અને નો આકાર બદલાતો નહીતો । ઊ, નો ઊચ્ચાર ૬ અથવા ઓ, નો થાએછે. જેમકે:—

સામાન્ય રૂપ.	ધાતુ.	આસાર્થ.
૧૧૯૧૨૦ } ફરમાવવું; ૨૫૦ ૧૨૦	فرم	فرمای
૧૧૯૧૨૦ } દેખાડવું; ૨૫૦ ૧૨૦	نم	نمای
૧૧૯૧૨૦ } તપાસવું; ૨૫૦ ૧૨૦	آزم	آزمای
૧૧૯૧૨૦ } તપાસવું; ૨૫૦ ૧૨૦	اوزم	اوزمای
૧૧૯૧૨૦ } સ્તુતી કરવી, તારીફ કરવી; ૨૫૦ ૧૨૦	ست	ستای

* સેન્ટ્રીક ધાતુઓ ઉપરથી બનેલાં સામાન્ય રૂપમાં જોકે કસો ફેરફાર થાએલો નથી; તોપણ ૧૧૮૧૧૨૦ મેલવું, અને ૧૧૮૧૧૨૦ હુભુ રહેવું, અથવા હોવું; એ બે સામાન્ય રૂપમાં ઉપલી રીતને મળતો ૨૨ આ, વધારા તરીકે વપરાએલો છે.

સામાન્ય રૂપ.	ધાતુ.	આસાર્થ.
1140 } ગાવું; અં 10 1141 } સર	سر	سرای
1142 } થવું; અં 10 1143 } بر	بر	بر
1144 } અનાજ કાપવો; 1145 } در	در	در
1146 } સાંભલવું; અં 10 1147 } اشنو	اشنو	اشنو

કાએદો ૩ જો.

૨૨૧. સામાન્ય રૂપની નીશાંની 1140 ની આગલ જો ધાતુને લગતી ૭ ઈ, આવેલી હોએતો આસાર્થમાં તેહની પાસે 1 ન, ૧ ધારેઆમાં આવેછે. જેમકે:—

સામાન્ય રૂપ.	ધાતુ.	આસાર્થ.
1148 } ચુટવું, લીછવું; અં 10 1149 } چیدن	چي	چين
1150 } પસંદ કરવું, ચુટી કાઢાડવું; 1151 } چیدن	چي	چين
1152 } જોવું; અં 10 1153 } دي	دي	دين

કાએદો ૪ થો.

૨૨૨. જે આસા રૂપને છેડે 1 નં, 10 ત, 11 હ, 12 દ, અને ૭ ઈ, આવેલી હોએતો સામાન્ય રૂપની નીશાંની 1140 ની આગલ તે બદલાઈને 11 સ, થાએછે. જેમકે:—

† આએ ઉપર જણાવેલાં સામાન્ય રૂપોમાંનું પેહલું અને બીજું રૂપ અવશતાના પાંચમાં વર્ગનાં ધાતુ ઉપરથી બનેલુંછે, તેથી એ વર્ગની નીશાંની ૬ બલ આમા રૂપમાં તેહને લગતો 1 ન, વપરાએલો આપણને મળેછે. તરીજું સામાન્ય રૂપ ઉપલાં વર્ગને મળતું નથી; પણ તેહના વર્તમાનકાલનાં આકારમાં 1154 જેન, બલ વપરાએલોછે, તે ઉપરથી તેનાં આમા રૂપમાં 11 12 થએલોછે.

આરા ૩૫.	સામાન્ય ૩૫.	અવસતા.
۱۱۳۱ بند آید,	۱۱۳۱ بستن آیدવું.	۱۱۳۱ બંદ—આંધવું.
۱۱۳۲ شیکند تود,	۱۱۳۲ شیکستن تودવું.	۱۱۳۲ સ્કેન્દ—તોડવું.
۱۱۳۳ پیوند કર,	۱۱۳۳ پیوستن آیدવું.	۱۱۳۳ + ۱۱۳۳ પેતી + વીન્દ.
۱۱۳۴ اوفت ۴۵,	۱۱۳۴ اویستن ۴۵વું.	۱۱۳۴ + ۱۱۳۴ અવ + પત.
۱۱۳۵ کاک ۴۲,	۱۱۳۵ کاستن ۴۲વું.	۱۱۳۵ કસ—ધટવું.
۱۱۳۶ خوا ۲۱۶,	۱۱۳۶ خواستن ۲۱۶વું.	۱۱۳۶ વસ—ચાહવું.
* ۱۱۳۷ نشهد } ખેસ,	۱۱۳۷ نشهستن } ખેસવું.	۱۱۳۷ નીશહદ—ખેસવું.
۱۱۳۸ روی ۱۳,	۱۱۳۸ رستن ۱۳વું.	۱۱۳۸ રૅ—ઉગવું.
۱۱۳۹ شوی ۱۳,	۱۱۳۹ شوستن ۱۳વું.	

કાએદા ૫ મો.

૨૨૩. આરાથીમાં છેલ્લો અખશર ۱ ર, ۲ લ, ۳ જ, હાએ અને તેહની આગલ જો ۴ આ, ۵ ય, આવેલો હાએતો સામાન્ય ૩૫માં ۱ ર, ۲ લ, અને ۳ જ, નો ۴ શ, થાએછે. જેમકે:—

* ۱۱૩૭ એ એમલાનું શહી ઉકલાંમણ નશહદ, હાવું જોઇએ; કેમકે તે અવસતાના ۱۱૩૭ નીશહદ—ખોલ ઉપરથી નીકલેલાછે, પણ ۵ દ, નો એમલા પેહલવી લખાનની એક સરખી ઢપને લીધે. ન, ને મલતો આવાથી તેહનું વન ચાંત ન, કરી થાએલુંછે, અને તેજ ઉપરથી ફારસીમાં તેહને મલતો ۵ વપરાએ છે અને લખાએછે.

۱ ۲ روی માં વપરાએલા છેલ્લો અખશર અસલ ۵ દ, છે પણ ۵ દ અને ۵ ઈ, નો એક સરખો આકાર હોવાને લીધે અસલ ઉચ્ચાર એ ખોલમાં સુચ વાઈરહેઓ નથી; અને ફારસીમાંની તે ۵ ઈ, નાજ આકાર અને ઉચ્ચારથી વપરાએલાછે, અને તેમજ ۱۱૩૯ شوی ખોલમાંની બનીઉછે. કેમકે એને મલતો સંસ્કૃતી ખોલ शुष to be clean, ને અરથે આપણને મલેછે. અવસતામાં ۱۱૩૯ સ્ના, ખોલ વારેઘડીએ વપરાએલા ઉપલા અર્થને સાફ આપણને મલેછે.

આરા ૩૫.

સામાન્ય ૩૫.

અવસતા.

دار ران,	داشتن رانવું.	પકડવું.
انبار گز,	انبار گز کردن,	ગરવો કરવો.
انکار	انکار کردن	જોએ આપવું,
پهنايد,		લું, તપાસેલું.
هيل خيز,	هيز کردن	નાંખવું,
خيز,	خيز کردن	તણવું.
افراج	افراج کردن	ઉઠાવવું.
بج	بج کردن	ધજવું.
برج	برج کردن	કોં બરજવું.

કાએદો ૬ ઠો.

૨૨૪. સામાન્ય ૩૫ની નીશાંની ૧૧૯ ની આગલ સું ઇરાંની કે સેમેટીક એ બેહુ જાતનાં ધાતુની પાસે જો ૭ સ, વધારાનો આ વેલો હાએતો તે આરા ૩૫માંથી હમેશ નીકલી જાએછે. જેમકે:—

આરા ૩૫.

સામાન્ય ૩૫.

અવસતા.

زیر	زیستن	जीव—જીવવું.
دان	دانستن	{ دان—જાણવું. دان—જાણવું.
دوبار	دوبارستن	دوبار—દોહડવું.
قیمون	قیمونستن	सेठकवम to Stand.
فلون	فلونستن	सेठनفل to fall down.

કાએદો ૭ મો.

૨૨૫. સામાન્ય ૩૫ની નીશાંની ૧૧૯ ની આગલ આવેલા ૨, ની આગલ જો , ઉ, આવેલા હાએતો તે ધણું કરીને આરા ૩૫માં ૭ આ, અથવા ૭ ઈ, સાથે બદલ થાએછે, ઈઆતો નીકલી જાએછે. જેમકે:—

આરા ૩૫.	સામાન્ય ૩૫.	અવસતા.
آچار آچار	آچار آچار દુ:ખ દેવું.	آچار آچار—દુ:ખ દેવું.
سپار سپار	سپار سپار સોફવું.	سپار سپار—સોફવું.
هوشمار هوشمار	هوشمار هوشمار ગણવું.	هوشمار هوشمار—ગણતરી કરવી.
اپير اپير	اپير اپير લુટવું.	اپير اپير—લુટવું,
دیر دیر	دیر دیر ચુસ્તવું.	دیر دیر—ચુસ્તવું.
میر میر	میر میر મરવું.	میر میر—મરવું.

કાએદા ૮ મા.

૨૨૬. આરા ૩૫ને છેડે ૭ જ, આવેલો હાએયતો તેહની આ ગલ સામાન્ય ૩૫ની નીશાંની ૧૧ તન, આવેઆથી તે બદલાઈને ૭ ખ, થાએછે. જેમકે:—

આરા ૩૫.	સામાન્ય ૩૫.	અવસતા.
سپوخ سپوخ	سپوخ سپوخ છુપાવવું.	سپوخ سپوخ—છુપાવવું, ઠાંકવું.
افروخ افروخ	افروخ افروخ સજગાવવું.	افروخ افروخ—સજગાવવું.
آموخ آموخ	آموخ آموخ સીખવવું.	آموخ آموخ સં મુજ to Sound.
پاھریج پاھریج	پاھریج پاھریج દુર રેહવું, પરેહજ કરવી.	پاھریج پاھریج આસપાસથી તરક કરવું. સં સૃજ. to abandon.
انداخ انداخ	انداخ انداخ નાંખવું.	انداخ انداخ હંન + તમ.
پچ پچ	پچ پچ પકાવવું.	پچ پچ—પકાવવું.
تچ تچ	تچ تچ દોડવું.	تچ تچ—દોડવું.
توچ توچ	توچ توچ ઓછું કરવું, સજ કરવી.	توچ توચ—નોકસાંનતો બદલો લેવો, દુ:ખ દેવું. સં તુહ to inflict pain.
سوچ سوچ	سوچ سوચ આલવું.	سوچ سوચ—આલવું.

આરા ૩૫.	આરા ૩૫.	અવસ્થા.
૧૧૫૫૨ કોત્તી કેલું.	کوتب کە.	گوتب—ભાષા. સં. ગુ. to sound.
૧૧૫૬૧ રફતી જવું.	رکوب ج.	رکوب—ચુલરવું સં. ર. to go.
૧૧૫૭૧ કોત્તી કુલું.	کوب ک.	کوب—કોકું આ વાળ કરવા.
૧૧૫૭૨૫૭ પંકોત્તી અથડું.	پنکوب ا.	پنکوب—અથડું.
૧૧૫૭૩૧ નેવોત્તી ઢાંકું.	نهذب ڊک.	نهذب—વેરનવ-ઢાંકું.
૧૧૫૭૪૧ શોવોત્તી અરાય કરવું.	شور ارا کر.	شور—પ્રા રાય કરવું.
૧૧૫૭૫૦ ફરિવોત્તી ડગવું.	فریو ڊگ.	فریو—ફરિય દેનાર. સં. દેખ, to deceive.
૧૧૫૭૬૧ તાવોત્તી તપવું.	تار تپ.	تار—તપ—તપવું.
૧૧૫૭૭૦ શકાવોત્તી આવાજ કરવી, વળાડવું.	شکار وڻاڊ.	
૧૧૫૭૮૦ હોશાવોત્તી હિતાવજ કરવી.	هوشناو ڊتاوڻ کر.	هوش+هوش
૧૧૫૭૯૦ ફરોવોત્તી પદવું, ફરેર કરવી.	فروايت پد, ڌرەر کر.	فروايت—પસંદ કરવું. ફરેર—આણ કરવું.
૧૧૫૮૦૦ વીઅરાવોત્તી અરાય થવું.	آشوبت ورا ارا يا.	آشوب—ખુશ અરાય થવું.

૨૨૯. એ સેવાએ ૧૧૫૮૦૦ કળવોત્તી કળવું; ૧૧૫૮૦૦ કળવોત્તી કળવું; અને ૧૧૫૮૦૦ કળવોત્તી સાંભલવું; આએ તરણ મુદર ની અંદર સામાન્ય રૂપની નીશાંની ૧૧૫ ની આગલ આવેલો ૭ ૫, તે નાં આરા રૂપમાંથી નીકલી જાણને તેહનું રૂપ કળવોત્તી—તથા ૧૧૫૮૦૦ અને કીર કરીને આપણને મલેછે. જેને લગતાં ધાતુઓ અવસ્થાનાં પેશન-નજદીક થવું; ૧૧૫૮૦૦ જે રેવ-પકડવું; અને ૧૧૫૮૦૦ સાંભલવું; એ બોલો ઊપરથી નીકલેલાં છે.

۱۱۴۳۳۱	وندیدن	મેલવવું.	۱۱	وند	મેલવ.	۱۴۰۱۱	હાંસેલ.
۱۱۴۳۱	وشتن	ફરવું.	۱۴	ورد	ફર.	۱۴۰۱	ફરાંણુ.
۱۱۴۳۰	سختن	તોલવું.	۱۴۰	سخت	તોલ.	۱۴۰۱۰	તોલણી.
۱۱۴۳۰	سختن	ખમીર કરવું.	۱۴۰	سختن	ખમીર કર.	۱۴۰۱۰	ખમીર.

આએ ઊપલી વીગતની અંદર જાણાવેલાં કેટલાંએક સામાન્ય રૂપોના આસાર્થના સેગાઓ કોઈ કોઈ વેલા કાએદાસર વપરાએલા ખી લખાણની અંદર આપણને મલેછે; પણ તેઓનો મોહરો ભાગ ઊપલી રીતે વપરાએલો હોવાથી હમોએ તેને ખેકાએદે ક્રિયાપદોના વર્ગમાં દાખેલ કરેઆંછે.

ઉ પ સ ગા .

૨૩૧. આએ ભાષામાં જેમ ઈરાંની તેમજ સેમીટીક નાંમોની આગલ કેટલાએક ઊપસર્ગો જોડાઈને વપરાએલાછે, તેઓની ઊતપનતી અવસ્તા જખાંનમાં વપરાએલા ઊપસર્ગો ઊપરથી થાએ લીછે. નાંમની આગલ આએ ઊપસર્ગો જોડાઈને આવેઆથી તે ઓ ઘણીએક વખતે અર્થમાં ફેરફાર કરેછે, અને કેટલીએક વખતે શલતુ વપરાએલા આવેછે. જેમકે:—

— અ-અથવા — અન- આએ ઊપસર્ગોમાંનો પેહલવો વ્યંજનથી શરૂ થતા શબ્દની આગલ મેલેઆમાં આવેછે, અને ખીજો સ્વરથી શરૂ થતા લોગતની આગલ મુકાએછે. આએ ખેહુ ઊપસર્ગોની ઊતપનતી અવસ્તાના — અ, અને — અન, ઊપરથી થાએ લીછે, અને તેહનો અર્થ વગર, સેવાએ, ઊલટું, અને નહી, નો થાએછે. જેમકે:—
 — — — — — અકેનારે-વગર હદનું; — — — — — અખેનમન-છોકરા વગરનું; — — — — — અખવાખ-વગર ઊંગનું; — — — — — અખેશ-

દુઃખ વગરનું; અરાસ-કમારગનું; અનઈર-નાશરમાં
ન; અનઆવ-પાંણી વગરનું; અનઅવરવસ્ત
રગ-કપડાં વગરનું; અનોશ-વગર મોતનું. કેટલીએક
વેલા અન-કાએદાથી ઊલટી રીતે વ્યંજનથી શરૂ થતા શબ્દની
આગલખી વપરાએલો મલેછે. જેમકે:—અનખીન-નજર
વગરનો, અથવા અનદીઠ; અનલાલા અવરનેદ-
તે ઊપર ખોધે નહી. એ સેવાએ કેટલાંએક નાંખોની આગલ
અ-વગર અરથે વપરાએલો આવેછે. જેમકે:—અવં ઊપરથી
અદુર-દુર; અવં વસ-ઊપરથી
અવખશ-વરધી.

૨) આ-આએ ઊપસર્ગ નજદીક, તથા પાસેના અર્થને સારું
વપરાએલોછે, અને તે શકત શેહરના લોગતની આગલ આપણને મલે
છે. જેમકે:—આદેહયઈ-શેહરની આગલનું. આદેહયઈ-શેહરની આગલનાં પાક શરોહરોની
હું યાદ કરુંછું. (ઈજં હા. ૨૬) અવં આદખીઊ-
ઊપરથી ઊપલા ખોલની ઊતપનતી થાઈછે.

૩) આજ-આજ-અથવા આજ-આએ ઊપસ
ર્ગોની ઊતપનતી અવસ્તાના ઊજ-ખોલ ઊપરથી ઊપલા તરંગ
આકારમાં થાએલીછે, અને તેનો અર્થ દુર, પેલીગમ, અને ઊનચે-
નો થાએછે. જેમકે:—આજદેહ-શેહરની પેલી ગ
મનું. આજદેહ-અથવા આજદેસ-અને આજદેસ-
આજદેસ-ઊનચે ખનાવેલું, ઊનચે આપેલું; એટલેજે ખુત અથવા
ખુતલું. જે ઊપરથી ખુતપરસ્તી કરનારને આજદેસ આ

જદેસ્તપરસ્ત, અને પુતપરસ્તીને **مهرست** ઓજદેસ્તપરસ્તી-
અથવા **مهرست** ઓજદેસ્તપરસ્તગી-કરીને કહેછે. પા
છલથી **مهرست** ઓજદેસ્ત-નો આકાર બદલાઈને **مهرست** આજદી
વ-ખોલ પુત અથવા પુતલાંને અરથે વપરાએલો આપણને મલેછે.
પા० **مهرست** પુતપરસ્તીને અરથે લખાએલુંછે.

૪) **مهر** અક-આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના **مهر** અક-ખોલ ઊપ
રથી નીકલેલોછે, અને તે ખરાબ-તથા ખરાંને અરથે વપરાએલોછે.
જેમકે:— **مهر** અકદીન-પુરી દીન વાલો. અ० **مهر** પુરી દીન, ભુલે તરીકો.

૫) **مهر** હુ-સારૂ, ખુખ; આએ ઊપસર્ગ અવસ્તાના **مهر** હુ-ખોલ
ઊપરથી નીકલેલોછે, અને તે નાંમની આગલ જોડાઈને આવેછે,
અને તેહનો અર્થ સારૂ, ખુખ; એવો થાએછે. જેમકે:— **مهر**
હુમત્-સારો વીચાર, **مهر** સારૂં વીચારનાર; **مهر** સારા
ખવાસનું; **مهر** સારાં સરીરનું; **مهر** સારી આખરનું; **مهر**
ખુશખોદાર; **مهر** સારી નજરનું. હાલની શરસીમાં **مهر**
ખોલે જનમ લીધોછે તેહનું મુલ જો ઊપલા ઊપસર્ગને આપણ ગ
ણીએતો તે ભુલ લરેલું નથી.

૬) **مهر** અવર-ઊપર, પાસે, તરફ, યોગીય; અવ० **مهر** ઊ
પરથી આએ ઊપસર્ગની ઊતપન્તી થાએલીછે. પા० **مهر** અને
શ० **مهر** તેહને મલતો આવેછે. **مهر** ખુજેરગ વીચારનું; **مهر**
ઊનચું કાંમ કરનાર; **مهر** ઊપર ઢાંકેલું; પાંથરેલું; **مهر**
ખાવાજોગ; **مهر** પોશાક પેહરેલો; **مهر** હાવનીમની ઊ
પરનું. (ઈઆને હાવનીમ વજાડવાનો દસ્તો.) **مهر** મગરૂરી.

૭) અવી-અથવા અવા-આએ ઊપસર્ગ નહી, ઊલ હું, ખરાખ, વગર, અને વીના; હેવા અરથને સારું નાંમની આગલ જોડાઈને આવેછે. એને મલતો અવં અમ, સંં અપ, પાં અમ અને શં આપણને મલેછે. આએ ઊપસર્ગ સાથના ખોલો પે હલવીમાં આપણને ખેહદ મલેછે. જેમકે:—અવગર શકનું; અવગર ધાસતીનું; અવગર નકામું; અવગર ઊલયો મારગ પકડનાર-કમારગી; અવગર ખુદાયા વગરનું; અવગર વગર હજેતનો; અવગર ખરાખ મારગનો. પાછલથી અ નો ઈમલો ખરાખ થાઈને તેને બદલે અવ-ખોલ વપરાએલોછે, અને તે ઊપરથી અવવદાદ-હેવો મીસર શખ્દ વગર કાએદા, ને અરથે પુશકલ જગોએ વપરાએલો મલેછે.

૮) દુષ-અથવા ડુ-આએ ઊપસર્ગને મલતો અવસ્તામાં અથવા દુષ-સંં દુષ, પાં અમ, શં અમ આપણને મલેછે. એનો અરથ ખરાખ, ઊલહું, હેવો થાએછે. જેમકે:—અવગર ખરાખનું; શં અમ, અવગર ખુરો વીચાર; અવગર બદનાંમી વાલું; અવગર ખરાખ સહમજનું.

૯) ની-અથવા ન-આએ ઊપસર્ગ ઘણો કમ વપરાએલોછે, અને તે અવસ્તાના અથવા અને તેમજ સંં નિત્ય અથવા નિર્ ને મલતોછે. એનો અરથ વીના, ખાહર, અને નીચું; હેવો થાએછે. જેમકે:—અવગર નીચ ઈદછા, ખુરો લોલ, અવગર બદ દુઆ, અવગર ખાહર વગરનું. શં અમ અને અવગર.

૧૦) હમ્-આએ ઊપસર્ગ સાથે, એખદું; હેવો અરથ ખતલા વ્યા સારું નાંમની આગલ જોડાઈને આવેછે, અને તે અવસ્તાના અમ

હમ, સં० સમ્-અને શાં هم અથવા ٧ ને મલતોછે. જેમકે:—
 ۱۷۰۴ એક દીનવાલો; ۱۷۰۴ સાથે કાંમ કરનાર; ۱۷۰۴ સાથે
 ઊભો રહેનાર; (ઈઆને સાંખો હરીફ.) ۱۷۰۴ સાથે પુછપ
 રછ કરનાર; ۱۷۰۴ સાથે ખેલનાર; શાં همتا , همدين , انبار .

૧૧) ۱۷۰۴ જવીદ-વીનાં, ઊલદું, અને જુદુ; એવો અરથ ખતલા
 વ્વા સાડ આએ ઊપસર્ગ ખેલની શરૂઆતમાં વપરાએછે. જેમકે:—
 ۱۷۰۴ ۱۷۰۴ પાંણી વગરનું, ۱۷۰۴ ۱۷۰۴ જાડ પાંન વગરનું, ۱۷۰۴
 ۱۷۰۴ ઊલટા ચુકાદાનું, ۱۷۰۴ ۱۷۰۴ દેવથી એહલાએદુ-દેવ
 વગરનું, ۱۷۰۴ ۱۷۰۴ ઊલટા વીચારનું; એને મલતો અવસ્તામાં
 ۱۷۰۴ , અથવા ۱۷۰۴ , પાં ۱۷۰۴ અને શાં ۱۷۰۴ અથવા ۱۷۰۴
 ખોલ આપણને મલેછે.

૧૨) ۱۷۰۴-અં ۱۷۰۴ એ ઊપસર્ગ નાંમની આગલ સાંમણે, ઊપ
 ર, અને તરફ, હવા અર્થને સાડ વપરાએલોછે; અને તે અવસ્તાના
 ۱۷۰۴ ખોલને મલતોછે. જેમકે:—۱۷۰۴-۱۷۰۴ પાછો આપ, સાંમ
 નો બદલો, શાં ۱۷۰۴ , પાં ۱۷۰۴ ; ۱۷۰۴ સળ, સાં
 માણી પુછપરછ; અવં ۱۷۰۴ ۱۷۰۴ , પાં ۱۷۰۴ ,
 શાં ۱۷۰۴ ; ۱۷۰۴ હકુમત કરનાર, શાં ۱۷۰۴ ; ۱۷۰۴
 પાછો સખુન, ઈઆને જવાબ-પ્રતિગિત્તર, અવં ۱۷۰۴ ۱۷۰۴ ,
 પાં ۱۷۰۴ , શાં ۱۷۰۴ .

ઈ સ ગા . (AFFIXES .)

રરર. ۱ ઈચ, અથવા ۲ ચ-આએ ખે હરશે નાંમ અને વી
 શેષનોની પછવાડે હમેશ જોડાઈને આવેછે, અને તેહનો અરથ કોઈ,
 કાંઈ, ખચીત, ભી, અને, ઈત્યાદીનો થાએછે. જો આપણ એને

સામાન્ય સર્વનાંમ અને ઊભયાન્વયીઅવ્યયના વર્ગમાં મેલીએતો તેમાં ભુલ ભરેલું કાંઈ નથી. એઓની ઊત્પત્તી અવસ્તાના દ્વન્વયીદ્, અથવા અન્વય-ઉપરથી થાએલી જણાએછે. એ વીસેના દાખલાઓ આપણને આએ રીતે મલેછે. જેમકે:—**૭૬૪** કાંઈ ચીજ; **૭૬૫** કોઈ શખશ; **૭૬૬** ખચીત તું; **૭૬૭** તુંભી; **૭૬૮** ખીજો કાંઈ; **૭૬૯** જે કોઈ; **૭૭૦** દોજખીઆલી; **૭૭૧** ખશુશન શાએદો. †

प्रत्ययो.

૨૩૩. આએ ભાષામાં ધાતુ, નામ અને વીશેષણને છેડે કેટલા એક પ્રત્યયો લાગવાથી તેહના ગુદા ગુદા અર્થો થાયછે; તે પ્રત્યયો જેટલા હોમને મલી આવેઆછે તેટલા તેહની વીગત સાથે હોમો અ તરે આપીએછે.

૧) આ-અ, આક, આએ પ્રત્યયો ધાતુને લગાડેઆથી ઘણાંએક કર્તાની મતલબનાં નામો બનેલાંછે, તેમજ તે બીજાં નામોને લગાડેઆથી તેહને લગતાં વીશેષણો અને વીશેષણને લગાડેઆથી ભા

[illegible]

વવાચકનાંમે બનેલાંછે. જેમકે:—**𐭥𐭮** દાન્-નું **𐭥𐭮𐭥𐭮** જાણનાર, **𐭥𐭮** નું **𐭥𐭮𐭥** જોનાર, **𐭥𐭮** નું **𐭥𐭮𐭥** ખોલનાર, **𐭥𐭮** નું **𐭥𐭮𐭥𐭮** આપનાર, **𐭥𐭮𐭥** નું **𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥** અથવા **𐭥𐭮𐭥𐭮** કુશેશ કરનાર, ઊદીઓગી; **𐭥𐭮** નું **𐭥𐭮𐭥** નસા, નાસ પાંમેલું; **𐭥𐭮𐭥** અથવા **𐭥𐭮𐭥** સઘલું, હ મેશે; **𐭥𐭮𐭥** અથવા **𐭥𐭮𐭥** જાતે પેદા થનાર, સાહેબ; **𐭥𐭮𐭥** નું **𐭥𐭮𐭥𐭮** ઈઆદ, **𐭥𐭮** નું **𐭥𐭮𐭥** ખાજુ, **𐭥𐭮** નું **𐭥𐭮𐭥** ઊન ચું અથવા ઊનચાઈ, **𐭥𐭮𐭥** લાંમખું અથવા લંખાઈ, **𐭥𐭮** નું **𐭥𐭮𐭥** ગરમી, હુનાલો; **𐭥𐭮** નું **𐭥𐭮𐭥** વસંત રૂતુ, **𐭥𐭮𐭥** ખીહકનું, તે ઊપરથી **𐭥𐭮𐭥𐭮** ખીહક, **𐭥𐭮𐭥** દુઃખી, તે ઊપરથી **𐭥𐭮𐭥𐭮** દુઃખીઆરાપણું, **𐭥𐭮𐭥** કઊચતદાર, તે ઊપરથી **𐭥𐭮𐭥𐭮** કઊચ તમનદી, કુદરત. આએ પ્રત્ય અવસ્તાના ઊપલી મતલબને લગ તા **𐭥** પ્રત્યને મલતોછે, અને પાજંદ તથા હાલની શરસીમાં તે **𐭥**, ૧ આ, ના ઊચ્યારથી રહેલોછે. જેમકે:—**𐭥𐭮**, ૫૦, જાંણનાર; **𐭥𐭮**, ૫૧, જોનાર; **𐭥𐭮**, ૫૨, ઊનચું; **𐭥𐭮**, ૫૩, લાંમખું; **𐭥𐭮**, ૫૪, હુનાલો; **𐭥𐭮**, ૫૫, સઘલું.

૨) **𐭥** આંન—અથવા **𐭥**, આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે જોડા ઈને આવેછે, તેઆરે તે નાંમને વીશેષણની હાલતમાં લાવેછે; જે મકે, **𐭥𐭮** ઊમેદ, હજત, તેનું, **𐭥𐭮𐭥** ઊમેદવાર, હજેતમંદ; **𐭥𐭮** શરજ વાલું. **𐭥𐭮** નવરે (ખુખે) જીવનાર, **𐭥𐭮** કીમતી, **𐭥𐭮** ખોલનાર, **𐭥𐭮** આપનાર, **𐭥𐭮** લાર કરનાર. ૨) કોઈ શખસની ખુનીઆદ અથવા નીસખત તેહનાં ખાપ ઈઆ કોઈ નીઆગાંનની સાથે જણાવવા સાડું ખાપ અથવા નીઆગાંનનાં નાંમની સાથે **𐭥** પ્રત્ય લગાડેઆમાં આવેછે, જેમકે:—**𐭥𐭮𐭥**

સપેતમાંનની ઓલાદનો જરતોશત ; સપથાસપ
 મારસપંદનો આદરખાદ ; મગથા યાપ
 કનો અરદેશીર ; મસપથા કોખાદનો ખુસરુએ ; મસપથા
 અરદેશીરનો શાહપુર. ૩) છઠી વીલકતીના અ
 ર્થને સાઈ નાંમ અથવા વીશ્વેષણની સાથે જોડાઈને આવેછે. જે
 મકે :— મગથા અશોનું ; મગથા જુઠાનું ; મગથા જોતીનું ;
 મગથા હમેશનું.

૩) જા અને—આએ પ્રત્ય નાંમ અથવા વિશ્વેષણની સાથે જો
 ડાઈને આવેછે, તેઆરે તેહનો અર્થ મલતું, સરખું, જેવું, ખરાખરનું ;
 હવો થાએછે. જેમકે :—જામગથા એકમલતું, એકસરખું ; જામગથા
 મરદના જેવું, મરદની ખરાખરીનું ; હાલની ચાલુ શરસીમાંખી
 આ પ્રત્ય એજ મતલબને સાઈ વપરાએલોછે, કેમકે તેહમાં પણ
 , کنگ , کنگه , کنگه , کنگه હવાજ ખોલો ઊપલી મતલબસર વપરા
 એલાછે.

૪) ડામ એમંન્દ—અથવા ડામ એમંન્દ—આએ પ્રત્યયો અવ
 સ્તાના જામગથા મન્ત—પ્રત્યને જા ઊપસર્ગ લાગીને તે ઊપરથી બનેલા
 છે. આએ પ્રત્યયો નાંમની સેવરે જોડાઈને અથવા છુટા આવેછે, અને
 તેહના સંબંધથી રાખનાર, વાલું, ભરેલું, સાથનું, હવો અર્થ ખતલાવના
 રાં વીશ્વેષણો બનેછે. જેમકે :— ડામ જામગથા ભરેલું ; ડામ જામગથા
 હોમ સાથનું ; ડામગથા મોહત વાલું ; ડામગથા નુરમંદ, ખોરેહ વાલું ;
 ડામ જામગથા સાણવંત ; ડામ જામગથા આરાધના વાલું ; ડામ
 ડામ અકલમંદ ; ડામ જા પાણી સાથનું. પાજંદ, અથવા શર
 સીમાંખી ડામ, અથવા ડામ એ પ્રત્ય નાંમની સાથે જોડાઈને વપ

રાએલા આપણને મલેછે. જેમકે:—*برومند* શરીર સાથનું; *برومند* શલવન્ત; *برومند* ખુદીવાંન. કોઈ કોઈ વેલા *برومند* ને બદલે *برومند* ઈમન્દ, પ્રત્ય વપરાએલો મલેછે; જેમકે *برومند* શએદમંદ, નશા લરેલું.

૫) *برومند* આવન્દ—આએ પ્રત્ય અવસ્તાના *برومند* વન્ત—પ્રત્યની આગલ *برومند* આ—વધીને બનેલોછે, અને તે નાંમની સાથે જોડાઈને આવેઆથી, ઊપર જણાવેલા *برومند* પ્રત્યના અર્થને ખરોખર મલ તાં વીગ્રપણો બનાવેછે. જેમકે:—*برومند* ખુજોરગી લરેલો; *برومند* જોરાવર; *برومند* સગાઈ વાલું; *برومند* દુઃખકારક; *برومند* હીમતવાંન; *برومند* ઈદછાવન્ત, મોરાદ લરેલું. આએ પ્રત્યનું વપરાણ હાલની શરસીમાંખી એજ રીતે રહેલું આપણને મલેછે; કેમકે *برومند*, *برومند*, અને *برومند* ઈતીઆદી ખોલો તેમાં આપણને વારેઘડીએ મલેછે.

૬) ૧ ફ—આએ પ્રત્યની ઊતપનતી અવસ્તાના *برومند* અ, ૬ ફ, અ ને *برومند* ય, પ્રત્યયો ઊપરથી થાએલી ધારેઆમાં આવેછે; કેમકે અ વસ્તાના *برومند* ય, ઊપરથી પેહલવીમાં કેટલાએક પ્રત્યયોએ જનમ લીધોછે, તેમાં *برومند* અથવા *برومند* ય, એ મુખ્ય પ્રત્યયે, અને તેહનો સંખ્સે ૫ આકાર ૧ ફ—અથવા ૬ ઈ, આપણને મલેછે; તેમજ અવસ્તાના કેટલાએક ખોલોની સેવટે આવેલા *برومند* અ—ને બદલે પણ ઊપલો આકાર વપરાએલો આપણને મલેછે. (એ વીસેનો ખોલાસો પેહલવી અક્ષરોની તખદીલ હોએ અવસ્તાના અક્ષરો સાથે બતલાવીછે તેમાં આગલ કરેલોછે.) આએ પ્રત્ય ધાતુ, અથવા નાંમની સાથે જોડાઈને આવેછે તેઆરે તેહનો અર્થ વાલું, લરેલું, કરનાર, લગ

તું, હેવાં વીશેષણોને લગતો થાયછે. જેમકે:— ૧૩૫ ગન્ધાતું, બદખાઈ ભરેલું; ૧૪૫ આગેવાંન; ૧૫૫ વધનાર; ૧૬૫ બ લનાર; ૧૭૫ હમેશને લગતું; ૧૮૫ ખાલેસ, નીરમલ; ૧૯૫ વચલું; ૨૦૫ જોનારને લગતું (ઈઆને જોનાર તરીકેનું); ૨૧૫ ચાકરી કરનાર; ૨૨૫ બંધવાલો, કેદી, તાબેદાર; એને મ લતો શરસીમાં આપણને : મલેછે. જેમકે:— ૨૩૫ ગન્ધાતું; ૨૪૫ તાબેદાર; ૨૫૫ વરસનું, વરસ વાલું. ૨૬૫ આએ ખોલની સેવટે આવેલો ૨ એ ૧ ને મલતોછે; પણ પાછલા વખતમાં તેહનો ઊઝાર ૨ ૬ અથવા ૩ સાથે તેના એકસરખા આકારને લીધે બદલાઈ ગી ઓછે; જેનો અર્થ છુપી રીતે હલાક કરનાર, હેવો થાયછે. પાજંદમાં એ ખોલ ૨૭૫ અથવા ૨૮૫ એ ખેહુ રીતે આપણને મલેછે. એ સેવાએ કેટલાંએક ભાવવાચક તથા ખીજાં નાંમો આએ પ્રત્ય લા ગીને બનેલાંછે. જેમકે:— ૨૯૫ ખસલત, ૩૦૫ વેર, ૩૧૫ ખાહેશ, ઈદછા; ૩૨૫ એલાજ, ઊપાએ; ૩૩૫ તરફ, ૩૪૫ મર ૨, ઈદછા; ૩૫૫ ઘર, ૩૬૫ નુર, કીરતી; ૩૭૫ વર્ણ, જાત; ૩૮૫ ટોલો, ૩૯૫ કીનારો, કાંઠો. એ ખોલો, અવસ્તાના ૪૦૫, ૪૧૫, ૪૨૫, ૪૩૫, ૪૪૫, ૪૫૫, ૪૬૫, ૪૭૫, ૪૮૫, ૪૯૫ અને ૫૦૫ ઊપરથી બનેલાછે; અને તે શરસીમાં کینه , چاره , نیمه , کسک , کد , خور , کفاله કરી આપણને મલેછે.

૭) ૫૧૫ આયન્દહે—આએ પ્રત્ય નાંમ અથવા ધાતુને લગાડ વાથી પ્રયોજક વીશેષણો બનેછે. જેમકે:— ૫૨૫ ભાગ, હીસ્સો; તે ઊપરથી ૫૩૫ બખશેશ કરાવનાર, ભાગ પરાવનાર;

માફી, તે ઉપરથી કસવનાર; આએ પ્રત્ય અવસ્તાના પ્રત્ય ઉપરથી બનેલો છે. શબ્દ પ્રત્ય એજ અર્થને સારું આપણને મલે છે.

(૮) ૭ ક-આએ પ્રત્ય ધાતુને લાગીને, કેટલાંએક નાંમે, તેમજ વીશેષણો બનેલાં છે. જેમકે:— અચ્યું; આબર; અદેખાઈ; અપાવો, અથવા મમાવો; અચકું; એક; આએ પ્રત્ય અવસ્તાના પ્રત્ય ઉપરથી બનેલો છે, તેથી તેહનો ઉચ્ચાર આએ ભાષામાં તેમજ શરસીમાં એકસરખી રીતે ક, નો રહ્યો છે. ઉપલા લોગતોને મલતા શરસી ખોલો, એક, અચકું, અદેખાઈ, ઈતીઆદી આપણને મલે છે.

(૯) ૭ કાર-આએ પ્રત્ય ઉપસર્ગ અને નાંમની સાથે જોડાઈ ને આવે છે, તેઆરે તેહનો અર્થ ‘કરનાર’, ‘વાલો’, હવો થાએ છે. જેમકે:— સાથે કાંમ કરનાર, પાપ કરનાર, નોકસાંન કરનાર, મોરાદવંતો. પાજંદ અથવા શરસીમાં આએ પ્રત્ય વપરાયેલો છે તેમાં ૭ ક-ને બદલે ક થયેલો છે. જેમકે:— કાંસ ગુનાહ કરનાર, કાંસ જોલમ કરનાર, કાંસ નોકસાંન કરનાર, કાંસ મોરાદવંતો.

(૧૦) ૭ અથવા ૭ ગર-આએ પ્રત્ય ઉપલા પ્રત્ય ઉપરથી નો લોપ થઈને બનેલો છે, અને તે નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેઆથી ઉપલીજ રીતે “કરનાર”, “રાખનાર” ઈતી આદી અર્થનાં વીશેષણો બનેલાં છે. જેમકે:— કારક કરનાર, કારક કાંમ કરનાર, કારક પવીતર કાંમ કરનાર, કારક સકતીવાંન, કારક આરાધના કરનાર,

𐭣𐭥𐭥 ચુક કરનાર, તકસીરવાર; 𐭣𐭥𐭥 હુશાબ શુમાર કરનાર,
𐭣𐭥𐭥 સવાબકાર, 𐭣𐭥𐭥 કાંમ કરનાર, 𐭣𐭥𐭥 કઊચિત્તદાર,
𐭣𐭥𐭥 હુકુમત કરનાર. આએ પ્રત્ય ધાં ૧૦ ૧૦ અને ૧૦ કર
કરીને આપણને મલેછે.

૧૧) ૧૧ કીન, અથવા ૧૧૦ ગીન-આએ પ્રત્ય જેઆરે નાંમની
શ્રેવટે જોડાઈને આવેછે તેઆરે તેને સંબંધ અથવા એખત્તીઆર બતલા
વનારાં વીશેષણની હાલતમાં લાવેછે. જેમકે:- ૧૧૧ લએ ભરેલું;
૧૧૧૧ ગુનાહ ભરેલું; ૧૧૧૨ શરમ વાલું; ૧૧૧૩ દુઃખકારક;
૧૧૧૪ રનું. કોઈ કોઈ વેલા ૧૧ ની આગલ વધારાનો ૨ આ-
દાખેલ થાએલો આવેછે. જેમકે:- ૧૧૧૫ ગિનનું, ગિનથી બના
વેલું; પાછલથી એ પ્રત્યમાંની વચેની ૨ ઈ, નીકલી જાઈને કેટલાએ
ક ખોલોને ૧૧ અથવા ૧૧, પ્રત્ય લાગેલા આપણને મલેછે. જેમકે:-
૧૧૧૬ ગમગીન, ઊદાસ; ૧૧૧૭ શરમીનદું; ૧૧૧૮ ગોસા ભરે
લું. વલી કોઈ કોઈ ઠેકાંણે નાંમને છેડે ફક્ત ૧૧-ને બદલે તેહનો આ
ગલો એકજ અક્ષર આપણને મલેછે. જેમકે:- ૧૧૧૯ સીજગ-
દુઃખકારક; આએ ૧૧ કીન-પ્રત્યની ઊત્તપનતી ચોક્કસ જાણતી
નથી; પણ સંસકરીત ફ્ય-પ્રત્યની આગલ વધારાનો ક દાખેલ થા
ઈને કીય, પ્રત્ય કેટલાંએક નાંમોને છેડે વપરાએલોછે, જેમકે-
સ્ક પોને, તેહનું સ્વકીય પોતાનું, પોતાને લગતું; રાજ હુકુમત, તે
નું રાજકીય હુકુમત વાલું, રાજ ધરાવનાર; તેહને આએ ૧૧ પ્ર
ત્ય નજદીક મલતો આવેછે. શરસીમાં ૧૧ અથવા ૧૧ એજ પ્ર
ત્યને મલતો આપણને મલેછે. જેમકે:- ૧૧૧૧ ધાસતી ભરેલું,
૧૧૧૨ ભયંકાર.

૧૨) ૧૧૭ ઘન-આએ પ્રત્ય કેટલાંએક નાંખોની સેવટે જોડાઈને આવેછે, તેઆરે તેહનો અર્થ ‘મારનાર’ ‘ઈજા દેનાર’ હોયે થા એછે. જેમકે:— ૧૧૭^{૧૨૬} સાંપને મારનાર, ૧૧૭^{૧૨૭} મુજ જાનવરને મારનાર. આએ પ્રત્યની ઊત્પત્તિ અવસ્તાના ૧૧૭ ઘન-પ્રત્ય ઊપરથી થાએલીછે.

૧૩) ૧૧૭ ગાન-આએ પ્રત્ય , ન-થી આખર થતાં નાંખોની સેવટે અનેકવચનના અર્થને સાડું આવેછે. જેમકે:— ૧૧૭^{૧૨૮} દુઆઓ, ૧૧૭^{૧૨૯} છોકરીઓ, ઈત્યાદી.

૧૪) ૧૧૭ જાર-આએ પ્રત્ય જગો, મકાંન, અને હાર અથવા કહાર, હોયે અર્થ ખતલાવ્યા સાડું કેટલાંએક નાંખોની સાથે જોડાઈ ને આવેછે. જેમકે:— ૧૧૭^{૧૩૦} ફુલની હાર, ૧૧૭^{૧૩૧} ખેતરની હાર, ૧૧૭^{૧૩૨} ગોસપંદની જગો, ૧૧૭^{૧૩૩} ખુતખાનું-ખુતની જગા. પાજંદ તથા હાલની શરસીમાં એ પ્રત્ય વપરાએલો આપણને મલેછે, તેમાં ૭ જ-ને બદલે કાએદા પરમાંણે ૭ , નું લખાણ રહેલુંછે. જેમકે:— ૧૧૭^{૧૩૪} ખુતખાનું, ૧૧૭^{૧૩૫} ફુલની વાડી અથવા ફુલનું ખેતર.

૧૫) ૧૧૭ તાર (અથવા) દાર-આએ પ્રત્ય ઈરાંની અને સેમે દીક એ બંધે જાતનાં ધાતુને લાગીને તેહનાં કર્તા રૂપી નાંખો બને લાંછે. જેમકે:— ૧૧૭^{૧૩૬} આપનાર, પેદા કરનાર; ૧૧૭^{૧૩૭} સીખવનાર; ૧૧૭^{૧૩૮} પાલનાર; ૧૧૭^{૧૩૯} ઠગનાર; ૧૧૭^{૧૪૦} મારનાર; ૧૧૭^{૧૪૧} કરનાર; ૧૧૭^{૧૪૨} મારી નાંખનાર; ૧૧૭^{૧૪૩} ખેડનાર; ૧૧૭^{૧૪૪} ખાનાર; ૧૧૭^{૧૪૫} ખોલનાર. પણ જે ધાતુઓને સામાન્ય રૂપની નીશાંની ૧૧૭ લાગેલી હોએછેતો તેહ

ની સેવટે 𐭥𐭮𐭥 પ્રત્ય જોડાઈને આવેછે. જેમકે:—𐭥𐭮𐭥𐭮 ઐ ખતીઆર કરનાર; 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 માફ કરનાર; 𐭥𐭮𐭥𐭮 ખરીદ કરનાર. આઐ પ્રત્યથો હાલની શરસીમાં ઊપલાજ અર્થને સાદું ધાતુની સેવટે જોડાઈને વપરાયેલા આપણને મલેછે. જેમકે:—𐭥𐭮𐭥 પેદા કરનાર, 𐭥𐭮𐭥 પાલનાર, 𐭥𐭮𐭥 ખખશનાર, માફ કરનાર. ઐ સેવાઐ આઐ પ્રત્ય કેટલાંએક ધાતુને લાગીને આવ્યાથી તેહનો અર્થ કર્મણી વાચ્યમને લગતા અથવા સાદા ભૂતકૃદંત નો થાયેછે. જેમકે:—𐭥𐭮𐭥 પકડાયેલો, પકડમાં આવેલો; 𐭥𐭮𐭥 મોતની હાલતમાં આવેલું, અથવા નાસ પાંમેલું. આઐ પ્રત્યની ઊત્પત્તિ અવસ્તાના 𐭥 તર, અથવા 𐭥 પ્રત્ય ઊપરથી થાયેલીછે. જેમકે:—𐭥 આપનાર; 𐭥 પકડનાર; 𐭥 જોતી.

૧૬) 𐭥 ત-અથવા 𐭥 અને 𐭥 તે-આઐ પ્રત્ય ધાતુને લાગવાથી તેહનો ભૂતકૃદંત થાયેછે. જેમકે:—𐭥 આપ, તેહનું 𐭥 અથવા 𐭥 આપેલું; 𐭥 ના, તેહનું 𐭥 અથવા 𐭥 ગયેલું; આઐ પ્રત્યની ઊત્પત્તિ અવસ્તાના 𐭥 ત, ઊપરથી થાયેલીછે. પાજંદ તથા શરસીમાં ઊપલાજ અર્થને સાદું 𐭥 અથવા 𐭥 પ્રત્ય વપરાયેલો આપણને મલેછે. જેમકે:—𐭥 આપેલું; 𐭥 કહેલું.

૧૭) 𐭥 તન-આઐ પ્રત્ય સામાન્ય રૂપની નીશાંની દાખલ ધાતુની સેવટે જોડાઈને આવેછે.

૧૮) 𐭥 તર-આઐ પ્રત્ય ધાતુને લાગીને કેટલાંએક કુટુંબી નાંખે ખનેલાંછે. જેમકે:—𐭥 માઐ; 𐭥 ખાપ; 𐭥 ભાઈ;

જોડકરી; જે ઊપરથી સેમીટીક ્ માએ, અને ્ પાપ, એ બે નાંભોની વચે વધારાની ્ ઈ, દાખલ કરીને તેહને આએ પ્રત્ય લગાડેઆમાં આવેલોછે. જેમકે:— ્ માએ, ્ પાપ; ઈતીઆદી. આએ પ્રત્ય અવસ્તાના ્ અને સંસકરી ત ત્, ને એકસરખી રીતે મલતોછે. કેમકે એ ભાષાંઓમાં ્ માતૃ માએ, ્ પિતૃ પાપ, ્ ભાઈ. ઈ તીઆદી નાંભોમાં ઊપલો પ્રત્ય આપણને મલેછે. તેમજ એ પ્રત્ય શરસી مادر, پدر, برادر, دختر ઈત્યાદી નાંભોમાં વપરાએલો આ પાણને મલેછે, અને તેજ પરમાંણે તે ઘણીખરી એરીઅન ભાષા માં ઊપલાં નાંભોની અંદર વપરાએલોછે. ૨) વલી ્ પ્રત્ય જોડાઈને કેટલાંએક તરફ અથવા દસાને લગતાં તેમજ ખીજાં નાં ભો બનેલાંછે. જેમકે:— ્ ઊગમણ, ્ પસચમ, ્ દક્ષણ, ્ ઊતર, ્ અતરે, આએ તરફ; ્ આગલી ગમ, ્ શરશોસ્તર, ્ કપડું, ્ રાશી-ઈત્યાદી. આએ ્ પ્રત્યની ઊત્તપનતી અવસ્તાના ્ પ્રત્ય ઊપરથી અએલીછે. પાજંદ તથા હાલની શરસીમાં પણ એ પ્રત્ય ઊપલી મતલબને મલતો આપણને ્ دختر, پدر, ઈત્યાદી બોલોમાં મલેછે. ૩) ્ પ્રત્ય વિશેષણને છેડે જોડાએલો આવેઆથી અધીકાર્થની નીશાની દાખલ તે ગણાએછે. જેમકે:— ્ ભલું, તેનું ્ વધારે સાફ; ્ પુરુ, તેનું ્ વધારે પુરું; ્ આગલ, તેનું ્ વધારે આગલ. ્ ઊ નચું, તેનું ્ વધારે ઊનચું, ઈત્યાદી. આએ પ્રત્ય ઊપલાજ અર્થને સાફ અવસ્તામાં વપરાએલો ્ પ્રત્યને મલતોછે. પા

જ'દ તથા હલની શરસીમાંથી તેનું વપરાણ ઊપલી મતલબને સા
રૂ ચાલું રહેલું છે; કેમકે એ ભાષાઓને લગતાં લખાણમાં 𐭠𐭣𐭥 ,
تر પ્રત્ય અધીકાર્યને સાદું વિશેષણની સેવટે વપરાયે છે. જેમકે :—
𐭠𐭣𐭥 વધારે સાદું, 𐭠𐭣𐭥 વધારે લાંમણું, 𐭠𐭣𐭥 વધારે નાંધલું, ઇત્યાદી.

૧૯) 𐭠𐭣 તુમ-આએ પ્રત્ય વિશેષણને છેડે અતિસ્થાઈની ની
શાંની દાખલ જોડાઈને આવે છે, અને તેહની ઊતપનતી અવસ્તાના
𐭠𐭣𐭥 પ્રત્ય ઊપરથી થાયેલી છે, કે જે ઊપલાજ અર્થને માંડે અ
વસ્તામાં વપરાયેલો છે. હલની શરસીમાં આપણને એ પ્રત્યને
બદલે થોડેએક ફેરે વપરાતો 𐭠𐭣 પ્રત્ય મલે છે. આએ પ્રત્ય 𐭠𐭣 અ
ને 𐭠𐭣 એ બે જુદા જુદા પ્રત્યયો મલીને બનેલો છે.

૨૦) 𐭠𐭣 દાન-આએ પ્રત્ય મકાંન, અથવા વાસંન, હોવો અર્થ
ખતલાવ્યા સાદું નાંમની સેવટે જોડાઈને આવે છે. જેમકે :—
𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 લવાંમ રાખવાનું વાસંન; 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 બરસમને મેલવાનું
વાસંન, ઈઆને માહુરોએ; 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 બંદીખાંનું, તુરંબ; 𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣
હલકાંને રાખવાની જગો; 𐭠𐭣-𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 આતશને રાખવાનું વાસંન,
ઈઆને આશરંગાંનીઊં. અવસ્તામાં 𐭠𐭣𐭥 પ્રત્ય ઊપલીજ મત
લબને સાદું વપરાયેલો છે, તે ઊપરથી આએ પ્રત્યની ઊતપનતી
થાયેલી ધારેઆમાં આવે છે. શરસીમાં 𐭠𐭣𐭥 કલમ મેલવાનું વા
સંન; 𐭠𐭣𐭥 શાકર રાખવાનું વાસંન; 𐭠𐭣𐭥 નીમખદાંની, ઈ
ત્યાદી બોલોમાં 𐭠𐭣 પ્રત્ય આપણને મલે છે.

૨૧) 𐭠𐭣 દાર-આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે રાખનાર, માંનનાર,
હોવો અર્થ ખતલાવ્યા સાદું જોડાઈને આવે છે. જેમકે :— 𐭠𐭣𐭥
આભાર માંનનાર; 𐭠𐭣𐭥 હમેલ ધરાવનાર; 𐭠𐭣𐭥 ચોક

સી રાખનાર; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥𐭥 દોલત ધરાવનાર; એને મલતા શં
 سیدار, سردار, نگار ખોલો આપણને મલેછે.

૨૨) 𐭠𐭣 નાક-આએ પ્રત્ય કેટલાંએક ભા० વા० નાંમની સેવડે
 વીશેષણનો અર્થ ખતલાવનાર તરીકે વપરાયેલોછે. જેમકે:—
 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ધાસતી વાલું કરનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 ગોસ્તા વાલું કરનાર, ઈ
 ત્યાદી. આએ પ્રત્ય 𐭠 ઈન, અને 𐭠 આક-એ બે પ્રત્યયો જોડા
 ઈને બનેલા 𐭠𐭣 નો 𐭠 ઈ-નીકલી જાઇને રહેલો આકારછે. એ
 પ્રત્ય શરસીમાં પણ આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥 દુખી,
 𐭠𐭣𐭥𐭥 ધાસતી ભરેલો; ઈત્યાદી.

૨૩) 𐭠𐭣 નદ-અથવા 𐭠 નદ-આએ પ્રત્ય ધાતુને લાગી કેટ
 લાંએક વિશેષણો બનેલાંછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥 જીવનાર, જીવતું;
 𐭠𐭣𐭥 સંતોષી, રાજ રહેનાર; 𐭠𐭣𐭥 દંખ દેનાર; 𐭠𐭣𐭥 જ
 નાર; 𐭠𐭣𐭥 તેજ ભરેલું; આએ પ્રત્ય અવસ્તાના 𐭠𐭣
 પ્રત્યને ખરોખર મલતો આવેછે. એ ઊપરથી પાજ'દમાં 𐭠𐭣
 અથવા 𐭠𐭣 અને શરસીમાં 𐭠 અથવા 𐭠 પ્રત્યયો ધાતુની સે
 વડે ઊપલાજ અર્થને સાદું વપરાયેલા આપણને મલેછે. જેમ
 કે:— 𐭠𐭣𐭥, 𐭠𐭣; જીવતું; 𐭠𐭣𐭥, 𐭠𐭣𐭥 સંતોષી, ખુશ;
 𐭠𐭣𐭥, 𐭠𐭣 ઊનચું.

૨૪) 𐭠𐭣 પાન્-આએ પ્રત્ય નાંમની સેવડે જોડાઈને આવેઆ
 થી રાખનાર, ધરાવનાર, સંભાલ કરનાર, જાલવનાર, હેવી મતલ
 બનાં વિશેષણો બનેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥 પાએદાર રાખનાર,
 ખચાવનાર; 𐭠𐭣𐭥 સકતીવાંન; 𐭠𐭣𐭥 લડાઈમાં ખચાવ કરના
 ર (હાલ); 𐭠𐭣𐭥 જાગીરદાર; 𐭠𐭣𐭥 ઢોરની જાલવણી કર

નાર ; 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥. આએ પ્રત્યની ઊત્પન્ન
તી અવસ્તાના 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
છે. કેમકે 𐭮𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
તથા 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
અવસ્તામાં વપરાએલા આપણને મલેછે. પાજંદ તથા હલની શ
રસીમાં એ પ્રત્ય 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥
જેમકે :— 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥
રદાર ; 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥

૨૫) 𐭮𐭥 પત્—આએ પ્રત્ય સાહેબ, ધણી, માલેક, ગુર, હેવો
અર્થ ખતલાવ્યા સાદું નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેછે. જેમકે :—
𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥 𐭮𐭥𐭥, 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 (પાદશાહ), 𐭮𐭥𐭥𐭥
ગાંમ ધણી, 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥, 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥
કેલવાણી આપનાર, 𐭮𐭥𐭥𐭥 સેનાપતી, લશકરનો સરદાર. પા
જંદમાં આએ પ્રત્ય 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥
લેછે. જેમકે :— 𐭮𐭥𐭥/𐭮𐭥, 𐭮𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥નો ધરમગુર. 𐭮𐭥𐭥/𐭮𐭥𐭥𐭥, 𐭮𐭥𐭥
લશકરનો સરદાર ; અવસ્તાના 𐭮𐭥𐭥𐭥 સાહેબ, ખેલ ઊપ
રથી આએ પ્રત્યની ઊત્પન્નતી થાએલીછે. સંં પતિ, ધણી, ખેલ
એને મલતો આવેછે.

૨૬) 𐭮𐭥 ખાર—આએ પ્રત્ય લાગીને કેટલાંએક એખતીઆર
ખતલાવનારાં વિશેષણો ખનેલાંછે. જેમકે :— 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥
વાલું, મકમ ; 𐭮𐭥𐭥𐭥 𐭮𐭥𐭥 વાલું ; પાં તથા શરસીમાં 𐭮𐭥𐭥,
𐭮, એ પ્રત્યને ખદલે વપરાએલો આપણને મલેછે.

૨૭) 𐭮𐭥 ખર—આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેઆ

થી, રાખનાર, ધરાવનાર, કરનાર, ઈત્યાદી અર્થે ખતલાવેછે. જે મકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥** દોલત રાખનાર (ખર્ચનચીન), **𐭠𐭣𐭥𐭥** ઈનસાફ કરનાર, નીઆધીશ; **𐭠𐭣𐭥𐭥** દસ્તુર—દીનની દાંનાઈ ધરાવનાર; ૨) લેઈ જાનારનો અર્થ ખતલાવેછે, અને તે આવૃં **𐭠𐭣𐭥𐭥** લેઈ જાવું, હેવાં ધાતુ શિપરથી નીકલેલેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥** સંધેસો લેઈ જાનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥** ખોરાક લેઈ જાનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥** અવસ્તાનો અલેઆશ કરનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥** મુજદ લેનાર, (મજૂર). આએ પ્રત્ય પાં તથા શરસીમાં **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥** અને **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, એ આકારોમાં રહેલો આપણને મલેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥** દીનનો એલમ જાણનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥** ખર્ચનો રાખનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, અથવા **𐭠𐭣𐭥𐭥** **𐭠𐭣𐭥𐭥** નીઆધીશ, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥**, **𐭠𐭣𐭥𐭥** ઈત્યાદી.

૨૮. **𐭠𐭣𐭥𐭥** માર—આએ પ્રત્ય નાંમ તથા વીશેષણને જોડાઈને વ પરાએલો થોડેએક ઠેકાંણે મલેછે; અને તે નાંમને વીશેષણ તથા વીશેષણને ભાં વાં નાં ખનાવેછે, અને તેહમાં હેસાખ તથા ગણતરીનો અર્થ ખતલાવેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥** જોસી, રાસીનો વરતારો કરનાર, **𐭠𐭣𐭥𐭥** પાછી વરતનુક (ઇઆને સજા.) **𐭠𐭣𐭥𐭥** સેતા રાની ચાલની ગણતરી કરનાર; જેને મલતો શં **𐭠𐭣𐭥𐭥** આ પણને મલેછે. લાં Astranomer ને જો આપણે એની સાથે મેલ વીએતો તેહમાં આપણ ભુલ કરસું નહી.

૨૯. **𐭠𐭣𐭥𐭥** માલ—આએ પ્રત્ય કેટલાંએક નાંમ અને અવ્યયોની સેવટે જોડાઈને આવેછે; અને તેથી તેઓને હરીશઈ, તથા લડત કરનાર, એવી મતલખનાં વીશેષણો ખનાવેછે. જેમકે:—**𐭠𐭣𐭥𐭥**

આગલથી હરીશર્ષ કરનાર, (ઈઆને વાદી), 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 પાછલથી હરીશર્ષ કરનાર, (પ્રતીવાદી), 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 સાથે હરીશર્ષ કરનાર, અથવા હમનખરદ, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 કાંન ચીમેટનાર; આએ પ્રત્ય અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 ધાતુ ઊપરથી બનેલાં સાં ૩૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 ૫૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 ઊપરથી જન મ પાંમેલોછે, અને તે પાં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 તથા ૫૦માં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 કરીને એકસરખી રીતે આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 , 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 એકેક સાથે લડત કરનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 વાદી, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 પ્રતીવાદી, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 સજા, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 સજા કરનાર.

૩૦) 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 મન્દ-આએ પ્રત્ય અવ૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 પ્રત્ય ઊપરથી બનેલુંછે, અને તે કેટલાંએક નાંમોને છેડે આવેઆથી તેહને વાલું, ધરાવનાર, ઈત્યાદી અર્થ કરનારાં વીશેષણો બનાવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 સશર્ષદાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 વીદવાંન. એને મલતું પાં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 અને ૫૦ 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 પ્રત્ય આપણને મલેછે.

૩૧) 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 ચાક-આએ પ્રત્ય નાંમને લાગાથી તેહનું વીશેષણ બનાવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 ચલકાટ ભરેલું, ભલુકદાર; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 રૂમી, રૂમને લગતું; 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 એખલો, તનહા.

૩૨) 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 ચાર-આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે જોડાઈને આવેછે, તે આરે તેહનો અર્થ મદદગાર, અથવા રક્ષન કરનાર, અને ધરાવનારનો થાયછે. તેમજ તે જોડાઈને કેટલાંએક વીશેષ નાંમો પણ બનેલાંછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 શેહરનું રખશન કરનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 પાદશહા, શેહરનો મદદગાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 હોશ ધરાવનાર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 માહીઆર, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 મતુનીઆર; જેને મલતા શરસી ખોલો 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 , 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 , 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥 ઈત્યાદી આપણને મલેછે.

૩૩) ય-અથવા ય અને ય ઈ-આએ પ્રત્ય અવસ્તાનાં
 ય, પ્રત્ય ઊપરથી ઊત્પન્ન થાયેલાછે, અને તે નાંમ, વીશે
 ષણુ અને કિં અં ની સેવરે જોડાઈને આવેછે. જેઆરે તે
 વીશેષણુ અથવા કિં અં અને સાં નાં ની સાથે આવેછે
 તેઆરે તેહને ભાં નાં અથવા સામાન્યરૂપ બનાવેછે; અને
 નાંમની સાથે આવેછે તેઆરે તેહને સંબંધ, તથા એખતીઆર બ
 તલાવનારૂં વીશેષણુ બનાવેછે. અને ભાવં નાં ની પાસે આ
 વેઆથી કોઈ વેલા વીશેષણુ અને કોઈ વેલા સામાન્યરૂપની હલત
 બતલાવેછે. જેમકે:—
 ખાલેસી, નીરમલપણું, રાહત, સુખ ચેન; હલાકી, દુઃખ; તવાનાઈ, સકતીવાંનપણું;
 હીમતવાંનપણું, ઠગાઈ, ખેઈનસાશી, ખુરજગરી, ખેડુતપણું;
 માતાપણું, અથવા માત થવું; પીતા થવું, અથવા પીતાપણું;
 મુશ્લેસી, કંગાલીઅત; મીઠાસ, અકલમંદી, વીદવાંન થવું;
 મોહટાઈ, મસ્તી, નીચાઈ; પાદશાહી, રાજ; દુની આઈ, દુનીઆંને લગતું;
 ખેહશતી, ગરોથમાંન ને લગતું, ઈરાંની, ઈરાંનનો રેહવાસી; તુરાંનનો રેહવાસી,
 ગાથાને લગતું, ગાથા વાલું; કીમત વાલું, કીમતી; કાંનને લગતું, કાંન વાલું;
 જલમી; અથવા ચાલનાર, અથવા ચાલવું; ખોલનાર, અથવા ખોલવું;
 કરનાર અથવા કરવું. અસલ અવં માં આરાધનાને લગતું, વખાણને લગતું,

અહુરમઝદને લગતું, સંધરવું, અથવા નાંખવું, ખેડેલું કરવું, હકદાર, યોગીય, આપ વાલો. એવા શબ્દો અથવા પ્રત્ય લાગીને ખનેલા આપણને મલેછે. સંસકરીતમાં પણ એજ પરમાંણે નાંખને ય લાગાથી એખતીઆર અથવા સંબંધ ખતલાવનારાં વીશેષણો, તેમજ ભાં નાં ખનેલાંછે. જેમકે:—ગ્રામ ગાંમ, નું ગ્રામ્ય ગામડીઓ; મુખ મોહડું, નું મુખ્ય સરદાર, વડુ માંણસ; અર્ધ આખરૂ, નું અર્ધ આખરૂ આપવાનોગ; સત્તિ દોસત, મીત્ર, નું સઘ્યં દોસ્તી; બળિજ્ સોદાગર, નું બળિજ્યા સોદાગરો, વેપાર; ઇત્યાદી. પાં તથા શરસીમાં ૯ અથવા ૯ ઊપલા પ્રત્યની જગોએ એકસરખી રીતે વપરાએલી આપણને મલેછે.

૩૪) ૫ ય—આએ પ્રત્ય કાંઈ જુદો નથી, પણ ઊપલાજ અવં નાં પ્રત્ય ઊપરથી ખનેલોછે. જેમકે:—**کس**=અવં
દરીઆ, **کس**=ધરને લગતું, **کس**=
દાહડાને લગતું; ઇત્યાદી.

૩૫) ૬ ઈ—આએ પ્રત્યને કેટલાએકો ઈક કરીને વાંચેછે; પણ તે હ્રોએ ઊપર જણાવેઆ પરમાંણે અવં ના પ્રત્ય ઊપરથી જનમ લીધેલો પ્રત્યછે; માંટે ક ના ઊચ્ચારનો આધાર આપણને મલતો નથી. આએ પ્રત્ય ઈરાંની તેમજ સેમેટીક ખોલોને જોડવાથી વીશેષણ તથા ભાંવાં અને સાંનાંખો ખનેલાંછે. જેમકે:—**کس** અકલ વાલું, **کس** કરનાર, **کس** ઘટતું, લાએક; **کس** વધારો કરનાર, **کس** ખુબોરગ, માનવંત; **کس** જાતી, પોતાનું; **کس** સકતીવાંન, **کس** દીનનું, દીનને લગતું;

ખખલ લિધી, લખવાનો હોનર ; ખખલખખલ મદદ કરનાર, ખખલ લરોશો, ખાતેરી.

૩૬) ખખ યાહુ-આએ પ્રત્ય નીરજીવ પદારથોને લાગીને આ વેછે, તેઆરે તે અનેકવચનની નીશાંની દાખલ ગણાએછે. જેમ કે :—ખખખખ શેહરો, ખખખ નદીઓ, ખખખ પાહડો ; ઈત્યાદી. શરસીમાં એને લગતો ખ પ્રત્ય મલેછે. જેમકે :—ખખ જગાઓ, ખખ દેશો. ૨) ક્રિયા વીશેષણ અવ્ય તરીકે નાંમ તથા વીશેષણની પાસે વપરાએલો મલેછે. જેમકે—ખખખખ પાપી થવા સાડું, ખખખ કાએદા પરમાંણે, ખખખ જોવા સાથે, ખખખ જાણી જોઈને, ખખખ ખચગીથી, ખખખ દોસ્તીથી, ખખખ સચાઈથી, ઈત્યાદી. આએ પ્રત્યની ઊત્પન્નતી અવ. ૦ ખખ ચસ-અથવા ફો થો, પ્રત્ય ઊપરથી થાએ લીછે. જેમકે :—ખખખ. ફોખખ, ખખખ. ફોખખ દીનના હોકમ પરમાંણેની જગો, દીનની રાહ કરેલું. પાખંદમાં એ પ્રત્ય ખખ ઈહા, નાં ઊચ્ચારમાં આપણને મલેછે. જેમકે :—ખખખ ખુખીથી, ખુખી ભરેલી રીતે, ખખખ દાંનાઈથી, દાંનાઈ ભરેલી રીતે ; એને મલતો સીરીઆક ભાષામાં થત પ્રત્ય આપણને મલેછે. જેમકે :—દકયો-ખાલેસ, સાફ, નું દકયોયત-સફાઈથી, સફાઈ ભરેલી રીતે. ઈત્યાદી.

૩૭) ખ ઈન-અથવા ખ ઈને-આએ પ્રત્ય નાંમની સેવટે આ વેછે તેઆરે તેને સંબંધ અથવા એખતીઆર ખતલાવનાડું વિશેષણ કરેછે. જેમકે :—ખખ રૂપાનું, ખખ સુનાનું, ખખ સુનેરી, ખખ આરવરનું, ખખ જોએનું, ખખ પથરનું, ખખ ચાંમ

ડાંનું, 𐭠𐭣𐭥 ૩નું; 𐭠𐭣𐭥 અદ્યેષુ, 𐭠𐭣𐭥 કરોધ વાલું, ગો
સા ભરેલું, 𐭠𐭣𐭥 દુઃખકારક, 𐭠𐭣𐭥 પસતાવાને લગતું, 𐭠𐭣𐭥
લાકડાંનું. આએ પ્રત્યની ઊત્પત્તિની અવસ્તાના 𐭠𐭣𐭥 પ્રત્ય ઊ
પરથી થાએલી ધારેઆમાં આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣𐭥 ૩
પાનું, 𐭠𐭣𐭥 થુનાંનું, ઈત્યાદી ખોલો અવ૦ માં આપણને મ
લેછે. એ ઊપરથી 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 પ્રત્યયો એજ અર્થને સારૂં
નાંમની સાથે વપરાએલા આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣 થુ
નેરી, 𐭠𐭣 ઊનનું.

૨૮) 𐭠𐭣 ઈવન્દ—આએ પ્રત્ય ભા૦ વા૦ નાંમની સેવટે વીશષ
ણના અર્થને સારૂં જોડાઈને આવેછે. જેમકે:— 𐭠𐭣 ખીમીવ
ન્દ—ભયે ભરેલું, 𐭠𐭣 સેહમીવન્દ—ધાસ્તી ભરેલું. જેમ 𐭠𐭣
ખુજોરગો ભરેલું, 𐭠𐭣 હ્રિમતવાંન, એ ખોલોમાં 𐭠 આ-વધા
રા તરીકે દાખલ થાએલોછે, તેમ આએ પ્રત્યની અંદર વધારાની
𐭠 ઈ, દાખલ થાએલીછે; પાકી અવસ્તાના વિશેષણ ખનાવવાને
સારૂં વપરાતા 𐭠 વન્ત—પ્રત્ય ઊપરથી આએ પ્રત્યયે જનમ
લીધેલોછે.

૨૯) 𐭠 ઈસ્ત—આએ પ્રત્ય અતિસ્થાઈકની નીશાંની દાખલ
વિશેષણની સેવટે જોડાઈને આવેછે. (જુવો સરે ૬૫ મે ૩૦ ૬૬ મો)

૪૦) 𐭠 વાને—આએ પ્રત્ય કોઈ કોઈ વેલા ધાતુ, અથવા નાં
મની સેવટે જોડાઈને આવેછે, અને તેહને વિશેષણના અર્થમાં બદ
લી નાંખેછે. જેમકે:— 𐭠 ઊડ, તેનું 𐭠 ઊડનારૂં, પર રા
ખનાર, પંખેરૂં; 𐭠 ૫રજ, તેનું 𐭠 અથવા 𐭠 ૫ર
જ વાલું. આએ પ્રત્યની ઊત્પત્તિની અવસ્તાનો 𐭠 વદ—પ્રત્ય જોડાઈ

ને બનેલાં વિશેષણોનો આકાર પુરં ૫-૧ વચનમાં 𐭥𐭮𐭥 થાએછે, જેમકે:— 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 અમવદ-નું 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 અમવાક-હીમતવાન; તે ઊપરથી થાએલી ધારેઆમાં આવેછે.

૪૧) 𐭥 વાર-𐭥 વારે-અથવા 𐭥 વર-આએ પ્રત્યયો ધાતુ અથવા નાંભોને લાગીને કેટલાંએક એખતીઆર ખતલાવનારાં વિશેષણો તથા નાંભો બનેલાંછે. જેમકે:— 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 ઊમેદ રાખનાર, 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 વરસ વાલું, વરસને લગતું; 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 પાદશાહને લાએક નું, 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 વખાણ કરવાજોગ, વખાણદાર; 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 કાંનની ખાલી, 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 માથાંની ટોપી, 𐭥𐭮𐭥 દોલત રાખનાર, 𐭥𐭮𐭥 દાવર, નીઆધીસ, 𐭥𐭮𐭥 લોલી, 𐭥𐭮𐭥 વેર રાખનાર, 𐭥𐭮𐭥 હુશમત વાલો, 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 કંગાલ, 𐭥𐭮𐭥 દુઃખી; આએ પ્રત્યને લગતો 𐭥𐭮𐭥 અથવા 𐭥𐭮𐭥 હેવો પ્રત્ય અવસ્તામાં ઊપલાજ અર્થને સાદું વપરાએલો આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 હુશમત ધરાવનાર, 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 કાંનનું ઘરેણું, 𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥𐭮𐭥 માથાંની ટોપી. આએ પ્રત્ય 𐭥𐭮𐭥 વૃ, અથવા 𐭥 વર-પસંદ કરવું, એ ધાતુ ઊપરથી બનેલો ધારેઆમાં આવેછે. સંસકરીતમાં પણ એ વર પ્રત્ય ઊપલા અર્થને માંટે વપરાએલો આપણને મલેછે. જેમકે:— 𐭥 સકતીવાંન થવું, તેનું 𐭥 શ્વર સકતી ધરાવનાર; માસ પરકાશવું, તેનું 𐭥 માસ્કર પરકાશવાન, ચલકાટ ધરાવનાર; ઈત્યાદી. આએ પ્રત્ય શરસીમાંખી એજ રીતે રહેલોછે. જેમકે:— 𐭥𐭮𐭥 દાંનાઈ વાલો, 𐭥𐭮𐭥 વેરી, વેર ધરાવનાર, 𐭥𐭮𐭥 દુઃખી, 𐭥𐭮𐭥 જીવ ધરાવનાર, 𐭥𐭮𐭥 માથાંની ટોપી, 𐭥𐭮𐭥 કાંનનું જેવર; ઈત્યાદી.

૪૨) 𐭥 વન્દ-આએ પ્રત્ય અવં 𐭥 વન્ત-પ્રત્ય ઊપ

રથી બનેલોછે, અને તે ભા० નાં ની સેવડે જોડાઈને આવેછે, તે આરે તેહને એખતીઆર ખતલાવનારૂં વિશેષણ બનાવેછે. જેમકે:—
 ૩૧૭૭૩ રૂદન વાલું, ૩૧૭૭૪ અશ્સોસ વાલું, ૩૧૭૭૫ તરફ વાલું,
 ૩૧૭૭૬ ખુજોરગી વાલું, ૩૧૭૭૭ તેજ વાલું; એને મલતો પા० ૩૧૭૭૮
 પ્રત્ય આપણને મલેછે.

૪૩) ૪૩ વશ—આએ પ્રત્ય મીસાલ અથવા તરેહનો અર્થ ખત
 લાવનાર તરીકે વિશેષણની સાથે જોડાઈને આવેછે. જેમકે:—
 ૪૩૧૭ હુવશ—સારી તરેહનું, ૪૩૧૭૨ ચંદરના જેવું. ૫૦ ૫૦
 ગોલાખનાં ફુલની કલી જેવું.

૪૪) ૪૪ સ્તાન—આએ પ્રત્ય લાગીને કેટલાંએક જગો તથા
 મકાંન ખતલાવનારાં નાંમો બનેલાંછે. જેમકે:—૪૪૧૭૩ કીરીઆનું
 મકાંન (છઆને પુશતક), ૪૪૧૭૪૫ દખમાંની જગો, ૪૪૧૭૪૬
 દશતાંનખાંનું, ૪૪૧૭૪૭ ઈનસાફની જગો, અદાલત; ૪૪૧૭૪૮
 નીશાલ, લખવા વાંચવાની કેલવાણી મેલવાની જગો; ૪૪૧૭૪૯
 વીદીઆ મેલવાની જગો, મદરેસા; ૪૪૧૭૫૦ ધરમની કેલવ
 ણી લેવાની જગો, હેરખદનું મકાંન; ૪૪૧૭૫૧ પશુનું મકાંન,
 ૪૪૧૭૫૨ ગાવખાંનું, ગાએનું મકાંન; ઈત્યાદી. ૪૪૧૭૫૩ પ્રત્યની ઊ
 તપનતી અવં ૪૪૧૭૫૪ ખોલ ઊપરથી થાએલીછે; કેમકે અવ
 સ્તામાં ૪૪૧૭૫૫ સ્તાન—ખોલ જગો તથા મકાંનના અર્થને સાદું
 વારેઘડીએ આપણને મલેછે. જેમકે:—૪૪૧૭૫૬ ગાવ
 ખાંનું, ૪૪૧૭૫૭ ઊઠખાંનું, ઊઠને રેહવાની જગો. સં
 સ્થાન, અને ૫૦ ૫૦ પ્રત્યે એને મલતો આપણને મલેછે.

૪૫) ૪૫ શ—આએ પ્રત્ય વિશેષણ તથા નાંમની સેવડે ભા०

વા૦ નાંમનો અર્થ ખતલાવવા સાડું આવેછે, અને એની ઊત્પત્તિ અવસ્તામાં સ્ત્રીલીંગ નાંમને છેડે વપરાએલી ૦ અથવા ૨ ઈ-ને પેહલવી એકવચનનો પ્રત્ય મ્ શ-લાગીને તેહનો ઊચ્ચાર મ્ અ થવા મ્ ઈશ-કરીને થાએલોછે, તે ઊપરથી થાએલીછે; જોકે પેહલવીમાં ૦ ઈ, નો ઈમલો લખાણની અંદર રહેલો નથી; પણ તે ઊચ્ચારમાં રહેલોછે, તેથી મ્ શ-ની આગલનો અક્ષર હમેશ મ્ જેર-થી ખોલેઆમાં આવેછે; જેમકે મ્ શાદેશ-સખાવત, મ્ નીઓકેશ-નેકી, મ્ શાદેશ-ખુશી, મ્ દાનેશ-દાનાઈ, મ્ લેશ-લલાઈ, મ્ વીનાકેશ-દેખાવ, ન જર, મ્ જનેશ-માર, મ્ દાતોખરેશ-દાવરી, નીઆ ધીશપાણું, ઈત્યાદી. અવ૦ મ્ સખાવત, મ્ ખુશી, મ્ સલાહ સંપજ. એને મલતો પા૦ મ્ પ્રત્ય આપણને મલેછે. જેમકે:—(આ૧૦ દહમ૦) મ્ સચાઈ, મ્ લલાઈ, મ્ ચલંણ, અથવા ચાલવું; હાલની ચાલુ શરસીમાંખી એ પ્રત્ય મ્ ના આકારમાં આપણને મલેછે; પણ તેમાં મ્ ની આગલનો અક્ષર મ્ ને બદલે મ્ જખર-ના ઊચ્ચારથી ખોલેઆમાં આવેછે; જેમકે:—મ્ કુનશ-કાંમ, મ્ સખાવત; પણ મ્ ખારેશ-વરસાદ, માં અસલ ઊચ્ચાર રહેલો આપણને મલેછે.

૪૬) મ્ શંને-આએ પ્રત્ય આસાડપને છેડે જોડાઈને આવે છે, અને તેને ભા૦ વા૦ નાંમ બનાવેછે. જેમકે:—મ્ કરણી, મ્ લાખા, મ્ ખુશી, મ્ વરધી, ઈત્યાદી. પા૦ મ્ અથવા મ્ અને શ૦ કં પ્રત્યયો ઊપલાજ અર્થને સા

૪૭) અમ્ શનેશ-આએ પ્રત્ય ધાતુને જોડાઈને આવેછે, અને તેથી ભા० નાં વિશેષણ અને સામાન્યરૂપ બનેછે. જેમકે :—
અમ્મમ્મ મીનશનેશ-વીચાર, વીચારનાર, વીચારવું; અમ્મમ્મ ખેલી, ખેલનાર, ખેલવું; અમ્મમ્મ ખોરાકી ખાવું, ખાનાર; અમ્મમ્મ માશીજત, લેઈ જવું, લેઈ જનાર. પા० મ્મમ્મ મલેછે.

૨૩૪. પેહલવી ભાષામાં અવસ્તા અને સંસ્કૃત તેમજ હાલની શરસી ભાષાની માફક તરેહવાર રીતે બનેલા જોડ શબ્દો છે ; તેમાંથી જોડ શબ્દોની સહુમજ નીચે જણાવેલી પાંચ મુખ્ય રીતમાં હશે આપીએછે.

આએ પેહલ્લી રીતમાં ખે નાંખેની વચે આવનારો શબ્દયોગી
અવ્ય । વ, અથવા ૨, નો લોપ થાએછે. જેમકે:—
પથુ (અને) માંનસ, ખોરાક (અને) મીઝજદ,
ખોરાક ખોરદાદ (અને) અમેરદાદ, એક
પંચવાડીડી (અને) એક માસ. અવસ્તામાં એ ઢપની જોરણી ઘણી
વાર આપણને મલેછે. જેમકે:—
.
. આએ આરાધનાંની અંદર હું ચા
હુંચ ખાંનાંને (અને) મીઝજદને (તથા) ખોરદાદ (અને) અમેરદાદ

(તથા) ખુખી આપનાર ગોસપંદ (અને) પાંણી (તથા) ઓરવર (અને) કાઠી (તથા) ખોએને.

તત્પરૂપ સમાસ. (Compound of Dependency.)

ખે જોડાએલા શબ્દોમાં પેહલલા શબ્દનો આધાર તે પછીના શબ્દની ઊપર હોએ, અથવા પેહલલા શબ્દની વીલકતીનો લોપ ખી જા શબ્દની સાથે તેહનો સંબંધ હોવાથી થાએઓ હોએ તેહને તત્પરૂપસમાસ સહમજવો. જેમકે:—**જોડા** દહ્યોપત-શેહરનો ધણી, **જોડા** જન્દાનપત-ખંદીખાનાંનો ધણી, **જોડા** વેહ દોસ્ત-લલાનો મીતર, **જોડા** દીનખુરદાર-દીનને ધરાવનાર (ઈઆ ને દીનદાર), **જોડા** દીન નમુદાર-દીનને દેખાડનાર, **જોડા** આશતીખવીહુન-સુચેહને પસંદ કરનાર, **જોડા** દીન આકાસ-દીનથી વાકેશકાર, **જોડા** જવીદ શીદા-દેવથી જુદા, **જોડા** રાસ્ત ગોખશને-સાચી વાત, અથવા સાચું ખોલનાર, **જોડા** શીદા દાદે-દેવનું આપેલું.

કર્મધારય સમાસ. (Adjective Compound.)

નાંમનો ગુણ ખતલાવનારું વિશેષણ નાંમની આગલ આવીને, સંબંધ ખતલાવનારી એજાફત-વગર, નાંમની સાથે જોડાએછે, તેહને કર્મધારય સમાસ કરી જાણવો. (એને શરસી વ્યાકર્ણ ખનાવ નારાઓ **کلمه** ને નાંમે જોડાએછે.) જેમકે:—**જોડા** વેહ મરદ-લલો પુરૂષ, **જોડા** અહલોખ ગખના-અશો મરદ, **જોડા** પાહલુમ ખાનાંન-ઓત્તમ મકાંન (ઈઆ ને દુનીઆં), **જોડા** ચોશદાસર દમીક-પાક જમીન, **જોડા** સલીઆ ખખત-ખરૂખખત, **જોડા** જવીદ રસ્તગશ-ઊલટી ચાલચલાંણ.

ખડુબ્રીહિ સમાસ. (Possessive Compound.)

આએ વર્ગ ઊપલા વર્ગોને મલતોછે; પણ માતરે તેમાં ત શવત એટલોજછે કે એ વર્ગમાં નાંમો ગુણ ખતલાવનાર તરીકે વ પરાએલાંછે, અને તેથી તેઓ વિશેષણ તરીકે ગણાએછે. જેમકે:—
 ۱۰۰ ۱۰۰ ખરસમ યદમન-ખરસમ સાથના હાથ વાલો, (ઈઆને હાથમાં ખરસમ રાખનાર), ۱۰۰ ۱۰۰ અનહોમા દાદ રતાન-અહુરમજદી ઈનસાફ વાલો, ۱۰۰ ۱۰۰ જરદ ગોશ-પીલા કાંન વાલું, ۱۰ ۱۰ સપીદ ગુન-સરેદ રંગ વાલું, ۱۰ ۱۰ ખીવર ચશમ-દશ હજાર આંખવાલો, ۱۰ ۱۰ કદખા ગોખશને-ગુહું ખોલનાર, ۱۰ ۱۰ શરાફન કુનશને-સારું કાંમ કરનાર, ۱۰ ۱۰ ઈરગ ગોશ-હજાર કાંનનો, હજાર કાંનવાલો; ۱۰ ۱۰ જવીદ ખેશ-આજર વગરનું, નીરરોગી; અવસ્તામાં આએ જો રણી વારેઘડીએ વપરાએલી આપણને મલેછે. જેમકે:—
 ۱۰ ۱۰ સુનેરી રંગ વાલું, ۱۰ ۱۰ હજાર થાંમ વાલું; ઈત્યાદી. આએ રીત હાલની શરસીમાં પણ વપરાએલીછે. જે મકે:—
 ۱۰ ۱۰ સારા દેખાવ વાલો, ۱۰ ۱۰ સારો ચેહરો રાખનાર, ઈત્યાદી.

અવ્યયલાવ સમાસ. (Particle Compound.)

નાંમ અથવા ધાતુને ઊપસર્ગો, તથા અવ્યયો અને ક્રિયાવિ શેષણો લાગીને જે જોર શખદો ખનેલા હોએચ, તેહને અવ્યયલાવ સમાસ કરીને દેહછે. જેમકે:—
 ۱۰ ۱۰ સખખ વગરનું, ۱۰ ۱۰ નામો રાદ, ઈચ્છા વગરનું; ۱۰ ۱۰ હમેશે ખલતો, ۱۰ ۱۰ નાપ સંદ કરનાર, ۱۰ ۱۰ સાથની પુછપરછ, ۱۰ ۱۰ હમેશાં

સાહેં વીચારનાર, તૈયાર બનેલું, એકસરખા રંગ
નું, એક તરેહનું; આગલથી જાણનાર, પછવા
ડેથી સહમજનાર, મુઝામુજ વગર કાએદ સાથની અકલ,
મુઝામુજ દીન સાથની જગો; ઈત્યાદી.

વિલક્ષણ સમાસ. (Anomalous Compound.)

ઊપર જણાવેલી શબ્દોની જોરણીમાં થાએલા સમાસો સેવાએ,
 કાએદથી ઊદ્ગટી રીતે પ્રમાંણ વાચક ક્રિયાવિશેષણ અવ્યયનો લોપ
 થાએલા જોર શબ્દો આએ ભાષામાં વપરાએલા આપણને મલેછે. જે
 મકે:- **પ્રપ્ત** **મ** જમીનની પોહલાઈ શુધીનું; **પ્રપ્ત** **પ્ર**
 સુરજની ઊનચાઈ વેરનું; **પ્રપ્ત** **પ્ર** નદીની લંખાઈ જેટલું;
પ્રપ્ત **પ્ર** સેતારાના જેવા જડાવનું; **પ્રપ્ત** **પ્ર** સુરજ
 ના જેવા દેખાવનું; **પ્રપ્ત** **પ્ર** વરસની મુદત શુધી; ઈત્યાદી.
 આએ વિલક્ષણની સમાસ જોરણીને લગતા એજ અરથના શબ્દો
 અવસ્તામાં . **પ્રપ્ત** **પ્ર** ; **પ્રપ્ત** **પ્ર** ; **પ્રપ્ત** **પ્ર** ; **પ્રપ્ત** **પ્ર** ;
પ્રપ્ત **પ્ર** ; **પ્રપ્ત** **પ્ર** ; **પ્રપ્ત** **પ્ર** ; **પ્રપ્ત** **પ્ર** ; **પ્રપ્ત** **પ્ર** ; **પ્રપ્ત** **પ્ર** ;
પ્રપ્ત **પ્ર** કરીને મલેછે. પાં લખાણમાં પણ એ દપ
 વપરાએલી **પ્રપ્ત** **પ્ર** ની અંદર આપણને મલેછે.

अ व्य यो .

૨૩૫. ભાષાની અંદર અવ્યયો, વગર ગરદાનનાં શબ્દો દાખલ ગણાએછે; જેમાં ક્રિયાવિશેષણ, ગ્રીભયાન્વયી, શબ્દયોગી, અને કેવલપ્રયોગી અથવા ગ્રિન્દારવાચી અવ્યયોછે. એને અરબી તથા શરતી વ્યાકર્ણમાં فاعل ને નાંમે જણાવેલાછે.

ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય.

૨૩૬. આએ ભાષામાં જેમ ઈરાની અને સેમેટીક ક્રિયાપદો વપરાયેલાં છે, તેમજ ક્રિયાવિશેષણ અને બીજા અવ્યયો પણ એ બેહુ ભાષાઓને લગતા વપરાયેલાં છે. ક્રિયાવિશેષણ અવ્યય ઘણી તરેહથી બનેલાં છે; જેમાં પેહલવી રીત એછેકે નાંમ તથા વિશેષણની સેવડે 𐭠𐭡𐭣 ઈર્ષ-પ્રત્ય જોડાઈને આવે છે. જેમકે :— 𐭠𐭡𐭣 દાદ-કાએદો, તરીકો; 𐭠𐭡𐭣 રાસ્ત-સાચુ; તેનું 𐭠𐭡𐭣 𐭠𐭡𐭣 દાદીહ-કાએદાસર, વાજબી રાહે. 𐭠𐭡𐭣 રાસ્તીહ-સાચી રીતે, સાચવટથી. 𐭠𐭡𐭣 સરજમાનીહ-લાંમખી સુદતવેર; ઈત્યાદી. ૨) જેમ શરસીમાં કેટલીએક વેલા 𐭠𐭡 ક્રિયાવિશેષણ તરીકે વપરાયેલો નાંમ અથવા વિશેષણની આગલ આપણને મલે છે, તેમ પેહલવીમાં 𐭠𐭡 મલે છે. જેમકે :— 𐭠𐭡 𐭠𐭡 પસ્તાવા સાથે, 𐭠𐭡 𐭠𐭡 ગુનાહ તરીકે, 𐭠𐭡 𐭠𐭡 છુપી રીતે.

એ સેવાએ આએ ભાષામાં તરેહવાર રીતની જોડણીથી નાંમ, સર્વનાંમ અને વિશેષણો ક્રિયાવિશેષણ અવ્યયો તરીકે વપરાયેલાં આપણને મલે છે; તેમાંથી વખત-ઠેકાંણું-રીત અથવા હાલત-હા તથા નકાર અને જથો ખતલાવનારા અવ્યયોની થોડીએક વીગત હે મો અતરે આપીએ છે.

વખત ખતલાવનારાં ક્રિ० વિ० અવ્યયો.

𐭠𐭡 𐭠𐭡 અયોકબાર-એકવાર, એક વખતે; (𐭠𐭡). 𐭠𐭡 𐭠𐭡 અયોકરદગી અથવા 𐭠𐭡 𐭠𐭡 અયોકરદગશ-એક વાર; એકમરતબે; એકબારગી. (અવ० 𐭠𐭡 સં० સકૃત્ 𐭠𐭡). 𐭠𐭡 𐭠𐭡 એકતુ-અથવા 𐭠𐭡 𐭠𐭡 એકતુ-હમણાં; હવડાં;

આએ વખતે. (અવ૦ 𐭪𐭣𐭥𐭥 અને 𐭪, 𐭮𐭥𐭥 અથવા 𐭪𐭣𐭥𐭥 Chald. 𐭪𐭣𐭥 now. સં૦ અધુના). 𐭪𐭣𐭥 અકનીન-એકનદર; મલીને; જુમલે; સાથે. (અવ૦ 𐭪𐭣𐭥 Chald. 𐭪𐭣𐭥 અથવા 𐭪𐭣𐭥 together, at once. Samar. 𐭪𐭣𐭥). 𐭪𐭣𐭥 અકરજ-કેઈ વખતે; કયુ; કેઈ કાલે. (𐭪𐭣𐭥 સં૦ કહિંચિત્). 𐭪𐭣𐭥 અથવા 𐭪𐭣𐭥 અગીન-ત્યારે; તારે; (ક૦ પા૦ 𐭪𐭣𐭥 પા૦ અગી; Chald. 𐭪𐭣𐭥). 𐭪𐭣𐭥 અજશ-ત્યારે; તારે; તે વખતે. (અવ૦ 𐭪𐭣𐭥 ઊપરથી). 𐭪𐭣𐭥 અદૂર-તાંહાંવેર; તે વખત શુધી; ૨) નાં હાંવેર, જે વખત શુધી. (Chaldee-Samariton. 𐭪𐭣𐭥 અને 𐭪𐭣𐭥, જે હનો પેહલવી આકાર 𐭪 અને 𐭪 થાએલોછે, તે બેહુ આકારો નોડછને 𐭪𐭣𐭥 બોલ ખનેલો ધારેઆમાં આવેછે; એમાં 𐭪 નો અ સલ આકાર 𐭪 ની અંદર ફેરવાએઆ વગર જેમનો તેમ રહેલોછે). 𐭪𐭣𐭥 અદમત-કેહરે; કેહી વખતે; (Syr. 𐭪𐭣𐭥). 𐭪𐭣𐭥 અમત-અથવા 𐭪𐭣𐭥 અમત-જેઆરે; જારે; જે વખતે. (Syr. 𐭪𐭣𐭥). અથવા 𐭪𐭣𐭥 Hibu. તથા Samar. 𐭪𐭣𐭥 Chald. 𐭪𐭣𐭥, 𐭪𐭣𐭥). 𐭪𐭣𐭥 અરઅત-રખેને; કદાચ. (Chald-Samar. 𐭪𐭣𐭥, અને અવ૦ 𐭪𐭣𐭥 ઊપરથી ખનેલા 𐭪𐭣𐭥 અત-ના મેલાવરાથી એ બોલ ખનેલોછે. એજ વપરાંણ ઊપરથી શરસીમાં 𐭪 અને 𐭪 ગ્ર નોડછને 𐭪𐭣𐭥 બોલ વપરાએલોછે.) 𐭪𐭣𐭥 અવાજ-પાછુ; ફરીને; ખીજી મરતબે. (અવ૦ 𐭪𐭣𐭥, પા૦ 𐭪𐭣𐭥, 𐭪𐭣𐭥). 𐭪𐭣𐭥 અથવા 𐭪𐭣𐭥 અવદૂમ-સેવટે; છેલ્લે સરવારે. (અવ૦ 𐭪𐭣𐭥, પા૦ 𐭪𐭣𐭥, 𐭪𐭣𐭥). 𐭪𐭣𐭥 અવદૂમ-છેક છે લ્લે; આખેરશ. 𐭪𐭣𐭥 અથવા 𐭪𐭣𐭥 અવલા-પેહલ્લે; પેહલ્લાં;

(Chald. ܐܠ Arab. اول). ܐܠܐܘܐ અવલન્-પેહલે; પેહલ્લાં.
 ܐܠܐܘܐܐ અવલવારે-પેહલ્લી વખત; પેહલ્લી મરતમે; (ܐܠܐ અવ
 લ-અને ܐܠܐ વારે). ܐܠܐ અહર-પછી; તેઆરે. (Hib. ܐܠܐ
 to be behind. Chald. آخر). ܐܠܐܐ આહરમેન્-પછી;
 (આએ અચ્ચ અવ ܐܠܐܐ નાં વપરાંણ ઊપરથી ܐܠܐ અને ܐ
 એ ખે શમ્દો જોડાઈને બનેલોછે). ܐܠܐܐ આહર મેન જક-
 તેવાર પછી, ત્યાર પછી. (અવ ܐܠܐܐ ܐܠܐ ܐܠܐ ની
 ટપને મલેછે). ܐܠܐܐ આહરીચ-છેક છેહલ્લે, છેલ્લે સરવારે.
 (ܐܠܐ અને ܐ મલીને એ રૂપ બનેલુછે.) ܐܠܐ એમરોજ-
 આજે; આજને દીવસે; આજ. (અવ ܐܠܐ અને ܐܠܐ ઊપ
 રથી ܐܠܐ). ܐܠܐ અનાજોમ અથવા ܐܠܐ રગોમન
 જોમ-આજે, આજને દીવસે. (Chald. ܐܠܐ this, અને ܐܠܐ day;
 તથા ܐܠܐ now. અને ܐܠܐ day. મલીને). ܐܠܐ કનૂ-હમ
 ભાં; હવડાં; હાલી. (અવ ܐܠܐ ܐܠܐ Chald. ܐܠܐ now;).
 ܐܠܐ કનૂઈચ-હવે પછી; હવેથી. ܐܠܐ કનૂચ-હમભાંજ; આએ
 પલે; હમભાંનું હમભાં. ܐܠܐ ܐܠܐ મેન કનૂ પ્રનાજ-હવેથી આ
 ગત; હવે પછી. ܐܠܐ કુદ, ܐܠܐ બીજવાર; ફરીને (આએ બોલ
 Chald. Samar. ܐܠܐ second, another,) ઊપરથી બનેલો ધારે
 આમાં આવેછે; કેમકે અવ ܐܠܐ અથવા ܐܠܐ ઊપરથી
 બનેલા આકારો ܐ અથવા ܐ આપણને મલેછે; જેહમાં પેહ
 લ્લો અક્ષર ܐ દ-છે. ܐએ ܐ ઊપરથી બનેલો ܐ નો એ
 મલો ܐ તની-કરીને વંચાઈ સકેછે; પણ જેમ પેહલવીમાં ܐ ન-
 ઊ, અને ܐ, એ તરંણે રીતે વંચાઈ સકેછે, તથા ܐ નો-ઈ, દ, ગ,

અને જ-નો ઊચાર થાયછે, તેજ પરમાંણે ચેઆલદી તથા હીખ
 રૂમાં ઈ, અને દ, તથા ન, અને ઊ, અથવા વ, નો આકાર
 એક ખીજને ઘણેજ થોડે ફેરે મલતો આવેછે; એટલા માંટે ઊપ
 લા સેમેટીક ખોલનો ઊચાર ફેરવાઈને તની, ને બદલે દૂદ થા
 એતો તેહમાં અચરત થવા જોગ કાંઈ નથી.) 𐭪𐭣 𐭪𐭣-
 વલી ફરીને; વલી ખીજવાર. (આએ આકાર 𐭪𐭣 દૂદ, અને
 𐭪𐭣, જોડાઈને બનેલોછે.) 𐭪𐭣 𐭪𐭣, અથવા 𐭪𐭣, 𐭪𐭣 𐭪𐭣-
 ગેઈ કાલે; (𐭪𐭣 𐭪𐭣 અથવા 𐭪𐭣 𐭪𐭣). 𐭪𐭣 𐭪𐭣-જેહરે;
 જે વખતે. (અવં 𐭪𐭣 અને 𐭪𐭣 મલીને). 𐭪𐭣 𐭪𐭣 જાવે
 દાન-હમેશાં; સદ; સદકાલ. (અવં 𐭪𐭣 𐭪𐭣 𐭪𐭣 𐭪𐭣, 𐭪𐭣 𐭪𐭣
 અથવા 𐭪𐭣). 𐭪𐭣 જુદ-જલદી; ઊતાવલે. (Chald. Hib.
 𐭪𐭣 to fast. હીખરૂ અને ચેઆલદી ભાષામાં મ નો આકાર
 ત ની સાથે મલતો આવેછે; તેથી 𐭪𐭣 ની અંદર મ ને બદલે
 ત નું લખાંન થાયેલુંછે; અને પેહલવીમાં ઊચારની સેહવાઈને
 માંટે 𐭪 નો ઊચાર દ થાયેછે). 𐭪𐭣 𐭪𐭣 જુદજુદ-વારેઘડીએ;
 દર વખતે. 𐭪𐭣 𐭪𐭣 દાનર દાનર-દર વખતે; વારેઘડીએ;
 (અવં 𐭪𐭣 𐭪𐭣). 𐭪𐭣 𐭪𐭣 દાનર-કોઈ વખતે; કોઈ કદાચ. (𐭪𐭣
 અને સામાન્ય સર્વનાંમની 𐭪 મલીને બનેલો જોડ શબ્દછે).
 𐭪𐭣 𐭪𐭣 દારે-કોઈ વખતે; કોઈ કદાચ; (આએ 𐭪𐭣 માંથી 𐭪 ન-
 નીકલી જઈને બનેલો આકારછે.) 𐭪𐭣 𐭪𐭣 દમાને-ફરીને; ખીજ
 મરતખે; (અવં 𐭪𐭣 અને 𐭪𐭣 મલીને તે ઊપરથી બનેલો
 શબ્દછે). 𐭪𐭣 𐭪𐭣 દન દમાન-તુરત; તેજ વખતે; તાખરતોર.
 𐭪𐭣 𐭪𐭣 દન-તુરત; તાખરતોર. 𐭪𐭣 𐭪𐭣 દદીગર-ખીજ મરતખે; 𐭪

[illegible]

ઊતાવલે; જલદી; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥). 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 હાન-ફરીને; ખીલ મરતખે. ૨) હજુરલગી; અઘાપિ; હમણું શુધી; (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, yet, again, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, જોએ ને અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 સાથે સરખાવીએતો 𐭠𐭣 નો 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣 નો 𐭠𐭣 ખનવો જોઈએ). 𐭠𐭣𐭥𐭥 હાનય-અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥 હાનીય-તેઆરે ખ શુશ; તેઆરે ખરેખર; ૨) જાંહંવેર; જાંહંશુધી; ૩) હજુરવેર; હજુર તલક; હમણું લગી. 𐭠𐭣𐭥𐭥 હનજમાન-સેવટે; છેલ્લે; છેલ્લે વખતે. 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 હમા-હમેશાં; જાથુક. (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣 𐭠𐭣 હમા મેન જક-તાંહં શુધી; તાંહં લગી. 𐭠𐭣 𐭠𐭣 હમીશે-હમેશાં; જાથુક; સદા. (𐭠𐭣 𐭠𐭣𐭥𐭥) 𐭠𐭣 𐭠𐭣 હમદમાન, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣 હમજમાન-તેજ વખતે; તેજ વેલા; તાખડતોખ; (અવં 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣 𐭠𐭣 ઊપરથી). 𐭠𐭣 𐭠𐭣 હમવાર-અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣 હમવારે-વારેઘડીએ; દર વખતે; વારંવાર; (𐭠𐭣 𐭠𐭣).

ઢેકાંણું ખતલાવનારાં કિં વિં અચ્ચો.

𐭠𐭣 𐭠𐭣 એદર-અતરે; હીંયાં; આ જગોએ; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અજીર-નીચે; હેઠલ; તલે; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અજપર-ઊનચે; ઊપર; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 𐭠𐭣 અજપરનીમે-ઊનચેથી; ઊપલી ખાજુએથી; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અવર-ઊનચે; ઊપર; (અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣; અથવા 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અન્દા-શુધી; લગી; (Samar. 𐭠𐭣, 𐭠𐭣).

અનદર-અંદર; મધ્ય; (અવ. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥, સં. ॐ અન્તરે).
𐭠𐭣𐭥 અનદરૂન-અંદરની ખાત્રુએ; અંદર; (𐭠𐭣𐭥 અને 𐭠𐭣 નો
 ડાઈને બનેલો શબ્દ છે. અવ. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥 ની રૂઢી
 ઊપરથી). **𐭠𐭣 અમત**-ભાંડાં; જે ઠેકાંણે. **𐭠𐭣 અરીક**-દુર;
 લાંબે; આંધે; દુરદરાજ; (Chald. ܪܝܩ અથવા ܪܝܬ, long.
 ܪܝܩ, to Extend, Prolong.). **𐭠𐭣 આગ**-કાંડાં; કિયે ઠેકાંણે ?
 (Hib. ܐܝ, અથવા ܐܝ, Chald. ܐܝ, અથવા ܐܝ,) ૨) ભાં
 ડાં; જે ઠેકાંણે. **𐭠𐭣 𐭠𐭣 આગ** જીનાક-કેહી જગોએ; કિયે ઠેકાંણે.
𐭠𐭣 આહરીય-પછવાડે; પુઠે; (એ શબ્દ 𐭠𐭣 આહર અને
 ܐ, એ બે અચચો નોડાઈને બનેલો છે. કોઈ કોઈ વેલા ܐ, એ,
 નોડાઈને આવે છે, તેઆરે તેહની અને નોડાએલા શબ્દની વચ્ચે વ
 ધારાની ܐ ઈ, દાખેલ થાયેલી આપણા નોવામાં આવે છે, તેજ પર
 માંણે આએ શબ્દની અંદર તેહનું લખાણ થાયેલું છે). **𐭠𐭣 𐭠𐭣**
કના જીનાક-હર કથે; કોઈખી જગોએ; (આએ શબ્દ 𐭠𐭣,
 Chald. ܐ અને 𐭠𐭣 નોડાઈને બનેલો છે). **𐭠𐭣 𐭠𐭣**
કનામચએ જીનાક-હર કથે; કોઈખી જગોએ; ભાંડાં તાંડાં; ઠાંમે
 ઠાંમ. **𐭠𐭣 તમમન**-તાંડાં; ત્યાં; (Syr. ܬܡܢ, Chald. ܬܡ, ܬܡ,
 અથવા ܬܡ, Samar. અને Hibu. ܬܡ, ܬܡ). **𐭠𐭣 દયેન** (અ
 થવા) **દીફન**-અંદર; વચ્ચે; (Aram. ܕܝܢ). **𐭠𐭣 દર**-વચ્ચે; અં
 દર; (અવ. 𐭠𐭣 ઊપરથી, 𐭠𐭣). **𐭠𐭣 દૂર**-લાંબે; આંધે;
 (અવ. 𐭠𐭣, 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). **𐭠𐭣 નેયુન**-નીચે; હેઠલ;
 (અવ. 𐭠 અને 𐭠 ઊપરથી, 𐭠). **𐭠𐭣 નજદીક**-પાસે;
 કને; નજદીક; (અવ. 𐭠, 𐭠, 𐭠 અથવા

૭૩). 𐭠𐭣𐭥𐭥 પીરામુન (અથવા) 𐭠𐭣𐭥𐭥 પીરમુન-આસપાસ;
 ચોતરફ; ફરતું; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥, અને 𐭠𐭣𐭥𐭥 ઊપરથી, પાં 𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥
 અને 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣𐭥𐭥 પદીરે-સાંભણે; સન્મુખ; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥
 અને 𐭠𐭣, પાં 𐭠𐭣𐭥𐭥, 𐭠𐭣 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 પદ્મ-સાંભણે; સાં
 ખે; સન્મુખ; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣 પદ્મ-તર-પેલી તરફ;
 આગલી ગમ; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣 પરાજ-પછવાડે; પાછલ
 થી; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥, સં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣). 𐭠𐭣
 પરાશ-પછવાડે; પાછલથી; (એમાં 𐭠𐭣, ને બદલે 𐭠𐭣-વપરાએ
 લોછે). 𐭠𐭣 પ્રોત (અથવા) પ્રોત-નીચે; તલે; હેઠલ; (અવં 𐭠𐭣)
 અને 𐭠𐭣 ઊપરથી પાં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 પ્રનાજ-આગલ;
 પાસે; સાંભણે; (અવં 𐭠𐭣, સં 𐭠𐭣 પ્રાક, પાં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 બાલા-ઊનચે; (અવં 𐭠𐭣, પાં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 બીર-બાહર; બાહરની તરફ; બાહરની બાજુએ; (Chald.
 𐭠𐭣, બેર-Hib. بعد, 𐭠𐭣; આએ શબ્દ 𐭠𐭣 બેર, અને
 𐭠𐭣 નોડાઈને બનેલોછે). 𐭠𐭣 બના-બાહર; બાહર;
 (Chald. 𐭠𐭣, Samar. 𐭠𐭣, Syr. 𐭠𐭣, પાં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 મદમ-ઊપર; માંથે; (Hib. 𐭠𐭣, Chald. 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣 નો
 ડાઈ 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 𐭠𐭣 મદમ જીનાક-તિંહાંજ; તેજ જગોએ.
 𐭠𐭣 રતમમન-અતરે; હીયાં; આ જગોએ; (Chald. 𐭠𐭣
 અથવા 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 રાઈક-લાંબુ; દુર; (Chald. 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 રવીન-નજદીક; પાસે; આગલ; (Chald. 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 રોઈન-આગલ; અગાડી; (Chald. 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 રોઈનો
 આહર-આગલ પછવાડે; (અવં 𐭠𐭣 𐭠𐭣 ની રૂઢી ઊપ

રથી). 𐭠𐭣𐭥 લાલા-ઊનચે; ઊપર; (Chald. ܠܠ, ܠܠܐ અથ
વા ܠ અને ܠܠܐ નોડઈને ܠܠܐ, Samar. ܠܠܐ). 𐭠 વદ-
શુધી; લગી; તલક; (Syr. અને Chald. ܠܠ, Samar. ܠܠ). 𐭠 ઓદ-
અથવા ܠܠ). 𐭠 વર-ઊપર; ઊનચે; (Chald. અને Syr.
ܠܠ, Samar. ܠܠ, પા. 𐭠). 𐭠 વર તમમન-તાંહાં;
પેલી જગોએ; (Syr. ܠܠܐ). 𐭠 વર પદીરે-સાંમણે;
મોકાખલે. 𐭠 વર રવીન-પાસે; નજદીક.

રોત અથવા હાલત ખતલાવનારાં કિં વિં અચ્ચો.

𐭠 (અથવા) 𐭠 અફ-એમ; એ પરમાંણે. (અવં
𐭠). 𐭠 અફદૂન-એ પરમાંણે; એમ; હેવી રીતે;
(અવં 𐭠, પા. 𐭠, 𐭠). 𐭠 અયો
માને-ખરોખર; એકસરખું. 𐭠 ઓકનુ-ઘણુંકરીને; અગત
કરીને. 𐭠 ઓશતાવ-જલદી; ઊતાવલે; (અવં 𐭠
અને 𐭠, 𐭠). 𐭠 ઓમાનાક ઓફ (અથવા)
𐭠 ઓમાનાક વરમન-તે પરમાંણે; તે મીસાલે; (અવં
𐭠 ની રૂઢી ઊપરથી). 𐭠 અગીન-હેવી રીતે;
તેમ; તેહલું; (Chald. ܐܓܝܢ). 𐭠 અચ-તેજ પરમાંણે; તેમજ;
(આએ શબ્દ Chald. ܐ અથવા ܐ, ઊપરથી ખનેલોછે; પણ
𐭠 𐭠, અને 𐭠 𐭠, 𐭠 𐭠, ની સાથે નોડઈ જવાથી 𐭠 અને 𐭠
નો એકસરખો આકાર હોવાને લીધે તેમાં આવેલો 𐭠 𐭠, (અથવા)
𐭠, 𐭠, થી વંચાએઓછે). 𐭠 એદમત-કેમ; કેહવી રીતે;
(Chald. ܐܕܡܬ). 𐭠 એમત-કેમ; કેહવી રીતે; (આએ આકાર
𐭠 નો સંકેપછે). 𐭠 અવાજ-જાહેર રીતે; ખોદલું; વીસતા

રીને; (અવ૦ 𐭠𐭣𐭠𐭠𐭠 ઊપરથી; અથવા 𐭠 અને 𐭠𐭣𐭠) મલી
 ને). 𐭠𐭣 અવીન-તે પરમાંણે; તેમ. ૨) એ પરમાંણે; એમ; હેવું;
 (અવ૦ 𐭠𐭣𐭠). 𐭠𐭣 અવીર-ઘણીએક રીતે; ઘણીએક તરેહથી.
 ૨) હેવું; હેવી તરેહનું. 𐭠𐭣𐭠 અવીરતર-ચોકસ રીતે; સારી તરેહ
 થી. 𐭠𐭣𐭠 𐭠𐭣 અવીન ઓમાનાક-તે મીસાલે; તે પરમાંણે;
 આએ તરેહથી; એમ. 𐭠𐭣𐭠 ચીગૂન-એમ; એ પરમાંણે; કેમ; કેહ
 વી રીતે; (અવ૦ 𐭠 અને 𐭠𐭣𐭠, 𐭠𐭣𐭠, 𐭠𐭣𐭠).
 𐭠𐭣 ચી-(અથવા) એ-કેમ; સી રીતે. (અવ૦ 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣).
 𐭠𐭣 એમ-કેમ; સી રીતે; કેહવી પરકારે. 𐭠𐭣 𐭠𐭣 જવીદ જવીદ-
 તફસીલવાર; વીગતે. 𐭠𐭣 જવીતર-ખીજ રીતે; જુદી તરેહ
 થી; (અવ૦ 𐭠𐭣𐭠, 𐭠𐭣𐭠). 𐭠𐭣 જુદ-ઊતાવલે; જલદી.
 𐭠𐭣 જકીચ-તેજ પરમાંણે; તેમજ; (આએ અવ્યય 𐭠 અને
 𐭠𐭣 ના મેલાવરાથી બનેલોછે, અને તેહમાં 𐭠𐭣 ને બદલે તેહ
 નો સંક્ષેપ આકાર 𐭠 વપરાએલોછે). 𐭠𐭣 જકચે-તેમજ; તે
 જ પરમાંણે; (એમાં 𐭠𐭣 ને બદલે 𐭠 વપરાએલોછે). 𐭠𐭣
 તીજ-જલદી; ઊતાવલે; (અવ૦ 𐭠𐭣 વેહું, તેજ વાહું).
 𐭠𐭣 નામચેશતી-વીગતે; તફસીલવાર. 𐭠𐭣 મેમન-કેમ;
 સીરીતે; (Samar. 𐭠, Chald. 𐭠). 𐭠𐭣 રારત-ખરોખર; ખરે
 ખરું; (અવ૦ 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 હમઅંગેશીદ-
 તે મીસાલે; તે માફક. 𐭠𐭣 હમઆઈનીને-તેજ પરમાંણે; તેજ મા
 ફક; તે માફક. 𐭠𐭣 હમો-એવી રીતે; તેમ; તે પરમાંણે; (અવ૦
 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 હમગુને-એ તરેહથી; તે પરમાંણે; ૨) એકસરખી
 રીતે. 𐭠𐭣 હમદીન-(અથવા) 𐭠𐭣 હમોદીન-તે પરમાંણે;

તે પરકારે; તે રીતે; (અવં 𐭠𐭣𐭥𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥𐭥). 𐭠𐭣𐭥𐭥
હમગનશ-તે પરમાંણે; તેમ; (અવં 𐭠𐭣𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥).
𐭠𐭣𐭥 હમચીયુન-તે પરમાંણે; ૨) જેમ; જેહું; જે પરમાં
ણે. 𐭠𐭣 (અથવા) 𐭠𐭣 અવા-શાથે; મલીને; (Syr. 𐭠𐭣,
પાં 𐭠𐭣; 𐭠𐭣 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 જવિદ-ગુદું; અલાહેદું;
(અવં 𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 બીગાને-ગુદી રીતે; હેલા
એદી રીતે; ગુદું; છુદું; (અવં 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 રોતમન-
સાથે; મલીને; (Samar. 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣, Chald. અને Syr.
𐭠𐭣). 𐭠𐭣 અમત-કેમ; સાસાડ. 𐭠𐭣 ચે-સાવાસતે; કેમ; (અવં
𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 મેમન-(અથવા) 𐭠𐭣 મેમનરા-સાસાડ;
કાંએ; સામાંટે. 𐭠𐭣 અવેચેમ-વગર સખખે; શેકટ; વગર કા
રણે; (અવં 𐭠𐭣 અને 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 મવન-કાંએ; સાસાડ;
(Syr. 𐭠𐭣).

હી તથા નકારને લગતાં કિં વિં અવ્યયો.

𐭠𐭣 અર-માં; નાં; (Samar. અને Chald. 𐭠𐭣). 𐭠𐭣
અર અત-કદાચીત; રખેને; મગર. 𐭠𐭣 કમ-નહી; (અવં
𐭠𐭣, 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 કુનરત-દીક; ભલે; વાડ; 𐭠𐭣 બના-
નહી; નાં; (Samar. 𐭠𐭣). 𐭠𐭣 યાવશ-નહીતર; નહીતો.
𐭠𐭣 પરગરત-માખાદા; કદાચ. 𐭠𐭣 રવીત-નથી. (Chald.
𐭠𐭣, 𐭠 અને 𐭠 મલીને. Samar. 𐭠, Syr. 𐭠). 𐭠 લા-
નહી; નાં; (Syr. Chald. Hib. અને Arab. 𐭠). 𐭠 લા
અકરજ-હરગીજ નહી; કદી નહી. 𐭠 લાચ-નહીજ; કયુ નહી.

જથો ખતલાવનારાં કિં વિં અવ્યયો.

૧૬ અમર-પેહલ; પુશકલ; (અવં ૫ અને ૧૫). ૧૭ અન્દક-
થોહુએક; જરાક; (કં પાં ૫૫૫૫૫૫, ૫૦ اندک). ૧૮ અ
અન્દક પ્રનાજ-થોહુંધાણું. ૧૯ અવીર-ધાણું; વધારે. ૨૦
અવદ-પુશકલ; ધાણુંએક; (Syr. عبد). ૨૧ કેમ-ઓછું; કમ;
થોહું. ૨૨ કમદ-ધાણું; અતિશય. (Chald. અને Hib. ۵۰
to be heavy.). ૨૩ ચન્દ-કેટલું; ૨) જેટલું; (અવં
۵۰). ૨૪ નચુરત- (અથવા) ۵۰, નજેરત-પેહ
લાં; પરથમ. ૨૫ નજદીકતર-ધાણુંકરીને; અકસર.
૨૬ પુર-ધાણું; વધારે; પુશકલ; (અવં ૧૦). ૨૭
પરગાંન-વધારે; ધાણું; (અવં ૧૦ અને ૫). ૨૮
(અથવા) ۵૦ પ્રેહ-વધારે; ધાણું; (અવં ૫૫).
૨૯ પ્રહેરત-ધાણુંજ; અતિશય; પુશકલ; (અવં ૫૫).
૩૦ માદેબર-ધાણુંકરીને; અકસર; ۵۰ મનકુમચ-મુત
લક; તદન; જરાખી. ૩૧ રખા-વધારે; પુશકલ; (Hib. ر ,
Chald. Syr. ر (અથવા) ر Arb. ر). ૩૨ વેશ-ધાણું; વધારે;
(કં પાં ૫૫૫૫, પાં ۵۰, ۵۰, ۵۰, ۵۰). ૩૩ વદ-મુતલક-
મુદલ; તદન. ૩૪ વસ-ધાણું; વધારે; (૫૦ ۵۰, અવં ૫૫).
૩૫ વરથાર-પુશકલ; ધાણું; વધારે; (કં પાં ૫૫૫૫,
૫૦). ૩૬ હાવન્દ-સરખુ; ખરાખર; (અવં ૫૫,
૫૫). ૩૭ હમચુનચ-જરાક; થોહુંએક; જરાખી;
૨) તદન; ખીલકલ.

શબ્દયોગી અવ્યયો.

૨૨૭. શબ્દયોગી અવ્યયો નાંમ તથા સર્વનાંમની આગલ તેઓ
ની વચ્ચેનો સંબંધ બતાવવા સાદું મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—
જાણીએ છું કે પેલી ચોપડી મેં જોયેલી છે.
જાણીએ છું કે તેણે તેહના સવાર સા
થે કાઢેલું. તેઓ
પાંદશાહની આગલ આવેઆછે. જો કે તે
જે જરતોશત છેડે તે માહરા વગર.

આએ ભાષામાં નીચે લખી જણાવેલા ઈરાંની તથા સેમીટીક ભાષા શબ્દચોગી અવ્યયો તરીકે વપરાએલા છે, જેહનો મોહ્યો ભાગ ક્રિયાવિશેષણ અવ્યયોની અંદર વપરાએલા ભાષાને મલતો છે.

۱) نئے، اجیر سٹ۔ اور سٹ۔ - اجیر سٹ۔
 ۲) اندر، مध्ये۔ سٹ۔ اور سٹ۔۔
 ۳) اماناک، اماناک۔ سٹ۔ اور سٹ۔
 ۴) کرتا، کرتا۔ سٹ۔ اور سٹ۔
 ۵) اندر، اندر۔ سٹ۔ اور سٹ۔
 ۶) آگے، آگے۔ سٹ۔ اور سٹ۔
 ۷) آگے، آگے۔ سٹ۔ اور سٹ۔
 ۸) آگے، آگے۔ سٹ۔ اور سٹ۔
 ۹) آگے، آگے۔ سٹ۔ اور سٹ۔
 ۱۰) آگے، آگے۔ سٹ۔ اور سٹ۔

ને, (Chald. Samar. برا). ۱۱۵ ۱۱۵ ۱۱۵ સેવાએ, વગર.
 ۱۱۶ ۱۱۶ ۱۱۶ વાસતે, સારૂ. ۱۱۷ ۱۱۷ ۱۱۷ અંદર, ઊપર. ۱۱۸ ۱۱۸ ۱۱۸
 (Chald. من , Syr. من) સેવાએ, કરતાં, થી. ۱۱۹ ۱۱۹ ۱۱۹
 વાસતે, સારૂ; (Chal. بدیل , بدیل). ۱۲۰ ۱۲۰ ۱۲۰ અથ
 વા ۱۲۱ ۱۲۱ ۱۲۱ પછવાડે, પુઠે. ۱۲۲ ۱۲۲ ۱۲۲ તરફ, (Samar. دل),
 ૨) ઊપર, (Samar. عل), ૩) માં, સાથે, વાસતે, માંટે, (Syr. عل).
 ۱۲۳ ۱۲۳ ۱۲۳ આગલ. ۱۲۴ ۱۲۴ ۱۲۴ વચ્ચે, વચમાં.
 ۱۲۵ ۱۲۵ ۱۲۵ આગલ. ۱۲۶ ۱۲۶ ۱۲۶ સાંભળે. ۱۲۷ ۱۲۷ ۱۲۷
 સાથે, થી. ۱۲۸ ۱۲۸ ۱۲۸ સેવાએ, વતરોગે, વગર; (અવ૦
 ۱۲۹ ۱۲۹ ۱۲۹ અથવા ۱۳૦ ۱۳૦ ۱૩૦ સં, ૫૦ વિ, ૫૦ જદ). ۱૩૧ ۱૩૧ ۱૩૧
 સેવાએ, વગર. ۱૩૨ ۱૩૨ ۱૩૨ સેવાએ, વગર. ۱૩૩ ۱૩૩ ۱૩૩
 સેવાએ, વગર. ۱૩૪ ۱૩૪ ۱૩૪ સેવાએ, વગર. ۱૩૫ ۱૩૫ ۱૩૫
 સેવાએ, વગર, (અવ૦ ۱૩૬ ۱૩૬ ૧૩૬ , ૫૦ બ્ર). ۱૩૭ ۱૩૭ ۱૩૭ મી
 સાલે, માફક.

ઝિભેયાનવયી અવ્યયો.

૨૩૮. ઝિભેયાનવયી અવ્યયો શખદો તથા વાક્યયોની એક બી
 બ સાથે જોરણી કરવા સારૂં વપડાએછે. જેમકે:— ۱۳۸ ۱۳۸ ۱۳۸
 ۱۳۹ ۱۳۹ ۱۳۹ અહુરમ
 જદને લગતાં બેહુશતની રોશની તથા ખુશી અને શુખ તેહનું યો
 તાનું થાએછે. ۱۴૦ ۱۴૦ ۱۴૦ * * ۱૴૧ ۱૴૧ ۱૴૧
 ۱૴૨ ۱૴૨ ۱૴૨ ۱૴૩ ۱૴૩ ۱૴૩ ۱૴૪ ۱૴૪ ۱૴૪ ۱૴૫ ۱૴૫ ۱૴૫
 ۱૴૬ ۱૴૬ ۱૴૬ ગનામીનોએ કહીડિં કે, તમો સામાંટે અહુર
 મજદની રોટી ખાઓચ અને માહુરું કાંમ કરોચ, તથા યોતાના યે

નીચે લખી જણાવેલા અવ્યયો ઊભયાંતરવચી તરીકે વપરાયેલા, આએ ભાષામાં લખાયેલાં પુશતકો અને રેરાલાઓની અંદર આપણને મળેછે:—

૧) વ-અને, ને, તથા; ૨) તેથી, તેઆરે; ૩) પણ; ૪) માંટે, વાસતે; (અવ. 𐎧𐎠, 𐎧𐎠, સં. ઉત, કં. પા. 𐎧𐎠, 𐎧𐎠, 𐎧𐎠, 𐎧𐎠. Chald. Syr. 𐎧𐎠). 𐎧𐎠 અ- (અથવા) 𐎧𐎠-𐎧𐎠 અચ-
તોપણ, તે છતાં, તોભી, તથાપિ, પણ; (Chald. 𐎧𐎠, પેહલવીમાં
𐎧𐎠 𐎧𐎠-અને 𐎧𐎠-નો આકાર એક ખીજાને મલતો આવવાને લીધે,
આએ ફેરફાર થાએલોછે). 𐎧𐎠 અથવા 𐎧𐎠, 𐎧𐎠 અઈ-કાંએક;

૨) એટલેજે, ઈઆને, એમછેકે; ૩) કે; ૪) તે; (Samar. તથા Hih. אִי , અથવા אִי). אִי અગર-જો, અગર; (પા. אִי , ૧૦. אִי). אִי આત-જો, અગર; ૨) જોડે, તે જોડે; (અવ. אִי , ૩૦. אִי ; સં. אִי); Chald. אִי). אִי અર-અગર, જો; ૨) પણ; (Samar. אִי અથવા אִי ; Arab. اِنْ , Chald. אִי અથવા אִי). אִי એમત-જો, અગર; ૨) કે; ૩) કારણકે; ૪) પણ; ૫) અને; (Chald. Samar. אִי અથવા אִי ; Chald. אִי , because). אִי એમતચ-જો કણ, અગરજો; (આએ અવચ Chald. אִי અને અવ. אִי જોડાઈને બનેલોછે). אִי આતચ-(અથવા) אִי આતચેમન, અગરજો, જો કણ; (અવ. אִי , ૧૦. אִי ; אִי એમન-એ אִי ને બદલે વપરાયેલોછે). אִי અદીન-અથવા אִי અદીન-પણ; ૨) તેપણ; ૩) તે; ૪) અગર; (Syr. אִי). אִי અદીન પવન-તેપણ. אִי અદુપ-અથવા, ઈઆ; ૨) અને, તથા; ૩) કે; (અવ. אִי , ૫૦. אִי , ૫૦. אִי અથવા אִי , ૧૦. אִי). אִי એમનત-એમછેકે; ૨) એટલેજે. אִי એમનાત-એમછેકે; ૨) કે; ૩) એટલેજે. אִי આઈ ત મવન-પણ. אִי આગ-એટલેજે, ઈઆને; ૨) કે; ૩) કારણકે; ૪) અને; ૫) જો; (Chald. אִי , અથવા אִי , Arab. اِنْ ; જો אִי આગ-ને אִי , અથવા אִי ની સાથે મેલવીએતો אִי , અથવા אִי ને બદલે אִי અને אִי અથવા אִי ને બદલે אִિ થાયેલો જણાયેલો. אִי દયન-ની અંદર વપરાયેલા אִિ ન, નો આકાર אִિ -ના આકાર સાથે મલી જવાથી אִિ , ની જગોએ તે אִિ વં

ચાએઓછે). ૧૫ આગચ-કારણકે. ૧૬ આહરચ-તોપણ, તોખી, તે છતાં. ૧૭ અઈવશ-નહીતો, નહીતર; (Chald. ܐܝܢ, Whether.). ૧૮ અરઅત-નહીતો, નહીતર. ૧૯ આહર-તેઆરે, હવે; ૨) તે પરથી, તેથી; ૩) પછી. ૨૦ એમ એમ ૨૧-એટલા વાસતે, એ કારણસર; (એમાં ૨૦, ૨૧ અને ૨૨ એ તરણ અચચો જોડાએલાછે). ૨૩ અજશ-તેઆરે; ૨) તે ઊપરથી, તેથી; (અવં ૨૪ ઊપરથી). ૨૫ ચ-જો, કણ; ૨) કારણકે, કેમકે; ૩) ભી, ખી; ૪) તો; ૫) અને, તથા. (આ અચચ હમેશાં શબ્દને છેડે જોડાઈને આવેછે. એની ઊત્તપનતી અવસ્તાના ૨૬, ૨૭ અને ૨૮ ઊપરથી થાએલીછે). ૨૯ ચે-કેમકે, સાવાસતે કે, કારણકે; (અવં ૩૦, સંં હિ). ૩૧ ધવન-માંડે, વાસતે; ૨) પણ, બલકે; (Chald. ܕܢܐ). ૩૨ બના-પણ, બલકે; ૨) વાસતે, માંડે; (Chald. ܒܢܐ, Samar. ܒܢܐ). ૩૩ બના અમત-પણ, બલકે; (એ ઊપરથી શરસીમાં ૩૪ વપરાએ લોછે). ૩૫ બનાશ-તોપણ, તોભી, તોએપણ; (આએ અચચ ની અંદર ૩૬ ની સાથે ૩૭ જોડાએલોછે તે ઊચ્યારની સેહવાઈ ને માંડે ૩૮ ને બદલે વપરાએલોછે). ૩૯ બના અત-પણ, મગર, નહીતર. ૪૦ જિ મેમન અત-જો કણ, અગરજો. ૪૧ હાન-(અથવા) ૪૨ હાંન-અને; ૨) વહી. ૪૩ વઅમત-પણ જો, બલકે. ૪૪ કનુ-હવે. ૪૫ કનુચ-હવેતો. ૪૬ મેમન-કારણકે, કેમકે, સાવાસતે કે; (Chald. ܡܡܢ). ૪૭ મવન-કે, કારણકે; ૨) જો; (Syr. ܡܠܝܢ). ૪૮ લા અત-નહીતર, નહીતો. ૪૯ ચીયુન-જેમ, જે પરમાંણે. ૫૦ ચીયુન

અમત-(અથવા) 𐭠𐭣𐭥𐭥 ચીચુન મવન-કારણ કે. 𐭠 હમ-
લી, ખી. 𐭠𐭣𐭥 અના મવન-એટલા વાસતે કે. 𐭠𐭣𐭥 મેમ
ન રા-સાવાસતે કે. 𐭠𐭣𐭥 મેમન વદ-કારણ કે. 𐭠𐭣𐭥
શાયેદ આગ-કદાચ, મખાદા ; (𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥).

કેવલપ્રયોગી અવ્યયો.

૨૩૯. કેવલપ્રયોગી અવ્યયો, મનનો જોરસો અથવા વિકાર ખત
લાવ્યા સાથે વાપડેઆમાં આવેછે. જેમકે:- 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥
𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 * * અપ્રશોસ હોજો ! આવી રીતે અંત લાવનાર
માંણશ ઊપર. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 અરે ! શું કરવા કેહેય.
𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 અએ ! અશો જરતોશત.

નીચે લખી જણાવેલા કેવલપ્રયોગી અવ્યયો આએ ભાષામાં સા
ધારણ રીતે વપરાએલા આપણને મલેછે. જેમકે:-

𐭠𐭣𐭥 અયા-અરે, એ, રે ; (Syr. عيا). 𐭠, 𐭠, 𐭠
અએ-અરે, એ, રે ; (અવ. 𐭠𐭣𐭥, Syr. 𐭠𐭣𐭥 - ah, alas ;).
𐭠𐭣𐭥 અના-અરે, એ ; (Hib. 𐭠𐭣𐭥, ho ! Wao !). 𐭠𐭣𐭥
ગાર-જોની, જોતો ખરો ; (અવ. 𐭠𐭣𐭥 અને 𐭠𐭣𐭥 ; 𐭠𐭣𐭥).
𐭠𐭣𐭥 આહ-ઓ, અરે ; (Hib. 𐭠𐭣𐭥, oh ! alas !). 𐭠𐭣𐭥 હા-જો,
જો વારૂ ; (Hib. અને Choldy. 𐭠𐭣𐭥, lo ! bihold.). 𐭠𐭣𐭥 વાએ-
અપ્રશોસ, હાઅ ; (𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥). 𐭠𐭣𐭥 કાઝ-કેહું સાથે ! 𐭠𐭣𐭥 મેમન-
છદ, ચદલ ; (Hibru. તથા Samaratic. 𐭠𐭣𐭥 - Choldy. 𐭠𐭣𐭥
What, How.)

વાણ કેહવી રીતે કરવી, તેહની સહમજ આપેછે. વાકય-પુરતી રીતે મતલબ સહમજએ હુવી શબ્દોની એક જોરણીછે. આએ ભાષા માં વાકયોનું ખંધારણ બે રૂઠી ઊપરથી થાએલુંછે; તેમાં અવસ્તા ના સઘલા તરજુમાની વાકય રચના તે અવસ્તાના વાકયોનાં ખંધારણને ખરોખર મલતી કરેઆમાં આવેલીછે. અને તરજુમા સેવા એ એ ભાષામાં જુદે જુદે વખતે લખાએલાં પુશતકોની વાકય રચના કદીમ પારસી (ઈઆને કીઝિનીશરમ) નાં લખાંનની ઢપને મલતી આવેછે; જેહની ઢપછપ ચાલુ શરસી તથા અરબીથી ઘણે દરજે જુદી અને એહલાહેદી માલુમ પડેછે.

આએ ભાષામાં નાંમ, વિષેશણ, સર્વનાંમ, વોલકતી, ક્રિયાવિષેશણ અને ક્રિયાપદની જોડણી કેહવી રીતે થાએછે, તે વીશેનું ઢુકવરણન હમો અતરે આપીએછે.

નાંમ.

૧) વજન અથવા માપ ખતલાવનારાં નાંમો, જેહની સાથે તે નાંમો સંખંધ રાખતાં હોએચ તેહની આગલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—
 ۱۰۰۰ ۱۰۰ ۱۰ ۱ ۱/۱۰ ۱/۱۰۰ ۱/۱۰۰۰ નવ કાઠી ચોહલું; ۱۰۰۰ ۱۰۰ ۱۰ ۱ ۱/۱۰ ۱/۱۰۰ ۱/۱۰۰۰ સાઠ શરસંગ જમીન.

૨) જેઆરે એક વાકયમાં બે (અથવા બેથી વધારે) નાંમો આ વેલાં હોએ, અને તે નાંમોની અંદર એક વીશેષ નાંમ અને બીજાં તેહનો દરજ્જો તથા અધીકાર અને કાંમ ખતલાવ્યા સારૂં સાધારણ નાંમ તરીકે વપરાએલાં હોએ, તેઆરે વીશેષનાંમ સાધારણ નાંમની આગલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—
 ۱۰۰۰ ۱۰۰ ۱۰ ۱ ۱/۱۰ ۱/۱۰۰ ۱/۱۰۰۰ અરદવાન સરદાર; ۱۰۰ ۱۰ ۱ ۱/۱۰ ۱/۱۰۰ ۱/۱۰۰۰ પાપક ઈન્જરેદાર.

અરદવાંન, તું તથા હું અને દુનીઆં મધેનાં ઘણાંએક આદમીઓ. ઊપર તન, આતમા, દોલત અને માલમતાની અંદર વધારે સરસાઈ ભોગવનાર (છે).

વી શે પ ણ .

૧) વિશેષણ લીંગ, વચન અને વીલકતીની અંદર નાંમની સાથે મલતું રેહ્ય. જેમકે:— **ساراں છોકરાં ; مردان** દાહ્યા પુરૂષને.

૨) એક વીશેષણ, જે અથવા બેથી વધારે કોઈબી લીંગમાં વપરાએલાં નાંમનો. ગુણ ખતલાવનાર તરીકે વપરાએલું હોએય તો તે, **قلب اضافت** માં પેહલલાં નાંમની આગલ, અને **کسرۃ توصیفی** માં છેલ્લાં નાંમની પછી મેલેઆમાં આવેછે, જેમકે:— **مردان** ધણો લાએગસારી ખાવંદ અને ઝોરત, તેણે મેલવેલાં અસલ સાનથી (છે) ; **چهارم** ચતુર્થ પુરી ચકુનમ અને શરમને માંડે પોતાનાં રવાંનને દોજખમાં સપુરદ માં કરતો ; **چهارم** કે તારી ઊપર લારી દુઃખ અને ગમ નહી પોંહ્યે.

૩) જેઆરે એક વાક્યમાં એકથી વધારે વીશેષણો કોઈ શખસને લગાડેઆમાં આવેલાં હોએ, અને તે વાક્ય જો **قلب اضافت** વાલો હોએતો, નાંમ હમેશાં સઘલાં વીશેષણોની પછવાડે આવેછે. જેમકે:— **چهارم** પરહેજગાર તથા કાંમની અજમાએશવાલા અને ચાલાક તથા સારી ખસલત ધરાવનારા પુરૂશની સાથે પુછપરછ કરજે.

૧૧) * * * * * એજ રીતે મોહડું કે નાંધલું, સરદાર કે ચાકર અને દરવેશ આદમી, તે મકાંન મધે આવશે.

૪) એક વાક્યમાં બે વીશેષણો આવેલાં હોયે, જેહમાં પેહલલાં ની મતલબનો આધાર ખીજાં વીશેષણની ઊપર હોયેતો, નાંમને તે ખેની વચ્ચે મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:—
તકસીરવાર આખરૂવાલો પુરૂષ; આગેવાં ન ચહડતે દરજજેનો પુરૂષ.

૫) કેટલીએક વેલા બે જુદા જુદા વાક્યયોની જોડણી એકજ વાક્યની અંદર થાયેલી હોયેચ, તેઆરે તેમાં વિશેષણ પેહલલા વાક્યને લગતાં ક્રિયાપદની પછી એકજ ઠેકાંણે આવેછે. જેમકે:—
કેહવા સારાછે, તેમજ સાચવ્વા (સારા) છે.

૬) જેઆરે એક નાંમને છઠી વીલકતીનો સંબંધ ખતલાવનારી એનાખત લાગીને, તેહની પાસે ખીજું નાંમ અથવા સર્વનાંમ આવેલું હોયે, અને પેહલલાં નાંમને લગતું વીશેષણ હોયેતો, તે વાક્યની અંદર, કર્મની પછી આવેછે. જેમકે:—
તુંને માહરી ઘણી કઠણ સીખાંમણ એ (છે) કે, તું એકદીલી અને તાબેદારી કરજે.

૭) કેટલીએક વેલા વાક્ય રચનાની અંદર નાંમની પછી તેહનું ક્રિયાપદ આવી ગીઆ પછી, સેવટે તે નાંમને લગતાં વીશેષણો લખે આમાં આવેછે. જેમકે:—

જાણીએ કે જો આપણે આપણું હૃદય અહુરમઝ્દના પેદા કરેલા, ઘણી
પાસખાંની વાલા, હિમત આપનારા, એનવધ્યુલ ઊપર ગીઓ.
આપણે જાણીએ કે આપણે આપણું હૃદય અહુરમઝ્દના પેદા કરેલા,
(આવતી દુનીયાંની) અંદર વધારે ભારી દુઃખ અને સન્ન છે).

सर्वनाम्.

૧) વાક્યચોની અંદર સર્વનાંમોની જોડણી નાંમ અને વીશેષ જ્ઞાની માફક થાએલીછે; માંટે તે વીસેનું ફરીને વરાણન કરવાની જરૂર નથી. પણ દર્સક, સંખાંધી અને પ્રશનાર્થક સર્વનાંમોનાં વપરાણ વીસે હુમો અતરે કાંઈક ખોલાસો કરીએછે.

૨) જે વાક્યની અંદર દર્શક અને સંબંધી એ બેહુ સર્વનાંમો કોઈ બી જાતનાં નામને સારું વપરાયેલાં હોયેયતો તેહમાં પેહુલું દર્શક અને તે પછી સંબંધી સર્વનાંમ આવેછે. જેમકે:—

૩) ફેરવાએક વાક્યયોમાં દર્શક તથા સંબંધી સર્વનાંભોનો લોપ થાઈને તે વાક્યયોનું ખંધારણ થાયેલું છે. જેમકે:—

૪) જે વાક્યમાં દર્સક તથા સંબંધી, એ બેહુ સર્વનાંમો કોઈખી જાતનાં નાંમને સાડ વપરાએલાં હોએતો, શબ્દયોગી અચચો સંબંધી સર્વનાંમની આગલ મેલેઆમાં આવતા નથી; પણ પ્રકત તેહનાં દર્સક સર્વનાંમની આગલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:— **જામીન** **પાણી** **સૂર્ય** **ચંદ્ર** **ગ્રહ** **કે** **જેની** (સાથે) તેહનાં માં બાપ નારાજ અને નાખુશ (હોએ).

૫) દરએક વાક્યની અંદર સંબંધી સર્વનાંમો **જો** મવન અ ને **શ** શ-સેવાએ દર્સક, પ્રશનાર્થક અને સામાન્ય સર્વનાંમો તેઓ ને લગતાં નાંમ અથવા સર્વનાંમની આગલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:— **જો** **જો** આએ વસ્તુ; **જો** **જો** આએ કાંમ; **જો** **જો** તે પુરૂષ; **જો** **જો** તે શખસ; **જો** **જો** તે ગુનાહ; **જો** **જો** આએ સભા. **જો** **જો** આએ કીહો પુરૂષ; **જો** **જો** આએ કેહી જગો; **જો** **જો** કેહી વાંણી. **જો** **જો** દરએક શખસ; **જો** **જો** દરએક નેકી; **જો** **જો** દરએક કાંમ. **જો** **જો** **જો** **જો** **જો** **જો** જે સ્વપનો હુંએ જોએઓ તે સાચો પડેઓ.

૬) જો કોઈ વાક્યમાં નજદીક અને દુરનો સંબંધ ખતલાવના રાં દર્સક સર્વનાંમો, કોઈખી જાતનાં નાંમને ખતલાવવા સાડ વપરા એલાં હોએચતો, તે વાક્યમાં પેહલવાં નજદીકનો સંબંધ ખતલાવના ડું અને તે પછી દુરનો સંબંધ ખતલાવનાડું સર્વનાંમ આવેછે. જેમકે:— **જો** **જો** **જો** **જો** **જો** આએ સવાંન તે ગુનેહગાર

[illegible]

૩) પ્રશ્નરૂપી ક્રિયાવિશેષણો ઘણુંકરીને વાક્યની શરૂઆતમાં આ
ને કોઈ કોઈ વેલા ક્રિયાપદની આગલ મેલેઆમાં આવેછે. જેમકે:-
અજાણ તું અશો શી રીતે આવેઓ ?
જ્યાંથી જાઉં છું ત્યાં જાય છે તમે સાવાસતે એ
પરમાણેનું કાંમ કરોય ?
ઓ અહુરમઝદ ! ગુજરેલાં માંણસોનાં પદનને હમો કાંડાં લેઈ જઈએ ?
ફાળુ-ચુસ ચુસ જા કો સૂ તેહનું મોત હમો કાંડાં મેલવીએ ?
જ્યાંથી ફર જાય છે ત્યાં કો સૂ તે ગુજરેલા
પુરૂષની ઊપત્તિ તે દરજે નસસ કેઆરે દોડેય ?
તેઓને હમો કાંડાં મેલીએ ?
જા તેણે આએ દુનીઆમાં કેમ રેહ્યું જોઈએ ?
ફાળુ-ચુસ જા કો ભાથમાં એક કાંમને હમો કેમ આવીએ ?

૧, ત્રીસ, ૨૫ ત્રીસ, ૨૫ સુધી ત્રીસ ત્રીસ સુધી
ત્રીસ, ૨૫ હું કેઆરે આવેઓ, કેહારે જવસ, કેમ જવસ અને
કાંહાં જવસ.

[illegible]

𐭥𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥𐭥 તાંહું, (કે) નાંહું ઊતારો લેવા સારૂ
નેકં કરણીછે.

ક્રિયા પદ.

૧) ક્રિયાપદને તેહના વિષય પરમાંણે એક કર્તા હોએચ, અને
તે તેહના સઘલા કાલોની અંદર લીંગ તથા વચનમાં પોતાના કર્તા
સાથે મલતું રેહચ. જેમકે:— 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥
𐭥𐭥 𐭥𐭥 દરએક જણ એમ વીચારેચ કે, હું એખલો છેઉં.
𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 જેઓ તે ઊપર ખેઠાંછે.

૨) જો કોઈ આખરૂદાર અને દરજાવાલા પુરૂષને આંમણસાંમણ
એકબીજાને સારૂ લખાંણ અથવા ખોલવું કરેઆમાં આવીઊં હોએ
ચતો, ઈજ્જતને ખાતર તેહને લગતું ક્રિયાપદ અનેકવચનમાં આવેછે.
જેમકે:— 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥
𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 * * 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥
તેણે (અરદવાંને) પાપક ઊપર પતર લખેઓ કે, હુમેએ સાંભલીઊં
ચ કે, તમોને એક લાએકી વાલો છેકરોછે, તેહને હુમારી દરખાર
ખાતે તમો મોકલો.

૩) જો કોઈવાક્યમાં માતરે એક ક્રિયાપદ હોએ અને તેહના કર્તા
તરીકે એકથી વધારે નાંમો એકવચનમાં વપરાએલાં હોએતો, તે
ક્રિયાપદખી એકવચનમાંજ આવેછે. જેમકે:— 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥
𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 𐭥𐭥 સરોશ
અશો અને આદર ઈજ્જદ કેહવા લાગા કે, આએ જગોને ‘હમેસ્ત
ગાન’ કેહચ.

૪) વાક્ય જે કોઈ બાબત કહેવાને લગતો, ઈઆ આસાવાચક, અથવા પ્રશ્નાર્થક હોયતો, તેહને લગતું ક્રિયાપદ ઘણુંકરીને વાક્યની સેવટે આવેછે. જેમકે:—**જા-ગમ્ ગમ્ ગમ્** ખુખીપંતો પુરૂષ સુખ પાંમેય; **જા-ગમ્ ગમ્ ગમ્** અતીશીઅ આશ તમાંથી, અકલ સઘલાઓને છોડવેય. **જા-ગમ્ ગમ્ ગમ્** તમો તમારી જગોએ ખેસો, અને તમારામાંથી જે આએ કાંમને માં ટે લલો હોએ, તે એકને ચુટી કાણડો. **જા-ગમ્ ગમ્ ગમ્** તે પાપી કેહી જગોએ ગીઓય, અને હમો (તેહને) કેહારે પકડી સકસું?

૫) આએ ભાષામાં જેઆરે એક મિશ્રિત વાક્યનો પેહલો ભાગ તે વાક્યના ખીન્ન ભાગોની સાથે સંબંધ રાખતો હોએય, તેઆરે તે ખીન્ન ભાગોની આગલ, તેહને લગતા શબ્દયોગી અવ્યયો મેલેઆ માં આવેછે. જે વીસેના દાખલાઓ આએ પુસતકમાં આગલ આવેલા પેહલવી શેકરાઓ ઊપરથી વાંચનારને જણાસે.

સેમીટીક પ્રત્યયો.

૨૪૨. આએ ભાષામાં નાંમની સેવટે નીચે લખી જણાવેલા કે ટલાએક પ્રત્યયો વપરાએલા આપણને મલેછે, તેહની ઊતપનતી સે મીટીક ભાષાના અનુબંધો ઊપરથી થાએલીછે. જેમકે:—

જા-આએ પ્રત્ય સેમીટીક ભાષામાં અનેકવચનના અર્થને સા રૂં નાંમની સેવટે આવેછે. જેમકે:—**ملكي** મલકય—“પાદશાહી”; **شومي** શોમીય—આસમાંનો. એજ મુજબ **ملكي** માં **ي**—અનેકવચનને સા રૂં વપરાએલો આપણને મલેછે. જેમકે:—

આખો જીવનમાં જો કોઈ જોઈ જાય તો હમારા ક
સ્તાં તમારા વીદવાંનો વધારે વીદવાંન હોવા જોઈએ.

૫૪૭ યાહ—આ પ્રત્ય નીરજીવ પદારથોનાં અનેકવચનને સા
રૂં પેહલવીમાં વપરાયેલો છે, અને તેહને મલતો સેમીટીક પ્રત્ય ૫૪૭
આપણને મલે છે. જેમકે:—*هذه* એત્યહ—ઘરો; *هذه* શોમ્યહ—
આસમાનો. (જુઓ નાંમને લગતા અનેકવચનના ફેકરાઓ.)

૫૪૮ ઈમ—આએ પ્રત્ય સેમીટીક ભાષામાં દીવીવચન, તેમજ અનેક
વચનના અર્થને સારૂં વપરાયેલો છે, અને તેજ મતલબસર તે
દાદરતાંને દીની કેતાબની અંદર પેહલ્લા સવાલના જવાબમાં વપ
રાયેલો આપણને મલે છે. જેમકે:— *†* *هذه* *هذه* *هذه*
هذه દાહડાઓ (અને) રાતોનું ગુજરવું દેખાયેચ.

૫૪૯ ઈન—અથવા ૫૫૦ ઈન—આએ પ્રત્ય સેમીટીક ભાષાને લગતો
છે, અને તે નાંમની પછવાડે અનેકવચનના પ્રત્ય દાખલ વારેઘ
ડીએ વપરાયેલો છે, જેમકે:— *هذه* છોકરાઓ; *هذه* આંખો;
هذه ખોલો; *هذه* પાદશાહો. તેમજ આએ પ્રત્ય પેહલવી પુસ્તક
કેમાં ઘણી જગોએ વપરાયેલો આપણને મલે છે. જેમકે:—
(વનં ૪ પરં) *هذه* *هذه* *هذه* *هذه* *هذه* જો તે કેહકે મારીપાસે છે, પણ
હું તુંને આપતો નથી, તો તાંહાંજ તે ચોરોનો ચોર અને વાટપા
ડનો વાટપાડો.

† જો કે કાએદા પરમાંણે *هذه* લેલીઆ નું અનેકવચન *هذه* લેલી
આઆન છે; પણ આએ ખોલની અંદર *هذه* લેલની પાસે ૫૪૮ ઈમનો પ્રત્ય જો
ડાઈને તેવાર પછી *هذه* આઆનનો પ્રત્ય તેહને લગાડેઆમાં આવેલો છે.

સેમીટીક પેહલવી શબ્દ કોશ.

અ અ.

અ અબ—(અથવા) અબુ—નાં બાપ, પિતા. (Hib. Chald. અને Arab. أب અથવા ابو Syr. ابو એબુ.)

અબીતર—નાં બાપ, પિતા. આએ બોલ અમલ અબુ— છે, તેહને અ તર—હેવો અવસ્તાનો પ્રત્ય લાગીને અબી થઈગેછે.

અબુનતન—કિં રાંધવું, પકાવવું. (Hib. અં Chald. અં અફહ અથવા બા અફા Syr. افر એફા to cook, bake.)

અપમન—નાં બરડો, પીક. (Hib. اكب Back. ધણુંકરીને પેહલવીમાં સેમીટીક બ બ—ને બદલે ઇ પ—નો એમલો આપણને મલેછે, જેમકે અં નું ઇ. આએ એમલામાં અ ની અંદર આવેલો ડ ગ— ઇ પ—ની સાથે જોડાઈ જવાથી ગ ને બદલે અ વંચાએલો ધારેઆમાં આવેછે.)

અતએર—(અથવા) અતોર—નાં ખાંડ. (Hib. اهل અહલ to be sweet.)

અતીત—વિં તેજ, જલદ, તીવ્રશન. (Chald. ابط એતત—to be sharp, a thistle. Hib. ابط એતત—to go softly.)

અતીયુનતન—કિં બરવું, પુર કરવું. (Arab. اطم અથવા اطم પેટ બંધ થવું. જાડો કબજ થવો. Hib. اطم અતમ Syr. اطمير અતીમો—to shut.)

અતુનતન—કિં શીવું, સાંધવું. (Chald. اخط એતત to sew. Arab. خطة—خياط کردن.)

અજદરનતન—કિં કાપણી કરવી, ઠાલવું. ૨) ચાલવું, ઝાટકવું, વા દેવો. (Talmud. اجد to reap. Chald. اجدર અજર to heap up, store up.)

અદા—નાં આત્મા, પ્રાણ; (Chald. ادا અથવા અધ અધા Hib. ادا અધહ Syr. ادا અદા to live, be, exist. ધણું કરીને સેમીટીક બોલોમાં વપરાએલી ડ ધ, નો ઉચ્ચાર અને તેમજ તેહનું લખાંન પેહલવીમાં ડ દ—થી કરેલુંછે; એટલુંજમહી પણ કેટલાએક અવસ્તાના

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴—nāo જમીન, ધરતી, ભીંચે. (Chald. ܐܪܥ land; Hib. אֶרֶץ earth. Arab. ارض Syr. ܐܪܥܐ the earth, land.)

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴—nāo તપ્ત, સિંહાસન, ગાદી. (Syr. ܐܪܥܐ a bed, couch, bier. Chald. Samar. ܐܪܥܐ a bed, couch. Arab. عَرِش.)

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴—kin વેહચવું, ભાગ પાડવો. (Hib. חָלַק to divide. Chald. ܠܚܝܩ to share, portion off.)

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴—nāo કુવો, વાવ. (આએ લોગતને બરોબર મલતો શબ્દ સેમીટીક ભાષામાં આપણને મલતો નથી; પણ તેહને ઘણે દરજ્જે મલતા નીચે લખી જણાવેલા શબ્દો આપણને મલેછે. જેમકે—Arab. قعر કુવો, Hib. خور to hollow, bore. חלד to dig. હીબર અને ચેઆલદી ભાષાના અપશરોમાં 𐎠 અને 𐎡 નો આકાર એક ખીજને મલતોછે, માટે આએ લોગતમાં 𐎠 ને બદલે 𐎡 વનચાએઓ હોએતો તે બની સકે હેવુંછે.)

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴—kin શુવું, ઉંઘવું, ખોઆખ કરવો. (Chald. ܐܪܥܐ a bed. Syr. ܠܚܝܩ to dream. Chald. ܠܚܝܩ to dream.)

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴—nāo સિંહ, વાઘ. (Chald. ܐܪܥܐ a lion. Samar. ܐܪܥܐ lion, m. આએ ܐܪܥܐ શબ્દની અંદર 𐎠 અસદર—ખોલને લગતા ચેહારે અપશરો કાંઈએક ફેરફારે આવેલાછે; જેમાં 𐎠 સદ ને બદલે 𐎠 થાયેલોછે, અને 𐎠 સેવટે આવેઓ જોઈએ તેહને બદલે 𐎠 ની પાસે આવેલોછે; પણ 𐎠 આરે અરખી ܐܪܥܐ અસઅદ—ની સાથે આપણ 𐎠 અસદર ને મેલવીએય તેઆરે 𐎠 સેવાએ સઘલો એમલો એકસરખી રીતે મલતો આવેછે.)

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴—kin બાંધવું, કેદ કરવું. (Hib. ܐܪܥܐ a lion. Chald. ܐܪܥܐ Syr. ܐܪܥܐ Arab. ܐܪܥܐ to bind.)

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴—kin જોવું, દેખવું, બાલવું. (Samar. ܐܪܥܐ to conceive. Chald. Samar. ܐܪܥܐ to see. હીબર તથા ચેઆલદી 𐎠 નો આકાર 𐎠 ને નજદીક મલતો આવેછે, તે ઉપરથી 𐎠 ની અંદર 𐎠 ને બદલે 𐎠 વપરાએલો હોએ હેવું માંનેઆમાં આવેછે.)

𐎠𐎼𐎷𐎡𐎴—nāo બકરો. (Syr. ܐܪܥܐ a goat. Chald. Samar. ܐܪܥܐ goat. m. Hib. ܐܪܥܐ she-goat.)

ܐܡܝܬܐ—નાં કોહોલું. શિયાલ. (Arab. عصف, ضواع).

ܐܡܝܬܐ—અથવા ܐܡܝܬܐ—નાં ડુકર, ડુકર, સ્વપ્ન, ભૂંડ.
(Syr. ܐܡܝܬܐ—a sow. Arab. خنزير hog. ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ, ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ
Hib. ܐܡܝܬܐ, a swine, boar)

ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—કિં જોવું; સહમજવું. (Chald. ܐܡܝܬܐ, ܐܡܝܬܐ
ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ to see, behold. Samar. ܐܡܝܬܐ to see, understand.
Hib. ܐܡܝܬܐ Syr. ܐܡܝܬܐ to see.)

ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—કિં મેલવું, ઉત્પન્ન કરવું. (Hib. Hiph.
ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—to cause. Chald. Afel. ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—
ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ to find. ઉપરથી.)

ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—વિં ૬૫. ૧૦. (Syr. ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—Chald.
ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ Hib. ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ “ten” Arab. عشرة).

ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—નાં ધોરી નમ, ધોરી રગ. (Arab. عرق).

ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—(અથવા) ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—નાં દુધ. (Arab. حليب
ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ. Chald. ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ, ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ to be sweet. Syr. ܐܡܝܬܐ to be sweet.)

ܐܡܝܬܐ—નાં માએ, મા, માતા. (Hib. Chald. Samar. Arab.
ܐܡܝܬܐ Syr. ܐܡܝܬܐ—a mother.)

ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—નાં મા, માતા, માએ. (જુઓ ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ
ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ.)

ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—નાં દાર, થરાપ. (Chald. Samar. ܐܡܝܬܐ Syr.
ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—wine. Samar. ܐܡܝܬܐ Vine. Arab. ܐܡܝܬܐ).

ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—અથવા ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—નાં ધધેડું, (Chald. Samar.
ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ. ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ. an ass.)

ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ—નાં ચાકરી, દાસી. (Chald. ܐܡܝܬܐ to bow.
one's self down. Chaldee-Samaritan. ܐܡܝܬܐ—
Maid-Servant. Syr. ܐܡܝܬܐ a handmaid. Arab. ܐܡܬ.)

ܐܡܝܬܐ—૬૫૦ સં, કિંવિં આએ, એ. તે, પેહું. એમ, એ પર
માણે. (Syr. ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ, (અથવા) ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ, ether. Hib. Chald.
ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ, (અથવા) ܐܡܝܬܐ ܕܥܝܪ. he.)

૧૧૧૧૧૧ અનાનુનતન—કિં મુકવું, મેલવું, ડેડવું, મુકર કરવું.
(Chald. Samar. خوا ખવા to place, set. Syr. خنت ખનત to put forth.)

૧૧૧૧૧૨ અનીનુનતન—કિં જાણવું, સમજવું, કલ્પવું, ધેઆંનમાં આવવું. (Hib. هرا to conceive. Syr. هون હુન, to be prudent, wise. Chald. هون હુન, to understand. Samar. خنا, خني to indicate. Syr. خنو ખનો, to observe.)

૧૧૧૨ અનબમન—નાં દરાખ, દ્રાક્ષ, અંચુર. (Chald. Hib. અને Arab. عنب એનખ, Syr. عنبر એ-બો, a grape.)

૧૧૧૩ અનશુતા—નાં માણસ, મનુષ્ય, આદમી. (Syr. انوشوتو અનોશુતો humanity. انوش અનોશો, (અથવા) انوش અનોશ, a man. Hib. Chald. انوش અનોશ, Arab. ناس અથવા انسان.)

૧૧૧૪ અનજોયા—નાં ધાણા. (Arab. هندبا.)

૧૧૧૫ અયોમન—નાં આંખ. (Hib. Chald. Arab. عين eye. Syr. عين અઈન to see consider.)

૧૧૧૬ ઓમીદ—નાં આલેશ, ઇદિહા, ઉમેદ. (Chald. حمد અમદ to desire. Samar. حميد desirable.)

૧૧૧૭ અવશ—નાં ધુલ, ગિરદ, ધુલાડું. (Chald. Arab. عفر dust. Syr. عفر અફરે. Hib. تفر to throw dust.)

૧૧૧૧૮ અવરનતન—કિં ખણવું, ખાધવું. (Hib. Chald. Arab. خفر અફર to dig, search out. Syr. خفر અફર, to search out.)

૧૧૧૧૯ ઓપમન—નાં ચેહેરો, સુરત, ચેકલ. (Chald. Samar. ايم countenance. Syr. ايم અપીમ—ابن અપીન—face, countenance.)

૧૧૧૨૦ ઓબરીઆ—નાં બંદીખાંતું, જેલ. (Chald. حبس અબશ to bind. Arab. حبس.)

— આ.

૧૧૨૧ આરીઆ—નાં છાતી, ઉર. (Syr. خديو અદ્યો, the breast.)

૧૧૨૨ આઈતગુનતન—કિં લાવવું, લઈ આવવું. (Syr. آيتي.)

ખ.

ખાતર—ક્રિં વિં પછી. (Chald. Samar. **באטר** અથવા **בטר**, Syr. **בوتر** ખુતર—‘after.’ Arab. **بعد**.)

બાજરા—નાં વાવણીનો દાનો, રોપણીનો અનાજ. (Syr. **בדר** બદ, અર, to saw, scatter. Hib. **בדר** બેદર, Chald. **בדר** બદર.)

બબા—નાં બારણું, દરવાજો. (Chald. **בוב** અથવા **باب** Arab. **باب**) ૨ દરગાહ, દેવાંતખાનું. ૩ કાચેદા, અંદોઅસ્ત, ઘાસો. ૪ બાબત, ખીના, પ્રકરણ, બાબ.

બતમાહર અથવા બતમાર—નાં ગેઈ કાલ. (‘ગેઈ કાલ’ ના અર્થને સાર Chaldy માં **תמי** તમલી, Syr. માં **تموري** તેમોરીઅઃ, અ ને Samar. માં **תמל** તમલ, હેવા બોલો આપણને મલેછે, તે **במחר** ને બરોઅર મલતા આવે હેવું નથી; પણ **במחר** મખર, બોલ Chaldy. અને Samar. માં, તથા **במחר** મખાર, હેવા શબ્દ Syr. માં ‘આવતી કાલ’ ના અર્થને સાર વ પરાચ્છેલો, અને તે ઉપરથી પેહલવીમાં **במחר** માર, અથવા **במחר** માહર, શબ્દ એજ અથને સાર વપરાચ્છેલો મલેછે, માટે **במחר** બાતર, નો સંખ્યેષ આકાર **ב** બત, ની સાથે **במחר** માહર, અથવા **במחר** માર, જોડાઈને **במחר** બતમાહર અથવા **במחר** બતમાર, એ બોલો ‘આવતી કાલ’ ને સાર બનેલાછે હેવું ચોક્કસ ઠહેલે.)

બબેન—નાં ચાકર, નોકર, શેવક. (જોકે આએ બોલને બરોઅર મહતો લોગત સેમીટીક ભાષામાંથી મહને મલી આવેઓ નથી, તોપણ Syr. માં **בבט** બબત, to tread down. હેવે અર્થે એક શબ્દ મલેઓછે તે આએ શબ્દની મતલબને મલેછે.)

બરાહુ—નાં જલ, જવલા, બહુકો, આંચ. (Hib. Chald. **בר** બર, to shine. Samar. **בר** to be pure. Chald. **בר** flame? Chald. Sa nar. **בעיר** lamp, flame. **בער** to burn.)

બરાહુને—વિં નાચું, નગન, ઉઘાડું. (Chald. **ברישן** બરીશન. naked. જોકે **ברישן** નો ઇમલો **ברישן** બરીશન, કરીને વગર શકે વંચાઈ સ કેછે; પણ કદીમ પેહલવી વીદીઆર્થીઓએ જેમ ખીજ સેમીટીક બોલોના ઉચ્ચાર થોડાછે ફેરફાર કરેલાછે, તેમજ આએ બોલનો અસલ ઉચ્ચાર પણ તેઓએ ફેરવે લોઁ. અને પાં **ברישן** તથા **בר** બર બોલોની ઉત્પત્તીનું મુલ ઉપલો શબ્દછે.)

𐭠𐭣𐭥 બરબીતા—નાં રાજ્ય સભાસદ, અદાલતનો વકીલ, રાજદરબારી મસલહત આપનાર. (Syr. ܒܪܒܝܬܐ બુલયોલ્ય, senator, counsellor. Arab. بریتا.)

𐭠𐭣𐭥 બરહીનીદન—કિં ઉત્પત્ત કરવું, પેદા કરવું, જાહેર કરવું. (આએ સમાન્યરૂપની બાંધણી ધરાંની ધાતુઓનાં બંધારણ પરમાણે થાએલીછે; પણ એનું ધાતુ સેમીટીકછે, અને તેહને મલતું Hib. 𐤁𐤏𐤃 બરા, Chald. ܒܪܐ બરા, (અથવા) ܒܪܝܐ બરી, Samar. ܒܪܐ બરા, અને Syr. ܒܪܐ બરૌહ, to create. ‘પેદા કરવું’ હેવું ધાતુ આપણને મલેછે. અને એજ પરમાણે 𐭠𐭣𐭥 લરજીદન—ધુજવું; 𐭠𐭣𐭥 નફીરીદન—જોવું; 𐭠𐭣𐭥 લકીખ્તન—ચાટવું. ઇત્યાદી સમાન્યરૂપે જો કે તેહનાં ધાતુઓની ઉત્પત્તિ સેમીટીક ભાષામાંથી થાએલીછે, તે છતાં તે ધરાંની બાંધણીમાં વપરાએલાછે. જે ઉપરથી ફારસીમાં ګرزدن, ګریدن અને ګرختن એ વાં સમાન્યરૂપે ઉપલા અર્થને સારૂ વપરાએલાછે; પણ તે ધરાંની નથી, કેમકે Hib. 𐤁𐤏𐤃 જલલ, to tremble, shake. ઉપરથી 𐭠𐭣𐭥 તથા Chaldee-Samaritan. ܥܠ ʿઅગલ, to see. ઉપરથી 𐭠𐭣𐭥 ܥܠ ʿઅને Syr. ܥܠ ʿઅગલ, to lick, ઉપરથી 𐭠𐭣𐭥 ܥܠ ʿ; હેવાં રૂપે બનેલાંછે, હેવું માંનવાને આપણને થોડાજ થક રેહછે. જો કે ઉપલી સરખામનીમાં 𐤁𐤏𐤃 નું 𐤁 ʿઅનવામાં ; 𐤁, નો 𐤁, થાએઓછે તે, જેમ અવસ્તાના 𐭠𐭣 નો પેહલવી , અથવા 𐤁, થાએય તેમ કા એદાસર બનેલુંછે, અને તે અપ્ષર ફેરવાઇને પેહલવીમાં આગલને બદલે પછવાડે વપરાએઓછે, અને તેમ એક બીજામાંથી નીકલેલી ભાષાઓની અંદર ઘણા બોલા માં બનેલુંછે. ܥܠ નું 𐭠𐭣—𐭠𐭣, અનવામાં 𐭠 ને બદલે પેહલવીમાં , 𐭠, થએલો છે, તેહનું કારણ દેખાઇતુંછે કે, સેમીટીક 𐭠 ને બદલે પેહલવીમાં , 𐭠, થાએલોછે, અને તેહનો આકાર , 𐭠, ને મલતો આવવાથી અતરે 𐭠, ને બદલે 𐭠, થાએલોછે, અને , ની પાસે , 𐭠, આવેલીછે તે ભુતકરીદંતની નીચાંની તરીકેછે. સેમીટીક ધાતુઓને ભુતકરીદંતની હાલતમાં લાવેઆ પછી તેહની પાસે સમાન્યરૂપના પ્રત્યયો મેલાએલાં ઘણાં મસદરે. પેહલવીમાં વપરાએલાછે, જેમકે:—𐭠𐭣 કતબ—લખવું; તેહનો બુઁકિં ܠܬܬܒ કતીબ, તે ઉપરથી 𐭠𐭣𐭣𐭣 જકતીબુનતન—લખવું. ܥܪ ʿએરક—નાહસવું; તેહનો બુઁકિં ܥܪ ʿએરીક, તે ઉપરથી 𐭠𐭣𐭣𐭣, ܐܪܝܬુનતન—નાહસવું. પેહલવીમાં 𐭠 ને બદલે , 𐭠, થાએલો ઘણા બોલામાં આપણને મલેછે. જેમકે—𐭠 ʿઅવું, યુજર કરવી; તે ઉપરથી 𐭠𐭣𐭣𐭣, ܐܪܝܬુનતન—જવું, યુજરવું. ܥܬ ʿઅવું, રવાના થવું, યુજરી જવું. તે ઉપરથી

¶ ૧૧૧૧) વદરદન—જવું, આખે દુનીઆથી યુગ્મ કરવી. عل—ઉપર, માં, ને; તે ઉપરથી ૬, વર—ઉપર, માં, ને.)

¶ ૧૧૧૨) બજગુનતન—કિં ઉડવું. (Hib. ૪૫ to flee away, depart. Chald. ૪૫ અથવા ૪૫ to flee. જો કે આખે બોલ અર્થમાં ૧૧૧૨) ને થોડે ફેરે મજતો આવેછે, પણ સાદી નજરે જોતાં ઉચ્ચારમાં તે બ રોપર મજતો નથી; તોપણ , ને બદલે પેહલવીમાં ૬ થાએલો સહમજીએતો, ૪ હ, નો હમલો પેહલવીમાં બરોપર ૫ ને મજતોછે, તેથી ધારેઆમાં આવેછે કે પેહલવીમાં તેહનો ઉચ્ચાર ફેરવાઈને ગ થાએલોછે. જો હીબર ૩૫ બજક, to disperse. ની સાથે આપણે ૧૧૧૨) ને મેલવીએતો ઉચ્ચારમાં નજદીક મજતો આવેછે; પણ અર્થમાં થોડા ઘણો દુર જાયેછે.)

¶ ૧૧૧૩) અથવા ૧૧૧૪) બજેહ—નાં યુનાહ, તકસીર, ચુક. (Chald. ૪૫ અથવા ૪૫ to despise. Syr. ૪૫ બજેહ, Chald. ૪૫ બજઅ, to spoil, tear.)

¶ ૧૧૧૫) બજત—નાં બાગ, બાગીચો, ચમન, વાડી. (Chald. ૪૫ બજત, garden.)

¶ ૧૧૧૬) બસરીઆ—નાં માંસ, ગોશત, સાખ. (Chald. ૪૫ બસરી, Hib. ૪૫ બશેર, Arab ૪૫, Syr. ૪૫ બસરી, flesh.)

¶ ૧૧૧૭) બસીમ—વિં સારું, મજેજું. (Chald. ૪૫ બસમ, Syr. ૪૫ બસમ, to be sweet, to rejoice. Hib. ૪૫ બસીમ, to be pleasant.)

¶ ૧૧૧૮) બરીશતન—કિં રીજવું, રાંધવું, બાફવું. (Chald. ૪૫ Hib. ૪૫ બરીશ, to be cooked, ripened; Samar. ૪૫ to boil, Syr. ૪૫ બરીશ, to boil, cook, ripen. ૧૧૧૮) બરીશતન—બાફવું, રાંધવું, બુજવું; એવા અર્થને સારૂ પેહલવીમાં તેમજ ફારસીમાં જે સામાન્યરૂપે વપરાયેલાછે, તેહનું અસલ મુલ આખેજ સેમીટીક ૪૫ બરીશ, બોલેછે. ફકત છેડેતો ૫ લ, કે જે પેહલવીમાં ફેરવાઈને ૬ સાથે બદલ થાયેલાછે, તે વચ્ચે આવા સેવાએ તેહમાં ખીજો કરસો ફેરફાર થાયેલો નથી. પેહલવીમાં ૧૧૧૮) બરીજન, અને ફારસીમાં ૪૫, બોલ—લોહડી, તલવાનો પેનો, અને કહડા ધના અર્થને વાસતે વપરાયેલાછે, તેહની ઉત્પત્તિ એજ ૧૧૧૮) બરીશતન, બોલ ઉપરથી થાયેલીછે.)

¶ ૧૧૧૯) બકશ—નાં બાજી, પાલો, ગ્રાડ્યાંજી. (Hib. ૪૫ બકઅ, અથવા ૪૫ બકહ, tree. ૪૫ પાક, Chaldee—Samar. ૪૫ બરાહ, desert,

wilderness. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣, field. Arab. بقل—نزل
(. وسبزل)

𐭠𐭣 બલુન—𐭠𐭣 જંગલી મેહનડું, ગેટું. (Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣: a lamb.)

𐭠𐭣 બેનપશમન—સર્વનાં ખુદ, પેતે. (Chald. Samar. 𐭠𐭣
𐭠𐭣, life, soul; તેહને આગલથી 𐭠 જોડાધને બનેલો શબ્દછે. Rabbin.
𐭠𐭣 બનકશો, by himself. Arab. نفس Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to become whole.)

𐭠𐭣 બનતમન—𐭠𐭣 દીકરી, છોકરી. (Chald. Samar. 𐭠𐭣
𐭠𐭣, daughter. Arab. بنت.)

𐭠𐭣 બેનમન—𐭠𐭣 પુત્ર, છોકરો, દીકરો. (Chald. Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣,
Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣, son, child. Arab. بن 𐭠𐭣.)

𐭠𐭣 બવીહુનરેતન—𐭠𐭣 પસંદ કરવું. ૨ માંગી લેવું, વિનંતી કરવી.
૩ પુછવું, માંગવું. ૪ આદેશ કરવી, આહવું. (Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣,
Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣 (અથવા) 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to ask, Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to ask, seek, will.)

𐭠𐭣 બહુનતન—(અથવા) 𐭠𐭣 બહુનરેતન—𐭠𐭣 રડવું, આંસુ
પાડવાં. (Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to weep.
Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to weep. Samar. 𐭠𐭣 𐭠𐭣 to weep, 𐭠𐭣 𐭠𐭣,
grief, mourning.) ૨ કરવું, બનાવવું. (Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, to make,
work, do.)

𐭠𐭣 બીતા—𐭠𐭣 ઘર, ઈમારત, હવેલી. (Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, 𐭠𐭣 𐭠𐭣,
𐭠𐭣, Hib. 𐭠𐭣 Arab. بيت 𐭠𐭣, house.)

𐭠𐭣 બીલા અથવા 𐭠𐭣 બીલા—𐭠𐭣 કુવો, વાવ, વાવડી. (Chald.
𐭠𐭣 𐭠𐭣, Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Samar. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Arab. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, well.)

𐭠𐭣 બીના—𐭠𐭣 મહીનો, માસ, માહ. (આએ બોલનો પેહલો 𐭠
𐭠 𐭠, નીકલી જાધને વપરાતો શબ્દ Chaldy. 𐭠 અને Samaritan
માં 𐭠 𐭠, કરીને આપણને મલેછે, 𐭠 અને તેહનો અર્થ “મહીનો” કરીને થા
એછે. Hibru માં 𐭠 𐭠 યરેહ, બોલ “અન્દર”, તથા “અન્દરમાહને ફેરી કરવાનો
વખત” 𐭠 અને “મહીનો” એવા અર્થને સારૂ વપરાએલોછે. 𐭠 અને તેમજ
Syriac. માં 𐭠 𐭠 ધરિઆ, the moon, a month. (અન્દર, મહીનો) 𐭠

અર્થે આપણને મલેછે. અરબીમાં غرت અથવા غم બોલ 'મહીના' ના અર્થ ને સાર વપરાયેલોછે. સેમીટીક ૨ પેહલવીમાં ૧ ન સાથે અને ૪ હું ૨ આ, સાથે બદલ થાયેલા વારંધડીએ આપણને મલેછે, તે પરમાંણે ઉપલા બોલની અંદર ૪૪૫૫ ખીરહ, નું પેહલવી ૪૪૫૫ ખીના, થાઇએછે.)

૭ પ.

૧૫૫૫૭ પતસાર—(અથવા) ૧૫૫૫૭ પતિસાર—નાં શરૂઆત, પ્રારંભ, આરંભ. (આએ બોલ Chaldy. Samaritan, અને Arab. فتح ફતહ, Syr. فتح ફતહ, to begin, open. (આરંભવું, શરૂ કરવું.) તેહની સાથે મેલવાઈ ચકેછે. કેમકે સેમીટીક પતઅ અથવા ફતઅનું પેહલવી ૪૫૭ પતસ, અને ૪ થા કે જેનો આકાર ૪ રી ને મળતોછે, તેને બદલે ૧ આર નું લખ્યાં ન થાઈ ચકે હેવુંછે. જેમકે ૪૫૫૭ રીનાસનું ૪૫૫૭ રીનાઅ—વીછાંણવું; ૧૫૫૫૭ નસોબાર નું ૧૫૫૫૭ નબોબાર—ફરીને. તેમજ ૪ નું ૧ જેમકે:— ૧૫૫૫૭ આશમોગ નું ૧૫૫૫૭ હારમોગ; ૧૫૫૭ અશો નું ૧૫૫૭ હાલોભ, ઇત્યાદી.)

૧૫૫૫૭ પરસતન—કિં ઉડવું. (Hib. અને Syr. ڤر ڤરઅદ, to fly, flee. “ઉડવું”, પેહલવીમાં સામાન્યરૂપના ૧૫૫૫૭ તન—ની આગલ આવેલા ૬ હમેશ ૨ રી માં બદલ થાયેછે. જેમકે:— ૧૫૫૫૭ રુદ ઉપરથી ૧૫૫૫૭ રોસતન, “ઉડવું”.)

૧૫૫૫૭ પરશુનતન—કિં બોલાસો કરવો, સમજાવું. (Hib. Chald. Samar. અને Syr. ڤرش ڤરઅશ, to explain, interpret. Arab. ڤرش ڤરઅશ બેઆન કરવું; استفسار બોલાસો, વીગત ચાહવી.)

૧૫૫૫૭ પરહુનસતન—કિં સોધવું, તલાશ કરવી, બોલ કરવી; ૨ મો રાદવંતુ થવું, ધક્કા મેલવી. (Hib. ڤ to search out, Chald. ڤر to flourish. Hib. Chald. ڤر, Samar. ڤر, Syr. ڤرو ફરો, to be fruitful. Arab ڤر ڤરઅશ—افتراخ سدن.)

૪૫૫૭ પરશીઆ—નાં ઘોડેસવાર, સવાર, ટુરકસવાર. (Syr. ڤرشو ڤરશો, horseman. Chald. ڤرش ڤરશ, Arab. ڤارس. સેમીટીક નાં મોગો સેવટે ૪ થા, હેવો પ્રત્ય જોડાયેલા આપણને મલેછે, તે આએ ભાષામાં અનેકવચનને સાર વપરાતો ૪ થાહ, પ્રત્યેછે; પણ પેહલવીમાં તેહનું વપરાંણ તેહવો મતલબથી થાયેલું આપણને ઘણું કમ મલેછે. જેમકે ૪૫૫૭ રામસીઆ—સ્વર્ગ; ૪૫૫૭ સુસીઆ—ઘોડો; ૪૫૫૭ કમરીઆ—ચંદ્ર. ઇત્યાદી બોલો

એકવચનને વાસતે વપરાયેલા આપણને મલેછે. આએ ܡܠܝܢ ૫૨૨ીઆ, બોલની અંદર આવેલા ܡ ને બદલે, ܡ થાડને વપરાયેલા બીજા ܡܠܝܢ ૫૨૨ીઆ, બોલ એજ અર્થને સાર આપણને મલેછે.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨ીઆ—કિં પરાગંદા કરવું, વીખરી નાંખવું, પ્રસારવું, ફેલાવવું. (Chald. Hib. ܡܠܝܢ ફેલા, ܡܠܝܢ ફેલા, to spread, to be propagated.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨ીઆ—કિં એંચવું, તાંણવું. (જોકે આએ શબ્દની ઉત્પત્તિ સેમીટીક ભાષા ઉપરથી થાયેલીછે; પણ તેને બરાબર મળતો બોલ એ ભાષાના શબ્દ કોશમાં આપણને મળતો નથી; પણ અરબીમાં ܡܠܝܢ ܡܠܝܢ, બોલ “એંચવા” ને અર્થ આપેલોછે, તે આએ શબ્દને કેટલેએક દરજે મળતો આવેછે.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨ીઆ—કિં કાપવું, વેતરવું. (Hib. ܡܠܝܢ ૫૨૨, Chald. ܡܠܝܢ, Syr. ܡܠܝܢ to cut, cut off; Arab. ܡܠܝܢ ܡܠܝܢ.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨—નાં શબ્દ, શિક્ષા, શાસન. (Syr. ܡܠܝܢ ૫૨૨, Chald. ܡܠܝܢ ૫૨૨, to bind, retard. Syr. ܡܠܝܢ ૫૨૨, a blow. આએ ܡܠܝܢ બોલ ની અંદર આવેલો ܡ, ܡ, ܡ, સાથે બદલ થાઇને ܡܠܝܢ ૫૨૨, બોલ ઉપલા અર્થને સાર વપરાયેલા આપણને મલેછે.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨—નાં ઉત્તાદ, શિક્ષક, શિક્ષકનાર. (Hib. ܡܠܝܢ ૫૨૨, overseer, officer; Chald. Samar. ܡܠܝܢ ૫૨૨, to command, Syr. ܡܠܝܢ ૫૨૨, to decree, command. Syriac માં ܡܠܝܢ ܡܠܝܢ એપીતરફ, હેવા બોલ ‘શિક્ષક’ ને અરથે આપણને મલેછે; પણ તેહનો શબ્દ આએ બોલની સાથે મેલવતાં ઘણા દુર જાયેછે.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨—નાં શિક્ષા, શબ્દ, શાસન. ૨ આંકુશ, ચાંક, દાખ. (Chald. ܡܠܝܢ ૫૨૨, Syr. ܡܠܝܢ to bridle, restrain.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨ અથવા ܡܠܝܢ—અરધો ભાગ, નિમ ભાગ, અર્ધ. (Aram. ܡܠܝܢ ૫૨૨, a half. Chald. Samar. Syr. ܡܠܝܢ ૫૨૨, to divide.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨—નાં મુખ, મોહાક, મોહા. (Hib. Chald. ܡܠܝܢ ૫૨૨, Samar. ܡܠܝܢ ૫૨૨, mouth. Syr. ܡܠܝܢ ૫૨૨, a mouth, edge.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨—નાં પોશાક, ડગલો, જબ્બા. (Syr. ܡܠܝܢ ૫૨૨, priest's garment.)

ܡܠܝܢ ૫૨૨—નાં હત્તી, હાથી, બીલ. (Chald. ܡܠܝܢ ૫૨૨, Hib. ܡܠܝܢ ૫૨૨, Syr. ܡܠܝܢ ૫૨૨, elephant. Arab. ܡܠܝܢ ૫૨૨, elephant.)

૯ ત.

𐭠𐭣𐭥𐭥 તાબા—નાં સોનું, સુવર્ણ, હેમ, કનક, કંચન. (Aram. ذهب દેહબ, gold.)

𐭠𐭣𐭥𐭥 તાલમન—નાં કોહોલું, શિયાલ, લોમડી. (Chald. تال تامل, અથવા تل تامل, fox.)

𐭠𐭣𐭥𐭥 તબદનતન—કિં બાંગવું, તોડવું, ફોડવું. (Hib. Chald. Samar. تير તેયર, અને Syr. تير તયર, to break.)

𐭠𐭣𐭥 તબના—નાં ધાંસ, ધાસ, ચારો. (Chald. تبنا તેબના, grass. تبن તેબન, straw. Arab. نبات)

𐭠𐭣𐭥𐭥 તતદનતન—કિં વરસાદ પડવો, વરસાદ વરસવો. (Hib. Chald. Samar. متر મતર, to rain, Syr. متر, امتر to rain. પેહલવીમાં મતર ને અદલે તતર થવાનો સ્થળ છીઅર ત અને મ નો આકાર એકસરખોછે, તેહને લીધે મ ને અદલે ત વંચાઇને ઉપલો ફેરફાર થાએલાછે.)

𐭠𐭣𐭥 તતરી—નાં હુનાલો, ગરમીની રત.

𐭠𐭣𐭥 તતમમન—નાં ફાલુ, લોખડી. (Chald. تمون)

𐭠𐭣𐭥 તતમતા—નાં બાહારીય, બાહારીય, રીછ.

𐭠𐭣𐭥 તરનાવરીઆ—નાં મરધો, કુકડો. (Rabbin. ترين دل તરી નવલ, a cock. એ સેવાએ Chald. ترنگول તરનયુલા, બોલ “પંચેરા” ને અરથે વપરાએલો આપણને મલેછે, અને તે પેહલવીમાં વપરાએલા 𐭠𐭣𐭥 તન ગુરીઆ, શબ્દને મલતો આવેછે.)

𐭠𐭣𐭥 તરીઆ—વિં નવ, ૯. (Chald. Hib. Samar. અને Syr. تسع તશઅ, અથવા تسع તશઆ, nine.)

𐭠𐭣𐭥 તક્ટુનતન—કિં વકીલ થવું, કાએદો સહમનજવો. (Chald. અને Hib. تفت તે,ફત, to be a lawyer.)

𐭠𐭣𐭥 તકદનતન—કિં તોલવું, જોખવું. (Chald. Hib. Samar. تكل તેકલ, અને Syr. تكل તકલ, to weigh.)

𐭠𐭣𐭥 તકી, અથવા તગી—વિં જોરાવર, કહિઅતદાર, બલવાંત. (Chald. تقيف તકફ, to be strong. ઉપરથી Samar. تقيف તકીફ, strong.)

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥—nāo ચરખી, ચીકણાઈ, ચીકાસ. (Samar. ܦܬܐ, fat, fatness. Syr. ܦܬܐ અથવા ܦܬܐ to fatten.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—vīo તરણ, ૩; (Chald. Samar. ܬܠܬ, Syr. ܬܠܬ તરોત, Arab. ٣ અથવા ٣, three.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥—vīo બે, ૨; (Syr. ܬܠܬ તરીન, Chald. ܬܠܬ તરી, two.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—kīo વિં તાંઈ, ત્યાં. (Chald. ܬܡܡ તેમમ, અથવા ܬܡ તેમ, Hib. ܬܡ શમ, Samar. ܬܡܢ તમન, અથવા ܬܡܢ તમન, Syr. ܬܡܢ તમોન, there.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—nāo પરનકુ, મુરગ, પંખર. (Chald. ܬܪܢܟܘܠ તરનકુલ—“મરગી”.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—nāo સેબકલ, સેબ. (Chald. ܬܦܐ, Hib. ܬܦܐ Arab. ٣ܦܐ તોફા.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—nāo પોશાક, લેખાસ. (Chald. ܬܘܒܐ, Arab. ٣ܘܒ.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—kīo પશ્ચાત્તાપ કરવો, પસ્તાવું, પશ્ચિમાન થવું, યુનાઈ, ની તોજશ કરવી. (Syr. ܬܘܒܐ ܬܘܒ, to repent.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—nāo બલદ, બેલ, ગોધા, આખલો. (Syr. ܬܘܪܐ ܬܘܪܐ, Chald. Samar. ܬܘܪ ܬܘર, Arab. ٣ܘܪ સોર, Hib. ܬܘܪ ܬܘર, an ox, bullock, bull. 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥, ની અંદર આવેલો ૧ ૨, પેહલવીમાં ૧ ન, સાથે બલદ થાઈને 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥, હેવા ખીજો ખોલ પેહલવી લખાનામાં એજ અર્થને સાર વપરાયેલો વારંધડીએ આપણને મલેછે.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭥—nāo લમણ, લસણ. (Chald. ܬܘܡ ܬܘમ, Syr. ܬܘܡܐ ܬܘܡܐ, Arab. ٣ܘܡ અથવા ٣ܘܡ Hib. ܬܘܡ ܬܘમ, garlic.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—vīo આઠ, ૮; (Syr. ܬܡܢܐ ܬܡܢܐ, Chald. Samar. ܬܡܢܐ ܬܡܢܐ, Arab. ٣ܬܢ eight.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—kīo દલવું, પિસવું, ભરડવું, વાટવું. (Syr. ܬܠܬ ܬલ, to grind. Arab. ٣ܬ ٣ܬ, ٣ܬ ٣ܬ.)

𐭠𐭣𐭥𐭥—nāo પદરખાનાંની ભટ્ટી, ભટ્ટી. (જે કે આખે ખોલ આ પણને અવસ્તામાં 𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥, કરીને એજ અર્થને સાર વપરાયેલો મલેછે ;

તોપણ તે સીરીઆકમાં تنور, તનૂર; અને સેમેરીટનમાં تنور, તનૂર, 'furnace' (ભઠ્ઠી), ને અર્થે વપરાયેલા આપણને મળેછે. એજ મુજબ પેહલવીમાં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣—“બરચું” હેવા અર્થને સાર અવસ્તાના 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣 ઉપરથી વપરાયેલા એક શબ્દછે, તોપણ તેહને મળતો 𐭠𐭣 તલો, બોલ સીરીઆકમાં “youthful”, (જીવાંન, તરુણ) ને અર્થે વપરાયેલા શબ્દ આપણને મળેછે.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 હરણ, મૃગ. (Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Arab. 𐭠𐭣 a deer, roe.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 અનજીર. (Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Samar. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Arab. 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 a Fig.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 કાદવ, મોટાડી. (Syr. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Chald. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, Ara. 𐭠𐭣 clay, earth.)

𐭠 𐭠.

𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 આવું. (Chald. Samar. 𐭠 𐭠, અથવા 𐭠 𐭠 અતહ, Syr. 𐭠 𐭠 એતો; to come, go.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 ફરેશતો, ઇન્દ. (આએ બોલના ઉચ્ચાર માલીક નામે અસવરી ‘ઇ’આને પેહલવી પાજંદ શબ્દ કોશ’ ની અંદર 𐭠𐭣 𐭠𐭣, કરીને આપેલોછે, તે સહી અને વાજાળીછે. જેમ 𐭠𐭣 𐭠𐭣—“મોકલવું”; આએ ક્રિયાપદ ઉપરથી 𐭠𐭣 𐭠𐭣 ફરેશતે, ઇઆને ‘ઇન્દ’ અથવા ‘ફરેશતો’ હેવા બોલ નીકળેલોછે, તેમજ સેમીટીક ધાતુ 𐭠 𐭠 અતા—અથવા 𐭠 𐭠 અતહ—ઉપરથી 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣—“આવું” હેવું ક્રિયાપદ બનેલુંછે, અને તે ઉપરથી 𐭠𐭣 𐭠𐭣, બોલ ‘આવનાર’ ને અર્થે આપણને મળેછે. જેમ ફરેશતે, બોલનો અર્થ “મોકલેલો” હેવા થાયછે, અને તેહની મતલબ ઉપરથી ‘ઇન્દ’ ને તે નામ આપેઆમાં આવીઉંછે; તેજ મુજબ 𐭠𐭣—“આવનાર” એ બોલની મતલબ ઉપરથી ‘ફરેશતા’ ને એ નામ આપેઆમાં આવેલુંછે. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, બોલની સેવટે આવેલો , ન, સેમીટીક ભાષાના કાએદા પરમાણુ આમા રૂપની નીશાંનીછે, તેથી 𐭠𐭣 𐭠𐭣, બોલનો ભોગવી અર્થ આવ, હેવા થવો જોઇએ; પણ આપણે જાણીએછે કે આમારૂપી શબ્દો પેહલવી અને તેમજ ફારસી ભાષામાં 𐭠𐭣 (ઇઆને કર્તારૂપી નામ) તરીકે વપરાયેલા વારિધીએ આપણને મળેછે; જેમકે:—𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 𐭠𐭣 રીકન ગુમાંની વજાર—ઇઆને

“સુંધિને તોડનારે બાલાસો”, ܣܘܢܕܝܢܐ ܬܕܢܐ ܒܐܠܐܝܨܐ, “જુહું બોલનાર” ܐܠܬܝܥܝܐ. હાલ માં કેટલાએક સહિબોએ આએ બોલના અસલ ઉચ્ચારને ફેરવી તેહને અવસ્તાના ܐܠܬܝܥܝܐ યજત, બોલની સાથે મેલવ્યાની કોશિશ કરીછે, તેમાં તેઓએ પુરતી તલ્લાશ કરેઆ વગર ઉતાવલ કરેલીછે; કેમકે ܐܠܬܝܥܝܐ યજત, બોલ ઉપરથી નીકલેલા પેહલવી ܐܠܬ ܐܝܬ, અથવા ܐܠܬ ܐܝܬ, બોલનું લખ્યાં આપણને મ લેછે, તે ܐܠܬ જાતન, ના ઇમલાથી તદન જુદુછે.)

ܐܠܬ ܐܝܬ—નાં પત્થર, ઘોંડા, પાષાણ. (Arab. حجر.)

ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ—કિં પોતાના સવાધીનપણમાં ધરાવું, રાખવું. (Chald. ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ, to possess, Arab. امتلك possession.)

ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ—કિં પોહચવું, આવું. (Syr. ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ, to come, reach. Chald. Samar. ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ, to arrive. ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ માં ܐ, વધેલા જણાએછે, તે કાંતો અસલ સેમીટીક ܐ, ની અંદર આવેલી ܐ, અને ܐ, ને બદલે પેહલવીમાં ܐ ܐ, અને ܐ ܐ, થાએઓ હોએ, ઇઆ તો ܐ ܐ ની અંદરનો ܐ હ, પેહલવીમાં આગલ વપરાએઓ હોએ.)

ܐܠܬ ܐܝܬ—નાં ધમની, ધોરી નસ.

ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ—કિં લાવું, લેઈ આવું. (Chald. ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ, to come. ઉપરથી પ્રયોજકનું ܐ ૩૫ અનેલુછે, અને તેમાં અસલ ܐ ܐ, ને બદલે પેહલવીમાં ܐ ܐ, નો ઉચ્ચાર થાએલોછે. કેટલીએક વેલા ܐ ܐ, નીકલી જાઇને એજ અર્થને સારૂં ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ, નો ઇમલો લખાણ માં વપરાએલો આપણને મલેછે.)

ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ—કિં લુટવું. (Chald. ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ, to spoil. પેહલવી ܐܠܬܝܥܝܐ ܐܠܬܝܥܝܐ, માં આવેલો ܐ ܐ, એ સેમીટીક ܐ ܐ, ઉપરથી (ܐܠܬܝܥܝܐ ની માફક) અનેલોછે, અને ܐ, એ અસલ ܐ, ઉપરથી, ܐ, અને ܐ, ના એકસરખા આકારને લીધે વંચાએલોછે. પેહલવીમાં ܐ ܐ હજલ, બોલ ‘લુટારો’, ‘વાટપાડો’ એ અર્થે આપણને મલેછે, તેહમાં વપરાએલો ܐ ܐ, અસલ નથી; પણ ܐ ܐ, અને ܐ ܐ, અથવા ܐ, એ બેના એક બીજા સાથે જોડાવાથી તેહનો આકાર ܐ ܐ હજ, કરીને વંચાએલોછે, બાકી અસલ સાથે મેલવતાં તેહનો ખરો ઉચ્ચાર ܐ ܐ હજ, કરીને થવો જોઈએ. અવસ્તામાં ܐ ܐ બોલ ܐ ܐ હજલ, ના અર્થને સારૂં વપરાએલોછે, તે ઉપર ઘેઆં ન એઆવાથી એ ફેરફાર થએલો ધારેઆમાં આવેછે.)

૧૧૧૧૧૧ જમનુનતન—કિં કેહવું, બોલવું. (આએ સામાન્યરૂપની ઉત્પત્તિ ૧૧૧૧૧ માં આવેલા ૧ ર, ને બદલે ૧ ન, થવાથી થાએલીછે.)

૧૧૧૧૧૧ જમીતુનતન—કિં મરવું, મરણ પામવું. (Syr. Chald. Arab. موت મુત, અથવા میت મીત, to die.)

૧૧ મુજન—નાં દીરમ; એક જાતનો ધરિંગી રૂપાનો સિક્કો. પૈસો, નાણું, જર. (Syr. زوزو જુજો, a penny. Chald. زوز જુજ, a denarius, or penny. Samar. زوز money.)

૧૧૧૧૧૧૧ જોસીયુનતન—કિં લેવું, પકડવું, મેલવું. (Chald. نَسِب નસઅય, to take, receive. Syr. نَسِب નસઅય, to take. એમાં સેમીટીક ૧ ન, ને બદલે પેહલવીમાં ૧ યો, થએઓછે, તે ફેરફાર ૧ ન, અને ૧ વ, ના એકસરખા આકારને લીધે બનેલાછે.)

૧૧૧૧૧૧૧ જોસીયુનતન—કિં પાછું લેવું, છીનવી લેવું, લેવું, પકડવું. (Hib. نَسِب نસઅય, to draw back. Chald. نَسِب نસઅય, to lay hold of.)

૧૧ જોમ—નાં દાહડો, દીવસ. ૨ વખત, વેલા. (Hib. Chald. Syr. يوم યોમ, a day. Chald. Samar. يوم day, day time. Arab. يوم.)

૯ ચ.

૧૧૧ ચયુન, (અથવા) ૧૧૦૧ ચયુન—નાં વસ્તુ, ચીજ. માલ, મતા. (Chald. چين જીન, Syr. ضيوتو જ્યૂતો, a thing, matter.)

૧૦૧ ચચા—નાં ગરૂડ પક્ષી, ઓકાબ. (Chald. چين જીન, Arab. عنق an eagle.)

૧૧૧૧૧૧ ચદરનતન—કિં ચુંટવું, ધીનવું. (Syr. دق જદઅક, to be just, righteous. Chald. دق જદઅક, to be equal. Hib. ضد જઅદહ, to search for.)

૧૦૧ ચોલમન—નાં ગરદન, ડોક, ડોકી. (Syr. ضرور જહરો, the neck. Chald. ضرور જહર, the neck.)

૧૦૧ ચીબા, (અથવા) ૧૦૧ ચીયા—લાકડું, બાલવાની કાડી. (Syr. صوف અથવા صوف, to burn; તે ઉપરથી صوف અથવા صوف બાલવાને લગતી વસ્તુ અથવા 'બાલવાનાં લાકડાં'; હું ધારંચ કે ફારસીમાં વપરાતા چوب

શબ્દની ઉત્પત્તિ ઉપલોચ સેમીટીક મુલથી થાઈ હશે. કેમકે અવસ્તાનાં 𐭠𐭣𐭥𐭭 એસમ, બાલ ઉપરથી પેહલવી 𐭠𐭣𐭥𐭭 એસમ, અને ફારસી هیثم બોલોની ઉત્પત્તિ થાએલીછે.)

𐭠𐭣𐭥𐭭.

𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 ભાઈ. (Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Chald. Samar. 𐭠𐭣𐭥𐭭 અને Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭 brother.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 બેહન. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Hib. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Samar. 𐭠𐭣𐭥𐭭 અને Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭 sister.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 સીવાવું, ભોકાવું. (આએ સામાન્યરૂપ 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—‘સીવું’ તે ઉપરથી કર્મણિ વાચ્યમનું રૂપ લેઈને બનેલુંછે. સેમીટીક ભાષામાં કર્મણિ વાચ્યમના કાલબોધક કૃદંત (passive participle) ને સાર, ધાતુના છેલ્લા અક્ષરની આગલ 𐭠 ઈ, વધારેઆમાં આવેછે. જેમકે 𐭠𐭣𐭥𐭭 કતઅલ—‘મારી નાખવું’, તે ઉપરથી તેના કર્મણિ વાચ્યમ કાલબોધક કૃદંત 𐭠𐭣𐭥𐭭 કતીલ—‘મરાઈગો’, અથવા ‘મરાએલું’.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 સરકો, શુકત. (Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, vinegar.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 પાંચ, ૫. (Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Samar. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, અથવા 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, અને Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭 five.)

𐭠𐭣𐭥𐭭.

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 શું. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, 𐭠𐭣𐭥𐭭, gold.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 આપવું, પેદા કરવું. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Hib. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, to give, place, put. Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 હસવું. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, to laugh, Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭, મનઅ કરવી; હસવું.)

𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭—𐭠𐭣𐭥𐭭 બીહીવું, ધાસતી ખાવી. (Chald. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, Hib. 𐭠𐭣𐭥𐭭, Syr. 𐭠𐭣𐭥𐭭 𐭠𐭣𐭥𐭭, to fear. Arab. 𐭠𐭣𐭥𐭭, ધાસતી, બીહીક.)

𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥—કિં આહવું, આહૈશ કરવી. (Chald. ܐܠܐ ܫܡܐ, Syr. ܐܠܐ ܫܡܐ:, to will, desire.)

𐭠𐭣𐭥𐭥 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥—કિં લેઈ જવું. (Chald. ܐܠܐ ܕܪܕ, to take away. Chald. ܠܐ to disperse. Samar. ܐܠ ܐܬܝܠܐ to draw, Syr. ܐܠܐ ܕܠܐ:, to draw up, elevate.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—𐭠𐭣𐭥 નવીસંદો, લખનાર, વાંચનાર. (Hib. ܕܡܐ'ܝܪ, to speak, to rule. Chald. ܕܡܝܪ, to rule, navigate. પેહલવીમાં ઘણું કરીને સેમીટીક ܕ 𐭠, નો ઉચ્ચાર ܡ, ܡને ܚ, 𐭠, નો ઉચ્ચાર ܢ, કરીને થાએલાછે, માટે 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, બોલને ܐ 𐭠 𐭠𐭣, ઉપરથી બને લા શહમજ્જો. એ ઉપરથી એલમ સીખવાની મદદેસાને 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, નું નામ આપેઆમાં આવેલુંછે, અને એલમ અથવા વીદીઆને સાર 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, બોલ વપરાએલાછે; 𐭠 ઉપરથી ફારસીમાં 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 અથવા 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥 બોલો ઉપલી મતલબને સાર વપરાએલાછે.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—𐭠𐭣𐭥 એકામ, ગરૂડ પક્ષી. (Arab. 𐭠𐭣𐭥 an eagle.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—𐭠𐭣𐭥 અશુરીનું ગ્રાડ. (Syr. ܕܩܢܐ ܕܥܢܐ:, a palm-tree. Hib. 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥.)

𐭠𐭣𐭥—સર્વં તે, પેહું. (Hib. 𐭠𐭣 𐭠𐭣, (અથવા) 𐭠𐭣 𐭠𐭣.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—વિં પાક, શોચું, નીર્મલ, ચોચું. (Chald. ܕ 𐭠𐭣, to be clean, pure. Samar. ܕܩܝ, pure. Syr. ܕܩܝ 𐭠𐭣, અથવા ܕܩܐ: to be pure, to cleanse.)

𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥, અથવા 𐭠𐭣𐭥 𐭠𐭣𐭥—𐭠𐭣 𐭠𐭣, સમુદ્ર, સાગર. (Chald. Samar. ܝܡ ܝܡ, 'sea,' ઉપરથી બેવરાએલા આકારછે. Syr. ܝܡܐ ܝܡܐ:, the sea. Arab. ܝܡ ܝܡܡ, the sea. plur. ܝܡܡ.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 નદી, નદ. (Chald. Samar. ܝܡ ܝܡ, the sea. ઉપરથી.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 લોહી, રધિર. (Chald. ܕܡ ܕܡ, Syr. ܕܡܐ ܕܡܐ:, Arab. ܕܡ ܕܡ ܐܢܐ ܕܡ, blood.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 દાહડી. (Syr. ܕܩܢܐ ܕܡܢܐ:, Chald. ܕܩܢ the beard.)

𐭠𐭣 𐭠𐭣, અથવા 𐭠𐭣 𐭠𐭣—𐭠𐭣 પુછડું, છેડો. (Syr. ܕܢܒܐ ܕܢܒܐ, the tail, extremity. Chald. ܕܢܒܐ ܕܢܒܐ, the tail, end.)

ܕܝܒܐ દેબા, (અથવા) ܕܝܒܐ—nāo વર, લાંડગો. (Syr. ܕܝܒܐ દીબા:; (અથવા) ܕܝܒ ܕܡܝܕܝ, a wolf, Samar. ܕܝܒ, Arab. ܕܝܒ plur. ܕܝܒ.)

ܕܝܢܐ દીના—nāo ઇતિહાસ, ચુકાદો. ૨. મત, વીચાર. (Samar. ܕܝܢ judgment, m. ܕܝܢ f.)

ܕܝܒܐ દેબશ—nāo તલવાર. (Chald. Samar. ܕܝܒ pestilence.)

૨.

ܕܝܐ—vīo કદ, માપ, અને સંખ્યામાં મોટું, દરજ્જા વાલું. (Chald. ܕܝ, રબા, ܕܝ, અને ܕܝ, to be great. Syr. ܕܝܐ, to be multiply. Hib. ܕ to be multiply. Chald. Samar. ܕܝ, to be great. ܕ great (મોટું), more (વધારે), lord (સાહેબ), master (ધણી, માલિક), ܕܝ, mistress (સેંકાણી), ܕܝ, greatness (મોટાઈ), Arab. ܕ યુજોરગ.)

ܕܝܠܐ ܕܝલમમન—nāo અંતઃકરણ, હૃદય, મન, હેઠ, વચગાળો. (Chald. ܕܝ ܕܝલમ, Hib. ܕ ܕܝલ, (અથવા) ܕܝ ܕܝલમ, the heart (હૃદય), the seat of thought (વીચારની જગ્યા); the seat of will and resolution the midst (વચગાળો) Samar. ܕܝ.)

ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ, (અથવા) ܕܝ ܕܝܠܐ—nāo નોકર, આકર, દાસ. (Chald. Samar. ܕܝ ܕܝ, youth, a servant, m.)

ܕܝܠܐ ܕܝܠܐ—nāo આકરડી, દાસી, બાંકી. (Chald. Samar. ܕܝ, damself. આખે ܕܝ ܕܝܠܐ, બોલની અંદર આવેલા ૦ ૫, નો એમલો જરા ફેરવાએઆથી બીજો ܕܝ ܕܝܠܐ, બોલ એજ અર્થને માટે પેહલવી પુ. શતકોમાં વપરાયેલોછે.)

ܕܝܠܐ ܕܝમમન—nāo ગોલાંમ, તાબેદાર. (આખે બોલની ઉત્પત્તી ܕܝ ܕܝܠܐ, અથવા ܕܝ ܕܝܠܐ, શબ્દોની અંદર આવેલા ૦ ૫, અથવા ૦ ૬, ની બદલી ૬ મ, ની સાથે થવાથી થાયેલીછે. Chaldy. Samar. અને Syiac માં ܕ, ૨મમ, એવું એક ધાતુ આવેલુંછે, અને તેનો અર્થ એ ઉપલી તરણે ભાષામાં એકસરખી રીતે to lie down. (નીચે પડવું, શુષ્ક જવું); કરીને કહેલોછે; તેમજ હીબ્રમાં ܕ ܕܝ, બોલ to bow (નમવું, શેનદા

કરવો), એ અર્થને સાં વપરાયેલો છે, અને આએ બેહુ શબ્દોના એકમલતા અર્થ ઉપરથી તાબેદાર રેહવાની તથા ફરમાંબરદાર થવાની મતલબ નીકલી શકે છે. અને હ, અથવા હા, એ ધાતુ પેહલવી 𐭌𐭎 અથવા 𐭌𐭎 ને ધણું કરીને અર્થ ત થા ઉચ્ચારમાં મળતું આવે છે; માટે હેવું ધારવામાં આવે છે કે 𐭌𐭎 રપમમન, બોલમાં વપરાયેલો 𐭌 મ, અચ્ચીત 𐭌 આ, નો આકાર ફેરવાઇને બનેલો છે; અને તેહની પાસે 𐭌 મન, પ્રત્ય જેમ સેમીટીક નાંબોને છેડે પેહલવીમાં 𐭌 મન, વપરાયેલો છે, તેમ નાંમના પ્રત્ય તરીકે આવેલો છે.)

𐭌𐭎 રપમમનતન—કિં તાબેદાર રેહવું, ફરમાંબરદારી કરવી. (આ સામાન્યરૂપ Chald; Samar. Syr. 𐭌 to be down, Hib. 𐤁 to bow, ઉપરથી બનેલાં 𐭌 હેવાં એક નાંમ ઉપરથી બનેલું છે.)

𐭌 રતુનતન—કિં દોડવું. (Chald. Hib. 𐭌, રઅહત, to run. Syr. 𐭌, રહઅત, to run.)

𐭌 રપુન—નાંમ દાલ. (Arab. 𐤎, Chald. 𐭌.)

𐭌 રદદા—વિં સારું, ખરું, વાજખી. (Chald. 𐭌 રદ, Syr. 𐭌 રદો; to chastise. ‘સજા કરવી’, ‘ગુનાહથી પાક કરવું’.)

𐭌 રખશ—નાંમ ઘોડો. (Chald. 𐭌 a horse.)

𐭌 રહુનતન—કિં દોડવું. (Chald. 𐭌, રસા, અથવા 𐭌, રન, to run.)

𐭌 રસખીના—નાંમ પાનખર રત.

𐭌 રકીતા—નાંમ ચેલો, શાગરીદ. (આએ બોલ 𐭌 લ, અને 𐭌 કીતા, એ બે શબ્દો જોડાઇને બનેલો છે.)

𐭌 રોરમના—𐭌 રોમના—નાંમ દારમ, દાડમ, અનાર. (Chald. 𐭌 રિમોના, અથવા 𐭌 રમઅના, Hib. 𐭌 રિમુન, Syr. 𐭌 રોમોનો, Arab. 𐭌 રોમ્માન, a pomegranate.)

𐭌 રોઈશમન—નાંમ માથું, મથાફ, છેડો, અંત. (Hib. 𐭌 રાશ, Chald. 𐭌 રેશ, 𐭌 રાશ, Samar. 𐭌, Syr. 𐭌 a head, extremity.)

𐭌 રમીતુનતન—કિં નાંખી દેવું, ફેંકી દેવું, ફેંકવું, ઉડાડવું. (Chald. 𐭌 રમા, અથવા 𐭌 રમહ, to cast, throw. Syr. 𐭌 રમો; to throw.)

𐭠𐭣𐭠𐭥𐭥 રીશુનતન—કિં ખમીર ચઢાવું, માંન ચઢાવું, ‘ખમીર ચઢાવીને કુલાવું. (Chald. Samar. 𐭠𐭣𐭠𐭥 લીશ, ‘dough.’ “ખમીર ચઢાવી લો આટો” Hib. 𐭠𐭣𐭠𐭥 ‘to be strong.’)

૬ જ.

𐭠𐭣𐭠𐭥 જબા—નાં શું. (Hib. 𐭠𐭣𐭠𐭥 ‘gold’. Arab. 𐭠𐭣𐭠𐭥.)

𐭠𐭣𐭠𐭥 જબજબા—નાં શુરજ, શુરય, ખારશેદ. (આએ શબ્દ Hib. 𐭠𐭣𐭠𐭥 સ્પષ્ટ, અથવા 𐭠𐭣𐭠𐭥 જબજ, ‘to shine’, (પરકાશવું), ઉપરથી ખેવરાઇ ને બનેલો હોએ, અથવાતો 𐭠𐭣𐭠𐭥 જબા, બોલ એજ ભાષામાં ‘ખોદાનો યજમાન’ હેવે અર્થે વપરાયેલોછે, તે મતલબ ઉપરથી બનેલો હોએ.)

𐭠𐭣𐭠𐭥 જજરા—નાં પરતડુ, પંખેર, પપ્સી. (Syr. 𐭠𐭣𐭠𐭥 અથવા 𐭠𐭣𐭠𐭥 જજરા: ‘a cricket’, ‘moth.’)

𐭠𐭣𐭠𐭥 જરપુન—નાં જમસ્તાનની રત, શિયાલો. (Hib. 𐭠𐭣𐭠𐭥 𐭠𐭣𐭠𐭥, ‘to melt.’ (પાંણીનું પીગલવું.) Chald. 𐭠𐭣𐭠𐭥 જલપ, અથવા 𐭠𐭣𐭠𐭥 𐭠𐭣𐭠𐭥, ‘to flow.’ (પાંણીનું વેહવું; જીવાર આવ્યો.) Syr. 𐭠𐭣𐭠𐭥 જોલપો, ‘effusion.’ “વરછી; વરસાદનું વરસાં.”)

𐭠𐭣𐭠𐭥 જરમા—નાં વસંત રતુ, બાહરની મુસમ. (Chald. 𐭠𐭣𐭠𐭥 ‘green herb.’ અવન 𐭠𐭣𐭠𐭥.)

𐭠𐭣𐭠𐭥 જરહુનતન—કિં જનમવું, જનમ પાંખવો; જનમ આપવો, જનવું. (Hib. 𐭠𐭣𐭠𐭥 જ-રપ, ‘to rise.’ 𐭠𐭣𐭠𐭥 સ-રપ, ‘to be clear.’ Samar. 𐭠𐭣𐭠𐭥, ‘to rise.’ Syr. 𐭠𐭣𐭠𐭥 જ-રઅપ, ‘to rise.’)

𐭠𐭣𐭠𐭥 જરીતુનતન—કિં જમીન ખેડવી, ખી વાવું, ખેતી કરવી. (Syr. 𐭠𐭣𐭠𐭥 જઅરઅ, ‘to sow.’ Chald. Samar. 𐭠𐭣𐭠𐭥 જરઅ, Arab. 𐭠𐭣𐭠𐭥.)

𐭠𐭣𐭠𐭥 જક—સર્વનાં તે, પેલું. જે. (Chald. 𐭠𐭣𐭠𐭥 that, which; 𐭠𐭣𐭠𐭥 𐭠𐭣𐭠𐭥, 𐭠𐭣𐭠𐭥 𐭠𐭣𐭠𐭥, ‘this.’ Hib. 𐭠𐭣𐭠𐭥 જેપ, ‘this.’ Syr. 𐭠𐭣𐭠𐭥, ‘who’, ‘which’; ‘that.’ આએ સીરીઆક 𐭠𐭣𐭠𐭥, પેહલવીમાં નાંમની સેવટે વપરાતી 𐭠𐭣𐭠𐭥, કે જેહને આપણ સંબંધ બતલાવનારી 𐭠𐭣𐭠𐭥 ને નાંમે આલખીએછે, તેહના અર્થે અને મતલબને બરોબર મલતો આવેછે.)

𐭠𐭣𐭠𐭥 જકતલુતન—કિં મારી નાંખવું, કાપી નાંખવું, ઠાર કરવો. (જીઓ 𐭠𐭣𐭠𐭥 જકતલુતન.)

𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥—કિં ઉચ્છવું, ઉઠાવું, ઉઠાવે રાખવું, ટાંગવું.
(Chald. 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥 ‘to hang.’ Syr. 𐭪𐭥𐭥𐭥𐭥 ‘to lift up.’)

𐭪𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥𐭥 પુરૂષ, નર. ૨ નરબતીનું. (Hib. 𐭪𐭥𐭥𐭥, Samar. Chald. 𐭪𐭥𐭥𐭥, Syr. 𐭪𐭥𐭥𐭥, Arab. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘a male.’)

𐭪𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥𐭥 પાંખાલ, પાંખીની મથક. (Chald. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘a sack.’ (કોથરો, યુણ) Samar. 𐭪𐭥𐭥𐭥, Syr. 𐭪𐭥𐭥𐭥; 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘a bottle.’)

𐭪𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥𐭥 પવન, વાહુ, વા. (Syr. 𐭪𐭥𐭥𐭥; 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘a vehement wind,’ (જોશ ભરેલો પવન). Arab. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘to blow.’)

𐭪𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥—કિં ખરીદવું, વેચાતું લેવું. ૨ વેચવું. (Syr. Chald. Hib. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘to buy’, ‘purchase.’ Chald. Hib. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘to design.’)

𐭪𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥𐭥 (અથવા) 𐭪𐭥𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥𐭥 મુરગ, પરનકું.
(Syr. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘a bird, sparrow.’)

𐭪𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥—કિં ગાવું, સરોદ કરવો. (Chald. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘to sing.’)

𐭪𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥𐭥 ચોર. (Chald. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘to adulterate’, (છીનાલીનું કાંમ કરવું.) Hib. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘to afflict.’ (કુખી કરવું, ધન કરવી.) 𐭪𐭥𐭥𐭥; 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘to follow after.’ Syr. 𐭪𐭥𐭥𐭥, ‘to commit fornication.’ જો કે ઉપર જણાવેલા બોલો, આખે 𐭪𐭥𐭥𐭥 શબ્દના અર્થની સાથે મતલબને લગતી માંખેનીથી મલતા આવે છે, પણ 𐭪𐭥𐭥𐭥 એ બોલને Syr. 𐭪𐭥𐭥𐭥 ગ’નબ, તથા Hib. 𐭪𐭥𐭥𐭥 ગ-નબ, ‘to steal’, (ચોરી કરવી), હેવાં ધાતુ ઉપરથી અનેલા Syr. 𐭪𐭥𐭥𐭥 ગ-નોબ, તથા Hib. 𐭪𐭥𐭥𐭥 ગ’નબ, ‘thief’ (ચોર) ની સાથે મેલવાને વાજબી ધા રૂંચ:—કેમકે સેમીટીક ગ, નો પેહલવી 𐭪, અનેલોછે; જેમકે 𐭪 ગમલા, નું 𐭪 જમના—“ઉંઠ”; 𐭪 ગેલદી, નું 𐭪 જલતા—“માંમકું”; તેમજ પેહલવી 𐭪, નો પાછલથી 𐭪 જ, અનેલોછે, જેમકે 𐭪 જકતલુનતન, નું 𐭪 જકતલુનતન—“મારી નાંખવું”; એ સેવાએ 𐭪 બોલની અંદર 𐭪 ન, ને બદલે પેહલવીમાં 𐭪, નો ઉચ્ચાર થયેલોછે, તે પણ પેહલવી 𐭪, ન, અને 𐭪, ના એકસરખા આકારને લીધે બની શકવા જોગ દેરફારછે.)

𐭪𐭥𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥𐭥—nāo કરજ, દેન. (Hib. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, અથવા 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to borrow.')

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo દીરમ, એક જાતનું રૂપાનું ચલન, (Chald. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'a denarius, or penny.')

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo હથીઆર. કહિઆત, સકતી. (Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, Chald. 𐭪𐭥𐭥, 'to arm.' (હથીઆરઅંધ થવું), તે ઉપરથી 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—હથીઆર, કહિઆત.)

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo બંદીઆનું, કેદઆનું. (Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'a chain.' બેડી. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to bind.')

૭ સં.

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥 ચાલવું, જવું, સીધારવું. (Chald. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to go astray.' "વાટ ચુકીને જવું"; "આડે મારગે જવું". Hib. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to pass the winter.' "શીઆલાનું જવું"; Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to go astray, incline.' 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to pass the winter.')

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo બાલ, રૂઆં. (Arab. 𐭪𐭥𐭥 અથવા 𐭪𐭥𐭥 "ઘોડાની પેશાની અથવા કપાલ ઉપરના બાલ." Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'hair.')

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo સફરજલ, સફરજન, ખેદાણા. (Arab. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥.)

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—nāo છુપો ભેદ, મર્મ, રહસ્ય. (Arab. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, "ભેદ"; "મર્મ". Syr. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, to apprehend. "મતલબ સહમજવી.")

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥 હમખીસતર થવું, સોહાબત કરવી. (Hib. Chald. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, to loose, "મોકલું કરવું"; "ઠીલું કરવું." Arab. 𐭪𐭥𐭥 "સોહાબત", Syr. 𐭪𐭥𐭥, to be lascivious. "સ્ત્રી લંપટ થવું.")

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥 ચાલવું, જવું. (Hib. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, to wander. "અહીં તહીં રખડવું"; "ભટકવું.")

𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥—𐭪𐭥𐭥 ખરાબ, નકાર, ભુંડું, જખુન. (Chald. 𐭪𐭥𐭥 𐭪𐭥𐭥, 'to be corrupt.' "ખરાબ થવું"; "ખીગડવું". Chald. Samar.

سروغ અથવા سرور, 'wicked; impious.' "પાપી"; "નાપાક". Syr. سرى સરી, અથવા سروا સરૌ, 'to be corrupt.' Arab. شر અથવા شر (شر) સકીના—નાં છરી, પાલી, ચપ્પુ, ચાકુ. (Chald. Samar, سكين, Arab. سكين સેકીન, 'knife', Syr. سكينوا સકીનો, 'a knife. sword'.)

سمو સમગ—નાં તન, તીવ્ર. (Syr. سمو સમે, سم, 'a medicine'.)

سبر સુબરા—નાં ઉમેદ, આશા. (Hib. Chald. سبر સેબર, 'to hope, expect', (આશા કરવી) તે ઉપરથી سبور સયુરા, અથવા سبر સેબર, 'hope, expectation.' Syr. سبر સ-બર, 'to hope'.)

سوس સુસીઆ—નાં ઘોડો, અસ્ત્ર. (Hib. سوس સુસ, Chald. અને Samar. سوس સોસ, Syr. سوسيا સેસીઆ, 'a horse'.)

سوسا سોસો-બરબીતા—નાં પાલિયું ચલીઉં, અથવા બગલો. (આખે બોલના અર્થે 'માલીક નામે અસવરી' ની અંદર پرستوك નો આ પેલા છે, જેનું વપરાણું પાછલથી ફારસીમાં پرستو અથવા پرستā કરીને રહેલું છે, અને તેહનો અર્થ શીયેરડસને 'a swallow.' કરીને કરેલો છે; પણ આખે سوسا سોસો-બરબીતા, બોલ તરણ શબ્દોની જોરણીથી બનેલો છે. જેમ કે:—સોસો-બરબીતા, જેમાં سوس સોસો, બોલ હીબર سوس સુસ, ની સાથે મળે છે, જેનો અર્થ 'ચલીઝી', 'બગલું' અથવા હેવીજ જાતનાં ખીજાં પરં દાનો થાય છે; અને એઆલડી તથા સેમેરીટેન, અને સીરીઆકમાં بر બર, એ બોલ 'છોકરો' અથવા 'બચ્ચું' હેવે અર્થે આપણને મળે છે, અને بيتા ખીતા, નો અર્થ 'ઘર' નો થાય છે. તે ઉપરથી સોસોબરબીતા, બોલનો મારાદી અર્થ "ઘરનું પાલિયું ચલીઉં" હેવો થાવો જોઈએ, અને તે વાજબી છે. અરબી سنونوت અને سنونوت બોલો એજ અર્થને મારૂ વપરાયેલા આપણને મળે છે.)

سوكا સોકા, (અથવા) سوق શોકા—નાં બજાર, ચૌકું, ચુજરી. (Syr. سوقો શોકો, 'market-place.' Arab. سوق સોક.)

سوكا سોમાહુર—નાં ગેઈ કાલ. (આખે બોલ سوكા, અને سوكا માહુર, એ બે શબ્દો જોડાઈને બનેલો છે; તેમાં سوكા, એ અસલ ઉચ્ચાર વા લો લોગત નથી, પણ ૦ દીવ, અથવા سوكા દીવ, જેનો અર્થ 'ગેઈ કાલ' નો થાય છે, અને તે ઉપરથી ફારસીમાં دی દી, અથવા دیروز 'ગેઈ કાલ' ના અ

ર્યને સારૂ વપરાયેલાં છે; તે ન દીવ, ના એમલો અપ્પશરની એકસરખી વલાંન ને લીધે ન સો, કરીને વંચાએલાં છે.)

𐭠𐭣𐭠𐭣𐭠 સિમીતુનતન—કિં ધારવું, વીચારવું. (Hib. شمع શ-મઅ, ‘to understand.’)

𐭠𐭣𐭠𐭣 સીકુનતન—કિં ફાડવું, ચીરવું. (Chald. سق سદક, ‘to tear’, “ફાડવું”, “ચીરવું” Syr. سق સેદક, ‘to tear’ Arab. شق શક.)

૫ શ.

𐭠𐭣𐭠 શારમન—નાં બાલ, કેશ, રૂવાં. (Hib. Chald. અને Arab. شعر શેઅર, Syr. شعرو શએરો:, ‘a little feather, down, hair.’ شعیل ‘બાલ વાલું.’)

𐭠𐭣𐭠 શારમન—નાં ભવાં, ભમર, અખર. (જો કે આએ બાલને બ શેઅર મલતો લોગત, શેમીટીક ભાષામાંથી મલી આવતો નથી; પણ Chald. અને Syr. માં شهر શહર, બોલ ‘ચોકી કરવી’ અથવા ‘ચોકીદાર થવું’ હેવા અર્થને સારૂ વપરાયેલો આપણને મલે છે, અને તેહની મતલબ આંખનાં ભવાં ની સાથે સંબંધ ધરાવનારી છે; કેમકે જેમ એક છછઉ બારીની અંદર વરસાદનાં જાપટાંને આવવાનો અટકાવ કરે છે, તેમ આંખનાં ભવાં આંખની ઉપર આવનારા આસેબોથી આંખની ચોકી કરનાર તરીકે છે.)

𐭠𐭣 શબા—વિં સાત, ૭. (Hib. Chald. અને Syr. سبع શબઅ, Arab. سبع ‘seven.’)

𐭠𐭣𐭠 શબકુનતન—કિં છોડી દેવું. છુટકારો આપવો. (Chald. Samar. شبق શેબક, ‘to leave, forsake.’ Syr. شبق શબક, ‘to leave, allow.’)

𐭠𐭣𐭠 શપશીર—નાં તલવાર. (Syr. سفسیرો શપસીરો:, ‘a sword.’ આપણને ફારસીમાં شمسیر બોલ ‘તલવાર’ ના અર્થને સારૂ વપરાયેલો મલે છે, તેહની ઉત્પત્તિ આએ ઉપલા બોલ ઉપરથી થાયેલી છે.)

𐭠𐭣 શપીર—વિં સારું, બહુ, યુનગાર. (Chald. Samar. شپیر શેપીર, ‘fair, good.’ شپر શેપર, ‘to be fair.’ Syr. شپر શપર, ‘to be beautiful.’ شپرو શપરો:, ‘the dawn,’ “બાંમદાદ.”)

સીતા—વિં છ, ૬. (Chald. شت, Syr. شت, 'six.')

સીતાર—નાં કીનારો, કાંઠો, કોર. (Chald. شتر, 'a side', Syr. سطور, 'the side.' Samar. سطر, 'extremity.')

અતમતા—નાં નાલું, જાએ. (Arab. سعيذ, 'a brook.')

ધારંચ કે સીતાર—'કાંઠો' અને મતા—'ગાંમ' એ શબ્દોની જોડણીથી આએ લોગત બનેલાછે, જેના અર્થ 'ગાંમનો કાંઠો' કરીને થાએછે, અને તેહની મોરોદી માંએની ઉપરથી 'નાંઢલી નદી' અથવા 'નાલું' હેવું નાંમ નીક્લીઉં હોએ.)

સીતમન—નાં કુત, બેઠક, ઝાંનડ. (Hib. شوت, 'to sit.' Syr. اشترا, 'a foundation.')

શજરા—નાં ઝાડ, દરખત. (Arab. شجرة, plur. اشجار.)

શીદુનતન, (અથવા) શીદુનતન—કિં મોકલવું. (Syr. شد, 'to send.' Chaldee-Samar. شد, 'to send, send out.' Chald. شد, 'to send.')

શીરુનતન—કિં મેલવું, પાંમવું. (Hib. Chald. שכ, 'to find, acquire.' Samar. شق, 'to find.' Syr. שכ, 'to find.' આએ પેહલવી શબ્દની અંદર સેમીટીક 8 6, 6 2, અને 6 2, ને બદલે 1 નો આકાર બનેલો ધારેઆમાં આવેછે.)

શીરુનતન—કિં ખોલું કરવું. (Chald. ش, 'to loose', Hib. شر, 'to loose', Syr. شرو, 'to loosen.')

શીરુનતન—કિં ચાવું. (Hib. شرب, 'to absorb, consume, join together.')

શીરુનતન—કિં ધોવું, સ્નાંન કરવું. (આએ શબ્દ અમલમાં જ, અને શીરુનતન; છે, તેથી એનો ઉચ્ચાર શીરુનતન, કરીને થવો જોઈએ, અને તે Syr. شالونત, 'to wash', ની સાથે મળેછે; પણ જ, અને 2, ને એક બીજા સાથે જોડાવાથી તેહનો આકાર શી, ના જેવો હોવાને લીધે, પાછલથી તેહનો અમલ ઉચ્ચાર બુલ ભરેલી રીતે ફેરવાએલાછે.)

શીરતા—નાં પાદશાહ, હાકમ. (Chald. شط, 'to rule, have dominion', Hib. شط, 'to rule, have dominion', (હકુમત કરવી, રાજ

અલાવું,) તે ઉપરથી Samar. شليط 'lord, governor.' Arab. سلطان 'પાદશાહ'; سلطنت 'હકુમત', 'રાજ.')

𐭪𐭥𐭥𐭥 રીજદા—વિં પાત્રી, યુનેહગાર. (Chald. שוד શોદ, અથવા שיד શેદ, 'a demon.' (દૈત, જૂત.) Hib. שדד 'to hurt, injure.' ઉપરથી שיד શેદ, 'the destroyer', 'નાશ કરનાર'; આએ પેહલવી ખાલની અંદર વપરાયેલો 𐭪 જ, એઆલડી ઉ, અથવા ઈ, ને બદલે થાયેલોછે; હીબરમાં ઉ, અથવા , વ, અને ઈ, નો આકાર 𐭪 જ, ને નજદીક મળતોછે, તે ઉપરથી આએ ફેરફાર થાયેલો ધારેઆમાં આવેછે.)

𐭪𐭥𐭥 રીફતીના—nāo હોઠ, ઝોષ. (Syr. سفثوا સેફ્તો:, 'lip, edge, extremity.' (હોઠ, કીનારી, છેડો.) Chald. Samar. شفت શેફ, Arab. شفث અથવા شفث plur. شفوات; આએ 𐭪𐭥𐭥 ખાલની અંદર આવેલો 𐭪 ઈન, પ્રત્ય અનેકવચનની નીશાંની દાખલ વપરાયેલોછે.)

𐭪𐭥𐭥 રીકબહુનતન—કિં હેઠે મેલવું, હેઠે નાંખવું, નીચે મેલવું. (Chald. شكب શેકબ, Hib. שכב શકબ, 'to lie, lie down.' Samar. שכב 'to lie down, sleep.' Syr. שכב શેકબ, 'to lie.')

𐭪𐭥𐭥 રીકના—nāo ફકીર, મીસકીન, મુહલેસ, કંગલ. (Chald. سکن સેકન, 'to be poor.' Arab. مسكين મેસ્કીન, 'poor.' Syr. سقى 'to be poor, needy.')

𐭪𐭥𐭥 રીકીદુનતન, (અથવા) રીકહુનતન—કિં તાપેશ બરેહું રેહવું, તપવું, તપાવું, ઉગમ રાખવો. (Hib. שדד શકદ, 'to be sleepless, watch.' જો કે 'માહીક નામએ અસવરી' ની અંદર 𐭪𐭥𐭥 નો ઉચ્ચાર રીકહુનતન, કરીનેજ આપેલોછે; પણ હું ધાર્યું કે આએ સામાન્યરૂપનાં ધાતુ ની સેવટે આવેલો 𐭪 ઈદ, નો એમલો હુ, ના આકારને એકચરખી રીતે મળતો હોવાથી, રીકીદુનતન, ને બદલે તે રીકહુનતન, કરીને વંચાયેલોછે.)

𐭪𐭥𐭥 રીગીતુનતન—કિં તીરે કરીને વીધી નાંખવું, તીર મારવો, તીરઅંદાજ કરવી. (Hib. שכ શેક, 'thorn' તે ઉપરથી שכક શકક, 'to prick, to cut.' שוכ શુક, 'a thorn, prick, transf. to a pointed weapon.' Arab. شوك, شوكت, 'કાંટો, કંટક.')

𐭪 રીમ—nāo નાંમ, સંમ્તા. (Hib. અને Chald. שמ શેમ, Arab. اسم 'a name', Syr. שמ શેમ, 'to name.')

𐭠𐭮𐭥 શમશ—નાં સૂર્ય, સૂરજ, રવી, ખારશેદ. (Hib. شمس શમેશ, 'the sun.' Samar. شمس, Arab. شمس શમ્સ.)

𐭠𐭮𐭥 શમીઆ—નાં આસમાન, આકાશ. (Hib. سمي 'heaven.' Syr. شميوا શમીઓ; 'heaven,' 'air' Arab. سما સમા.)

𐭠𐭮𐭥 શમશદર—નાં કાંદો, પીઆજ. (Syr. سمورد શમોરદો; 'a flower.')

𐭠𐭮𐭥 શમીતુનતન—કિં નાશ કરવો, ભાંગ કોડી પાયામાલ કરવું, ફના કરવું. (Hib. شمد શમદ, અથવા صمت સમત, 'to destroy', 'lay waste.')

𐭠𐭮𐭥 શના—નાં ખોલી, ભાષા, જાણ. (Chald. لشن લેશન, Syr. ليشون લેશોન, 'a tongue', 'language.' Arab. لسان. આએ ઉપલા પેહલવી ખોલમાંથી 𐭠 લ, નીકલી જાણને તે અધુરા આકારથી વપરાયેલોછે.)

𐭠𐭮𐭥 શનત, (અથવા) શુત—નાં વરસ, સાલ, વર્ષ. (Hib. Chald. شنه શનહ, Syr. شنو શનો; Arab. سنة, 'a year.')

𐭠𐭮𐭥 શોપકા—નાં વનકર. (Arab. شپكة શપકહ.)

𐭠𐭮𐭥 શોલમન—નાં દોજખ, જાહાનમ, નરક. (Hib. شول શોલ, 'hell.')

𐭠𐭮𐭥 શુમાશમન—નાં ખીલાડી, બિલ્લી. (Chald. شومر શુનર, 'a cat.' Arab. سمر સનવ્વર. હીબર અને અરબી શબ્દમાં વપરાયેલા 𐭠 ન, ને બદલે પેહલવીમાં 𐭠 મ, થાયેલોછે તે ફેરફાર આએ બેહુ અપ્પશરૌનાં એકસરખાં સ્થાનને લીધે બનેલોછે.)

𐭠𐭮𐭥 શુમન—નાં પેશાંની, કપાલ, નીદાર. (જો કે એને મલતો શબ્દ સેમીટીક ભાષામાં મને મલેઓ નથી; પણ Syriac માં شوما શુમા; 'a swelling', "જૂજી આવેલું"; "ઉંચપઈ આવેલું". હેવા અર્થનો શબ્દ આવેલોછે, તે જેમ ઉચ્ચારમાં નજદીક મલતો આવેલો, તેમ અર્થની અંદર તેહની મ તલખ સાથે સરખાવતાં "પેશાંની" કે જે બદનનો બાહર નીકલી આવેલો એક ભાગછે, તેની સાથે મલી મેકેછે. ફારસીમાં پيشانی ખોલ 'નીદાર' ના અર્થને સારૂ વપરાયેલોછે, તેહનો અર્થખી "આગલ નીકલી આવેલું" એવોજ થાયેછે.)

𐭠𐭮𐭥 શૂન—નાં લસંણ, લજ્જન. (Hib. અને Chald. شوم શુમ, Arab. ثوم 'garlick.')

𐭮𐭥𐭥 શીદા—nāo દેવ, શેતાંન. (Hib. شيط شیت, 'the back slider, sinner, wicked.' emph. شیطا شીતા, Arab. شیطان.)

𐭮𐭥𐭥𐭥 શીકુનતન—kīo છોકી દેવું, પડતું મેલવું. (Chald. شكن शेकन, 'to lie', 'settle down.' Hib. شش શ'કહ, 'to leave.')

૭ ક.

𐭮𐭥 કાલા—nāo પોકાર, જુમ, આવાજો, ગોંધાટ, કહ્લો. (Hib. قهل કહલ, (અથવા) قول કુલ, 'a voice of man, sound, noise.' Chald. قول, قلا, Syr. قل કોલ, Arab. قيل وقال.)

𐭮𐭥 કામા—nāo આટો, લોટ. (Hib. قمح ક'મખ, Chald. قمح કમખ, 'to grind, pound.' قمح કે,મખ, 'meal.' Samar. قمح 'flour.')

𐭮𐭥 કબદ—vīo કિંવિં ધણું, પુશકલ, વધારે, વારેધકીએ. (Hib. کبد કમેદ, 'numerous.' Arab. كبس અથવા كبسه.)

𐭮𐭥 કપા—nāo કડછઠ્ઠી, કડછી. ચમચ, ચમચો. (Syr. كفوا કફો; અથવા کپوا કપો; 'a handful.' Samar. کف અથવા کپ 'the paw.' Hib. کپ, کپی, 'pan, dish, curved, hollowed', Chald. Syr. کپ 'to bend, bow down.' par. کفجه, کفجه. "માલીક નાંમે અસવરી" માં 𐭮𐭥 કપા, નો અર્થ 𐭮𐭥 કફીજ, કરીને પેહલવીમાં લખેલાં છે, અને 𐭮𐭥 ઉપરથી ફારસી કફજ અથવા کفجه બોલો "કડછી" અથવા "ચમચા" ના અર્થને સારૂ વપરાયેલાં છે.)

𐭮𐭥 કતા—nāo ચોપડી, પુશતક, રેસાલો, ચોપાંનીઉં. (આએ બાલ 𐭮𐭥 કરીતા, ની અંદરથી 𐭮 શી, નીકલી જાધને બનેલો છે, અને તેહની ઉત્પત્તિ Hib. તથા Chald. قرا "પઠવું"; "વાંચવું". હેવાં ધાતુ ઉપરથી થાયેલી છે.)

𐭮𐭥 કતરૈનતન—kīo રેહવું, ઠરવું, સ્થાયર કરવી, થોડવું. ખોટી રેહવું, વાત જોવી. (Chald. کتر કતર, Syr. کتر ક-તર, 'to tarry, wait.')

𐭮𐭥 કતરૈ—nāo ખાંધ, ખમ્બું. (Chald. کتف કતેફ, Syr. کتفوا ક-તરૈ; 'the shoulder.' Arab. كتف.)

𐭮𐭥 કદબા—nāo જુઠું, ખોટું, લખાડી. (Chald. Hib. Samar. کذب કદબ, 'to lie, falsify.' Syr. کذیب ક-દેબ, 'to lie, falsify, deny.' Arab. کذب, کذبان 'a lie.')

૧૧૧૧૧૧૧૧ કદરનતન—કિં માપવું, માજવું. (Arab. انداز—قد ر, Chald. کردن و پیمایش, ‘to measure.’ Syr. انكيل اथوا قول, ‘a measure.’ ‘to measure.’) قد ر-: ‘a certain measure.’)

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ કદહુનરતન—કિં ઉગવું, ઉછલવું, વધવું. (Hib. قدح, ‘to grow.’)

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ કરજદમન—નાં પેટ, ઉદર, શિકમ. (Chald. કરસા, Samar. کرس, کرس, Rabb. کرس કરસ, ‘the belly, womb.’ Syr. કરસો: કરસો:, Arab. قلع, ‘the belly.’ પેહલવીમાં ૦ રી, ૧૦ લખાણ ૦ જદ, કરીને વંચાવાથી ૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ કરસમન, ને બદલે કરજદમન, નો ઉચ્ચાર થાયેલો છે.)

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ કરીતુનતન—કિં પઢવું, વાંચવું, બોલાવું. (Syr. کورا, ‘to call, read.’ Hib. Chald. Samar. کرا, ‘to cry, call, cry out, invoke.’ Arab. قرات, ‘બાણથંણ, પઢાણ.’)

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ કરરનતન—કિં જડવું, વીધવું. (Hib. કર કરહ, કરા કરા, ‘to meet with, to join, connect.’)

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ કસ’પા—નાં રૂપું, ચાંદી. કીમત, ભાવ. (Syr. کسپوا કેસ્પો:, (અથવા) کسفا કેસ્ફો:, ‘silver, money.’ Chald. Samar. کسف, ‘to desire’, ‘silver, money’, Arab. قيسور.)

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ કસપમન—નાં રત્ન, જવાહર, ગોહર, હીરો, મોતી. (Arab. کسب, Syr. کسني, ‘pearls.’)

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ કસમક—નાં અનાજનું કનચણું. (આએ બોલ ‘માલીક નાં મેં અસવરી’ ની અંદર આવેલો છે, તાંહાં તેહેનો અર્થ ૧૧૧૧૧—કસ, કરીને કરેલો છે; જે ઉપરથી કેટલાએક સહિબો એ બોલનો અર્થ زيتون ‘an olive’, અથવા ‘an olive tree’, નો કરે છે; પણ તે ખરો નથી. Chaldee માં કસમ, બોલ ‘an ear of corn’, ને અર્થે વપરાયેલો આપણને મલે છે, અને તે હમોએ કરેલા ઉપલા અર્થને ખરોખર મલતો આવે છે.)

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ કશીતા—નાં કમાન, ધનુષ્ય, કાંમકુ. (Arab. کوس, ‘bow.’ Hib. کشت, ‘a bow’, ‘an archer.’ Chald. کشت, ‘to throw, shoot an arrow.’ Chaldee

Samar. قشت, અથવા قشت કસત, 'bow, archer.' Syr. قشت, 'to shoot', قشت કથેત, 'a shoot.'

૧૧૧૧૧૧૧ કફરનતન—કિં ખોરવું, ખોરકું કરવું. સાફ કરવું, નુછવું. (Chald. کفر ક'ફર, 'to wipe away.' Syr. کفل કફલ, 'to uncover.' Arab. قفر—(بیابان بی آب و گیاہ)

૧૧૧૧૧૧૧ કકા—nīo દંત, દંત. (Chald. کک ککا, 'tooth.')

૧૧૧૧૧૧૧ કલબા—nīo કુતર, કુતરો, કુત્રો. ચોક્કીદાર, પાસખાંત. (Hib. کلب ક'લબ, Chald. کلب કલબ, Syr. کلبوا કલબો, 'a dog.' 'to bark.' Arab. کلب, 'a dog.')

૧૧૧૧૧૧૧ કલુનતન—કિં ખરાબ કરવું, ફાડવું, તોડવું. (Hib. Chald. کرم કરમ, 'to rend', Samar. کلى કલી, 'to break.')

૧૧૧૧૧૧૧ કલમા—nīo દરાખ, દરાક્ષ. દરાખનો આગ, દરાખનો માંડવો. (Samar. کرم, 'vineyard.' Chald. کرم ક'રમ, 'a vine,' Arab. کرم 'vine,' plur. کروم.)

૧૧૧૧૧૧૧ કલીઆ—nīo મેંટું, ઘેટું. (Hib. کر, 'a lamb.')

૧૧૧૧૧૧૧ કમથા—nīo ડેલ, ડીડ. (Syr. قمصوا કમસો, 'a locust', Samar. قمص 'a fowl', Hib. قمص ક-મસ—'હાથ (અથવા) મોહડાંએ ખચકો ભરવો.')

૧૧૧૧૧૧૧ કમરીઆ—nīo ચાંદ, ચંદ્ર, ચાંદો, ચંદ્રમા. (Hib. کمر, 'to glow, burn,' Chald. کومر કુમર, 'a priest.' Samar. کمر, 'to warm.' Arab. قمر, 'the moon.')

૧૧૧૧૧૧૧ કનારસા—nīo માછલી, માછી, માત્રય. (Chald. Rabb. کرش કરશ, 'a species of fish.' Syr. کلا-کلا, 'a fish.')

૧૧૧૧૧૧૧ કના—વિં કિંવિં શગલું, તમાંમ. દરએક, દરીએક. (Syr. کل, کل, Samar. کهل, કલ, કાલ, કલ, 'all.')

૧૧૧૧૧૧૧ કનામ—સીંo nīo કોઈ, કાંઈ. (Syr. کناام, 'person, substance.')

૧૧૧૧૧૧૧ કનીતુનતન—કિં પહવું, વાંચવું. (આએ એમલો ૧૧૧૧૧૧૧ ઉપરથી ૧૨, ની જગ્યાએ ૧, ન, નું વપરાંણુ થાઈને બનેલોછે.)

૧૧૧૧૧૧૧ કનરીઆ—nīo મીજલસ, શભા, અનજીમન. (Syr. کنش

ક'નશ, Chald. کُنس ક'નસ, 'to collect, gather.' ઉપરથી Syr. کُنشો કૈનશો, Chald. کُنیشسه અથવા کُنیشسه, Samar. کُنوش 'council, convention.' کُنشه 'congregation.')

❧ કનીઆ—નાં વાંસ, બાંયુ. લાકડી, અર. (Chaldee. Samar. کُنه કનહ, 'stalk, reed.')

❧ કુતીના—નાં અરચર. (Syr. کُود نو 'a mule.' Chald. کُود نا.)

❧ કુજ'બરતા, (અથવા) ❧ કુજ'બરતા—નાં ધાણા, કોથમીરનાં બી. (Chald. کُوسبر કુસ'બર, અથવા کُوسبرتا કુસ'બરતા, Syr. کُوسبر نو 'coriander.')

❧ કુશી—નાં ચોપાનીઉ, રેસાણા. બોલાસો, બેઆંન. (આએ શબ્દ Syr. کُશ કોરા, 'to call, read', ઉપરથી બનેલોછે; એમાં ❧ કુશ, ની સેવટે ❧ સે, હેવા પ્રત્ય જોડાઇને આવેલોછે તે, અસલ અવસ્થાના ❧ થ, ઉપરથી વપરાયેલા પેહલવી ❧, છે, પણ તેહના આકાર લખાણમાં કંઈએક ફેર વાઇને ❧ થવાને લીધે, તેહનું વંચાણુ 'સે' કરીને થયેલુંછે; માટે જો આપણે ઉપલી રીતે ❧ નો વાંચ્યો કરવા વાંચીએતો તે, 'વાંચવા (અથવા) કેહવાને લ ગતું' હેવા થાયેછે, અને તે તેહના અસલ અર્થને એકસરખી રીતે મળેછે.)

❧ કોશક—નાં ગોલાંમ, દાસ, બંદા. (Syr. کُوش 'to bind together.')

❧ કુકા—નાં ચંદ્ર, ચાંદો, ચંદરમાહ. (Syr. کُیوسા કયોસા, 'the full moon.' Hib. کُકર, 'a round shape, round cake.')

❧ કુકબા—નાં તારો, સેતારો, ધરેહ. (Chald. کُکب કોકબ, Samar. کُکب કોકબ, Syr. کُકબા, Arab. کُکب 'a star.')

❧ કુકબા—નાં તારો, સેતારો, ધરેહ. (આએ બોલ કુકબ ની અંદર આવેલા ❧ બ, ❧ પ, ની સાથે બદલ થાઇને બનેલોછે.)

❧ કુકમા—નાં કુજો, ધડો, બરણી, તરબાણુ. (Syr. کُکમા 'a cask.')

❧ કુમતશ—નાં અમરત, અમરતફલ. (Arab. کُمترات, 'plur.')

❧ કઉન—કિં વિં હમણાં, હવડાં, હાલ, હાલમાં, હવે. (જો કે

“માલીક નામે અસવરી” ની અંદર ۱۱۹, નો ઉચ્ચાર ۱۱۹ કરીને આપેલો છે ; પણ પાછલથી અપ્પશરની એક્સરખી વલાંનને લીધે તેહનો ઉચ્ચાર ڪنو કરીને બોલાવા લાગો, અને તે ઉપરથી ફારસીમાં ڪنو અથવા ڪنوں બોલો એજ અર્થને સારૂ વપરાયેલા છે. આએ શબ્દ Chaldee ڪنو ની સાથે મળે છે.)

۱۱۹ કુના—નાં ૦ બકલીઈ, ગોસપંદનું બચ્ચું, નાધલું મેહનકું, હલવાંન. (જો કે આએ શબ્દ સેમીટીક છે, પણ તેને મલતા ઉચ્ચાર અને અર્થ વાલો કોઈ શબ્દ, આએ ભાષાની શાખાઓમાંથી હમાને મળેલો નથી; તોપણ Syrac માં ۱۱۹ ગરીઓ; અથવા ۱۱۹ ગરા, બોલ ‘a whelp, a young lion’, અને Samar. માં ګور ‘lion’s whelp’, ને અર્થે વપરાયેલો આપણને મળે છે, અને તે ગોસપંદનાં બચ્ચાંને ટૂંકાંણે દરંદાં જાનવરનાં બચ્ચાંને સારૂ વપરાયેલો છે; પણ જો ۱ અને ۲ ના આકારને ۱۱ સાથે બદલ થાયેલો ગણીએ તો આ શબ્દ Syr. ۱۱۹ કરજો; ‘a buck, goat, ram.’ સાથે મળે છે.)

۱۱۹ કહોબન—વિં ૦ જીનું, પુરાતન, પુરાણું. (Arab. ڪب ‘old.’ Chald. ڪ ڪોક, ‘to be aged.’)

۱۱۹ કીબા—નાં ૦ જીકું, બોટું, લભાર. (આએ શબ્દ ۱۱۹ કંદબા, ઉપરથી ૬, ને બદલે છે, વંચાઈને બનેલો છે.)

۱۱۹ કીપા—નાં ૦ પત્થર, ઘોંડો, પાષાણ, સંગ. (Samar. ڪپ, Syr. ڪپ કીપ, (અથવા) ڪپો; ‘a stone, rock.’)

۱۱۹ કીતા, ۱۱۹ કીદા—નાં ૦ ચોપડી, કેતાબ, પુશતક. (આએ બોલ ۱۱۹ કરીતા, ઉપરથી તેહની અંદરનો ૧, નીકલી જાઈને બનેલો છે.)

۱۱۹ કીમુનરતન—કિં ૦ ઉડવું, ઉભું થવું, ઉભું રહેવું. (Hib. ڪم, Chald. ڪم અથવા ڪم કોમ, ‘to rise, stand, live’; Syr. ڪم કીમ, અથવા ڪમ કોમ, ‘to arise, live.’)

۱۱۹ કીના—નાં ૦ મેંકું, ઘેટું. (Hib. ڪر ‘lamb.’)

૬ ગ.

۱۱۹ ગબા—નાં ૦ કરછઈ, ચમચ, ચમચો. (Hib. ګب, ‘to gather, to put together, or to dig; to both significations the noun derived therefrom suits.)

ਸ੍ਰ. ਗੁਆਲੁ—ਨਾਂ ਥੀਲੁ ਧਾਸ. (Hib. ੨੨੨ ਗੇਅ'ਆ, 'dweller
on hills.')

॥१॥ गण्डन—कि० पकडीने सेह जवुं, धसडीने सेह जवुं, यलावुं.
(Hib. گبر 'to conduct oneself haughtily.' Samar. بيل
यल, 'to bring, remove.' Syr. هيل, 'to bring, convey.')

६६) गव, भभन—nao पीड, यरडो, वासो. (Hib. گب गव,
'the back.')

𐎠𐎵 𐎠𐎡𐎹—𐎠𐎵 𐎧𐎫𐎧, 𐎠𐎵, 𐎠𐎡𐎵𐎵, 𐎠𐎡𐎵𐎵. (Hib. 𐎠𐎡𐎵 𐎠𐎡𐎵, 'a man, warrior.' Chald. 𐎠𐎡𐎵 𐎠𐎡𐎵, 'to be strong, to make firm.' Samar. 𐎠𐎡𐎵 'a man, any one, m. powerful, strong.' Syr. 𐎠𐎡𐎵 𐎠𐎡𐎵, 'a man.')

॥१॥^२^३ अक्षरानुगतन—किं आदेशयंतु यत्तु, छिन्ना मेलव्णी, इलदरप
यत्तु. (Hib. ۴ فر ۲۶, (अथवा) ۴ پر ۲۶, to bring forth (fruit.)
پر 'to bloom.' Chald. ۴ بر 'to be fruitful.')

૧૪૦ ગદમન—નાં કીરતી, ખોરેહ. માં ભાષ્યેગ, ચહડતે દરજેનું ન
સીખ. (Hib. ઈ ગદ, 'good fortune.' Syr. ૧, ઈ ગદોઃ, 'fortune.')

१५७ गरजदमन, (अथवा) इंद्रे गरजेदमन—नां० शुद्धे वीमार,
तोहमत, आहतानं. (Syr. قرضو करसो, अथवा قرضو करज्जेह, 'accusation.')

गरीता—नीं लप्यवानी ट्यल. कुवात, कलमदान. (Chald. ܡܫܬܪܐ गशर, 'a table.' Syr. ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, 'a cup.' ܕܐܬܐ ܕܐܬܐ, 'bind together.')

𐎧𐎠𐎼𐎡𐎹 𐎧𐎡𐎹𐎶𐎵𐎶𐎵—nīo m'v. (Chald. ܕܒܫ ܕܥܝܬܐ, Hib. ܕܒܫܝ ܕܥܝܬܐ, 𐎧𐎡𐎹𐎶𐎵𐎶𐎵) ܕܒܫ ܕܥܝܬܐ, 'honey, either from bees or berries.' Samar. ܕܒܫ, Syr. ܕܒܫܐ, Arab. ܕܒܫ 'honey.')

ਅਘਾ ਗੋਲਪਨਾ—*gō* ਪਸੀਰ. (Hib. *gōlīnā*, Chald. *gōlānā*, Samar. *gōlānā*, 'cheese.')

ગામગામ ગોવિંદનન—કિં ઉત્તરે આણું, તલુ થવું. (Syr. گپ
ગમ્પ, 'to be eminent.' Hib. گپم, 'to be high.')

જા ગોમન—સર્વનાં આમે, આ, એ. (Hib. Arab. m. ૭૫
દેત, સંડ દેતહ, f. 'this.')

૫ લ.

𐭥𐭭 લા—કિં વિં નાં, નહીં. (Hib. Chald. Samar. Arab. لا લા, Syr. لا: 'no, not.')

𐭥𐭭 લાલા—વિં કિંવિં ઉનચું, બુલંદ. ઉનચે, બુલંદીએ. (Samar. لعل, 'above', Arab. على અથવા عالي.)

𐭥𐭭 લામા—નાં રાટી, ભાખરી, રાટલી, નાંન. ખાંણું, ખારાક, ખન. (Hib. લેખમ, 'food, nourishment, bread.' Chald. Samar. લ'ખમ, 'bread, food.' Syr. લખમા: 'bread.' Arab. لقمه અથવા نعمت.)

𐭥𐭭 લખના—નાં દૂધ. (Hib. લખનહ, 'the white one.' Hib. ખ-લખ, Chaldee Samar. حلب Arab. حلب અથવા لبن, 'milk.')

𐭥𐭭 લકા—નાં હદ વાલી જમીન, સરજમીન. (Hib. ارک એરેક, 'length, extension, length of a town.')

𐭥𐭭 લગરમન—નાં પગ, ટાંટિયો, ટાંગ, ટંગડી. (Hib. رگل રગેલ, 'to go', رگل રગલ, 'to move the feet.' Chald. رگل ર'ગલ, 'to go', Samar. رگل 'foot.' رگل آي 'footman.' Syr. رگلو રેગલા: 'a foot.' Arab. رجل 'foot.')

𐭥𐭭 લમકા, (અથવા) 𐭥𐭭 રમકા—નાં ઘોડી. (Hib. Chald. رمک, 'a mare.' Arab. رماق.)

𐭥𐭭 લેલીઆ—નાં રાત, રાત્ર. (Hib. ليل લહલિ, Aram. ليليا લેલયા, Chald. ليل લહલ, (અથવા) لول લુલ, Samar. ليل (અથવા) ليلى, Syr. લહલે: (અથવા) લહલિ: (અથવા) ليلى, અને ليلى ليلى: 'the night.')

𐭥𐭭 લીખતન—કિં ચાટવું, ચુસવું. (Syr. લ'કખ, 'to lick, lap.' Samar. لىح 'to lick.' Arab. لىح.)

૬ મ.

𐭥𐭭 માદીઆન, (અથવા) 𐭥𐭭 માદીગાન—નાં ખાખત, કેરી અત, ખીના.

ܡܫܚܐ માશીઆ—નાં તેલ. (Hib. Samar. Aram. מִשְׁחָ, 'oil.')
 ܡܫܚܐ માકર—નાં ગેઈ કાલ. (આખે શબ્દ ધારવામેલે ܡܫܚܐ નો
 શંખ્શેષ આકારછે.)

ܡܠܝܐ માલમન—વિં ભરેલું, પુર્ણ, ભરપુર. (Hib. מלא 'to fulfil',
 מלא મલેઆ, 'full.' Chald. Samar. מליא મ'લેઆ, 'to fill' 'to
 fulfil.' Syr. ملوا મલિ:, 'to be full, perfect.' Arab. ملان, معلو,
 'full.')
 ܡܠܝܐ માલીક—નાં હરક, અક્ષર; શબ્દ, બોલ. (Hib. מילוא મિલો
 હ, f. of manifold significations, like. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, word, speech,
 conversation, transf. to a thing, matter, from ملل મ-લલ.)

ܡܠܝܐ માનમન—નાં પ્યાલું, વાટી, જાંબ, કાંસીઆ. (Hib. מן
 માન, 'a vessel', Samar. مان માન, 'vessel, weapon.' Syr. موان
 મોઆન, 'an instrument.')
 ܡܠܝܐ માહર, ܡܠܝܐ માહર—નાં આવતી કાલ. (Syr. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ,
 Chald. Samar. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'tomorrow.')
 ܡܠܝܐ માહર—નાં મારવું. (Chald. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'to
 smite, destroy.' Hib. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'to smite, strike, clap.' Samar.
 ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'to smite.')
 ܡܠܝܐ માતા—નાં શહેર, નગર, નગરી. (Syr. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ,
 'city.' Chald. ܡܠܝܐ.)
 ܡܠܝܐ માતા—નાં રાશિ, રાશિ ચક્ર-મંડલ. આક્રતાપ્ત અને પીન ધ
 રેહોને ફરવાની હદ. (Hib. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'place of keeping, from.
 نظر નતર; 2, aim, target.')
 ܡܠܝܐ માતરા—નાં વરસાદ, મેઘ. (Hib. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'to rain',
 ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'to cause to rain.' Chald. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'to rain.'
 Samar. ܡܠܝܐ 'rain.' Syr. ܡܠܝܐ (અથવા) ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'to rain.'
 Arab. ܡܠܝܐ 'rain.' plur. ܡܠܝܐ.)
 ܡܠܝܐ માતન, (અથવા) મદન—નાં પેહચવું, આવવું. (Syr. ܡܠܝܐ
 મતો:, 'to come, reach.' Hib. ܡܠܝܐ ܡܠܝܐ, 'to come to, reach to',

Samar. ܣܡܪ ܡܬܗ, 'to arrive.' Arab. ٥٥, 'પોહચ.' Chald. ܣܡܪ ܡܬܐ, 'to come, meet, happen.')

૬૬ મદ—નાં દેરમનો ચોથો ભાગ, ૧૭૧ જવનાં વજનનો એક રૂપાનો સીકો. (Hib. ܡܕ, 'a measure.')

૬૬ મદમ—શં કિં ܡܡ ઉપર, પર. આગલ, તરફ, વીસે, બાબે. (Samar. ܡܡܩ, 'before.')

ܡܡܡܡܡ ૬૬ મદમમુનરેતન—કિં સકવું, યોગીય થવું, લાએક થવું. ૫ મંદ કરવું, ચાહવું, આહિશ કરવી. (Hib. ܡܡ ܥ ܬ-ܡܬ, 'to be like, become like.' Chald. ܡܡ ܥ ܬ'ܡܐ, ܡܡ ܥ ܬ'ܡܬ, ܡܡ ܥ ܬ'ܡܐ, 'to be like.' Syr. ܡܡܡܡܡ ܬ'ܡܐ:; 'to be like', 'to resemble.' ܡܡܡܡܡ ૬૬ ની શરૂઆતમાં વપરાયેલો ૬ મ, સેમીટીક ભાષાઓના કાએદા પરમાણે 'કાલબોધક કૃદંત' તથા નાંમો બનાવ્યા સારૂ ધાતુની આગલ મેલાતા ઉપસર્ગ તરીકે આવેલો છે.)

૬૬ મદીના, (અથવા) ܡܢܢ ૬૬ મદિના—નાં પરગણ, પ્રાંત, જિલ્લો. શહેર, નગર. (Hib. Aram. ܡܢܢ ܡܢܢ, 'a province, a country.' ܡܢܢ ܡܢܢ ܡܢܢ, 'district of a certain jurisdiction.' Samar. ܡܢܢ ܡܢܢ, 'city.' Arab. ܡܢܢ (plur. ܡܢܢ) 'a city.')

૬૬ મર—નાં સાહેબ, સરદાર. (Hib. Chald. ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ, અથવા ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ, 'a lord, master.' Samar. ܡܪ, 'lord.')

૬૬ મરબોચા—નાં ખડખડ, ખડખડ. (Chald. ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ, મલપ, પુનીઆ, Syr. ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ:;)

૬૬ મર-શીઆ—નાં એરવદ, અંધેઆર, જરતોશતીઓનો ધરમ ગુરૂ. (Syr. ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ:; 'a leader, guide.')

૬૬ મજદા—નાં બાલ, કેશ, રૂવાં. (Chald. ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ, Syr. ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ:; 'hair.' ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ, 'fine linen.')

૬૬ મજદુનતન—કિં વેચવું. ખરીદવું. (Hib. ܡܪܝܐ ܡ-ܬ, 'to buy.' Hib. ܡܪܝܐ ܡ-ܬ, Chald. ܡܪܝܐ ܡ'ܬ, 'to sell', Samar. ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ, 'to buy.' Syr. ܡܪܝܐ ܡܪ, (અથવા) ܡܪ, 'to buy.')

૬૬ મજદુર, (અથવા) ܡܪܝܐ ૬૬ મજદુર—નાં મજુર, હેલકરી. (Hib. ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ:; 'to bind gird, restrain.' ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ, અને ܡܪܝܐ ܡܪܝܐમાં વંચાયેલો ૫ ટુ, સેમીટીક ܬ ને બદલે છે અને તેહની સેવટે

વપરાએલો 𐭠𐭣, અથવા 𐭠, વર, એ એખતીઆર ખતલાવનારાં વિશેષણના પ્રત્યયોછે. 𐭠𐭣 કે અવસ્તામાં 𐭠𐭣 મીજદ, બોલ 'હનાંમ' અથવા 'બક્ષીસ', ને અર્થે વપરાએલો આપણને મલેછે, 𐭠 ઉપરથી પેહલવીમાં 𐭠𐭣 અને ફારસીમાં 𐭠𐭣 શબ્દોનું વપરાણ થાએલુછે, તોપણ હું ઉપલા શબ્દોનાં ધાતુને સેમીટીક 𐭠𐭣 ની સાથે મેલવાને વધારે વાજબી ગણુંછેઉં.)

𐭠𐭣 મજના—𐭠𐭣 તરાજું, તરાજવું, કાંટો, તોલ. (Arab. ميزان 'a balance.' Hib. 𐭠𐭣 અજિન, 'pointed weapon.' 𐭠𐭣 અજન, to weigh, ઉપરથી. Chald. 𐭠𐭣 'to weigh.' Syr. 𐭠𐭣 મસના, (અથવા) 𐭠𐭣 મસરતા, 'a balance.')

𐭠𐭣 મસનાક—𐭠𐭣 ચાંમડાંનું કવર, ગલેફ. (Chald. Samar. 𐭠𐭣 મસન, Syr. 𐭠𐭣 મ'સનો:, 'a shoe.')

𐭠𐭣 મશીનતન—𐭠𐭣 ચુંટવું, વીનવું, સાફ કરવું. (Chald. 𐭠𐭣 શલમ, 'to be sound, complete.' Samar. 𐭠𐭣 'perfect, just.' .

𐭠𐭣 મશકાર—𐭠𐭣 ચાંમડાંનું મીઆંન, કવર, ગલેફ. (Chald. Samar. 𐭠𐭣 મ'શક, 'skin.' Syr. 𐭠𐭣 મિશકો:, 'a skin.')

𐭠𐭣 મશમશયા—𐭠𐭣 નાંધલું આલુ. (Arab. مشمش.)

𐭠𐭣 મશીઆ—𐭠𐭣 તેલ. (Hib. Samar. 𐭠𐭣 મ'શય, 'oil.')

𐭠𐭣 મકદરનતન, (અથવા) 𐭠𐭣 મકબલુનતન—𐭠𐭣 કબુલ કરવું, કબુલવું, કહીઉં માનવું. (Syr. Chald. 𐭠𐭣 ક'દન, 'to subdue.' Arab. قبول, 'consent.' مقبول 'કબુલ થાએલું.' Syr. Samar. 𐭠𐭣 ક'બલ, 'to receive', Chald. Samar. Syr. 𐭠𐭣 ક'તર, 'to bind.')

𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 મગરતા—𐭠𐭣 ચોપડી, દફતર, પુસ્તક. કાગળ, પત્ર. (Hib. 𐭠𐭣 મગિલ-લત, 'something rolled together, roll of manuscript, scroll.' હું ધાર્ય કે આએ બોલ 𐭠𐭣 'પઢવું, વાંચવું.' તે ઉપરથી બનેલા 𐭠𐭣 કરીતા, શબ્દનો સંકોચાએલો આકાર 𐭠𐭣 કરીને બને લોછે, અને તેહની આગલ સેમીટીક ભાષાના ક્રાએદા પરમાણે કેટલાંએક નાંખી બતાવ્યા સાર ઉપસર્ગ તરીકે વપરાતો 𐭠 મ, મેલઆમાં આવેલોછે.)

𐭠𐭣 મગીશીઆ—𐭠𐭣 પારસીઓનો ધરમચુર, જરતોશતી ધરમચુર, એરવદ. (Syr. 𐭠𐭣 મગોશ, (અથવા) 𐭠𐭣 મગૂશો:, 'a magian.' Chald. 𐭠𐭣 અથવા 𐭠𐭣 મગૂશિયા, 'a magian priest.')

૪૬ મગીઈ—નાં મજ્જ્યસની ધરમ પાલનાર, જરતોશતી, યજ્ઞદાંપર સ્તી દીનનો તાબેદાર. (Hib. מג מગ, 'a magion. a magi, a priest.' (among the persians); hence מג מ, 'head magi'.)

૪૭ મલાઈ, (અથવા) મેલોહિ—નાં નીમક, ખાર, મીઠું, લૂણ, ક્ષાર. (Hib. ملح મેલખ, 'a salt flood', ملح મલખ, 'to salt.' ملح મ'લખ, 'salt', ملح મ'લેખહ, 'saltiness.' Samar. ملح 'salt', Syr. ملح મ'લખ, 'to salt', Arab. ملح (plur. ملاح) 'salt'.)

૪૮ મલકા, (અથવા) મલુકા—નાં રાજા, પાદશાહ, રાએ. (Hib. ملک, 'to rule, be king', ઉપરથી ملک મલેક, 'a king', Chald. ملک મલેક, emphat. ملک મલકા, Syr. ملک મલેક, emphat. ملکો, 'a king.' Arab. ملک અથવા ملک.)

૪૯ મલકોતા—નાં રાણી, બેગમ, રાજાની બધરી. (Hib. ملכות મલકોહ, 'Queen, pl. princesses, who descend from kings.' Chald. emp. ملכות મલ'કોતા, Arab. ملکه, 'a princess'.)

૫૦ મલકુતા—નાં રાજ્ય, આદશાહત, રાજ. (Hib. ملكوت મલ'કુત, (pl. ملكوتات મલકૂયોત.) 'kingdom, dominion, empire.' Arab. ملكة અથવા ملكوت, 'a kingdom'.)

૫૧ મેમન—સર્વનાં કિંવિં અને નાં કોણુ?, કયું?, શું?, જે કાંઈ કેમ, કેહવી રીતે, સાવાસતે. દોલત, મતા. (Syr. می مે, Chald. ما, અથવા مم, 'what.' Hib. מי મી, 'who? generally of persons, but also of inanimate objects.' Samar. مم, 'how, why', Syr. من مેદીન, 'wherefore, therefore.' Syr. مومونો, 'wealth'.)

૫૨ મનદુમ—નાં કોઈ ચીજ, વસ્તુ, પદાર્થ, જિજ્ઞસ. (Chald. مندعم મેન'દઅમ, (અથવા) مدعم મેદ'દઅમ, Syr. مدم મતઉમ, (અથવા) مدم મેદમ, 'any thing, any one'.)

૫૩ મનીતુનતન—કિં ગણવું, ગણતરી કરવી. (Chald. منا મ'ના, 'to number, count.' Hib. منه મનહ. Samar. مني મની. Syr. منا મના, 'to number, distribute.' Arab. ممر, ممر, 'ગણતરી'.)

૫૪ મનશીઆ—નાં પારસીઓનો ધરમચુર, માબેદ, જરતોશતી ઉ

પાધીઓ. (આએ શબ્દ 𐭠𐭣𐭥 મગેાશીઆ, ખોલની અંદરથી 𐭠, નીકલી જાઇને બનેલાછે.)

𐭠𐭣 મોદા—નાં શબ્દ, ખોલ, સખુન. (Chald. 𐭠𐭣 મ'લલ—'ખોલવું', એ ધાતુ ઉપરથી બનેલાં 𐭠𐭣𐭠𐭣 ક્રિયાપદ ઉપરથી આએ શબ્દની ઉત્પત્તિ થાએલી ધારેઆમાં આવેછે, તેથી એના ઉચ્ચાર મનીઆ, કરીને થવા જોઇએ; પણ પેહલવી 𐭠, અને 𐭠, નો આકાર, 𐭠, અને 𐭠, ને એકસરખી રીતે મલતો આવવાને લીધે, આએ શબ્દના અસલ ઉચ્ચારમાં ફેરફાર થાએલાછે. Chald. 𐭠𐭣 મેલ'લા—'શબ્દ', 𐭠𐭣 મેલ'લા—'શબ્દો'. Samar. 𐭠𐭣 મેલહ, 'word, saying'.)

𐭠𐭣 મોદીના—નાં શહેર, નગર. પરગણું, પ્રાંત, જિલ્લો. (જુઓ 𐭠𐭣 મદીના, શબ્દનું વર્ણન.)

𐭠𐭣 મોરેતા, (અથવા) 𐭠𐭣 મોરેતા—નાં કલમદાન, ખડીઓ કલંમ વગેરે લખવાને લગતી વસ્તુ મેલવાનું વાસન, ડુવાત. (Samar. 𐭠𐭣, 'the filling'.)

𐭠𐭣 મુક—નાં જોડો, પગરખું, જુટ. (Syr. 𐭠𐭣 મુકો; 'a shoe'.)

𐭠𐭣 મોઈ—નાં પારસી ધરમગુરુ, મોખેદ, જરતોશતી ઉપાધીઓ. (Syr. 𐭠𐭣 'a magian, wiseman'.)

𐭠𐭣 મવન—સર્વનાં કોણુ?, કિયું?, જો. (Syr. 𐭠𐭣 મોન, (અથવા) 𐭠𐭣 મન. 'who? which? who.' Samar. 𐭠𐭣 મન, 'who? what'.)

𐭠𐭣 મોના—નાં ખોદા, ઇશ્વર. ખાવંદ, માલિક, શેઠ. (Syr. 𐭠𐭣 મોનો; Hib. 𐭠𐭣 મરેઆ, Chald. 𐭠𐭣 મરન, અથવા 𐭠𐭣 મરના, 'the lord'.)

𐭠𐭣 મોનતા—નાં શેઠાણી, બાનું, અમીરની બઈરી. (𐭠𐭣 ઉપરથી.)

𐭠𐭣 મીઆ—નાં પાણી, જલ, આખ. (Syr. 𐭠𐭣 મીઆ. Hib. 𐭠𐭣 મી. Chald. 𐭠𐭣 મોઈ, emp. 𐭠𐭣 મયા. Samar. 𐭠𐭣 અને Arab. 𐭠𐭣, 'water'.)

𐭠𐭣 મીતા—નાં જોડો, પગરખું, જુટ. (Chald. Samar. 𐭠𐭣 મસન. Syr. 𐭠𐭣 મસનો; 'a shoe', Hib. 𐭠𐭣 મતહ, 'to cover'.)

𐭠𐭣 મીલવાઈ—નાં નીમખ, મીઠું. (જુઓ 𐭠𐭣 મલાઈ, નું વર્ણન.)

૧ ન.

𐭠𐭣𐭥, **નાદાંન**—નાં ૦ ઉજેડું, ઉભસ, પ્રકાશ, રોશની. (આએ શબ્દ ‘માલીક નામે અસવરી’ ની અંદર આસમાંનને લગતી વસ્તુઓના બાબમાં સૂર્ય નાં નામની આગલ આવેલોછે. આએ શબ્દનો ઉચ્ચાર અસલમાં 𐭠𐭣𐭥, **નારીઆ**, કરીને હોવા જોઈએ, કેમકે સેમીટીક 𐭠𐭣𐭥 નહર, જેનો અર્થ ‘to shine’ અથવા ‘light’, નો થાયેછે, તે ઉપરથી એની ઉત્પત્તી થાયેલી મારા ધારેઆમાં આ વેછે. ઘણી વેલા પેહલવી શબ્દોની અંદર વપરાયેલા 𐭠 ૨, નો આકાર વચ્ચેથી ઘસાઈ અથવા તુટી જવાને લીધે, તેહનું ૩૫ 𐭠 ૬, ના આકારને બરોબર મળતું હોવાથી 𐭠 ૨, ને બદલે તે 𐭠 ૬, વંચાયેલોછે, તેમ આએ શબ્દની અંદર પણ બનેલુછે. એજ પરમાણે આએ 𐭠𐭣𐭥 **નાદાંન**, શબ્દની સેવટે 𐭠 થા, ને બદલે 𐭠 **આંન**, પ્રત્ય આકારના સેહજ ફેરફારે બનેલોછે.)

𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 **નબતુનતન**—ફિં ઉગવું. (Chald. ܢܒܬܢ ન’બત, ‘to look forth’, Hib. ‘to look.’)

𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 **નતરેનતન**—ફિં સંભાલવું, જતનમાં રાખવું. બચાવું, રખેવા લી કરવી. ઓઠી રેહવું, વાત જોવી, સંપર કરવી. (Hib. ܢܬܪ ન.તર, ‘to guard, to keep, to preserve, to watch.’ Syr. Chald. Samar. ܢܬܪ નતર, to watch, keep.’ Arab. ܢܬܪ.)

𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 **નપયુનતન**—ફિં ચાંપવું, દાખવું. નિચાવું, પિલવું. (Syr. ܢܦܝܢ ન’ફસ, ‘to pour forth, to shake off’, Hib. ܢܦܝܢ નફસ, ‘to dash scatter.’)

𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 **નપશમન**—સંના ૦ પોતે, ખુદ, જાતે. (Samar. Hib. ܢܦܫ નપેશ, ‘life, soul, person; with suff. ܢܦܫ is used for self, in the sense of a reflective pronoun.’ Arab. ܢܦܫ ‘self.’)

𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 **નદુક**—વિં સારું, નેક, બહું, રૂકું. (Chald. Samar. ܢܝܘܩ નિયુક, ‘desirable.’)

𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 **નેજા**—નાં ૦ લડાઈ, કજીઓ. (Samar. ܢܝܝܬ ‘quarrel’, Arab. ܢܝܝܬ.)

𐭠𐭣𐭥𐭠𐭣 **નેસહુનતન**—ફિં જડવું, ચપટાવું. ચઠાવું, ઓસવું, ધાલવું. Chald. ܢܝܫܢ ન’અસ, ‘to fix’, ܢܫܐ ન’સા, ‘to take up, lift up.’)

૧૭) નક્સીમ, (અથવા) ૧૮) નક્સીમન—નાં નમન, નમસકાર, સલામ. (Hib. نَسَك ન'સક, 'to worship a deity.')
 ૧૯) નકદર—નાં નજર, દ્રષ્ટિ, દર્શન. (Hib. نَكَر નકર, 'to see.')

૨૦) નકસર—નાં નજર, દ્રષ્ટિ, દર્શન. (Hib. نَصَرَ નસર, 'to look at, to see, to watch.' Arab. نَوَصِر નોસેર, 'watcher.' Arab. نَظَر.)
 ૨૧) નકસુનતન—કિં મારવું, ઠાર કરવો, મારી નાંખવું. (Chald. Syr. نَكَس નકસ, 'to slay, kill.' Samar. نَكَس 'to slay.')

૨૨) નકસીઆ—નાં દોલત, ખજાનો, ધન, સંપત્તિ, દ્રવ્ય. (Syr. نَكْسَا નેકસો, 'riches.' Chald. Samar. نَكَس નકસ, 'wealth, treasure.' Hib. نَكَس નેકસ, 'property, goods, wealth.')

૨૩) નગલીઆ—નાં આતશ, અગ્નિ. (Hib. نِير 'light, lamp.' પેહલવીમાં ગ, સેમીટીક י, ને બદલે બનેલો ધારેઆમાં આવેલો.)

૨૪) નગીરીદન—કિં જોવું, નજરે દેખવું, બાલવું. (Hib. نَكَر 'to see', ઉપરથી ભુતકૃદંત ૨૫) , નકીર, બનીને તેહને સામાન્યરૂપનો પ્રત્ય ૨૬) ઈદન, લગાડઆમાં આવેલો. Samar. عَكَ, અથવા هَكَ 'to see,')

૨૭) નુકા—નાં દોલત, ખજાનો, દ્રવ્ય.

૨૮) નુરા—નાં આતશ, અગ્નિ. (Hib. Chald. Samar. نُور નુર, (અથવા) نُور નુરા, 'fire.' Syr. نُور ન'વર, 'to give light'; ઉપરથી ૨૯) નુરો, 'light, fire.' Arab. نور plur. أنوار.)

૩૦) નીજક—નાં ભાલો, નેજો, બરછી. (Syr. نَيْزَكો, 'a spear, lance.' ૩૧) નીઝક અથવા ૩૨) નીઝ, 'to see,')

૩૩) નેશમન—નાં બર્ષી, બાવડી, ઘોરત, તાર, સ્ત્રી. (Chald. Samar. نَس અથવા نَش 'a woman, a wife.' plur. نَسِينَ અથવા נִשִּׁים 'women, wives.' Hib. נָיִשָּׁה ન-એશહ, 'to take a wife.' Arab. نَسَا, 'a woman.')

૩૪) નેહર—નાં જરો, નાલુ; નદ, નદી. (Samar. نَهَر 'river', نَخْل 'stream.')

૧ વ.

૧ વ—ઉંમર અને, તથા. (Hib. Chald. Samar. , ૧, અથવા ૧, ૧, Syr. અને Arab. , ૧.)

૧૧૧૧૧) વબહુનતન—કિં યુજરવું, જવું; ચાલવું. (Hib. عبر અબર, 'to pass over something, to pass through a place, to pass beyond something.' Chald. Samar. عبر 'to pass over', Syr. عبر અબર, 'to pass over, transgress.'))

૧૧૧૧૨) વાહુનતન—કિં કરવું, બજાવું, બનાવું. (Hib. عبء અબદ, 'to do, to make, to work, to labor, to serve.' Chald. Samar. Syr. عبء 'to make, perform, to serve.' આએ ૧૧૧૧૩) વાહુનતન, ના એમલામાં પ્રથમ વપરાએલો, વ, સેમીટીક બ બ, ની ઉપરથી બનેલો ધા રેઆમાં આવેલો, ફક્ત સેમીટીક ધાતુમાં બ બ, ખીજા અપ્સર તરીકે વપરાએ લોછે, અને પેહલવીમાં તે શરૂઆતમાં આવેલોછે, એ સેવાએ ખીજો કરસો ફર ફાર થાએલો નથી.)

૧૧૧૧૪) વાગુનતન—કિં ધરવું, પકડવું. (Syr. اخذ એખદ, Chald. اخذ અ'ખદ, 'to take, seize.' Arab. اخذ, گرفتى Samar. اخذ 'to lay hold of.' અને Hib. तथा Samar. اخذ 'to seize.' આએ વાત ઈઆદ રાખવી જોઇએછે કે, સેમીટીક છ અને । અ, ને બદલે પેહલવીમાં ધણા શબ્દોની અંદર, વ, વપરાએલોછે, તે મુજબ ૧૧૧૧૫) વાગુનતન, મ પણ સેમીટીક । અ, ને બદલે પેહલવી, વ, થાએલોછે, અને દ, ની જગેં એ તેના એકસરખા આકારને લીધે ગ, વંચાએલોછે. સેમીટીક ટં ખ, પેહલવી માં એકસરખા આકારને લીધે અગત કરીને આ, અથવા અ, કરીને વંચાએલોછે, જેમકે અ ખા, અને હખ ખાતમન, તું સેમીટીક ટં, અને اخذ 'બાઈ (અને) બેહન.'))

૧૧૧૧૬) વબેન—નાં આકર, નોકર, તાબેદાર. (Hib. عبء એબેદ, (અથવા) અબદ, 'a slave, servant.'))

૧૧૧૧૭) વદ—શંઅં શુધી, લગી, વેર, તજક. (Syr. Hib. Samar. עד અદ, 'until, even, till, whilst.'))

૧૧૧૧૮) વદના—નાં વખત, વેલા, કાલ, સમય. (Hib. Chald. Samar. עד એદોન, 'time, opportunity.' Syr. עד અદોન, (અથવા) עד انا એદોનો, 'time, period.' Arab. عد ان.)

૧૧૧૧૯) વર—શંકિં અં ને, વાસતે, તરફ, ગમ, ઉપર. (Samar. ال અલ, 'to', عل 'upon, concerning, against.' Hib. عل અલ, 'upon, onover.'))

૧૫૧) વરતા—nao ગોલાબનું ફુલ, ગુલાબ. (Syr. ورد و varēdā; Chald. وردا varēdā, Arab. ورد 'a rose.')

૧૫૨) વરકતા—nao હાડ, હાડકું. (Chald. عرقوما (અથવા) Arab. عظم 'a bone.')

૧૫૩) વરમન—સર્વનાo તે, પેલું. (Hib. ال 'અલ, (અથવા) ال 'એલ, dem. pron. 'that.')

૧૫૪) વરીખતન—કિo નાહસી જવું, નાહાસભાગ કરવી. (જો કે આએ સામાન્યરૂપ ઉપરથી ફારસીમાં گرختن 'નાહસી જવું' એવું એક મસદર વપરાયેલું છે, પણ તેહની ઉત્પત્તિ સેમીટીક ભાષામાંથી થાયેલી છે; કેમકે Syr. અને Chald. عرق 'અરક, 'to flee', ઉપરથી તેનો ભુતકૃદંત عريق 'અનીને આએ સામાન્યરૂપે જનમ લીધેલો છે, અને જંદના કાએદા પરમાણે ૧ ત, ની આ ગલ ૭ ક, આવેઆથી તે ૭ ખ, સાથે બદલ થાયેલો છે.)

૧૫૫) વરીકુનતન—કિo નાહસી જવું, નાહાસભાગ કરવી. (Syr. અને Chald. عرق 'અરક, 'to flee', ઉપરથી તેહેનો ભુતકૃદંત عريق 'અનીને તે ઉપરથી આએ સામાન્યરૂપ બનેલું છે.)

૧૫૬) વજરનતન—કિo જવું, ગુજરી જવું, ગુજર કરવી. પાછું ફરવું, પાછું જવું. થવું, રેહવું. (Chald. عزل 'અજલ, 'to depart.' Samar. عزل 'અથવા' ازل 'to go, walk, depart.' Syr. عزل 'to spin.' (ફેરવું). Chald. Hib. Samar. ازل 'અથવા' هزل 'to go away.' Arab. عزل—عزل 'બિકસોશ્દન و دورશ્દن از کنیزک و زن—'અજર, 'to return, dwell.' Chald. خزر 'અ'જર, 'to return, go round.' પેહલવી પુસ્તકોમાં ૧૫૬) વજરનતન, ક્રિયાપદ જેમ જુદા જુદા અર્થને સારૂ વપરાયેલું છે, તેમ તેહને લગતા અર્થો ઉપલાં સેમીટીક ધાતુઓ ઉપરથી આપણને મલી આવે છે, અને તે ઉપરથી આપણા આગલા ધરાનની સર જમીન ઉપર વસતાર નીઆગાનો સેમીટીક ભાષાનું કેટલું બોહલું માન ધરાવતા હતા તે વાતની આપણને હાલમાં સાબેતી મળે છે.)

૧૫૭) વશતમુનતન—કિo ખાવું પીવું, ખાણું પાવું, જમવું. (આએ સામાન્યરૂપ نشت 'નેશત, 'to drink', અને طعم 'તએમ, 'to taste, eat', હેવાં બે Syriac ધાતુઓ જોડાઈને બનેલું છે, તેથી એનો ઉચ્ચાર કાએદા પરમાણે ૧૫૭) નેશતએમુનતન, કરીને થવો જોઈએ; પણ ઉ

અચારની સેહલાઇને સારું نشست, જી નેશત, અને طعم, જે તએમ, એ
 જે શબ્દોને જોડાતાં એકજ સ્થાનના જે અપ્શરો હોવાને લીધે એક જ ત, ના
 લોપ થયેલોછે, અને طعم, જે તએમ, ની અંદરથી ط, = નીકળી ગીએછે.
 ૧૧૧૬૪૭) વશતમુનતન, ની શરૂઆતમાં સેમીટીક ۛ ન, ને બદલે પેહલવી
 , વ, વંચાએએછે, તેહનું કારણ પેહલવીમાં પાછલથી , ન, અને , વ, ની શે
 કલ એકચરખી હોવાને લીધે બનેલુંછે, અને હેવા ફરફાર સેમીટીક ધાતુઓ ઉપ
 રથી બનેલા ઘણા પેહલવી શબ્દોમાં થાએલોછે.)

૧૧૧૬૪૭) વશમમુનતન—ફિં સાંભલવું, યવલ કરવું. (Hib. شمع
 શ,મઅ, ‘to hear, to hearken to’, Chald. Samar. شمع શ’મઅ,
 ‘to hear, obey.’ Syr. شمع શ’મઅ, ‘to hear.’ Arab. شمرأي—سمع,
 گوش نهادن—استماع, شنودن—اسماع
 ૧૧૧૬૪૭) વશમમુનતન, ની શરૂઆતમાં વપરાએલા , વ, Chaldee, અને Syriac ભાષાના પાંચમા
 વર્ગ Aphel ને લગતોછે, તેથી ૧૧૧૬૪૭) નો સહી અર્થ ‘સાંભવું’ તેને બદલે
 ‘સંભલાવું’ હેવા passive માં થવા જોઈએ. ૧૧૧૬૪૭) વશમમુનતન, માં
 આવેલા છેલ્લા ۛ મ, સેમીટીક ۛ ને બદલે આવેલોછે, અને ઘણી વેલા પેહલ
 વીમાં શબ્દની છેડે વપરાએલા સેમીટીક ۛ, અથવા ۛ, ને બદલે પેહલવીમાં
 ۛ મ, થાએલોછે, જેમકે Chaldee صبا સખા, અને ۛ, ۛ, ધાતુઓ ઉપર
 થી પેહલવી ૧૧૧૬૪૭, ૧૧૧૬૪૭, ૧૧૬૪, ઇત્યાદી શબ્દોની ઉત્પત્તિ થાઈએ.)

૧૧૧૬૪૭) વફલુનતન—ફિં પડવું, પડી જવું. ખરી પડવું, ગલવું.
 (Chald. Syr. Hib. Samar. نفل ન’ફલ, ‘to fall, fall down.’)

૧) વ’કદ—નાં માદા, સ્ત્રી જાતીય, સ્ત્રી જાત સંબંધી. (Hib. ۛ
 ન,કદ, ‘to sprout, to grow.’ ۛ નેકદ, ‘descendent’, (વંશી, વંશને
 લગતું, વંશજ.) ‘off spring, (ઓલાદ.) ‘spring, (જરો, ઉગમ.) જો કે
 ૧) વ,કદ, બોલ ‘ઓરત’ અથવા ‘માદા’ ને અર્થે સેમીટીક ભાષાની અંદ
 રથી આપણને મલી આવતો નથી, પણ તેહેને લગતી મતલબને મલતો ઉપર
 જણાવેલા હીબર ۛ નકદ, શબ્દ આપણને મલેછે.)

૧૧૧૬૪૭) વનજદુનતન—ફિં ઠોકવું, કુટવું, અફાડવું. (Hib. Sa-
 mar. ۛ નકહ, (અથવા) ۛ નકા, ‘to strike, to smite.’ હું ધારૂંચ કે
 ۛ નકહ, ને બદલે પેહલવીમાં ۛ, વનજદ, હેવા આકાર, અને ઉચ્ચાર બુલ
 બરેલી રીતે પાછલથી થાએલોછે, આએ પેહલવી ۛ, વનજદ, બોલમાં ۛ ક,

અને , ન, નો થોડો ફેર ઐક્યબીજને મળી સકે હોય. આકાર હોવાને લીધે ક, ને બદલે ન, બનેલાછે, અને તેમજ ન હ, નો આકાર તેહની અગળવના બાગ ૪ આઐ રીતે જરા લખાંતની અંદર વધવાને લીધે તેહનો ઉચ્ચાર ક જદ, કરીને થાયેલાછે.)

ۛۛۛ વનકા—nāo દોહત, દરવ. (Hib. عنق અનક, 'ornament of the neck.')

ۛ ۛ.

ۛۛۛ હુનીતા—nāo મેદી. (Hib. ۛۛۛ ۛદસહ, 'myrtle', Chald. અને Arab. ۛۛۛ.)

ۛۛۛ હોબરથા—nāo બંદીખાંતું, કેદખાંતું, તુરંગ. (Hib. અને Chald. ۛۛ ۛબશ, 'to bind, to tie round.' Arab. ۛۛ — . وقف کردن چیزها — احباس , بازداشت کردن.)

ۛۛ ۛપમન—nāo ચેહરો, શેકલ, રૂપ. (Hib. ۛۛ f. 'hypocrisy.' ۛۛ ۛનેક, 'to cover, to conceal.' ઉપરથી.)

ۛۛۛ ۛૐયત, ૐમન—nāo આંગળું. (Hib. ۛۛ ۛૐય, pl. ۛۛ ۛૐય, 'finger.' ۛૐ ۛૐય 'to seize, to attack.' ઉપરથી. Samar. ۛۛ, Syr. ۛૐ, Arab. ۛૐ 'a finger.')

ۛۛ ۛૐયરત—nāo પોશાક, લેખાશ.

ۛۛ ۛૐનીઆ—nāo કાન, કર્ણ. (Chald. ۛૐ ۛૐન, 'the ear.' Samar. ۛૐ, Syr. ۛૐ ۛૐનો, ۛૐ ۛૐનો, Arab. ۛૐ ۛૐન, 'the ear.')

ۛ ۛૐૐ—nāo દોહત, મતા. (Hib. ۛૐ ۛૐલ, 'strength, power, transf. to wealth, property.')

ۛ ۛ.

ۛۛۛ ૐતિબુનતન—kīo ૐસવું. (Hib. Chald. Samar. ۛૐ ૐતબ, 'to sit', ۛૐ ૐતિબ, 'sitting.' Syr. ۛૐ ૐતિબ, 'to sit.')

૧૫ યદમન—નાં હાથ, હાત, દસ્ત. (Hib. ܝܕ ܝܕ, 'the limb which seizes, the hand.' Chald. ܝܕ ܝܕ, 'a hand, power.' Syr. ܝܕ ܝܕ, 'a hand.' Arab. ܝܕ.)

૧૬ યજબા—નાં કોહોલુ, શિયાલ. (Hib. ܝܝܒܐ ܝܝܒܐ, 'beast of prey', 'hyena.' (તરસ, દિપકું.)

૧૭ યજબાનતન—કિં ઇજબુ, યાદ કરવું, ભજવું. અરજ, અથવા વીનંતી કરવી. (Hib. ܝܝܒܐ, 'offering of sacrifice, thank offering.' Samar. ܝܝܒ; 'to sacrifice', Arab. ܝܝܒ; 'an offering.')

૧૮ યજદનતન—કિં લેઈ જવું. (Hib. ܝܝܕ; ܝܝܕ, Aram. ܝܝܕ, 'to carry, to bear..')

૧૯ ઈહુન—નાં ઇજદો, ફરેશતાઓ. ઓદા, પરમેશ્વર. (Hib. ܝܝܕ, 'the poetic abbreviated name of.' ܝܝܕ ܝܝܕ-ܝܝܕ, with the same signification as', ܝܝܕ ܝܝܕ-ܝܝܕ, 'God.' Syr. ܝܝܕ, 'God.' પેહલવી પુસ્તકોમાં ૧૯ ઈહુન, શબ્દ 'ઇજદો' તથા 'ઓદા' એ બેટુ અર્થને સારું વપરાયેલાં છે, તેમજ પેહલવી અને પાર્સી લખાણોમાં ૧૯ ઇજદાન, અથવા ૧૯, ૧૯ ઇજદાન, બોલ ઉપલા બેટુ અર્થોને સારું વપરાયેલાં છે, અને તેહની ઉત્પત્તિ અવસ્થાના ૧૯ ઇજદાન, શબ્દ ઉપરથી થાયેલાં છે. ફારસીમાં જે ܝܝܕ બોલ 'ઓદા' ને સારું વપરાયેલાં છે તેહની ઉત્પત્તિ પાં ૧૯ ઇજદાન, શબ્દ ઉપરથી થાયેલાં છે.

**આ પુસ્તકમાં કેટલેએક ઠેકાણે છાપતાં ભુલો થઈ છે
તેહનું શુદ્ધી પતરક.**

સંકે..	સતર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧૩	૮	بیش	بیش
"	"	کاسطاسک	کاسطاسک
૧૭	૧૧	ખજા	ખાજા
૨૭	૧૯	નોમજ	નમાજ
૨૯	૮	کاسک	کاسک
"	૯	کاسک	کاسک
"	૧૩	نحت	نحت
૩૨	૩	પુના	પુરના
૩૫	૫	کاسک	کاسک
"	૬	کاسک	کاسک
૮૦		Ethiopic	Athiopic
"		Phenicion	Phœnician
૮૧	૫	ખહ	અખ
૮૨	૬	જમના	જમના
"	૮	ગખના	ગખના
૮૮	૧૬	کاس	کاس
૫૨	૯	ચાલ	ચાલો
૬૮	૩	રસતામાં	તે રસતાઓમાં
"	૧૫	સલશ	સલીઆ
૬૬	૩	(દીન૦ ૫)	(દીન૦ ૫)
૭૬	૧૬	સર્વનાંમો	સર્વનાંમો
૭૮	૫	આવેછે	આવેલું છે
૮૦	૧૫	તે	તેનું

સંક્રી.	સતર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૮૩	૧૬	છુપેઆ ખખનાં	પુસતકખાનાં
૯૩	૨૧	એ	એમ,
૧૧૨	૨૦	ખખખ	ખખખ સુવું,
૧૧૪	૨૧	તબેર	તબર
૧૧૫	૧	સબેર	શબર
"	૨	અલેપ	અલપ
"	૭	તબેર	તબર
"	૧૦	કતેબ	કતીબ
"	૧૧	મકેર	મકીર
"	૧૫	નજેલ, જવું;	નજલ, પાણીનું પેહવું;
"	"	નફેલ	નફલ
"	"	નતેર, કાએમ રેહવું;	નતર, સંભાલવું.
"	૧૮	હેરર	ખલલ
"	"	મેલલ	મલલ
"	૨૧	હેરક	ખલક
"	"	હેરમ	ખલમ
"	૨૨	હુફેર	ખફર
"	"	જેરઆ	જરઆ
૧૧૬	૩	ઈહિબ	ઈહુબ
"	"	ઈતેબ	ઈતબ
"	૧૩	કરવા	કરવી.
"	૧૫	ખખ	અતા
૧૧૮	૫—૧૦	ખખખ	ખખખ
"	૧૩	ખ	ખ
"	૧૭	પણ	કારણ કે
૧૨૩	૨	કોટ	કોલ
૧૩૪	૧૮	ખખખ	ખખખ
૧૪૦	૧૩	ખખખખખખ	ખખખખખખ
૧૪૦	૨૧	ખખખખખ	ખખખખખ

સરે.	સતર.	અશુધ.	શુધ.
૧૫૬	૧૧	પેહલો	ખીજો
૧૫૯	૧૪	સતર	ચઉદ
૧૬૦	૫	(વત૦ ૮૫૦)	(વત૦ ૫૨૦ ૮)
૧૭૧	૧	જીજી	જીજી
૧૭૨	૪	વધદિને	વધદિને
૧૭૪	૧૧	જીજી	જીજી, જીજી
૧૭૬	૨	માએઆ,	હમારી માએઆ,
૧૭૭	૯	સ	સ
૧૮૦	૧	જીને	તેને
"	૫	મોજરે,	મોજરેઅ,
૧૯૦	૮	ભતકાલનો	ભૂતકાલનો
૧૯૫	૨૦	મુજબનું સુખ,	મુજબની હકુમત,
૨૦૩	૯	જી દી,	જી દી,
"	૧૧	જીજી પદીરક્તશ,	જીજી પદીરોક્તી,
૨૧૭	૧૧	ભતકાલ,	ભૂતકાલ,
૨૧૮	૭	ભતકાલની	ભૂતકાલની
૨૬૭	૬	પૂર્ણ	પૂર્ણ
૨૭૯	૧	અપૂર્ણ	અપૂર્ણ
૩૧૪		જી	જી
૩૨૬	૨૬	ચલણુછે,	ચલણુ જાણાએચ.
૩૨૮	૪	અં ૧૦૦	અં ૧૦૦૦૦૦
૩૩૦	૪	સંબંધ	સંબંધ
૩૩૧	૧૬	દ—	દવર.
૩૩૩	૧૭	૧૦ મો	૯ મો
૩૩૬	૧૦	ઉપસંગા	ઉપસર્ગો
૩૪૦	૨૦	ધસંગા	ધસર્ગો
૩૪૨	૧૯	નવરે	નાવરે
૩૫૬	૧૩	માત થવું,	માતા થવું,
૩૫૯	૯	વીશષણુ	વીશષણુ,

સંકેત.	સંતર.	અશુધ.	શુધ.
૩૭૪	૧૭	مهم	مقدم
૩૮૧	૧	વીર	વીચાર.
૩૮૪	૧૫	ha Wao,	ho, Wo,
"	૧૭	oh	ah
"	૧૮	bihold	behold
૪૦૮	૧૦	Sye,	Syr,
"	૨૩	countenance,	countenance,
૪૧૨	૧	نر	نر
૪૧૯	૩૦	حمل	جمل
૪૨૩	૨૭	Syiac	Syriac
૪૨૭	૧૧	સગુનતન,	સાગુનતન,
૪૩૬	૧૬	વાંચીએ	મિંગીએ
૪૩૭	૭	Syrac	Syriac

ਸਾਂਝੀ ਓ'.

સર્કેલ.

[illegible]

	સંકે.
ઉભયવિધ ક્રિયાપદ	૧૩૨
પ્રયોજક ક્રિયાપદ	૧૩૪
ભેદ વિચાર	૧૪૦
રૂપ વિચાર	૧૪૦
અર્થ વિચાર	૧૪૧
અવાર્થ	૧૪૧
આચાર્ય	૧૪૧
શક્યાર્થ	૧૪૭
અશક્યાર્થ	૧૬૪
આશીરવાદાર્થ	૧૭૭
કાલ	૧૮૦
વર્તમાન	૧૮૦
અપૂર્ણ વર્તમાન	૧૮૫
શીતિ વર્તમાન	૧૮૭
ભૂત	૧૮૮
અપૂર્ણ ભૂત	૧૮૯
પૂર્ણ ભૂત	૧૯૦
ભૂતભૂત	૧૯૧
વર્તમાન ભૂત	૧૯૩
ભવિષ્ય	૧૯૫
અપૂર્ણ ભવિષ્ય	૧૯૬
વર્તમાન ભવિષ્ય	૧૯૭
ભૂત ભવિષ્ય	૧૯૭
ભવિષ્ય ભવિષ્ય	૧૯૭
કૃદંત	૧૯૮
વર્તમાન કૃદંત	૧૯૮
ભૂત કૃદંત	૨૦૦
સામાન્ય રૂપ	૨૦૨
ધાતુ રૂપ	૨૦૬
ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૦૮
અથવા ૧૧૧૧૧૧૧૧ ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૧૪
સકર્મક ક્રિયાપદ	૨૪૪
અથવા ૧૧૧૧૧૧૧૧ ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૪૪
૧૧૧૬ ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૬૫

નામી ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૭૬
પ્રયોજક ક્રિયાપદ	૨૯૬
આજ્ઞા તથા આજ્ઞાજ્ઞ ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૨૯૬
કર્મણી વાચ્ય	૩૧૦
આજ્ઞાજ્ઞ } તથા આજ્ઞાજ્ઞ } ક્રિયાપદનું રૂપાખ્યાપન	૩૧૧
સ્પુર્જયેદત } માહતુન્યેદત }	
સામાન્યરૂપની નીચાંની આજ્ઞા, અને આજ્ઞાની આગલ ધાતુના અર્થ	
રેના ફેરફાર થવા વીસે	૩૨૫
શબ્દોની આગલ વપરાતા ઉપસર્ગો	૩૩૬
હસર્ગો	૩૪૦
પ્રત્યયો	૩૪૧
સમાસનામ	૩૬૩
દ્વંદ્વ સમાસ	૩૬૩
તત્પુરુષ સમાસ	૩૬૪
કર્મધારય સમાસ	૩૬૪
બહુવ્રીહિ સમાસ	૩૬૫
અવ્યયભાવ સમાસ	૩૬૫
વિલક્ષણ સમાસ	૩૬૬
અવ્યયો	૩૬૬
ક્રિયાવિશેષણ અવ્યયો	૩૬૭
શબ્દયોગી અવ્યયો	૩૭૯
ઉભયાંતવચી અવ્યયો	૩૮૦
કેવલપ્રયોગી અવ્યયો	૩૮૪
એજ્ઞકૃત વીસે	૩૮૫
વાક્ય રચના	૩૮૫
સેમીટીક પ્રત્યયો	૪૦૨
સેમીટીક પેહલવી શબ્દ કોશ	૪૦૪

CATALOGUED.

W6 /

"A book that is shut is but a block"

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI.

Please help us to keep the book
clean and moving.

S. B., 148, N. DELHI.